

**T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI**

**OSMANLI'DA EKONOMİ BASINI:
DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ ÖRNEĞİ
(1885-1886)
(1-26. SAYILARIN TRANSKRİPSİYONU)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERHAN ERKEN

İSTANBUL 2010

**T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI**

**OSMANLI'DA EKONOMİ BASINI:
DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ ÖRNEĞİ
(1885-1886)
(1-26. SAYILARIN TRANSKRİPSİYONU)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERHAN ERKEN

**DANIŞMAN
PROF. DR. ZEKERİYA KURŞUN**

İSTANBUL 2010

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Erhan Erken'in "Osmanlıda Ekonomi Basını: Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi Örneği (1885-1886) (1 - 26. Sayıların Transkripsiyonu)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Tarihi Anabilim Dalı Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Prof.Dr. Zekeriya Kurşun
Üniversitesi Marmara

İmza

.....

Üye : Prof.Dr. Vahdettin Engin
Üniversitesi Marmara

.....

Üye : Doç.Dr. Bilgin Aydın
Üniversitesi Marmara

.....

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 02./06./2010 tarih ve 2010/114 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Emel KEFELİ
Müdür

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	II
ÖZET.....	IV
ABSTRACT	V
KISALTMALAR.....	VI

GİRİŞ.....	1
DERSAADET TİCARET ODASI'NIN KURULUŞU VE FAALİYETLERİ.....	1
Odanın Kuruluşu Öncesinde Yaşanan Gelişmeler.....	1
Dersaadet Ticaret Odasının Kurulması.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	6
DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ	6
1.1.Dünyada Gazeteciliğin Gelişimi.....	6
1.2.Dersaadet Gazetesinin Kuruluşu.....	7
1.3.Gazete İle İlgili Teknik Bilgiler.....	7
1.4.Gazetenin Sayfa Sayıları.....	9
1.5.Dersaadet Gazetesinin İçeriği	9
İKİNCİ BÖLÜM.....	16
DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ 1-26 ARASI SAYILARININ TRANSKRİPSİYONU	16
2.1.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 1	16
2.2.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 2	37
2.3.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 3	52
2.4.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 4	73
2.5.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 5	95
2.6.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 6	116
2.7.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 7	136
2.8.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 8	155
2.9.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 9	175
2.10.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 10	203
2.11.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 11	230
2.12.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 12	237
2.13.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 13	260
2.14.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 14	281
2.15.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 16	298
2.16.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 17	317
2.17.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 18	337
2.18.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 19	355
2.19.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 20	375
2.20.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 21	395
2.21.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 22	413
2.22.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 23	429
2.23.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 24	445
2.24.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 25	465
2.25.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 26	486
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	496
KAYNAKÇA.....	500

ÖNSÖZ

Türkiye'deki Ticaret ve Sanayi Odalarının ilk örneği olan Dersaadet Ticaret Odası 1880 yılında başlayan kuruluş çalışmalarının belli bir olgunluğa erişmesiyle birlikte 14 Ocak 1882 tarihinde resmen faaliyetine başlamıştır.

Kuruluş ve iç tüzüğünde de belirtildiği gibi odanın vazifelerinden biri de 'ticaret işlerine dair gazeteler neşretmek' olduğundan oda, miladi takvime göre 5 Ocak 1885 tarihinde Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi adıyla ilk yayının neşretmeye başladı.

Bu çalışmamızda Dersaadet Ticaret Odası Gazetesinin ilk yılında çıkarılan 26 sayısından hareketle o dönemde Ticaret Odası perspektifinden Osmanlı Ekonomisi ve Dünya Ekonomisinin nasıl görüldüğünü bir tarihi kesit olarak ele almak istedik.

Çalışmamızda öncelikle, Dersaadet Ticaret Odası Gazetelerinin bu ilk 26 sayısının İstanbul Ticaret Odası'nın Kütüphanesindeki nüshalarını temel aldık. Önce onların bugünkü Latin harfleriyle transkripsiyonunu yaptık.

Daha sonra bu metinler üzerinden gazetede genel hatlarıyla hangi bölümler olduğunu, yazıların hangi ana ve alt başlıklar altında toplandığını tesbit etmeye çalıştık.

Tesbit ettiğimiz hususlarla ilgili ana noktaları Dersaadet Gazetesinin içeriği, Değerlendirme ve Sonuç ve Özet bölümlerinde kısaca vermeye çalıştık.

Çalışmanın ilk bölümünde Dersaadet Ticaret Odasının kuruluşu ve Dersaadet Ticaret Odası Gazetesinin yayınlanması süreci ile ilgili bilgilere yer verdik.

Ayrıca Dersaadet Ticaret Odası gazetesi ile ilgili teknik ve içerik bilgilerini özetle zikretmeye çalıştık.

Çalışmamızın önemli bir bölümünü Dersaadet Ticaret Odası Gazetesinin transkripsiyonu yapılmış 25 sayısının bazı eksikliklerle beraber tam metinleri oluşturmaktadır.

Gazetenin 15. sayısı çalışmada şu an için yer almamıştır. Ayrıca bazı bölümlerde okunamayan kısımlar az da olsa bulunmaktadır.

Transkripsiyon sırasında az da olsa yer isimleri, malzeme isimleri, yabancı ülkelerdeki yazılardan iktibas edilen bölümlerdeki çeşitli isimlerin hatalı çevrilebileceği ile ilgili endişelerimiz bulunmaktadır. Çalışmanın ileriki safhalarında çeşitli mukayeseli analizler yapılarak bu noktaların düzeltilmesi gerekmektedir.

Esasında bu gazete analizi çalışması çok daha detaylı bir çalışmayı gerektirecek zenginlikte bir muhtevaya sahip. Gazetede yer alan bir çok yazının,

alıntının, tercümenin ana kaynakları ile doğrulanarak incelenmesi gerekiyor. Ayrıca bir çok sayıda tekrar edilen başlıklar altındaki bilgilerin en önce kendi aralarında sonra da başka kaynaklarla geniş bir şekilde mukayeseleri gerekiyor. Bu mukayeseler sonucunda o devirdeki Osmanlı ekonomik ve sosyal hayatıyla alakalı çok daha derinlikli ve mukayeseli bilgilere ve yorumlara ulaşabilmek imkanı doğacaktır

Fakat bir yüksek lisans tezi çerçevesinde bu kabil bir derinliğe inebilmek zaman açısından pek mümkün olamadı.

Ümidimiz ve dileğimiz, bizlerden sonra bu konuyu ele alacak araştırmacıların bu noktadan hareketle daha detaylı çalışmalara yönelebilmelerine zemin hazırlayabilmektir.

Bu çalışmada bizi yönlendiren hocamız Prof Dr. Zekeriya Kurşun'a, metinlerin okunması ve düzenlenmesinde bizlere katkıda bulunan ismini burada tek tek sayamayacağım tüm arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum

Erhan Erken,

Mayıs 2010

ÖZET

14 Ocak 1882 tarihinde faaliyete geçen Dersaadet Ticaret Odası, 5 Ocak 1885 tarihinde Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi adıyla ilk süreli yayını neşretmeye başlamıştır.

Osmanlı'da Ekonomi Basını, Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi Örneği adlı çalışmamızda, odanın bahsi geçen bu ilk yayını ele alarak öncelikle onu tanıtmayı hedefledik. Ayrıca incelenen sayılarda yer alan, haber, inceleme, iktibas, tercüme ve ilanlardan hareketle o dönemdeki Osmanlı ve Dünya Ekonomisi hakkında oda çevresinin genel bakış açısını ortaya çıkarmaya çalıştık.

Gazetenin bu ilk 26 sayısının incelenmesi, Dersaadet Ticaret Odasının o günün iktisadi ve sosyal hayatında oynadığı rolleri görebilmek açısından yararlı bir başlangıç olarak değerlendirilmelidir.

Bu aşamadan sonra, transkripti yapılan ve ilgilendiği konular itibariyle içinde bulunduğu devreyi iyi anlayabilmemize imkan tanıyan metinlerden hareketle, daha detaylı analizler yapabilme imkanı doğacaktır. Alınan bu mesafe sonrasında, daha sonraki yıllarda neşredilen yayınların da aynı bakış açısı ile incelenmesi süreci muhtemelen hızlanacaktır.

ABSTRACT

Dersaadet Chambre Of Commerce established in January 14, 1882. Dersaadet Chamber of Commerce Newspaper was published as a first periodical publishing of the Chamber in January 5, 1885.

The title of our study is Ottomans Business Press, Dersaadet Chamber of Commerce Newspaper Case. By this study, firstly we want to discuss this first publishing as a whole and we aim to promote it as soon as possible.

We investigate the first 26 points of this newspaper in one year and in this publications we try to uncover the points of view of the people around the Chamber, about Economy of the Ottoman State and World. In order to explore this point of view we try to investigate news, reviews, quotations, articles, advertisement in the newspapers.

The investigation of the newspaper's first 26 points, allow us the role of Dersaadet Chamber Of Commerce's role in the social and economic life of the Ottoman State.

Now, we have some transcribed and detailed documents which give us possibilities of making accurate analysis about this era. After this point, some other publications with the same perspective, published later of this time will be investigated probably and the number of this type of investigations will accelerate.

KISALTMALAR

age : Adı geen eser

s. : sayfa

bkz : bakınız

vd. : ve diğlerleri

BOA : Başbakanlık Osmanlı Arşivi

vr : Çeviren

Nr : Numarası

GİRİŞ

DERSAADET TİCARET ODASI'NIN KURULUŞU VE FAALİYETLERİ

Odanın Kuruluşu Öncesinde Yaşanan Gelişmeler

Avrupa'da ticaret odalarının tarihi temelleri Ortaçağ'daki tüccar birliklerine kadar uzanmakla birlikte, modern anlamda ilk ticaret odası 1650 yılında Fransa'da kurulmuştu. Marsilya'da kurulan bu ilk ticaret odasının ardından Fransa'nın diğer şehirlerinde de yayılmaya başladı.¹ Fransa'dan sonra Avrupa'daki diğer devletler ve Amerika'da da ticaret odaları kurulmaya başladı. 1887'ye gelindiğinde Fransa'da 71, İngiltere'de 69, İtalya'da 73, Avusturya-Macaristan'da 28 ve İspanya'da 24 ticaret odası bulunuyordu².

Osmanlı Devleti 19. yüzyılda ticaret ve sanayi sorunlarına eğilmek isterken Avrupa'da olduğu gibi bu sektör temsilcilerini aynı kuruluşta toplamaya ihtiyaç duymaktaydı. Geçmiş dönemde önemli işlev görmüş loncaların bu tip organizasyona dönüşmesi pek mümkün olamamıştı. 1876 'da tesis edilen Ticaret ve Ziraat Meclisi de verimli bir çalışma düzenine giremeyince gözler yine batıya çevrildi ve farklı örnekler aranmaya başlandı. Avrupa'daki Sanayi ve Ticaret Odaları hemen dikkati çekiyordu. 1879'da sadarete gelen Küçük Said Paşa (1838-1914) 'nın zihninde bu tarz bir oda kurulması fikri oluştu ve bu hedefe yönelik olarak ilk resmi çalışmaları başlatmış oldu³. Türkiye'de odaların perde gerisindeki ilk kurucusu olarak Said Paşa'yı anmak mümkündür⁴.

Dersaadet Ticaret Odasının Kurulması

Paşa'nın direktifiyle hemen harekete geçen Ticaret Müdürlüğü Avrupa'dakine benzeyen ve özellikle de Fransa'daki gibi bir Ticaret Odası kurulması için 11 maddelik bir nizamname taslağı hazırladı⁵. Taslak, incelenmek için Ticaret ve Ziraat Nezaretine yollandı. Daha sonra bu nizamname Meclis-i Mebusan'a havale edildi.

Aralarında Küçük Said Paşa'nın da bulunduğu 13 üyeli Meclis-i Mebusan-ı Vükela 18 Ocak 1880'de bu ilk nizamnameyi görüşmek için toplandı ve üyeler bu

¹ Ufuk Gülsoy, Bayram Nazır, *Türkiye'de Ticaretin Öncü Kuruluşu Dersaadet Ticaret Odası 1882-1923*, İTO Yayınları, İstanbul 2009, s. 15.

² Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 16.

³ Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 40.

⁴ Küçük Said Paşa'nın hayatı ve yaptığı diğer faaliyetleri ile ilgili daha geniş bilgi için bkz., Zekeriya Kurşun, *Küçük Said Paşa (Siyasi hayatı, İcraat ve Fikirleri) basılmamış Doktora tezi*, İstanbul 1991.

⁵ Nizamname için bkz., Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 46-47.

nizamnameyi ittifakla kabul etti. Sıra Sultan Abdulhamid'in iradesinin tecellisine gelmişti. Padişah bu Sadaret tezkeresini 19 Ocak 1880'de onayladı⁶. Bu irade ile Osmanlı topraklarında ilk kez yerli bir ticaret odası kurulmasına dair bürokratik süreç tamamlanmış oldu.

Ticaret Odası'nın kurulması ile ilgili olarak Said Paşa'nın padişaha takdim ettiği arz tezkeresi ve buna karşılık Sultan Abdülhamid'in iradesi şöyle idi.

Atufetlü Efendim Hazretleri,

Dersââdet'te bir Ticaret Odası teşkiline dair Ticaret Müdüriyeti'nce tanzim olunan taslak ile aynı konuda Ticaret Nezareti'nden gönderilen tezkire Meclis-i Mahsus-ı Vükelâ'da görüşülerek, o konuda kaleme alınan meclis mazbatası ile nizamname taslağı ve tezkire arz ve takdim edilmiştir. Gereğinin yapılması padişahımızın yüksek iradeleri ve emirlerine bağlıdır. Bu konuda padişahımız ne buyurur ise ona göre hareket edilecektir.

Marûz-ı Çâker-i Kemîneleridir ki,

Enmile-i zîb-i tazim olan işbu tezkire-i sâmiye-i vekâlet-penâhîleri mazbata-i maruza ve layiha ve tezkire ile beraber manzûr-ı âli-i hazret-i pâdişahî buyrulmuş ve tezekkür ve istîzân olunduğu vechile ifâ-yı muktezâsı müteallik ve şeref-sudur buyrulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehinşâhî mantûk-ı münîfinden olarak evrâk-ı mezkûre savb-ı sâmi-i hidîvilerine iâde kılınmış olmağla ol bâbda emr u ferman hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 6 Safer 97/19 Ocak 1980⁷.

Padişah iradesinde ifade edilen özetle şuydu. Ticaret Odasının kuruluşu ile ilgili olarak takdim ettiğiniz mazbata ve diğer evraklar padişah tarafından görülmüş ve talebiniz uygun görülerek onaylanmıştır. Söz konusu evraklar sadarete iade edilmiştir. Emir ve ferman padişah hazretlerindedir.

Bu arada Hükümet, ticaret odası kurulana kadar hükümet ile tüccar arasında geçici olarak aracılık yapmak üzere Cemiyet-i Ticariye adıyla bir kurum oluşturdu. Bu kurum varlığını 14 Ocak 1882 tarihine kadar sürdürdü ve bu tarihte örgütlenme

⁶ Sultan Abdülhamid tarafından sadır olan irade Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde İ.MMS. 65/3075 fon numarasıyla kayıtlıdır. İrade ile ilgili bkz., Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 44.

⁷ Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 43-44.

hazırlıklarını tamamlamış olan İstanbul Ticaret Odasının resmen faaliyete geçmesiyle cemiyetin tüzel kişiliği de sona erdi⁸.

Dersaadet Ticaret Odası'nın Kuruluş Tüzüğü

Sultan II. Abdülhamid, Ticaret Odası'nın kurulması için verdiği irade ile birlikte, Oda'nın Ticaret Müdüriyeti tarafından hazırlanan 11 maddelik kuruluş nizamnamesini de onayladı⁹. Buna göre, Dersaadet Ticaret Odası'nda bütün işler tek bir kurul tarafından görülmekteydi. Oda meclisi 24 üyeden oluşuyordu. Odaya üye olabilmek için en az 30 yaşında olmak, en az beş yıl ticaretle meşgul olmuş olmak, ağır bir suç veya cinayetle itham edilmemiş olmak, iflas etmemiş olmak, etmiş ise itibarı iade edilmiş olmak gerekiyordu. Meclis üyeleri, gizli olarak ve oy çokluğu ile seçiliyordu. Oyların eşit olması durumunda yaşlı olan üye tercih ediliyordu. Bir şirket tarafından iki üyenin seçilmesi yasaklanmıştı¹⁰.

Dersaadet Ticaret Odası'na üyelik seçiminde bir komisyon oluşturuluyordu. Bu komisyona Ticaret ve Ziraat Nazırı başkanlık ediyor ve 20 kişiden oluşuyordu. 20 kişilik komisyonun yarısı nazır diğer yarısı da tüccar tarafından belirlenecekti. Oda üyeleri kendi aralarından oy çokluğu ile bir başkan, bir de ikinci başkan seçecekler ve bunu Ticaret Nazırı'nın onayına sunacaklardı. Oda meclisi üyeleri üç sene için seçilecek ve her yıl oda üyelerinin üçte biri yenilenecekti. Görev sırasında ölen, istifa eden, iflas eden veya herhangi bir suçtan ceza alan üyenin yerine kalan süre için yeni bir üye seçilecekti. Üyelerden biri herhangi bir mazeret bildirmeden altı ay boyunca toplantılara katılmazsa istifa etmiş sayılacaktı¹¹.

Dersaadet Ticaret Odası'nın kuruluşundan sonra iç tüzüğü hazırlanacaktı. Her türlü mal, eşya, para, senet ve diğer ticari hususlarla ilgili Oda tarafından düzeni kayıtlar tutulacaktı. Bu tüzükte ilk ilk Ticaret Odası'nın statüsü önemli bir değişikliğe uğramadan 1950 yılına kadar devam etmiştir¹².

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesinin ilk nüshasında Padişah Sultan Abdulhamid'in Osmanlı mülkünde ticaret hayatı ile ilgili gördüğü hedefler şu şekilde ifade edilmekteydi:

⁸ Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 48.

⁹ Murat Koraltürk, *Türkiye'de Ticaret ve Sanayi Odaları*, İstanbul 2002, s. 31.

¹⁰ Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 45.

¹¹ Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 45.

¹² Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 45.

Devletin bütün ticaret merkezlerinde birer ticaret odası te'sis ve ihdası, memleketin her tarafında ticaret mektepleri ve ve bahriye mekteplerinin tesis edilmesi, dâhilen bir limandan diğere nakil olunan yerli emtia üzerinden alınan dâhili gümrük rüsûmunun tedricen ilgası, Sefâin-i Ticâriyye-i Osmâniyye'nin ifasıyla mükellef oldukları rüsûm tarifesinin tanzimi, çeşitli mahalli ürünler üzerine alınan oşrûn ıslaha muhtaç bulunan kısımlarının düzeltilmesi, transit rüsûmunun ıslahı emvâl-i ticariye vazına mahsus merkez anbarlarının ihdası (bunlardan biri İran ticareti için zaten Trabzon'da tesis edilmiştir), limanların temizlenmesi, gaz debvinin ihdası, ticaret borsaları nizamnâmesinin tanzimi, ticaret ve kambiyo simsarları hakkında bir nizamname hazırlanması, devletlerarası ticaret anlaşmalarıyla onlara bağlı tarifelerin tetkik ve tadilleri, hisseli şirketlerin kayıt ve tescilleri, gümrük ambarlarında ticari malların durması için belirlenen olan müddetin uzatılması, deniz kazalarına harika ve daha saireye karşı sigorta acentelerine dair bir nizamnâme düzenlenmesi¹³.

Dersaadet Ticaret Odası, 14 Ocak 1882 tarihinde Mahmed Ali Paşa Hanı'nda Ticaret ve Ziraat Nazırı Raif Efendi'nin de katılımıyla sade bir törenle hizmete başladı. Dersaadet Ticaret Odası Gazetesinin ilk nüshasında odanın yönetim kurulu şu şekilde sıralanmaktaydı;

Başkan: Âzaryân Efendi

İkinci Başkan: Sebbâizâde Süleyman Bey

Müşavir: Jorj Kazanva Efendi

Başkâtip: Rifatlü esperaki Aleksandırıdi Efendi,

Sinegerim Manukyan Efendi, Dimitraki, Yenidenya Efendi, Uncuzâde Apik Efendi, Dimitraki, Yanidenya Efendi, Uncuzâde Apik Efendi, Dimitrahi Pelaspali Efendi, Mösyö İbrahim Banzotana, Ağazâde Mehmet Efendi, Atnas Tellioglu Efendi, Manok Efendi Arslanyân, Basmacızâde Ferit Efendi, Yanık Osmanî, Şurubin Şerbetciyâni Efendi, Kostantin Petridi Efendi, Şerif Ali Efendi, Dikran Efendi, Gümüş Gerdan, Mösyö Jorj Sivatopolî, Jan Anastasyadi Efendi, Mösyö Cöt Tomsun, Mıgırđıç Efendi Eseyân, Mustafa Hakkı Efendi, Serupa Efendi Geligiyân, Mösyö Zahari Haçoplu¹⁴.

¹³ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, 18 Rebiulevvel 1302, s. 2.

¹⁴ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

Yapılan ilk toplantıda önce Ticaret ve Ziraat Nazırı Raif Efendi, arkasından da başkan Âzaryân Efendi ve ikinci başkan Sebbâizâde Süleyman Bey açılış konuşması yaptılar¹⁵.

İstanbul Ticaret Odası'nın açıldığı 1882 yılı içinde toplam 44 toplantı gerçekleştirildi. Toplantılarda çoğunluğu hükümetin odaya havale ettiği konular olmak üzere değişik konularda görüşmeler yapıldı. Toplantılarda görüşülen konular başkan tarafından yıl sonunda ayrıntılı raporlarla üyelere açıklandı.

Odanın açıldıktan sonra ilk olarak “Tellallar Tüzüğü”nü hazırladı. Amaç, tellal ve simsarların ticari faaliyetlerini hukuki bir düzen içinde yapmalarının sağlanması idi¹⁶.

¹⁵ Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 59.

¹⁶ Gülsoy-Nazır, *age.*, s. 60.

BİRİNCİ BÖLÜM

DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ

1.1.Dünyada Gazeteciliğin Gelişimi

Haberleşme, insanların ihtiyaç, duygu ve düşüncelerini başkalarına anlatma, başkalarıyla paylaşma yoludur. Toplum içinde ve bütün topluma dönük olarak meydana gelen iletişim türüne kitle iletişimi denir. Kitle iletişim araçlarının en önemlilerinden biri de gazetelerdir¹⁷. Dünyada ilk gazete, Julius Caesar döneminde Roma’da çıkmıştır. Acta Diurna yani Günün Olayları adını taşıyan bu gazeteyi Caesar’ın adamları elle hazırlayıp sokaklara asılıyor ve halkın gelişmelerden haberdar olması sağlanıyordu. XVI. Yüzyıla gelindiğinde Avrupa’da bazı şehirlerde basımevleri kurularak gazeteler çıkarılmıştır. Bunlar periyodik olarak değil önemli haberler olduğunda çıkarılmıştır. Bugünkü anlamda gazetecilik Fransa’da 1789 ihtilalinden sonra başlamış ve 19. Yüzyılda da canlanmıştır. İngiltere’de de 19. Yüzyılın son çeyreğinde günlük gazeteler basılmaya başlamıştır¹⁸.

Osmanlı Devleti’nde gazetecilik, dünya gazeteciliği ile kıyaslandığında oldukça geç kaldığı görülür. Batıya göre yaklaşık 200 yıllık bir gecikme olmuştur. Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayan gayrimüslimler batı ile ilk temas kuranlar olması hasebiyle matbaadan ilk onlar istifade etmiştir. Osmanlı Devleti’nde matbaacılık, Yahudi muhacirler tarafından başlatılmış daha sonra da Rumlar ve Ermeniler de kendilerine ait matbaalar kurarak faaliyetler göstermişlerdir. Osmanlı Devleti sınırları içinde ilk gazeteyi Fransızlar çıkarmıştır. Fransız tüccarlarının, tüccarlara yönelik gazete çıkarmaya başlamasından sonra aynı amaçla İstanbul Fransız Büyükelçiliği’nde de bir matbaa kurulmuştur. Osmanlı Devleti sınırları içinde yayımlanan ilk gazete “Bulletin de Nouvel”dir. Ağustos 1795 tarihinde Fransızca olarak çıkarılmıştır¹⁹.

Osmanlı Devleti’nde Türkçe olarak yayımlanan ilk gazete “Takvim-i Vekayi”dir. İlk defa 1 Kasım 1831’de çıkarılmaya başlayan Takvim-i Vekayi resmi bir gazete olup Türk gazetecilik tarihinde önemli bir yer işgal eder²⁰. Takvim-i Vekayi resmi tebliğler ve hükümete ait haberler yanında, iç ve dış olaylara dair haberlere de yer

¹⁷ Semih Yalçın, *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I Kaynaklar*, Ankara 2004, s. 135.

¹⁸ Yalçın, *age*, s. 136.

¹⁹ Yalçın, *age*, s. 137-138.

²⁰ Necdet Hayta, *Tarih Araştırmalarına Kaynak Olarak Tasvir-i Efkâr Gazetesi (1278-1286)*, Ankara 2002, s. 7.

vermiştir. 1840'lı yıllardan sonra Ceride-i Havadis, Tercüman-ı Ahval, Tasvir-i Efkâr, Muhbir gibi pek çok gazete yayın hayatına girmiştir²¹.

1.2.Dersaadet Gazetesinin Kuruluşu

Dünya ekonomik sistemindeki gelişmeler, farklı anlayışlarla üretim ve ticaretin yeniden teşkilatlanmasını gerekli kılıyordu. Osmanlı devleti idarecileri gelişmelerin yeni merkezi olarak ortaya çıkan batı ile aradaki farkı kapatmak için tarım, sanayi ve ticareti geliştirmek maksadıyla çeşitli hukuki ve idari düzenlemeler yaptılar. Öncelikle Meclis-i Ticaret ve Ziraat kuruldu. Önemli ölçüde danışmanlık hizmeti veren meclisler faaliyetlerine devam etti ve daha sonra kurulacak olan Dersaadet Ticaret Odası'nın çekirdeğini teşkil etti²².

Dersaadet Ticaret Odası'nın kuruluş ve iç tüzüğünde de belirtildiği gibi "ticaret işlerine dair gazeteler neşretmek" gibi bir hedefi vardı. Oda faaliyete başladıktan sonra bu hedefi gerçekleştirmek için çalışmalar başlatıldı. Ticaret Nazırı Suphi Paşa 8 Eylül 1884'de Ticaret Odası Başkanlığına bir yazı göndererek gazetenin bir an evvel yayınlanmasını istedi. Paşa gerekirse nezaretin bu konuda yardımcı olabileceğini de belirtiyordu. Ticaret Odası bu yazıya 6 Kasım 1884'de olumlu cevap verdi. Kısa bir hazırlıktan sonra ilk sayının çıkma tarihi gelmişti²³.

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi'nin ilk yayınlanmaya başladığı tarih ise 18 Rebiülevvel 1302 bir başka ifade ile 24 Kanuni evvel 1300'dür. Miladi takvime çevirdiğimizde ilk gazetenin yayınlanma tarihi 5 Ocak 1885 olarak tespit edilmektedir²⁴. Oda Gazetesinin alt başlığında şu ibare bulunmaktadır.

*"Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafî-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiyat-ı cariye muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır"*²⁵.

1.3.Gazete İle İlgili Teknik Bilgiler

Gazetenin idarehanesi Tahtakale 'de Aleksiyadi Han'da 5 numaralı iş yeridir. Gazeteye ilan vermek ve sair neşriyat için Dersaadet Ticaret Odasına veya idarehanede

²¹ Hayta, *age*, s. 7; Ayrıca bu dönemde çıkarılan gazeteler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz, Yalçın, *age*, s. 139 vd.

²² Bkz., *Ekonomi Basın Tarihi*, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul 2008, s. 16.

²³ Gülsoy-Nazır, *age*., s. 62.

²⁴ Tuba Çavdar, *Loncadan odaya Nadir Eserler Kataloğu*, İstanbul 2008, s.4.

²⁵ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

Bervan Şerbetyan Efendi'ye müracaat edilmesi beyan edilmektedir. Oda Gazetesinin abone ücreti ve diğer ilan fiyatları şu şekilde belirtilmekteydi.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İlanlar		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı		15
Nüshası	--	5

Gazete başlangıçta Levant Herald Matbaasında basılıyordu. Gazetenin Fransızca adı Le Journal de la Chambre de Commerce de Constantinople'du. Gazetenin ilk nüshasındaki giriş cümlelerinin son paragrafı şu şekilde sonlanmaktaydı

"...Bu suretle gazetemizin ilk nüshasını bâ huzu' ve tevâzu' ve umuma kemâl-i gayret takayyüd ile ifâ-yı hüsn hizmet için bezlinden geri durulmayacak mesâi-i ihkırânemiz mazhar-ı takdir ve mutammah nazar edindiğimiz maksat ki bir fil ve amel-i nâfi' ve hayır icra etmek ve bu vechle vatanımıza hulus ve hususiyet ve cenâb-ı hakk teb'a-i sadıkları ile memâlik-i fesiha ve javiyye-i şâhanelerinde âsude-nişîn emn ü emân olanların daha ziyade nâil refah ve saadet olmalarıçün eyyâm-ı ömr ve ikbal şân ve şevke ve iclal-i hümayunların tezyid ve tevfir buyursun. Âmin sevgili padişahımız ve şehinşah-ı muazzam efendimiz hazretlerine şükran ve ubudiyetimizi isbat eylemekden ibarettir. Husûl-pezir olablir me'mulü ile inzâr-ı umumiyeye arz ederiz ve minallahi't-tevfik"²⁶.

O devirde Osmanlı sınırları dahilinde çeşitli belde ve ticaret merkezinde 78 ticaret odasının kurulması kararı verilmişti. Yalnız İzmir vilayet bundan istisna edilmiş sonrasında o beldede de kurulması faydalı görülmüştür. Bu konuyu anlatan paragraf aşağıda zikredilmiştir;

"Memâlik-i mahrusa-i şâhânenin başlıca bilâd ve merâkiz-i ticâriyyesinde dersaadet ticaret odasına mümâsil 78 ticaret odası te'sis ve ihdas olunmuş ve şimdiye kadar bundan yalnız İzmir mahrum ve müstesna kalmış ise de hükümet-i seniyyenin müessesât-ı mezkûrenin lüzum ve fâidesine cezm ü kanaat hâsıl ederek tamimine karar

²⁶ Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

*vermiş olduğu ecilden belde-i mühimme-i mezkûrede dahi karîben bir ticaret odasının teşkilini müşâhede ile kararü'l-ayn olmaklığımız me'mul ve muntazır bulunmuştur*²⁷.

1.4.Gazetenin Sayfa Sayıları

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi'nin çalışmamıza konu olan ilk 26 sayısı, genelde 6 sahife olarak yayınlanmıştır. İstisnai olarak 2'inci sayı 4 sahife, 9'uncu ve 10'uncu sayılar da 8 sahife olarak yayınlanmıştır.

1.5.Dersaadet Gazetesinin İçeriği

Gazetenin içeriği ilk bir sene içinde çeşitlilik arz etmektedir. İncelemeye aldığımız bir senelik süre içinde gazetenin bazı başlıklarını nerdeyse her sayıda yer aldığı, bazı başlıklarının ise zaman zaman isminin değiştiği dikkat çekmektedir. Mesela "Ahval-i Ticaret" başlığı bir senelik süre zarfında birkaç kez isim değiştirmiştir. Bu noktada gazetedeki başlıkların kısmi bir düzensizlik içerdiği söylenebilir. Yine bu bağlamda gazetenin içerik açısından da düzensizlikler barındırdığı dikkat çekmektedir.

Oda Gazetesinin giriş bölümünde künye ve fiyatlardan sonra ilk bölüm olarak "Ahval-i Ticaret" başlığıyla bir bölüm bulunmaktadır. Bu bölümde son 15 günde İmparatorluk sınırları dâhilindeki ekonomik durumla ilgili genel bir malumat verilmektedir. Ayrıca o dönemde öne çıkan olay, piyasa hareketi, dış ticaret ve sair konularda da bilgiler verilmektedir. Dikkati çeken nokta; gazetenin her sayısında başka başka konular öne çıkarılmaktadır. Mesela ilk sayıda şu konulara yer verilmekteydi

*"1884 senesi ticaretçe hayli zamandan beri misli müşâhede olunmamış en kedad senelerden beri olup memâlik-i mahruse-i şâhânenin her tarafında feyz ve bereketle husule gelen mahsulât sürülemeyip kısım-ı azamı elimizde kalmıştır....."*²⁸

Meslekler, Sanatlar, Mahalli Üretimler ile ilgili bilgiler de verilmektedir.

Hiref ve sanayi-i mahalliye başlığı altındaki alt bölümde, "İmparatorluğun her köşesinde bölgesel imalatlarla ilgili numunelerin toplanması bakanlık nezdinde talep ediliyor" ifadelerine yer verilmektedir²⁹.

Deniz ticareti ile ilgili konular da gazetenin ilgi alanı içerisindeydi. Deniz ticareti ile ilgili verilen haberlerin yanında farklı öneriler de sunulmuştur. Mesela deniz ticareti için bir şirket kurulmasının çok önemli olduğu ifade edilmiştir.

²⁷ Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

²⁸ Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

²⁹ Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi'nin birinci yılındaki sayılarında mümkün olduğu ölçüde bazen az bazen ise detaylı olarak çeşitli limanlardan yapılan ihracat ve ithalattan ve bu limanlardaki gemilerin hangi ülke bandralı olduğundan, hangi ürünlerden ne kadar ve nerelere naklettiklerinden bahsedilmektedir. Burada Ticaret Odası'nın dünya ticareti ile ilgisini, dolayısıyla Osmanlı Tüccarının dünyanın hemen her köşesindeki ticari hareketlere ne kadar duyarlı olduğunu göstemesi bakımından dikkati çekmektedir.

Mesela detaylı olarak incelemeye çalıştığımız birinci sayıda Ligorna limanından yapılan ithalat ve ihracat şu şekilde nakledilmektedir:

“1884 senesi şehir-i Kanunusânisi ibtidasından Haziran'ı intihasına kadar altı ay zarfında Ligorna amed ü şüd eden sefâin-i ticariye hakkında neşr olunan mühim istatistik cetvelinden tafsilât-ı âtiyeyi ahz ve nakille ibtidar ederiz.

Şuhûr-ı sitte-i mezkure zarfında Ligorna'ya Osmanlı limanlarından 6.811.848 franklık ve 20 santim kıymetinde emtia vârid ve dâhil olmuş ve bunlardan başlıcaları ber-vech-i âti zikr ü beyan olunmuştur³⁰.

	Frank
Zahire	4.133.342
Zeytinyağı evsat cinsinden	450.051
Tuzlu ve kuru balık	309.648
Şeker	299.990
Öküz gönü	210.715
Gübre	139.929

Yine bu müddet zarfında Ligorna'dan Osmanlı limanlarına âtide gösterildiği vechle 6.150.761 franklık ve 15 santim kıymetinde ticari eşya ihraç edilmiştir.

Kıymet franklık	Kilo
1.795.398 piriç	39.008
1.168.150 işlenmiş mercan	3.309
655.491 âdi ağaç ve abonostan mamul eşya	
448.655 Porselen ve lüle toprağı ve mermerden mamulât	
410.400 Fıçı veya şişe ile şarap	
183.192 Hasır şapka	
161.259 İp ve kendirden mamul eşya-yı saire	

“Yine bu altı ay zarfında Osmanlı limanlarından Ligorna'ya 107.471 tonluk 137 kıta vapur ve 7.226 tonlatalık 36 kıta yelken sefaini vârid olmuş olduğu gibi Osmanlı

³⁰ Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

limanlarına müteâzime-i Ligorna'dan 105.733 tonilatalık 135 kıta vapur ve 8.357 tonilatalık 135 kıta vapur ve 835 tonilatalık 35 kıta yelken sefaini huruç etmiştir³¹.”

Ahval-ı Ticaret ile İlgili Diğer Yazılarda “Osmanlı Memleketinde Şarap İmalî” başlığı altında bir bölüm yer alıyor:

“Hükümet-i seniyye şu halden bihakkın müte’essir olarak Dersaadet ticaret odasını bağcılığın ve şarap imalinin tevsî’ ve islahıyla ihracatımızın tezyidine ve yerli şaraplarının ecnebi şaraplarıyla rekâbet edebilecek bir hale vazına mahsus bi’l-cümle tedabirin tetkikine memur eylemiştir.

Ticaret odası bir komisyon-ı mahsus marifetiyle mes’eleyi arız ve amîk tetkik ettirdikten sonra tedâbir-i âtiyenin hükümet-i seniyyenin nazar-ı takdirine arz ve teklifini muktezâ-yı vazife add etmiştir.

Evvela şarabcılara istirhan ederek akçe ikraz eylemek üzere bir bank hamri teşkili;

Sâniyen emlâk vergisi bi’l-ika mahzen ve şaraphâne gibi müstemilatıyla beraber kürüm-i cedidenin tarih-i garslarından itibaren beş sene müddetle rüsumdan muâfiyeti;

Sâlisen aşâr yerine müahharan bi’t-tecrübe görünecek lüzum üzerine tebdil ve tahvil olunmak şartıyla on beş sene müddetle dönüm başına 10 guruştan bir vigû-yi muayyen ve maktu’ vazı;

Râbian; Şarap üzerine mevzu’ zecriye resminin % 10’a tenzili;

Hâmisen; Gerek üzüm ve gerek şarap üzerine mevzu dâhili gümrük rüsumunun ilgası;

Sâdisen; Memâlik-i ecnebiyyeye ihrac olunan şaraplardan alınan % 1’lik gümrük resminin ilgası.³²”

Aynı sayıda Afyon mahsulü konusunda bir bölüm yer almaktadır. Afyon ile ilgili verilen bilgiler şöyledir:

“Afyon: Mahsûl-ı âhardan sene-i sâbika şehri Temmuz’u ibtidasından Kânunuevveli intihasına kadar Dersaadete vârid olan afyon’un miktarı 1230 sepetten ibaret bulunmuş ve bunun nerelerden geldiği ale’l-makâdîr bervech-i âti gösterilmiştir.

³¹ Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

³² Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

50 sepet Tavşanlı, 120 sepet Beğpazar ve Nallihan, 160 sepet Geyve, 168 sepet Balıkesir, 202 sepet Karahisar, 255 sepet Malatya ve 275 sepet Zile-Tokat olmak üzere toplam 1230 sepettir. 1.230 sepetten 944'ü satılmış ve 286 sepeti kalmıştır³³.

Gazetenin altıncı sayısına kadar Ahval-i Ticaret olarak devam eden bu bölüme yedinci sayıdan itibaren İcmâl-i Ahvâl-i Ticariye ve Mâliye başlığı konulmaya başlanmıştır. Bu şekilde onyedinci sayıya kadar giriş bölümündeki bu bölüm aynı başlık altında devam etmiştir. On sekizinci sayı ile birlikte sadece İcmal-i Ahval başlığı kullanılmaya başlanmıştır. Daha sonraki bazı sayılarda Ahval-i Vilayat adında başka bir bölüm konulmuş ve bu bölüm altında çeşitli vilayetlerdeki ticari, zirai ve sınayi durum incelenmiştir. Bu bölüm bazen Ahval-i Ticaret adlı başlık altında bazen Mütenevvia bahsi içinde bazen de müstakil olarak kullanılmıştır³⁴.

Dersaadet Ticaret Odasının hemen her sayısında “Mütenevvia” başlığıyla çeşitli konuların yer aldığı bir bölüm bulunmaktadır: Bu bölümün yer almadığı sayı çok az olmuştur³⁵. İlk sayıda; ziraat işleri ile ilgili kredi vermek üzere bir banka kurulması ile ilgili hükümete teklif iletiliyor. Ayrıca ticari hayatta iflasların çokca görülmekte olduğunu ve bu konuda araştırma yapılması gerektiğini ifade ediyor.

Paris Ticaret Odası gazetesinden alınmış bir tercüme yazıya yer verilmekte ve Ticaret odalarının yapacağı bazı çalışmalarda ne şekilde ve nerelerden borçlanma yapabilecekleri ile ilgili çeşitli örneklerle beraber bir değerlendirme yazısı yer alıyor

Yine birinci sayıda İngiltere'deki meyve ticareti ile ilgili bir istatistiğin mütalaası yapılmakta Ayrıca yeni bir madenin keşfi ile ilgili bir habere yer verilmektedir. Haber şu şekildedir;

“Bir Yeni Cevher Madeni

Muallim “Yordanskiyold” kutuplara ettiği seyahatde bir yeni cevher madeni keşf edip “merveyiv” namıyla tesmiye eylemiştir. Hardebin vasıtasıyla icra olunan bir muayenede cevher-i mezkûrun “Asid silisyo” “asit karbonik” “asit sülfurik”i havi olduğu anlaşılmıştır. Muallim muma-ileyh tarafından buna dair olarak Paris akademiyasında okunan bir kıta layihada cevhei mebhusun ihvarın tebeddül ve tahavvül

³³ Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

³⁴ Bkz. Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, ilgili sayılar.

³⁵ Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, 18 Rebiulevvel, Sayı 26.

(3.ncü sütun) şekillerine tahsil-i vukuf için begayet mühim olduğu ifade ve beyan kılınmıştır”³⁶.

Dersaadet Ticaret Odası gazetesinin hemen her sayısında gerek ülke içinden gerekse de ülke dışından çeşitli gazete ve dergilerden alıntı yazılar, makaleler, yabancı ülkelerden gelen raporlar, konsolosluk incelemeleri, ticari hayat, mali piyasalar ile bilgiler yer almaktadır. Mesela birinci sayıda Fransa Ticaret Odası Gazetesinden iktibas edilen 1883 ila 1884 yıllarında Şeker Pancarı mahsulâtı ve şeker üretimi ile ilgili istatistiki bilgileri içeren bir yazıya yer verilmektedir. Bu yazılar bazen yurt içinden çoğu kere de yurt dışındaki gazetelerden ve diğer yayınlardan olmaktadır. Yurt dışından alıntılanan yazılar için kullanılan başlık genellikle “*Muharrerat-ı Ticariye-i Ecnebiye* olmuştur”.

“*Kavânin-i Ticariye-i Ecnebiye*” başlığı altında çeşitli ülkelerdeki ticari kanunlarla ilgili bilgiler verilmekte bazen de Osmanlı kanunları ile mukayeseler yapılmaktadır.

“*İflaslar*” birçok sayıda mevzu bahis edilmiş, birçok münferit iflas haberi verilmiş ayrıca bazı sayılarda özel inceleme yazıları da yer almıştır³⁷. Ayrıca yine 22. inci sayıda Devlet-i Aliye Ticareti içinde iflaslarla ilgili kanu maddeleri ve bunların Fransız kanunları ile mukayeseleri üzerinde durulmuştur.

Gazetede muhtelif konularda inceleme yazıları ve raporlar da neşredilmiştir. Mesela, “*Madenler*³⁸”, “*Brezilya Kahvesi*³⁹”, “*Memâlik-i Müctemia-i Amerika Buhranı*⁴⁰”, “*İtalya’da Buhra-ı Ticaret ve hiref ve sanâat*⁴¹”, “*Afrika’da Moris Adası müstameresinin (sömürge) hâl ve mevkii*”, “*Marıterez*” Talerleri (Gümüşten eski Alman ve Avusturya parası⁴²), “*Felemenk devleti müstemlekâtından olan Cezâyir-i Hindiyenin umur-u ticariye ve sanaiyyesine dair bir rapor*⁴³” ve “*Cezayir-i mezkurenin buhran-ı ticariyesi*⁴⁴ gibi başlıklar örnek gösterilebilir.

Demiryolları ve Tramvay konularında bir çok inceleme yazı ve haber yer almaktadır. En detaylı inceleme 21. sayıda “*Memalik-i Şahanede Demiryolları*” başlığı

³⁶ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, 18 Rebiulevvel 1302, Sayı 1.

³⁷ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 10, Sayı 21 ve Sayı 22.

³⁸ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 12-14.

³⁹ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 13.

⁴⁰ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 8.

⁴¹ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 8.

⁴² *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 25.

⁴³ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 18.

⁴⁴ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 18.

ile başlayıp 23 ve 24. üncü sayılarda “*Memalik-i Mahrusede Demiryolları*” adıyla devam etmiştir.

Tekstil konusunda birçok inceleme yazısı yer almaktadır. Mesela “*Bavyera kraliyetinin devlet-i aliyye ile muâmelet-ı ticariyesi hakkında bir raportonun hülasasıdır*” başlığı ile yer alan yazı 22 ve 23. sayılarda devam etmiştir

Özellikle 19. sayıdan sonra yurt dışında birçok fuar ve sergi ilanı ve incelemesi gazetede yer almıştır. Bazıları şu şekilde zikredilebilir;

Sanayi Malları sergisi açılışı haberi⁴⁵. Bu haber yurt içindeki sergi haberlerine bir örnek olarak belirtilmiştir. Yutdışı sergileri ile ilgili olarak da “*İngiltere Liverpool da fuar ilanı, Haiti de Fuar İlanı*⁴⁶”, “*Hayiti Cumhuriyeti ve Anors Sergi-i Umumiyesi*⁴⁷”, “*Amerika’da Fuar İlanı*⁴⁸”, “*1885–86 senesinde Amerika hükümâtı müttehidesi memalikinden Yeni Orlanda da küşad olunacak Sergi-i Umumi*⁴⁹”, “*1886 Liverpool Sergisi*⁵⁰”, “*Edinburg Sergi-i Umumisi*⁵¹” gibi başlıklar örnek olarak gösterilebilir.

Bunlardan başka sağlıkla ilgili bilgi ya da haberlere yer verilmiştir. Gazetenin bir yıllık süresi içinde hemen birçok sayıda floksera hastalığı, onun özellikle üzüm mahsulu ve şarap üretimine verdiği zararlar, karantina yöntemleri, korunma için alınacak tedbirler, kurulan komisyonun faaliyetleri gibi detayları da içeren bir şekilde mevzu bahis edilmiştir. Yine meslek liseleri, kuruluşları, programları gibi konularda birçok sayıda çeşitli yazılar ve raporlar yer almıştır.

Gazetenin son bölümlerinde Borsa ve Para piyasalarından haberler verilmektedir. Galata Borsası, çeşitli yabancı Borsalar; Londra, Paris ve Viyana Borsalarından yapılan çeşitli işlemlerle ilgili bilgiler yer almaktadır.

Gazetenin hemen her sayısında çeşitli konularda resmi ve özel ilanlar da yer almaktadır. Mesela ikinci sayıda bir teşekkür metni gazetenin gördüğü hüsn-ü kabulü şöyle yansıtır:

“*Gazetemizin ilk nüshasının intişarı üzerine matbuat-ı mahalliye canibinden mütâlaat-ı mültefitâne ve hayr-ı hâhane neşriyle hakkımızda izhar buyurulan hüsn-i*

⁴⁵ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 12.

⁴⁶ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 19.

⁴⁷ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 19.

⁴⁸ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 22.

⁴⁹ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 22.

⁵⁰ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 23.

⁵¹ *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi*, Sayı 24.

kabul ve nevazeş bâis-i mahzuziyyet ve meftaharet görülmekle bundan dolayı refekiyye kiramımıza beyân-ı memnuniyet ve şükranîyet ederiz.⁵²”

⁵² *Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, Sayı 2.*

İKİNCİ BÖLÜM

DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ 1-26 ARASI SAYILARININ TRANSKRİPSİYONU

2.1.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 1.

Numro 1 (Pazartesi) 18 Rebiülevvel 1302/ 24 Kânunuevvel 1300

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiyat-ı cariye muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idareve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(1. sütun)

Mukaddime

Ticaretle m'luf ve müreffeh milletlerin fi zamanına haza kuvvet ve kudret-i askeriye haiz ve fikr-i fütuhata hadim milletlerden hakikatte daha ziyade kavi ve muktedir ve âlem-i medeniyette nâfizü'l-kavl add ve i'tibar olunmaları kaide-i külliye-i mer'iyyedendir.

Terakki ve saadethâl-i umumiyenin menbaı faiz alınma nefi olan hukuk ve vazaif-i mütekalibenin daima meri ve muteber tutturulması maksadıyla hilm ve sükûnetle icrası iktiza eden ticaretin muhassenatı emsalini yalnız cemiyet-i muntazamanın münâsabât-ı ticariyelerinin tevsii vesaili ile mahsulleri için maharic-i

cedideyi iktâr-ı baideye mübadelat-ı musallıhane istifade-i mütekabileden ihbar ve malumat-ı salime ve sahiha getürerek henüz işlenmemiş memâlik ile münasebetlerinin tevsiinde taharri edenlerden ahz ve iktibas eyleriz.

Bir taraftan emsal-i mezkure ve diğer taraftan dahi her nevi münâsebat-ı ictimaiyye ve keşfiyyât-ı fenniyyede irtibat-ı beşeriyyenin peyda etmediği menâfi-i beyne'l-milelin zaiden ma'a ziyade tekküd etmiş olan revabıtı sevk ve delaletiyle ekonomi politik yani ilm-i servet-i milel-i müteahhürin-i ümeme arz-ı didar-ı felahmedar etmekle beraber bunlara her birinin hal ve mevki-i coğrafileri ve kabiliyet ve istidadları ve arzlarının kuvve-i nâbite-i tabiiyyeleri nisbetinde dâhilen emniyet ve haricen hürmet ve reayeti temin eden kuvvet ve kudret-i milliyeye nailiyet için istirahat ve saadetin bulunduğu kadar (2. sütun)

Büyük kısmını istihsal zımında ilm-i mezkûrdan müterettib usul ve kavaidi kabul-i mecburiyet-i katiyyesini tahmil eylemiştir.

Nabidayet neş'tindenberi içtimâat-ı beşeriye ale't-tevâli âile âile ve tavâife tavâife ve kabile kabile ve millet millet tecemmu' ederek ilim ve fazlı ve nüfus-ı müesseri ile kendülerine mevcudiyet-i milliyeye ve medeniyyelerinde delalet etmek ve münâsebât-ı siyasiyyelerini tanzim etmek üzere bir reis-iâlinin idaresi altına girmeği ihtiyacat-ı tabiiyye ve menafi-i umumiyeye muktezasından add etmişlerdir. Bu suretle milel-i merkumeden bâ takdir-i ilahi ahali ve memleketinin suret-i müsâlemetkârane inbisat ve refah ve terakkisine medar olacak en ziyade mûcib hayır ve selamet-i kavânin ve teşkilatı bir suret-i metine ve münâsebede tervicekâbil ve müsta'id evsâf ve hasâil-i matlube-i bir güzide ile muttasıf ve mütahalli reise malik olanlarının tarîk-i terakki ve medeniyette süratle hatve endaz takaddüm olduklarını müşahede ederiz.

Metbu-ı müfham ve şehinşâh-ı muazzam şevketlü kudretlü azimetlü mehabetlü gazi [Sultan Abdülhamit Han-ı sâni] efendimiz hazretşerinin saye-i feyz ve me'âli vâye-i cemâb-ı hilâfetpenâhilerinde vatan-ı akdes vâizimiz memâlik-i sâireye nisbeten mâ fevka'l-hadd-i mazhar-ı müsâade olmuş ve bunu her nevi fevâid muhassenâtdan istifâde edebilecek bir hal ve mevkie vaz' ve îsal için usul ve icrâat-ı ecnebiye âmiyâne taklid ile kanaat olunmıyarak basiretkârâne hareket ve âkilâne ve musallahâne ve lüzum ve ihtiyâcat-ı hakikiyye ve milletin isti'dâdat kâbiliyyât-ı mahsusasını nokta-i nazardan tetkik olunmuş medeniyet-i hazıra tarikinde müstemirren mutasallan terkkücüyâne siyaset-i mühâmedâni-i mülükâne (3. sütun) lerinin nef' ve muhasenatı zâiden ma'a

ziyâde derk ve hiss olunmuş ve bunlardan biri menâbi'-i vâridâtının tedricen tevessu' ve terakkisi için vatanımızın tecehhüz ve tezyini lâzım gelen böyle mâhirâne bir idâreden ibaret bulunmuştur.

İşte bu cihetle zât-ı şevketsemât hazret-i pâdişâhî devlet-i âliye-i ebediyetü'd-devamlarının geçirdiği ticaret adîde-i elîmeye atf-ı nazar-ı iltifat buyurmayarak yukarıda arz ve beyan olunan mücerred memleketi lâyıık olduğu vechle nisâb-ı saadet ve terakkiden hissemend edecek taalliyât-ı vâsiaya mazhar etmek maksad-ı hayr-ı mürsadıyla kariha-i ilhâm-ı sariha-i şâhanelerinden birbirini mûtaakiben şeref-tastir buyurulan kavânin ve irâdât-ı saadet-gâyât-ı mülkdârilerinde âsâr-ı bâhire-i mütteminesi müşâhede edilen usul ve kavâidi hiçbir vakit nazar-ı kimya eser-i tâcidârilerinden devr ü cüda tutmamışlardır.

Binâen-aleyh ticâret-i millîye dahi zât-ı maâlisemât-ı cenâb-ı cihanhânînin himmet-bülend-i mürtebit meşâşa ve şefkat vehimâyet bî-nihâye-i pederânelerine mazhar olmuş ve cânib-i seniyyü'l-cevânib-i cihandârilerinden icrâ ve ittihazları emr ü fermân buyurulup fî hadd-i zâtihâ hâl ve mevki-i ticârî ve mâli ve tasarrufumuzu milel-i müterekkîyeninkileri derecesine îsâl için nef' ve elzemiyetlerince her nevi kayd şerh ve tefsirden vâreste bulunan tedbirat ve tetkikât-ı adîdenin ber vech-i âti zikr ve ta'dâdına münâsebet görülmüşdür ki şevketmeâb efendimiz hazretlerinin rûz-ı cülûs-ı meymenei me'nûs-ı hümâyunlarından beri hall ve tesviye-i filiyyelerini memâlik-i mahrûsa-i şâhânelerinin ihtiyâcât-ı ticârîyye muâmelât beyne'l-mileli ile mütênâsb bulunduğu ecilden erz ü mend oldukları husûsât işte bunlardır:

[Sahife 2] (1.nci sütün) Pây-ı taht ile memâlik-i mahrûsa-i şâhânenin bi'l-cümle merâkiz-i ticârîyyesinde birer ticaret odası te'sis ve ihdası;

Memâlik-i mezkûrenin her tarafında mekâtib-i ticârîyye ve bahriyenin tesis ve tevsî'i hususunun mevki' fiil ve icraya vazı;

Dâhilen bir limandan diğesine nakil olunan yerli emtia üzerinden alınan dâhili gümrük rûsumunun tedricen ilgası;

Sefâin-i ticârîyye-i Osmâniyyenin ifasıyla mükellef oldukları rûsum tarifesinin tanzim ve tensiki;

Mahsulât-ı mahalliye-i muhtelif üzerine mevzu' öşrûn suret-i nâfiada ıslaha muhtac bulunan usul-ı tahsil ve istifasının tetkık ve ta'dili;

Sefaince İngiliz usul-ı müsahasının kabulü;

Transit rüsûmunun ıslahı emvâl-i ticariye vazına mahsus merkez anbarlarının ihdası(bunlardan biri İran ticareti için zaten Trabzon'da müessistir);

Limanların tathiri;

Gaz debvinin ihdası;

Ticaret borsaları nizamnâmesinin tanzimi;

Ticaret ve kambiyo simsarları hakkında bir nizam vaz'ı;

Bir "veritan" kaleminin tesisi;

Ticaret muâhedatıyla anlara müteferri' tarifelerin beyne'd-düvel tetkik ve tadilleri;

Hisseli şirketlerin kayıt ve tescilleri;

Gümrük anbarlarında emvâl-i ticariyenin durması için mevzu' ve muayyen olan müddetin temdidi;

Deniz kazalarına harika ve daha saireye karşı sigorta acentelerine dair bir nizamnâme tanzimi.

Fikr-i terkisprorane ? ve tasarruf raviyyetmendâneye istinadları ayan ve eşkar olan tedabir-i meşruhanın cümlesi ait oldukları dairelerce mevki-i icraya vaz' olunmuş veya olunmak üzere derdest tetkik ve tezekkür bulunmuş olmağla an garib inziman-ı emr-i idarede tamami-i mer'iyetlerini müşahede bizce kaviyyen me'muldür.

Bundan başka maâmelâ-yı ticariye ahvâl-i sahihasını arz ve servet-i umumiyyenin kâffe-i Şa'banında teyessür nümâ-yı husul olan terekkıyatdan bahisle bunun vesail izdiyad ve istimalini işâr etmek mahsulât ve idare ve tasarrufatca tarik-i teshilatda hatavât-ı tavile atarak ahvâl-i mevcudenin tertip ve intizamını ihlal eden fûnun ve sanayi'ce en güzel ihtiraat ve keşfiyyat hakkında ihbar ve mahsulât-ı mahalliyyenin enva' ve şübât-ı muhtelifesiyle Avrupa piyasalarında sürüm ve revaçları üzerine malumat-ı sahiha i'ta ve mümkün olduğu halde bunlara yeniden maharic peyda ve her mahsuldar memleketçe en ziyade tetkika mazhariyeti icap ed en ihracat ticaretince icra eylemek üzere umuma bir hadim (2.nci sütun) mahsus tedarik ve istihzarı maksad-ı muhayyer marsadına mebni iş bu ticari gazetenin neşrinde bi'l-müsaade müstağrak buyurulduğumuz lütuf ve âtifet (silik) zannüllahi ile ticaret-i

milliye hakkında izhar buyurulan himmet ve mürüvet hayr-ı hâhane-i veli namileriden dolayı hâkiyâ-yı mekâr-ı mübeyyimâ-yı şehinşâhilerine arz-ı şükrâniyyet mütertib-i zimmet-i ubudiyetimizdir.

Her nevi teşebbüs ve umur-ı ticariyyeyi takrir ve teyid için en kavi ve nâfi' anâsırdan biri olan istatistik dahi nazar-ı dikkat-i mahsusamızdan devr ve mehcur olmayacaktır.

İmdi böyle deşvarı emrin bedayetine tesadüf olunacak müşkilât-ı adidenin efkâr-ı mütevvere ve hayr-ı hâhane sahibi olan bir halk canibinden nazar-ı i'tinaya ahzla mazhar-ı afv ve müsamaha buyurulacağımıza ictisar ve iğtirâren milel-i saire-i mütemeddine ile münâsebât-ı ticâriyyesinde terakkisini tervic ve iltizam ile menâfiine hizmeti deruhde eylediğimiz sınıf-ı tüccarın mazhar-ı takdir ve istihsanı olabilmekle kendimizi nâil icra ve mükâfat sayavız.

Bu suretle gazetemizin ilk nüshasını bâ huzu' ve tevâzu' ve umuma kemâl-i gayret takayyüd ile îfâ-yı hüsn hizmet için bezlinden geri durulmayacak mesâi-i ihkırânemiz mazhar-ı takdir ve mutammah nazar edindiğimiz maksat ki bir fiil ve amel-i nâfi' ve hayır icra etmek ve bu vechle vatanımıza hulus ve hususiyet ve cenâb-ı hakk teb'a-ı sadıklararı ile memâlik-i fesiha ve javiyye-i şâhanelerinde âsude-nişîn emn ü emân olanların daha ziyade nâil refah ve saadet olmalarıçün eyyâm-ı ömr ve ikbal şân ve şevke ve iclal-i hümâyunların tezyid ve tevfir buyursun. Âmin sevgili padişahımız ve şehinşah-ı muazzam efendimiz hazretlerine şükran ve ubudiyetimizi isbat eylemekden ibarettir. Husûl-pezir olablir me'mulü ile inzâr-ı umumiyeye arz ederiz. “ ve minallahi't-tevfik”

Ticaret Odaları

Dersaadet ticaret odası Fî Safer sene 1296 tarihinde bâ irade-i seniyye müessis olup bir nizamnâme-i mahsus idare olunmakta ve odaca mukayyet tüccar ve bankerler canibinden intihab tarikiyle ve üç sene müddetle muayyen azadan mürekkep olunmaktadır.

Hükümet-i seniyyenin ticarete mûtaallık mesâil-i mühimmenin kâffesi üzerine hiçbir vakit eksik olmayan istişareye lütf ve tenezzülü sayesinde iş bu odanın vezâyifi pek vâsi olup kendüsü de bunlar hakkında arz u beyan re'-yi ve efkârda tecviz-i teâhi eylememektedir.

Mezkûr oda el-yevm esamisi âtide muharrer zevattan mürekkeptir.

Reis: Saadetlü Âzaryân Efendi hazretleri.
Reis-i sâni: Sebbâizâde izzetlü Süleyman Bey Efendi,
Müşavir: Saadetlü Jorj Kazanva Efendi,
İzzetlüssenekerim Manukyan Efendi,
Aza: Saadetlü Dimitraki, Yenidenya Efendi hazretleri,
Uncuzâde sadetlü Apik Efendi,
Saadetlü Dimitraki, Yanidenya Efendi hazretleri,
Uncuzâde saadetlü Apik Efendi,
Saadetlü Dimitrahi Pelaspali Efendi,
Mösyö İbrahim Banzotana,
Ağazâde Mehmet Efendi,
Atnas Tellioglu Efendi,
Manok Efendi Arslanyân,
Basmacızâde Ferit Efendi,
Yanık Osmanî,
Şurubin Şerbetciyâni Efendi,
Kostantin Petridi Efendi,
Şerif Ali Efendi,
Dikran Efendi, Gümüş Gerdan,
Mösyö Jorj Sivatopolî
Jan Anastasyadi Efendi,
Mösyö Cöt Tomsun,
Mıgırdıç Efendi Eseyân,
Mustafa Hakkı Efendi,
Serupa Efendi Geligiyân,
Mösyö Zahari Haçoplu.

Başkâtip: Rifatlü esperaki Aleksandiridi Efendi,

Odanın tarih-i te'sisinden bu güne değin muâmelât teşebbüsât-ı vâkıâsıyla mevki-i müzâkereya vaz' eylediği mevad ileride bir bend-i mahsus ile mücmelen neşr olunacaktır.

Memâlik-i mahrusa-i şâhânenin başlıca bilâd ve merâkiz ticâriyyesinde dersaadet ticaret odasına mümâsil 78 ticaret odası te'sis ve ihdas olunmuş ve şimdiye kadar bundan yalnız İzmir mahrum ve müstesna kalmış ise de hükümet-i seniyyenin müessesât-ı mezkûrenin lüzum ve fâidesine cezm ü kanaat hâsıl ederek tamimine karar vermiş olduğu ecilden belde-i mühimme-i mezkûrede dahi karîben bir ticaret odasının teşkilini müşâhede ile kararü'l-ayn olmaklığımız me'mul ve muntazır bulunmuştur.

Ahvâl-i Ticaret

1884 senesi ticaretce hayli zamandan beri misli müşâhede olunmamış en kesad senelerden beri olup memâlik-i mahrusa-i şâhânenin her tarafında feyz ve bereketle husule gelen mahsulât sürülemeyip kısm-ı azamı elimizde kalmıştır. Senenin hemen iptidasından intihasına kadar durgunluk hükmünü icradan hâli kalmamış ve zaten malum olmağla burada zikrine hacet görülmeyen esb^b-ı mütenevvia-i saireye ilaveten her şeyde ale'd-devam nümâyan olan fiyat düşkünlüğü iş bu durgunluğu buhrana tebdil ve tahvil etmiş ve bu buhran her ne kadar pek çok **[Sahife 3] (1.nci sütun)** ahvâlde şedidü't-te'sir olmuş ise de öyle sükûnetle devam eder suretle bulunmamıştır. Mahsulâtın feyz ve bereketle husulü havadisın te'yidi üzerine fazla mal alarak tahammülden ziyade bâr-ı taahhüd altına giren idhalatcılarımız bî mecal kalmışlar ve bu takattan zaten kuvvet ve takatları tükenmiş olanlar iş bu bâre tahammül edemiyerek tatîl-i muâmelât mecburiyetine düşmüşlerdir. İflaslar da ol derecede kesretle vukubulmuştur ki senenin rub-ı âharına doğru buraca bazı mertebe havf-ı heyecan hüküm ferma olmuştur.

Bununla beraber heyecan u hıras her ne kadar şimdi eski şiddetini zayı' eylemiş ise de hâla devam etmekte bulunmuş ve mamafih yine sene-i câriyenin biraz daha ziyade metin ve hususan muâmelât-ı ticariye-i umumiyenin kariben taze hayat ve ravah kesb edeceğini ümid ettirecek hal ve yola girerek hıtama reside olmuştur. Zira tedenni-i fiat zann ve itikadımızca artık heman hadd-i nihayete ermiştir.

Hiref ve Sanayi-i Mahalliye

Ticaret nezaret-i celilesi tarafından memâlik-i mahruse-i şâhanenin her tarafından mahsulât-ı sanaiyye-i mahalliyyenin numuneleri alınıp şâkirdâne tarifât-ı sahiha ile tecrübeler icra ettirilmek üzere âhiren t'esis ve küşşâd olunan ticaret mekteb-i hümayunu derununda bir Pazar teşkil olunmak için hemen dersaadete gönderilmesi zımında evâmîr-i muktezıyye itâ buyurulmuş idüğü haber alınmıştır.

Bu babda gösterilen himmet ve devletden dolayı ticaret nazırı devletlü Subhi Paşa hazretleri ile ticaret müdür-i umumiyesi saadetlü Refik Beg efendi'yi tebrike müsâraat ederiz.

Mevadd-ı Bahriye

Sene-i câriye içinde bir yerli tüccar vapur kumpanyası te'sis ve ihdası hakkında cânib-i hükümet-i seniyyeden ibzâl buyurulan mesaiden başka bahriyece şâyân-ı derh ve ilân hiçbir mühim havadis yoktur.

Memleketimizin tarîk-i terakkide hatve-endaz takaddüm olduğunu müşâhede arzusunda bulunan bi'l-cümle Osmanlılar ticaret-i hükümeti-i seniyyenin sermâye-i mevzu' için te'min-i faiz olunmak üzere Avusturya-Macar Loyid kumpanyasına mümâsil bir husule kumpanya imtiyazının i'tası hakkındaki niyât-ı ma'âli gâyatı ile sermâyedâranın tekliflerini arza davetlerini mütazammın ve bir "vartyas" kaleminin teşkiline dair bir layıhanın derdest tetkik bulunduğunu müşîr olan ticaret nezaret-i celilesi i'lannâmesini kemâl-i memnuniyet ve mahzuziyetle kıraat eylemişlerdir. (**2.nci sütün**) Vapurlar işleyip idhalat ve ihracat ticaretini ve hatta bu sene hizmetini bile icra etmekte oldukları neşhud-ı bâsire-i te'essüfümüz olmağla iş bu mes'ele ticaret memleketçe esbâb-ı hayatiyyeden sayılabilir. Çünkü şu hal savâhil-i osmaniyeye milli kumpanya vapurları işlediği halde bâliğan meblağ-ı istifade olunabilecek bir münbi' vâridâtdan memleketi mahrum kılmaktadır.

Böyle bir kumpanya teşkili maksadıyla şimdiden cânib-i hükümet-i seniyyeye bir takım teklifât-ı ciddiye arz olunmuş idüğü müstahberdir. İş bu mes'ele-i mühimmenin hallini kariben neşr ve ilan edebileceğimizi me'mul eder ve bu babda ileride yerinde mahsus neşr edebileceğimizi arz ve beyan eyleyiz.

Memâlik-i Osmâniyede şarap i'mâli

Fransa'da filoksara illetinin zuhurundan naşi bağlarca vukubulan harabiyyat şarap ihracatımızı hayliden hayli tezyid etmiş ise de Osmanlı bağ sahiplerince o nisbette intifa' husule gelememekte bulunmuş olamağla hükümet-i seniyye şu halden bihakkın müte'essir olarak Dersaadet ticaret odasını bağcılığın ve şarap imalinin tevsi' ve ıslahıyla ihracatımızın tezyidine ve yerli şaraplarının ecnebi şaraplarıyla rekâbet edebilecek bir hale vazına mahsus bi'l-cümle tedabirin tetkikine memur eylemiştir.

Ticaret odası bir komisyon-ı mahsus marifetiyle mes'eleyi arîz ve amîk tetkik ettirdikten sonra tedâbir-i âtiyenin hükümet-i seniyyenin nazar-ı takdirine arz ve teklifini muktezâ-yı vazife add etmiştir.

Evvela şarabcılara istirhan ederek akçe ikraz eylemek üzere bir bank hamri teşkili;

Sâniyen emlâk vergisi bi'l-ika mahzen ve şaraphâne gibi müştemilatıyla beraber kürüm-i cedidenin tarih-i garslarından itibaren beş sene müddetle rüsumdan muâfiyeti;

Sâlisen aşâr yerine müahharan bi't-tecrübe görünecek lüzum üzerine tebdil ve tahvil olunmak şartıyla on beş sene müddetle dönüm başına 10 guruştan bir vigû-yi muayyen ve maktu' vazı;

Râbian; Şarap üzerine mevzu' zecriye resminin % 10'a tenzili;

Hâmisen; Gerek üzüm ve gerek şarap üzerine mevzu dâhili gümrük rüsumunun ilgası;

Sâdisen; Memâlik-i ecnebiyyeye ihrac olunan şaraplardan alınan % 1'lik gümrük resminin ilgası.

Ticaret odasından arz olunup ait olduğu devâirde arîz ve amîk derdest tetkik ve tezekkür bulunan taktirin başluca mündericatı bunlardan ibarettir.

Emtia-i ihraciyemiz defterinde bir büyük mevki tutan harf ve sanayi-i mahalliyyenin bir şubesi üzerine atf-ı nazar-ı dikkat buyurduğundan dolayı **(3.ncü sütun)** hükümet-i seniyyeyi tebrik ederiz. Çünkü üzümümüzün dünyanın en güzel üzümleri sırasına geçebilecekleri gibi üzüm yetiştirmekte daha ziyade ihtimam ve takayyüd olunmak ve fenne ve terakkiyât-ı hâzıraya daha muvafık usul imâl-i müttehiz tutulmak ve bir takım tasarruf ve himâyetkârâne tedabir ittihaz ve ilan kılınmak ile şaraplarımızın

en ziyade mahsul yetiştiren memâlik şarapları ile rekâbet edebilecek bir hal ve mevki'a vaz' olunacakları derkârdır.

Afyon

Mahsûl-ı âhardan sene-i sâbika şehr-i Temmuz'u ibtidasından Kânunuevveli intihasına kadar Dersaadete vârid olan afyon'un miktarı 1230 sepetten ibaret bulunmuş ve bunun nerelerden geldiği ale'l-makâdîr bervech-i âti gösterilmiştir.

Sepet

50	Tavşanlı
120	Beğpazar ve Nallıhan
160	Geyve
168	Balıkesri
202	Karahisar
255	Malatya
275	Zile-tokat

1230

Miktar-ı meşruhtan 944 spet satılmış ve kûsûr 286 sepeti henüz elde durmakta bulunmuştur.

Mütenevvi'a

Miktarı senevî % 12'yi tecavüz etmeyecek bir faiz ile mahsulât-ı ziraiye üzerine akçe ikraz etmek için bir banka teşkili zımnında ticaret-i nazâret-i celilesine arz-ı teklifat olunmuş ve bunun şartnâmesi resmen cânib-i hükümet-i seniyyeye takdim kılınmak üzere bulunmuştur.

Ticaret Odası tarafından gümrüklerde rûsuma mukabil bi'l-ahz yığılıp kalmış olan eşyâ-yı ayniyyenin suret-i bey' ve fûruhtuna dair cânib-i Bâb-ı Âli'ye bir raportü arz ve takdim olunmuş ve bunun bu gün ve yarın cevabının vûruduna intizaredilmekte bulunmuştur.

Bu mesele üzerine ittihaz olunacak kararı ileride ilân ve işâr ederiz.

Âhıran birtakım tüccarın ilân-ı iflas eylemeleri ticaret odasının nazar-ı dikkatini celp ve davet etmiş olmağla bunun mümkün olduğu derecede men-i tevessü' ve intişarı zımnında cânib-i hükümete arz ve işar olunacak en müstahsen tedâbirin neden ibaret olduğunun anlaşılmasıçün [**Sahife 4**] (**1.nci sütun**) keyfiyet mezkûr odaca mevki-i mübâhase ve müzâkereye konulmuştur.

Meseleyi bi't-tetkik bir lâyiha kaleme alıp takdime mezkûr oda azasının bazılarından mürekkeb bir komisyon memur edilmiş ve anın mazmununa ibtinâi icabı icra olunmak üzere oda tarafından ticaret nnezâret-i celilesine arz-ı malûmât mukarrer bulunmuştur.

Ticaret odaları istikrâzatıyla bunlara mütaallık umur-ı nâfia-i umumiyye

Fransa başlıca limanları ticaret odalarının devlet bütcesinin açık bulunması hasebiyle kendülerine mütaallık umur-ı nâfia-i umumiyenin icrasıçün istedikleri zaman hemen iâneye destres olamadıklarından bunlardan kısm-ı azamı kendi uhdelere ahza ve hatta emr-i ikmalleri için iktiza eden mebalîği hazineye ikraza karar vermek üzere icra ettikleri müzâkerâtı sene-i câriye içinde kârilerimize arz ve işâr etmiş idik.

İş bu odalar bu esasa mübtene olarak devletle akd ettikleri mukâvelât üzerine borçlarının faiz ve re'sü'l-mâl taksitlerini kapatmak üzere istikrazlar akdine ve sefâinin hacimlerine göre yeniden rüsum vazına veya mevcut ve mevzu' olanları tezyide me'zun edilmişlerdir. Meclis ayân ve mebusân taraflarından “kâle” “Bolonya” “Dilyep” “Döngerek” ticaret odalarıyla münakid mukâvelenâmeler bundan bir sene akdem kabul ve tastik olduğu gibi bu iki meclis “Roen” “Haver” “Kaen” “Şerburg” “Bordo” ticaret odalarıyla münakid mukâvelât ile henüz akd olunmuş veya olunmak üzere bulunmuş olan mukâvelât-ı saireyi de kariben kabul ve tastike davet kılınmıştır.

Mukâvelât-ı meşruhada cânib-i hükümete ikraz olunan mebâlğün faiziyle re'sü'l-malına mahsub taksitlerinin 1886 veya 87 senelerinden itibaren yürütülmesi umumiyetle şart koşulmuştur. Binâenaleyh ol zamana kadar ticaret odaları mukarrızatının faizleri işlemeyecektir.. Ticaret odaları buldukları mahallin limanlarında teşebbüs olunan ameliyatı her nevi tadilden rehâyab kılmak için böyle fahiş şerâit ile akd-i mukâvelâtta tereddüt etmeyüp menâfi-i hakikalarını derk ve takdir ederek âkılâne hareket eylemişlerdir.

Bununla beraber elzemiyeti sabit ve nümayan olan yalnız limanlar ameliyatı olmayıp kanal ve nehirlerce dahi amelyat-ı sâire ve mühime-i umumiyye icrası muktezidir. Ticaret bahriye odalarına Tevfik hareket etmek ameliyât-ı cesimeye teşebbüs zımında iktiza eden fedâkarlıkların ihtiyarını deruhte için **(2.nci sütun)** hükümetten müsaade talep eylemek ticaret odalarına ait ve rac'dir.

Cenubda kanal hemen hiç olmayıp “Rike” kanal-ı cesimenin ise cenub “Meydi” kumpanyasının yed-i zaptında durmasıyla isti'mâli müstahilü'l-ımkân bulunduğu ecilden orada ameliyat icrası elzemiyetini beyan ederiz. Bu babda “Bordo” ticaret odasının müstedyat-ı muhakkası aşağıda derc olunur. Şimalde dahi hal ve mevki iyi değildir. Nöbet mürur-ı intizarında bulunan sefainin “Düe”nin aşağı ve yukarısında 10 kilometre tülünde iki hat teşkil ettikleri “Sakarp” üzerinde seyr-i sefainin müşkilatı hakkında “Düe” ticaret odası tarafından dermeyan olunup tesiri görülmeven tehdidât-ı şedide kâri'lerimizin henüz hatır nişanları olmak gerektir.

İhdas ve küşadı çoktanberi ticaret tarafından kemâl-i iştiyakla matlup olan şimal kanal-ı cesimi ilelebed tehir olunmuştur. Bunu deruhte edecek hazine olmayıp devletle uzlaşarak ve limanlar mukâvelatı esasları üzerine müsteniden masarîf-ı lazımayı mecmuan veya kısmen bizzat kendileri tesviye ederek icra edebilecek yalnız bunlardan alaka ve menfattar olan ticaret odalarıdır. Kayıkçı vesaire rüsumları yerlerine buraca merakibin hacimleri nisbetinde liman rüsumu vaz' oluncaktır. Ticaret odaları hatta en elzem umur-ı nâfia-i umumiyenin bile bundan pek çok zamana kadar başka suretle icra olunamayacağına cezm ve kanaat hâsıl ede ve bundan başka bilhassa adem-i merkezîyet makule nokta-i nazarınca kendileri hareket istikdamiye-i mütemeyyinelerini icra ile bilirlir.

Ticaret odaları hususiyle mukâvelât-ı âhire esası üzerine icap eden akçeyi bissuhule bulabilirler. Bunlara lüzum gördükleri parayı ikraz için bâ kararnâme “Karadi Fonsiye” bankasıyla “Kesde Depöe Konsinyasyon” yani emniyet sandığı tayin ve irâe olunmuştur. Fakat burada hasetsen akd-i istikraza mâil ticaret odalarını hayra terqip için bir tefrik ve istisnai mühim icrası iktiza eyler.

Bugünkü gün 31 milyon franklık istikraz müzakeresinde bulunan “Dönger'in” ticaret odasını misal tutalım. Mezkûr oda “Dönger'in” limanının bilcümle ameliyatını birkaç sene zarfında ikmal için böyle külli bir meblağa lüzum ve ihtiyaç görmüş ise de bunun hemen mecmuunu biden sarf ve istimal etmeyeceğinden mebkağ-ı müstakraz-ı

makrızı nezdinde bırakarak sarfına lüzum görüldükçe ceste ceste almak ve bu suretle bundan ancak makbuzu olan miktarının faizini te'diye ve ifa etmek hâheşinde bulunmuş ve buna cevaben % 4 (3.ncü sütun) buçuk faiz ve nâkabil taksir ve temdid olmak üzere en nihayet onbeş sene vade-i tediye ile istikrazı veren emniyet sandığı canibinden sahib-i istikraz olan nahiye meclis veya ticaret odasının meblağ-ı müstakrazı altı ay içinde tamamen ve kâmilen yed-i kabz ve tasarruflarına geçirmeyecek oldukları halde mukavele-i istikrazın kâin lem yekün hükmünde tutulacağı ve binaenaleyh bu suretle istikraz olunan meblağın kısmen sandığına tevdiinin müstahilü'l-imbân bulunduğu suret-i umumiyede ilan olunmuştur. Bundan başka emniyet sandığının bu günkü gün böyle külliyetli mebalığı hâheşle ikraz etmediğini de ilaveten dermeyan eyleyelim. Emniyet sandığı hazine ile suret-i daimiyede muhasebe-i cariyesi bulunduğu ve madde hükm-i kaza ve kadere yani kâr ve zarara tabi' olduğu ecilden hakikaten bir devlet sandığı değildir? Umur-ı nâfia-i umumiyeyi kendi bedeninden icra etmek istemiyen veya edemeyen hükümet emniyet sandığının şu tarik-i münharefi tuttuğundan naşi bunkarı sermaye-i zatisi ile bizzat icraya mecbur bunacaktır.

Şu hal-i mahsusda hükümet-i merkumenin sarf ve istimâl edeceği sermayenin bu cihetle % 4,5 nisbetinde vâridat hâsıl eyleyeceği muhakkak ise de ancak bu sermayeye mâlikiyyet lazımdır. Emniyet sandığı ticare odalarına muhtac oldukları kâffe-i mebalığı ikraz edebile idi. Limanlar mukâvelâtına lüzum ve hâcet kalmaz idi.

“Döngerek” ticaret odası diğer bilcümle ticaret odaları misillü istikraz içi

N evvela neşriyat ve rekâbet saniyen iâne defteri küşadı sâlisen hamiline ait olmak ve zahriye tarikiyle kâbil ferağ bulunmak üzere tahvilat ihracı gibi bâ kararnâme kendieine ita olunan salâhiyat-ı seleseden birini istimâl etmek istemediği halde muvâcehesinde “Karedi Fonsiye” ‘den başka mukrız bulamayacaktır. Salahiyat-ı selese-i mezkureden üçüncüsünün daima pek çok teşviş ve iğtişâsatı mucib olduğu halde nefi umumiyetle cüzidir. İş bu banka ticaret odalarına ikraz ettiğimebalığden kısm-ı azamının yed-i hıfz ve emanetine bırakılmasına rağbet ve rıza gösteriyor ise de buna mukâbil bi hakkın bazı şerâit dermeyan eyliyor. Mezkûr banka “ Döngerek” ticaret odasına müddet-i kabzını taksir ve temdide salahiyeti olmak üzere % 4 ve üç çârik faizle bittav2 verrıza 31 milyon frangi ikraz edecek ise de meblağ-ı mezburun mecmu için mukavele-i istikrazı katiyen akd ettikten sonra ticaret odasının nezdinde hıfzını kendisinden talep eylediği miktar mebalığden hiçbir faiz ahz etmemeğe dahi rıza ve muvafakat göstermeyip bununla beraber mecâlis-i nevâhiye ettiği ikrazat faizinin fiyat-ı

umumiyesini ihtimal ki % 5 [Sahife 5] (sütun 1) veya daha ziyade çıkarmağa mecbur kalacak ve bu halde % 4 üç çârik faizle “Döngerek” 31 milyon franklık edane etmekle pek fena bir iş yapmış ve fakat ol vakit kendisince zuhuru melhu olan muhataraya karşı bir suret-i mutedilede tahsil-i emniyet etmiş olacaktır. “Karadi Konsiye” bankası ticaret odasından 31 milyon frangın %4 ve üç çârikden mecmu faizini almak ve müstakrızın yani ticaret odasının kabz ve tesliminin tavikini kendisinden rica eylediği mebâliğ için dahi %3 ve bir çârik veya üç ve üç çârik faizi yürütmek istiyor.

Elhasıl marüzzikr banka ticaret odalarıyla meclis-i nevahiye istikrazına mezun oldukları kâffe-i mebalği % 4 ve üç çârik faizle ikraz edecek ve mebalğ-i müstakrazadan yed-i hıfz ve emanetine tevdi edilen meblağdan pek dûn bir faiz ahz ve istifa eyleyecektir.

Kabz ve teslimi tavik olunan müstakrazat faizinin tayini bu makule istikrazatca hakikaten bir mesele-i dakikada bunun için mukaddema binde yedibuçuk ve beş hatta üçe bile kanaat gösterebilmiş olan mezbur banka fi 16 Teşrinisani sene 1883 tarihinde “kale” ticaret odasıyla ahz ve tesellüm olunan mebalğ için dahi % 1 faiz yürütölmek üzere bir mukavele-i karz-ı akd eylemiştir. El yevm ziraat ve ticaret ve harf ve sanattan kat-ı nazar nakitce mevcut olan buhrandan dolayı “Karadi Konsiye” ikrazatından ahz ü jabzı tavik olunan mebalğın faizini % 1,5’a iblağ etmiş ve bu tedbirde ticaret odalarınca fahiş görünebilecek hiçbir şey bulunmamıştır.

Zamanımız ez-zaman-ı sâlifeye mukayyes değildir.. Çünkü bu günkü gün itibar-ı mütezzezil ve nakid nadirdir. Binaenaleyh gelecek sene “Karadi Fonsiye” ‘nin ahz ve teslimi tavik olunan ikrazatı faizinin fiyatını % 1 ve üç çârik veya ikiye iblağa mecburiyet görmesi muhtemeldir. Hatta 1871 senesinde emniyet sandığının yani devletin mecâlis-i nevâhiye % 6 faizle akçe ikraz ettiği henüz feramüş olunmamış ve malum olduğu vechle bu miktar faiz kadim mürabaha kavânimizce şediden mucib lev m ü muvahaza bulunmuştur.

Geçirdiğimiz buhranın hâtırımıza hutur ettirdiği böyle bir zaman müellimi be tekrar müşahede etmiyeceğimizi kaviyyen me’mul eyler isekte işlerin şu bulunduğu hal maraz-ı iştimalden hurucu için kuva-yı memleketin son derece tesirini göstermesi lâzım gelir.

Bunu için daire-i vazifelerini tevsi edecek kanuna intizar etmeksizin salifüzzikr umur-ı nafta-i umumiye-i cesimenin icrasına mukteda behlği deruhte ticaret odalarına

ait ve raci'dir. İş bu (2.nci sütun) odalar ziraatsızlıktan dolayı boş kalmış binlerce ameleye iş bula ve nehir ve kanalları tevsi ve taklib ederek şarabın ticariye-i meşruhaya keremiyet ita edebilirler. Bunun her memleketçe tesirât-ı müstahsenesi çok geçmeyip his olunacaktır. (Paris Ticaret odaları gazetesi).

Meyve Ticareti

İngiltere'de meyve sarfiyatı hakkında münteşir bir istatistik cetvelinden ahz ve nakl olmuştur.

1881 senesinde İngiltere'ye meyve ithalatı 1.128.568 ölçekten ibaret bulunmuşken 1882 senesinde 4.055.691 ölçüğe bâliğ olmuş ve 1.708.907 sterlin kıymetinde ol miktar meyve Amerika ve Fransa ve Belçika ve Felemenk ve Almanya ve Portekiz memalikinden idhal olunmuştur. Miktar-ı meşruhun bir sülüsünden ziyadesini tutan Amerika mevardatı ekseren almadan ibarettir.

Feyz ve bereketli vebereketsiz senelerde birbiri üzerine 9.000.000 ölçüğe bâliğ olan yerli mahsule ilaveten ithalat bu derece tezâyüd ettiği halde umumiyetle meyve fiyatının yine galadan düşmemesi şâyân-ı nazarı dikkattir.

Bununla beraber elma mahsulü pek külliyyetli bulunan memâlik-i Osmâniyenin binnisbe mutedil fiyatla Mısıryye mitar-ı külli elma ihraç ettiği halde yukarıda zikri sebkat eden memalik meyanında dâhil görülmemesi mûcib istiğrabdır. Memâlik-i Osmaniye'den gönderilen elmaların kat' olunacak mesafenin uzunluğu hasebiyle çürüyüp bozulacağı ihtimali vaki ise de bu babda sarf-ı himmet ve takayyüd ile elmaların müveşşikâne intihabı sayesinde şu halin define çare bulunabileceği bizce maznun mutakattir. Mesela Amasya ve Ferik elmaları cinsen memâlik-i Osmâniye'nin muhâl-i sairesi elmalarından dha ziyade dayanıklı bulunmak mülasebesiyle bu maksada hizmet edebilirler. Diğer taraftan şimdiki müstamel kaplar yerine daha elverişli tarz ve surette kaplar istimal olunmakla dahi belki matlub-ı hâsı olabilir.

Bir Yeni Cevher Madeni

Muallim "Yordanskiyold" kutuplara ettiği seyahatde bir yeni cevher madeni keşf edip "merveyiv" namıyla tesmiye eylemiştir. Hardebin vasıtasıyla icra olunan bir muayenede cevher-i mezkûrun "Asid silisyo" "asit karbonik" "asit sülforik"'i havi olduğu anlaşılmıştır. Muallim muma-ileyh tarafından buna dair olarak Paris akademiyasında okunan bir kıta layihada cevhei mebhusun ihvarın tebeddül ve tahavvül

(3.ncü sütun) şekillerine tahsil-i vukuf için begayet mühim olduğu ifade ve beyan kılınmıştır.

Ligorna limanı ithalat ve ihracatı

1884 senesi şehr-i Kanunusânisi ibtidasından Haziran'ı intihasına kadar altı ay zarfında Ligorna âmid ve şedd eden sefâin-i ticariye hakkında neşr olunan mühim istatistik cetvelinden tafsilât-ı âtiyeyi ahz ve nakille ibtidar ederiz.

Şuhûr-ı sitte-i mezkure zarfında Ligorna'ya Osmanlı limanlarından 6.811.848 farnklık ve 20 santim kıymetinde emtia vârid ve dâhil olmuş ve bunlardan başlıcaları ber-vech-i âti zikr ü beyan olunmuştur.

Kıymet Franklık

4133342	Zahire
450051	Zeytinyağı evsat cinsinden
309648	Tuzlu ve kuru balık
299990	Şeker
210715	Öküz gönü
139929	Gübre

Yine bu müddet zarfında Ligorna'dan Osmanlı limanlarına âtide gösterildiği vechle 6.150.761 franklık ve 15 santim kıymetinde eşya-yı ticariye ihraç olunmuştur.

Kıymet franklık

Kilo

1795398 prinç	39008
1168150 işlenmiş mercan	3309
655491 âdi ağaç ve abonostan mamul eşya.	
448655 porselen ve lüle toprağı ve mermerden mamulât.	
410400 Fıçı veya şişe ile şarap	
183192 Hasır şapka	
161259 İp ve kendirden mamul eşya-yı saire.	

Yine bu altı mâh zarfında Osmanlı limanlarından Ligorna'ya 107471 tonilatalık 137 kıta vapur ve 7226 tonilatalık 36 kıta yelken sefaini vârid olmuş olduğu gibi

Osmanlı limanlarına müteâzime-i Ligorna'dan 105733 tonilatalık 135 kıta vapur ve 8357 tonilatalık 135 kıta vapur ve 835 tonilatalık 35 kıta yelken sefâini huruç etmiştir.

Fransa'da min 1883 ilâ 1884 bir sene zarfında husule gelen mahsulât-ı sekriye ile şekerlik hakkında istihsal olunan netâyice dâir bazı malumat-ı istatistikıyyedir.

Bir sene akdem yani 1882 senesinde 358 fabrika işlerken ertesine 17 fabrika artarak 375 fabrika işlemeğe başlamış ve 1881 senesinde 221624 ve ertesine 254278 hektar arazi zira olunmuş iken 1883 senesinde arazi-i mezruanın miktarı 262500 hektera baliğ olmuştur.

[Sahife 6] (1.nci sütun) hektar başına reji hesabıyla 1881 senesinde 28300 kilogram mahsul alınmış ve ertesine 34400 kilograma baliğ olmuş iken 1883 senesinde 30400 kilograma düşmüştür.

Rüsum ile mükelef pancardan 1882 senesinde 8747153 kilogram husule gelmişken 1883 senesinde 8896770 kilogram yani ekilen tohum her ne kadar % 15 nisbetinde zâid bulunmuş ise de % 2 nisbetinde fazla mahsul alınmıştır.

Bundan on sene akdem yani 1873 senesinde Almanya şeker fabrikasının miktarı 338 den ibaret blunur ve rüsum ile mükellef pancar miktarı 3.5 milyar kilograma bâliğ olabilirdi. Pişip külçe heyetine girerek tesekkür eden pancarın miktarı 1879 senesinde % 54,11 den ibaret iken ertesine 11,79 ve seksen bir senesinde 12,54'e bâliğ olup 1882 senesinde 12,50'ye düşmüş ise de 1883'de 13,85'e kadar çıkmıştır.

Şekerin be hesab mütevassıt fiyatı 1882 ve 83 senelerinde İngiltere piyasasının ahvâl-i cedidesi sebebiyle seneyn-i sâlifeninkinden dûn ve bu fark fiyatta lâ ekall % 3 çârikten ibaret bulunmuştur.

1882 senesinde bir torba şeker husulü için 1050 kilogram pancar sarf olunur iken ertesine sarfiyatı mezkure 930 kilograma tenezzül etmiştir.

Ham şeker mahsulü 956402 tonilataya bâliğ olmuş ve buna mahsus fabrikalarda tortu ve posadan çıkarılan 30000 tonilata şekerin dahi zam ve ilavesi mukteza olup bu hesapça mecmu' mahsul 986402 tonilatadan ibaret bulunmuştur." Paris Ticaret Odası Gazetesi"

Galata Borsası Son Piyasa

Lira yüz guruş hesabıyla. Kambiyo piyasası

Londra banka üzerine Londra tüccar üzerine

Frank

Paris banka üzerine. Paris tüccar üzerine.

<u>Pağar kıymet-i i'tibariye</u>	<u>Neşr sene</u>	<u>Yüzde</u>
----------------------------------	------------------	--------------

110837 eshâm-ı umumiye	1865	5
------------------------	------	---

Frank

50075	1863	6
-------	------	---

5005650 istikrazat	1865	6
--------------------	------	---

5004950	1869	6
---------	------	---

5004350	1873	6
---------	------	---

50038350 tahvilât- mümtaze		5
----------------------------	--	---

Sterlin

10021 Haziren tahvilatı	1872	9
-------------------------	------	---

Frank

4004450 Rumeli şimendiförü	1870	9
----------------------------	------	---

7015 Düyûn-ı muvahhide-i Mısıriyye

Hisse Senedatı

(Teslimat) kıymet itibarıyla

İngiliz Lirası

663027	Şirket-i umumiyye-i Osmaniye
--------	------------------------------

106520	Dersaadet Bankası
--------	-------------------

105322	Kambiyo ve esham şirket-i Osmaniye
--------	------------------------------------

Osmanlı Lirası

20117	İtibâr-ı umumi-i Osmâni
-------	-------------------------

208290 Dersaadet Tramvay şirketi

Frank

80 Loryum Madeni

Meskukât

Lira 100 guruş hesabıyla

Pare Guruş

00 110 İngiliz lirası

31 87 Fransız lirası

-- 90 Rus pul altunu

-- --- Karamiçe

77 8 Kâğıt ruble

02 108 Mecidiye

20 99 Metalik

30 102 Beşlik

30 102 Altılık

00 000 Kâime

00 000 Bakır

Ecnebi Borsaları. Londra Fî 2 Kanunusâni

99 İngiliz Konsulidesi

8 Eshâm-ı umumiye Osmaniye Açıldı

8 Eshâm-ı umumiye Osmaniye Kapandı

11 1865

9 1869

68 1871 İstikrazatı

19 1872

8 1873

81 1877
1328 Bank Osmanî
96 1873 Rus istikrazı
63 Düyûn-ı muvahhide-i Mısıriyye.

(sütun 3)

Paris Fî 2 Kanunusânî

10947 Fransız eshamı % 4,5 faiz
7952 Fransız eshamı % 3 Faiz
810 Eshâm-ı umumiye-i Osmaniye Açıldı
82 Eshâm-ı umumiye-i Osmaniye Kapandı
55 1865
49 1869 İstikrazı
4375 Rumeli şimedüfer tahvilatı
51250 Osmanlı inhisar-ı duhanhisse senedatı
600 Bank Osmanî
52250 Karadi Levyene
133375 Karadi fonsiye
1840 Söyüş hisse senedatı
10150 1877 % 5 faizli Rus istikrazı
9950 İtalyan eshamı
60 Düyûn-ı muvahhide-i Mısıriyye
Macar eshamı”faizi altun olarak tesviye olunur”
31375 % 5 faizli Yunan eshamı
2532 Londra üzerine çek
32250 İspanta’nın % 4 faizli harici istikrazı

Paris Fî 2 Kanunusâni. Küçük Borsa

10949	% 4,5 faizli Fransız eshamı
00000	Esham-ı umumiye-i Osmaniye
00000	Rumeli şimendifer tahvilatı
32250	Düyûn-ı muvahhide-i Mısıryye

Viyana fî 3 Kanunusâni

12375	Londra üzerine kambiyo
2120	Rumeli şimendifer tahvilatı

Londra Herald Matbaasında tab' olunmuştur.

2.2.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 2.
12 Rebiülahır 1302/7 Kanunusâni 1300

Numro 2 (Pazartesi)

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. sütun) Gazetemizin ilk nüshasının intişarı üzerine matbuat-ı mahalliye cânibinden mütâlaat-ı mültefitâne ve hayr-ı hâhane neşriyle hakkımızda izhar buyurulan hüsn-i kabul ve nevazeş bâis-i mahzuziyyet ve meftaharet görülmekle bundan dolayı refek^yı kiramımıza beyân-ı memnuniyet ve şükranıyet ederiz.

Memâlik-i mahruse-i şâhanede i'malât-ı sofıye

Şu iki sene-i ahıra zarfında Memalik-i Osmaniye'den yün ve yapak ihracatının % 50 nisbetinde tenezzül ve takallül ettiği gibi fiyatların dahi suret-i daimiyyede tedenni ede ede bu ana değin misli meşhud ve mesbuk olmamış bir dereceye kadar düşmüş olduğu ve sevk ve itimada şayan istatistikler mütaalasından müstefad olmuştur.

İş bu tedenni-i fiyat esasen Avustralya'dan daha ehven fiyatla gönderilen fazla mal ile dolup taşmakta bulunmuş olan yün ve yapak sarf ve istimal eden piyasalardan artık memâlik-i Osmaniye yün ve yapaklarının talep olunmamasına makmuldür.

Memleketimizden bereketli ve bereketsiz sneler bir biri üzerine hesap olunmak üzere onsekiz on dokuz milyon okka yün ve yapak husule gelip yakın zamana kadar bunun nısfından ziyadesi İngiltere ile yün sarf ve istimâl eden memâlik-i saireye ihraç olunduğu halde bugünkü gün ihracatımızın mecmuu mahsul-ı senevinin hamsinden öteye tecavüz etmemekte ve yün sarf ve istimal eden merâkizde daima fevkalhad mazhar-ı hüsn-i kabul ve rağbet olmuş olan kasab başı namıyla yâd olunur cins âlâ yünler dahi dâhil olduğu halde kusur mala gelince bunları bizzarur yedimizde hıfza mecburiyet hasıl olmakta olup bununla beraber yün ihracatında bu derecede tenezzül **(2.nci sütun)** vâkıa bazı mertebe dâii havf ve vesvese görünür ise de buna mukabil iyi ciheti de bulunur. Zira ashab-ı mahsulümüz elimizde kalan böyle külliyyetli malı semeresiz bırakmak için nefadar kılmağa mecbur olup bu suretle sarfiyat-ı mahalliye bundan üç sene akdem iki milyon kıyyeden ibaret bulunmuş iken bu günkü gün on milyon okkaya bâliğ olmuştur. İmdi imâlat-ı sofîyenin sûr-ı icrası yakından tetkık olundukda iki nev' ve sınıfa taksimi kabil olur. Birincisi iplikleri Avrupa'dan getirtilen mensucat olup ehemmiyetlisi de budur. Çünkü henüz tessüs etmeğe başlayıp iplik imaline muktazi âlet ve edevatı tedarik için vasait-i matlubeden mahrum bulunan birkaç destkâh nesciyatda istimal ettikleri iplikleri Avrupa'dan getirterek bu suretle ecnebi fabrikatörlere dâhil-i memleketden toptan alınan alâ yünün kıyyesi üç dört guruşa mâl olduğu halde elvan ipliğin beher kıyyesi için üçden beş franga kadar akçe vermekte ve biri okka başına kırkbeşten altmışbeş ve diğeri yirmiden otuzbeş guruşa kadar kendilerine mâl olan rüsûm-ı duhuliye ile masarîf-ı nakliye dahi bundan fazla bukunmakta olup bu hesapca biçerken ashâb-ı sanayi-i Osmaniye dâhil memleketde iplik fabrikalarının vücudu takdirde te'diye ve ifa etmeleri icap eyleyen meblağın on katını sarfa mecbur kalmaktadırlar.

Bununla beraber memleketimiz sanay-i sofîye erbabının mütesadîf oldukları müşkilata bakmıyarak bu yolda iplik hatvelerini cesurâne atmış oldukları maalmemnuniye müşahede olunmuştur. Aksaray semtinde suret-i muntazamada işleyen birkaç destkâh mevcut olup nesc ve imal ettikleri kumaşlardan bi takım numuneler görülmüştür ki bunlar Paris'in en alâ modalarına mükemmel ve onlardan daha dayanıklı suretde taklid olunmuşlardır.

(3.ncü sütun) İkincisi yerli iplik ile mensuc akmiş olup bu yolda imâlat bilküllüye gayr-ı kâfi ve iplik fabrikalarının fikdanından dolayı cüzidir. Mahalli siparişlere bâliğan meblağ kifayet edebilecek bir takım beğlik fabrikalar mevcut ise de

bunların idareleri şimdiye değin hem sanatiin bu kısmına ve hemde kendi ne'alarına edebilecekleri hidemât ile müştagıl ve müteemmil olmamışlar gibi görünüyor.

Böyle umumi buhranlı zamanlarda her memleketinen evvel kendi kendilerini idareye çalışmaları lüzumu servet-i milliyenin değilse de hiç olmaz ise vasat halin şerâit-i esasiyyesinden biridir. Alelumum sanayia ve hususiyle imalat-ı sofıyeye müteferri' meseleye ciddiye atf-ı nazar dikkat etmelerini iş yokluğundan müteşekki sermâyadarımıza kaviyyen tavsiye eyleriz. Çünkü sermayelerini istifadeyi mucib surette sarf ve istimal ederek hem memleketimizi hem de bizzat kendilerini ecnebi fabrikalarına ihtiyaçtan rehâyab kılmanın yegâne çaresi işte bundan ibarettir.

Hükümet-i seniyyenin karib veye baîdden menaf-i memlekete mütallık her nevi umurda hiçbir vakit kayıtsızlık göstermeyip harf ve sanayi-i milliyenin terakki ve terfiine mütedair kâffe-i teşebbüsta muâvenete hazır mehya bulunduğu ecilden bâb-ı âlinin memleketin senevi 950.000 liralık ecnebi mensucat ve çukası ithal etmekte olduğuna herkesten ziyade vâkıf bulunacağında ve bunun memleketimize ancak harf ve sanayin tali ve terakkisiyle tasarruf olunabilir. Milyonlarca lira ziya demek olduğunda asla şekk ve şüphe yoktur.

(Zeyl)

Mükemmel iplik âlât ve edevâtına mâlik olan feshâne fabrika-i hümâyunu idaresine iktiza eden yün ve yapağı taraflarından verilmek üzere orada [**sahife 2**] (**sütun 1**) iplik imal ettirilmesi veyahut iş bu imalatın kendi hesabına icrasıyla bade ipliklerin kendilerine bey' ve fûruht kılınması hakkında bazı teklifat-ı mühime arz olunmuş ise de idare-i mumâ-ileyhânın kabulden imtina göstermiş olduğunun rivayet edildiğini ihtiyatla neşr ve beyan eyleriz.

Memalik-i mahrusa-i şâhanede senevi husule gelen tiftik hakkında bu günkü nüshamızda ber-veh-i âti bir istatistik neşr eder ve nus-ı âtiyemizden birinde iş bu mesele-i mühime üzerine daha vâsi bahsetmek tasavvurunda bulunduğumuzu arz ve beyan eyleriz.

Tiftik

1884 senesi ve andan mada bütün memalik-i Osmaniye tiftik kırkımından umumiyetle âlâ ve beyaz cinsten olarak 39000 balya tifyik husule gelip 1883 senesi

şehr-i Kânunuevvel'inin nihayetinde gerek Londra ve burada ve gerek içerilerde muâmeleciler ile sairenin ellerinde kalmış olan 16000 balya malda buna munzam oldukda 1884 senesi için stılık malın miktar-ı mecmuu 55000 balyaya bâliğ olmuş ve bundan takriben 45000 balyası katiyen sürülüp 1884 senesi şehr-i Kânunuevvelinin nihayetinde 10000 balya kadar elde mal kalmış ve bu hesapca 83 senesinde satılık malın üç hamsi sürülebildiği halde 84 senesinde üç rubundan ziyadesine müşteri bulunup kusuru elyevm sağlam ve emin ellerde durmakta bulunmuştur.

Tiftik ahz ve itasının sene içinde geçirdiği tahavvülat hakkında kâbil-i tatbik bir fikir ita edebilmek üzere şu geçen on iki ay zarfında vukubulan muâmelât-ı baiyyeyi âtiyen ber-vech tafsil derc ve beyan ederiz.

Kıyye Hesabıyla Fiyatı

		Âlâ	Evsat	Ednâ
Balya	Şuhur	Guruş	Guruş	Guruş
250	Kânunusâni	22-20	20	15-16
207	Şubat	22-21	18-20-22	15-6
700	Mart	19-20	18-19	--
1.000	Nisan	19-20	18-19	--
2.830	Mayıs	20-21	18-20	10-16
4938	Haziran	20-23	19 -22	- 4
1720	Temmuz	24-23 20	22-21 0	- 4
1055	Ağustos	23-23 20	21-22	--
1895	Eylül	24-24 20	22-23 20	--
420	Teşrinievvel	23 20-23	22 30-23 10	--
503	Teşrinisâni	23 20-23	22-21	--
242	Kanunuevvel	22-20	19-18	--

Van Vilayetinde husule gelen Tiftik

[sahife 2] (sütun 1)'den devam Bu sene kırkımında husule gelen 2700 balya taktir olunup sene-i sabıka malından satılmayıp elde kalmış olan 600 balya tiftik buna munzam oldukda 1884 senesi için satılığa kalan tiftiğin buna munzam oldukda 1884 senesi senesi için satılığa kalan tiftiğin miktarı 3300 balyaya bâliğ olmuş ve bunu mahal-i irsal ve ihraçları alelmakâdir ber-vech-i âti gösterilmiştir.

Balya

1700 Dersaadete gelen

1300 Bağdat tarikiyla doğruca Londra'ya gönderilen

300 1884 senesi nihayetinde Van'da mevcut kalan

—

3300

1200 Senenin imtidat ettiği müddetçe vuku bulan satış

1100 Bu müddet zarfında Londra'da satış

1000 500'i Dersaadetde ve 300'ü Van'da ve 200'ü Londra'da olmak üzere
1884 senesi nihayetinde mevcut kalan.

—

3300

[sahife 2] (sütun 2)'den devam. Tiftik piyasasının haline gelince iş bu emtia sene-i câriye içinde hemen asla mazhar-ı rağbet olmamış ve sene ibtidasında kaviyyen durgun olan fiyatlar suret-i daimiyyede bittezel kıyyesi 12,5 guruşa kadar düşüp ancak şehr-i Eylül'de her nevi tiftik alış-verişince taze revac zuhur ederek yüz balyası okkası on üç ve 400 balyası dahi kıyyesi on dört,5 ve on beş guruşdan 500 balya kadar mal sürülebilip ol vakitten beri tedenn-i fiyat kesb -i kuvvet eyleyerek sene-i âhıra tiftik fiyatı 12,5 ile 13 guruş arasında olduğu ve öyle ehemmiyetli talibi bulunmadığı halde münkazıyye olmuştur.

Ahvâl-i Ticaret

Şu son on beş gün içinde nakle şâyan hiçbir mühim vâkıa olmayıp nüsha-i âhıramızda ümit gösterdiğimiz vechle sene-i cedide 1884 senesinin (3.ncü sütun) ihtinamında umumiyetle hissolan havf ve endişeleri tezyid edecek surette yeniden hiçbir şey vukua gelmeyip bilakis bazı mertebe emniyet hüküm sürmeğe başlayarak hulul etmiştir. Bundan başka buhran ticaret kesb-i hiffet etmeğe başlayıp emniyet ve itimat dahi tedricen avdete yüz tutmuş ve işte bunun için münasebetlerinde derece-i nihayette kayıtsızlık gösterdikten sonra elyevm işlerin mecrasını bozarak netâyic-i müellime zuhuruna sebebiyet verecek surette ihtiyat üzere hareket etmekte olan bazı müessesât-ı maliyenin vaz' ve hareketlerine tarafımızdan iştirak olunmamıştır.

Her daim senenin bu vakitlerinde vâki olduğu vechle şu 15 gün zarfında piyasamızda zahire ve undan başka bi şey üzerine şâyeste-i zikr hiçbir muamele vâki

olmamış ve bu iki meta ise gerek bura ve İngiltere ve gerek Avrupa bireyde kuvvetli surette terakkiye mazhar olmuştur.

Pamuk

1884 senesinde pamuk mahsulü dâi-i memnuniyet suretde feyz ve bereketle husule gelip miktar-ı mecmuu 83 senesininkinden % 20 nisbetinde fazla bulunduğu gibi cinsen dahi ana fâikdir. Çünkü 1883 senesi malının rengi biraz koyu olduğu halde 1884 senesininki büsbütün beyazdır.

1884 senesi mahsulünce istihsal olunan netayic ber vech-i âti arz olunur.

Balya

42000 Adana

4600 Halep ve havalisi

3000 Maydos

28000 İzmir ve muhâl-i saire

—

77600

Muhâl-i mezkurenin 83 senesi mahsulü 60000 balyadan ibaret bulunmuştu.

Pamuk piyasasının ahvaline gelince fiyatı şehir-i Mayısı kadar 6 guruş ile 6 guruş 35 pâre arasında zayıf bir halde kalmış ve ibtidaları okkası 610-430 raddelerine düşmüş ise de şehir-i Mayısı ve daha sonra mahsul-i cedidin zuhurunda be tekrar kesb-i kuvvet ve metanet etmiş ve yeni mal cinsinin alâlığı sayesinde fevkalhadd rağbet kazanıp bu cihetle fiyatlar az vakit içinde 5 guruş 5 pârden 6 guruş 10 ve bade 7 guruş 10 pâreye kadar çıkıp bu günkü gün kavi olarak ol raddede durmakta bulunmuştur.

Mahsul-ü cedidden % 70'i İspanya ve Marsilya'ya olunmak üzere harice satılmıştır.

[Sahife 3] (sütun 1)

Şeker

Sene-i sabıka şuhur-ı âhırasına doğru iş bu emtiaca görülen tedenn-i fiyat fi yevmina vukuat-ı mühime sırasına geçmiş olmağla 1884 senesi zarfında Dersaadete

vârid olan şekerin mitarıyla fiyatına dair olarak bir istatistik cetveli neşri muktezâ-yı vazife görülmüştür.

Kantar Hesabıyla Fiyatı

<u>Kantar</u>	<u>Şuhur</u>	<u>Guruş</u>
8640	Kânunusâni	164-173
14520	Şubat	162-172
16440	Mart	162-172
16320	Nisan	154-165
24400	Mayıs	148-165
14880	Haziran	146-163
18240	Temmuz	142-160
10440	Ağustos	120-146
13200	Eylül	119-140
13200	Teşrinievvel	116-130
18640	Teşrinisâni	118-130
12760	Kanunuevvel	108-126

Mütenevvia

Ticaret odası vilâyât-ı şâhanenin bazılarında tiftik keçilerinin eksilip bazılarında azalmasıyla tiftik kıymetinin tenzilini mucib olan esbâb-ı hakikiyyenin neden ibaret bulunduğu anlamak için nezâret-i celile-i maliye canibinden vukubulan müracaat üzerine keyfiyeti arız ve amik ana dair mütâlaat ve müahazatını arzla beraber emr-i takallin önünü almak için ittihazını münasip gördüğü tedabiri işâr eylemiştir.

Odanın takririnin mevadd-ı munderice-i mühimmesi şunlardır:

Tiftik keçilerinin ve hususıyla tekelerinin şediden men-i ihracı,

Keçilerin beher resinden istifa olunan verginin ashâb-ı çiftlikât ile hayvan yetiştirenleri teşvik için tiftik mahsulat-ı safiyesiyle mütênâsp dereceye tenzili,

Alenen veya hafiyen tiftik keçisi ihraç edecek olan eşhasın ağır ceza-yı nakdi ifasıyla mücâzâtı:

Hükümet-i seniyyenin sefain-i ticariye-i Osmaniyyeden ahz ve istifa olunan rüsümün tevhid ve tensiki niyetinde bulunduğunu nüsha-i âhramızda neşr ve ilan etmişdik. Ecille-i memurin bariye ile ticaret odası azasından bazılarında mürekkebe olarak daire-i bahriyede ictima eden bir komisyon-ı mahsus el yevm (**2.nci sütun**) bu iş ile iştilal etmekte olduğundan meselenin an karib filen ve sefinelerinin hal ve mevkiini tanzim eder. Bir nizamnâme-i mutarrıdın fıkdanından dolayı bittab' müteessir bulunan ashâb-ı sefaince nâfi surette hall ve tesviye olunacağı memul edilebilir.

Londra tüccar muteberesinden F.J. Badâr biraderlerinin üç dört yüz bin lira ile izhar-ı iflas ettikleri müstaberdir. Bunların muâmelâtı yağ üzerine olup memleketimiz ile münasebetleri dahi ketan tohumu iştitrâatından ibarettir. Piyasamızın iş bu iflasa ancak dolaydan taalluku vardır.

“Jurnal Dösen Petersburg”dan naklen “Revokomürseyel” “âyine-i ticaret” nâm-ı Hoca Beg gazetesinde görülmüştür.

Mösyö “Libaron P. Korf” tarafından şehri-i Teşrinisâninin 29.ncu günü zahire ticaretimizin durgunluğu esbabıyla memâlik-i ecnebiyyeye Rus buğdayı ihracatının eski haline iadesi çare ve vesaili üzerine “sosyete ekonomik” cemiyet-i tasarrufiyyede bir layiha kıraat olmuştur. Sahib-i lâyiha 1867 senesinden 83 senesine kadar buğdayın fiyat-ı mutavassıtasının sene be sene tenezzül etmiş olduğunu ve bu tenezzülün daha devam edeceğini keşf ve tahmine mahal bulunduğunu beyan ve isbat ile ber vech-i âti irâd-ı makâl eylemiştir.

Trak-ı Mevarda terakkıyatla Süveys ve Panama kanallarının hifri ve küşşadları piyasalarda yeniden hububat satıcıları peyda etmiş ve daha da edecektir. Hindistan Avrupa buğdayları ile daha yakında rekabete başlayıp şimdiden netayic-i muşşaa istihsal etmiştir. Orada senede iki defa mahsul alındığı gibi Hind ve amelenin dahi ne miskin ve ne de elbiseye lüzum ve ihtiyaçları olmayıp kifâf-ı nefis için kendi iki üç prince kanaat ettikleri malumdur. Hindistan buğdayı Avrupa'da yetişen buğdayların ekser envainna hayliden hayli faikdir. Hindistan şimediför hututu aleddevam iyileşmekte ve limanları da zahire ile doldurulmakta ve bunun miktarı gittikçe artmaktadır.

Avrupa piyasaları senevî 32 milyon “çetver”⁵³ buğday idhaline ihtiyaç gösterdikleri halde bugünkü gün oralarda 50 milyon “çetvere” hinta satılığa çıkarılmış ve fiyatların tedennisine doğrudan doğruya işte bu fazla ithalat sebep olmuştur. İngiltere bu mahsulü hariçten ithal olunan buğday ile rakabetten çoktanberi âciz ve fâriğ kalmış çiftçiler tarlalarını meaya tahvil eylemekte bulunmuştur. Fr (3.ncü sütun)ansa’da dahi arazini eski kıymetini zayi etmekte olması ve işçilik ücretinden dahi temettu hasıl olmaması hususu bir mesele-i cedide rengini almış olmağla hükümet-i cumhuriye haricinden ithal olunan buğdaylar üzerine bir resm duhulü vazına mecbur olmuştur.

Nâtik-ı muma-ileyh iş bu mesele üzerine cemiyet-i mezkurenin nazr-ı dikkatini celble bilhassa bununla iştilgal elzem idüğü zannında bulunarak şimendüfer tarifelerinin tenzil ve taklili ve hamule tahmil ve aktarması masarısının tehvini vesailiyle usul-ı ziraati tahvile çare olup olmadığı meselesinin tetkikini teklif eylemiştir. (Mâ ba’dı gelecek nüshada)

Dersaadet Hamidiye Ticaret Mekteb-i Âlisi

Memâlik-i mahrusa-i şâhanenin terakkiyat maddeye ve maneviyyesi ve bâ husus ticaret-i dâhiliyenin intişar ve tevsii maksat-ı hayr marsadıyla ât-ı mekârim-i sıfat hazret-i padişâhi bilhassa zîr-i himaye-i seniyyelerinde bulunmak üzere ticaret mekteb-i âlisinin tesis olunmasını emr ü ferman buyurmuşlardır.

İş bu mektebin tesisinden Murâd-ı etfal ahaliye ihtiyâcat-ı asriye ile mütenâsib olup kabilülicra bulunan talim ve terbiyeyi tahsil ettirmek ve mahir tüccar ile memalik-i Osmaniye’nin servet-i tabisinden istifadeye muktedir ehl-i sanat zevat yetiştirmektir. Mekteb-i âli-i ticaretin proğramı min haysülmecmu’ Devlet-i aliyye-i Osmaniye’nin Şubât-ı maliye ve idaresinin her kangilerinde kendülerine bir meslek ittihaz etmek isteyen Osmanlı etfaline lâzım olacak furu’ ve mebâdi-i ulumun cümlesini şamildir.

Sene-i sâbika şehir-i Kanunusânisinde tesis buyurulmuş olan mekteb-i âli-i mezkur bu kere katiyen daire-i umur-u mâliye dâhilinde ve ticaret-i nezaret-i celilesi ittisalinde tesis ve inşa olunan yeni binaya yerleştirilmiş ve bu günkü gün şakirdanın miktarı 120 nefere bâliğ olmuştur.

⁵³ Takriben yedi kiledir.

Mektebde Tedris Olunan Dersler

(Elsine) Türkçe ve Fransızca lisanlarının tahsili umum şakirdan hakkında mecburi olup Arapça, Rumca, Almanca, İngilizce ile İtalyanca lisanlarının tahsili ihtiyaridir. Ve ihtiyarilerden birisini öğrenmesi mecburidir. Ve elsine-i mezkûr ber vech-i âti tedri edilir:

İlm-i Sarf ve Nahiv. Muharrerat-ı ticariye raportları. Seneda- ticariyenin suret-i tanzimi.

(Hüsn-i Hat) hüsn-i hattın usul defteri ve muhasebeye suret-i tatbiki.

(Resim) resim hattı. Resim taklidi. Resm-i mimarî ve Manazır ile tezyinat ve aksâm-ı saireye ait resimler. (Ma ba'dı var)

[Sahife 4] (sütun 1) Mesina limanına âmid ve şedd eden sefain lie vukubulan ithalat ve ihracat hakkında malumat istatistikiyattır.

Fıkrât-ı âtiye Mesina limanının 1883 senesi ticareti hakkında oradaki devlet-i aliye şebhenderi canibinden nezâret-icelile-i hariciyeye gönderilen bir kıta tahrirat-ı mühimmeden ahz venakil olunmuştur.

Memâlik-i mahrusa-i şâhane Mesina'ya emtia ithal eden memalik sırasında dördüncü mevkii tutmakta bulunmuş ise de 1883 nesinde Mesina'ya ithal olunan emtianın kıymeti 2086425 franga bâliğ olmuş iken 1883 senesinde 756 bin 290 franklık noksan darı olarak 1330135 franka düşmüş ve diğer taraftan 1882 senesine Mesina'dan memâlik-i Osmaniye'ye ihraç olunan emtia 1427477 franklıktan ibaret iken 1883 senesinde 161221 frank tezâyüd ederek 1588698 franklığa kadar çıkmıştır.

İşte bunun için limân-ı mezkure 1882 ve 83 senelerinde memâlik-i Osmaniye'den vâki olan ithalat ile ihracatın başlıca kalemleri yekdiğerininkiler ile mukayese kılınmak üzere ber-vech-i zîr nakl ve beyan olunur.

İthalat

<u>Sene 1882 Frank</u>	<u>Sene 1883 Frank</u>	
936506	865995	buğday
1001209	381176	Kök boya
4429	16565	Mısır buğdayı
6160	9472	Sülük

-----	3566	Un
-----	5238	Odun
İhracat		
379511	421766	Küfe ve sepet gibi eşya
225480	324900	Yeni ve eski tulum
22481	110171	Limon ve portakal
10460	41308	Roh
10165	14019	Balık
6230	13820	Tulumla şarap
3832	12690	Kendir ip
1708	13820	İşlenmiş deri
-----	17875	Kereste

1883 senesi zarfında Mesina limanına Amid ve şedd eden umum sefainden 2401 tonilata hacminde yalnız 19 kıtası Osmanlı sefinesi olup bunun 15'i Osmanlı yelken ve 2'si Sisam yelken ve biri yedek ve diğeri beğlik trak olarak 2'si Mısır vapur sefinesi bulunmuştur. Bu hesapça limân-ı mezkure sene-i mezbure (2.nci sütun) zarfında ceman 4802 yonilatalık 38 kıta Osmanlı sefinesi duhul ve huruc etmiştir.

Ajans Havas-ı telgrafnâmesi Nivrak fî 16 Kânunusani

“Petersburg” Demir fabrikatörleri arasında bir büyük iflas vukubulup bugün Nivrak borsasınca heyecana sebebiyet vermiştir.

Galata Borsası. Son piyasa

Lira 100 guruş Hesabıyla Kambiyo piyasası
110 13 Londra banka üzerine
 Londra tüccar üzerine

Frank

22 90 Paris Banka üzerine
 Paris tüccar üzerine

Pâğır kıymet itibarıyla	Neşrisine	Faiz yüzde
110 836 eshâm-ı umumiye	1865	5
Frank		
500 74 50	1863	6
500 56 50	1863	6
İstikrazat		
500 49	1869	6
500 43	1873	6
Sterlin		
100 21 25 Hazine tahvilatı	1872	9
Frank		
400 45 50 Rumeli şimendiferi	1870	3
71 20 Düyun-ı muvahhide-i Mısıryye hisse senedatı (Teslimat) Kıymet itibarıyla		
İngiliz Lirası		
16 3 6 6	Şirket-iUmumiye-i Osmaniye	
5 6 10	Dersaadet Bankası	
15 3 5 10	Kambiyo ve sham şirket-i Osmaniye	
Osmanlı Lirası		
30 6 11 20	İtibâr-ı umumi-i Osmani	
62 2 8 20	Dersaadet Taramvay şirketi	
Frank		
70	Loryum Madeni	
Lira 100 guruş itibarıyla		
Pâre	Guruş	
20	110 İngiliz lirası	

27	87 Fransız lirası	
10	90 Rus pul altunu	
15	51 Karamiçe	
68	8 Kâğıt ruble	
	108 Mecidiye	
	99 Metalik	
35	102 Beşlik	
35	102 Alyılık	
----	----- Kaime	
----	----- Bakır	
(3.ncü sütun) Ecnebi Borsaları. Londra fî 16 Kanunusâni		
99 87	İngiliz Konsilidesi	
16	Eshâm-ı umumiye Osmaniyeye	Açıldı
16	Eshâm-ı umumiye Osmaniyeye	Kapandı
11 12	1865	
9 35	1869	
68 50	1871 İstikrazatı	
19	1872	
8 75	1873	
81 50	1877	
13 87	Bank Osmani	
95 75	1873 Rus istikrazı	
74 25	Düyun-ı muvahhide-i Mısıryye	
87 75	Düyun-ı mümtaze-i Mısıryye	
62 37	Mısır emlak istikrazı “rev sicildir”	
-----	Macaristan’ının 1877 tahvilatı	

Paris üzerine kambiyo

Paris fî 16 Kanunusâni

109 75	Fransız eshamı % 4,5 faizli
79 65	“ “ % 3 faizli
16 25	Esham-ı umumiye-i Osmani Açıldı
16 25	“ “ “ Kapandı
56	1865
49	1869 İstikrazatı
44	1873
46	Rumeli Şimendüfer tahvilatı
50 512	Osmanlı inhisası duhan hisse senedatı
75 603	Bank Osmani
50 532	Karadi Levyene
75 1318	Karadi Fonsiye
---- 1250	Leyven hisse senedatı
50 1837	Süveyş hisse senedatı
---- 99	1877 % 5 faizli Rus istikrazı
5 97	İtalyan eshamı
50 327	Düyûn-ı müvahhide-i Mısıriyye
75 393	Tahvilât-ı mümtaze-i Osn-maniye
	Macar eshamı “faizi altun olarak tesviye olunur”
75 343	% 5 faizli Yunan eshamı
25 33	Londra üzerine çek
	İspanya'nın % 4 faizli harici istikrazı
	Paris fî 16 Kanunusâni küçük borsa
79 109	% 4,5 faizli Fransız eshamı

-----	Rumeli Şimendifer tahvilatı
25 326	Düyûn-ı müvahhide-i Mısıryye
-----	Viyana 16 Kanunusâni
10 124	Londra üzerine kambiyo
22 00	Rumeli Şimendifer tahvilatı

(Levant herald Matbaasında tab' olunmuştur)

2.3.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 3.

Numro 3 (Pazartesi) 16 Rebiülahır 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idareve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(sütun 1)

Kambiyo ve damga Nizamnâmesi

Ticaret kânunname-i Hümayunun 76 ve 78.nci maddeleri ahkâmınca bir kambiyonun keşide ve kabul edenleri ile ciro eyleyenlerinin meblağ-ı mantukun adem-i te'diyesi takdirinde yekdiğerlerine karşı müteselsilen mesul oldukları halde âhıran neşr olunan damga ve pul nizamnâmesinin 28.nci maddesiyle pul üzerinden imza yürütülmemiş her nevi poliçenin zuhurunda imzası bulunan ciro sahiplerini iş bu mesuliyetden vareste kıldığı malumdur. Tedbir-i meşruh-ı hakika-i ticari damga ve pul merasimini ifaya mecbur tutmak maksadıyla neşr olunmuş ise de bununla muamelata iras hâle edilmeksizin matlup husule gelip gelmediğini derk ve müşahade her şeyden evvel nazar-ı itinaya ahza müstahak bulunmuştur.

Memleketimizi layıkıyla tanıyan herkes memâlik-i mahruse-i şahanenin bazı cihetlerinde pulun ne olduğu henüz güç halle bilinmeğe ve taşra ahalsinin iş bu vergi ile fikren henüz ülfet peyda eylemeyip buna beyhude vezulmi bir teklif nazarıyla baktıkları şöyle dursun nefis-i dersaadette bile bunun hakikaten daha birkaç seneden beri

meriyyülicra tutulmağa başladığını ve hala ticaret-i cüziyye ile müştakıl zümre içinde senedini varaka-i sahiha üzerine yazması kendisine teklif olunmakla namusuna dokunulmuş zağmında bulunan adam mevcut idüğünü ve mücerred böyle bir teklif dermeyanından naşi iş kaçırmak muhatarasınas uğramamak ekseriyetle vaki olduğunu zaten bilir. Ve madde-i mezkure ile telkîn olunan böyle bir tedbir esasının pâ-yı taht haricinde yüz mumza poliçeden ancak beşinde pul mevzu bulunduğu meydanda iken muâmelatca ne netâyic husule getirebileceği işte ol vakit belki anlaşılır.

Bi hadd-ı zata tedbire gelince bir sened zahirine vaz-ı imza etmekle terettüp eyleyen ve şöhet-i **(2.nci sütün)** ticariyesini zayi etmek istemediği halde deruhdesi kendisince mecburi bulunan bir mesuliyetten tahlis-i nefse sa'y için acep hangi namuslu tüccar ne kadar ekall olur ise olsun hissiyat-ı nâmuskârâne üzerine hareket edebilecektir? Çünkü muâmelât-ı ticariyede bir kambiyonun ne keşide ve ne de kabul eyleyenlerinin tanınmayıp bir poliçe senedinin son ciro sahibi imzasının hasıl eyliyeceği emniyet ve itimat üzerine kabul ve bârid olunduğunun ekseriyetle vukuunu hiçbir kimesne bilmez değildir.

Bu takdirde hususiyle Dersaadet ahalisi kadar ahkâm-ı nizamiyeye vâkıf eşhas pek nadir bulunan vilayette kendi istifadeleri için vücuda geteirilmiş gibi görünen böyle bir halden yalnız bulanık suda balık avlamak sayinde bulunan bir takım ahlakı bozuk adamlar istifade edeceklerdir.

Her bir hükümetin tedâbir-i mütehazze-i müberriyesine riayet ettirmek için tedâbir-i cebireye ittihazına hakkı nâ kâbil olup muâmelât-ı ticâriye üzerine hemen hissolunmaz derecede mevzu bir vergi demek olen damga ve pul resmi ise bunların en muhaklarından biri bulunup bu suretle pul yapıştırılmamak için vaz olunan ceza şimdikinden daha şedid olsa bile bir şey denilemez ise de ahv^l-i maruzada iş bu tedbir-i hadd ve tercim nizamı halinde çıkararak muâmelât-ı ticariyeye hâil olmakla beraber istikâmetten bî behre desisekârlara bir meydan-ı vâsi-i küşşâd etmiştir ki bizce bu husus mutallaka nizmnâme-i mezkûr heyet nizamnâmesinin keşf ve memulü hilaf ve haricinde zuhur etmiş bir netice bulunmuştur.

Dersaadet ticaret odası şu halden müteessir olarak ticaretce ehemmiyet -i uzmayı hâiz iş bu mesele üzerine hükümet-i seniyyenin nazar-ı dikkatini celben bir tajrir takdim etmiş ve bu taktir şimdi âit olduğu dairede Dersaadet tetkik ve tezekkür bulunmuş **(3.ncü sütün)** olmağla sâye-i adl ve saadet pîrâye-i hazret-i hilâfet-penâhide

hükümet-i seniyyenin işe tahsil itlala bunu kariben sûret-i mahza ve münâsebede hall ve tesviye buyurarak ticareti istihsalı memul olunan maksatca tesir-i uzma görülmeyip muâmelât-ı ticariyenin muntazaman cereyanına hâil kavi hükmüne geçmiş olan bir tedbirden rehâyâb kılacağında şekk ve şüphe yoktur.

Bundan başka düyûn-ı umumiye-i Osmâniye vâridât-ı muhassasa idaresinin keyfiyetin kendisine taalluk-ı küllisî hasebiyle mutâlaat ve mülâhazat?tanın hakka mukaretine tahsil cezm ve tayakkun edrek nezd-i hükümet-i seniyyede bu yolda icra edilen teşebbüsâtı teyid ve tervic eyleyeceğinde emniyetimiz ber-kemâldir.

Ahvâl-i Ticaret

Piyasa umumiyetle yine durgun halinde daimdir. Bir hafta içinde ihracat için ehven fiyatla haylice yün ve yapak sürülmüştür. Emtia-i saireye gelince bunlar için ne müşteri ve ne de tâlip vardır.

İthalat hususuyla kahve ve pirinç ve esper mâcîc ve şeker gibi erzak-ı kantariye üzerine muâmelatta oldukça keremiyet görülmüş ve bâ husus şeker fiyatı ziyadesiyle kavi ve müstakar bulunmuştur.

Zahire muâmelatı mecra-yı müstahsenede creyanda dâim olup akdemce görülen terakki-i fiyat kuvvet ve mürudât nedret kesb eylemektedir.. Ddeagaç'tan İngiltere ve Avrupa-yı beriye külliyetle irsâlât vuku bulunmuştur.

Piyanın ahvâl-i umumiyesinde hiçbir tebeddül vetahavvül vâki olmayıp her şeyde ihtiyat ve ihtiraz üzere hareket hâlâ hüküm sürmekte vebununla beraber mâde-in cevherinin fikdanı gittikçe tesirini artırmakta bulunmuştur.

[Sahife 2] (sütun 1)

Nüşa-i âhıramızda “memâlik-i mahruse-i şâhanede imâlât-ı sofîye” ünvanı altında neşr olunan bende zeylen 1884 senesinde memâlik-i Osmâniye'nin het tarafında husule gelen yün ve yapağın cins ve miktarı hakkında ber vech-i âti bir istatistik neşr ederiz.

Yün ve Yapağı

1884 senesinde memâlik-i mahruse-i şâhanenin her tarafında yün kırkımından 18 milyon 80 bin okka yün ve yapak husule gelmiş ve bunun cins ve miktarıyla muhâl-i husulü ber vech-i zîr gösterilmiştir:

Kıyye	Kasapbaşı
780000	Dersadet ve havalisi kırpma
2800000	Suriye ve Bağdat ve havalisi
4000000	Kürdistan ve Van ve havalisi
2000000	Rumeli vilâyât-ı şâhane

18.080.000

3.580.000 Alet't-takrib hârice ihraç olunan

14.500.000 sarfiyat-ı mahalliye için dâhil memlekette kalan

Yün ve yapak piyasasının haline gelince ibtidâ-yı emirde Avrupa piyasalarında fiyatlar bizimkilerden daha düşkün bulunmağla sathi bir durgunluk cari olmuştur.

1884 senesi zarfında burada vukubulan muâmelât-ı mühime ber vech-i zîr mücmelen arz ve ityân olunur.

Kasapbaşı

Kıyye

35000 Kânunusânide okkası 20 4-4 ve 20 6- 6 ve 20 8 fiyatlarıyla

170000 Şubatta kıyyesi 20 5 ve 5 ve 5 ve 4 ve 15 8- 10 8 fiyatlarıyla

210000 Martta kıyyesi 5 4-4 ve 5 ve 6 ve 10 8-8 fiyatlarıyla

110000 Nisan ve Mayısta 4- 30 3 ve 20 5-5 ve 8 fiyatlarıyla

Kırpmaya gelince bunun üzerine piyasamızda biraz mühimce muâmelat vaki olmuş ve fiyatlar umumiyetle zayıf olup burada nadiren vukubulan satışlar dahi daima düşkün fiyatla ircaa olunmuştur.

Sene-i cariye ihracat ile müştakik tüccarın verdikleri fiyatları yün ve yapak sarf ve istimal **(2.nci sütun)** eden piyasalarda cari fiyatlar ile telif ve tatbik çaresini bulmadıkları halde işlere kariben taze revaç geleceğini hiç olmaz ise muvakkaten olsun ümit ettirecek bir yola girmeksizin inkizapzir olmuştur.

1298 senesi Martı ibtidasından Şubatı intihasına değin 12 mâh zarfında Memâlik-i mahrusa-i şâhânededen diyâr-ı ecnebiyeye ve oralardan Memâlik-i mahrusa-i şâhâneye vukubulan ihracat ve ithalatın rûsûmât-ı kuyudâtından müstahreç istatistik cetveli mülhasidir

İcmâl-i Umumi

<u>İthalat Kıymeti</u>	<u>İhracat Kıymeti</u>	<u>Esâm-i memâlik</u>
915733191	385929777	İngiltere
5603653	6222	Almanya
347154300	94287333	Avusturya
606301189	22654888	İtalya
3778	6628888	İspanya
57030871	955917	İran
1109972	-----	İsveç
34271722	3578222	Amerika
18792745	137444	Belçika
16266417	137444	Bulgaristn
5563291	-----	Tunus
3736	-----	Dnimarka
130546571	56518666	Rusya
68572555	14997333	Romanya
21972	283944	Sisam
6747653	1394278	Sırbistan
2052554	13444444	Felemenk
286341065	386086888	Fransa
536778	229847	Karadağ
2276241	61740986	Mısır
599835569	44504555	Yunan

İş bu istatistik cetvelinde murakkam eşyanın muarref olanları 22 sene evvel yapılmış olan tarifelerde muharrer kıymetine tevfikan ve rayice bırakılanları rayiç fiyatıyla vaz olunmuştur.

Diyâr-ı ecnebiye ihraç olunan tütünden resm-i gümrük alınmadığı cihetle iş bu cetvelde andan bahsolunmamış 1298 senesi zarfında ecnebiyeye ihraç olunan tütünün miktarı 10611903 klogram 696,5 grama bâliğ olduğu düyûn-ı umumiye idâre-i mahsusasından haber verilmiştir.

Hatta-i Mısıryyeden eyâlet-i sâire-i şahaneye vukubulan ithalatın resm-i gümrüğü Mısır gümrüklerinde eyâlet-i sâire-i şhaneden hatta-i Mısıryyeye vukubulan ihracatın gümrükleri dahi ihraç olundukları iskelelerde alınmağla Mısır ithalatında (**sütun 3**) gösterilen şeyler hîn-i vürudunda tezkeresinden fazla zuhur eden şeylerdir.

Avrupa'dan mübâyaa olunan esliha ve alat ve edevat-ı harbiye ile düvel-i ecnebiye süfera ve konsolosları nâmına vürud eden ve bilcümle meâbid ve mekâtib için celp olunan eşya ve ziraat ve sanat için kendi marifleriyle ahalinin celb eylediği makine ve edevat ve demiryol ve fabrikalar levazımatı olarak bâ imtiyaz getirilen eşya muvakkaten resm-i gümrükten muaf oldukları cihetle dâhil değildir.

1884 senesi Sisam Mahsulü

Sene-i mezkure mahsulü ibtida-yı emirde 83 senesininkine muadil olacak gibi görünmüş ise de başaklar müddet-i medide devam eden kuraklıktan yanarak zayıf kalıp miktar-ı muhammenden hayliden hayli noksan zuhur etmiştir. Bu cihetle vehle-i evvelide 4000000 kıyye tahmin olunan Adana mahsulü âlet-i tefrik ve temyizden geçirildikten sonra 1600000 kıyyeye düşmüş ve aynı hal Balıkesir ve İzmir ve daha saire gibi Anadolu vilâyât-ı şâhanenin diğerlerinde dahi vaki olmuştur.

Binaenaleyh Mudanya'nın Sisam mevradatı geçen sene piyasamızda nadiren görülmüş ve Rumeli'ye gelince oradan 83 senesinde 800000 kıyye mahsul alınıp 500000 okkası ihraç olunduğu halde 84 senesinde ancak 100000 kıyye kadar mahsul alınabilmiş ve işte bu sebeple mebni oraca harice ihraç olunacak mal bulunamadıktan kat-ı nazar sarfi

Yât-ı mahalliye için başka mahallerden Sisam celp ve ithaline mecburiyet hasıl olacağı bedihi bulunmuştur.

84 senesi Sisam mahsulünün miktar-ı sahihi ber vech-i âti gösterilir:

Kıyye

1600000	Mersin ve Adana
9000000	İzmir ve mülhakatı
150000	Midilli ve Edremit ve civarları
150000	Yalova ve havalisi
120000	Bafra
110000	Mudanya
100000	Rumeli

3130000

Sisam piyasasının haline gelince sene ibtidasında fiyatlar eski derecesinde durup Balıkesir ve mülhakatı mahsulü tarnsit için 95 ve sarfiyat-ı mahalliye için 110–107 ve Adana malı transit için 115–110 ve sarfiyat-ı mahalliye için 130–120 pâre etmekte bulunmuş idi ise de müahharan yani şehir-i Nisan içinde 105–102 100 ve 82 pareye kadar düşüp Eylül'e dek o halde sabit klmıştır.

[Sahife 3] (sütun 1) Eylül hululüyle Mersn'den mahsul-i cedid vüruda başlayıp bura için 103 pareye satılmış ise de müahharan mahsul-i cedid hakkındaki nâfi haberlerin kesb-i kuvvet ve metanet etmesi üzerine fiyatlar be tekrar terakkiye balayıp sene-i câriye Mersin malının fiyatı sarfiyat-ı mahalliye için 120 ve transit için 112–110 ve Balıkesir havalisi mahsulünün fiyatı dahi sarfiyat-ı mahalliye için 116–114 ve transit için 108–105 pareye olduğu halde ihtinam etmiştir.

Şu aralık Sisam için talep ve râğıp çoktur.

Kahve

1884 senesi zarfında Dersaadete gelen kahvenin miktarıyla fiyatı ber vech-i âti gösterilir.

<u>Torba</u>	<u>Şuhur</u>	<u>Fiyat 100 kıyyesi</u>
2900	Kânunusâni	950-720

1230	Şubat	920-820
3000	Mart	950-820
3100	Nisan	830-700
3034	Mayıs	880-700
5300	Haziran	850-740
3700	Temmuz	780-740
3250	Ağustos	850-740
8050	Eylül	800-750
3500	Teşrinievvel	800-700
6100	Teşrinisâni	800-700
4820	Kanunuevvel	800-700

47989

83 senesi şehr-i Kânunuevvelinin nihayetinde elde kalmış olan 6500 tobra kahve buna zam olundukda yalnız Dersaadet için bibiri üzerine 434000 liralık 54489 tobra kahve gelmiş ve malumat-ı mevsukaya nazaran yine bu müddet zarfında memâlk-i mahrusa-i şahânenin İzmir ve Selanik ve Mersin ve daha saire gibi mahallerine ithal oluna alettakrib 289000 liralık 31400 tobra kahve dahi buna munzam oldukda bütün memalik-i Osmaniye'ye 673000 liralık 85889 tobra kahve girmiş olur.

Bunun % 60'ı İngiltere ve 25'i Marsilya ve 15'i Triste'den gelmektedir.

Kahveden 84 senesinde pek az nef' hâsıl olmuştur. Çünkü vehle-i evvelîde fiyatlar kavi bulunmuş ise de ol halde tutulamayıp tenezzül hakemfermâ olmuş ve bununla beraber iş bu tenezzül 83 senesinde olduğu derecede kesb-i şiddet ve kuvvet etmeyip fiyatlar eski halinde durmakta bulunmuştur.

(sütun 2) Düyûn-ı umuiye-i Osmaniye vâridat-ı muhassasa idare-i umumiyesi canibinden 1883 senesi Mart-ı Rumisinin ibtidasından 84 senesi Şabat-ı Rumisinin intihasına kadar cereyan eden bir senelik muamelat hakkında neşr oluna şâyan-ı nazar-ı dikkat ve mufassal raportu manzurumuz olmakla fukara-yı âtiye andan nakl ve derc edilmiştir.

İdareimiz tahtında bulunan vergiler ile duha öşründen 1298 sene-i maliyesi içinde husule gelen varidat gayr-ı safiye 192,946,734 guruştan ibaret bulunmuşken 1299 sene-i maliyesinde 196,100,693 guruşa bâliğ olmuş ve hesapça 3,153,959 guruş yani % 1 ve küsur 63 nisbetinde fazla varidat istihsal olmuştur.

Yine bu sene zarfında Dersaadet ve taşre masarîf-ı idaresi 34,103,235 guruşa ve idare-i umumiye masarîfî dahi 4,135,677 guruşa ki mecmu' masarîf 38,238,912 guruşayani vridatı % 19 ve küsur % 49'u derecesine baliğ olmuş ve Dersaadet ve taşra idare masarîfî ise ham varidatın % 17 ve küsur 39'u nisbetinde bulunmuştur.

İdare meclisi masarîfî idare-i umumiye masarîfî meyanında dâhil değildir.

1298 sene-i maliyesinde ise mülhakat masarîfî 36.435.051 ve idare-i umumiye masarîfî dahi 4,581,275 guruşa ki min haysi'l-mecmu' 41,016,0326 guruşa yani varidatın % 21 ve bir çariki derecesine kadar varmış ve sade idare masarîfî varidatın % 18 ve küsur 88'i nisbetinde bulunmuştur.

Binaen aleyh 1299 sene-i maliyesinde bir sene akdemkine nisbeten masarîfat-ı umumiyece 2,777,414 guruş tasarruf olunduğu gibi varidatça dahi 3,453,959 guruş fazla husule getirilmiştir ki min haysi'l-mecmu' 5,931,373 guruş fazla varidat istihsal olumuş demektir.

İş bu tezâtüdün dâyin ve vekillerinin gayret ve ikdamlarına delili hayli olup feyz ve bereketli senelerde bunun daha ziyade kuvvet peyda edeceğinde şüphe yoktur. Bundan başka masarîfatça getirilen tasarruf dahi bunların vazife-i memurelerini ifada gösterdikleri gayret ve himmete bir emaredir.

İdare-i mezkure canibinden neşr ve ilan olunan netayici kemâl-i memnuniyetle derc ile beraber iş bu raportünün kârilerimizce faideden hali olmayacağı cezmiyle daha sair fıkralarını dahi nakilde devam edeceğimizi arz ve beyan eyleriz.

Selanik ticaret odasından bu defa vürud eden bir kıta fiyat cetvelinden müstahreçtir. **(3.ncü sütun)**

Pâre

Âlâ Hintâ 31 kıyyesi mal var elçi yok

Sanıfa 27 kıyyesi

Mısır 25 “ müşteri vardır
Çavdar 27 “ “ var bayi yok
Şair 22 “ “ “
Alaf 24 “ Fiyatı sağlamdır

Sisam guruş 125 beher keyl Selanik

Dakîku'l-atıbbeni? Bâzarkân malı 80 kıyyelik

Bir çuvalı birinci nev' 132

Dakik ikinci 105 işlektir.

“ üçüncü 90

Sair fabrikaların birinci nevi olup ikinci nevi dakik 100

Yerli sabun kıyyesi 3 birinci nev' Muâmelat

“ “ 230 ikinci nev' . Caridir

“ “ 220 üçüncü nev' . Caridir

Seyetâr fabrikası iplik

14-4 numaraya kadar paket 38 gar sürümlüdür.

Yerli kömür kantarı. 19 20. Şitamleysesiyle işlektir

Deniz malı kantarı 22–21. “ “

Afyon aşağı mal kıyye – 175 ağır. rençber makulesi feru?

Esterumca- 175 ağır. Het? Edip şimdi tüccarda kalmıştır.

Tel mismarı Selanik malı 20 kıyye itibarıyla tobrası 37 20

Kambiyo Londra üç mahlık 25–110 bank üzerine

Frank “ 22 frank 80 santim bir lirası

Florin. 11 Florin 17 santim bir lirası

İngiliz lirası 25 pare 110 guruş

Fransız lirası 25 pâre 87 guruş

Rus pul altunu 30 pare 89 guruş

Karamiçe 13 pare 51 guruş

Mecidiye. 35 pare 107 guruş

Metalik. 99 guruş

Beşlik. 20 pare 102 guruş.

Altılık. 20 pare 102 guruş

Mütenevvia

Rüsumat-ı emanet-i behiyyesi canibinden eşya-yı ayniyeden iki yük guruşluk kadar pamuk ipliğinin furuhtundan dolayı şu on beş gün müddetçe Dersadet iplik tüccarı meyanında heyacan-ı azim hükümfermâ olmuştur.

% 77,5'ğu mecrediye 20 guruştan peşin akçe ve 22,5 dahi sergi olmak şartıyla icra olunmuş olan iş bu muâmele-i baideden fiyat-ı cari üzerine % 13 ve 14 ve emtia-i mezkurenin gümrüğe terk olundukları fiyat hasebiyle dahi %1 8 ve 19 nisbetinde bir açık terettüp etmiştir.

[**Sahife 4**] (**sütun 1**) Birtakım isimsiz şirketlerin ve hususiyle memalik-i ecnebiyede müteşekkil sigorta kumpanyalarının teftiş ve nezaret altında bulundurmamalarından birçok mehazir terettüp etmekle ticaret nezaret-i ceelilesi canibinde adliye nezaret-i celilesinin re'y ve tensibi üzerine bu makule şirketler hakkında bir nizamnâme müsveddesi kaleme alınıp bâb-ı âlinin takdirine arz olunmuştur.

Haliç Dersaadette vürud edecek Osmanlı kereste sefaininin hîn-i tahliyesinde ashab-ı sefainin kefalet-i müteselsileye rabtlarıyla beraber kertsenin cins ve miktarını mübeyyin mesahalu manifestosunun itası hakkındaki gümrükçe müttehız olan usul kerasite ticaretini tazyik etmekte olduğundan bunun lağvıyal bu babda hem tüccar ve hemde rüsumat emanet-i aliyyesince menai ve teshilatı mucib diğer bir kaidenin usul ittihazı ve bir de orman resmi ahz olunmazdan mukaddem kerasiteden alınmakta bulunan % 12 gümrük resmi orman rüsümünün da başkaca ahzına teşebbüs olunmasından dolayı ağırca görüldüğünden ve cihetle ecnebi kerasitelerine rekabet

mümkün olamayacağından dahili kirasite ticaretinin sekteden vekayesi zımında gümrük resminin % 8 tenzili lüzumunun Daersaadet ticaret odasından vukubulan işâr üzerine ticaret nezaret-i celilesince cânib-i bâb-ı Âliye arz ve işâr olunduğu haber alınmıştır.

Trabzon vilayetinde oğlak derisi ihracatının meni hususu vilayet-i mezkure valilğinden talep ve istida kılınmış ve ol babda maliye nezaret-i celilesinden vuku bulan istimzac üzerine bunun meni münasip olmayacağı cevaben arz ve izbar olunmuş idüğü haber alınmıştır.

Yunanistan'da vaki "Kurnet" eyaleti üzümünün bademâ Rusya'ya gümrük resminde muaf olarak ithal olunmaları için Rusya hükümeti canibinden bir kıta kararnâme isdar kılınmış idüğü geçen hafta içinde vârid olan bir kıta telgrafnâme mefadından anlaşılmıştır. Kararnâme-i meşrah üzüm ticaret ve ihracatının memâlik-i Osmaniye derecesinde ehemmiyeti haiz olmayan diyâr-ı sairede ihtimal ki pek o kadar nazar-ı dikkati calip olmaz ise de bizce iş bu tedbirin ticaret-i Osmaniye'nin en ehemmiyetli ferî bulunan üzüm ticaretine hiss olunur derecede irâs-ı hâlel edeceği ecilden sükut ile geçiştirilmesi kâbil değildir.

Memalimizden bibiri üzerine senevi 1.300.000 liralık üzüm ihraç olup bunlardan hususan Amasya ile Bahr-i siyah sevailine karib muhâl-i saire mahsulü ekseriya Hevce Beg (**2.nci sütün**) Poti ve Kars tarikiyle Rausya'ya gidip orada fiyatlarının ehveniyeti ve masarîf-ı nakliyenin killeti hasebiyle mazhar-ı rağbet olmakta bulunmuş iken Yunan üzümleri resmden muaf olarak Rusya'ya ithal olunduğu halde bizimkilerin ağır raesim ifasıylamükellef tutulup rekâbetten aciz bırakılacağı ecilden karanâme-i meşruh yüzünden üzüm ticaretimizin alt üst olmasından korkulur. Şurası dahi şayan-ı nazar-ı dikkatdir ki iki üç seneden beri Yunan üzümleri dünyanın her tarafında bizim üzümleri takip etmekte olup buna deli olmak üzere maru'z-zikr üzümlerin ihracatı hakkında be vech-i zîr bazı malumat ita olunur.

Geçen seneden beri Yunanistan mahsulünün sürümünü tervicen ticaret-i Osmaniye'ya ihale kılınan darbe bu ikinci defadır. Hadiviyet-i Mısıriyyenin kararnâmesiyle hatta-i Mısıriyyeye ithal olunan duhanlar üzerinden alınan duhuliye resminin ilgasından dolayı ticaret-i Osmaniye'nin 50,000 liralık bir mahreç zayi etmiş

olduğu gibi üzümler hakkında suduru yukarıda zıkr ve beyan olunan kararname yüzünden göreceği ziyan dahi bundan beş kat ziyade bulunmuştur.

Bu madde üzerine hükümet-i seniyyenin nazar-ı dikkatini celp ile ticaret ahidnâmelerinin derdest tecdid bulunduğu böyle bir zamanda vükelâ-yı fiham hazeratının hukuku ticariyyemizin suret-i müesserede vakâye ve himayesi için icap eden tedabiri ittihaz buyuracaklarında asla şüphemiz yoktur.

“Kurnet” eyaleti üzüm ihracatı

“Kurnet” ticaret odasının bir kıta raportusu mütalaasından müstefat olduğuna göre eyalet-i mezkure üzüm ihracatı 1880 senesinde 197.679.447 ve 1882 senesinde 264.960.982 ve 1883 senesinde 255.124.171 liraya baliğ olmuş ve bunun iki selesi İngiltere’ye ithal olunmuştur. Bu sırada İngiltere’den sonra Fransa ve anı müteakip memalik-i müctemia-i Amerika ve Felemenk ve en nihayet Avusturya ve Almanya gelir. Bu son memlekete 1880 senesinde 3.172.027 ve 1881 senesinde 5.998.625 ve 1883 senesinde 9.883.687 liralık üzüm ithal olunmuştur. Memalik-i müctemia-i Amerika’ya üzüm ihracatı nisbet fevkaladede tezâyüd ederek 1880 senesinde 12.791.815 liralıktan ibaret iken 1882 senesinde 17.722.421 ve 1883 senesinde 26,477,968 liralığa baliğ olmuştur.

Mevadd-ı ticariye-i Ecnabiye

Fransa kavânin ticaretine ilave-i cedide Kanunusâninin dokuzu tarihiyle Fransa gümrük idaresi cânibinden bir kıta tahrirat-ı umumiyye (sütun 3) tastir olunarak evvela bundan böyle kaba ipek tellerinin miktarı atmadaki tellerin % 10’unu tecavüz edecek olan mensucatın yükü çok kaba ipek atmalı mensucat sırasına ithal olunması sâniyen üzeri kaba ipek tel ile muhat yük teller kaba ipek tel makamında adüvv itibar kılınması sâlisen adâsında kaba ipek teli % 10’dan ziyade olmayan akmişenin yükü ziyade olan sair mensucât-ı meyanına sokulması emr ve ihtar kılınmıştır.

Marsilya’da tab’ ve neşr olunan “Jurnal kommersiyel emaritim” nâm tücarı ve bahri gazatede okunmuştur.

Bir Teklif-i Mütemeyyin

Mösyö “Ferdinand Dölspes” karantineler meselesi arz ve amîk müzâkere ve mübâhese olunmak üzere bir kongre teşkilini encümen-i fünûna teklif ile beraber

hıfzussıhaca tesir-i hakikiyyesi dokunmaksızın ticareti harab ve berbat eden tedâbirin ilgasına dair bir kıta arzuhalin cânib-i hükümete irsaline “haver (hâvir)” ashâb-ı sefaini canibinden memur edilmiş olduğunu işâr ve beyan eylemiştir.

Yine bu gazete 1884 senesi zarfında Fransa'ya ecnebi yün ve yapakları ithalatından bahisle ber vech-i âti irâd-ı makâl etmiştir.

Piyasamız için bu sene ithal olunan yün ve yapağın mitar-ı mecmuu geçen seneninkinden takriben 10,000 balya fazla bulunmuştur. İş bu tezayidin en ziyade Fransa içerülerine şimendüfer tarifesinin tenzili sayesinde bazı mertebe ehemmiyet kesbetmiş olan Avustralya'nın yün ve yapak transitine vücûb hamli bedidardır.

Bu sene dahi hemen büsbütün mefkud olan mevrudat meyanında Rumeli memâlik-i şâhane yün ve yapakları dahi dahil olup iş bu noksan bu cins yün ve yapakların Fransız fabrikaları taraflarından ale'd-devam istenilip arandığı ecilden piyasamızca bazı mertebe alım satıma medar olduğundan naşi daha ziyade badi-i tellümdür. Bu suretle iş bu yün ve yapaklardan ekall miktar gelip ithalatçılara müsait fiyatla hemen alıcı bulunmaktadır.

Zanta adası devlet-i aliye şebender vekâletinden nezâret-i celile-i hariciyeye irsal olunan bir kıta tahrirattan müstahredir.

1299 sene-i mâliyesinin son üç ayı zarfında yani 1883 senesi şehr- Kânunuevvel-i Rumisinin ibtidasıdan Şubat-ı Rumisinin intihasına değin cereyan eden üç mah içinde memâlik-i mahruse-i şhaneden Zanta adasına ithal ve oradan memâlik-i Osmaniye'ye ihraç olunan [Sahife 5] (sütun 1) emtianın cins ve nev'leri ile kıymetlerini mübeyyen cetveldir.

Zanta adsının memâlik-i mahruse-i şhaneye ihraç olunan emtianın cins ve nev'i:

<u>Kıymet Drahmi</u>	<u>Miktar-ı aded</u>
180	900 Tuğla
Kıyye	
1490	2484 Un
2241	3059 Kuru incir

89	96 Zeytinyağı
2500	3217 Zeytin çekirdeği yağı
85	28 Badem ezmesi
100	230 Pudra
3769	5065 sabun
16	35 Şarap

10470

Memâlik-i mahruse-i şhaneden Zanta adasına ithal olunan emtianın cins ve nev'i:

<u>Drahmi</u>	<u>Kıyye</u>
3260	21830 Yulaf
60489	151223 Buğday
120	620 sedef
30	15 Peynir
1910	1876 Kuru yemiş
5250	3508 Helva
5175	2475 Gaz
4015	2677 Tuzlu Balık
210	302 Kırmızıbiber
160	203 Susam
60	15 Şarap

80679

(Bakiyye)

Buğday fiyatın ehveniyeti ameleye tağdileri için ana müracaata meydan vermiş ve Avrupa'ya lahm ithalatının günden güne tezayüdü buna delil müsbet bulunmuştur. Çünkü İngiltere'ye lahm ithalatı döt ve koyun ithalatı altı kat tezayüd etmiştir. Et nakli için buzlu kapları havi vapurlar inşa kılındığı gibi anları bozulmaktan muhafaza için her

nevi usul ihtira' edilmiş olmağla bu nevi ticaret karlı bir halde cereyan etmekte bulunmuştur.

Baron muma-ileyh Rusya'nın cihet-i cenubiyenin ecnebi piyasaları için sığır ve kebîr hayvanat yetiştirmeğe kabiliyetinden naşi hayvan yetiştirenler ile sarf ve istihlak eyleyenlerin ihtiyacıyla fiyatları dikkatle tarassut münasip olacağı re'y ve fikrinde olup ahvâl-i iklimiye ile mevsim-i şitanın imtidat ve enharın insidadı ve iş günlerinin mahdudiyeti hep Rusya için ahvâl-i nâ müsâideden bulunduğu bi't-tezkîr bunlara intibah ve maharetle birer çare bulmaklığımız lâzım gelir demiştir.

(2.nci sütun) Muallim "Beketof" ve "Sevetof" ile mösyö "Yermulof" ve "Çernayef" ve "Padoba" ve dha sair zevat tarafından baro "Kof"un teklifi üzerine vukubulan müzâkerâta dahl ve iştirak olunmuş ve buğday ziraati yerine harf ve sanayide istimal olunur nebatat ziraatıyla ecnâs-ı hayvanâtın ve daha sair mevaddın ıslahı meselesi dermeyan edilmiştir. Buğdayın tenezzül kıymeti iddia ettiği vechle 1867 senesinden itibaren başlamayıp ol vakitten beri buğday fiyatınca Avrupa'nın ihtiyacatına göre tahvilât-ı külliye görülmüş ve hususiyle muharebe-i âhireden sonrs yani 1878 senesinden 83 senesi nihayetine değin Rusya'da beher "çetver" buğday'ın bi hesap mütevassıt 13 ruble edip bu fiyatın zira'ca begayet nâfi' ve sevd-âver? Olduğundan naşi bu müddet zarfında "Podolya" ve "Pesarapya" ve gerek "Kersun" eyaletinde kıymet-i arazinin % 40 ve 50 nisbetinde tezayüd ve terakki etmesi bunu müsbet ve müeyyed bulunmuş idüğünü baron muma-ileyh muarız mütalaada arz ve işâr eyleriz. Zahirece asıl tenezzül fiyat 1884 senesiyle beraber sürat ve kuvvetle hükmünü icraya başlayıp ziraat ve ticaretce hakikaten zâyîât-ı külliyeyi mûcib olmuş ise de sene-i münkazıyye ihracatımız seneyn-i âhire-i erbaanın her birininkine mahsulü âhırdan birçok mal kalmıştır.

Bu mevsim-i hizanda her nevi hububatta şimdiki fiyat düşkünlüğüne bakılmıyarak sene-i sabıkadan daha çok araziye tohum ekildiği halde kıymet-i arazi hiss olunur derecede tenezzül etmemiştir.

Şu halde ashâb-ı çiftlikâtın artık Hindistan ve Amerika buğdayları ile rakabet edemeyecek oldukları halde Rus köylüleri araziyi kendi hesaplarına zirade devam edeceklerdir ki bu şey memleketçe daha ziyade nâfi'dir.

Köylüler taraflarından arazi iştirât ve çiftlik iltizâmâtı gittikçe tezayüd etmekte olup bundan erbâb-ı ziraatin tebeddül edeceği ve bu yüzden bizce istifade-i külliyeden

başka bir şey melhuz olmadığı müstefad olmakla her şeyden akdem iş bu meylan tebeddülü teşvik etmeliğimiz lazım gelir.

Şimendüfer tarifelerinin tenzili ile baron muma-ileyh canibinden teklif olunan vesail-i saire memleketimizde ziraatçe irae teshilatdan başka bir işe yaramayıp binâenaleyh eşedd ihtiyaç ile muhtac olduğumuz şey tarak-ı mevâdenin ihdasından ibarettir.

Buradan İngiltere'ye kadar vapur ile nakliyat ücreti bir biri üzerine tonilato başına 20 yani "çetver" başına 1,20 ruble olduğu halde dâhil-i memleketin bazı nukkatından Hevcebeğe (3.ncü sütun) kadar hububat nakliyatı masarifi anbar ve gemiye tahmil masarifiyle taklili kâbil olan daha sair bir takım masarifi-ı fahişe dâhil olmamak üzere bundan üç veya dört kat ziyadeye bâliğ olmaktadır.

Erbâbı ziraati mal üzerine tahmil olunan şu masarifi kâffesinden tahlisa muvaffak olduğumuz halde bunların yeni mahsuldar memalik ile hem rakabet ve hem de istihsal-i menfaat edebileceklerini zan ve itikat eyleriz.

Araziyi şimdiki hal ve derecede zira'la beraber memalik-i ecnebiye için hayvan yetiştirilmesine dahi vüs'at verilecektir. Erbab-ı ziraatçe begayet müstahsen olan bu yolda iştigâlat-ı ilet-i sariyenin zuhuru havf ve endişesiyle istitaatları nisbetinde sikorta kumpanyalarının fikdanı kendilerini azmlerinden nükûl ettirmeyecek olur ise daha ziyade vüs'at ve umumiyetle icra olunacaktır.

Bizde mefkud olan ne arazi ve ne deişçilik olmayıp fikdanı takdirde mahsul yetiştirmek hususunda vâki olan her nevi mesainin semeresiz kalması muhakka bulunan vesait-i nakliye mevardedir.

Mütâlaa

Vesait-i nakliyece bi de aynı halde bulunuyor isek de iş bu noksanın sâye-i ömr-i envâye-i hazret-i padişâhide gün be gün ikmâl olunmak üzere bulunduğu her an âsâr-ı filiiye ve celilesinin müşâhedeyle sâbit ve nümâyandır.

Hamidiye Mektebi programından mâ ba'd

(Riyazat) hesabdan adâd-ı tâtme ve kûsurât-ı âdiye ve aşâriyenin i'mâl-i erba'ası. Cizr-i murabba' ve cizr-i mek'ab. Nisbet ve tenasüb ale'l-velâi. Faiz müfred ve mürekkeb. Logaritma. Uzan ve ekyal-i Osmaniye ve ecnebiye. Cebir. Müsellesâtan

mübâdi ve ma'lumat-ı ibtidâiye. Hendeseden ma'lumât-ı ibtidâiye-i ve mesaha ve cirajkale dair ma'lumât-ı ibtidâiye.

(Coğrafya ve İstatistik). Coğrafya-yı umumi ve coğrafyâ-yı Osmanî ve küre-i arzın coğrafyâ-yı ticariyesi hakkında malumat-ı muhtasara. Memâlik-i Osmaniye'nin coğrafyâ-yı tarihiye ve ticariyesi mahsulat-ı ticariye ve bunların suret-i isti'mal ve sarfiyatı. Ticaret nokta-i nazardan ekâlim-i muhtelif ahâlisinin derece-i kabiliyet ve istidadı. Memâlik-i Osmaniye ve ecnebiyenin ve ekâlim-i sairenin müessesat-ı mâliye ve ziraiye ve sanaiye ve ticariyeleri. Hicret ve muhâceret. Ticaret limanları ve ticaretkâh mahaller. Merkez-i sanaiye. Vesâit-i nakliye ithalat ve ihracat.

(Tarih) Tarih-i umumiye'nin edvâr-ı meşhuresi. Tarih-i ticaret. Saltanat-ı seniyyenin bedayet zuhurundan eyyam-ı hazıraya değin tarihi.

[Sahife 6] (sütun 1)

(Ulûm-ı tabi'iyeye) Hayvanat

Nebatat

Madeniyat

Tabakatü'l-arz. Aksâm-ı nühimesi ve bâ husus ihtiyâcat-ı ticariyeye âit mevaddı.

(Hikmet-i Tabi'iyeye) En mühim olan aksamın izahı.

(Kimya) Umumi ve halli.

(Hukuk) Mebâdi-i hukuk. Ticaret-i Bahriye. Kavânîn-i Rüşumiye. Tüccarın vazâifi. Hukuk-ı bitarafı.

(İlm-i Servet-i Milel) Ticaret ve sanat hakkında malumat-ı Umumiye.

(Teçhizât-ı Bahriye) Memâlik-ı muhtelifede mer'ıyyü'l-icra kavid mucibince sefain-i kuvve-i istiâbiyyesinin hesabı. Ahşap gemiler ve saş gemiler ile bunların ikisinin meafi ve mahzurları. Yelken ile vukubulan sefer-i bahri. En meşhur tersaneler. Teçhizât-ı bahriyenin usul hesabı.

(Ticaret) Usulu âdiye ve muzâafa üzre usul defteri ve usul defterinin kavâid ve menafi.

İdarehaneler. Hesab-ı zihni. Usul-ı ihtisariye. Mübâyaa fiyatı. Sarraflık. Hüküm komisyonu. Hesâbât-ı cariye. Umumi fundolar. Hisse senedatı v tahvilât. Fiyat-ı mukarrere. Vade ile satış.

(Banka Muâmelâtı) Muvazalı hesaplar. Bey' ve temettü2 safi hesabı. Memâlik-i muhtelifе usul-ı muhasebenin mukayesesı. Emtia-i Ticariyenin teslim ve tevdiatı. Muâmelat-ı müştereke hesabatı. Müfredat defteri. Teşki ve fesh-i şirket. Hasâratın suret-i tesviyesi. Menâziunfih ve dâi-i mehâkime olan mesâil. Mesâil-i Mâliye ve sanaiyye ve bahriye ve ticariye ile rüsumiyyeye dair raportlar.

(Mutâlât-ı Ticariye) Mahsulât-ı ziraiye. Mahsulat-ı ecnebiye. Mevadd-ı asliye. Mensucat ve boyacılıkta müstamel mevad. Hâsılât-ı ma'mule. Mevadd-ı ticariye ecnâsının taktiri hakkında vesâit-i ilmiye. Maâdin ve cevher.

İhtar

Müntehi sınıf şakirdanı hisseli ve adi surette mürettib bir takım ticaret idareleri bi't-teşkil mezkûr idareler yekdiğlerine itibar açarak emtia_i muhtelifе bey' ve şıra edeceklerinden şâkirdan bu hususta Türkçe ve Fransızca ve mektepte tahsili ihtiyari olan bir lisan ile icap eden defâtiri tutup bi'l-cümle hesabatı rü'yet ve senedatı tanzim ve zahriye ile ceyrü edip muâmelat-ı ticariyyeye mütallık fatura ve makbuz senedi hesâbat-ı cariye beyannâme müfredat defteri plancu defâtir-i rüsumiyye irsâlat pusulaları ve senedat-ı tahmiliyye ve tatbik hesabatı i'lannâme (sütun 2) ve tahrirât-ı umumiyeye vesaireyi tertip ve tesvit edecekler ve bundan mada mahâfil-i umumiyede umur-ı ticariye ve sanaiyye üzerine serbestce idare kelama mümarese peyda etmek maksadıyla sınıf-ı mezkûr şakirdanı bâlâda mezkûr lisanlarda bi'l-münâvebe mektebin müdürüyle hocaları rüfekası hazır olduğu halde mesail-i hesabiye ve coğrafya-yı ticari ve emtia ve kavanin ve fenn-i servet-i milel ve mevadd-ı saire üzerine mübâhase eyleyeceklerdir.

Sınıf-ı mezkur şakirdanı lisân-ı Türkî ve Fransavi yahut ihtiyari olarak tedris olunan elsinenin biri üzerine ilan ve umumi beyannâmeleri tanzim edip müdür ve muallimin-i mektep hazır oldukları halde hesap ve coğrafya-yı milel derslerinden sıra ile ve elsine-i muhtelifе üzere bahsedeceklerdir ki böyle bir mübâheseden murat şakirdanı hey'et-i aleniyyede ticaret ve sanaiyye ait olan mesaile alıştırmaktır.

Ma'lumât-ı Umumiyye

Hamidiye ticaret mektebine teb'a-i saltanat-ı seniyyeden bulunan bi'l-cümle şâkirdan kabul olunur.

İş bu mektep müracaat edenleri şakird veyahut müstem' sıfatıyla kabul eder.

Rüşdiye mekteplerinin birinden bâ şehadetname çıkararak mektebin programına muvafık surette derece-i liyakat ibraz eylemiş bulunanların şakird olmağa hak ve salahiyetleri vardır.

Ulum-ı edebiyeden icazet alıp bilâ imtihan mektebe kayd olanlar mektebin şakirdanından madud olurlar.

Sâmiin bir veya çend derse devam etmek üzere kayd olanlardır. Bunlar mektebe bilâ imtihan kabul olunur.

Şakirdanın sinn-i kabulü on beşten yirmi beşe kadar yirmi beşten ziyade olanlar sâmiin sıfatla devam edebilirler.

Derslerin yekün müddeti ikisi adâdı ve diğeri ikisi fenni olmak üzere dört senedir. Adâdı kısımlardan murat şakirdana ileride tedris olunacak kısım-ı fenniyyenin derslerini talim ve tefhime kâfi bir iktidarı kesb ettirmektir. Kısım-ı fenni desleri şakirdana tekmi-i muâmelat-ı ticariye vemâliye ve idareyi talim eyledikdet mada ilm-i servet-i milele ait olan bi'l-cümle kavanini tedris eder. Sınıf adâdının birinci yahut ikinci senesine şakirdan duhul imtihanında ibraz eyledikleri derece-i liyakata göre kabul olunurlar.

Edebiyetten mezun olanlar kısım-ı fenninin birinci sınıfına kayd olunur.

Kısım-ı fenniyyenin birinci senesine devam etmedikçe (**sütun 3**) hiçbir vechle şakir birden bire kısım-ı mezburun ikinci senesine kabul olunamaz.

Vakar ve ahlâk-ı hasneyi hız ve vefaya etmek için sa'y-ı devam ve vakar-ı mülayim düsturu'l-amel tutulacaktır.

Müstemiin mektebin nizâmatına tabidir ve bunların vakt-i devamları ayrı cetvel ile gösterilecektir.

Her altı ayda bir kere ticaret odası azasından biri mevcut olduğu halde ticaret-i nezaret-i celilesi tarafından müntahib bir memurun riyaseti tahtında imtihan-ı hususi

icra olunacağı gibi imtihan-ı umumi dahi mezkûr komisyon huzurunda icra olunacaktır.
(Ma ba'd gelecek nüshada).

Dersaadet ticaret odası canibinden tüccarın diyâr-i ecnebiyeye bir ay irsal Dersaadete celp ettikleri bazı eiyadan ve bâ husus afyondan noksan zuhur eyliyerek sebebi taharri olundukda vapurdan maunelere konulup maunecile tarafından sandıkları suret-i mahirânede tahtası çıkarılarak sirkat olunmakta idüğü tüccar tarafından söylenmekte bulunmuş ve bunun vapur veyahut mauneden hangisinde vukuu bilinmediğinden dolayı acentelere bir şey denilmeğe mahal görülememiş olup ancak afyon kıymetli eşyadan olduğu halde ihtimamsız âdi sandıklara komulmak bu gibi ziyai netice vereceği derkâr olduğuna binaibazı tüccarın yaptıkları vachle muhkem sandıklar yaptırılmakla beraber açılammak üzere münasip mahallerine ve yuvalar derununa mühr darbı halinde vapurdan hîn-i teslim ve ahzından sağlam olarak istenilmek mümkün görünmüş olduğundan bahisle bu gibi eşyanın ashabı caniblerinden telef ve sikatten muhafazası esbabına teşebbüs edilmek lüzumu alkadaranın malumları olup ana göre hareket eylemeleri zımnında ilan ve beyan hale mübâderet kılındı.

Beher kıyyesinin altı guruş on pâreye mübâyasına mahallice talep zuhur etmiş olan 6000 cedid kıyye nühas halisin Tokat kalhânesine teslim olunmak ve esmanı dahi peşinen mezkur kalhâne sandığından istifa kılınmak üzere iş bu Kanunusânini 24'ncü Penşenbe gününe kadar buraca ve mahallince müzâyede olunarak yevm-i mezkurda ihalesi icra edileceğinden dha ziyade fiyatla talep olanların yevm-i mezkure kadar Dersaadet'ta orman ve maadin meclisine müracaat eylemeleri ilan olunur.

Fî 17 Kanunusâni 300.

Orman ve Maadini Meclisi.

(Levant Herald Matbasında tab' olunmuştur)

2.4.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 4.
Numro 4 (Pazartesi) 1 Cemaziyelevvel 1302/4 Şubat 1300

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idareve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(sütun 1)

Ahvâl-i Ticaret

Şu son iki hafta zarfında piyasaca ehemmiyetli hiçbir muâmele vâki olmayıp diğer taraftan birinci hafta içinde görülen emarât-ı keremiyet ikinci hafta zarfında büsbütün zail olmuştur. Bu suretle zahire ve un üzerine hiçbir muâmele-i mühime vukubulmayup piyasaları eski halinde bir karar bulunmuştur.

İthalata gelince gerek erzak-ı kantariye ve gerek ale'l-umum manifaturaca büsbütün durgundur.

Harice çıkarılacak emtia meyanında birinci hafta zarfında müşteri bulunan cehri ve afyon ve ipek ahz vee itası emtia-i sairenin ki gibi gine durgunluğa düçar olmuştur.

Vilâyatdan alınan haberler ehemmiyetli hiçbir şeyi müşar değildir. İzmir pamuk piyasası iyi halde dyrgun ve kuruyemişlerinki eski halinde bir karardır. Kastamonu'da dahi ahval ahz ü ata müsemmer olmadığı muhbir-i mahsusamızdan haber alınmıştır. Tekfurdağı ve Dedeagaç'ta durgunluk hük-i ferma olup irsâlat mahduttur. İçerü vilâyat-ı

şâhanede şiddet-i şita muâmelât-ı ticariyeyi ihlal etmiş ve Konya'da vesait-i nakliyenin fikdanından naşı miktar-ı külli zahire anbarlarda yığılup kalmış ve çürümeğe yüz tutması muhtemel bulunmuştur. Binaenaleyh Konya ile Mudanya arasında bir şimendifer hattı temdid ve inşası hususu re'-yi âcizânemizce memleket için faydaları meşkük bulunan diğer bi'l-cümle tark-ı hadideye teşebbüsâtından pek çok hayı ve faydalı olacaktır.

Manifatura

1884–85

Manifatura ahz ü atası bu sene fevka'l-hadd (sütun 2) dugun ve fiyatlar daimiyetle düşkündür. İthalatçılarımız bu sene mahsulün bereketine bakarak sarfiyatın tezayüdü memulüyle siparişlerini bi't-zîf 1883 senesininkinden ez yed mal getirtmişler ise de mahsulatun suret-i nafiada sürülememesi hasebiyle müşteriler ortadan gaib olub bu suretle celb ve ithal olunan emtiadan kısım-ı azamı elde kalmış ve bu husus zararına bey'ıyyata ve binaenaleyh bir takım inkita' muâmelata sebebiyet vermiştir.

Memalik-i mahrusa-i şâhanenin her tarafına sene-i cariye zarfında ithal olunan mamulât-ı kotniyenin miktarı % 85'i İngiltere ve 15'i memalik-isaire malı olmak üzere 4200000 liralığa baliğ olup bunun % 20'si Suriye ve 20'si İzmir ve Selanik ve küsur altmış Dersaadet ve Trabzon'a götürülmektedir.

Amerikan bezi bütün sene 83 senesins nisbeten daha durgun geçip satışlar % 15 ve 20 ve fiyatlar dahi % 10, 12 nisbetinde tedenni etmiş ve daha da tedenniye meyyal bulunmuştur.

Astar sürümü gittikçe takallül edip şu iki sene-i âhıra zarfında % 15 ve 20 tenezzül etmiş ve buda ham meddempulun mazhar olmağa başladığı rağbete mahmul bulunmuştur.

Ham medampul bizler içinde dolgun fiyatla müşteri bulan yalnız bu bez olup senenin ilk sekiz dokuz ayı zarfında ol kadar kürümü-i talep görünmüştür ki 8–10 liralık mallar ekseriya top başına üç beş guruş fazla ile sürülmüş ve fakat şuhûr-ı selese-i âhıra içinde revacı bataet kesb ederek nihayet büsbütün durmuştur.

Beğlik bez. İş bu metaa müşteri bulunur ise de öyle şâyân-ı tezkâr mühim talep ve revaç olmayup fiyatlar daima bi derecede durmaktadır.

1884 senesi zarfında ithal olunan beğlik bezlerin miktarı takriben 1100000 liralığa baliğ olmuştur.

Dülbent. 1883 senesinde bütün memâlik-i mahrusa-i şahanede 350000 takım dülbent sarf olunmuş olduğu halde 84 senesinde bey'ıyyat 240000 takımı tecavüz etmeyip ithalat ticaretinin ise seney-ni sâbıka sarfiyatı üzerine ebâ-yı hesap eyleyerek sarfiyet-ı vâkıâdan iki kat ziyade mal getütürmüş oldukları ecilden sene ibtidasında 20–35 20 guruş raddelerinde bulunan fiyatlara âriz olarak ale't-tevali tenezzül ede ede nihayet 20 48- 20 35 guruşa kadar düşüp ol raddede kalmışdır ki bunun şimdiye dek misli müşâhade olunmamıştır.

Salaşbor. Bu meta hakkında sarfiyetn 1883 senesininkine nisbeten % 20 tenakusundan ve fiyatlarının da düşkünlüğünden başka şâyeste-i arz hiçbir hal ve haber yoktur.

Medampo ve mensucât-ı sefide-i saire buna dair şâyan tezkâr hiçbir şey olmayup fiyatları ise bir kararda durmakta ve bunlardan senevî memalik-i şahaneye 650000 liralık mal ithal kılınmaktadır.

Basma. Sene-i cariye durgunlukla bi'l-iftidah bu hal Mart'a kadar imtidat etmiş ve ol tarihten itibaren işler revaç kesb etmeye başlayıp bu da ara sıra durgunluğa beraber Eylül'le dek sürmüş ve burada zemini al ve mor basmalar ile kara tonlardan epeyce miktar basma kâr ile elden ele devr olunmuş ise de senenin rub'-ı âhırında durgunluk büsbütün hükümferma olarak satıcılarımız mevcut malları dün fiyatla ellerinden çıkarmağa mecburiyet görmüş velhasıl 1884 senesi netice-i umumiyesi 83 senesininkine kıyas olundukda [Sahife 2] (sütun 1) gerek ve gerek miktar-ı mübey'atça pek çok noksanı görüleceği bedihi ve eşkâr bulunmuştur.

Pamuk ipliği. Mamulât-ı kotniye meyanında sarfiyeti 1883 senesinden beri külliyetli tezâyüd eden yalnız bu meta olup sürümü % 18 artmış ve bu fark memleketimizin sâye-i terakkivâye-i hazret-i padişâhide hakkında hariben bir bend neşr etmekliğimiz mukarrer bulunan mensucât-ı kotniye imalinde ettiği terakkiye mahmul bulunmuştur. Pamuk ipliğinin mütesadif olduğu rekabet-i azimeden dolayı fiyatını karlı suretde oynamayup sene ibtidasında kaviyyen 35–59 guruş eden “vater” ve “ekstra” cinsi malların fiyatları sene nihayetine doğru ol vakit her ne kadar Manchestir piyasasında fiyatça kuvvet ve metanet hükümferma bulunmuş ise de ğine % 5 tenezzül etmiştir.

Fasulye

Umumu memalik-i mahrusa-i şahanenin bu sene mahsulü üç milyonu Ordu ve havalisinden ve küsur buçuk milyonu muhâl-i saireden olmak üzere 4,5 milyon o kadar takdir olunup her sene Karadeniz mahsulü hemen umuman Marsilya'ya ihraç kılınır iken bu sene cinsinin fenalığından naşi şimdiye dek hiçbir muâmele-i mühime icra olunmamıştır. Çünkü seney-i sâbıkada Haradeniz mevrudatı ayıklanıp temizlendikde % 10'u çörçöpün miktarı % 30 v3 40 derecesine kadar çıkıp safisi ise makûsen altmış ve yetmişe kadar düşmüş ve bu tedenni mevsim-i sayfda ardı arası kesilmeyip nüzûl ile mahsulü bozmuş olan kesret-i bârana mahmul bulunmuştur.

Şimendüfer ile hususan Rumeli-i Şarkî'den getirilen mahsul külliyyetle bi't-tezâyüd Bahr-ı siyah mürudatının nedretinden dolayı piyasamızda zuhur eden noksansı kapatmıştır.

Fasulye ahz ü atâsının haline gelince sarfiyet-ı mahalliye için kavi fiyatla istek yerinde olup şehir-i Eylül'den Kânunuevvel nihayetine değin yüzde takriben altmış Rumeli-i Şarkî ve kırkı Tuna mahsulünden olmak üzere 4.200.000 kıyye fasulye sürülmüş ve bu meyanda Karadeniz'in Anadolu sevhili mahsulü pek cüzî bulunmuştur.

1884 senesi mahsulü üzerine piyasamızda icra olunan muâmelat âtiyen ber vech-i tafsil gösterilir.

Fiyat

<u>Kıyye</u>	<u>Yüz okkası</u>	<u>Şuhûr</u>	<u>Mahal-i Husûl</u>
700,000	130–135	Eylül	Üç rub'-ı Rumeli
1.300.000	120–150	Teşrinievvvel	Rumeli Tuna
900,000	114–140	Teşrinisâni	“ “
1.500.000	110–140	K. Evvel	“ “

(sütun 2) Şehir-i Eylül ve T. Evvel ve içlerinde ve bade K.Evvel nihayetine doğru müşteriler kesretle zuhur etmekle fiyatlar kuvvet ve metanet kesb eylemiş ve bu kuvvet ve metanet hala devamla şimedüferle gelen malların 100 kıyyesi 120–115 ve Tauna mürudatı 145–128 guruş etmekte bulunmuştur. Transit muâmelatı bi'n-nisbe durgun olup 100 okkası 105–101 guruşa satılan Rumeli malı olmamış olsa idi piyasamızda memalik-i ecnebiye için hiçbir muâmele-i mühime vukuatı haber veremez edik.

Marsilya'dan başka hiçbir yerde fiyatlarca zikre şayan derecede mühim tahavvül vukubulmayup bunlar sene imtidat ettiği müddetçe fikdan-ı rağbetle beraber düşkün bulunmuştur. Bununla beraber memalik-i mahrusa-i şahane mahsulü fasulye Anursa ile İtalya'ya ekalliyetle ihraç oluna gelir iken iki seneden beri ve hususıyla sene-i câriye içinde oralara fasulye ihracatının tezayüd edip mahsul-i mezkûrdan külliyyetli siparişler vukubulmuş idüğünü maalmemnuniye arz ve işâr eyleriz.

Fındık

Bu sene mahsulü sene-i sabıkanıkinden % 25 fazla zuhur edip bu suretle 83 senesinde takriben 150,000 kantar mahsul alınabildiği halde 1884 snesinde 210,000 kantar fındık husule gelerek sene nihayetine değin bunun ancak 90,000 kantarı harice ihraç olunabilmiştir.

Fındık piyasasının haline gelince sene ibtyidasında piyasa kavi olarak iftitah edip kantarı 134 guruşa kadar etmiş ise de Londra'da fiyatlara tedenni taryani ve müahharan Marsilya'da kolera zuhuru ve Romanya'da ve Rusya'da ahz ve itanın fikdanı fındığın kantarını 110 guruşa kadar düşürmüştür.

Mahsul-i cedidin zuhurundan muâmelat T. Sâlide teslim olunmak üzere kantarı 90 guruş üzerine cereyana başlamış ise de müahharan fiyatlar bir takım tahavvüle uğrayarak gemide teslim olunmak üzere 70-69 guruşa düşmüş ve 84 senesi de istek ehemmiyetsiz ve fiyatlar zayıf olduğu halde hadd-i inkızaya reside olmuştur.

Cehri

Bu sene mahsu 18,000 tobra yani geçen seneninkinden % 70 fazla takdir olunup 1883 senesi mahsulünden bakiye 800 tobra buna munzam oldukda 1884 senesi için ceman 18,800 tobra mal elde mevcut bulunmuş ve bunun satılan ve elde kalan miktarı tafsilen ber vech-i âti gösterilmiştir:

(sütun 3)

Torba

4300 Dersadetten ihraç olunan

5700 İzmir ile malik-i mahrusa-i şahanenin sair iskelelerden ihraç oluna

1500 84 senesi nihayetinde dersaadette elde kalan

3000 “ “ İzmir ile Memalik-i Osmaniye'nin sair iskelelerinde sürülemeyip kalan

4300 84 senesi nihayetinde içeri ve memalik-i Şahane'de sürülemeyip elde kalan.

18,800

Bu hesapca 1885 senesine devr olunmak üzere ceman 8800 tobra mal kalmıştır.

Burada vukubulan satışların zamanıyla mitar ve fiyatları mücemmelen ber vech-i âti irâe ve ityân olunur:

Torba	300	K. Sâni	Fiyat Kıyye	30-16, 16-10,25-17, 17
“	70	Şubat	“ “	12,20-15-17-20,15
“	68	Mart	“ “	20, 13-12—14-15
“	100	Nisan	“ “	11- 13,214,20,,14
“	283	Mayıs	“ “	9- 20 9- 10-20, 12-10
“	350	Haziran	“ “	20,12-10,12-12-10,11
“	140	Temmuz	“ “	20, 9-30 11-9 11 20
“	180	Ağustos	“ “	10, 9-20 11-9 10 20
“	750	Eylül	“ “	30 8-9-25 10- 20 11
“	514	Teşrinievvel	“ “	30 8-10 1-9 9-20 11
“	655	“ sâni	“ “	8-20 30-7 530 8
“	550	Kanunuevvel	“ “	8-20 30-5 8- 20 8

Cehri piyasasının haline gelince bâlada gösterildiğivechle fiyatlar sene ibtidasından beri tenezzülde devam etmiş ve 83 senesi içinde rağbet yerinde olup satışlar kavi fiyatla icra olunmuş olduğu halde 84 senesi imtidat ettiği müddetçe bilakis velevki cüzî olsun ahz ve ataca taze revaç ve fiyatça terakki hemen asla görülmemiş ve bununla beraber cins-i alâ mal daima mefkud olup nâdiren zuhur eden müşterilerde bundan başka metaa rağbet etmemekte bulunmuşlardır.

Bu suretle 84 senesi ahz ve atâ büsbütün durgun ve fiyatlar zayıf olduğu halde hadd-i ihtitama reside olmuştur.

Düyûn-ı umumiye-i Osmaniye vâridât-ı muhassasa idare-i umumiyesinin 1299 sene-i mâliyesi muâmelatına dair raportusundan müstahreçtir.

Tütün

Kıyye

90,087,181 98 senesi hâsılât-ı gayr-ı sâfiyesi

82,109,399 99 “ “ “

7,977,782 98 senesininikine nisbeten terettüb eden noksan ki % 8 ve 85 öşr-i muşar.

[Sahife 3] (sütun 1)

İş bu tenzilin rejinin işe karibesi neticesi olarak terettübü evvelden belli idi. Rejinin tessüsünden birkaç ay evvel tütün üzerine muâmelat-ı sarfiyet-ı yevmiyeye lüzum ve ihtiyaç görünen miktara mahdut ve münhasır kalıp fabrikalar artık sarfiyata itizasından zaid tütün çıkarmamağla başladığı gibi içlerinde pek çokları dağıtılmış ve tütüncüle dahi rejinin kendilerini ne hale sokacağını kesdiremediklerinden naşi bi't-tahavvüf dükkânlarını kapatmışlardır. Bu suratle 1298 enesi şehr-i Şubat'ın 28'inde 294 fabrika mevcut iken 99 senesi Şubat'ının nihayetinde ancak 209 fabrika kalmış ve tütüncü dükkânlarının miktarı ise 1298 senesi Şubat'ın 28'inde 17825 bâba bâliğ olduğu halde 99 sene-i mâliyesi nihayetinde 15975 bâbdan ziyade kalmamıştır.

İş bu makâdirden istidlâlen tütün ticaretinin vâridât-ı masusiye bi'l-icab hayliden hayli îras-ı nakise edecek surette bir buhran geçirdiği sâbit ve nümâyan olup binaenaleyh bu babda daha ziyade izahat ve tafsilata girişmek muktezi görünmemiştir.

Tütün varidatınca en ziyade noksan terettüb eden nezaretler ber vech-i âti zikr ve beyan olunur.

Halep nezareti 1298 senesinde 2326709 guruşa baliğ olmuş olan varidattan 393920 guruş zayi etmiştir.

Edirne nezaretinin 1298 senesinde varidatı 3629043 guruşa baliğ olmuş iken buna 1299 senesinde 740805 guruş noksan taryan eylemiştir.

Bursa nezareti dahi 98 senesinde 1529947 guruşa baliğ olmuş olan yekûn varidattan 665918 guruş ziyaa uğratmıştır.

Bursa'da varidatça terettüp eden noksan ve tenezzüle sebep sade rejinin tesisi olmayıp kaçakçınının dahi buna hayliden hayli dahli olmuştur. Çünkü Hüdavendigâr vilayetinde kaçakçılık nisbet fevkalâde tevess'le vâridat-ı mahsusaya hakikaten hiss olunur derecede iras hâlel etmiştir.

Beyrut nezaretine gelince orada 98 senesinde 6971099 guruşa baliğ olmuş olan yekûn varidatça 828123 guruşa noksan görünmüştür.

Selanik nezareti nezaret-i anfetü'-beyandan daha az zaradîde olmuştur. Çünkü orada 98 senesinde 9803968 guruşa baliğ olmuş olan varidatınca ancak 340649 guruşa ziya' vuku bulmuştur.

İzmir nezareti ise 13.322.237 guruşa baliğ olmuş olan 98 senesi varidatından 2201526 guruş zayi' etmiş ve orada dahi Bursa gibi kaçakçılık kürümü-i nâm ile icra olunarak bir minval muharrer hasar-ı azime sebebiyet vermiştir.

(2.nc. Sütun) Yozgat nezareti varidatı 98 senesinde 4652532 guruşa baliğ olmuş iken ertesi sene 127482 guruş tenezzül etmiştir.

Elhâsıl Dersaadet nezareti 21.145.996 guruşa baliğ olmuş olan 98 senesi varidatından 1186486 guruş zayi' eylemiştir.

Bilakis ve ahvâl-i gayr-ı mesaide-i meşruhaya rağmen nezârât-ı erbe'a-i âtiye duhan varidatı tezâyüd ve terakki etmekte bulunmuştur.

Bağdat'ta 98 senesi varidatı 3870393 guruştan ibaret bulunmuşken 99 senesinde 112925 guruşa tezâyüd ederek 3983318 guruşa.

Girid'de 253375 guruştan 241738 guruş terakki eyleyerek 495113 guruşa.

İzmit'de 6264569 guruştan 425052 guruş artarak 6689621 guruşa.

Elhâsıl Samsun'da 9982785 guruştan 8645 guruş fazla bularak 9991430 guruşa baliğ olmuştur.

Tütün ziraati 99 senesinde terakkiye meyille 98 senesinde sebt defter edilen tütünün miktarı 13.917.700 kıyye-i cedideden ibaret bulunmuş olduğu halde 99 senesinde 1778321 yeni okka artarak 15696021 kıyye-i cedideye baliğ olmuştur.

İş bu tezâyide en ziyade medar olan vilâyat ve evliye ber vech-i âti arz ve tadat olunur:

İzmir. İzmir'n 98 senesi mahsulü 577048 klogramdan ibaret iken 99'da 482044 klogram bi't-tezayüd 1059092 klograma baliğ olmuştur.

Edirne. Orada 98 senesinin 697933 kilo mahsulüne mukabil 244263 kilo fazla olarak 942186 kilo mahsul sebt defter edilmiştir.

İzmid. Livâ-i mezkurede 98 senesinde husule gelen duhannın miktarı 408699 kilodan ibaret iken 99 senesinde 377189 kilo fazla bularak 785888 kilo mahsul alınmıştır.

Bursa. Oranın 98 senesi mahsulü 387425 kilogramı tecavüz etmemişken ertesi sene 446284 kilo tezayüd ederek 834239 kilograma baliğ olmuştur.

Selanik. Burada dahi 98 senesinin 5518729 kilogramdan ibaret bulunan mahsulüne mukabil 5688155 kilogramlık tütün sebt deter edilmiştir.

Beyrut ve Samsun nezaretlerinde mahsul-i meşruhca bilakis tedenni ve tenezzül vukua gelmiştir. Bunların birincisinde 98 senesinde 819725 kilo mahsul sebt defter olunduğu halde ertesi sene 188207 kilo takallül ederk 631518 kiloluğa tenezzül etmiş ve ikincisinde ise 98 senesinde alınan 3402685 kiloluk mahsule mukabil 821206 (**3.ncü sütün**) kilo noksan olarak ancak 3321479 kilogramlık tütün husule gelebilmiştir.

Tütün ziraatıyla en ziyade iştilal eden vilâyat ve evliye 99 senesi mahsul miktarlarının miktarıyla beraber ber vech-i âti tadât ve beyan olunur.

Miktar-ı mahsul kıyye-i cedide

Esam-i vilâyat ve evliye

5688155

Selanik

3321479

Samsun

1059092

İzmir

942186

Edirne

834239

Bursa

785888

İzmid

703537

Bağdat

631518

Beyrut

Duham Öşrü

1298 ve 99 sneleri hâsılat-ı öşriyeleri yekdiğeriyle mukayese olunamaz.

1298 snesi duhan mahsulü öşrü idaremize terk olunan ilk mahsulolap yine o sene içinde vukubulan tahsilât cüzi bulunmuştur. Çünkü sene-i mezkure mahsulünün aşarı 99 senesinde tahsil olunmuştur.

Her ne hal ise ve seneteyn netayici tayin edebilmek üzere bu iki senenin tütün öşrü hasılatı ber vech-i âti gösterilir.

Guruş

1005454 98 senesi hâsılat-ı öşriyesi

7426379 99 “ “

6420925 99 senesi fazla hasılatı.

Tütün öşrünün idaresi için fazla masarır vukubulmayup bilakis iş bu raportörün başında gösterildiği vechle emr-i tahsilin idaresince tevsiat icrasına sebebiyet vermesiyle beraber masarır nisbet fevkalade tenzil ve tenkide muvaffak olunulduğunu burada zikr ve beyan faideden hali değildir.

1299'da hâsılat-ı öşriye hiçbir vakit idareye terk olunduğu ekall miktara balığ olamamış ise de geçen şehir-i Mart'tan beri vukubalan tahsilâta nazaran 1300 senesinde hasr olunur derecede fazla hâsılat alınacağını ümide muharer vardır.

1300 senesi öşrünün dahi memâlik-i Osmaniye inhisâr-ı duhan şartnâmesinin 26'ncı maddesiyle tayin oluna şerâite tevfiikan idaremiz marifetiyle tahsil olunacağını ilaveten ityân-ı münasip görülür. Bu cihetle emr-i tahsil bilâ masarır icra olunabilecek ve bi'l-cümle mahsulün reji anbarlarına tevdi ve teslimi lazım geleceğinden hiçbir miktar tütün öşründen kaçırılmayacaktır.

Şu kadar zira' mahsullerini reji anbarlarına getirmeğe ancak bir sene vade ile mecbur tutulduklarından ve öşrün ise anbar haricinde tahsil **[Sahife 4] (sütun 1)** ve istifâ kılınamayacağından ileride tahsilâtça bi'z-zarur t'ehirata dûçar olunacak ise de t'ehhurât-ı vâkıanın yukarıda arz olunan fevaid ile karşılaştırılacağını zann ve tahmine mahal vardır.

Trabzon ticaret odasından vârid etmiştir.

1884 senesi şehr-i Kanunusâninin 3.nde 17'sine kadar Trabzon limanına âmed şedd eden sefainin miktarıyla hacimlerini mübeyyin cedveldir:

Vapur Sefaini.

Dersaadetten gelip Batum'a giden

<u>Kıt'a</u>	<u>Hacim Tonilata</u>	<u>Bandıra</u>	<u>Hamule</u>
5	6370	Fransız	Emtia
2	2358	Avusturya	“
2	1350	Rusya	“

Batum'dan gelip Dersaadet'e giden

3	3831	Fransa	“
2	2456	Avusturya	“
2	1350	Rusya	“

Dersaadettengelip Rize'ye giden

2	1592	Devlet-i Aliye	
---	------	----------------	--

Rize'den gelip Dersaadete giden

1	98	Devlet-ialiyeye	500 çuval Un
---	----	-----------------	--------------

Batum'dan gelip Giresun'a giden

1	175	Rusya	Gaz
---	-----	-------	-----

Metnûa

Hükümet-i seniyye Dersaadette ekmek fiyatının buğday fiyatıyla mütenasip olmıyarak terakki-i âhırini nazar-ı itinaya ahzla bunu istilzam eden esbabı müveşşekâfâne bi't-tetkık ileride akdem hayic-i zaruriye olan nân-ı aziz fiyatının tesis olunabileceği esasları tayin ve bunu hınta fiyatıyla mütenâsiben tehvin etmek üzere ticaret-i müdir-i umumisi saadetlü Refik Beg Efendi ve tüccardan mösyö Jorj Sivastopol ile şehremanet-i celilesi memuriyetinin birinden mürekkeb olarak daire-i emanette bir komisyon tayin ve teşkil buyurmuştur.

Biraz vakitten beri şehremanet-i celilesi memuriyetinden bazılarının esnaf tezkeresi vermek üzere dersadet ticaret odasına mukayyed tüccarın mağazalarına gidip gelerek münâzat ve şikâyat vukuuna sebebiyet vermekte bulunmuş ve hatta bu sınıf tüccardan bazılarına tüccar nâmında tezkere vermiş olmaları hasebiyle şu hale bir nihayet vermek için maru'z-zikr oda tarafından mukaddema canib-i hükümet-i seniyyeye bir kıta takrir arz ve takdim olunmuş olduğu gibi bu defa dahi bu madde üzerine nazar-ı dikkatini celp ve davet zımında cânib-i bâb-ı Âliye (**sütun 2**) nezaret-celile-i ticaret vasıtasıyla be tekrar bir kı'a raportu gönderilmiştir.

Perakende satıcı manifatura tüccarından nesim nâmında biri 800 lira açıkla tatil-i te'diyat etmiştir.

Ticaret-i ecnebiyeye dair Muharrerat. Leydi Fî 3 şubat

Çuka için bu günlerde varid olan sipariş emirleri ehemmiyetsiz olup bilakis hazır emtia ve hususuyla alâ ve evsat mamulat üzerine muâmelat keremiyetlidir. Kendir ve kettan ipliklerine gelince bunlar kavi fiyatla satılmakta ve ip ve çuval ve kanaviçe ise rağbetle istenmektedir.

İmalat-ı Cedideye Langaster fî 3 Şubat

Muâmelata ârız olan durgulukça şâyan-ı işâr hiçbir iyilik müşahede olunmayıp sipariş emirleri hala ehemmiyetsizdir. Her nevi mamulat hadideye fiyatı 5 lira 10 şilin ile 5 lira 12,5 şilin arasında ber karar ise de 5 lira 7 şiline dahi satıcılar bulunur.

Mancister Fî 4 Şubat.

Piyasa durgunlukta daimdir. Hindistan bir takım sipariş emirleri varid olmuş ise de tayin olunan hadd pek aşağı bulunduğundan fabrikatörler canibinden hemen büsbütün red olunmuştur.

Harice çıkarılacak iplikler için talib az olduğundan hususan Vater ipliklerinin fiyatları zayıf olup fabrikatörler iptid^yî emirde red ettikleri emirleri kabule başlamışlardır.

Bilakis bizler ham eşya fiyatının metanetinden dolayı pek tutkundur.

Marsilya Ticaret ve bahriye gazetesinde görülmüştür.

Hind buğdayı.

Hindistan nezareti Hindistan'da buğday mahsulü üzerine hükümât-ı mahalliyeden ahz ve istihsal eylediği malumata istinaden bu kere Londra'da bir varaka-i resmiye neşr etmiş ve bunun meâline nazaran orada harice ihraç olunmak üzere yumuşak buğday ziraati hayliden hayli terakki eylemiştir.

Buğday zira olunan arazi İngiliz Hindistanında takriben 20 ve yerli hükümetlerin mülklerinde altı milyon “âkır (âker)” “bir âkır takriben 6000 zira mürabba'dır” olup alına mahsul bir biri üzerine 135 milyon İngiliz kantarı takdir ve tahmin olunur. 1883 senesinde 22 milyon üçyüz bukadâr 1000kantar hınta ihraç olunmuş ise de (sütun 3) sene nihayetinde Avrupa fiyatları tüccarca karlı görünmemekle ihracata sekte arız olmuştur. Çünkü buğdayın 100 kilosu Londra'da 43 şilin ettiği zaman biraz kâr kalır ise de 36 veya 33 şiline düştüğü halde iş bir akis olur.

Rencber fiyatı külliyyetle tahavvül eder ise de dâhilde çârik tonilato be hesab mütevassıt 22 şilin itibar olunur. Bu miktar buğdayın 15, 16 şilin ettiği takdirde zira'ca temettu' hasıl olur ise de karada bu fiyatların tutturulabilmesi için merakizde piyasanın 18,5 şilin olması lâzım gelir ki bu da Londra'da 48 şilinden ziyade tutmasını mestlerim görünür.

Belçika konsoloslar mecmuasında ihracat tcareti ile İspanya ve Uğrakva'ya? Dair olarak görülen fukarat ber vech-i âti nakl olunur.

İngiliz ve Almanlar ile Fransızlar mehâriç peyda etmek için bir vasıta-i icraiyyeye müracaat ve bambaşka bir usul ittihaz ederek dâi-i hayret surette nail-i muvaffakiyet oluyorlar. Çünkü bunlar bu usul sayesinde bir memleketi öğrenip muâmelat-ı dadvest etmek çaresini buluyorlar. Hele muâmelat-ı ticariyeleri günden güne tezyid-i ehemmiyet eden almanlar bu usulü mevk'-i icraya koyarak istifade ediyorlar.

Mezkûr usul evveleminde emtia-i müstamelenin cins ve mahiyet ve sarfiyatın derece-i ehemmiyeti ile kendi mahsullerini ithala imkan olup olmadığını tahkik etmek ve müşterileri öğretmek üzere memalik-i ecnebiyeye içlerinden memur sevk ve azamından ibarettir. Bade iş bu memurlar ya bir mevki'-i muayyene ikâme olunur veyahut arasına numuneler ile dev ü güzara çıkarılır.

Seyr ve güzârın musenatı derkâr ise de ve hele evvelîde külliyyetli siparişlere derdest olmak için lisan ve âdât ve usul-ü muâmelatı bilmeksizin İspanyayı dolaşmak

kâfi değildir. İspanyol tüccarı teklifat-ı maruzayı kolayca telekki etmez ve bazen aldatılmış olduklarında adem-i emniyetle hakikat-i eşyaya re'yü'l-ayn müşahede etmedikçe inanmazlarve tanıdıkları taktirde menfaatlerince muhatar tertibi melhuz olmayacak derecede kârlı görmedikçe hiçbir vakit bir bîgâneden iştirâ etmiyecekleri emtiayı istekle kabul eylerler.

İş sade satışla bitmeyip metân kimlere satıldığını bilmek dahi icap edip binâenaleyh müşteriyi yakından tanımak muktezidir. Birçok tüccar münasebetli münasebetsiz mal satarak devvar memurlarının tecrübeleriyle esnâ-yı memuriyetlerinde kazanmış oldukları itimattan bi'l-iştikâr kabâ-yı ecnebiyenin bu gibi ihtimalata karşı masun kalmak için müracaat ettikleri vesâile sıhhat ve hakikatiyle tahsil-i vukuf arzusuna düşmekle beraber menfaatlerini yalnız [Sahife 5] (sütun 1) fedakâr ve daimi memurlarının muhafaza ve vefaya edebileceklerine cezm-i kanaat hâsıl eylemişlerdir ki bu suretle netayic-i müstahsene istihsal edecekleri meczumdur.

Memurun mahal-i ikametini tayin hususu vacibü'l-hâl bi mesele-i esasiyedir ki ol babda bi'l-icab bey'ine çalışılan mahsulâtın cinsine teb'iyyeten icra-yı muâmele olunur.

Maden. Kıymet ve damarlarının ehemmiyeti hasabiyle imâlat-ı madenide bir mevki-i âli tutmuş olan ve İspanya'da külliyyetli istihsal olunan kurşun ile bakır her an nazar-ı dikkayı celb suretinde tedenni-i kıymet etmektedir. Çünkü Amerika Avrupa kurşuları için her daim bir cesim-i mahreç bulunur iken bu günkü gün Kaliforniya'da gümüş çok külliyyetli kurşun damarları bi'l-keşf işledildiğinden naşi bu maden Avrupa'ya ihraç edilebilecek bir hale grelip Avrupa ihracatı mahv ve iptal etmiştir.

Mevzu üzerine münferiden temenna kâfi husule getiren gümüşü mikyas tutularak icra olunan muamelatı kurşunların be gayet ehven fiyatla fûruhtuna müsait bulunur.

İspanya'da birçok madenlerin işledilmesi tatil olunmuş ve diğer bir takımlarının mahsulleri azalmış ve maden cevahiri üzerine icrayı- muâmele eden fabrikalar dahi muamelelerini ağırlatmış olmağla buhran kemalini bulmuş ve kurşn fiyatınca terkiden başka bir şeyle müelli bir halin tahavvülü müstahilü'l-imbân bulunmuştur. Bakırın kıymetine henüz bu derecede halel-taryan etmemiş ise de âhıran Kanada'da keşf olunan madenden çıkarılan cevherler Avrupa'ya ithal olunmağa başlayıp binaen aleyh zî kudret şirketlerin hisse senedatı şimdiden haylice tenezzüle uğramıştır.

Bu iki maden fiyatınca tebeddül vukua gelmediği halde İspanya'nın servet fevkalade –i madeniyesi gittikçe daha ziyade muhtel olacağından başka kendisini terakkiye müsait bir hal ve mevkie vaz' ve isal için sermayeye arz-ı ihtiyaç edeceği derkârdır.

(Uruguay)

İhracat-ı muamelatı oldukça keremiyetlidir. Fiyatlar iyi ibr halde tutulmakla beraber müşteri de bulunmaktadır. Yün ve yapak üzerine birçok muamelat-ı mühime vukubulmuş ise de bunların ancak satışları kapatmak için icra olunmuş olmaları pek muhtemeldir. Zira iyi yün ve yapaklar için istenilen fiyat sair bi'l-cümle piyasalardan daha yüksek olup binaenaleyh ihracat-ı ticariyenin merakiz-i imalattan alına haberler ile ahiren “haver” de alenen satılan emtia fiyatının fevka'l-had düşkünlüğünden türkerek külliyetli mal iştirasına cesaret eddemediklei buraca zann ve tahmin olunmaktadır.

(sütun 2)

Bu meyanda imalat-ı Kotniye

Bombay Makr eyaletinde imalat-ı kotniyenin derece-i terakkıyatı işleyen ve derdest inşa bulunan pamuk ipliği fabrikalarının miktarını mutazammın cetvel-i âtinin mütalaasıyla münfehim olur.

İplik fabrikası adet	Destkâh adet	İğne adet	Sene
40	8537	886098	1875
40	8681	963981	76
41	92991	1043944	77
42	10631	1095162	78
42	12311	1147310	89
42	12212	1151280	1880
42	12310	1158510	1881
49	13046	1237536	1882
51	13616	1345042	1883
61	14299	1540879	1884

Hamidiye Mektebi Proğramından Mâba'd

Mektep idaresi her imtihan nihayetinde gerek şakirdan ve gerek sâmiine tahsil eyledikleri ulumu mübeyyin birer şhadetnâme ita eder.

Bir şakird sene nihayeti imtihanını vererek liyakat-ı matlubayı ibraz eylemedikçe bulunduğu sınıftan ileriki sınıfa geçemez ve bi sınıfta iki seneden ziyade bulunamaz.

Mektep idaresi derslerin hitamında sâmiine okudukları dersler ile devam eyledikleri müddetin miktarını mübeyyin birer şhadetnâme ita eder.

Mektep şakirdanı birinci senenin nihayetinde (ulumu ticariye icâzetnâme)'sini ahz ederler.

Dersleri Eylül'ün ibtidasında bede'e ederek Temmuz'un evasıtına doğru hitam bulur ve bu halde tatil senevî 1,5 mâhdır.

Mektebin eyyâmı tatiliyesi Cuma ve Pazar günleri ile eyyâm-ı resmiye-i saireden ibarettir.

Şerâit-i Kabul

Şakirdanın verecekleri ücret-i şehriye altun olarak 50 guruş olup her üç ayda ber vech-i peşin te'diye olunacaktır.

Sâmiin kısmen bir kayd için 30 ve umumi bir kayıt için ayda 50 guruş te'diye edeceklerdir.

Gerek talebe ve gerek samiin kaydiye namıyla yalnız bir defa olmak üzere altun olarak 50 guruş vermekle mükellefdir.

Ayın ilk onbeş günü zarfında duhul eden ayın ibtidasından ve onbeşinden sonra duhul eden onbeşten itibaren girmiş add olunur.

Mektebi terk eden şakir peşin verdiği ücretten bir şey istirdat edemez.

Mektep idaresi şakirdana defter ve kitap (**3.ncü sütun**) ile sair levazımatı ehven ve mutedil bir fiyat ile tedarik ve ita eder ise de şakirdan istedikleri halde edevat-ı mezkureyi hariçten ahz ve işтира edebilirler.

Bundan ziyade malumat almak isteyen zatın mektep idaresine müracaat buyurmaları lazım gelir.

Heyeti İdare-i Mektep

Ticaret müdür-i umumiyesi saadetlü Refik Beg, müdür-i umumi v ulum-i ticariye muallimi ve mekâtib-i muhtelif müdür-i sabıkı rifatlı Garabeti efendi, Türkçe kâtip ve evrak memuru Hamdi Beg, Fahri Fransızca katibi Lüi Efendi, mubassır-ı sâni Asım.

(Heyet-i Tedrisiye)

Esâm-i muallimin. Ve esami-i ders. Devletli Münif OPaşa hazretleri (fahri) ilm-i servet-i milel, kütüphaneler müfettişi mükeremetli Hayret Efendi lisân-ı Türkî, Kâtip Hamdi Beg İmlâ-yı Türkî, Ticaret nezaret-i celilesi istatistiki müdürü saadetlü Mehmud Nedim Beg efendi usul-ü Türkçe, Gaytan Efendi Fransızca, Lui Efendi Fransızca, Mükerrermetlü Hayrettin efendi arabî, Ferdi efendi İtalyanca, Maarif nezaret-i celilesi tercüme odası hulefasından Yorgaki Efendi Rumca, ticaret nezaret-i celilesi tercüme odası mümeyyizi izzetlü Pancırî efendi İngilizce, Kâtib-i mektep Hamdi Beg hüsn-i Hatt-ı terakki, Ticaret nezaret-i celilesi tercüme odası hulefasından Dertar Efendi hüsn-i hatt-ı Farnsevi, Mekteb-i Harbiye ve adâdiyesi resim muallimi binbaşı rifatlı seyyid Efendi resim, Soğukçeşme mekteb-i Rüştiye-i Askeriyesi riyaziye muallimi kol ağası fütüvvetlü Asaf Efendi riyazat, Asım efendi riyazat, ticaret nezaret-i celilesi fenn-i ziraat ve sanayi2 tercüme kalemi hulefasından Artin efendi Coğrafyayı umumi ve Osmani, Nafia nezaret-i celilesi müsteşar muavin izzetlü Lamberyenidis efendi Coğrafya-yı ticari, Lui efendi Coğrafya'yı harita, İstatistik müdürü saadetlü Mahmud Nedim Beg İstatistik, Divan muhâsebât-ı mülazımlarından Talat Beg Tarih-i Osmanî, Dersaadet birinci hukuk dairesi azasından Hevkociyan Efendi Tarih-i ticarî, Maarif nezaret-i celilesi memurlarından doktor izzetlü İllas efendi ilm-i Hayvanat ve nebâtat ve tarih-i tabii, Mekteb-i Harbiye Hikmet ve kimya muallimi yüzbaşı fütüvvetlü Hüseyin efendi Hikmet ve Kimya, Müdür mekteb-i rifatlı Garani efendi ticaret-i umumi, (Almanca , ve hukuk, ve techizat-ı bahriye) derslerinin muallimleri henüz tayin olunmamıştır.

Hademeler

Ali Ağa, Hamdi Ağa, Mustafa Ağa, Hüseyin Ağa.

[Sahife 6] (sütun 1) İlânat. Ticaret Nezaretinden

Ergani madeni hâsılatından olup samsun iskelesinde vaki' nuhas anbarında teslim olunmak ve sefineye tahmil masrafiyla resm-i gümrüğü müşterisine ait olmak ve

kara-dâde keşide olduğundan depozitosu alıkonulmak ve her kimin uhdesinde takarrur eder ise karar-dâdesi keşide olduğu günden itibaren nihayet 15 gün zarfında esmânı lira 100 guruş hesabıyla nakden ve defaten ticaret nezaret-i celilesine teslim edip mezkur anbardan kaldırmak ve şayet 15 gün zarfında kaldıramaz ise yine o müddet hitamında esmani ol vechle nakden ve defaten teslim etmek şerâiti ile 50000 kıyye nuhas-ı halisin beher iki kıyyesi 5 guruştaki talibi uhdesinde olduğu ve gelecek şehir-i Şubat'ın dördüncü Pazartesi günü saat ona kadar icrâ-yı müzayedesiyile furuhtu mukarrer bulunduğu cihetle zamla talip olanların vakt-i mezkure değin orman ve maadin meclisine müracaat eylemeleri. Fî Kanunusâni sene 1300.

Evkâf-ı Hümayn Nezaretinden

Mübayaasına lüzum görünen 50.550 adet dörtlü ve birinci furunaya malı espermaçet ile kezik dördü bir paket olarak başkaca mübâyaa olunacak olan cedid kıyye ile 405 kıyye 272 gram espermaçetin şehir-i câr-i rûminin 31'nci Pençşenbe günü münakasasına mübâşeret kılınacağı cihetle talip olan tüccarın münâkasa şerâitini anlamak ve münakasada bulunmak üzere numuneleri ile beraber yevm-i mezkurdan itibaren evkâf-ı Hümayun meclis idaresine gelmeleri. Fî 26 Kanunusâni sene 300.

Bahriye Nezaret-i Celilesinden

Ereğli maadin-i hümayundan 200,000 kantar maden kömürünün tüccar sefainiyle tersane-i âmireye nakli mukarrer olduğundan bunun şerait-i mukareresi vechle suret-i naklini deruhte etmeğe talip var ise Şubat'ın dördüncü Pazartesi günü icra kılınacak münakasada bulunmak üzere Şûrâ-yı bahriye'ye gelmeleri

Evkâf-ı Hümayun Nezareti

Gram Cedid Kıyye

88	423722	İngiliz Pirinci
588	65377	Şeker
192	309	Zağferan
856	14490	Nohud
270	14234	Lahm-ı Ganem
216	6385	Nişasta
695	7448	Üzüm İncir

808	9321	Dörtlü Espermaçet
136	2848	Mihrâp Espermaçeti
(2.nci sütun)		
968	10006	Mısır pirinci
673	1077	Sabun
110	9545	Döğülmüş Şair

1151 keyl-i cedid şorbalık hınta imârat-ı âmire ve cevâmi-i şerife için hulul edecek 1301 sene-i mâliyesi Mart'ından itibaren cedid kıyye ile bir senelik lüzumu olan bâlada merkumu'l-miktar 13 kalem erzak vesairenin münâkasalarına mübaşeret kılınacağı cihetle tâlib olan tüccarın münâkasa şerâitini anlamak ve münakasada bulunmak üzere şehr-i câri-i Ruminin 31'nci Pençşenbe gününden i'tibaren numuneleri ile beraber evkâf-ı Hümayun meclis idaresine müracaat eylemeleri. Fî 26 Kanunusâni sene 300.

Galata Borsası (2 Şubat)

Lira 100 guruş hesabıyla	Kambiu-yo piyasası	
110	Londra banka üzerine	
----	Londra ticaret üzerine	
Frank		
2295	Paris banka üzerine	
-----	“ ticaret üzerine	
Pâğar Kıymet itibarıyla	Neşrisine	Faiz %
918 110 Eshâ-ı umumiye	1865	5
Frank		
50079 İstikrazat	1863	6
50059 “	1860	6
50052 “	1869	6
50056 “	1873	5
50.040.250 Tahvilât-ı mümtaze		

Sterlin

10022 Hazine tahvilatı 1872 9

Frank

4004575 Rumeli şimendüferi 1870 3

75 Düyun-ı muvahhıde-i Mısıriyye

Hisse senedatı (teslimat) kıymet itibarı ile

İngiliz Lirası

15 3 6 6 Şirket-i Umumiye-i Osmaniye

20 5 6 10 Dersaadet Bankası

25 3 5 10 Kambiyo ve esham şirket-i Osmaiye.

Osmanlı Lirası

33 6 11 20 İtibâr-ı Umumi-i Osmani

67 2 8 20 Dersaadet Tramvay şirketi

Frank

66 Loryum Madeni

(Meskûkât) Lira 100 guruş hesabıyla

Pâre	Guruş	
18	110	İngiliz Lirası
32	87	Fransız Lirası
20	90	Rus pul altunu
15	51	Karamiçe
54	8	Kağıt Ruble
---	108	Mecidiye
---	99	Metalik
32	102	Beşlik

32	102	Altılık	
(sütun 3)			
(Ecnebi Borsaları) Londra Fî 13 Şubat			
99		İngiliz Konsulyedesi.	
18		Eshâm-ı umumiye-i Osmaniye	Açıldı.
8 17		“ “ “	Kapandı
75 11	1865	İstikrazatı	
25 70	1869	“	
--- 21	1871	“	
19 50	1872	“	
-----	1873	“	
50 83	1877	“	
13 75		Bank Osmani	
97 5	1873	Rus İstikrazı	
67 5		Düyun-ı muvahhıde-i mısıryye	
88 15		Düyun-ı mümtaze-i Mısıryye	
65 25		Dâire-i sene	
87 25		Mısır emlak istikrazı “rev sicild”	
-----		Macaristan’ın 1877 tahvilatı	
55 109		Fransız eshamı % 4,5 faizli	
15 81		Fransız eshamı % 3 faizli	
72 17		Eshâm-ı umumiye-i Osmaniye	Açıldı
45 17		Eshâm-ı umumiye-i Osmaniye	Kapandı
25 20	1865		
50 17	1869	İstikrazatı	
8 17	1873		

75	46	Rumeli Şimedüfer tahvilatı
-----		Osmanlı İnhisar-ı DuhanHisse senedatı
75	598	Bank Osmani
25	551	Karadi Levyene
50	1332	Karadi Fonsiye
50	1267	Leyven hisse senedatı
50	1977	Süvey hisse senedatı
-----	100	1877 % 5 faizli Rus istikrazı
52	97	İtalyan Eshamı
-----	240	Düyân-ı Muvahhıde-i Mısriyye
		Macar Eshamı. Faizi altun olarak tesviye olunur”
75	348	% 5 faizli Yunan Eshamı
35	25	Londra üzerine çek
		İspanya'nın % 4 faizli harici istikrazı
58	109	% 4,5 faizli Fransız Eshamı
40	17	Eshâm-ı Umumiye-i Osmani
-----		Rumeli Şimendüfer tahvilatı
50	342	Düyûn-ı Muvahhıde-i Mısriyye
		Viyana Fî 13 Şubat
10	124	Londra üzerine Kambiyo
80	22	Rumeli Şimendüfer tahvilatı
		(Levant Herald Matbasında tab' olunmuştur.)

2.5.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 5.
Numro 5 (Pazartesi) 15 Cemaziyelevvel 1302/18 Şubat 1300

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale’de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idareve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi’ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma’a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ’lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i’lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i’lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(sütun 1)

Ahvâl-i Ticaret

Piyasamızın hâl-i nâ müsaidi ednâ mertebe kesb-i salah etmeksizin bi 15 gün daha cereyan eyledi. İthalat piyasası bu hafta içerisinde müşteri yolcuların peydası münasebetiyle biraz canlanmağa başladı. Zahire piyasası yine eski halinde zaif olup nüsha-i âhıramızda suret-i memnunedede bahsetmiş olduğumuz cevabat vetohumluk piyasaları ise ğine sukunet ve zafiyete düşmüştür.

Harice ihraç olunacak emtia hakkında söylenecek pek çok söz olmayup bunlarca dahi durgunluk büsbütün hüküfmadır. Hafta ibtidasında Londra’da vukubulmuş olan tiftik satışları bir müddetcik ahz ve itaya taze revaç geleceğini ümit ettirmiş ise de şimdiye kadar iş bu me2mulün isabeti hiçbir şeyle teyyüd etmemiştir. Kasab başı yüklerimiz şu bir ay zarfında ekseren satılmış ve afyon ve ketire ve daha sairce ehemmiyetsiz muamelat cereyan etmekle beraber kessad daim bulunmuştur.

Afyon hakkında vilâyattan alınan haberler hep bu sene her tarafta mezruatın müsait hava sayesinde Ahsen surette neşv ü nema bularak hiç olmaz ise şimdilik her nevi muhataradan biri add olunabildiği ecilden mahsulün feyz ve bereketle husulü memulünü mutazammındır. Bundan başka zira' buğday ziraından istifa edemediklerinden naşi Afyon ziraatine koyulmağla bu sene afyon tohumu külliyyetli ekilmiş ve bu suretle 12,000 sepet mahsul alınması muhammen ve bunun İran mevrudatının rekâbeti ile geçen sene satılamayıp elimizde kalmış oln malın külliyyetinden dolayı daha tezayüd etmesi muhtemel bulunmuştur.

Ziraın maharici emin ve sarfıyatı külli olan hinta ve zahair-i saire ziraından sarf-ı nazarla maharici ender ve sarfıyatı mahdut olan afyon (**sütun 2**) ziraati muâmele-i irtisadiyesine koyulmağa mecburiyet görmeleri tarak-ı mevarda ve mevasılanın adem-i kifayetinden naşi bunlardan harice ihraç etmek üzere mutedil fiyatla vesait-i nakliyenin bulunamaması hasebiyle her ne miktar olu ise olsun bir kâr istihsali malum ve muayyen olmadığı ecilden sarf olunan emek ve zahmet ile paranın hebaya gitmesi yüzünden ileri gelmiştir. Memlektimiz meharici hazur ham eşya hâsıl eder bir memleket olup müessesat-ı sanaiyyeye malik memlektlerin cümlesi imalatda isti'mala mecbur oldukları ham eşyayı bunları hasıl eden memalik-i saireden daha ehven değilse de hiç olmaz ise al-nlar ile siyan fiyatla sattığı halde kendisinden iştiraya mecburiyet ve meclubiyetleri hasebiyle müşterisi bulunmuştur. İmdi hal bu merkezde oldukça bizce esbâb-ı gallâyı birer birer def' ve bertaraf ederek mahsulâtımızı ecnebi müşterileri takarrub edebilir bir hal ve derceye vaz' ve isal için iktiza eden tedabirin kâffesini ittihazdan başka çare-i necat yoktur. Zira bunları bertarafederek mahsulâtımızın sürümünü temin ettikten sonra miktarını nisbet fevkaladede tezyid eylemek gibi her ikisi de memleketimizce menbaı servet olacak iki maksada birden nail olmuş oluruz.

Şimedüferlerin iltisakı meselesinin hüsn-i encama reside edildiği terakki perveran memleket taraflarından kemal-i memnuniyetle telakki olunmuş ve bu memnuniyetin ticaret-i milliyemize talluku derkâr bulunan şukararın mebdeen feyz ve saadet mülk ve millet olan rûz-ı firuz cûlus-ı meymenet me'nus cezzab-ı şehriyaridenberi ittihaz buyurulan tedabir-i siyasiye ve maliye cümlesinden olup Anadolu vilâyât-ı şahanenin kariben servet-i tabiiyyemizin izdiyadına hizmet edecek demiryollar ile donadılmasının mukaddemesi bulunduğu ve bu da mema (**sütun 3**) likimizin her tarafında şose yolları inşaatı hakkında gösterilen ikdâmatdan istidlal olunduğu eceilden bir kat daha tezayüd edeceği şüpheden biri bulunmuştur.

Gaz

Memalik-i Mahrusa-i Şahâneye Rus gazları ithalatının günden güne nisbet fevkalade tezayüd etmekte olduğu ecilden 1884 senesi zarfında Dersaadete varid olan gazların miktarını mübeyyin icmal derc ve neşri müfid ve münasib görülmüştür.

Rus Gazı

Varil	Kıyyesi altun	Sandık	Fiyatı guruş	Şuhur
5855	43/45	32734	20 37/36	1 K. Sânidan, Mart intihasına
6838	45	22719	33 35	Nisan-ı evvelinden Haziran ahirine
634	44/45	6000	20 26/31	Temmuz bedayetinden Eylül nihayetine
3632	43	33916	26 20	Teşrinievvelinden
16959	46	115369	33 31	Kanunuevvele

Amerikan Gazı Fiyat

Sandık	Bura için Guruş	Aktarma için g.Şuhur
124000	40	33 K.Sâni ibtidasından
	38	31 Mart İntihasına
44000	33	20 29 Nisan evvelinden Haziran
	36	20 30 Ahırına
50000	33	29 Temmuz bedayetinden
	35	20 28 Eylül nihayetine
78000	33	20 28 12 T.Evvelden
	35	29 31 Kânunuevvelle

[Sahife 2] (sütun 1) Mürurât-ı mezkureden 85819 sandık ve 16949 varil Rus ve 109235 sandık Amerikan sarfiyet-ı mahalliye için Çubuklu depolarına dâhil olmuş ve mezkuru'l-miktar Amerikan gazından 85000 sandığı transit tarikiyle satılıp sarfiyet-ı mahalliye için yalnız 24235 sandık kalıp küsur mürudât yani 35450 sandık Rus ve 271765 Amerikan aktarma tarikiyle taşra için satılmıştır.

Sene-i hazıra şehr-i Kanunusânisi içinde dersaadet'e 39450 fuçı ve 3000 sandık Rus ve 43000 sandık Amerikan gazı varid olup bunlardan 12822 sandık ve 850 varil Rus ve 7547 sandık Amerikan sarfiyet-ı mahalliye için Çubuklu depolarına ithal edilmiştir.

Makâdir-i meşruhadan müstefad olduğu vechle Rus mevrudatı sarfiyet-ı mahalliyede hemen büsbütün Amerikan gazı yerine kaim olacak surette tezayüd etmekte olup piyasada Amerikan gazı rağbetten düşerek hemen hiç kabul olunmamağa başlamış ve Amerikan gazlarının cislerinin nevakıs ve bozuklukları hasebiyle artık tahammül olunmaz hale gelmiş olduklarını tezkir ve beyan ise muvafık hal vehakikat bulunmuştur.

Bu sene Rus gazlarına buraca rağbet yerinde olup Amerikan gazları ise taşra için aranmaktadır.

Trablusgarb Ticaret odasından İttiği Fiyatcetveli ahz olunmuştur.

Esami emtia	Fiyat-ı cariye
Hınta. Kilesi	28-24
Şair. “	12-13
Mısır danesi. “	25-27
Adi kuru Hurma Kantarı	14-15
Fizan hurması “	65-70
Gök Boya “	250-300
Yaprak Kına “	160-170
Döğülmüş Kırmızı biber “	12-13
Halfe otu ⁵⁴ “	22-23
Meyve	
Tatlı Portakal 100 adedi	10
Ekşi “ “	8
Limon “	20 1-20 2

⁵⁴ Satışı çoktur.

Hasır Mensucat

Masrata Hasır	Adedi	11-12
Boyalı Hasır	Adedi	17-18
Şehir Hasır	Zirai	20 1
Deve Kuşu Tüyü		
Dişinin Alası	Kıyye	1250
“ Evsatı “		500

(sütun 2)

Erkeğinin siyah renkli âlası	Kıyye	1500
“ “ “ evsatı “		630
“ beyaz “ âlâsı “		1500
“ “ “ evsatı “		630

Fildişi

Âlâ	Kıyye	620
Evsat	“	100
Ednâ	“	75

Mütenevvia

Ticaret müdüriyet-i umumiyesi başkâtibi saadetlü Mustafa Şevki Efendi'ye rutbe-i ûla sınıf-ı sâni ve emniyet sandığı müdürü izzetlü Agop Efendi'ye sâniye sınıf-ı mümtazi ve muhasebe memuru izzetlü Keğork Efendiye rutbe-i sâniye sınıf-ı sâni ihale ve tevcih buyurulmuş olduğu ma'almemnuniye haber alınmıştır.

Ticaret odası heyet-i umumiyesinin bugün vukubulacak ictimanda baş kâtib efendi tarafından odanın üç senelik muâmelatına dair bir raportu kıaat olunacak ve bunun ileride neşrine ibtidar kılınacaktır.

Avrupa ticaret nezaretlerinin her sene neşrettikleri istatitiklere mümasil olarak ticaret-i milliyemize mütallık bir istatistik neşri maksadıyla arasına mahsulat ve

mamulatin defatiriyle buldukları mahallin ticaret ve ziraatinin haline dair bi'l-cümle tafsilatı irsal etmeleri için ticaret nezaret-i celilesi canibinden mevcut odalarına tamimen emr-i ita vetisyar olunmuştur.

Rüsumât-ı Emanet-i Behiyyesinden

Gazetenizin mütenevvia kısmında rüsumattan 200,000 guruşluk ipliğin %77,5 guruşu Mecidiye 20 guruş hesabıyla nakid ve 22 guruşu sergi olmak şartıyla satıldığından dolayı gümrükçe takdir edilen fiyata nazaran % 18-19 ve rayicine bakılırsa % 13-14 raddesinde bir ziyan terettüb ettiğine dair bir fikra okundu. Bunlar beş ayda Dersaadet gümrüğüne gelen reşte resim gümrüğünün % 18,5'uğu nisbetinde olduğu ve fiyat-ı muhammeneleri resm-i mezkûrdan nakden istifa olunan % 81,5 nisbetindeki emsali kıymetleriyle muâdil bulunduğu halde aynen terk olunmak istenilmesinden ve fiyat-ı mezkurenin tenzili emsalleri hakkında da muâmele-i mütesaviye icrasını istilzam ederek hasâr-ı hazineyi müeddi olacağından naşi alınup fûruhtu gazeteler ile ilan edilerek kâffesinin inkitâ-ı rağbâtından ve kendi piyasa (**sütun 3**) larını muhafaza etmek üzere müzayedeye girişmeleri zımında haber gönderilen iplik tüccarânından arzu-yı iştira görülemiyerek müddet-i müzâyede de münkaziiye olmasından dolayı 166,851 guruşluk olduğu halde % 77,5 guruşu Mecidiye 19 ve 22,5 guruşa dahi kezalik hazine-i celile-i mâliyenin 19 guruş mecidiye ile tesviyesine borçlu bulunduğu kupon ile satıldığı cihetle sahih keyfiyetle beraber gümrüğün vaz' eylediği fiyatın rayicinden yalnız % 5 fazla olduğu fukra-i mezkurede dermeyan olduğuna nazaran açığının madumu'l-vuku' olduğu beyanına müsâraat olundu.

Fî 29 Rebiulâhır 1302 ve Fî 3 Şubat 1300. Cemiyet-i Umur-ı Rüsumiye.

Mütâlaa

Rüsumat emanet-i behiyyesi kuponların kıymet itibariyelerinden baîd olan kıymet-ihakikiyelerinin tayin ve izah miktarını sükut ile geçiştirmiş ve bu cihetle nusha-i mezkurede bahsi sebk een fark kendi kendisini göstermiştir. Bundan başka tüccarın murad ve matlubu fiyatların tutulup emtia piyasasının her ü merc edilmesinden ibaret olup madem ki kuponların mâliye nezaret-i celilesi canibinden ihraç oldukları fiyatla peşin para makamında itibarı emanet-i müşârun-ileyhaca artık usul ve kaide ittihaz olunmuştur. Heyet-i tüccarın da böyle bir usul ve kaidenin bu suretle resmen tastikini Tahsin ve tasvibden başka diyeceği yoktur.

Rüsümât emanet-i behiyyesinin talep ve arzusu üzerine ticaret odası canibinden Kurnet üzümünün hal ve ticareti ve memalik-i mahrusa-i şâhane üzümü ile müşâbehet ve mücânesetleri ile Rusya devleti tarafından Kurnet üzüm mahsulü hakkında ittihaz kılınan tedbirin ticaret-i dâhiliyenin bu mühim şubesince hâsıl eylediği tesir üzerine bir mufassal raportu arz ve takdim olunmuştur.

Simkeşhâne idaresinin bir müddetten beri intizamı zayi' edilüp bazı kessanın menfaat-ı şahsiyesine hizmet edecek bir hale getirilmiş olduğu cihetle bu kere ticaret nezaret-i celilesine bade'l-hakk tahkikat-ı lazıma ircaa olunarak müdiri Ahmet efendi makamında bi'l-ibkâ müddet-i medidedenberi yüzüstüne kalmış olan muhasebatının rü'yet ve tesviyesiyle beraber ıslahat-ı lâzımenin icrasına ibtidar kılınarak şimkeşlik sanat-ı dahiliyesinin terakkisi esbabına ticaret müdiriyet-i umumiyesince teşebbüsde bulunduğu ma'a'l-memnuniye haber alınmıştır.

[Sahife 3] (sütun 1) Mahkeme-i ticaret azasından izzetlü İskender Efendinin te'lifirkirdesi olup umur ve kavanin-i ticariyeye mütaallık kâffe-i malumatı şâmill ve câmi' bulunan risâle-i fevâid-i isâlenin bir nüshası manzur-ı dekâyık nüşûr-ı cenâb-ı hilâfetpenahi buyurulmak üzere hâkipâ-yı mekâr-ı müpeyma?-yı hazret-i şehriyariye lede'l-arz şâyan-ı Tahsin görülerek mazhar-ı takdirfeyz-i Beşir-i pâdişahi olmuş ve Efendi-i mûma-ileyh şu yolda vâki olan hizmetiyle bir minval muharrer takdir-i meali makâdir-i veliyyü'n-niamiye nailiyetinden dolayı sezavar tebrik bulunmuştur.

Dersaadet Ticaret Odası canibinden Vârid olan ilandır

Gelecek şehr-i Mayıs-ı Efrenciyede Macaristan'da küşşad edilecek srgide memalik-i mahrusa-i şâhaneye mahsus inşâ kılınan dairede teşhir olunacak emtia ve eşyanın suret-i irsali cânib-i sefaretten vâki' olan iltimas üzerine ticaret nezaret-icelilesi tarafından neşr ve ilan ettirilmiş idi.

İş bu sergi hakkında Macaristan hükümetince bazı muâfiyât ve istisnâat icra olunmuş olduğu misillü sergiye vaz' olunacak emtia ve eşyadan evvelce resm-i gümrük alınmayıp satılan kısımların gümrük resimlerinin muahharan ahz ve istifa kılınması bundan akdem Avrupa'da açılan sergilerce müttehiz usul-i muâmele muktezasından bulunmuş olmağla memalik-i mahrusa-i şahaneden mezkur sergiye emtia ve eşya göndermek azminde bulunanlar olduğu halde kendülerinden gönderecekleri eşyanın bir minval muharrer satıldığında gümrüğü alınmak ve iadesi takdirde resm-i gümrük talep

olunmamak üzere kefalet-i ahzla iktifa edilmesi karagir olmuş olmağın keyfiyetin ilanına ibtidar kılındı. Fî 16 Şubat 1300.

Nesh-i sâbıkamızda Emsli müşahade kılındığı misüllü devlet-i aliye şebhenderleri taraflarından nezaret-i celile-i hariciyeye gönderilen muharrerat-ı muhtelifenin hûlasaları ber vech-i zîr nakl ve derc olunur. Arasıra vârid olan muharrerat-ı mezkurenin ticaret nezaret-i celilesinin vasıta-i hayr-ı hâhânesiyle liecli'n-neşr gazetemize tebliği hususuna emr-i sami talluk etmiş olmağla memalik-i ecnebiye ile münâsebatımız hakkında mlumat-ı sahiha itasına mahsus olup mahsulât-ı dâhiliye için mehâriç peydasına muâvenet-i külliyesi dokunacağı bedihi bulunan evrak-ı mezkurenin kemal-i dikkat ve ehemmiyetle derpîş nazar-ı mütalaa buyurulacağında şübhe yoktur. Muharrerât-ı meşruhayı ticaret-i mahalliyece (**sütun 2**) arz edecekleri nef ve faidenin derecesine göre ileride aynen dahi derc ve neşr eyleyiz.

Büryendizi Şebhenderliğinden vürud eden bir kıta tahrirattan müstahreaddir:

84 senesi nısf-ı âhırını zarfında Büryendizi Limanına emd ü şedd eden yelken-isefain-i Osmaniye'nin mitar ve hacim ve hamuleleri ile gelip gittikleri mahalleri âtiyen gösterilür:

<u>Sefâin-i Varde Kıt'a</u>	<u>Hacim Tonilata</u>	<u>Hamule</u>	<u>Geldikleri Mahal</u>
1	20	Hasır otu	Avlonya
1	13	“	Ülgün
1	9	“	Kurfa
1	16	Peynir	Preveze

<u>Sefâin-i âzime Kıt'a</u>	<u>Hacim Tonilata</u>	<u>Hamule</u>	<u>Gittikleri Mahal</u>
1	20	safran	Ülgün
1	13	“	“
1	9	Hurda Demir	“
1	16	Peynir	Barı

Fî 31 Teşrinisâni sene 1884 tarihiyle Barilta şebender vekâletşnden vârid olan tahrirattan malhustur.

Şarap: Bu sene her ne kadar Eylül nihayetine doğru dolu düşmüş ise de yine üzüm kesiminden netâyic-i müstahsene istihlas olunmuştur. İbtidâ-yı emirde şarap üzerine yüksek fiyatla külliyetli muâmelât vâki' olup İtalya içerüleri için alınan birinci şarabın 205 litresi 120 frank kadar etmiştir.

Buğday: Birkaç gündenberi buğday fiyatınca terakki görülüp bu da bilhassa gerek Amerika gerek ve gerek Karadenizden mürudatın fıkdanından ileri gelmiştir.

Bakla: İspanya için gemilere bir miktar mal yüklenmiş ve andan başka şâyân-ı arz-ı muâmele vâki' olmamıştır.

Zeytün Yağı: Zeytün böcekler tarafından itlafdan dolayı revgan zeyt bu sene evsatt- dereceden de aşağı husule gelmiştir..

Yerköy şebenderliğinden vârid olan tahrirattan müstahreçtir.

1884 senesi zarfında Yerköy limanına emedd ve şedd eden yelken sefain-i Osmaniyenin miktar ve hacimleri ile hamuleleri ve gelip gittikleri mahalleri be mûcib zîr gösterilir:

<u>Kıt'a</u>	<u>Hacim Tonilata</u>	<u>Hamule</u>	<u>Geldikleri mahal</u>	<u>Gittikleri Mahal</u>
1	75	Mefruşat	Ebrail	Dersaadet
1	22	Safra	Sene	Sene
1	132	“	“	Ebrail
(sütun 3)				
1	63	“	Batum	Trabzon
1	22	“	Kalas	Dersaadet

Kalas şebenderliğinden varid olan tahriratın 1884 senesi şehr-i Eylül rumisinin ibtidasından Kânunuevvelinin intihasına değin Kalas'a emedd ve şedd eden sefain-i Osmaniyeye mütaallık fıkratı hulâsa-i tercümesidir.

Müddet-i mezkûre zarfında memalik-i mahrusa-i şahaneden Kalas limanına 2321414 tonilatoluk emtia ve 2 re's esb ve 379 esterelik ağaç ve bir makine vârid olmuş emtia-i vâridatın başlıca kalemleri ber vech-i âti gösterilmiştir.

Kıyye-i cedide

1207290	Yaban mahsul ve meyve
345224	Çerez
198971	İç yağı ve bal mumu ile teferruâtı
167281	Taze ve kuru meyve ve sebze
101368	Deri ve posteki
87229	Balık ve Havyar
65861	Un ve Zahire ile teferruatı
60000	Adi kömür

Bunlardan sonra kertse ve pamuk ve mensucat-ı kotniyye-i muhtelif v'saire ve şarap ve tuzlu ve kuru et ve reçine ve akâkir ve nebat-ı tıbbiye yün ve kendir gelir.

Memalik-i Osmaniyyeye vuku bulan ihracata gelince bunların arasında bir çift bargir ile bir araba olduğu halde miktar-ı mecmuu 12.506.176 klograma bâliğ olmuş ve başlıca kalemleri ber mûcib-i zîr gösterilmiştir.

Yeni Okka

10.660.258	Kereste
549008	Alaf
440014	Deri ve posteki
50000	Kâbil-i iştiâl-i maâdin
40077	Yabani mahsul ve meyve
35680	Şarab

Bunlardan sonra tuzlu ve kuru et ve deri ve pirinç ve taze ve kuru meyve ve sbze ve çerez ve mensucat-ı sofiye ve pamuk ve katranlu mensucat ve mahsulât-ı hayvaniye ve iç yağı ve balmumu ve daha saire gelir.

12 Kânunuevvel sene 1884 tarihiyle İtalya'da kâin Gaipoli şebender vekâletinden vürud eden bir kıta tahrirattan mülhasdır.

Zeytün mahsulü hakkında tahminimizde isabetimiz teyid etti. Çünkü eyaletin her tarafında mahsul büsbütün bozulup istihsal olunabilen cüzi miktar yağın cinsi ise pek fena çıkmış olmağla [**Sahife 4**] (**sütun 1**) fiyatlar iki ay içinde kantar başına 30 frank kadar fırlamıştır.

Ağaçların halinden gelecek sene zeytin mahsulünün fayz ve bereketle husulü memul olunur.

Şarap kesretle husule gelmemiş ise de cinsi âlâ zuhur etmiş ve bu cihetle fiyatı hektolitre başına otuzdan otuzaltı franga kadar terakki etmiştir.

Zahire ve hususiyle buğdayın vaktinde ve münasb mevsimde bâran-ı feyz-i nişân nüzul ettiği ecilden mâ fevku2l-matlub husulü me'muldür.

Limanımız muâmelat-ı ticariyyesi suret-i memnunededir. Mevcut maldan heman 30000 kantar kadar şarap ve zeytun yağı ihraç olunmuştur.

Ligorna şebenderliği canibinden oranın memalik-i Osmaniye limanlarıyla 1884 senesinin nısf-ı ahiri tarafından cereyan eden muâmelat-ı ticariyesine dair olarak varid olan bir kıta tahrirattan alınan tafsilattır.

Müddet-i mezkure zarfında memalik-i Osmaniyyeden ithal olunan emtianın miktarı 4740211 frank ve kıymetleri ber vech-i âti gösterilmiştir.

Santim	Frank	Kıyye-i cedide	
20	2108904	10544521	Yumuşak sert buğday
40	573206	716508	Âdi zeytun yağı
---	522666	528961	Şeker
60	437022	312159	Tuzlu ve kuru balık
70	354655	3546557	Gübre
20	159499	99687	Manda gönü
---	146157	58463	Kahve
---	9189	2042	Sumağ

Yine bu müddet zarfında Ligorna'dan sevahil-i Osmaniyyeye ihraç olunan emtianın miktarı 8799947 farnk61 santime baliğ olmuş ve bunların dahi miktar ve fiyatları ber vech-i zîr gösterilmiştir.

62	3108361	3745014	Mermer mamulât
---	1755527	23407	Ham ipek
---	1072005	2987	İşlenmiş mercan
---	674469	149882	Epinos'tan mefruşat
75	393364	53305	Tulumu şişe lie şarap
61	508046	4477453	Tuğla ve mamulât-ı saire
---	133138	66569	Âdi ağaç mefruşat
40	123049	36191	Hasır şapka
90	96838	80699	Gemi halatı
25	68972	17915	Debbağlanmış deri
---	63733	2771	Dikilmiş eşya-yı muhtelif
---	62328	39200	Âlâ zeytün yağı

(sütun 2)

Ligorna ve Kalas gibi ikinci derece limanlar ile ithalat ticaretimiz ihracat ticaretinden iki veya üç kat ziyade olduğu bâlada münderiç muharrerat mütaalasından anlaşılıyor. Ez cümle Anadolu vilâyât-ı şâhanede balta girmedik âli ormanlarımız olduğu halde hariçten kereste ithaline mecbur olmağımız dâi-i hayret ve istiğrabdır. Binaenaleyh günden güne servet memleketi üfena eden şu hal üzerine ticaret nezaret-i celilesinin nazar-ı dikkat-i cedidesini celbe mücaseret ederiz.

Kavânîn-i Ticariye-i Ecnebiye

Rusya'da "Kurnet" üzümünün duhuliye resminden muâfiyeti galiba Yunan devletiyle münakid bir mukavele-i mahsusaya mübteni olmayup umumiyet sırasında vâki olmuş gibi görünüyor. Çünkü buna dair olarak Petersburg resm'i gazetesinin iş bu Şubat-ı efrencinin ikinci günkü nüshasında havâdis-i âtiye okunmuştur.

Şûrâ-yı imparatoru canibinden maliye nezaretinin inhası üzerine bundan böyle şimdiki gümrük tarifeleri ahkâmına mugayır olarak emtia-i âtiye rüsum-ı duhuliyesinin ber vech-i zîr tayinine karar verilmiştir.

(POD) başına altun Ruble

22	A	Tuzlu ve kuru Ranga balığı ve alel'-umur kuru balık
21	B	Rusya Avrupa memaliki hududundan ithal olunan her nevi çay
---	T	İrkoçka gümrüğünden imrar olunan (Kâçe) tabir olunur çay
12	---	Evvela siyah ve sarı çay ile çay çiçeği
2	---	Sâniye-i âdi çay
---	S	Üzüm şarabı
50	3	---
25	1	---
---	C	Zeytün yağı ve kokulu terementi dehn hayvanatı ile ve renbecler hariç olmak üzere her nevi dehn-i nebati
---	H	Çile ve bükülmüş ipin ve her nevi dikiş ipini ve kaba ve pervazlı ve ham ve yünlü ve yünsüz ve pamuktan tüğ.
14		Evvela boyasız
32		Sâniyen elvan
		Bilâ resm H. Kurnet üzümü

Nizâmât-ı meşruha ceride-i kavânin ile tarih neşirlerinden itibaren meriyyü'l-icra tutulacaktır.

Şûrâ-yı mezkûrun iş bu kararı fi 15 Kanunu sâni Rumi 1885 tarihiyle cânib-i imparatorîden tastik olunmuştur.

İngiltere Ticareti

İngiltere Ticaret nezareti umum İngiltere'nin 1884 (sütun 3) senesi muâmelât-i ticariyesi üzerine istatistikler neşr ettirmiş ve âtide gösterildiği vechle yekûn muâmelatta 46000000 Sterlin lira tenezzül görülmüştür.

Sene 1883

İngiliz Lirası	425603932	İthalat
	239799473	İhracat
	<u>65637597</u>	İlave-i ihracat
	731041022	
	1884	
	389774549	İthalat
	232927575	İhracat
	<u>62446000</u>	İlave-i ihracat
	<u>685148124</u>	
	45892898	Noksan

İş bu tenzilin egalliben fiyatlardan mütertib noksandan ileri geldiğini işaret lazımdır. Bu suretle ithalat faslında görülen 32000000 lira noksandan 21 milyonu erzâkı müdahale fiyatının tednisinden ve 11 milyonu da doğrudan doğruya ithalatın takallünden ve ihrecatta zuhur een 11 milyon lira noksana gelince bu da İngiliz mahsulatının umumiyetle % 4 nisbetinde tenezzül fiyatından neşet eylemiştir.

Paris'te tab' ve neşr olunan ticaret odaları gazetesinde ber vech-i âti okunmuştur.

İflas

İflas kanunnamesinin ıslahat-ı mutasavvırası bi takım ticaret odalarının nazar-ı dikkatlerini celbetmiştir. Şimdiki kanunnâmenin kanunname-i mutasavvırın vücudunu icap ettiren zafından burada bahsetmeyüp "Paris" ve "Haver" ticaret odalarının bu mesele hakkında icra ettikleri tetkikatı kârilerimizin nazar-ı mütâlalarına arz ve tavsiye ile iktifa eyleriz.

"Dijron" ticater odası bu babda müftedal? Behliki? Deruhde etmiş ve emr-i ıslahın an karib nizamen tastiki me'mul bulunmuştur. Mezkûr oda 1881 senesinden beri bey'ıyyat veya tatil-i ticaretin neşr ve ilanıyla beraber müşteri veya bâyiin berâet-i katiyyelerine tertib itiraz için alacaklulara on gün mühlet itası re'y ve arzusunu dermeyan etmekte bulunmuş ve eşhas-ı sâlise menafinin bu yolda himaye ve muhafazası li ebed görünmüştür. Çünkü himaye-i mezkure lâ hakk olmadıkça her dâim gayr-ı müstakim bir tacirce veresiye külliyyetlü emtia iştira etmek ve mevcut malını peşin para ile satup esmanını ahz ve istifâ ile alacaklularına şâyân-ı istihfaf zimmetten

başka bir şey bırakmamak sehl **[Sahife 5] (sütun 1)** ve âsan olacaktır. Binaenaleyh mezkûr oda re'y ve arzusunu Fransa ve Cezayir ticaret odalarının kâffesine bi't-tebliğ kendülerinden keyfiyeti bi't-tezekkür ol babda başluca alâkadâranın fikirlerine tahsil itla' edilebilmek üzere kararlarının tarafına tebliğ ve işarını rica ve iltimas etmiştir.

Bu güne dek müracaat vakıa-i mezkureye 38 oda canibinden icabet gösterilmiş ve bunlardan 36'sı ilân-ı mecburiye müsait ve yalnız ikisi yani "Nanet" ve "Reyms" ticaret odaları muhalif bulunmuştur.

Mesele fasl olunmuş olmağla meclis mebusanınca tastikine intizar edilmektedir.

Mütâla'a

(Dijon) ticaret odasının iflaslar hakkında meri ve müttahız olan usul ve kaidece teklif eylediği tedbir-i nâfiin hususiyle Dersaadet ticaret odasının arz ve teklifi üzerine icrası mutasavvır olan ıslahat meselesinin ait olduğu dairede derdes tetkık bulunduğu şu sırada adliye nezaret-i celilesi canibinden nazar-ı dikkat-i cedideye ahz buyurulması emel ve arzu olunur.

Katate

Katade ticaret odası ictimâat-ı ahırasından birinde ziraatı nef' ve muhsenatı fennen ve tecribeten sabit olan usul-ı cedide vasıtasıyla terakki ettirmek maksadıyla erbab-ı şebabdan iki nefere meccanen fenn-i ziraat tahsil ettirilmek üzere tahsisat-ı küşadına karar vermiş ve bunların ayandan "Aleksandır Rusi"'nin "Eskiyo"'da tesis etmiş olduğu bağçıvan mektebine masrafları oda kesesinden tesviye kılınmak üzere iki sene müddetle şâkird kayd olunmaları mukarrer bulunmuştur.

Tiritse

Tiritse ticaret odası Almanya devletinin Almanya ile Avusturya arasında iâne ile işletilmesi mutasavvır olan posta vapurlarının re's-i hututu olarak Cenova'yı mı yoksa Tiriste'yi mi intihab edeceğini bilemediğinden Tiritse limanının nokta-i hareket intihab olunması için devlet-i müşârun-ileyha nezdinde icr-yı teşebbüs kılınmasını müstedi olarak Avusturya devletine bir kıta arzuhal takdim etmiştir.

Arzuhâl-i mezkûrun Viyana'ca suret-i müsaadede bi't-telekki vesayâ-yı mürevvece ile Berlin'e tebliğ ve irsal olunmuş idüğü muhakkaktır. Diğer taraftan İtalya devleti dahi re's-i hututun Ceneve'de te'sisi hususunu istihsal için Almanya başvekili ile müzâkereye me'muren Berlin'e bir memur gönderilmiştir.

(sütun 2)

Asya, Japonya, Amerika'ya İpek İhracatı

Bundan 10 sene akdem Amerika'ya ancak birkaç balya ipek ihraç olunur iken 1876 senesinde ilk defa olarak bunun miktarı 100 balyayı tecavüz etmiş ve o vakitten beri iş bu ticaret şâyan-ı dikkat bir süratle terakki eylemekte bulunmuştur.

Terakkıyat-ı vâkıanın derecesine 76'dan 83'e kadar sekiz seneden her birinin nisf-i ahırı zarfında vuku bulan ihracatın miktarını mübeyyin cetvel-i âtinin mütaalasıyla tahsil-i itla' olunabilir.

Balya	Sene
62	1886
711	1877
1536	1878
3148	1879
3460	1880
3674	1881
5896	1882
6856	1883
6128	1884 senesi Temmuz'nun ibtidasından Teşrin-isâninin altısına kadar.

Mütâlaa

İki seneden beri Japonya'ya buradan da harir ihraç olunmağa başlamış ise de ihracatın miktar-ı mecmuu 500 balyayı tecavüz etmediği ecilden ehemmiyetten âri olup binâenaleyh makâdir-i mezkûre üzerine ihracat ticarimizin inzar-ı dikkatini celbe müsâraat kılınur.

Bank Osmanî canibinden vârid olan ilandır.

Bank Osmanî gelecek şehr-i Mart'ın ibtidasından itibaren bankada hesâb-ı cariyeleri üzerine verecekleri bilcümle çeklere 20'şer paralık birer pul yapıştırılmaları lüzumunu müşterilerine işâr ve beyan eder.

Bank Osmanî şehr-i mezkûrun ikisinden itibaren müşterilerinin yedlerinde bulunan şimdiki çek cüzdanlarıyla mübâdeleten isteyenlere verilmek üzere pullu cüzdan hazır bulunduracak ise de bunların şehr-i mezkûrun birinden itibaren verecekleri çek üzerine 20 paralık pul yapıştırmak ve bu pulu da imzalarıyla iptal eylemek şartıyla şimdiki cüzdanlarını istimâle dahi salahiyetleri olacaktır.

Kambiyo ve Esham Şirket-i Osmaniyesi Cânibinden vârid olan İlandır

Kambiyo ve esham-ı Osmaniyesi hissedâran ictimâ-ı umumiyesinin 12'nci defasının fî 31 Kânunuevvel sene 1884 tarihinde nihayet bulan 12'nci sene muhasebatını bade tahsilü'l-ıtlâ' tastik ve tasvib etmek ve meclis idare (sütun 3) raportosunu istimala miktar-ıtemettuu tayin eylemek üzere gelecek şehr-i Nisan-ı ruminin 23'ncü Pencşenbe günü bade'z-zuhur sat 1'de şirketin Galata'da kâin merkezde vukubulacağı hissedarane ilan ve beyan olunur.

Lâ ekall elli hisseye mâlik olan hissedaranın nizamnâme-i dahilinin otuzuncu maddesi ahkâmınca ictimâı umumide hazır bulunmağla hakları vardır.

Hissedarandan ictimâı mezkaurda bulunmak isteyenler hisse senedlerini en nihayet gelecek şehr-i Nisan'ın sekizinci gününe kadar şirket sandığına tevdi etmeleri lazım gelir. Buna mukabil kendilerine bir makbuz ilmühaberi verilecek ve bu ilmühaber ictimâ-ı umumiye duhuliye makamında kullanılacaktır. 10 Şubat 1885

İlânât

Evkâf-ı Hümayun Nezareti'nden

Gram	Cedid Kıyye	
88	423722	İngiliz Pirinci
588	65377	Şeker
192	309	Zağferan
856	1449	Nohut
270	14234	Lahm-ı Ganem
216	6385	Nişasta
808	9221	Dörtlü Espermeçet
136	2848	Mihrap Espermeçeti

967	10006	Mısır pirinci
673	1077	Sabun

İmârat-ı âmire ve cevâm-i şerife için hulul edecek 1301 senesi Mart'ından itibaren cedid kıyye ile birer senelik lüzumu olan bâlada murakkamü'l-miktar 10 kalem erzak-ı vesairenin münakasalarına mübâşeret kılınacağından talib olan tüccarın meclis idare-i evkafa müracaat eylemeleri evvelce ilan olunmuş idi.

Erzâk-ı mezkurenin vakt-i mübâyaası ise gün begün takarrub eylemekte idüğünden tâlib olanların numuneleriyle beraber heman evkâf-ı hümayun meclis idaresine müracaat eylemeleri ikinci defa olarak katiyen ilan olunur.

Keza

Gram	Kıyye-i cedid	Beher kıyyesi için fiyat
192	306 Selanik Zağferanı	148 ve 117
216	6385 Nişasta	93 pare
270	14234 Lahm-ı Ganem	2 guruş 29 pare
673	1077 Ayvalık sabunu	2 “ 6 pare

Üzeri deri kaplı tahta sandık 50 adet beher adedi 38 guruş 20 pare.

Mübayaasına lüzum görünen bâlada murakkamü'l-miktar [Sahife 6] (sütun 1) erzak ve eşyanın münakasa pusulalarında muharrer şerâit vechle ircaa olunan münâkasalarında kenarlarında gösterilen fiyatlardan her birerleri talibleri uhdelinde bulunduğu ve şehri hâl-i Ruminin 20'nci Çarşamba günü saat 10'kadar her birerlerinden her kaç pâre ve 21'nci Pencşenbe günü dahi kezalik saat 10'a kadar % 5 tenzil olunur ise kabul olunup andan sonra tenzil kabul edilmeyeceğine binâi noksanıyla italarına tâlip olanların ve daha ziyade malumat almak isteyenlerin vakt-i mezkûrdan evvel meclis idare-i evkafa gelmeleri. Fî 16 Şubat 1300.

Şehremaneti Canibinden

Anadolu ve Rumeli cihetlerinde emanet ve eşhas kotralarına getirilen ağnâmdan ahzı mukarrer olan kotra rüsümünün gelecek 301 senesi Mart'ından itibaren iki seneliği talibine ihale olunmak üzere şerâit-i muâyene ile bi'l-müzayede Şubat'ın 21'nci Pencşenbe günü karâr-ı kati verileceğinden talip olanların % 10 nisbetinde teminat akçeleriyle yevm-i mezkûre kadar şehremaneti meclisine gelmeleri.

Keza

Rumeli ve Anadolu cihetlerindeki maruf suların ahz olunan pul resmiyle ağnam ve keçi ve sığır hayvanattan alına gelen zebhiyye rüsumunun gelecek Mart ibtidasından itibaren birer seneliği bi'l-müzâyede bedelât-ı lâyıkasını bulduğu halde Şubat'ın 25'nci Pazartesi günü karar-ı katîleri verileceğinden talip olanların zebhiyye rüsumu için 700 lira ve sular pul resmi için % 10 nisbetinde teminat akçeleriyle beraber yevm-i mezkure kadar şehremanetine gelmeleri

Keza;

Mevâki-i malume hatab çekileriyle devâir-i belediyenin papuşculuk vesair rüsumat-ı müteferrikası gelecek 301 senesi Mart'ından itibaren bi'l-müzâyede taliblerine ihale olunmak köprü başındaki manav ve tütüncü barakaları yine bir senelik olarak icar edilmek üzere Şubat'ın 25'nci Pazartesi günü karar-ı katîleri verileceğinden tak-ip olanların % 10 nisbetinde teminat akçeleriyle yevm-i mezkure kadar şehremaneti meclisine gelmeleri.

Rüsumat Emanetinden

Dersaadet emtia-i dahiliye ve ecnebiye gemilerinin (**sütun 2**) gelecek 1301 senesi Mart'ı ibtidasından Şubat'ı nihayetine kadar kahve ve su satıcılığı mevki-i müzâyede konulup şehir-i Şubat'ın 28'nci Cumaertesi günü karar-ı kat'îsi verileceğinden talip olanların mezkur dahiliye gümrüğü nezaretine müracaat eylemeleri.

Aşâr ve Ağnam Emanetinden

Ayvalık kazasının 1300 senesi malından 3000 desti Lapanta yağının esmâni mecdiye 19 guruş itibarıyla peşin verilmek vedellaliyesi müşterisine ait olmak ve müşteri malı 11 gün zarfında kaldırılmak ve 1301 senesi Mat'ının 1'nci günü kararı verilmek şartıyla mahallince buraca müzayedeye çıkarılmış olmasıyla nihayet peyini bildirilmek veyahut müzayedesinde vekil buldurmak üzere talip blunanların kefillerini veyahut kefalet makamına kâim olacak depozitolarını müstashabe-i müddet müzâyede hitamından üç gün evveline yani 1300 senesi Şubat'ının 25'nci Pazartesi gününe kadar maliye hazinesinde aşâr ve ağnam emaneti muhasebesine müracaat eylemeleri. Fî 29 Kanunusâni 1300.

Keza;

Hüdâvendigar vilayeti dâhilinde Karahisar-ı Sahib sancağının sâl-ı hâl malından nefsi Karahisar'ın 450 ve Sandıklı'nın 1280 ve Bolvadin'in 300 ve Aziziye'nin 56 çeki ve Afyon'un esmânı peşinen mecdiye 19 guruş hasebiyle teslim olunmak ve tarih-i ihaleden itibaren 10 gün içinde müşteri malı Karahisarda Taş Han'da kaldırmak ve binde beş dellaliyesi müşterisine ait olmak ve Şubat'ın 18'nci Pazartesi günü kararı verilmek şartıyla mahallince ve buraca müzâyedeyeçikarılış olmasıyla nihayet peyini bildirmek veyahut mahal-i müzayedesinde vekil bulundurmak üzere talip bulunanların kefillerini veyahut kefalet makamına kâim olacak depozitelerini müstashaben müddet-i müzâyede hitamından 3 gün evveline yani 1300 senesi Şubat'ının 14'üncü Pencşenbe gününe kadar maliye hazinesinde aşâr ve ağnam emaneti muhasebesine müracaat eylemeleri. Fî 6 Şubat 1300.

(sütun 3) Keza;

Hüdavendigâr vilayeti dahilinde kâin Karahisar-ı Sâhib ve Sandıklı ve Çal kazalarının 99 senesi malından 110 çeki yani beher çekisi 110 gram Afyon kınak ve hileli olmayıp hâl-i hazeriyle almak ve zeytini renge talibin iddiaya hakkı olmamak ve Uşşak kazasının 300 senesi hâsılaât-ı öşriyyesinden 16 karye anbarında 73250 cedide kıyye işlenmiş 12 karye anbarında 40150 cedid kıyye Balabanlu Palamut karye anbarlarından hâl-i hazırıyla kabz olunmak ve Karesi vilayetinde Ayvalık malından 1000 desti Lapanta merkez anbarından ölçülmek ve esmanları bir güne matlup ve havaleye mahsub olunmayarak lira 100 sim Mecdiye 19 guruş itibarıyla teslim olunmak üzere mahallerince mezada çıkarılmış ve kararları Şubat-ı Ruminin 180 ve 19 ve 24'ncü günlerinde verileceğinden nihayet peyini bildirmek veyahut mahal mahal müzayedesinde vekil bulundurmak ve şeraitine malumat almak üzere talip bulunanların kefilleri veyahut kefalet makamına kâim olacak depozitolarını müstashaben müddet-i müzayede hitamından üç gün evveline kadar maliye hazinesinde aşar ve ağnam emaneti muhasebesine mürcaat eylemeleri. Fî 7 Şubat 300.

Keza;

Kastamonu vilayeti dâhilinde Cide ormanlarından muhtelif cesamette kat' ve ihraç olunmak ve esmanı lira 100 guruş hesabıyla mukassatan ticaret nezareti veznesine verilmek şartı ve şerâit-i saire ile 2000 cedid kantar Kabacık ağacının beher cedid kantarı 75 parden ve yine mahal-i mezkur ormanlarıyla Bartın ormanlarından o şerâitle tedarik olunmak üzere 18.000 cedid kantar Kabacık ağacının beher cedid

kanteri 75 parden talipleri uhdelerinde olup iş bu Şubat'ı 25'nci günü ihaleleri icra olunacağından zam ile talip olanların Dersaadette Orman ve Maadin meclisine ve mahallidne Kastamonu orman müfettişine müracaat eylemeleri. Fî 16 Şubat 300.

(Levant Herald Matbasında tab' olunmuştur)

2.6.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 6.

Numro 6 (Pazartesi) 29 Cemaziyelevvel 1302/4 Mart 1301

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idareve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(sütun 1) Ahvâl-i Ticaret

Şu onbeş gün zarfında piyasaca hiçbir imare-i keremiyet müşahede olunmayup her şeyde durgunluk ve zafiyet hükmünü icra etmiştir.

Zahire ve ekser hububat piyasaları eski halinde zaifdir. Harice ihraca mahsus emtiaya pek az müşteri bulunuyor. Emtia-i methale meyanında ale'l-umur erzak-ı kantariye ve pamuk iplikleri üzerine biraz muâmelat vukubulmuştur.

Manifaturaca Hilekârlık

Mine'l-kadim basma topları alelâde 36 inç boyunda yarda itibarıyla sılır ve bu suretle satılır idiye de birkaç seneden beri ithalat tüccarı taraflarından diğer satıcılar ile rekâbet kastıyla ibtidai emirde 35 inç tülünde yardalık toplar makamında satılmağa başlamış ve sonraları bu derecede de durulmayıp yarda tülü 36 ve 27 ve 26 derken nihayet 25 inçse kadar indirilmiştir.

Fi'l-hakika müşterilerden inçlerin farkını hesapla pazarlığı ana göre icraya muktedirleri de var ise de ağılabi bu iktidarı haiz olmayup hakikatte aldandıkları halde ehven fiyatla mal iştirat ettiğim hülyasında bulunurlar. Diğer taraftan topların üzerlerinde mevzu' yafatalar da 36 ve 30 ve 27 inç murakkam olduğu halde ölçülecek olur ise 35,5 ve 27,5 ve 25,5 inçsden ziyade bulunamaz.

Yine bu ithalatçılar pamuk iplikleri hakkında dahi bu yolda hareketle bir paketin ale'l-usul 10 İngiliz lirası sıkletinde olması lâzım gelir (sütun 2) iken paketleri andan az vazla o hal üzere gümrüklettirdikten sonra mağazalarına sokarak ba'de taklitlerini hadd-i nizamiyesine îsâl için su ile tavlamaaktadırlar.

İthalatçılar bu yolda hareketleri maktuh ve muğayir-i edeb oldukdan başka piyasaca teşviş ve muâmelatça iğtişası istilzam edeceği ecilden şâyeste-i la'an ve nefrinde binaenaleyh iş bu hilekârlıkların önü alınması için tedâbir-i müessese ittihazı arzu daştedir. Bu madde ticaret nezaret-i celilesiyle rüsûmât-ı emanet-i behiyyesinin nazar-ı dikkat-i cedidelerini celbe seza bir mesele ve haymedir.

Mütenevvia

Mösyö Korci tarafından tarafından Ereğli'de müceddeden kömür madeni kapıları açılması münasebetiyle ticaret nezaret-i celilesine vâki' olan istida üzerine umum Ereğli maden kömürlerinin dahili rüsumdandan muâfiyeti hususuna ş^râ-yı devletin kararı ve meclis has vekaletinin dahi ttttttttttttik ve tasvible bi'l-istizan irade-i seniyye-i cenab-ı şehriyâri şereftaalluk etmiş olduğu maa'l-memnuniye istihbar kılınmıştır.

Manifatura ahz ve itasında Osmanlı lirası fiyatınca Dersaadet piyasasıyla memâlik-i mahruse-i şâhane içerileri müşterilerinden bazıları meyânelerinde bir ihtilaf zuhur etmiş olduğu müstahberdir. Bir hayli zamandan beri pamuk ipliklerinden mada manifatura esmanının dellaklık dahil olduğu halde lira 113-111 ve hariç olduğu halde 112-110 gurusu üzerinden tediye ve ifası âdet hükmüne girmiştir.

Yozgat tüccarından Dersaadet'te Gebeci Hanı'nda mukim Ohans Aslanyan ve Misak Küheryan (sütun 3) efendiler tarafından ticaret odasına bundan birkaç gün akdem bir istida ve bunu müteâkqiben Dersaadet manifatura tüccarından kıs-ı azamının imzalarıyla mümza bir şahadetnâme takdim kılınmış ve odaca husus-ı müsteda nazar-ı itinaya ahzla istida sahiplerinin yedlerine âdet-i mezkûrenin lüzum-ı meriyetini tasdiken

bir kıt'a şhadetnâme verilerek ihtilâf-ı vâkıânın önü alınmış ve efendi-i mûma-ileyhânın ahâli-i mahalliyece şu yolda vâki olan hidmatleri sezaver takdir bulunmuştur.

Şehrimiz büyük bankalarından biri tarafından rıhtım ve umumi depolar inşası için cânib-i bâb-ı âliye arz-ı teklifat olunduğu müstahredir. Şerâit-i mevzuaca malumatımıza nazaran bu işte husul-ı muvaffakiyete istidat bir kemaldır. Şerait-i maruzanın kabulü ittisak işine bir lâhakka-i lâyık olacaktır. Çünkü Haliç Dersaadette rıhtım ve umumi depolar inşasının şimendüferlerin ittisakından ziyade işe yarayup taliyyat ve terakkiyat memleketçe küllî yardımını görüleceği derkârdır.

Dersadet ticaret odasının Şubat-ı Ruminin 21'nci günkü ictimainda 1882 ve 83 ve 84 seneleri muâmelâtı üzerine baş katibi tarafından kiraat olunan raporttur.

Efendiler!

Odanın kâffe-i muâmelatı zât-ı vâlâlarınca zaten malum bulunmuş ise de bunun fî 2 Kanunusâni sene 1882 tarihinde bi't-teessüs bu âna değin hükümet-i seniyyenin himmet ve muâvenet hayr hâhânesiyle mesâi-i vâkıa-i aliyeleri sayesinde oldukça memnuniyeti mucib bir surette îfâ-yı vazife eylemekte bulunduğu arz ve isbat için üç senelik umur ve muâmelâtının zabıtânâmesiyle sene-i câriye içinde [**Sahife 2**] (**sütun 1**) bulunduğu hâl ve mevki hakkında bir fezleke arz ve itası mukteza-yı vazife görülmüştür.

İş bu raportoyu her kim mütalaa ederse odanın ticretimizin terakkisine medar olabilmek üzere elşnden geleni ircaa eylediğini kabul ve tastik eyleyeceğinde şüphe olmayup tetkikat ve müzâkeratımıza mebni aleyh olan mevaddın ihtiyâcat-ı ticariyyemizin kâffesini ihata veştimal etmeyeceği derkâr ve fakat vücudu henüz üç seneden ziyade imtidat etmemiş olan baraj-ı müesseden bundan daha ziyade hizmet-i me'mul olunamayacağı bedihi ve âşikâr ve bununla beraber mevadd-ı mezkûrenin mahdudiyetleriyle beraber bir kere hall ve tesviye olunarak mevki-i icraya vaz' edildiği halde ticaret-i milliyemizce hayliden hayli yardım ve tesiri görüleceği bedîdardır. Mevadd-ı mezkûreden bazıları tesviye olunamayup yüzü üstü durmaktabulmuş ise de bundan dolayı odaya müâheze olunamaz. Çünkü bir maddenin her ne suret ile olur ise olsun hall ve tesviyesi bir takım merasimin ifasını icap etmekte ve bu da surei mesemmerede ircaa kılınmak üzere bi't-tab' vakte muhtaç bulunmaktadır.

Ticaret odası işe bedeen ve mübaşeretle bu âna değin ekserisi ber vech-i zîr telhis olunan mevaddın müzâjere ve mübahasesine muhtass olarak yüz defadan ziyade akd-ı ictima etmiştir.

1 “Transit muâmelatı için muayyen olan müddetin temdidıyla gümrüğe mütaallık muâmelât-ı ticariyyeyi teshile medar olacak bazı tedabirin ittihazı.”

Oda tarafından gösterilen arzu üzerine bu iş için icrâ-yı müzâkere zımında rüsumat-ı ecille-i memurîninden bazılarıyla heyetimizden dört zattan mürekkep olarak dâire-i rüsumatta bir komisyon teşkil olunmuştur. Hükümet-i seniyye komisyonunun r’eyini nazar-ı itinaya ahzla iş bu mühletin bir seneye temdidini ve İran’a gönderilecek emtianın transit muâmelatını mümkün mertebe teshil için Trabzonda bir emtia deposunun tesis ve inşasını emir buyurmuştur.

İş bu komisyonun arz ve teklifi üzerine cânib-i hükümet-i seniyyeden kabul ve tastik buyurulmuş olan menâfi-i ticariyyeyi müstelzim diğer bazı tedabir vaktiyle matbuat vasıtasıyla neşr ve ilan olunmuştur.

2- “Sefâin-i ticariye-i Osmaniyyeden tahsil ve istifa olunan rüsumun tevhid ve tensikı.”

Müzâkerât-ı medideden sonra keyfiyetin hall-i katisi oda heyetinden iki zat dahi dahil olduğu halde bahriye nezaret-i celilesinde müteşekkil komisyon-ı mahsusa havale kılınmış olmağla işin kariben sefain-i merkumaca nâfi’ surette tesviyesi memul bulunmuştur.

3- “Bartın limanının Taranop tathiri”. Oda buna dair takririni icap edenlere (**sütun 2**) arz ve takdim etmiş olmağla keyfiyet elan âit olduğu nezarete tetkik ve tezekkür kılınmakta bulunmuştur.

4- “Gaz deposunun inşası”

Oda kendi azasından mürekkep komisyon-ı mahsus canibinden dermeyen olunana mütalaat ve mülâhazata inbâi ol babda bir mufassal raportu kaleme alıp ticaret nezaret-i celilesine takdim etmiş ve müahharan depoy rüsumunun tenzili ve taklili hakkında ecnebi sefaretlerinden bazıları tarafından bir takım itirâzat der meyan olunması üzerine keyfiyet yeniden bu iş için odanın reis-i sânisini dahi dâhil olduğu halde bâb-ı Âli’de teşkil olunan bir komisyona ihale buyurulmuş ve memûrîn devlet-i âliye ile

sefaret memurları arasında müzâkerat-ı tavîle icrasından sonra tenzil-i rüsum mukteza görünmüştür.

5- “ Mekâtib-i Ticariye ve Bahriye Tesisi”.

Bir ticaret mektebi proğram ve nizamnâmesi odaya lede’l-havale heyetten dört zattan mürekkep bir komisyonda nazar-ı tetkikten geçirilmiştir.

İş bu mekteb-i sene-i âhıra bedayetinde zîr-i himayet cihan-kıymet hazret-i hilâfetpenâhîde olarak tesis buyurulup ticaret nazırı paşa hazretlerinin nezaret-i Celileleri tahtında olarak suret-i münâsebede ifâ-yı vazife etmekte bulunmuş ve mekâtib-i Bahriyeye gelince memâlik-i mahrusa-i şâhanenin merâkiz-i muhtelifesinde bu nevi müessesatın sürat-ı tesisleri için lazım gelenler emir verilmiştir.

6- “ Ticaret Borsaları Nizamnâmesi”.

Ticaret Nezâret-i Celilesi canibinden tanzim ve odaca tasvib kılınmış olaqn iş bu nizamnâme bâb-ı Âlinin tastikine arz olunmuştur.

7- “ Memâlik-i Osmaniyyenin bir iskelesinden diğesine nakl olunan yerli emtiadan istifa olunan gümrğk rüsumunun ilgası”.

İş bu tedbir cânib-i hükümet-i seniyyeden esasen ve hâyc-i zaruriyyeden bi’l-ibtida yedi sene zarfında tedricen mevki-i icraya vaz olunmak şartıyla kabul kılınmış ve odaca ol babda itâ-yı re’yle beraber rüsum-ı mezkûreden derece-i evvelîde muaf tutulmaları lazım gelen emtianın envâmını tayin ve irâeden hâli kalınmamış ve bu mesele elyevm hükümet-i seniyyenin nazar-ı dikkatini işğâl etmekte bulunmuştur.

8- “ Vilayttte Ticaret Odaları Tesis ve Teşkili”.

Vilâyât-ı şâhanede ticaret odaları te’sisinin kavâid-i muhsenatı oda tarafından arz ve inha olunmağla ticaret-i milliyenin terakkisine medar olabilecek kâffe-i hususat hakkında bülend-i himmeti meşhûd bâsire-i ibtihacımız olan hükümet-i seniyye canibinden bu misillü odalar tesis ve teşkili için vilât-ı izâm ve mutasarrıfın-i kiram hazeratının cümlesine emir itâ buyurulmuştur.

(sütun 3) Ticaret odaları tesis kılınan vilâyât ve evliye ile kazalar ber vech-i âti zikr ve tadât olunur.

Vilâyât

Kastamonu: Konya: Musul: Van: Edirne: Adana: Trabzon: Bursa: Diyarbekir:
Tarablusgarb: Halep: Bağdad: Mamuratülaziz: Selanik: Cezâyir-i Bahr-ı Sefid.

Sancaklar

Burdur: Karahisar: Kırkkilise: Gelibolu: Gümüşhâne: Samsun: Gümülcine:
Basra: Mardin: Maraş: Kudüs-i Şerif.

Kazalar

Nalluhan: Mustafa Paşa: Cısr-i Ergene: Havsa: Ereğli: Ilgın: Emiröz: Bozca:
Ada: Seydi: Bozkır: Şatak: Mekes: Âdilcevaz: Erciş: Kevaş: Lüleburgaz: Babay-ı atik:
Ahtebolu: Vize: Tırnova: Meyde: Şarköy: Keşan: İnöz: Mefrete: Cebel: Mersin:
Karaisalı: Of: Atina: Hopa: Çarşamba: Bafra: Ünye: Terme: Fatsa: Eskice: Sultanyeri:
Ahiçelebi: Eğridere.

9- “Simsarlar hakkında bir nizamnâme tanzimi”.

Böyle bir nizamnâmenin lüzumu çoktan beri hiss olunmağala tanzimine oda tarafından dört zat memur edilip bir müsvedde kaleme aldırılarak heyeti umumiyye canibinden bade't-tasdik icabı irca kılınmak üzere ticaret nezaret-i celilesine takdim olunmuş ve oradan da şimdi bâb-ı Âlinin tastikine arz edilmiştir.

10- “ Bir vartiyas kaleminin tesisi”

Oda ol babda arz-ı mütâlaat ve mülâhazat etmiş ve keyfiyet şimdi ticaret nezaret-i celilesinde derdest tetkık bulunmuş olmağla pâ-y-ı taht saltanat-ı seniyyede kariben böyle bir kalemin tesis ve teşkili me'muldür.

11- “Damga ve Pul Nizamnâmesinin 28'.nci Maddesinin Tadili”.

İş bu tadil kambiyo muâmelatınca tevellüdü melhûz olan uygunsuzlukların önünü almak için oda tarafından ticaret nezaret-i celilesine esbâb-ı mûcibeyi hâvi bir kıta takrir takdim olunarak istida kılınıp hâlâ ol babda bir karar suduruna intizar olunmakta bulunmuştur.

12- “ Gümrük tarifelerinin Tetkık ve Tadili”.

Ticaret odası cânib-i hükümet-i seniyyeden vâki' oan davete icap et en maru'z-zikr tarifeleri tetkık vetadile memur komisyonlarca iktiza eden malumatı itâ için azasından dört zatı memur etmiş olduğu gibi diğer taraftan yine bu maksada hizmet için 200 kadar tüccar irâe eylemiş ve bunlar da ma'lumât-ı matlubayı itâ [**Sahife 3**] (**sütun**

1) da müsâraat göstermekte bulunmuş olmağla ticarete taalluk ve ehemmiyet kariben suret-i katiyyede hall ve tesviyesi memuldür.

13- “Kolektif ve Komandit Şirketleri Mukâvelâtının odaca kayd ve tescili”.

Ticaret odası bu babda müzâkeratın neticesini ticaret nezaret-i celilesine ve nezâret-i müşârun-ileyhâda kendi mütâlaat ve mülâhazatını zamm ve ilave ederek icabı ircaa kılınmak üzere cânib-i Bâb-ı Âli’ye arz etmiştir.

14- “Yün ve Yapak ve Afyon ve Palamut ve hâli ve şimşir ve kendir ve kuş otu ve boynuz ve zeytün yağı kenevir ve zağferan ve kel yağı ve külçe ve parça bakır ve daha saire gibi bir takım emtianın arzıye müddetlerinin temdidı”.

Ol babda odaca teşebbüsât-ı lazıma icra olunduktan sonra arzıye müddeti altı aydan bir seneye bi’t-temdid keyfiyet gazetelerle neşr ve ilan olunmuş ve bu tedbir muâmelât-ı ticariyyeyi haylidan hayli teshil etmekle ticaretçe memnuniyet-i azimeyi müstevcib bulunmuştur. (Mâ ba’dı var)

Selanik merkez ticaret odası canibinden fî 2 Raebiulevvel sene 1302 ve fî 8 Kanunusâni sene 1300 tarihiyle müerrah ve 72 numro ile mürakkan? Makâm-ı vilayete takdim edilip ticaret nezaret-i celilesi tarafından li ecli’n-neşr gazetemize tebliğ olunan müzekkerenin suretidir.

Makedonya’da bulunan Bulgarların İslâmlar tarafından düçâr-ı zulüm ve ve itisaf olduklarına dair birtakım bedhâhânın Avrupa matbuatından bazıları marifetiyle her nasılsa neşrine muvaffak oldukları erâcif-i Avrupa’ca bâis kî ü kâl olmuş ise de neşriyat-ı vâkıanın kizb ve deruğdan ibaret olarak bî esas idüğü evvel ve âhır gerek Avrupa gazetelerine ve gerekse matbûat-ı Osmaniyeye itâ ve isrâ kılına ve makâmât-ı aliyyeleri dahi arz ve takdim edilen reddeye ve protestonâmelerle rutbe-i bedahet olmuştur. Ancak her ne kadar Selanik ticaret odası heyetinin şu noktaya dair söz söylemesi tâbi’ olduğu kanun ve nizam ve nokta-i nazareten bakıldığı halde ve hiletten vazifesi haricinde gibi görünürse de neşriyat-ı vâkıa-i bedhâhâne ve kâzibânenin dolayısıyla umur-ı ticariyyeye dahi iras sekte ve hâlel etmekte olduğu bazı Avrupa matbuatının neşriyatından ve muâmelât-ı ticariyyenin suret-i cereyanından istidlâl olunur. Mezkur heyetin şu vadide îrâd-ı makale şitâban oluşu Avrupa tüccarının dahi neşriyat-ı mezkurenin sarf-ı eracif ve bî esas olduğuna ekiden ve tekrar kesb-i itla’ etmesi ve kema fi’s-sâbık Makedo (sütun 2) nyaca ola muâmelat-ı ticariyyelerine asla

halel getirmiyerek devam eylemesi maksadına mübtenidir. Binâ-berin ticaret odalarının başlıca vazifeleri ticaret ve sanayinin terakki ve tevsiine hâil ve mâni' olan şeylerin bi't-tahkik lâzım gelgen makâm-ı Âliye arz ve işarından ibaret olduğuna ve Makedonya'daki Bulgarlar hakkında vukuu dermeyan edilen mezalmin neşriyat-ı kâzibeye mübteni olarak sessiz idüğü tahakkuk ettiğine göre ecnebi tacirlerinin bu noktaya atf-ı nazar ehemmiyet etmiyerek Makedonya'da bulunan tüccar ile olan ahz ve italarında sabıkı vechle bi'd-devam muâmelatına nakîse vermemelerini ihtar ve ilan zımnında ticaret odası heyeti iş bu varakayı huzur-ı âli-i hazret-i velayetpenâhilerine takdime cüret eyledi. Heyet-i mezkure varaka-i mütekaddimenin icap eden makâm-ı âliye arz ve irsaliyle beraber Selanik gazetesiyile dahi neşr ve ilanına sezavari-i müsaade-i aliye-i hadd-i yânelerini suret-i mahsusada tazarru ve niyaz eder ol babda emr ü ferman hazret-i men lehü'l-emrindir.

Diyarbakır Ticaret Odası'ndan âti istatistik alınmıştır.

Diyarbakır sancağında Fî 15 Eylül sene 1884 tarihinden 15 Kanunusâni sene 1885 tarihine kadar dört ay içinde zira olunan tohumun miktarı ber vech-i âti gösterilmiştir.

Buğday Şinik	Arpa Şinik	Mercimek Şinik	Kaza
408440	161000	24380	Lice
160000	64000	4800	Silvan

Diyarbakır sene-i hazıra şehr-i Kanunusânini 14'ünden 21'ine kadar haftalık ithalat defteridir

Nev-i eşya	Mevruda-ı metro	Miktar-ı mebiat	Fiyat-ı guruş
Çetari	3400	250	20-10-5
Yerli mensucat-ı haririyye	1700	280	35-5
Manuse	21000	5500	30-1
Yerli Bez	20000	500	20 2-1
Şinik			
Buğday	10000	500	2
Arpa	7000	200	1 10

Hububat-ı Saire	1700	400	4-10	1
Kıyye				
Pamuk	11000	1000	20	2
Pamuk İpliği	7000	230	20	5
Pirinç	20000	400	10	1
Zeytin ve Sade yağı	16820	3750	6-20	2
Pâr-çe				
Muhtelif Deri	8000	170	10-8	
Muhtelif Gön	2550	2550	30-10	1

(sütun 3) Tarbzon Ticaret odasından malumat-ı mülhasa-i âtiye alınmıştır.

Sene-i hâzıra şehir-i Kanunusânisinin 25'inden Şubat'ının 2'sine kadar her hafta zarfında Trabzon sancağında imal olunan eşyanın defteridir.

Nev-i eşya	Adet	satılan	Elde kalan	Fiyat-ı guruş
İpek çarşeb	3	2	1	250-150
İpek peştamal	8	5	3	50-40
İpek Trablus kuşak	5	3	2	2 10 1-1
Pamuk Manuse	150	120	30	15-9
Pamuk hamam takımı	210	128	82	40-30

Sene-i şehir-i Kanunusânininin 8'inden 31'ine kadar iki hafta zarfında Trabzon limanına âmed ve şedd eden sefainin miktar ve hacim ve hamuleleriyle tabiiyetlerini mübeyyin defterdir.

Vapur sefaini. Batum'dan gelip Dersaadet'e giden

Kıt'a	Hacim Tonilata	Hamule	Bandıra
4	5320	Muhtelif	Fransız
2	2278	“	Avusturya
2	1724	“	Rus

1	1012	“	İngiliz	
				Dersaadet'ten gelip Batuma giden
3	3916	“	Fransız	
2	2286	“	Avusturya	
2	1719	“	Rus	
				Rize'den gelip Dersaadet'e giden
3	2280	“	Osmanlı	
				Dersaadet'ten gelip Rize'ye giden
2	1190	“	Osmanlı	
				Yelken sefaini ve sandal
2	44	Mısır buğdayı	Osmanlı	Batum'dan
1	40	“	“	Poti'den
1	10	“	“	Çarşamba'dan
1	175	Gaz	Rus	Batum'dan

İş bu sefain ve sandallar ile 2460 kile Mısır buğdayı ve 2797 sandık ve 49 fiçi gaz getirilmiştir.

Ankara'dan Tahrirat-ı Mahsusa

4 numaralı gazetenizde münderic ahvâl-i ticaret bendinin Konya vilayetindek zahâire dahil fıkrası inzâr-ı dikkatimizi bi'l-celb vesait-i nakliyenin fikdanından mutazarrır olan yalnız biz olmadığımızı iraeve işâr ile beraber memâlik-i vasıa-i şahanenin sahil-i bahrdan biraz uzak olan vilâyatın cümleten bu cihetce hemhal ve inân olduklarına kanaat hâsıl ettirmemiştir. Buna delil-i celi olarak şimdi burada buğdayın kıyyesi 8 ve arpanınki 4 pâre edip bu hesapca hıntanın kilesinin 5 guruş ve arpanınkinin 90 pâre kadar tutulabileceğini[Sahife 4] (sütun 1) ve arpa ile buğdayın kesret-i müfaratasına mebni bütün anbarlar velâ ye'ud velâ yahuusu kuyular doldurulduktan sonra elimizde daha pek çok mal kalmış olduğu ve bunları imlâ için yeniden kuyular hafır ve küşşâdı bahalarından pek çok ziyadeye mal olabileceği ecilden ne yapacağımızı bilemediğimizi ve işte bunun için mal sahiplerinin bunların haliyle çürümeğe terklerini hıfzlarına tercih eylemekte olduklarını ve zahâir-i mezkurenin bir lima veya Dersaadet'e

irsali için her nevi vesail taharri olunmuş ise de en yakın istasyona kadar deve sırtıyla ücret-i nakliyenin okka başına 20 pâreden aşağı olmadığı cihetle bunun da hesaba uydurulmadığını arz ve işâra mücaseret ederim.

Kastamonu'dan fî Mart-ı efrencisine 1885 tarihiyle müahharen vârid olan tahrirat-ı mahsusadır.

Vilayetimizin ticareti 600,000 kıyyeye karib tiftik ihracatı olmamış olsa ikinci dereceden bile dûn bir ehemmiyeti haiz olabilecek idi. İhracat-ı mezkure sayesinde her sene memlekete 120,000 lira kadar akçe girmekte ve bu para ahalinin hükümete karşı borcunu ifaile ekseri İngiliz mamulâtı olan emtia-i müdahale esmanını te'diye ve tesviye etmelerine haylice medar olmaktadır.

Memleketimizde tiftikten mada külliyyetli kendir dahi husule gelüb hemen nısfı yerinde ip ve halat yapılarak küsuru ihraç olunmakta ve bunlardan başka sarı balmumu ve salep ve cehri ve sinsar derisi hâsıl lup cümlesi Dersaadet piyasasında mazhar-ı takdir olmaktadır.

Dâhil vilayete külliyyetli ithal olunan emtia her nevi mamulât ve hususıyla pamuk ipliği ve demir ve bakır ve daha sairedir.

Gerek burada ve gerek elviyede piyasanın hali ticaret-i mahalliyyenin bailıca menbaı olan tiftik muâmelatının müddet-i medide durguluğundan naşı bir hâl-i esef iştimalde bulunuyor. Önümüzdeki tiftik kırkımdan eyülük ümidi hiç mesabesinde olup tiftik yetiştirenler ve işтира eyleyenler ile tiftik üzerine icrâ-yı muâmele edenler hep endişe içinde müstağrak buldukları halde meclis-i beledi tüccarın şu hâl-i elem iştimalini nazar-ı itiyane ahz etmeyerek emtia müdahale ve muharrece için yeni bir kantar resmi tarifesi tanzim eylemiştir. Ş bu tarife ahkamınca bundan böyle harice ihraç olunacak titiğin beher kıyyesinden 1 pâre yani 80 okkalık bir balyadan 2 ve salep ve sarı balmumu ve deri ve çivid ve vekalay ve tönbeğinin beher kıyyesinden 2 pâre yani seksen kıyyelik bir denkten 4 guruş kantar resmi ahz ve istifa olunacaktır. Meclis-i mezkûr (**sütun 2**) ekserisinin cânib-i hükümete ifası lazım gelen öşrü ita kılınmış olan bu mallardan başka ham demirin kantarından ticariyyenin bunca muhatara ve meşakketle beraber 22 pâre kazanıp kazanamadıklarını nazar-ı itinaya ahz etmeksizin okkasından yarım pâre kantar resmi talep etmekte bulunmuş ve tarife-i cedidenin kâffe-i mündericâtını tadât ve beyandan tatvili mucib olacağı ecilden sarf-ı nazar kılınıştır.

Geçen sene daire-i belediye-i merkuma tiftik kıyyesinden 2 pâre kantar resmi tahsil ve istifa ettirmiş ve bu sene bunu pâreye tenzil ederek menafi-i ticariyyeyi mucib yolda hareket eylemiş idüğü zannında bulunmuş ise de zaten rahnedar olmuş olan het-yet-i tüccar tenzil ve bâ tezyid rüsümün jeyfe tebiyyeten icra olunmayup Dersaadet'te olduğu gibi bir kanun altında cereyanını talep ve arzu ediyorlar. Hususat-ı meşruhanın menaf-i umumiyeyi vekayeten gazetenizvasıtasıyla lazımgelen makamata arzını mukteza-yı vazife add eyledim. Ticaret nezaret-i celilesinin mazarrattan başka bir işe yaramayan ve hükümetçe dahi asla nefi olmayan şu halin def ve izalesi için tedâbir-i müessere ittihaz buyuracağından şüphe yoktur.

Piyasamızın şimdiki hali ber vech-i zîr arz ve işâr olunur.

Âlâ tiftik kıyyesi	Evsat tiftik kıyyesi	Âlâ kendir batmanı	Evsat kendir batmanı
18 guruş	20 17-17 guruş	22-20 guruş	15-16 guruş
Edna Kendir Batmanı	Sarı Balmumu kıyyesi	Salep kıyyesi	Sansar derisi
12-20 11 guruş	18-19 guruş	13 guruş	86-84 guruş

Bunlar üzerine muâmelat kâffeten lira 108 guruş üzerinden icra olunur.

İzmir'de Üzüm ve İncir Ticareti

İzmir'de üzm ve incir ticareti hakkında tarafımıza gönderilen bir kıta tahrirattan tafsilât-ı âtiyye-i mühime ahz ve nakl olunmuştur.

Aydın vilayetinde şu iki sene-i âhıra zarfında husule gelen üzümün miktarı ber vech-i âti gösteriliyor.

1883 tonilata 1884 tonilata

19,000 27,000 Sultani

30,000 23,000 Karaburun denilir kırmızı üzüm

22,000 15,000 Tire tabir olunur ve şarap için kullanılır siyah üzüm

8,000 9,000 Yemek için kullanılır kuş üzümü veyahut

kuruntina.

Sultani üzümünün 1883 senesinde piyasası cins-i alâsının kıyyesi 20 6-5 guruştan (**sütun 3**) iftinah edip nihayet 3-2 guruşa kadar düşmüş çörcplü mallar altmış

pâreden 2 guruşa kadar satılmıştır. 1884 senesinde ise yine bu cins üzümünün fiyatı 4–5 guruştan kopub nihayet 4-2 guruşa tenezzül etmiştir.

Kırmızı üzümünün kantarı 1883 senesinde mahsulün beyine başlandığı zaman mecrediye 23 guruştan 130–120 guruş fiyat bulunmuş ise de muahharan 70–60 guruşa kadar tedenni eylemiştir.

1884 senesinde ise iş bu üzümünün ibtid-yı emirde kantarı 85 guruş edip tedricen 75 guruşa düşmüş ise de müahharan çokça talib zuhur ile muâmelat cereyana başlayarak fiyatlar 150'ye kadar fırlayub el yevm o miktarda durmakta bulunmuştur.

Tire'nin şarap için müstamel siyah üzümünün piyasası 1883 senesinde kantarı mecrediye 23 guruştan 85–80 guruştan başlayub 40–35 guruşa kadar düşmüş ve 84 senesinde ise 35-30 guruştan bi'l-ibtida cinse göre 60-55 guruşa kadar terakki edip el haletü hazihi ol raddede durmakta ulunmuştur.

(Kornetia) veya Kuş üzümünün kantarı 1883 senesinde evvelemerde mecrediye 23 guruştan 100–95 guruşa satılmış ise de nihayet 50 guruşa kadar tenezzül etmiş ve 84 senesinde ise 50 guruşa kadar tenezzül etmiş ve 84 senesinde ise satışlar 50 guruştan başlayub 85 senesi Kanunusâninin nihayetine kadar 70 guruşa terakki eylemiştir.

İncire gelince bunun da yukarıda zikri sebkat eden iki senelik mahsulü miktarı ber vech-i zîr gösteriliyor.

1883 Tonilata 1884 Tonilata

14350 15,000 Yemek için incir

1625 1500 Emyik için hurda incir

İncirin cins-i âlâsının kantarı 1884 senesinde ibtidâ-yı emirde 160'dan 180 guruşa kadar etmiş ve müahharan 250 guruşa dek çıkmış ise de durmayub yine 120–60 guruşa kadar düşmüştür.

[Sahife 5] (sütun 1) İcab eder fazla hâsılat alınan aksâm-ı varidatın başlıcaları ber vech-i âti gösterilir.

Tuz

Guruş

71.000.000 sene 1300 hâsılatı

67.000.000 “ 1299 “

4.000.000 fazla hâsılat

İpek

2.700.000 sene 1300 hâsılatı

2.450.000 sene 1299 “

250.000 fazla hâsılat

(Reven) şehbenderi tarafından oranın 1884 senesinin rub-ı ahır ahvâl-i sanaiyye ve ticariyesine dair olarak gönderilen bir kıta tahrirattan müstahreçtir.

Hiref ve Sanayi'

İmâlât-ı Kotniye. Ez cümle beyaz iplik mamulât-ı saireye nisbeten bir hal ve mevki' istisnaide bulunup bu da bilhassa ham eşyanın tedenni-i fiyatından neşet eylemiştir.

İmâlât-ı Sofiye. Her nekadar mevsimin hulülünde biraz revaç görülmüş ise de hakikatte bütün sene durgunlukla geçmiştir.

Makinacılığa gelince şimdiye kadar işçilerini hemen hiç eksiltmeyip tamamıyla tutmuş olan ikinci derecede destgâhlar şu aralık siparişatın fikdanından naşi ya iş günlerini veyahud amelenin miktarını tenzil ve taklile mecbur kalmıştır.

Âmed ve şedd-i Sefain. Reven limanına her sene Âmed ve şedd eden sefainin mikdar-ı istiâbı birbiri üzerine 1.400.0000 ile 1,5 milyon tonilata arasında devran etmekte olup 84 senesinin son üç ay zarfında Osmanlı sularından gelen sefainin miktarı ise 7473 tonilatalıktan ibarettir.

Ticaret-i Osmaniye'ye talluku bulunan sefain-i merkumenin miktar ve hacim ve hmule mevrukları ile bandıraları ber vech-i âti gösterilir.

Sefâin-i Varde Kıta	HacimTonilata	Hamule	Mevrid	Bandıra
1	622	Şarap	İzmir	İngiltere
1	362	“	Limasol	İtalya
1	858	Muhtelif	İzmir	Fransa
1	811	Üzüm	“	İngiltere

Dersaadet Emniyet Sandığından

Dersaadet emniyet sandığıyla muâmele-i ahz ve itası olanlardan bazı zevat-ı istikraz etmiş oldukları mebâliğin va'de-i muineleri duhûl ve mürûr etmiş olduğu halde idareye gelip ifâ-yı deyn ve tecdid-i muâmele etmemiş oldukları (sütun 2) cihetle mücerred sandığın hukukunu muhafaza etmek maksadıyla nizamnâme-i mahsus mucibince bir minvâl-i meşruh idareye gelip ifâ-yı deyn veya rüyet hesabla tecdid-i muâmele etmeleri hâssaten rica ve ihtar olunur. Şayed gelmeyenler olur ise usul ve nizamı dairesinde muâmelat-ı lâzıması bi'l-icra bu misillü merhunatın fûruhtu mukarrer bulunduğundan ilanına ibtidar kılındı. Fî 26 Şubat 1300.

Kavânîn-i Ticariye-i Ecnebiye

(Mesajet Delampir) nâm Berlin gazetesi Şubat'ın 20'si tarihiyle müverrah gümrük tarifesinde bazı tadilat icrasına dair bir kanun ile Almanya başvekâletinin buna mütaallıkan yine o tarihle müverrec bir ilannâmesini neşr etmiş ve bu kanun ve ilannâme mucibince bundan böyle buğday ile çağdarın behr 100 kilogramından 1 mark yerine 3 mark ve arpa ile karabuğdayın yine o miktarından yarım mark yerine 1 mark duhuliye resmi ahz ve istifası mukarrer bulunmuştur.

Bu dört nevi metanın kâffesi sene-i hâzıra şehr-i Kanunusânisinin on beşinden evvel akd ve icra olunmuş bir mukavele veya pazarlık üzerine ithal olunacak oldukları halde eski rüsuma tâbi olacaklardır.

İspanya'da husule gelen çavdar hakkında bademâ eski tarifeye tevfikân icrâ-yı muâmele olunacaktır.

Binaenaleyh en ziyade mazhar müsaade olan millet muâmelesinden istifadeye hakları bulunan memleketlerin hepsi ez cümle memâlik-i mahrusa-i şâhane iş bu imtiyazdan behre-mend intifa' olacaktır.

İlânât

Hazine-i Hassa-i Şâhane Nezaretinden

Erzak anbarı için alınacak Ceneve pirincinin münâkasasına 1301 sene-i maliyesi Mart'ının 4'ncü Pazartesi günü başlanacağından itâyâ talib olanların yevm-i mezkûrda hazine-i hassa-i şâhanede bulunmaları. Fî 27 Şubat 1300.

Posta ve Telgraf Nezaretinden

Telgraf hatlarının tamiratı için kestane cinsinden tûli 8 ve nihayet 7,5 metro ve kutru 64 santimetro olmak üzere mübâyaasına lüzum görünen 4000 adet direğin tarih-i kontrattan itibaren 1,5 mâh zarfında teslim olunmak şartıyla ve şerâit-i sâire ile Pazartesi ve Pençşenbe günleri münakasası ircaa olunacağından itaya talib olub da mevki-i münâkasada bulunacakların teminat akçeleriyle beraber zikr o (sütun 3) lunan günlerde telgraf ve posta meclisine müracaat eylemeleri. Fî 27 Şubat 1300.

Dersaadet Tarmvay Şirketi Canibinden

Hissedârân-ı cemiyet-i umumiyeye-i mutâdesinin iş bu şehr-i Mart-ı Ruminin 16'ncı Cuma İrtesi günü akdine meclis-i idarece karar verilmiştir.

10 hisseye malik olup da iş bu cemiyete dâhil olmak arzusunda bulunan hissedaranın senedlerini nizamnâme-i dâhilinin 37'nci maddesi ahkâmınca yevm-i inikaddan 10 gün akdem şirket sandığına ve memâlik-i ecnebiyyede bulunan hissedâranın dahi mösyö Kamundo ve şürekâsının Paris'te Lafeyd sokağında kâin 31 numaralı mağazalarına tevdi' etmeleri lâzım gelir.

Cemiyet-i mezkure müzakeresine davet olunduğu mevadd ber vech-i zîr tayin olunmuştur.

Evvelâ: Fî Kanunusâni sene 1884 tarihinde kararlaştırılmış olan muhasebatın tasvib ve tastiki.

Sâniyen: Meclis-i idarenin bakıyye-i temettuun (alât ve edevat tamiri sermayesi) hesabına geçirilmesi hakkındaki teklifinin tastik ve tasvibi.

Sâlisen: Biri istifa ve diğeri vefat etmiş iki idare memuru yerine nizamnâme-i meşruhun 20'nci maddesi mucibince diğerklerinin tastik tayini.

Râbian: Meclis idare azalığından çıkan iki zatın yerlerine nizamnâmenin 18 ve 21'nci maddeleri ahkâmınca diğerklerinin nasbı.

Bahriye Nezaretinden

Tersane-i âmire için muhtelif ebada mübâyyası iktiza eden 3616 adet ahen levha ile 13 tonu perçin çivisi ve 777 adet lomur levhası ve 314 adet çelik levha ve 5604 adet demir boru ve 160 adet pirinç borunun şerâit-i mukarreresi vechle münakasası icra

kılınacağından bunları itaya talip olanların gelecek 301 senesi Mart'ının 4'ncü Pazartesi günü şûrâ-yı bahriyeye gelmeleri. Fî 27 Şubat 1300.

Şhremanetinden

301 senesi için Dolmabahçe ve Yedikule gaz hânelerine lüzumu olan 7050 kantar kömür kerçinin şerâiy-i malumeye tevfikân mübâyaaası zımnında hulül edecek Mart'ın 4'ncü Pazartesi günü icra icrâ-yı münâkasasıyla karar-ı katisi verileceğinden talip olanların teminat akçeleriyle beraber yevm-i mezkûre kadar şhremaneti meclisine gelmeleri. Fî 26 Şubat 300.

[[Sahife 6] (sütun 1)

TicaretNezaretinden

Ergani madeni hâsılatından olup Samsun iskelesinde vâki nuhas anbarında teslim olunmak ve sefineye tahmil masrafıyla resim gümrüğü müşterisine ait olmak ve karardâdesi keşide olunduğunda depozitosu alıkonoulmak ve her kimin uhdesinde takarrur eder ise karardâdesi keşide edildiği günden itibaren nihayet 15 gün zarfında esmânı lira 100 guruş hesabıyla nakden ve defâten ticaret nezaret-i celilesi veznesine teslim edilip mezkûr anbardan kaldırılmak ve şayet 15 gün zarfında kaldırılamaz ise yine o müddet hitamında esmânı tamamen tesviye kılınmak şartıyla 50.000 yeni kıyye nuhas-ı halisin 301 senesi Mart'ının 7'nci Pençşenbe günü nihayet saat 11'e kadar bi'l-müzâyede fûruht olunacağı cihetle talip olanların depozito veya muteber kefilleriyle orman ve maadin meclisine müracaat eylemeleri. Fî 27 Şubat 300.

Kambiyo ve esham şirket-i Osmaniyesi cânibinden vârid olan ildir.

Kambiyo ve esham şirket-i Osmaniyesi hissedâran-ı ictimâ-ı umumiyyesinin 12'nci defasının fî 31 Kânunuevvel sene 1884 tarihinde nihayet bulan 12'nci sene muhâsebatı baad tahsilü'l-ittlâ' tasdik ve tasvib etmek ve meclis-i idare raportosunu istimala miktar-ı temettuu tayin eylemek üzere gelecek şehr-i Nisan-ı Ruminin 23'ncü Pençşenbe günü bade'z-zuhur saat 1'de şirketin Galata'da kâin merkezde vuku bulacağı hissedârana ilan ve beyan olunur.

Lâ ekall 50 hisseye mâlik olan kâffe-i hissedâranın nizamnâme-i dahilinin 30'ncu maddesi ahkâmınca ictimâ-ı umumide hazır bulunmağla hakları vardır.

Hissedârandan ictimâ-ı mezkurda hazır bulunmak isteyenler hisse senedlerini en nihayet gelecek şehr-i Nisan'ın 8'nci gününe kadar şirket sandığına tevdi' etmeleri

lazım gelir. Buna mukabil kendilerine bir makbuz ilmihaberi verilecek ve bu ilihaber ictima-ı umumiyeye duhuliye makamında kullanılacaktır. 10 Şubat sene 1885.

Hazine-i hassa-i şâhâne Nezaretinden

Erzak anbarı için alınacak mütenevvi'-i dakikin münakasasına 301 sene-i mâliyesi Mart'ının ikinci Cuma İrtesi günü başlanacağından talib olanların yevm-i mezkûrda hazine-i şâhanede bulunmaları.

Şehremanetinden

Balat'ta Hızır Çavuş mahallesinde tahta minare caddesinde Veli Ağa'nın 163 numaralı gazinosu hasbe't-tesviye sokak ortasında kalmasıyla bunun hedmiyle sokağın tevsii ve arsası için (**sütun 2**) ittisalinde köşebaşındaki bir irae olunmak üzere binasına istimlâk kararnâmesi mucibince tayin olunan heyet tarafından 14.157 guruş bedel takdir ve tahmin edilmiş ve enkazının 3760 guruşa kabulü halinde sahibine itasıyla bedelden tenzili mukarrer bulunmuş ve kararnâmenin 8'nci maddesi hükmünce ikinci daire-i belediye kapısına ve binanın üzerine birer varaka yapıştırılmış olmağla keyfiyet ilan olunur. Fî 23 Şubat 300.

Keza

Yeniköy'de müceddeden açılan köybaşı caddesinin İstinye cihetinde nâ tamam kalan mahallin küşadı için ber m[^]cib-i harita kâmilen caddeye alınması lazım gelen ve müteveffa Doğramacı Abraham veresesiyle biraderleri Sahak ve Serkez ve Artin nâm kimesnelerin taht-ı tasarruflarında bulunan maa arsa bir bâb köhne hâneye istimlâk kararnâmesi mucibince tayin olunan heyet tarafından 5250 guruş bedel takdir ve tahmin edilmiş ve kararnâmenn-in 8'nci maddesi hükmünce 5'nci daire-i belediye kapusuna ve hanenin münasip mahalline birer varaka yapıştırılmış olmağla keyfiyet ilan olunur. Fî 23 Şubat 300.

(Metropolitan Rayluvay) Yani tünel kumpanyası canibinden vârid olan ildir.

Galata ile Beyoğlu arasındaki tünel kumpanyasının hissedâran-ı cemiyet-i umumiyeye-i âdiyesi gelecek şehr-i Nisan-ı efrencinin 18'nci Cuma İrtesigünü kumpanyanın Londra'da Valburg zakağında kâin 35 numaralı idarehanesinde vukubulacaktır.

Nizamnâme-i dâhilinin 55'nci maddesi ahkâmınca hissedâranın yedlerinde bulunan hisse senedi ilmühaberlerini yevm-i ictimadan üç gün akdem idarehâneye tevdi

etmedikçe cemiyet-i umumiyye-i mezkurede itâ-yı reye hak ve selahiyetleri olmayacaktır. Fî 25 Şubat 1885. Meclis-i İdare emriyle Çonbarson

Rüsumat Emanetinden

1299 senesi zarfında Selanik gümrüğünce resm-i gümrüğe mukabil aynen alınub mevcut buluna 332900 kûsur guruşluk eşya-yı mütenevviyanın bedelinden % 30'u sim mecidi 19 guruş hesabıyla nakd ve kûsur % 70'şe dahi hîn-i müzâyede de vukubulacak zmayime ilavesiyle sened-i merkumenin mâliye hazinesince musaddak esham kuponu kabul olunmak şartı ve ve şerâit-i sairesiyle (sütun 3) mezadda konulduğu cihetle talibi tarafından bunun ? kısmının 100 guruşuna 10 guruş zamm olup 1300 senesi Mart'ını 11'nci günü karar-ı katisi verileceğinden daha ziyade zam ile talibleri olduğu halde teminat akçelerini beraber alarak yevm-i mezkûre kadar rüsumat muhasbesine müracaat etmeleri. Fî 28 Şubat 300.

Galata Borsası (2 Mart)

Lira 100 guruş hesabıyla Kambiyo piyasası Londra Banka üzerine Londre tüccar üzerine

110

Farank

23

Paris banka üzerine, Paris tüccar üzerine

Pâğır

20

Eshâm-ı mübeddele

1865

Esterlin

37

Tertib-i evvel

1858-63

25 21

“ sâni

1860-72

18

“ sâlis

1865-73

Frank

404

Tahvilat-ı mümtaze

50 47

Rumeli Şimendüferi

1870

25 74

Düyûn-ı muvahhide-i Mısırye hisse senedatı

(teslimat) kıymet itibarıyla

İngiliz lirası

18 3 6	Şirket-i Umumiyye-i Osmaniye
25 5 6 10	Dersaadet bankası
30 3 5 10	Kambiyo ve esh^m-ı şirket-i Osmaniye

Osmanlı Lirası

2 7 11 20	İtibâr-ı umumi-i Osmani
75 2 8 20	Dersaadet Tramvay şirketi

Frank

68	Loryum Madeni
----	---------------

(Meskûkât) Lira 100 guruş hesabıyla

Pâre	Guruş	
12	110	İngiliz Lirası
19	87	Fransız Lirası
6	90	Rus Pul altunu
15	51	Karamiçe
60	8	Kâğıt rule
----	107	Mecidiye
----	99	Metalik
30	102	Beşlik
25	102	Altılık

(Londra Herald Matbaasında tab' olunmuştur)

2.7.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 7.
Numro 7 (Pazartesi) 13 Cemaziyelahir 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idareve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl-i Ticariye ve Maliye

Şu 15 gün içinde şehrimizde hiçbir mühim muâmeli ticariye vâki olmayup zafiyet ve tedenni-i fiyat her eşya üzerinde az ve çok kuvvetle hükmünü icrada bir devam bulunmuştur. Emtia-i müdahaleden erzâk-ı kantariye vemadeniyyât üzerine kemâl-i keremi ile satışlar vuku bulmuştur. Ham eşya piyasası büsbütün durgun olup bunlar üzerine hiçbir muâmele-i mühimme vukubulmamış ve bu da müşkilât-ı hazıradan inbiâs etmekte bulunmuştur.

Şu son haftazarfında Memâlik-i Mahruse-i Şâhânenin mahsuldâr mahallerinden vârid olan haberler mahsulâtın bir kısmının bu aralık hükmünü icra eden muhalefet havadan naşi bozulduğunu müşar ve mutazammındır.

Avrupa tahvilatından bir kısmının tedenniye rağmen Osmanlı tahvilatı tutgun olup bunların piyasalarınca cüzi bir fark görülmüş ise de o da anlarıki ile kıyas kabul eder derecede değildir. Makumatımıza nazaran tahvilat-ı Osmaniye piyasasının bir minval muharrer kuvvet ve metaneti ağlaben bunu düşürmeyip tutmak için Paris'teteşekkül etmiş olan heyet-i sarrafiye canibinden sarf olunan mesai sayesinde husule gelmiştir. Fi'l-vâki muâmelecilerce bizimkiler nisbetinde nefadâr eshâm biraz nadircedir.

Ereğli Kömürleri

Bir iki seneden beri Dersaadette ecnebi kömürleri ithalatının devâir-i askeriyenin irâde-i mekârim-i âde-i cenâb-ı padişâhi mukteza-yı münifince Ereğli kömürü (**sütun 2**) sarf ve istihlâk etmeleri sayesinde hayliden hayli takallül ettiğini maalmemnuniye arz ve işâr eder ve bununla beraber Ereğli kömürlerinin hâl ve suret-i istihsalleri hasebiyle ihtiyâcât-ı ticariyeye kifayetden ba'îd buldukları ecilden ol babda bazı mütâlaat ve mülâhazat serdini mukteza-yı vazife add eyleriz.

Ereğli kömürlerinin cinsen Haritlepol ve Liverpool kömürlerine faik ve Nokastel kömürüne mütakarrib olduğu tahakkuk etmiş ise de el yevm suret-i gayr-ı muntazamada ve ihtimam ve takayyüd-i nâkısyla ihraçları yüzünden taş ve toprak ile karışık olmaları cihetle Liverpool kömürü menzilesine inip tonilatasu 21 şiline satılmakta yani tüccar hesabıyla 16 şilin tutmakta bulunmuştur. Çünkü Ereğli madeni damarlarının ağlaben b'i vukuf ve hüsn-i imal için mukteza ve sailden mahrum hafirleri hafriyatı bi'l-külliyeye suret-i mübtediyânede bi'l-icra rast geldikleri mahallerden kuyular açıp karmakarışık cevher çıkararak satıp savmaktadırlar. Bunlar erbâb-ı vukufdan mühendisler istihdamını beyhude bir süs makamında add eyledikten kat-ı nazar ziyade masraf etmemek için kuyu burguları istimalle maadini tahrib etmekte ve kömürün cinsini bozarak İngiliz kömürünün en ednâ cinsinden aşağı fiyatla satmakta ve ekser günlerde damarları boş yere üfena ederek hiç bir şey çıkarmaksızın akşam eylemektedirler. Binaenaleyh maadin ve orman idare-i behiyyesinin Ereğli madeni zengin damarlarının büsbütün tahribine rıza göstermeyecek olduğu halde ol babda iktiza eden tedabiri vaktiyle ittihaz buyurması münasip olur zannındayız.

(sütun 3) Dersaadet Emniyet sandığı.

Ticaret ve ziraat nezaret-i celilesi tarafından emniyet sandığının ıslahı hakkında cânib-i bâb-ı Âli'ye bir lâyiha takdim olunmuş ve bu layihaya sandığın muâmelat-ı hazırasının mübtene olduğu 1285 ve 86 nizamnâmeleri yerine kâim olmak üzere bir de nizamnâme müsveddesi rabt edilmiştir. Şimdiye kadar âlem-i inziva ve istitarda vücut var olmuş olan iş bu eser-i nâfi' üzerine erbab-ı siyasetimizin nazar-ı dikkatlerini celb bizce cihât-ı adide ile faideli görünür. Sandık mezkur gibi menfaat-i umumiyeye hâdim bir eser-i müessisin işi bu merkezde mi olmalıdır?. (Emniyet sandığı) nâmı bunun hizmetinde muayyen ve muhassas olduğu iki maksadı ol kadar vazıh ifade etmez. Vâkıa emniyet sandığı hem idhar ve hem de idâne sandığı vazifesini birden ifa etmektedir. Bu suretle iki vazifeyi birden deruhte etmesini ityan sandık idaresinin bu yüzden giriftariyeti zaruri olan muhâtarât-ı adide ve azimeyi işar ve beyan demektir. Bir taraftan sandık idaresinin buhranlı zamanları tatil-i te'diyata muztar olmaksızın geçirebilmeğe muvaffakiyeti kendisince fahr ve şerefi dâi olur ise de diğer taraftan bilâ tahallûf iş bu netice-i mütemeyyineyi istihsal için nizamnâmenin mevadd-ı muhtelifesini biraz vâsice tefsir ve teville mecbur olup olmadığını tetkike mahal görünür

Cetvel-i âti sandığın meclis idaresi tarafından her sene neşr olunan mazabıttan ahz ü istihrac olunmuştur. Bunun nâtik olduğu makâdir-i halkın diş ve tırnaklarından artırdıkları paraları faize yatırmak için iş bu eserden ne dereceye dek istifade ettiklerini gösterir.

[Sahife 2] (sütun 1)

Sene nihaye mevcut emanet		Sene zarfında medfuat		Sene zarfında makuzat	
Pare	Guruş	Pare	Guruş	Pare	Guruş
30	129610	10	1732450
...	3237427	3066452	10	5007771
35	3803139	20	563862	15	6203575
15	4987857
....	6951230	30	8017005	5	9980379
15	7124247	11983823	25	12166939
15	7564107	25	8460063	25	8910821

15	6420528	25	8833095	25	7689516
20	4844161	5	14594280	10	13017913
20	4844161	5	14594280	10	13017913
20	4844161	5	14594280	10	13017913
10	4822553	20	5150911	10	5130303
30	5883069	30	4604150	10	5663667
30	6356393	20	6790085	20	7263409
...	6601039	30	519230	30	5436975
20	6766643	20	5747400	...	5913006
10	7543274	10	5471554	...	6248180

Seneyn-i Muâmelât

Fî emaret-i 1868'den fî 28 Şubat 1869	1284
“ 1869 “ “ “ 1870	1285
“ 1870 “ “ “ 1871	1286
“ 1871 “ fî 29 “ 1872	1287
“ 1872 “ “ 28 “ 1873	1288
“ 1873 “ “ “ 1874	1289
“ 1874 “ “ “ 1875	1290
“ 1875 “ fî 29 “ 1876	1291
“ 1876 “ fî 28 “ 1877	1292
“ 1877 “ “ “ 1878	1293
“ 1878 “ “ “ 1879	1294
“ 1879 “ fî 29 “ 1880	1295
“ 1880 “ fî 28 “ 1881	1296
“ 1881 “ “ “ 1882	1297

“	1882	“	“	1883	1298	
“	1883	“	ff 29	“	1884	1299

İş bu cetvel mütalaasından müstefad olduğu vechle sandığa tevdi olunan emanet 93-94, 1291-92 senelerinden mada her daim istirdattan fazla bulunmuş ve seneyn-i Erbaa-i mezkure nihayetinde akdemce 7,5 milyon guruşu tecavüz etmiş olan emânâtın yekünü bir seleseden ziyade tenezzül eylemiş ise de bir dört sene daha mürur eder etmez yani 1299 senesi nihayetinde yine eski mertebe-i gayesine yaklaşmıştır. Dersaadet ve bilâd-ı selese ahalisinin miktarı 750,000 nüfusu tecavüz etmeyeceği farz ile liecli'l-erbah sandığa yatırılan akçe ana kıyasen hesap olundukda adam başına 10 guruş isabet etmiş olur. İş bu kıyasın hakikati hâl ile mutabakatı hülyasında değildir. Çünkü sandığın mazabıt-ı resmîyesi ol derecede muktasırdır ki bunlardan emanetin kaç kişi tarafından tevdi olunduğunu ve makbuzat ve medfuat muâmelesinin ne surette cereyan eylediğini istinbat mümkün olmamıştır.

Makâdir-i meşruhanın yalnız sandık tarafından kabul kılınan mebalîği gösterdiği ecilden tevdi teklif olunan mahsul tasarrufun yekûn sahihini tayin ve irâeden uzak olduğunu ilâveten işâra müşâraat ederiz. Sandığın nizamnâmeler ile mevzu ve müesses usul idaresinin noksanîyetini isbat için idarenin emanet-i mevduanın nizama muvafık ve mü'temin surette erbâhına mahal bulmak kendisince adimü'l-imekân bulunduğu ecilden ekseren imsâk ve tasarrufdan artırılıb sandığa tevdi teklif olunan mebalîği redde mecburiyet görmesinden âlâ delil olamaz. Bundan başka sandıkta kendisine tedi olunan akçeyi erbâh için malik olduğu vesail ile nisbet kabul etmeyecek derecede emanetin yığılup kalması isbât-ı müddeâyâ daha vâzih beyine olup bunun için 1299 senesi nihayetinde mevcut emânâtın miktar-ı mecmuunun hemen dört (sütun 2) milyon guruşu fiyat-ı mukannene-i nizamiyesi olan % 9 ve 6 ve küsuru % 5 ve 4 ve hiç faizle kabul kılınmış olduğu halde 7,5 milyon guruşa baliğ olmuş idüğü dermeyeran olunabilir.

Böyle bir hal sandık nizamnamesinin sermayesini erbâha dâir ahkâmını tetkik edenlerce dâi-i hayret ve istiğrab olamaz. Ahkâm-ı meşruhaya nazaran sandık tevdiattan mütahassıl mebalîği ya eşyâ-yı zî kaymiyyeye rehin ve teba-i devlet-i aliyyeden ve ashâb-ı emlakden iki zatı kefil alarak veyahut emlak iradını istirha ederek idâne ve ikraza me'zundur. Sandık eşyâ-yı zî kaymiyyeye karşı ikraz ettiği mebalîği istifa için 1286 nizamnamesi ahkâmınca medyun tarafından vadesi hululünde deyninin adem-i te'diye ve tesviyesi taktirinde rehinleri ilam istihsaline hacet olmaksızın yalnız icra

memuriyeti canibinden bir memurun huzuru şartıyla bey'a hak ve salahiyeti olmak hasebiyle her nevi teshilat-ı matlubaya malikdir. İki kefil veya emlak iradını rehin alaral bâ mukavele idane ettiği mebâliğin tahsil ve istifası için sandığa bu yolda teshilat ita olunmamıştır. Usul-ı muhâkemat-ı hukukiyenin kesret mersimine nazaran sandık idaresi canibinden emvâl istirhanıyla idanene-in usul ve kefil veya irada karşı ikrazın dahi istisna makamında add ve itibarı hakkında ittihaz olunan kaideye tasvibden başka bir şey denemez.

İmdi iş bu kaidenin netice-i ittihazi olarak sandık artık ihtiyacat-ı idhariyyeye kifayet etmemektedir. Çünkü eşya-yı zî kayyımıyye terhiniyle istikraz olunan akçenin miktarı işletmek için tevdi edilen emânatin miktarından aşağı kalmaktadır.

Bu nokta üzerine ileride bir ikinci bend ile bahse ictisar ederiz.

(sütun 3) Mütenevvia

Vilayattan alınan ahbara nazaran tiftik kırkımına başlanmıştır. Bu sene cins mahsulün sene-i sabıkanınkinden daha âlâ olacağına ümitler gittikçe kuvvetlenmektedir. Çünkü bu yıl havalar fevkalâde mülayım geçerek keçileri açıkta tutmağa müsaade vermiş ve nâdiren vâki olan şu hâl tiftiğin ince ve parlak ve beyaz olarak husulünü müstelzim olmuştur.

Dersaadet ile Suriye vilayetinde olduğu gibi Adana vilayetinde dahi bir gaz depoyunun te'sisi ve ihdası hususunun cânib-i hükümet-i seniyyeden istida olunduğu malumât-ı müstahsele-i mevsukadandır.

Londra ve Petersburg ve Hevce Beg piyasalarında zahire ticaretiyle şöhreyâb olmuş olan Askaramanga kumpanyasının bu kere tatil-i te'diyat eylediği istihbar kılınmıştır. Teferruat-ı madde hakkınada henüz malumat-ı mufassalaya destres olunamamış ise de iş bu iflasın piyasamızca öyle hiss olunur derecede zararı dokunmayacağı maznundur.

Birsene kadar müddetten beri İtalya pirinci ithalatı hayliden hayli takallül etmiş ve buna mukabil Hind pirinci anın noksanını ikmâl etmekte bulunmuştur. Emtianın kıymet-i muhammenesı üzerinden % 8 resm-i gümrük ahz ve istifası usulü Hind

pirinçlerini İtalyan pirinçleriyle ciddiye rekabet edecek bir hale vaz ve isal etmiştir. Çünkü bu suretle Cenova pirinçleri bahalulukları hasebiyle rağbetten düşükleri halde berükiler mazhar-ı rağbet olmakta bulunmuşlardır. İmdi geçen ve bu senelerin şehr-i Kanunusânilerinin ibtidalarından itibaren Mart'larının22'nci günlerine kadar Dersaadete varid olan İngiliz ve İtalyan pirinçlerinin miktarları mukayeseten ber vech-i âti gösterilir.

1885 1884

Torba Torba

6250 7250 İtalyan pirinci

15000 7600 Hind pirinci

Ticaret odasında kıraat olunan lâyhadan mâba'd

15- "Afyon öşrünün usul-i Tahsili"

İş bu madde oda tarafından nazar-ı dikkat-i cedideye alınarak tetkık-ı maslahatla öşr-i mezkûrun tahsili hakkında ittihaz olunacak en müstahsen usul üzerine beyân-ı re'y etmek üzere heyetinden bir komisyonun mâliye nezaret-i celilesine {Sahife 3} (sütun 1) takdim kılınıp şimdi keyfiyet oraca tetkık ve tezekkür olunmakta bulunmuştur.

16- "Sefain-i ticariye ashabının taifeleriyle münasebetlerini tanzim ile ashab-ı sefain menafinin muhafazası zımında ittihaz olunacak tedabir."

Bu husus hâla hâliye durmakta bulunmuştur.

17- "Muhtelif namlarla Dersaadette icrâ-yı muâmelat etmekte olan ecnebi sigorta acenteleri hakkında bir nizamnâme tanzimi."

Bu madde hakkında Ticaret Nezaret-i Celilesi canibinden tanzim kılınan nizamnâme müsveddesi bi'l-müzakere icabı icra kılınmak üzere cânib-i bâb-ı Âli'ye arz olunmuştur.

18- "Poliçe ve Kambiyo protestolarının odaya kaydı."

Bu babda ticaret ve adliye nezaret-i Celileleriyle oda meyanında muhâberât-ı medide icra olunduktan ve keyfiyet tahavvülât-ı adideye uğradıldıktan sonra el yevm meclis-i hâss—ı vükelaca mevzu-ı mevzi' müzâkere olup netice-i hasenesinin kariben zuhurı muntazır bulunmuştur.

19- "Kafkasya tarıkıyla İran'a irsal olunan emtianın transit muâmelatının Rusya devleti cânibinden meni."

Ticaret odası transit muâmelatının mümkün mertebe teshiliyle Trabzon ve Erzurum şehirleri ticaretinin terakkisine yardım olunabilmek üzere bu iki mabeynindeki tarak-ı mevvarda ve meabirin sûrat-i inşaa ve tamirleri lüzumunu cânib-i hükümete arz ve işarda tecviz-i terahi etmemiş ve hükümet-i seniyye dahi odanın re'y ve efkârını derpîş nazar-ı dikkat buyurarak tarak ve meâbir-i mezkurenin tamir ve inşaları için lâzım gelenlere emr-i ita buyurup icap eden muâmelat dahi mevki-i icraya konulmuş olmağla tarak-ı mevarde-i adidenin ikmalerinden istidlâlen bunların emr-i tamir ve inşalarının kariben pezîra-yı hitam olacağı memul bulunmuştur.

20- “İflas ilanlarının evvel emirde odaya kaydı.”

Ticaret odası ehemmiyet-i maslahata binâi bu babda ticaret nezaret-i celilesine bir mufassal takrir takdim etmiş ve o da bunu icab-ı ircaa kılınmak üzere şûrâ-yı devlete ihale buyurmuştur. Cânib-i Bâb-ı Âli'den tastik ve tasvib buyurulan iş bu tedbir adliye nezaret-i celilesine tebliğ buyurulmuş ise de odaca şimdiye kadar tatbik ve icrasına müsaade istihsal kılınmadığından ticaret nezaret-i celilesi nezdinde te'kid ve tecdid teşebbüst mecburiyetinde bulunulmuştur.

21- “ İzmir tüccarının arzıye müddeti temdidinin daha sair bir takım emtiaya dahi teşmili hakkındaki istidâları”.

(sütun 2) Keyfiyet rüsumat-ı emanet-i aliyyesine arz olunmuş ve tarafımıza vâki olan te'min ve ihbara nazaran oraca iş bu istidâyâ hak verilmiştir.

22- “Yerli şaraplarının ıslah imalleri ile ticaretin bu şübesinin tevsî ve terakkısı için ittihaz olunacak tedbir.”

İş bu madde odaca nazar-ı itinâ-yı ciddiye bi'l-ahz ol babda ittihazı icap eden Ahsen tedabiri müzakere için bu gibi mevadda vukufu bulunan bir takım tüccar ile heyetten birkaç zattan mürekkeb olarak bir komisyon teşkil olunub bunun tanzim eylediği takrir-i ticaret ve ziraat nezaret-i celilesine takdim kılınıp şimdi orada mevzu-u mevki' müzakere bulunmuştur.

23- “ Yün ve tiftiği havi çuvalların gümrük rüsumundan muâfiyetleri.”

Odanın talep ve istidası üzerine iş bu muâfiyet bâ emr-i âli bi't-tasdik gazetelerle tüccara ilan ve işâr edilmiştir.

24- “ Emtia-i cedidenin kîri kantarları ile vezni.”

Ticaret odası iş bu usulün ilgasını hükümet-i seniyyeden istida edip hâla cevabına intizarda bulunmuştur.

25- “Transit rüsumunun ilgası.”

Oda ol babda vaki olan istimzaca cevab tastik vermiştir.

26- “Tüccar adamlarının hizmetkâr resmi.”

Oda iş bu tedbir aleyhine beyân-ı re’y etmiştir.

27- “Kereste hamulesiyle Haliç’e giren sefaince gümrük merasimi”

Oda sefâin-i mezkure hakkında meriyyü’l-icra olan merasimin ticaret-i milliyenin bu şübesince mazarrat-ı azimeyi mûcib olabileceği mütalaasıyla buna muhalif bulunarak azasından mürekkeben bir komisyon teşkil ve anın mütâlaatına ebnâi bir mufassal takrir-i tanzim ve takdim etmiş ve bununahkâmı ticaret nezaret-i celilesi cânibinden bade’t-tasvib bâb-ı Âli’nin takdirine arz olunmuş olmağla bugün yarın tastiki muntazır bulunmuştur.

28- “Gümrükten imrar olunan emtianın takdir kıymetleri”

Ticaret odası tüccarın emtianın gümrük muhammenleri taraflarından suret-i gayr-ı muntazamada taktir kıymetleri aleyhine dermeyeran ettikleri şikâyatı derpîş nazar-ı dikkateyleyerek şu halin önü alınması hakkında rüsumat emanet-i aliyyesine bir takrir takdim etmiştir.

29- “Transit emtia üzerinden aynen alınan % 8 resminin suret-i iâdesiyle gümrük canibinden teklif olunan merâsim-i sâire.”

Oda buna dair mütâlaatını bâ takrir arz (sütun 3) etmiş ve takrir-i maruz el yevm cemiyet-i rüsumiyede mevzu-u mevzi müzâkere bulunmuştur.

30- “ Gümrük rüsumuna mukabil aynen alınan emtianın sehm-i kuponu ve sergi mukablinde fûruhtu.

Ticaret odası böyle bir usulün devamından gerek tüccar ve gerek hazinece terettüb eden hasâr ve mazârı câv-nib-i hükümete arz ve işâr ile beraber bunun yerine her 15 günde bi veya her ay nihayetinde toptan ve birkaç kısma bi’t-taksim müzâyede tarikıyla bey usulünün vazını talep ve istida etmiş ve bu babda rüsumat emanet-i aliyyesiyle bâb-ı Âli arasında tâti-i muharrerat olunarak cevabı cânib-i emanetten odaya tebliğ buyurulmuş ise de odaca elan müzakeresi bitirilememiştir.

31- “Âhıran şehremaneti celilesi canibinden meşhur ve muteber ve odaya mukayyed tüccarın bilâ istisna esnaf tezkeresi ahzına mecbur tutulmalarından ibaret olarak kabul ve ittihaz kılınan usul”

Oda iş bu tedbirin hakikaten esnaf add ve itibar olunan eşhas hakkında tahdid tatbik ve icrası için lâzım gelenler nezdlerinde icrâ-yı teşebbüsatta hâla devam etmekte bulunmuştur.

32- “Tiftik keçilerinin inkırazları ile vilâyât-ı şâhânenin bazılarında tiftiğin tedenni-i kıymetinin önünü almak için ittihaz olunacak tedabir”.

Oda bu babda nezaret-i celile-i mâliyyeye bir mufassal layiha takdim etmiş ve keyfiyet hâlâ oraca tetkik vetezekkür olunmakta bulunmuştur.

Efendiler!

Müzâkeratınıza mebni aleyh olan başlıca mevad işte bunlardan ibaret olup haklarında burada arz-ı tafsilat mukteza görünmeyen bunlardan daha az ehemmiyetli bir takım hususat daha var ise de anlar üzerine arza girişmezden akdem odanın teessüs ve teşekkülünün ilk senesinin nihayetinde ticaret ve sanainin tevsi ve terakkisi uğurunda ittihaz kılınacak tedâbir üzerine müzâkereye memur nafia komisyon-ı âlisine göndermiş olduğu takririn netice-i hâsılasının işâr ve beyanı muvafık maslahat görülmüştür.

Ticaret ve sanainin istihsal-i esbab-ı tevsi’ terakkisi zımında cânib-i hükümet-i seniyyeden ikdam ve ihtimam ile takib olunan maksada nailiyet için oda tarafından tavsiyesi muktezâ-yı vazife görülen tedabir ber vech-i zîr zikr ve telhis olunur.

1- Tarak ve meâbir-i mevcudenin tamiri;

2- Her nevi ve hususuyla Avrupa emtiasına mümasil mahsulât-ı sanaiyyeyi imâle mahsus fabrikalar tesisi;

3- Yeniden tarak-ı mevarda küşadı ve liman ve nehirlerin tathiri;

4- Mevcut şimendüferlerin tevsiyle yenş-iden tarak-ı cedideye inşası;

[Sahife 4] (sütun 1)

5- Yerli emtia ve mahsulât üzerine mevzu gümrük rüsumunun ilgasıyla emtia-i ecnebiye gümrük resmi tarifesinin tezyidi.

6- Şimendüfer ile tarak-ı mevarda temdid ve teksir olundukça âşar yerine emlak vergisinin vazı;

7- Vilâyatda şubeleri olmak üzere pâ-yı tahtta emlak ve ziraat bankalarının tesisi;

8- Gümrüklerin idare-i dâhiliyelerinin ıslahı;

9- Dükkan (eşya-yı ticariye idhar etmek üzere leb-i deryada büyük mağazalar) inşası;

10- Sefâin-i ticariye-i Osmaniye inşasına muktezi muâfiyeti;

11- Sefaince İngiliz usul mesahasının kabulüyle rüsumunana göre istifası,

12- Ticaret muhakemenin ıslahı.

İş bu tedabirin kâffesi cânib-i hükümet-i seniyyeden nazar-ı dikkat-i cedideye ahz buyurulup takririmizin suretleri kendilerine ait hususatın icablarını icra etmeleri zımında bi'l-cümle nezaretlere tebliğ olunmuştur. Bunlardan ekserisinin bi't-tasvib mevki-i icraya vaz olunduklarını müşahade ile kendimizi bahtiyar add ederiz.

Malum-ı âlileri buyurulduğu vechle velâtün izâm ve mutasarrıfın-i kirâm hazarâtının kâffesine tarak ve meâbir-i mevcudenin tamiriyle yeniden yollar küşşâdına mübâşeret için mezuniyet verilmiş ve bu ameliyata kemâl-i keremi ile devam olduğu gibi bunlardan ekserisi şimdiden ikmâl edilmiştir.

Temür yollarının tevsi' ve inşasına dair birçok levâyih bâb-ı Âlide derdest tetkık bulunmuştur.

Ez cümle sefâin-i ticariye-i Osmaniye inşasına muktezi yerli levazımın gümrük rüsumundan muâfiyeti hususu henüz mevzu-u mevzi müzâkeredir.

Sefaince İngiliz (Morison) usul-ı mesahası kabul kılınmıştır.

Adliye nazırı devletlü Hasan Fehmi Paşa hazretleri mehakimin eemr-i ıslahlarını ikmâl ile adaletin daha muntazam ve mükemmel surette cereyanını temin için sarf-ı himmet ve nesai buyurmaktadır.

Bâlâda zıkr ve beyan olunan tedabirden bazıları henüz file çıkarılmamış iseler de hükümet-i seniyyenin terakkı-i ticarete mütaallık kâffe-i hususatta bezlinden geri durmadığı himmet ve atıfeti sayesinde bunların dahi kariben hîn-i icraya isalleri memul bulunmuştur.

Elhâsıl odanın tarih-i tessüs ve teşekkülünden biri ticaret memlekete muktazı malumatı ita ve ilâna muhtass ve muayyen bir vasıtaya malikiyet hakkında mevcut olan

tasavvurunu sene-i sabıka nihayetine doğru hîn-i husule îsal eylediğini burada zikr ve beyan edebilmekle müfteharız. İdaresi şehrimiz (**sütun 2**) muteberân tüccarından Şirinyan Mihran Efendi'ye ihale ve ve tefviz kılınmış olan iş bu gazete “Dersaadet ticaret odası Gazetesi” nâmıyla bundan üç ay akdem mevki-i intişara çıkmaya başlamış ve bunun şimdiden meşhud olan âsarından istidlâlen tesisinden matlub olan maksada hizmete kifayeti memul olunmakta bulumuştur.

Böyle bir gazetenin tesisi odanın istitaat-ı mâliyesi kendisine müsaîd oldukça vazife-i memuresini ifâ için hiçbir fedakârlıktan çekinmeyeceğine delil-i celidir.

Odanın bulunduğu hal ve mevki-i mâliye gelince burası bihakkın memul olduğu derecede mamur olmayub binâen aleyh arz olunan muvâzene defterinde görünen açığı kapatmak için yeni bir istikraz akdine mecburiyet görünmüştür. Odaya mukayyed tüccardan ekserisi esnaf vergisi ifasıyla mükellef tutulmamış ola idiler. Fazla varidat ile kapadılır bir muvâzene defteri arz olunabilir idi. İş bu tedbirin tatbik ve icrasında devam olunacak olur ise bundan oda her cihetce küllî mutazarrır olacağından böyle bir hale nihayet verilmesi zımında lâzım gelenler nezdlerinde tekrar ve tekid-i teşebbüsât li ebedir.

İş bu raportuya hâtime vermezden evvel oda hakkında her an ve zamanı-ı meşhud-ı bâsire-i ibtihacımız olan himmet ve muâvenet hayr-ı hâhânelerinden dolayı ticaret nâzır-ı meâlisemiri devletlü Paşa hazretleri ile ticaret müdür-i umumiyyesi saadetlü Beg Efendi hazretlerine heyet nâmına arz-ı şükranıyyeti farîze-i zimmet add eder. Ve vazâif-i memurelerinin ifasında gösterdikleri gayretten dolayı oda memurinin kâffesine ve hususiyle Gabriyel Karaseryan ve Aram Hayım Efendilere dahi teşekkür eyleriz.

Sene-i sâbıka defatir ve muhasebatının tetkiki ile sene-i câriye bûdcesinin tanzimi için bir komisyon tayin ve teşkili ricasıyla hatm-i makâl olunur. Fî 21 Şubat sene 1300.

Şubat'ın 8'inden iş bu Mart'ın 2'sine kadar üç hafta zarfında Trabzon limanına âmed eden sefâinin miktar ve hacim ve hamuleleri ile bandıraların mübeyyin cetveldir.

Kıta	Hacim Tonilata	Hamule	Bandıra
6	7095	Mütenevvi'	Fransız

2 2293 “ Avusturya

4 2642 “ Rusya

Batum’dan gelip Dersaadet’e giden

4 4415 “ Fransız

(sütun 3)

4 4665 “ Avusturya

3 3333 “ Rusya

Rize’den gelip Dersaadet’e giden

3 2280 “ Osmanlı

Dersaadet’ten gelip Rize’ye giden

3 2280 “ Osmanlı

Sandal. Batum’dan gelen

3 70 Gaz Osmanlı

Poti’den gelen

3 51 Mısır Osmanlı

Bank Osmanî

(1885 senesi şehr-i Kanunusânîsinin 31’nci günkü halini mübeyyin cetveldir:)

Matlubat

Pâre Guruş Hisseler

--- 550.000.000 Taksitleri henüz istifa olunmayan

19 51.091.171 Dersaadet’te mevcut sandık-ı nükud

21 23.033.381 Şaban’da “ “

9 383.086.229 Cüzidanda mevcut eshamve tahvilat

9 590.366.120 Hazine-i celilenin hesab-ı câri üzerine deyni.

30	326.650.279	Sairlerin hesab-ı câri üzerine deynleri.
25	137.120.754	Esham ve emtia üzerine ikraz olunan mebalîğ
7	9.009.686	Emvâl-i menkule ve gayr-ı menkule
6	1.913.028	Mütenevvia
6	<u>2.072.270.651</u>	

Medfuat

----	1.100.000.000	Sermaye
----	33.251.500	İstanbul’ada mütedâvil banknot. Şübelerde mütedâvil banknot.
5	95.954.093	Bedelleri tediye olunacak bonolar
33	2.030.181	Hazine-i celilenin hesab-ı câri üzerine matlubları.
19	391.652.126	Sairleeri hesab-ı câri üzerine matlubları.
7	74.519.833	Vade-i muine ile mevzu terhinat
---	281.045.471	İhtiyât-ı metnu’
---	599422	Tediye olunacak temettuat
22	93.218.023	Mütenevvia.
6	<u>2.072.270.651</u>	

Aslına mutabıktır. Müdür Vonhas. Müdür Dov.

Paris’te Rumeli şimendüfer tahvilatı “ Rov ekonomik E Finansbir” nâm-ı Paris gazetesinde ber vech-i âti okunmuştur.

[Sahfe 5] (sütun 1)

Rumeli şimendüferleri tahvilatı 48,5 frankda duruyor. Mahkeme-i istinaf müdde’i-i umumisinin rüfekamızdan biri tarafından neşr olunan mektubu tahvilât-ı mezkure kuralarının Fransız gazeteleriyle neşr ve ilanlarının meşruiyeti hakkında her nevi şübehatı def ve izale etmiş olmağla bundan ashâb-ı tahvilatın istifadeleri lazım gelür. Çünkü kuraların keşidesi üzerine ahz ve istihsal-ı malumat hususundaki müşkilat

birçok adamlarca tahvilât-ı meşruhanın göstereceği fevâid ve muhassenata rağmen ahz ve iştirasından büsbütün ictinab için bir sebep kâfi olmuştur.

Hevce Beg limanına 1884 senesi zarfında âmed ve şedd eden sefâin-i ticariye-i Osmaniye hakkında ora baş şebenderliğinden vârid olan tahrirattan müstahreç malumatıdır.

Sefâin-i Vâsıla

Kıymet Hamule	Nev-i hamule	Hacim Tonilata	Kıt'a
Ruble			
8000	Fındık	179	6 sandal
5497	Muhtelif	544	3 Berîk
14550	Fındık	202	4 Gulet
<u>28047</u>		<u>925</u>	<u>13</u>

Sefâin-i Âzime

5600	Un	179	6 Sandal
2241	Odun	544	3 Berîk
7400	Gaz	202	4 Gulet
<u>15241</u>		<u>925</u>	<u>13</u>

Kalas şebenderi tarafından oranın 1884 senesi zarfında vukubulan ithalat ve ihracatı hakkında gönderilen tahrirattan müstahrec malumat istatistikıyyedir:

İhracat Kilogram	İthalat Kilogram	
94.942.308	58.870.425	İngiltere
40.207.402	6.665.664	Memalik-i Osmaniye
12.778.991	11.199.958	Rusya
6.620.141	10.953.659	Fransa
13.889.846	22.955	Felemenk
11.206.879	1.348.036	Bulgaristan

370	10.937.323	Almanya
464.801	10.874.431	Avusturya
8587798	1423752	Yunanistan
1127657	6265447	İtalya
9350000	887	İspanya
1060064	10	Mısır
659	199699	İsviçre
117113	114015	Sırbistan

Bâlâda gösterildiği vechle Kalas'dan en ziyade meta ihraç olunan memleket İngilter ve andan sonra memâlik-i (**sütun 2**) mahrusa-i şâhane olub oradan memalik-i mezkureye ithal olunan emtiadan başlucalarının miktarları ber vech-i âti gösterilir.

Kilogram

36.825.819	Kereste
2074202	Un ve zahire ve teferruatı
351064	Mahrukat
228244	Kün ve kürek

Miktarlarının cüziyyetleri hasebiyle küsur 51 kalem eşyanın zikrinden sarf-ı nazar kılındı.

Mesina limanının 1884 senesi rub-ı âhırı zarfında memâlik-i mahrusa-i şâhâne ile cereyan eden muâmelat-ı ticariyesine dair malumatdır ki ora şebenderinin tahrirat varidesinden istihraç olunmuştur.

Memalik-i Osmaniye'den İthalat

Kıymet Frank Miktar Hektolitre

3060	68	Fıçı ve tulum ile şarab
------	----	-------------------------

Kilogram

54462	181540	Palamut ve levazım-ı saire-i debbağıye
-------	--------	--

5400	2000	Ham Gön
99325	40541	Büğday
	Adet	
27	9	Serpuş

164754

Mesina'dan Memâlik-i Osmaniye'ye İhracat

Frank	Hektolitre	
825	25	Fıçı ve tulum ile şarab
84402	14067	Boş Fıçı
	Kilogram	
5980	260	Portakal ve Limon hülasası
56	28	Enva-i Çerez
3885	3238	Kendir ip ve halat
1320	2400	Kutu için biçilmiş ağaç
5950	1700	Dikilmiş eşya
10856	47200	Limon ve Portakal
3750	2500	Badem içi

117024

İbrail şehbenderliğinin bir kıta mektububndan müstahreçdir.

İbrail şehrinin hal ve mevki-i ticarisi iyi olmayub kesad derece-i nihayeyi bulmuş ve ehemmiyet-i belde günden güne zâyi olmakta bulunmuşdur. Buranın eski halini iâde için serbest liman ittihazı zımnında bir kanun lâyihası tanzim olunarak meclis-i umumiye arz ve havale kılınmış ve oradan bade't-tasdik ve'l-kabul gelecek mevsim bahardan itibaren mevki-i icraya vazı muhtemel bulunmuştur.

Her sene buraya 20–30 kıta sefain-i ticariye-i Osmaniye gelüb piyasanın canlanmasına medar (**sütun 3**) olurlar iken geçen sene yalnız 1 kıt'a gelip gitmiştir.

Dğer taraftan sefainin tahmil ve tahliyesinde çalışmak üzere Anadolu'dan gelen amelenin miktarı tezayüde bini bulmuştur. Başka vakitlerde bunlar kendilerine kâfi

ücretle iş bulurlar idiyeler de şimdiki halde bulamayub yerli amelenin istediklerinden pek dûn ücret kabulüne muztar kalmakta ve bu cihetle yerliler ile münâza'a etmektedirler.

İş bu mesele bu sene yerli amelenin rekabeti hasebiyle ol dereceyi bulmuştur ki hükümet âsayiş-i umumiye ihlal edebilir. Vukuâtın önü almak için asakir-i muhafaza-i mahalliye tezyid ve takviyeye mecbur olmuştur. Ahvâl-i meşruhaya mebni amele-i merkume her ne kadar polis ile memurîn-i sâire-i mahalliye cânibinden çalışıkları sefain etrafının ekseriya asker karagolları ile ihata ve muhafaza ettirilmesi için icab eden tedabirin ittihazında derîğ himmet ve mesâi olunmamakta ise de yine bazen sui muâmeleye dûçar olmaktadır.

İtalya memalikinin 1884 senesi muâmelât-ı ticariyesi hakkında maliye nezareti tarafından neşr olunan istatitiklerden müstahrec malumattır.

İhracat Frank	İthalat Frank	
146.601.022	57.633.413	Müsekkerat ve yağ
5607407	60.651.141	Erzak-ı kantariye ve akâkir ve duhan
40.831.837	41.171.265	Mahsulât-ı kimyeviye ve atariye
13.793.150	24.552.642	Boya
-----	317.892.977	Kendir ve yün ve pamuk vesaire
3.000.202.503	100.533.323	İpek
69.283.467	69.233.068	Kâğıt vesaire
22.428.505	60.342.335	Gön
51.106.870	184.518.534	Madeniyyat
63.697.696	99.474.335	Taş ve toprak ve âvani.
128.569.644	140.986.830	Zahire ve un ve saire
147.342.117	108.859.530	Boynuzlu vesair hayvanat
12.190.737	48.875.688	Eşya-yı muhtelif
<u>1.096.540.275</u>	<u>1.344.745.099</u>	

1884 senesinin

İhracat Frank	İthalat Frank
1.198.853.587	1.381.784.939

[Sahife 6] (sütun 1) Rehber-i ticaretten menkuldür. Fenn-i ticaret

(Fenn-i ticarete dair malumat-ı muktazıyye-i?Ticaret)

Ticaret denilen şey (okunamadı)

2.8.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 8.
Numro 8 (Pazartesi) 27 Cemaziyelahir 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusaya çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. sütun)

Umur-ı Nafia-i Umumiye ve Ticaret

Dersaadet ticaret odası başkâtibi izzetlü efendinin neşrini nüsha-i âhıramızda hitama reside etmiş olduğumuz raportosu mütalaasından müstefad olduğu vechle oda heyeti ticaret memleketi mani terakkisi olan mevaniden tahlis için en müesser tedabir üzerine canib-i hükümet-i seniyyeden istimzac ve isfar olunduğu zaman bilhassa ve bi'l-iltizam demir ve âdi yollar ile emtia-i mahzenlerinin inşası ve limanların taranub tathiri ve daha saire gibi mahsulât-ı arzıyyemizi suret-i nâfiada sürebilmekliğimize vâsıta-i

yegâne olmağla ihtiyacat-ı hakika-i ticariye ve sanaiyyeden bulunan umur-ı nâfia-i umumiyyenin sürat-i icrası üzerinde ısrar etmiştir.

Hükümet-i seniyye mamuriyet ve mesudiyet mülk ve millet hakkında derkâr olan himmet-i âliyesi muktezasınca buna müteferri' mevaddı nazar-ı dikkat-i cedideye ahzla ol babda ittihazı icab eden tedabiri tetkik ve tezekkür için bir takım komisyonlar teşkil buyurmuş ve bunların âsar-ı filiyyesinin zuhuruna ızdırâb-ı derun ile terekkub ve intizar etmekte bulunuştur.

Anadolu vilâyât-ı şâhane her ne kadar şimdi muhkem şoseler ile yekdiğerlerine rabt ve ilsak olunmuşlar ise de henüz en uzununu İzmir ile Kasaba arasındaki 175 kilometrelik demiryol olmak üzere sahilden biraz mütebâid birkaç yoldan başka yollar ile donatılamayup yeniden şümendüfer inşasına ve umur-u nâfia-i saireye gelince bunların iki sene akdem imtiyazları ita buyurulmuş olan bazıhatlardan madası henüz kuvveden fiile çıkarılamamıştır. Fi'l-hakika daha geçende ittisak meselesi hal ve tesviye olunmuş ise de hatt-ı ittisakın memlekete edebilmesi memul ve melhuz olan hudema (sütun 2) tın ve fert ve ehemmiyeti her ne derecede olur ise olsun bi nefse menâf-i ticariye-i memleketçe Anadolu içerilerine müteveccih hututtan her hangisinin olur ise olsun hiç olmaz ise nısfı derecesinde temdiden husule gelecek fevaid ve muhsenata tekâbül edemeyeceği derkâr olup gerek erbâb-ı hükümet ve gerek ahali-i memlekt şu halin muhtac-ı ıslah bulunduğu re'yinde müttefiktirler. Maa hâze hükümet-i seniyyenin rıza ve muvafakat gösterdiği halde ihtimalki bunların icrasından eshal bir şey olmayacak ve bunun için cânib-i hükümet-i seniyyeden kendisine arz olunan levayıhdan menâfi-i memlekete en ziyade muvafık görüneni kabul ve tastikten başka bir şeye ihtiyaç görünmeyecektir.

Bab-ı Âli'nin isabet-i efkâr ve efâlini isbâten meşagil-i hariciyyenin kendisine müsaade verdiği her zaman memleketçe ircaa olunacak ıslahata atf-ı inzar-ı dikkat buyurduğunu ve imtiyâz-ı istidâlarına müteferri' evrakın tetkiki için merasim-i mutadaca bazı mertebe adem-i isticâl vukuu söyleniyor ise de âtide birinci derecede bu nevi tasavvuratın hususuyla her yerin 3 adet ve tabiat-ı mahalliyesiyle derece-i medeniyetine tatbik ve tevfikân hız fiil ve icraya ihracları icab eden memleketimizde elzemiyeti bedidar olan müşekkefata tetkiki ve ikinci derecede bu yolda işleri deruhte veiltizam için meydana çıkan eşhas ve şürekât haklarında tahakikat-ı müdekkıkâne icrası gibi zimmet-i hükümete müterettib ve vazâif-i icâbatına atf ve haml etmek lâzım geldiğini arz ve ifadeye mecburuz. Teyid-i müddeî zımnında hükümet-i seniyyenin isabeti

mazinin acı acı tecrübeleriyle mertebe-i sübuta pîveste olmuş olan ihtiyat ve ihtirazından dolayı mayub ve muâtıb tutulamıyacağını ve verilen imtiyazların bunları istihsal edenlere âlet-i istifade omakdan (sütun 3) başka memleketçe hiçbir hayra yaramadığını ve birçok şirketlerin teşkil etmeleriyle beraber âlem-i gıyaba kadem bastıklarını ve umur-ı müteşebbihe müşevvaklarının hisse sendlerini hayali veitbari olarak terakkı ettirip bade memul olunmaz dereceye düşürdüklerini vebundan başka bizde daima Avrupa'da mevzu-u mevzi' mübâhase edilenden diğer güne şâyan nazar-ı dikkat bir fikr-i umumi bulunduğunun derpîş nazar-ı itina olunması muktaza idüğünü ve daha geçenlerde bazı imtiyazatın itası münasebetiyle bunların hemen münhasıran bir takım ve her halde emniyet ve itimada müstahak şirketlerin istifadalarına yarayacağı eracifinin işâa olunduğunu muarız mütalaada bast ve beyana mücasret eder vebununla beraber ihtiyat ve ihtirazat-ı vâkıadan bahsedişimiz umur-ı nâfia-i umumiyenin bilâ müddet olmayub bilakis mahsusan menafi-i hakîkiyye-i ticariyeyi müdafaa için te'sis ve ihdas kılınmış olan gazetemiz ibtida-yı intişarından beri iş bu mesele-i hayatiye üzerine atf-ı inzar dikkatten hali kalmamış ise de geçirdiğimiz ticaret-i elîmeden mütenebbih olmaklığımızı arzu ve temenni eyleriz.

Hükümet-i seniyyeye gelince terakkıyat ve taliyyat-ı mülkiyeyi müstelzim olan iş bu mesele-i mühimme üzerine hasr-ı nazar-ı dikkat buyurduğuna yedimizde delâil-i kaviyye vardır. Çünkü şu zamanın begayet kıymeddar olduğunu ve Avrupa ile revabıt münâsebetimizi te'kid edecek olan ittisak meselesinin hall ve tesviyesi hususunun bizi tcaret ve hiref ve sanatımızın külliyyen mahv ve inkırazına kâil ve razı olmadığımız ve İstanbul'un ehemmiyet-i mevkiyyesini dahi muhafaza sayinde bulunduğumuz halde re'y-i ihkırânemiz ce Anadolu tarîk-i cedid kebirinin re's hattı olması iktiza eden Haydarpaşa şimedüferinin hiç olmaz ise İzmid'den Ankara'ya kadar temdidi [Sahife 2] (sütun 1) ve Anadolu vilâyât-ı şâhanede yeniden yeniye demiryollar ihdasıyla mevcut olan yolların tevsii ve rıhtımların ve hususuyla ticari şimdi gümrüğe ifasıyla mükelef oldukları arzıyye rüsum-ı sakîlesinden bi't-tahlis kendülerine emtialarını müşterisini buldukça çeküp çıkarmak veyahud işlerine yayacak surette transit tarikiyle imrar etmek için meydan müsaid vermek üzere emtia mahzenlerinin inşası gibi bir takım tedabir-i serîa ittihazına mecbur kalındığını ketm ve inkâra mahal yoktur.

Limanlar meselesi ve bâ husus İran ile transit ticaretine mücri olduğundan dolayı Trabzon limanı işi nazar-ı dikkat mahsusaya muhtacdır. Maadin ile ormanlarımızın tezayüd-i vâridat-ı hazineye medar olmak üzere işlediklerinden başka bir şey lâzım

değildir. Marû'z-zikr raportoda zikr ve tadat olunup elân ya Bâb-ı Âli'de veyahut âit oldukları dairede derdest tetkik ve tezekkür bulunan ve ehemmiyetleri bunlarınkinden aşağı kalmayan sürat-ı hâl ve tesviyeye muhtaç diğer bir takım mevad ve tedâbir daha vardır ki memâlik-i mahrusa-i şâhânelerinin mamuriyet ve mesudiyetleri mültezim âli-i mülkdârieleri bulunan zât-ı şevketsemat hazret-i Padişâhinin mücerrebü'l-umur vekâr-ı azmâ hükümet-i Celilelerinin inzimam muâveneti ile bunların cümlesini saadet-hâl teba ve şân ve iclâ-i sultanat-ı seniyyelerini tezyid edecek surette hal ve tesviye buyuracakları bizce meczum ve muhakkaktır.

İcmâl-i Ahvâl-i Ticaret ve Mâliye

Paskalya günleri ve haftası daima ve her tarafta olduğu gibi piyasamız muâmelat-ı ticariyesince bir mükemmel kessâdı mucib olub gerek emtia-i müdahale ve gerek muharrerece şâyan nazar-ı dikkat hiçbir muâmele vâki olmayup birincilerden yalnız gaz ve ikincilerden ketire ve cehri ahz ve itasınca imare-i revacgörölmüştür.

Vilâyattan alınan haberler cümleten fikdân-ı muâmelât dadvestdi? Müşir ve mutazammındır. Tekfur Dağı ile Dede Ağacı'nda zahire müşkilat ile satılmaktadır. Trabzon'da fasulye ve fındık piyasaları tutgun iseler de müşteri yoktur. İzmir'de yalnız pamuk aranılmakta olup kantarı 340'dan 345'e kadar inmektedir.

Bilakis tahvilat-ı Osmaniyece geçen hafta zarfında bir büyük fark müşâhede olunup Mart-ı Rûminin 23'ncü günü 19 guruş 2 pâre de bılınan esham umumiyye-i mübeddele (tertib'd") şehir-i mezkûrun 28'nci günü bade'z-zuhur alınan telgrafnâmeler üzerine bağteten 16 guruş 23 pâreye kadar tenezzül etmiş ve gazetemiz tab' olunduğu esnada 17 guruş 3 pârede bulunmuştur. (sütun 2) Bu sırada eshâm-ı Osmaniye'nin cümlesi tenezzüle uğramıştır.

Emniyet Sandığı

Bundan akdemki bendimizde emniyet sandığının sermayesinin erbahını hemen münhasıran eşya-yı zîkayyimiyye istirhanıyla idanede taharri ederek her nevi mahsul tasarrufu faiz nizamı ile işletmek vazife-i esasiyyesini hakkıyla ve tamamıyla ifâ edemediğini arz ve ityan eylemiş idik.

İş bu netice bellü idi. Çünkü eşya-yı zîkayyimiyye terhiniyle istikraz mücerred ya ashâb-ı ihtiyaç taraflarından veyahut devâhi-i nâgihânîden dolayı muvakkaten giriftâr-ı zaruret olmuş veya sermaye-i mevcuduyla tayyüş münezzelesine düşmüş olan eşhas caniblerinden istenilmekte olup binâenaleyh bu yolda muâmele mahsul tasarrufu

işleterek tezyide hizmet eder bir muâmele olmayup âdeta muâmelat-ı sarfiyye tabir olunurmuâmelâtın madud bulunmuştur.

İmdi bu nevi istikraz mutâlebatının yalnızca halkın idarelerinden artırdıkları paranın mecmuunu belea kifayetine kail olmak tecrübe ile sabit olduğu vechle kendimizi şimdilik bulunmadığımız bir hâl-i ye's iştimal-i tasarrufide farz ve takdir etmekten kat-ı nazar bir taraftan idhârat ve diğer taraftan rehin alarak ikrazat üzerine makusen te'sîr-i nüfuz etmesi mutlak zaruri bulunan kâide-i emniyet ve saadeti ki taze hayat kesb etmektedir. Tanımamak demek olur. İdare ile geçinmek bâis-i refah ve sade olup bunun istikraz mütâlabâtını taklil etmekle beraber semeredâr surette sarf ve istimleri tarihi taharri olunan mahsul tasarrufları nisbet-i mütezâyede-i mütevâliyede tezyid edeceği bedihi ve eşkârdır.

İşte bu mütâlaa-i âhireye mebni emniyet sandıkları bulunan sâir bi'l-cümle memâlikte bu sandıklar ile idâne sandıklarının yekdiğerleriyle tahlit ve tevhide hususu sekâmeti hasebiyle tek olunmuştur. Emniyet sandıklarının ilk evvel tesis olundukları Almanyâ-yı şimâlide iş bu sandıklara sermayelerinden bir kısmını idane sandıklarının sermayelendirilmesine istimal için kânunen müsâade verilmiş ve fakat bunlar iş bu salahiyeti istimalde dâire-i basiret ve teyakkuzdan ayrılmakta bulunmuştur.

Böyle bir tedbirin Dersaadet emniyet sandığı hakkında dahi lüzum kabul ve ittihazı fikrindeyiz. Sandık-ı mezkûr idâne muâmelatında dahi devam edebilir ise de sermayesini şimdiki yollarda faize yatırmağa hasr etmeyip buna hem emniyet ve hem de tahsilce suhuleti câmi başka başka suretler ile de erbâh tarikini küşşâd etmesi iktiza eyler. Bu husus sandık idaresince ircaa olunacak ıslahatın en mühimlerinden biridir. Çünkü buna bir karar verilmed (**sütun 3**) ikçe sandık büsbütün nakıs bir surette îfâ-yı vazifeden kurtulamaz.

Zaten halkın noksaniyyet idaresine bakarak sandığa tevdi etiği meblağ-ı külli olup bu a mahiyet-i tasarrufun ahalimiz tarafından derece-i fevkalâde taktir olduğunu isbat eyler. Emniyet sandığının kendisine tevdi olunan kâffe-i emaneti hemen faize yatırmağa ikdâr edildiği ve hususan nizmnâmece tadilat-ı sâire ile halkı idarelerinden para artırarak tevdi teşvik ve teşci' edecek surette bulunmayan bazı ahkâm-ı nizamiyenin ez cümle evvela sandığa tevdi' olunacak emanetin miktarı 20 guruştan aşağı emanete faiz yürütülmeyeceğine ve sâlisen ashâb-ı emanetten her birinin hiç olmazsa senede bir defa cüzidanlarını hâmilen idareye görünmeğe mecbur olduğuna

râbian sene-i muâmele nihayetinde faizin re'sü'lmâle zammıyla sermaye heyetine ifrağının kabul kılınmadığına dâir olan bir takım mevaddın neshine muvaffak olunduğu halde yekûn emanetin az vakit zarfında iki üç katına iblağı müyesser olacağında şüphemiz yoktur. Hulâsa-i Dersaadet ve bilâd-ı selesenin cihât-ı muhtelifesinde sandığa tevdiî murad olunan emanetin kabulüyle mukabilinde muteber ve mamulün-bih makbuzlar itasına mezun şubeler tesisi hususunun sandığı hakikaten halkça arzu lunur derecede kâbil takarrub bir hale vaz' için ittihaz olunacak tedabirin en elzemi olacağı fikr ve itikadındayız.

İdarelerinden para artırıp faize yatırmak hususunun beyne'l-ahali tammümünden tasarruf ve daha ziyade terbiye-i ahlakça hâsıl olacak menâfi' ile emniyet sandıklarının Avrupa_i garbide daha vâzih bir kanun sayesinde tevessûat fevkalâdelerine nazaran dersaadet emniyet sandığınca halka kendisinden bihakkın memul olunan hidemâtı ifaya ikdar edecek surette sûrat-i mümkünü ile icrâ-yı ıslahat olunmasışiddetle arzu olunur.

Mütenevvia

Uzan ve Ekyal ve Makayis-i cedidenin tamim istimaline dikkat ettirilmekte olduğu halde iyâdi-i nâsda bunların eskilerinin kullanılmakta olması ikdâmat ve teşebbüsât-ı mütemadiyeyi semeresiz bırakmakta olup yenilerinin suhuletleri hasebiyle tamim-i istimali lüzumuna mebni halkın bunlara alıştırılmasına bir derecede medar olmak üzere devâir-i miriyece kâffe-i muâmelâtta yenilerinin istimaline itina olunmakla beraber Uzan ve Ekyal ve Makayis'i hâvi olarak verilecek istidâların eski vezn ve kile ve arşunların yenilere tahviliyle tasrih ettirildikten sonra kabul kılınması veyahut eskilerin yanlarına yenilerin dahi yazılması ve emlak ve arazi senedatında ve ruhsatnâme ve mukâvele [Sahife 3] (sütun 1) nâmelerde ve ilâmat ve hacc-ı şer'iyye ile bunlara mümâsil evrak-ı resmiyyede kezalık bu kaideye riâyet edilmesi hususâtı dâhiliye nezaret-i celilesinden bilcümle devâir ve vilâyâta emir ve işâr buyurulmuştur.

Mısır lirasıyla posta yollarının taklit edildiğinin ve kalpazanlarından başlıcalarının Mısır posta memurlarından olduğunun Mesina şebenderliğinden gönderilip nezaret-i celile-i hariciyeden cânib-i hazineye irsal kılınan telgrafnâme mealinden anlaşılmiş idüğünden ve o makule kalp pul ve meskûkâtın mîri ve ahalice alınıp verilmesi zımında icrâ-yı takayyüdâtın lüzumundan bahisle her tarafca buna

dikkat ve ihtimam olunması varidat-ı idare-i umumiyesinin inhamı üzerine mâliye nezaret-i celilesinden bi'l-cümle devâir ve vilâyâta tebliğ ve işâr kılınmıştır.

Bundan altı yedi mâh akdem Kayseri ve Kengiri postasının İzmid havalisinde bir bando eşkıya tarafından urulup nâkil olduğu külliyyetli akçenin gasb edildiği ve mebâliğ-i mağsubeden 300,000 guruşluk kadar emânâtın Dersaadet tüccarına mürsel ve mahsus bulunmuş ve bu vakîadan biraz vakit sonra hırsızların ahz ve giriftle mebâliğ-i mesrukanın ele geçirildiğini müş'ar ve mutazammın olarak gazetelerle bir ilan resmi neşr olunmuş idüğü malumdur.

Ol vakitten beri hâl o merkezde durup buna dair hiçbir haber alınamamış ve ashâb-ı emânât tarafından dahi kendilerine mürsel ve muhassıs olan mebâliğin yedlerine teslimini istidâi defaatle dare-i behiyyesine müracaat kılınmış ise de şimdiye dek hiçbir tesir ve semeresi görülemetüp şu husus alâkadaranın küllî zarar ve ziyanlarını müeddi bulunmuş olmağla bunlardan birçoklarının irâm ve temannaları üzerine böyle bir halin defi çaresine bakılmak üzere tedâbir-i mukteziyyenin ittihaz buyurulması zımında ticaret nezaret-i celilesinin nazar-ı dikkatini celbe müsaraat ederiz.

Bu kere Dersaadet emtia gümrüğünden şimdiye kadar misli meşhud ve mesmu' olmamış bir vâkıa cereyan etmiştir. Hevce Beg'den Rusya kumpanyası vapurlarından birine tahminen Moskova'dan Dersaadet tüccarından bazılarına gönderilen dört adet Havkant ipeği denginin deruni muâyene olunduğu zaman bunlardan üçünün kuru otu hâvi olduğu görülmüştür.

Bu derecede cüretkârânesi değilse de bu gibi vukuât akdemce dahi defaatle serzede-i saha-i şuhud olmuş ve tüccar tarafından kumpanyalara vapurlarında vukubulan istirâkât ve ihtilâsat üzerine ale't-tevâli arz-ı şikâyat olunmakta bulunmuş ise de hırsızlığın akası alınamamıştır (sütun 2) Binaenaleyh vapur kumpanyalarının ticaret-i mahalliyece hasâr ve mazârı müstelzim olan bu misüllü ahvâl ve vukuâtın men-i tekrarı zımında tedabir-i makteziyyeyi ittihaz etmelerinin tam zamanıdır.

Cezayir Yunaniyeden (Tinus) adası şebnder vekâletinden oranın 1884 senesi zarfında cereyan eden muâmelatı ticariyesi hakkında vârid olan tahrirattan müstahreçdir.

İthalat 86267 franklığa bâliğ olup bunun 190 franklığı sade yağ ve 92 franklığı müsekkerat olmak üzere 1282 franklığı memâlik-i mahrusa-i şâhaneden vârid olmuştur.

İhracat dahi bir parça mermer bedeli olarak yalnız 3000 fransı memâlik-i Osmaniye'ye âit olmak üzere 47660 franklığa bâliğ olmuştur.

Tinus limanına âmed ve şedd eden sefainin miktarı cümlesi 44760 tonilate hacminde 131 kıta vapur ve 330 kıta yelken sefinesinden ibaret olup bunun cümlesi 4227 tonilatalık 30 yelken ve 24 vapur sefinesi Osmanlı sancağı altında bulunmuşlardır.

Sene nihayetinde Tinus adasında 4 debbağhane ve 12 mermer taş ocağı ve 6 levha taş ocağı mevcut idi.

Muharrerât-ı Ticariye-i Ecnebiye

Niyork (Newyork)

“Finansiyal Karumil” gazetesi pamuktan bahisle gelecek sene memâlik-i müctemia-i Amerika mahsulünü 7 milyon balyadan ziyadeye bi't-taktir pamuk fiyatının libre başına 2 santim tenezzülünü me'mulediyor. Eyâlât-ı cenubiyede havalar pamuk mezruâtına pek müsait gidiyor imiş.

Hevce Beg

Zahire. 15 gün akdem görülen taze revaç pek az müddet devam edip Londra ile Avrupa-yı beriden düşkünlük haberlerinin vürudu üzerine durgunluk ve zafiyet takib etmiştir.

Un. Piyasası eski halinde zaifdir.

Gaz. Fiyetler zaif olarak varili 85 ile 105 arasında devran ediyor ise de yine müşteri yoktur.

Pamuk. Zaif fiyatla bile iş yoktur.

Palamut. Mahsuldar mahallerden alınan haberler üzerine fiyatlar 6 ruble 60 santim ile 9,5 ruble arasında devranetmektedir.

Memâlik-i Osmaniye üzümlerinden siyah üzümün fiyatı 2 ruble 10 santimden 3 ruble 90 santime ve rezzakininki 6,5 rubleden 8 ruble 90 santime kadar olarak zaifdir.

(sütun 3) Fındık. Piyasası 3 rubleden 3 ruble 40 santime kadar ise de müşteri yoktur.

Mançeter

Piyasada muâmelatın kaliteyle beraber kuvvet ve metanet uç göstermeğe başlamış ve bu husus fabrikatörlerin uzun vadeli tahhüdâta girişmekten imtinalarını mucib olmuştur. Fiyatlar pek pek az şeylerinki müstesna olmak üzere eski halinde ber devamdır.

Pamuk iplikleri. İthalata muhassas cinsler için istek mahdut ise de fiyatlar tutgundur.

Âdi Bez. Ham eşya fiyatlarının kuvvetine karşı acenteler hadlerini terk etmiyorlar ise de ihracat için talep Çinli markaları müstesna olmak üzere ehemmiyetsiz olup bu markalı bezlerin mstakar fiyatla sürümü ehemmiyetlidir.

Basmalık Bez. Bu malın alım satımına hiçbir güna taze revaç gelmemiştir. Bu nevi malın takallünd rağmen müşterisi azdır.

Basma. Eski şerâit ve hatta biraz ikram ile siparişat kolayca kabul olunur.

Bredford

Yazlık ihracat için teslimat kemal-i keremi ile devam ediyor. Ale'l-umum muâmelât yine eski halinde durgun ise de şark piyasalarınca yeni baştan hafif bir revaç müşâhadesi memul ve muntazırdır.

İkinci cins moda mensucat üzerine siparişat memnun olunacak surettedir.

Leyd

İhracat mağazaları siparişat ile yüklü olup aba fabrikaları işlemektedir. Fiyatlarca hiçbir güna istikrar yok ise de ikinci cins mensucat fiyatınca zafiyet vardır. Yün iplik piyasası eski halinde müstakar ve kendir piyasası ise tutgundur.

Yerli mahsulatı himayeten zahâir-i ecnebiye üzerine bir resm vazı meselesi bu günkü gün Avrupa-yı beride mevzu-u mevzi müzâkre olup bu babda Şarburg ticaret odası canibinden kendisinde vâki olan istievaba cevaben bir lâyiha arz olunmuş ve bunun hükm ve netayici müstelzim-i menafi görünmekle be vech-i âti nakl ve derc edilmiştir.

“Mahsulât-ı zirâiyyenin bihadd-i zâta servet-i milliyyenin anâsır-ı sairesiyle nisbet ve mukayese olunduğunda hem kısmet-i umumiyeye hadim ve hem de her nevi mahsulat-ı sanaiyyeye esas kavim olmakgibi iki işe birden yarayacağı cihetle Faransa erbâb-ı ziraatı mesudu'l-hâl olduğu takdirde erbâb [Sahife 4] (sütun 1) sanainin

sebetsiz ecnebi müşterilerinin keyfine tabi vemilel-i sairenin kendi namlarına vaz ve tesis edebilecekleri her nevi vergiyi ifaya mütehammil olacağına ve menaf-i umumiyye-i memlekete muvafakatı iyan ve âşikâr olan mahsulât-ı ecnebiye üzerine mevzu gümrük rüsümünün tezyidi tedbirine karşı ekseren azl ve mantıka mugayir bir takım itirazâtın tetkiki ve tafsiline girişmeksizin servet-i umumiyye ve kudret ve kuvvet-i milliyeinin istihzarı çare ve vesilesinin temili hususunun Fransız zirai istikbalinin taht-ı temine alınmasını şiddetle icab ettireceğini hükme vusûl için esbâb-ı meşruhadan netâyic-i makule istihracı kifâyet eyleyeceğine mebni Şerborg ticaret odası heyeti ecnebi mahsulât-ı ziraiyyesinden ahz ve istihsal olunan gümrük rüsümünün Fransız zirainin hem kendilerini ve hem de en mühim ve sadık müşterileri olan erbâb-ı sanatı iâne ve infak edebilmeleri için hadd-i kifayede olmak şartıyla tezyidi lüzumu re'yini dermayan eyler. İzde yalnız Dersaadeti idare ve iâşe zımında senevi altı milyon kileden aşağı olmamak üzere muhtac olduğumuz zahire için memâlik-i mücavereye bunca para ifa ile mükellef bulunmuş olsa idik iş bu lâyhada serd olunan efkâra bi'l-iştirak delâil-i mahtubesini? kaviyyen te'yid eyler idik.

İtalya'da Buhra-ı Ticaret ve hiref ve sanâat.

İtalya devleti İtalya şebh-i ceziresi ticaret odalarının 1884 senesi şuhûr-ı âhırısı zarfında cereyan eden muâmelata dair raportolarını neşr ve ilan eylemiştir. Bunlar mâliye nâzırının tasvirivechle ticaret ve sanat üzerine yeni vergiler tarh ve vaz' etmiş ola imiş. Fenalık eylemiş olacak idüğünü irâe ve isbat ederek kasvet engiz bir levha teşkil eylerler.

-----harireye muâmelâtınca 7 milyon frank tena kus görülmüş vezeytün yağı ticareti gerek mahsulün bereketsiliğinden ve gerek zeytün kurdlarının sebebiyet verdikleri hasarattan 100 milyondan 72 milyona düşmüş ve meşhur karar mermerlerinin ihracatı dahi rekâbet-i ecnebiyeden nâşi gündün güne külliyetli tedenni etmekte bulunmuştur. Mercan ihracatı 38 ve kükürt ihracatı 4 ve pirinç ihracatı 3 ve zahireninki 10 ve hayvan ihracatı 14 milyonâkıs eylemiştir.

1874 senesinden beri bu derece metnum hiçbir sene görülmemiş ve pek çok adam bu derecede lâ ekell 60 milyon açık gösterilmesi iktiza edeceği bahsine zehab etmekte bulunmuştur.

Memâlik-i Müctemia-i Amerika Buhranı

Memâlik-i mahrusa-i Amerika'yı harab eden buhran-ı (sütun 2) mâlinin şiddete tahsil-i iblâğ olunmak istenilür ise tafıl-i te'diyâne dâir istatistike dâir atf-ı nazar dikkat kâfi görünür.

1884 'de mehakim tarafından 10964 iflasa hüküm verilmiş ve bu derecede kesret iflas en meşum senelerde bile müşâhade olunmamıştır. İflasın miktarı yalnız 1878'de 10844'e bâliğ olup küsur senelerde beş bin ile altı bin arasında devran etmiştir.

1884 senesinde izhâr-ı iflas edenlerin yekûn deynleri 226.343.427 dolara bâliğ olmuş ve ecnebice sene-i sâbika 1857 ve 73ve 78 senelerinde biraz daha aslah bulunmuştur. Çünkü seneyn-i selâse-i mezkûreden birincisinin iflâsat açığı 291 ve ikincisinininki 234 ve üçüncüsünün 228 milyona bâliğ olmuştur. Bu hesapca iflasların miktarları biraz ziyadece ise de açıklarıninki aşağıdır. Ticaret ve sanat avâmm-ı nâs yedine geçmiş olmağla açıkların birbiri üzerine miktar-ı mütevassıtı 1857 senesinde 250,000 franga takarrub etmiş olduğu halde geçen sene 100,000 frangı tecavüz eylememiştir.

“Memâlik-i müctemia-i Amerika'nın bu yüzden bizden daha ziyade muzdarip olduğu tafsilât-ı meşruhadan anlaşılıyor ise de anlar fahiş rüsum sayesinde rekâbet-i ecnebiyyeye karşı himaye altında mahfuzdurlar”

Afrika'da Moris Adası müstameresinin hâl ve mavkii.

Adanın ticaret ve ziraatçe istikbali şu aralık pek müellim görünüyor. Cezire netayici şimdiden keşf ve tahmin olunabilir bir buhran geçirmekte ve bunun sebep-i mutallakı şeker fabrikalarının umumiyetle işlediklerini mübteni olduğu usul-ü istikraz yüzünden tezâyüd etmektedir.

Geçen sene şekerler ol derecede dün fiyatla satılmıştır ki ale'l-umum kamış garesleri kendülerine ikraz olunan paraları te'diye ve ifadan izhar haciz etmişlerdir. İtibarede ol derecede helel gelmiştir ki sermayeler fevka'l-hadd azalmış ve ashâb-ı araziden ekserisi topraklarını işletmekte devam için medâr-ı istiâne-i kâffeye bulmağa muktedir olamamıştır.

Bununla beraber kamış hasadı hitâme reside olup güzel mahsul alınmış ve şeker irsâlâtı geçen esnenin bu mevsimlerinde vukubulan irsâlâtı 6000 tñilata tecavüz etmiş ise de şu husus bir çok emlâkın sekvester ve altına alınmasına mâni olmamış ve hususan

isimsiz şirketlere mensup diğer birçok emlakın dahi o hale griftar olmalarından korunmakta bulunmuştur.

Tramvay şirketi meclis idaresinin hissedâran-ı cen-miyyet-i umumiyye-i âhırında kırâat olunan raportosu tercemesidir.

Efendiler!

Nizamnâme-i dâhilinin 23'ncü maddesi ahkâmınca 1884 senesi muâmelatının hesabını vermek ve müzâkere cetveline geçirilen mevaddı müzâkerenize arz etmek için hissedâranı ictimâi umumi-i mutad davet eyledik. Kâr ve zarar uhasebesinde eski hatların vâridât-ı gayr-ı sâfisi 83 senesinininkinden 51787 guruş 25 pâre fazla olarak 3765429 guruş gösterilmiş ve bu fazla ekseren akçe farkından ileri gelmiştir.

İş bu uygunsuzluğu bertaraf etmek için meclis-i idare bundan böyle muhasebe defteleirni vâridatın bademâ Şişli hattı hakkında yapıldığı vechle harici sûtunda altın olarak gösterilmesi için altın akçe hesabıyla tutulmasına karar vermiştir.

Hutut-u mezkûreden her birinin tezayüd ve tenakus vâridatı cetvel-iâtî-i kıyasının mütaalasıyla anlaşılır.

Hutut-ı Erbaa Varidâtının Cetvel-i Kıyâsisi

Noksan	Fazla	1884	1887
Pâre	Guruş	Pâre	Guruş
---	---	40656	30
30	60277	---	---
---	---	20	64025
---	---	20	7383
30	60277	---	---

Bu hesapça 1884 senesinde 51857 guruş 25 pâre sâfi fazla görünmüş olur.

Eminönü ile Aksaray hattı vâridatınca kısmen Sirkeci ile Ayastafanos ile trenlerini sık sık hareket ettiren şimendüfer idaresinin rekabetinden ve kısmen dahi geçirdiğimiz buhran-ı mâliyeden münbais olarak terettüb eden şu 60277 guruş 30 Pâre noksanı kapatmak için tramvay arabalarının her makrasdan altı veya yedi dakikada

hareketleri mümkün olmak üzere Sirkeci ile Çarşıkapusunda yeniden birer mıkraş inşasına karar verdik. Bu sayede iş bu hatt hâsılâtının yine girmesi me'muldür.

Galata ile Şişli arasındaki hattın 1884 senesi hâsılâtı meskûkât-ı muhtelita olarak 2090610,5 guruşa yani altun akçe 20338 lira 71 guruş 30 pâre ve müfredatı iş bu raportonun hatimesinde 1 numaralı cetvelde [Sahife 5] (sütun 1) gösterildiği vechle masârîf-ı hisse senedatının faiz ve re'sü'l-mâl taksitleri dahi dâhil olduğu halde 20099 lira 39,5 guruşa bâliğ olmuştur.

Her ne kadar tünel kumpanyası ücret nakliyesini fevka'l-had tenzil etmiş ve geçen yaz dahi muhalefet hava ile geçmiş ise de yine bu hat hâsılâtı her nevi taahhüde kifayet ettikten sonra biraz da fazla bırakmıştır.

Ufak para tedariki için gerek yolcular ve gerek şirket tarafından uğranılan müşkilat üzerine tramvayarabalarını tercih edenlere teshilat göstermek arzusuyla geçen şehr-i Ağustos içinde Şişli ve Beşiktaş hatları için abone cüzidanları ihdasına karar verilmiştir.

İş bu cüzidanların ihdasından istihsal olunan netayic bu güne değin memul olduğu dreceye vâsıl olamamış ise de halkın buna zaman ile alışıp faide ve muhassehatını takdir edeceklerine ümidvarız.

İşletilen hatlar üzerine bir minval muharrer mücemmilen arz-ı izahat ettikten sonra Eyüp hattı hakkında nezd-i hükümet-i seniyyede icra eylediğimiz teşebbüsâtın neticesini de arz ederiz.

Bundan evvelki raportoda ümid verdiğimiz vechle hükümet-i seniyye iş bu hattın inşası için iki sene tekdid mühlete rızave muvafakat göstermiştir.

Bir senede ikmâl edilmek üzere inşaatta bedeen ve mübâşeret mühleti 1885 senesi Haziranında inkızâ-pezîr olacaktır.

İdare meclisi gerek bura ve gerek Avrupa piyasalarının hâl-i hâzırından dolayı iş bu hattın inşâsı ameliyatına bede ve mübâşereti üzerine mugayir olarak şimdiye kadar münâsib görememiştir.

Me'mûrîn ve Müstahdemîn

Şirketin 1883 senesi nihayetinde 210 neferden ibaret bulunmuş olan memurîn ve müstahdemînin miktarı âtide gösterildiği vechle yine hemen ol raddelerde kalarak 206 neferden mürekkeb bulunmuştur.

Ücret-i şehriye

Lira yüzünden	Guruş	Lira	108	guruş	Memurîn	Müstahdemîn
28180	-----				23	İdâre
27545		27777			75	Ortaköy hattı
27545		1972			----	Kılağuz ücreti
35457		35938			108	İstanbul hududu
35457		2356			----	Kılağuz ücreti
<u>90173</u>					<u>206</u>	
36330		37437			108	Şişli hattı
36330		1800			---	Kılağuz ücreti

1883 ve 84 seneleri maaş ve ücretlerinin miktarları yekdiğeriyle mukayese olundukda sonraki seneninde 11930 guruş fazla görünüyor.

İş bu fark şehremaneti celilesinin talebiyle (sütun 2) kılavuzların tezyid miktarından ve idare-i me'murînine iki kişinin zammından ileri gemiştir.

Araba Brgirleri

1884 senesi nihayetinde 113'i Beşiktaş ve 182'si Aksaray ve 213'i Şişli âhurlarında olmak üzere 508 r'es bagir mevcut bulunmuştur.

1883 senesi nihayetinde 312'si Beşiktaş ve Aksaray ve 232'si dahi Şişli âhurlarında olmak üzere 544 re's bargir mevcut bulunmuş ve bu hesapca 36 re's bargir eksilmiştir. Bunun 11'i Beşiktaş ve 10'u Aksaray ahurlarından satılmış ve 6'sı eski hatlarda ve 9'u da Şişli hattında helak olmuştur.

B uyüzden 121478,5 guruş ziyâa uğranılmış ve bunun 50962,5 guruşu hayvan ziyayı ünvanıyla kâr ve zarar muhasebesine ve 35415 guruşu Şişli hattı işletme muhasebesine geçirilmiş ve 35101 guruşu dahi edevat tamir ve muhafazasına muhassıs akçeden tesviye kılınmıştır.

Meblağ-ı âhır Şişli hattında vagonların işlemelerince icra olunan tadilat üzerine lüzumu kalmayup satılan 10 re's bargir yüzünden görülen zarardır.

1883 senesinde yem için 115228 gün itibarı ve yevmiye birbiri üzerine 4 guruş 92 santim hesabı ile 571722 guruş 30 pâre sarf edilmişken 84 senesinde 111604 gün

itibarı ve birbiri üzerine 4 guruş 89 santim hesabıyla 25475 guruş 10 pâre noksan olarak 546247,5 guruş sarfiyat vuku bulmuştur.

1884 senesinde Şişli hattı hayvanatı yemi için 82561 gün itibarı ve yevmiye be hesab mütevassıt hutut-ı sâireninkinden 18 santim fazla olarak 5 guruş 7 santim hesabı ile 419079 guruş 10 pâre arf olunmuş ve bu fazla-i sarfiyat masarîf-ı nakliyeden inbias etmiştir.

Yemlerin 1883 ve 84 seneleriyle mukayeseten fiyatları ber vech-i âti gösteriliyor.

Noksan	Fazla		
Guruşun bin cüzünde	Guruşun bin cüzünde		
35	-----		
---	0028		
---	0022		
---	0096		
---	0041		
1884 Kıyyesi	Guruşun bin cüzünde	1883 Kıyyesi	Guruşun bin cüzünde
780		833	Arpa
724		696	Alaf
390		368	Ot
463		367	Kepek
612		571	Peksimet
----	1095	6296 Kantarı	5201 Kantarı Saman

(sütun 3)

Yemlerin terkiyat-ı mütevassıtası ber vech-i gösterilir:

Noksan	Fazla	1884	1883		
Gram	Gram	Gram Kıyye	Gram Kıyye		
213	-----	575	3	788	3 Arpa

-----	332	103	1	171	1	Alaf
219	-----	212	0	431	0	Ot
-----	121	917	5	796	5	Saman
058	-----	035	0	093	0	Kepek
-----	091	103	0	012	0	Peksimet

Edevât-ı Mütaharrika

Edevât-ı mütaharrikenin masarîf-ı tamiriyyesi 1883 senesinininkinden 8392 guruş zâid olarak 118582 guruşa bâliğ olmuş ve bu mebâliğ Beşiktaş ve Aksaray depoylarında 20 arabanın kısmen ve külliye tamirleriyle tâmirât-ı câriyeden ve levâzım ve alât ve edevat-ı mübeddele masarîfindan husule gelmiştir.

Üçü iki katlı olarak yeniden 6 adet vagon inşa olunup bunların iki katlıları 33941 ve bir katlıları dahi 24204 guruşa vücuda gelip meblağ-ı mezburun % 30'u yani 17445 guruşu kâr ve zarar sırasında gösterilen 118582 guruş miyânene iyhal olunmuş ve küsur 40700 guruşu dahi geçen seneden beri tesis olunan tertibe tatbiken tesviye kılınmak üzere edevat re'sü'l-mâli hesabının borç cihetine geçirilmiştir.

Sene zarfında 22 kontak ve 7 yay ve 59 âlet-i zabt ve 5 âlet-i tezlîk ve 455 dökme na'al ve 48 ok ve 42 yağdan ve 50 yastık değiştirilmiştir.

Şişli hattı vagonlarının el işi ve levazım bedeli ile 3 alat ve edevat-ı mübeddele masarîfi dâhil olduğu halde masarîf tamiriyyesi 53217 guruşa bâliğ olmuş ve inde'l-hesab araba başına günde 6 guruş 37 santim isabet etmiştir.

Tamir ve Muhâfaza-i Tark

Tamir ve muhafaza-i tark ve hutut-ı masarîfi 1884 senesinde masarîf-ı tanzifiye olan 19606 guruş dahi dâhil olduğu halde 275430 guruş 30 paraya bâliğ olmuş ve bu hesabca kilometre başına 17 guruş küsur para masraf gitmiştir.

İş bu masrafın fahiş görünebilmesi muhtemel ise de hükümetin icbarından dolayı bizce ihtiyari zaruri ve mutlak bulunmuştur.

Sene-i câriye içinde 11 Travras ve 413 longrin ve 43 temür hat ve 6308 civata ve somun ve 430 perkin değiştirilmiştir.

Şişli tarikinin tamir ve muhafazası için dahi 29216 guruş 30 para yani kilometre başına 5620 guruş masraf vukubulmuştur.

İşletme

1884 senesinde yevmiye birbiri üzerine [Sahife 6] (sütun 1) 41 ve 94 guruş mişâr araba hesabıyla ceman 15308 araba işledilüp araba başına günde 236 guruş 28 santim hesabıyla meskûkât-ı mahlûta olarak 3617022 guruş hâsılat alınmıştır. Yolcuların miktarı araba başına yevmiye 237'şerden 3683423 nefere bâiğ olmuş ve bu hesaca beher yolcudan günde 1 guruşun bin cüzünde 994 cüzi nisbetinde ücret-i nakliye istifa olunmuştur.

1883 senesinde ise yevmiye 40 ve 58 öşr-i mişâr araba hesabıyla ceman 14811 araba işledilip araba başına 231 yolcudan ceman 3427180nefer yolcu nakl edilerek beher arabadan yevmiye 544 guruş altışar santimden 3614936 guruş hâsılat alınmıştır.

İmdi bu hesabca 83 senesine nisbeten 1884 senesinde mikdar-ı hâsılat 2086 guruş ve yolcunun miktarı ise 211243 nefer artmış ve bu fark tezayüd şirketin menâfiini mihafazatan tarifelerince icrası muktezi görünen tenzilattan ileri gelmiştir.

1884 senesinde yolcuların birbiri üzerine kat' ettikleri mesafe 3 kilometre 216 metreden ve kilometre başına verdikleri ücret 1883 seneninkine nisbeten 33 cüzi noksan olduğu halde 1 guruşun bin cüzünde 315 cüzünden ibaret bulunmuştur.

1884 senesinde Galata ile Şişli arasında yevmiye birbiri üzerine 22 ve 90 öşr-i mişâr araba işletilerek 1631347 nefer yolcu nakl olunup yolcu başına 1 guruş ve 281 cüzü elf ve araba başına yevmiye 250 guruş 12 santim hesabıyla meskûkat-ı mahluta olarak ceman 2090610,5 guruş hâsılat alınmıştır.

Şirketin Hâl ve Mevki-i Mâlisi

1883 senesinde arz ve ifade eylediğimiz vechle 84 senesi zarfında 1191 lira 96 guruş vererek 409 hisse senedi iştirasına muvaffak olduk. Bunlar 85 senesi içinde îtal olunmak üzere sandıkta mahfuzdur.

1883 senesi nihayetinde hisse senedatı iştirasına muhassıs mebaliğın miktarı 159199,5 guruşa bâiğ olmuş vebundan mârû'z-zikr 409 hisse senedinin bedeli olan 119196 guruş aşağı varıldıkta yiinebu uğura sarf olunmak üzere 40003,5 guruş mevcut kalmıştır.

Muvâzene-i umumiyenin verecek hanesinde satılmış ve tedenni-i kıymet ünvanıyla satılıp veyatelef olupda yerlerine başkaları konulmayan hayvanatın kıymeti ile satılan araba ve koşumların itmân-ı hâsılası olarak bir masarifi mhasebattan tenzilen

(sütun 2) 122869 guruşluk bir kalem gösterilmiştir ki bunun mecmuu inde'l-hâce hayvan ahzına veyahud hisse senedi iştirasına sarf olunmak üzere;

Pâre	Guruş	Pâre	Guruş
----	213593	----	-----

Müteferrika bakıyye hesabına dâhil olan edevat-ı muhassasatının sarf ve istihlanı hesabından geçen sene bâki kalan:

----	-----	----	40700 1884
------	-------	------	------------

senesinde edevât-ı müteharrike faslında gösterilen altı vagonun inşası için sarf olunan paradan tesviye olunmayup kalan:

----	-----	----	1915 17235
------	-------	------	------------

guruşa tenzil olunan emlâk hesabının bi't-tesviye kapadılması için % 10 tenzilat:

20	93666	20	51051
----	-------	----	-------

Galata ile Şişli arasındaki hattın ikmâl inşaatı için sarf olunan.

<u>20</u>	<u>307259</u>	----	-----
-----------	---------------	------	-------

Yekûn

---	70000	----	-----
-----	-------	------	-------

1884 senesi nihayetinde kâr ve zarar muhasebesine geçirilen:

<u>20</u>	<u>237259</u>	----	-----
-----------	---------------	------	-------

Tesviye olunmayup kalan:

15	897685	Kâr ve zarar muhasebesinin temettu-u sâfi ile kapandığı:	
----	--------	--	--

----	831625	Piyasadan alınan 409 kıta hisse senedatının 25'er guruşhesabıyla kuponları bedelatı matruh olduğu hâlde 33265 senedin 25 numaralı kuponları bedelinin te'diyesi için tenzili icap eden;	
------	--------	---	--

15	66060		
----	-------	--	--

---	6606	İhtiyat akçesi için % 10 nisbetinde tenzili iktiza eden;	
-----	------	--	--

<u>15</u>	<u>59454</u>		
-----------	--------------	--	--

Kâbil ve istimâl bakıyye-i temettudur ki muhafazası muhassasatı hesabına geçirilmesi teklif olunur.

İdare memurlarından mösyö O. Nagra Punte'nin meşâgil-i hususiyesinden dolayı memuriyetine lâyıkıyla devam edemediğinden nâşi 1884 senesi şehr-i Haziran'da istifasını itaya mecbur olmuş ve mösyö J.Anasdasyadis'in dahi sene-i mezkûre şehr-i Eylül'ünde vefat etmiş oldukları ecilden meclis idare tarafından nizamnâme-i dâhilinin 20'nci maddesi ahkâmınca bu iki münhal memuriyetlere birkaç seneler azalıkta bulunup

iki sene akdemki hissedâran cemiyet-i umumiyesinde müteveffâ-yı mûma-ileyhden biraz aşağı re'-yi istihsâl etmiş olan mösyö D. Paspali ile meclis idare azasından müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin biraderi mösyö Jan Anasdasyadis suret-i muvakkatede nasb ve tayin olunmuş ve bunun tarafınızdan dahi kabul ve tasdiki memul bulunmuştur.

Hülâsa meclis idare cânibinden âti'z-zikr iki karar tastik ve tasvibinize arz olunur.

Evvela. 1884 senesi muhâsebatı kabul ve tasdik olunmuş ve 26 numaralı temettu kuponları iptal edilmiş ve 59454 guruş 37 sntim kıyye-i temettu edevatın tamir ve muhafazası sermayesi hesabına geçirilmiştir.

Sâniyen. Mösyö D. Paspali'nin müstafi O. Nagraponte ve mösyö Jan Anastasyades'in dahi müteveffâ J. Anastasyadis yerine idare memuriyetine nasb ve tayinleri tasdik olunmuştur.

Ve bir de nizamnâme-i dâhilinin 18 ve 21'nci maddeleri ahkâmınca meclis idare azalığından (sütun 3) ihtiyat muvakkat mahsus makamında duracak ve takdir-i âhırda bir masarîfî muhâsebatından aşağı ve varılacaktır. Çıkan maksud-u Sübûh Efendi ile mösyö R. Edvard yerlerine diğer iki azanın intihabına ibtidar kılınması rica ve temenni olunur. (Bakiyesi gelecek nüshada).

Galata Borsası (30 Mart)

Pâre Guruş

3 17 Eshâm-ı umumiye-i tertib (5)

Sterlin

30 --- 1858–1862 İstikrazları tertib (A)

18 --- 1870–1871–1872 İstikrazları tertib (B)

5 15 1865–1869–1873 İstikrazları tertib (N)

Frank

50 41 Rumeli Şimendüferi

20 69 Düyûn-ı Muvahhîde-i Mısriye

--- 60 Loryum Madeni

Hisse Senedatı

İngiliz Lirası		(Teslimat) kıymet-i itibari	
13	3 Şirket-i Umumiye-i Osmaniye	6	6
10	5 Dersaadet Bankası	6	10
30	3 Kambiyo eshâm şirket-i Osmaniye	5	10
Osmanlı Lirası			
30	6 İtibâr-ı umumi-i Osmnai	11	20
70	2 Dersaadet Tramvay şirketi	8	20
(Londra Herald Matbaasında tab' olunmuştur)			

2.9.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 9.

Numro 9 (Pazartesi) 12 Receb 1302.

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idareve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl-i Ticariye ve Mâliye

Her iki hafta başında piyasamızda kessadın devam cereyanını ilân ve ihbar bizce dâi-i renc ve elem oluyor ise de ne çare ki hükm-i zaman bunu icab etmekte bulunmuştur. ZİRDE ahvâl-i vilâyat kısmımızda müşâhade olunacağı vechle memâlik-i mahruse-i şâhânenin pek az yerleri müstesna olmak üzere merâkiz-i sâire-i ticaretide umumiyetle aynı hâle griftardır. Her dâim paskalya yortularını müteâkiben ithalat ve ihracata teze revac gelir idi ise de bu sene o ümidimiz de de büsbütün adlanılmıştır.

Envâi zahâirden her nevi buğday Avrupa'ya irsalattan dolayı mevrudatın kesb-i nedret eylemesi hasebiyle geçen hafta içinde devamlı ve kavi fiyatla bir iteğe mazhar olmuş vücûbât-ı dehniye ve tohumluklar haklarında şâyân-ı nazar-ı dikkat hiçbir hâl müşâhade olunmamıştır.

Erzâk-ı kantariye hususan İngiliz prinçleriyle kahve mazhar-ı rağbet-i kaviyye olup şekerler her hafta elde mevcut çok ise de Triste'den alınan haberler epeyce bir terakkîyi müşar ve mutazammın olmağla kantar başına 6 ve 7 ve 8 guruş fazla fiyatla satılmakta bulunmuştur. Emtia-i madeniye cümleten durgundur. Manifaturadan yalnız pamuk iplikleri üzerine biraz muâmele vâki olmuştur.

İhracat durgunlukta daim olup ne tiftik ve ne de afyon için hiçbir talep yoktur.

Mevsim-i bey'i mürur etmek üzere bulunan kuzu derileri üzerine henüz hiçbir muâmele ircaa olunmayup bu mâl için fikdân-ı mutâlebât Avrupa'da hüküm-ferma olan kararsızlığın eser-i müessiri bulunmuştur.

(sütun 2) Londra ve Paris piyasaları sabahleyin harb ve akşamleyin sulh ve vehleten terakkî ve müteâkiben birden bire yine tedenni haberleri vererek bize ne yapacağımızı şaşirtmamakta olup Nisan-ı Ruminin 1'inden 6'sına kadar nesim-i müsâlemet vezân edip esâm-ı umumiye-i mübeddele (tertip"D") 17 guruş 34 paraya kadar terakkî etmiş ise de 7'sinden sonra ve hususiyle 11'inde harb ihtimâlatı galebe ederek 16 guruş 21 paraya dek düşüp 16 guruş 38 paraya çıkarak gazetemizi destgâha verdiğimiz zaman ol raddede durmakta ve eshâm ve tahvilât-ı sâire-i Osmâniye dahi aynı harekete tebiyyet etmekte bulunmuştur.

Memâlik- Mahrusa-i Şâhanede İmâlât-ı Kotniye

Selanik muhbirimizin bâ tahrirat işâr ettiği yeni bir teşebbüs-i sanayi ilan ile kendimizi bahtiyar add ederiz. Çünkü her bir fabrikanın tesisi memleketçe taliyyât-ı tasarrufiyye tarikinde ileri birer hatve atmak makamında sayılır.

Selanik şehrinde an garibü'z-zaman buhar ile idare olunur iki pamuk ipliği fabrikası zinet-i arâ-yı şuhud olacaktır. El yevm işlemekte olan yegâne fabrikanın malumve meşhudumuz olan mamulâtına bakılınca bundan netâyic-i azîme husulünü memul etmeliğimize mahal vardır.

Menâbi-i mevsukadanahz ve istihsal eylediğimiz malumata nazaran Syas fabrikasının imâlâtı hanüz vaterlerin 14 numarasına kadar ipliklere mahdut (**sütun 3**) ve

münhasır kalmış ise de müdürlerinin şâyân-ı hayret ikdam ve ihtimamları sayesinde ikmâlât bir dereceye îsal olunmuştur ki Selanik iplikleri İngiltere'nin o cins ve o numaralı mamulatına gerek nefâset ve gerek dayanıklıkça pek çok fâik olup işte b sayede memâlik-i mahrusa-i şâhane piyasalarında mazhar-i rağbet-i mahsusa olmağla Dersaadet ve İzmir ve Tekfurdağı ve Mersin ile daha sair mahallere külliyyetle gönderilmekte bulunmuştur.

Bundan başka cânib-i hükümet-i seniyyeden halkı bu misillü teşebbüsâta teşviken Sayas fabrikası mahsulâtından % 8 dâhili gümrük resmi ahz ve istifası kararlaştırılarak Selanik iplikleri İngiltere'nin hemcins mamulâtıyla rekâbet edebilecek bir hâle vaz olunmuş ve bu sayede ircaa edilen rekâbet hiss olunur derecede hüküm ve tesirini göstererek İngiltere'den Selanik'e iplik ithalatı % 45'e kadar tenezzül etmiş ve bunun yeni fabrika işlemeğe başladıkdan sonra daha ziyade inmesi kaviyyen melhuz bulunmuştur.

Diğer taraftan 2 seneden beri hususan Anadolu için iplik mutâlebatı mütemâdiyen tezâyüd etmekte olduğu halde mensucât-ı kotniyye-i ecnebiyenin göze çarpar surette takallül eylemekte bulunduğu ve bu tezâyüdün Anadolu'nun Van ve Musul ve Diyarbekir ve Adana ve İzmir ve daha saire gibi birçok şehirleriyle havalilerinde perakende iplik müşterileri taraflarından dâhil-i memlekette nesc ve imâl olunan bezlerin ecnebi bezlerine ziyadesiyle müreccah tutulmaları hasebiyle yerli mensucata rağbetin günden güne tezâyüd etmekte olduğundan nâşi destgâhların nisbet fevka'l-âdede bi't-teksir cullahlıkta iktisab olunan terakkıyâtın ileri geldiği arza seza görünür.

Bu cihetle 1883 senesinde memâlik-i Osmaniyyeye [**Sahife 2**] (**sütun 1**) ecnebiyyeden ithal olunan iplik 1140000 liralıktan ibaret bulunmuş iken 1884 'de 210000 liralık tezâyüd ederek 1250000 liralığa kadar çıkmış ve Sayas fabrikası iş bu hareket-i müterfiyeden geri kalmayup hatta bundan en ziyade istifade eden de o olmuştur. Zira 1882'den beri mahsulatı üç kat artmıştır.

Öbür taraftan 1884'de 2900000 liralığa bâliğ olmuş olan basma ithalatı ertesi sene 276000 liralığa düşmüş ve 1883 senesi ithalatı senesi içinde ekseriyetle satılıp süzülüşü halde 84 seneninki sene nihayetinde ağlaben elde kalmıştır.

Mefazir-i meşruhaya nazaran bir taraftan iplik ithalatının tenakuz eylediği anlaşılıp bu ise vilâyât-ı şâhane müşterilerinin mensucattan ziyade iplik sarf ve istimâl

ettiklerine ve binâen aleyh imâlât-ı dâhiliyenin mensucât-ı ecnebiye ithalatı açığı kapatmak üzere bulunduğuna emare sayılır. Bundan başka memâlik-i mahrûsa-i Şâhanenin her cihetinden tarafımıza vârid olan malûmât bu babda her nevi şüphatı def' olup ez cümle ve andan aldığımız bir kıta tahrirat mealine nazaran orada cüllah destkâhları 1882'den beri burada 60 tezayüd etmiş ve sarfıyat-ı dâhiliye alıkonulan pamuğun 100000 liralığa yani 1600000 kıyyeye kadar tezayüdü ile bilhassa nazar-ı dikkat ve itinaya ahza şayan bulunmuştur.

Hâl bu merkezde olmağla tedarikli bulunub kendimizi ilk taliblerine mâl yetiştirebilecek bir hâle vaz' ve îsâl ile beraber ecnebi malı olan ecza ve levazım-ı asliye ithalatının ekall miktarı tenzili için iktiza eden tedabirin kâffesini ittihaz etmekteyiz lazımdır. Çünkü bunun için her nevi teshilata ve hem mebzul ve hem de ehven-i ham ittiba ve mutedil ücretli amele ve daha saire gibi Avrupa fabrikatörlerinin arayışta bulamadıkları birçok mucib istiâne ve hususuyla bu misillü teşebbüsâtı teşvika erzümen? Bir hükümet-i âli himmet vemâlik ve nailiz bunlardan fazla olarak zaid masarısı dahi büsbütün ehemmiyetsizdir. Binaenaleyh muâmelât-ı

Sütun 1 bundan sonra okunamadı.

(**sütun 2**) için ittihaz olunacak tedabirin tetkikiyle iştilgal olunduğu haber alınmıştır. Hükümet-i seniyyenin bu madde ile tüğlî ve birinci defa olmayup iş bu hilekârlıklarından zirâm oyunlarını ilk evvel aynen istifa olunan âşar için kalıb yani boğurma? Afyon vererek memurin-i hükümet üzerinde tecrübe ettikleri ecilden en ziyade âşar idaresinin zarar-dide olduğuna mebni bundan akdem dahi ol babda vilâyat memuriyetine defatle evâmîr-i atıye tisyâr olmuştur.

Mahsuldar mahallerden bu yolda hilekârlıkların en ziyade irtikâb olunduıkları başlıca yerler balıkesri ve Yozgad ve Tokad olub anlardan sonra Malatya'dır. Kulb afyon kalıbı ve afyon fidanı isaraları ve yumuta sarısı ve mısır buğdayı unu ile yoğurulub kaynadılarak ve afyon topraklarına kurşun ve demir ve taş ve daha saire gibi mevadd-ı sakile katılarak yapılır ve bunlardan birincisi erbâb-ı vukuf tarafından bi's-suhule hüsn ve keşf olunur ise de ikincisi toprakların ihtiyaten her cihetten yarılıb içlerine bakılmadıkça biraz güççe anlaşılır.

Londra'dan tarafımıza gönderilen bir kıta tahrirat mütaalasından anlaşıldığına göre memâlik-i mahrûsa-i şâhane afyonlarına karıştırılan hileler İngiliz müşterileri ol dereceve bîzar etmiştir ki unlar artık mezkur afyonlardan yüz çevirip İran devletini

geçen sene afyon kalpazanları haklarında ittihaz eylediği tedabir şedide-i zecriye sayesinde her nevi mevadd-ı ecnebiyeden arî ve safi olan İran afyonlarına imâle ve tevcih-i râğbetle piyasada İran afyonu büsbütün tükenipde ihtiyaç mübrem görürdikçe memâlik-i Osmaniye afyonu iştirâ etmemekte ve bu suretle memâlik-i Osmaniyyeden gelen afyonlar satılamayup elde kaldığı halde İran mevrudatı hemen kâmilan süzûlmekte bulunmuştur.

Tahrirat-ı mezkûre sahibinin best ve beyan eylediği mütâlanâme cevaben iş bu hilekârlıkların artık evvelki kadar kesret ve tevali ile icra olunmadığının ve faillerinin mücâzatsız bırakılmadıkları ecilden nisbet fevkaladede azalup nezaret-i celile-i müşârun-ileyhânın mahsul-i cedidi sayesinde kariben büsbütün arkası alınacağı ve tedabir-i mutasavvıranın ticariyyemizi bundan böyle iştirâ edecekleri malların intihabında daha ziyade dikkat ve itinaya mecbur tutmak hususunda tesir-i mâlanisi olacağı arz ve inbanını muktezâ vazife görürüz.

Memâlik-i Mahrusa-i Şâhanede sayd-ı Mâhi hakkının eczası.

Kâffe-i memâlikte merî ve mamulün bih olan (**sütun 3**) kavânin mucibince bir devlet-i ecnebiye sularında diğerk bir devlet tebası tarafından sayd-ı mâhi hakkının eczası daima bir takım kuyud ile mukayyed bulunmuştur.

Hükümet-i seniyye buna dair bir kanun-ı mahsusa mâlik olmakla beraber Osmanlı sularında sayd-ı mâhiye gelen ecnebi balıkçılar haklarında fevkalhadd müsâade kârane muâmele ecza buyurmuş ise de anlar yine hiçbir vakit bizzat teba-i Osmaniye'nin ifasıyla mükellef oldukları rüsumun tediyesinde îka'-ı müşkilatdan hâli kalmadıkdan başka iskafandır ve daha sâir âlât ve edevât-ı muharrebe kullanarak me'murîn-i devlet-i âliye cânibinde kendilerine verilmiş olan serbestîyi dahi sûi istimâl etmekte bulunmuştur.

Hükümet-i seniyye şu hâle nihayet vermek arzusuyla âhiren sefâret-i ecnebiyyeye tamimen birer müzekkere göndererek ecnebi balıkçıların iç denizlerde sayd-ı mâhî hakkını icradan memnuiyetlerini ve bunların sevâhil-i sâirede hakk-ı meşruhu icra etmelerine dahi ancak bu babda meri ve muteber olan nizamnâme ahkâmına tevfiiki hareket olunmak ve âlât ve edevât-ı muharrebe dahi kullanılmamak ve mugayir nizâm-ı harekette bulunanların cezâ-yı nakdi ahzı ve hatta âlât ve edevatlarını zabt ve musâderesi ile mücâzat olunacaklarını tebliğ ve işâr buyurmuştur.

Binâenaleyh Fransa şûra-yı devleti cânibinden bu madde hakkında verilen bir kararın mevadd-ı ticariye-i ecnebiye kısmına nakl ve derci münâsib görülmüştür.

Düyun-ı Umumiyye-i Osmaniye

Fî 8 ve 20 Kânunuevvel sene 1881 tarihiyle şereftaalluk eden irâde-i seniyye-i cânib-i Pâdişâhi ile terk ve tahsis olunan vâridat.

Dördüncü sene-i muâmele olan 1885 senesi şehr-i Mart'ı:

Guruş Lira

20 57665 Rüsum-ı hamse yani tuz ve tamga ve zecriye ve balık resimleri.

---- 187500 Rejinin Mart-ı Ruminin 1'inden Mayıs-ı Ruminin 31'ine kadar 3 aylık âidesi.

38 2790 Bulgaristan vergisi “duhan öşründen istifa olunur.”

74 15416 Rumili Şarkî vergisi.

8 29 Akçe tebdilinden hâsıl olan

40 223401

88 82 İdare sandığında

98 235160 Altun akçe olarak Bank-ı Osmanide

70 8202 Ecnâs “ “ “

56 261446

84 1954 Meclis idare masarîf ve maaşâtı.

40 262401

[Sahife 3] (sütun 1)

Rejinin satış Hâsılatı

Memâlik-i mahrusa-i şâhane müşterek alınmağa tütün rejisinin ilk sene muâmelesi şehr-i hâl-i Ruminin ikinci günü intiha-pezîr olmuştur. İş bu idare-i cismiyyenin muâmeleye bedandan itibaren ilk 12 ay zarfında dâhil-i memâlik-i mahrusa-i şâhanede mahsûlât-ı mamulesinden sattığı tütünleri yekûn esmânını görüp anlamak kârilerimizce fâideden hâli olmayacağından bunların miktarlarını sıhhata

tamamı-i mukarenetlerini temin etmeksizin ecnebi gazetelerinde manzurumuz olduğu surette nakl ve derc eder ve bununla beraber makâdir-i meşruhanın tütün beyiyyatının terakkisince oldukça muhakk bir fikir peydasına meydan açacağını zan ve itikat eyleriz.

Guruş	Şuhûr	Sene
6800000	Nisan	1884
7100000	Mayıs	“
6500000	Haziran	“
7800000	Temmuz	“
9.800.000	Ağustos	“
10.200.000	Eylül	“
10.600.000	Teşrinievvel	“
9.900.000	Kânunuevvel	“
10.700.000	Kanunusâni	1885
10.400.000	Şubat	“
11.700.000	Mart	“

112.200.000

Mütenevvia

Zeyl-i kÂnun-ı ticaret hkâmınca mehâkim-i ticaretin bir reis ve bir reis-i sâni ile cânib-i hükümet-i seniyyeden mensub iki aza-yı dâimiyye ve muteberân tüccar taraflarından müntehib 4 âzâ-yı muvakkateden mürekkebe olması lâzım gelip bu hükmün bir müddet merî ve mamûlün bih tutulduktan sonra metrukuuna kalmış idüğü malumdur.

Ticaret odası cânibinden der meyan olunan re'y ve istidâ üzerine adliye nezaret-i celilesi tarafından iş bu hükm-i nizamın yeni baştan tamamı-i icrasına karar verilmiş ve bunun odaya tebliği üzerine heyetçe Nisan-ı Ruminin dördüncü evvelki Pencşenbe günü bi'l-ictimâ durderi ticaret bedayet ve ticaret bahriye mahkemeleri ve beşi dahi mahkeme-i istinaf ticaret kısmı için olmaküzere 13 âzanın intihabına ibtitar kılınmış idüğü haber alınmıştır.

Âzâ-yı cedidenin esâmisi ileride odaca icra olunan intihabın meriyet ve mamuliyetine irâde-i seniyye şerefaalluk eder etmez neşr ve ilan kılınır.

(**sütun 2**) Haliç-i Dersaadet'te rıhtım ve depolar tesis ve inşası imtiyazının saadetlü Mişel Paşa'ya itâsını mutazammın irâde-i seniyyenin şerefsudurundan beri bu işin yüzüstü durmakta idüğü malumdur.

Pâşa-yı mûma-ileyh tarafından hâmil olduğu ferman ahkâm-ı celilesinin emr-i icrasını istihsâlen vâki olan teşebbüsât üzerine Bâb-ı Âli'nin keyfiyeti umur-ı nâfia-i umumiyye nezâret-i celilesine havale buyurmuş ve anında şartnâme ile imtiyaz mukâvelenâmesinin tanzimine ibtidar etmezden evvel eşyâ-yı ticariye ile sarfiyat-ı dâhiliyeye muhassıs eşyanın ne esas üzerine tertib ve tastiki iktiza edeceğinin istifsarı zımında Bâb-ı Âli'ye müracaat eylemiş olduğu haber alınmıştır.

Mütâlaa

Buna dair fermân-ı hümâyun ahkâm-ı münifesince sarfiyat-ı dahiliyeye muhtass eşya rıhtım rüsumu ifasından muafdır.

Gazetemizin Mart'ın 4'ncü günkü nüshasında manifatura üzerine irtikâb olunan hilekârlıklardan bahs etmiş idik.

Rüsumat emânet-i behiyyesinin iş bu meseleyi nazar-ı dikkat-i cedideye ahzla şu uygunsuzluğun önünü almak için ittihazı mümkün ve münâsib görülecek tedabirin tarafına tebliğ ve işârını yicaret odasından talep etmiş olmasıyla odaca bu madde üzerine icrâ-yı müzâkere olunmuş ve buna dair raportosu dahi kariben icap edenlere arz ve takdim kılınmak üzere bulunmuştur.

Trabzon tarikiyle Erzurum ve Van ve Bayezıt ve İran ve Erzincan tarikiyle dahi Harput postaları şimdiye kadar Cuma İrtesi günleri çıkarılmakta bulunmuş idiyse de bundan böyle her pencşenbe günleri hareket ettirilmesi posta idaresince kararlaştırılmış ve bu keyfiyet ez cümle Varna postasının o gün vürud etmesi hasebiyle Avrupa mektuplarının günü gününe mârû'z-zikr postalara yetiştirilerek erbâb-ı masalihi irade iki gün ziyâından kurtarmak gibi nef' ve muhsenatı müstelzim bulunmuştur.

Bundan başka memâlik-i şâhane ile Kafkasya ve anın vâsita olacağı mahallere gönderilmek üzere haftada 3 kere yani her Cuma İrtesi ve Pazartesi ve Pencşenbe

günleri Batum ve Poti iskeleleriyle doğrudan doğruya posta muâmelâtı taâtisine ibtidar kılınması dahi karar-gir olup resmen ilân edilmiştir.

Ahvâl-i Vilâyat

İzmir'den alınan ahbâr-ı âhıra piyasanın oldukça (sütun 3) canlanıp pamuk ahz ve itası durgun olmakla beraber fiyatı tutgun durarak kantarı 350 guruş ve daha ziyade etmekte afyonların cins rayıcı 88 guruştan 94 guruşa kadar kolayca satılmakta bulunmuş ve zahire piyاسasının dahi canlanıp kavi fiyatla müşteriler zuhur etmiş ise de satılık malın pek o kadar kesir bulunmamış idüğünü müşar ve mutazammındır.

İzmir havalisi ile içerilerde mahsulatta fetz ve bereket rev nüma olup bu babda devran eden şâyiât mübâlağalı bulunmuştur.

Kastamonu ve Kengiri ve Ankara ve Yozgat gibi vilâyât ve evliye-i sâirede dahi mahsulât inşaallahü Rahma kemâl-i feyz ve raha üzere husule gelecek gibi görünüb Mat-rt nihayetlerinde kuraklıktan dolayı hâsıl olan havf ve helecan Nisan'ın 4'ncü ve 5'inci günleri gani gani nüzul eden bâran bereket-i nişan sayesinde def' ve zâil olmuştur.

Tiftik indirilmesine ayın 10'undan itibaren bede ve mübâşeretle kemâl-i keremi ile devam olunmakta bulunmuş ve Kastamonu ve havalisinde 15 ile 15,5 ve Ankara'da en âlâsı 15,5 ile 17 guruş arasında bir takım muâmelât-ı sagire vukubulmuş ve müşteri de az imiş.

Rumilinden ve Marmara sevâhılinden vârid olan haberler dahi müsâit olup şu günlerde Tekfurdağı ve Dedeâğaç'dan külliyetli zahire irsâlâtı vukubulmuştur.

Selanik'ten Tahrirât-ı Mahsusa

Selanik ticareti biraz vakitten beri dugun olup buna başlıca sebep mahsulâtımızın çokça istenilmemesidir. İhracat mevsiminin hulülünde bir güzel revac hükümferma olmuş idiyse de çok sürmeyip kesad taâkib etmiş ve bu suretle hususan deve sırtında ücret-i nakliye okka başına 10 pâre olan Üsküp ile havâlisinden zahire ettirilmesi Avrupa piyasalarında fiyatların dâimiyetle tenezzülü hasebiyle zahîre irsâli ihtacat-ı ticarin işlerine elvermediğinden nâşi ağırlaşmıştır.

Ziraimiz bu sene Avusturya rejisinin mübâyaatı sayesinde tütünlerin nâfi fiyatla satılmasından gayrete gelerek kemâl-i şevkle duhan ile kendilerine daha kazançlı

görünen ve fakat emekli bulunan Beşteşiler ziraate koyulup ettikleri istifadenin cüziyyeti sebebiyle buğday ve zahâir-i sâire ziranda ihmâl etmekte bulunmuştur.

Vilayetimizin her tarafından alınan haberler gelecek mahsulün kâffeten feyz ve bereket üzere husule geleceklerini müşar ve mübeşşerdirler.

Şehrimizde buhar ile

Dare olunur bir pamuk ipliği fabrikası mevcut olduğu ve bunun Sayas biraderlerinin idâre-imâhirâneleri sâyesinde [**Sahife 4**] (**sütun 1**) işlediği beş sene müddet ale'-devam terakki etmekte bulunmuş idüğü malumdur. Mezkûr fabrikanın gösterdiği misalden şevk ve gayrete gelinerek yeni bir fabrika tesisi için bu kere mösyö "H.Modyand"'ın idaresi tahtında yeni bir şirket teşkil olunup fabrika binası ikmâl edilmiş ve âlet ve edevât-ı mukteziyye gelip yerlerine vazlarına ibtidar kılınmış olmağla bunun kariben işitilmesine bedeen ve mübâşeret memul bulunmuştur.

Trabzon ticaret odasından vârid olan tahrirattan mülhasdır.

Trabzon sancağında geçen şehr-i Mart-ı Ruminin 17'sinden 23'üne kadar bir hafta zarfında imal olunan eşyanın defteridir.

Nev-i Eşya	Aded	Satılan	Elde Kalan	fiyat
İpek Car	4	3	1	250-150
İpek peştamal	6	5	1	45-40
İpek çârşeb	7	6	1	50-10
Pamuk çârşeb	400	350	50	12-9
Pamuk peştamal	400	300	100	40-4

Şehr-i mezkûrun 23'nden 31'ine kadar 9 gün zarfında Trabzon limanına âmed ve şedd eden sefâinin defteridir.

Vapur

Dersaadet'ten gelip Batum'a giden

Kıta	Hacim tonilata	Hamule	Bandıra
2	2776	muhtelif	Fransız
1	886	"	Avusturya

Dersaadet'ten gelip Rize'ye giden

1 682 muhtelif Osmanlı

Rize'den gelip Dersaadet'e giden

1 682 muhtelif Osmanlı

Sandal

Bohum'dan Gelen

4 118 Mısır Buğdayı Osmanlı

Batum'dan Gelen

3 101 Gaz “

1 35 Piriñç “

1 32 Gaz Rus

Civar İskelelerden Gelen

3 45 Mısır Buğdayı Osmanlı

Turin baş şehbenderinin fi 3 Mart 1885 tarihiyle nezâret-i celile-i haâriciyyeye gönderdiği bir kıta tahrirattan mülhasdır.

Brokel ve Milan Torino'da konsoloslar taraflarından mürsel mas^lât-ı ecnebiye numûnelerini hâvi olarak mevcut bulunan ticâri müzeler âhîren nazar-ı dikkat-i âcizânemi celb etmiştir.

(sütun 2) Fransa'da zaten bu yolda 14 müze mevcut olup şimdi de ticaret nâzırı mösyö Rovba tarafından Fransız konsolosları taraflarından irsâl olunacak bütün dünyanın kâffe-i mahsûlâtı numunelerini hâvi olmak üzere Paris'te bir merkez müzesi tesisi tasavvur olunmakta bulunmuştur.

Memâlik-i Osmâniye kumaş ve halıları ile mahsûlât-ı sâiresinin bütün Avrupa'da mazhar oldukları rağbet ve ehemmiyet-i azîmeye nazaran sanâat-ı milliyemizin hâl-i vukufda kalması kâide-i nisbet ve muâdileye büsbütün mugâyir görünüp binâen aleyh nâzır-ı müşârun-ileyhin kusûr-ı müstahsenenin bizce aksi yolda yani şehbenderlerimizin erbâb-ı sanâat ve ashâb-ı mahsulât ve tüccar ihracatımız ile Avrupa tüccarı ve ticaret memurları arasında mahsûlât-ı sanâiyye-i Osmâniyenin sürümünü teshile muktazi ve mahsus her nevi tarifât ile beraber numuneleri vasıtasıyla

râbıta-i münâsebet peydasına bundan terettüb edebilecek işlere karışmamak üzere mecbur tutulmaları suretiyle icrâsına imkân müsâid olabileceği zannına zehâb olunmuştur.

Akmişe ve mahsûlât-ı sâire-i Osmâniye'ye şimdiye kadar Avrupalu sarraf ve müstehlikleri taraflarından sûret-i fevka'l-âdede mazhar-ı takdir ve Tahsin olmakla beraber nevâserden add ve itibar olunmakta ve bundan ticâret-i Osmâniye'ya mahreç vesî' olacak teshilât ve mevârrıdatın fert-i mahdudiyet ve adem-i kifâyeti zâhir ve nümâyân olmakta bulunmuştur.

İş bu fikrin taraf-ı âli-i nezâretpenâhîlerinden nazar-ı dikkat-i cedideye ahza şâyân görüldüğü takdirde ihracatçılarımız ile âlem-i meskûnun her tarafında mevcut şebenderlerimiz miyânelerinde vesâit-i hükümetle rabt-ı râbıta-i münâsebet olunabileceği derkâdır.

Fikr-i marûz-ı mücerred derece-i nihâyede mazhar-ı takdir ve itibar olduğu hâlde hususan fâideli mehâricin fikdanından dolayı hâl-i vukufda kalmış olan sanatımızın tevsi' ve terakkisi niyetiyle dermeyan olunmuştur. Çünkü Avrupa'da havâss-ı nâs konaklarının hemen kÂmilen akmişe ve halıve daha sair mahsulât-ı sanâiyye-i milliyemiz ile tefriş ve tezyin olunmadıkları hiçbir mevsim yoktur.

Makâm-ı nezâret-i celile-i hariciyeye fî 31 Kânunuevvel sene 1884 tarihiyle müverrah Kalas şebenderliğinden mevrud bir kıta tahrirattan mülhasdır.

Kalas limanına Âmed ve şedd eden sefain sırasında sefâin-i Osmaniye'nin miktarca birinci ve hacimce dördüncü dereceyi tuttuğu melfuf cetvel mütâlaasından müstefad olur. Liman-ı mezkûre 1884 senesi zarfında gelip giden sefâinin miktarı 83 seneninki ile nisbet ve muayese olundukda 83 senesinde Kalas'dan çıkıp giden umum sefâ (sütun 3) inin yekûn hacimlerince takallül müşâhede olunup bunun 5091 tonitaloğu Osmanlı sancağına âit bulunmuştur.

Burada muhtelif bandıralar mebânelerinde vukubulan nzâ-ı nüfuzda hazır bulunup buna muhalif nazar-ı dikkat ve ehemmiyetten hiçbir an hâli kalmadım. Çünkü sefâin-i adîde-i Osmani'yenin seyr-i sefer ettikleri şu taikden kendimizi uzak tutmaktan başka mümkün olduğu halde ora ile münâsebât-ı ticariyemizi te'kid ve tezyid eylemek bizce muktezi görünüyor.

Bundan dört sene akdem başka yere uğramamak üzere Marsilya ile İbrâil arasında bir posta tesis etmiş olan Feresine kumpanyası işte 20 günde bir vapur sevkinden bi'l-ibtida seferlerini tedricen haftada 1'e kadar indirüp bu günkü gün sevâhilden kısm-ı âzamı yed-i ihtikârına geçirmiştir.

Avusturya-Macar imtiyazlı vapur kumpanyası Kalas ile Hevce Beg arasındaki hatta yeniden bir vapur daha tahsis etmiştir. Mesajri Martim kumpanyasının Marsilya ile İbrâil meyanında bir hatt tertib ettiği gibi Loyd kumpanyasının dahi doğrudan doğruya Tiritse ile İbrâil arasında bir hatt tesisi tedârikâtında bulunduğu iddiâ olunur. Ropatino nâm-ı İtalyan kumpanyası dahi Tuna üzerinde vapur işletmek nâbit ve tasavvurunda bulunuyor.

Tuna hattına vapur işletmek hususunda Avrupa memâlik-i muhtelifesi cânibinden gösterilen mesâi-i meşruhaya nazaran hiç plmaz ise idâre-i mahsusa vapurlarından birinin Tuna'ya işletilmesinden de devlet-i aliyyece bir menfaat-ı esasiyye husulü me'mul-i kavidir. Zira dâhili memlekette yerli sefâine tedricen Milan umumi-i müsait hâsıl olmakta ve mal gönderenler taraflarından dahi hem sürat ve hem de emniyetçe iki üçlü zımanı hâiz görünen vapurlar müreccah tutulmaktadır.

Efkâr-ı maruza-i âcizânemin cânib-i celil-i nezaretten kabul buyurulacağı taktirde idâre-i mahsusa tarafından hattı teftiş ve muâyene ile beraber bu işin teşebbüse şâyan olup olmadığı anlaşılmaq üzere bu nevi tahkikat icrasına ibtidar için mahalline bir müfettiş-i azam olunabilecektir.

Karadeniz ve Tuna'nın Köstence ve Sette ve Tolçı ve Kalas ve İbrail ve daha saire gibi bir takım iskelelerinde üçûrât-ı nakliyenin hususan diğer kumpanyaların navlullarından dün olacak olur ise yevm-i mübâşeretten itibâren masarîf-ı vâkıâyı kapatmağa kifayeti hemen muhakkak gibidir.

[Sahife 5] (sütun 1) Memâlik-i mahrusa-i şâhanenin iktâr-ı sâiresinde hatta-i Mısıryeye ithal olunacak her nevi yaprak ve jıyılmış ve sigara tütünler ile tönbaki ve enfiyenin beher klogramından ber mûcib-i tarife onar ve memâlik-imahmiyye-i Amerika ve İngiltere ve İtalya ile Yunanistan'dan getirilecek her nevi yaprak ve kıyılmış ve sigara tütünler ile enfiyenin klogramından keza onar ve herhangi memlekette vârid olur ise olsun sigaraların beher kilogramından 16'şar gurus resm-i gümrük ahz ve istifasına hükümet-i Mısıryeye cânibinden karar verilmiş olduğu istihbarat-ı mahsusamızdandır.

Rüfekâmızdan bazıları transit tarikiyle imrâr olunan emtiadan Trabzon'da ahz ve istifâ kılınacak anbar rûsumundan bahisle bir sene müddetle bir sene müddet inkızasında anbardan geri çıkarılmayacak emtianın zabt ve müsâdere olunacak olduğunuilân ve ihbar etmişlerse de ticaret odasına böyle bir tdbirin ittihazına dâir henüz hiçbir günâ tebligat icra olunmamış idüğünü işâr ve beyana me'zunuz.

Fransız Balıkçılarını Himaye

Fransa şûrâ-yı devleti tarafından hükümetin talebi üzerine Fransa ve Cezayir sularında ecnebilerin sayd-ı mâhiden memnu' tutulmaları hakkında bir kânun lâyhası tanzim ve tehniye olunmuştur.

Fransız sularının hududu sığ denizlerin açığında üç mil bahriye tayin olunmuştur. Koylarda üç milin dairesi koyun ortasından çekilmiş bir hatt-ı müstakimden itibaren müsâha olunur.

İş bu kânun lâyhası ahkâmınca bir ecnebi kayığının reisi veya tayifesinden birisi Fransız sularında her ne suretle olur ise olsun ağ atar veya balık tutar iken tutulur ise reisi 250 franga kadar cezâ-yı nakdiahızıyla tedip ve tercim olunur ve tekerrürü halinde cezâ-yı nakdi tazîf olunabilir.

Cezâ-yı nakdîden başka olarak mahkeme canibinden de sayd-ı mâhi takımlarının zabt ve müsâderesi hükmedilebilecek ve bunun asmân hâsılasıyla cezâ-yı nakdilerin mecmuu bahriye sakat ve alilleri sandığına teslim olunacaktır.

Karagol sefâini kumandanlarıyla bahriye polisi zâbitan ve memuriyeti hükm-i nizamın muhâfaza-i meriyetine nezaretle mugayır nizâm-ı harekette bulunanları kayıklarıyla beraber en yakın Fransız limanına götüreceklerdir. (Fransız Ticare Odaları Gazetesi).

Kavânîn-i Ticâriyye-i Ecnebiye

Fransa

Şimdiye kadarmevzu ve mevcut olan gümrük (sütun 2) tarife-i umumiyyesince tadîlât-ı âtiyeyi mutazammın kanun metinleri Fransa resmi gazetesinin geçen şehr-i Mart'ın 29 ve 31'nci günkü nüshalarında manzorumuz olmağla ber vech-i zîr nakl olunur.

Zahâir ve Un:

Birinci madde. İş bu kanunun tarih neşrinden itibâren gümrük tarife-umumiyyesinin rüsûm-ı duhuliyeye dâir olup fî 7 Mayıs 1881 tarihli kanun ile vaz' ve tesis kılınmış olan "A" işaretli cetveli ber mûcib-i zîr tadil olunmuştur.

Avrupa'da yetişen ve Avrupa haricinde bir memleketten doğrudan doğruya ithal olunan mahsûlât.

Santim Frank

---	3	Her nevi dane buğdayın yüz kilosundan
---	6	Her nevi buğday ununun " "
50	1	Dane çavdar ve alaf ve arpanın yüz kilosundan
90	1	Bira arpasının yüz kilosundan

Avrupa haricinde yetişip Avrupa anbarlarından ithâl olunan:

60	6	Her nevi dane buğdayın yüz kilosundan
60	9	Unun yüz kilosundan
10	5	Dane çavdar ve alaf ve arpanın yüz kilosundan
50	5	Bira arpasının

İkinci Madde: Gümrük tarife-i umumiyyesinin 69 ve 70 numaralı cetvelleri ber vech-i âti tadil olunmuştur.

50 5 Peksimwt ve döğülmüş yulaf ve ırmik ayıklanmış veya döğülmüş hububat.

Mahsulât-ı mezkureden fazla anbar resmi yine eskisi gibi ahz ve istifa olunacaktır.

Üçüncü madde: İş bu kanunun tarih-i neşrinden itibaren 15 gün zarfında ashâbı taraflarından fî 30 Teşrinisâni 1884 tarihinden akdem doğrudan doğruya Fransız limanlarından birine çıkarılmak üzere gemiyeyükledilmiş olduğu isbat edilecek memâlik-i ecnebiye hububatı gemiye tahmillei gününde meriyyü'l-icrâ ahkâm-ı kânuniyye mucibince kabul kılınacaktır.

Hayvanât

Madde-i mücerrede. Fî 7 ve 8 Mayıs sene 1881 tarihli kanunname ile gümrük tarife-i umumiyesinin rüsûm-ı duhuliyeye müteallık olan “A” işaretli cetveli ber vech-i âti tadil olunmuştur.

.....? Hayvan beher re’sden

Frank		Numro
25	Öküz	4
12	İnek	5
12	Boğa	6
8	Tosun	7
4	Dana ve Buzağı	8
3	Koç ve erkek ve Marye koyun	9

(sütun 3)

1	Kuzu	10
1	Teke ve Oğlak	11
6	Canur	12
1	Domuz yavrusu 8 kilogramdan aşağı gelenlerinden madâsı 13	

Kesilmiş Hayvan. Yüz kilogramından

Santim Frank

---	7	Taze et	16
50	8	Tuzlu et	18

Muharrerât-ı Ticariye-i Ecnebiye

Mançester

Emtia-i kotniye. Piyasası hâlâ durgun olup müşteri kesir ise de harb ihtimaline mebni teklifleri pek o kadar karlı olmadığından ciddi iş yoktur.

Pamuk iplikleri. İhracat için iplik mutâlibâtı her noktada ehemiyetsiz olup yalnız Avrupâ-yı beriye o da cüzi olarak birkaç takım mal gönderilmiştir. Evsat numaralı tutgun iselerde fiyatlar umumiyetle tedenniye meyyaldır.

Bezler. İş bu emtianın her nevi ve hususuyla ağır cinsleri üzerine durgunluk hükümfermâ olup Hind ve Çin markalı mallardan başkasının revacı yoktur.

Basmalık Bez. Kessad ber kemâl olduğu ve zaif fiyat gittikçe tesirini artırmakta bulunduğu ecilden mâl sahipleri mallarını satıp para etmeğe muztar görünüyorlar.

Liverpool

Muharebe korkularından dolayı piyasaca husule gelen kuvvet yine biraz zafiyet kesb etmiştir. Mamul demir piyasası eski halinde ber karardır.

Leyd

Aba fabrikaları hâlâ kemâl-i keremi ile işlemektedir. İhracata mahsus çukalara istek pek mahdud olup bunlardan Avrupâ-yı beriye ehemmiyetsiz bazı irsâlat vukubulmuştur.

Hocabey

Zahire. Piyasa kararsız bir halde olup bağıteten terakki ettikten sonra min gayr-ı memul yine tenezzül eylemiştir. Buğday fiyatı yine eskisi gibi cinsine göre 95 kapikten 1 ruble 15 kapiğe kadardır.

Un. Revaçlıdır.

İspirto. Memâlik-i Osmaniye için kavi fiyatla mübâyaat vukubulmuştur.

Gaz. Piyasası durgun ve fiyatına gelince podi 70 ile 94 kapık arasında zaifdir.

Memalik-i Osmaniye pamuğu. İzmir pamuğu 9 ruble 15 kapikten 9 ruble 20 kapiğe kadar satılmıştır.

Palamut. Elde mevcut kalmaması piyasayı [Sahife 6] (sütun 1) yükseltmiştir. Şimdi fiyatlar cinsine göre 11 ile 12,5 ruble arasında devran etmektedir.

Üzüm. Piyasası tutgun olarak eski halinde müstakar olup beyaz üzüm 6,5'dan 8 rubleye ve siyah üzüm 2 ruble 10 kapikten 3,5 rubleye kadar eymektedir.

Rehber-i Tcaren (Mâ baad)

Tüccar

Muâmelat ve umur-ı ticaretle meşgul bulunan ve kendilerine dâima ticareti sanat ittihaz eden kimselere tüccar denilir. Kânunnâme-i ticaretin birinci ve ikinci

maddelerinde ne gibi kessâne tüccar denilebileceği tarif ve emr-i ticarete sülûkun kâidesi tavsif edilmiştir.

Birinci Madde. Ticaretle meşgul olan ve ticarete dâir bâsenedât akd ve mukâvele eden eşhasa tüccar itlak olunur.

İkinci Madde. 21 yaşını tekmil eden şahıs usul-ü ticarete sülûk mezun olup 18 yaşını tekmil edenler dahi velî veya vasî tarafından tekeffül ve ticarethâne cânibinden irâe-i ruhsat olunmadıkça ticarete sülûk mezun olmaya.

Tarif-i mezkûrdan müsteban olduğu üzere sanat-ı ticâriyeyi ihraz etmek için tesadüfi olarak yalnız bir kere ahz ve itâ muâmelesinde bulunmak kâfi değil ise de zeyli kânunnâme-i ticaretin 27.nci maddesi ahkâmınca muâmele-i ticâriyeden dolayı beyne'n-nâs tekevvün edecek münâzaa ve mübâyetlerin hâl ve rü'yeti ticaret mahkemesine âittir.

Muteberân-ı Tüccar

Zeyli kânunnâme-i ticaretin âtide beşinci maddesinde muharrer evsâf eden muteberân tüccarına madde-i mezkûrede gösterildiği vechle itimad ve emniyet-i umumiyyeye sezâvar add ve itibar olunurlar.

On beşinci Madde. Muteberân-ı tüccarın her biri aklı 30 yaşında olduğu vemütemâdiyem beş sene muhafaza-i nâmus ve temeyyüz ile icrâ-yı ticaret etmiş ve iflası vukubulmamış veyhut bulupta müahharen îade-i itibar eylemiş ve bir güne cinayet ve cenha için aleyhinde hiçbir hüküm terettüb etmemiş bulunduğu halde ticaret mahkemeleri muvakkat azalığına intihab olunabilecektir.

Sunuf-ı Tüccar

Tüccâran meşgul oldukları ahz ve itâyâ göre bir takım sınıflara münkasım olup kendilerine âtide muharrer olan isimler verilir. Yani:

Tâcir yahut bâzargân-esnaf-fabrikacı-boyacı-komisyonce yahut sipârîşkâr-emptia dellali-iskele vejili-emanetci-(**sütun 2**) sarraf yahut banker köşe saracı-senedat ve eshâm dellalı-mübâyaacı yahut valutacı-mültezim yahut müteahhid-sefine donatıcı-kapudân-sefine dellalı-sikortacı vesaire.

Tâcir Yahut Bâzargân

Tacir lügatı arabî ve bâzargân lügatı fârisi olup ikisinin dahi medlülü birdir ve beyne'n-nâs Fransızca (nagosyan) lügatı manasına kullanılıp ahz ve itasına büyük bir sermeye vaz ile kesret üzere ticaretle meşgul olana tâcir yahut bâzargân denilir.

Tâcirler yahut bâzargânlar büyük şehirlerdehanlar derununda ikâmet edip külliyyetli miktar emtia ve eşya fabrikalardan iştirâ edip veyahut Avrupa'dan ve kıtât-ı sâireden ve memâlik-i mahrusa-i şâhanenin sâir vilâyât-ı malumelerindenbuldukları mahallere götürüp balya ve top ve tonu ve kantar ile esnaf ve yolculara fûruht ederler.

Esnaf

Levâzımât-ı umumiyye için mağaza ve dükkânlarda dirhem ile perakende emtia ve emvâl fûruht eden tüccara esnaf derler.

Esnaf kendi ahz ve itâlarına lâzım olan emtiayı külliyyetlûce tâcirlerden iştirâ ederler. Esnaf muteberlerinden bazıları bâzargânlar gibi doğrudan doğru fabrikalardan eşya ve emtia iştirâ edip yahut hariçten getüdüp fûruht eylerler ve bunlardan manifatura ahz ve itasıyla meşgul olanlara odacı ve kantariye ahz ve itasıyla meşgul olanlara mağazacı tabir ederler.

Fabrikacı

Amele vasıtasıyla veyahut kendileri ba-izzat işleyerek her nevi mahsulat ve eşyayı heyet-i asliyelerinden makine ve mancınık ve destgâh ile 3 ahar bir şekle tahvil eyleyüp kumaş ve mefruşat ve avadanlık ve edevat ve âlât vesaire imaliyle mübâdele ya fûruht eden tüccara fabrikacı itlak olunur.

Boyacı

Hetet-i asliyesinde bulunan bir metayı veya fabrikada imal kılınan kumaş ve eşyayı sâireyi evvelki buldukları renkten matlup olan elvan-ı sâireye tahvil eden tüccara boyacı denilir.

Komisyoncu Yahut Sipârişkâr

Âharın hesabına olarak bulunduğu mahalde en-mir ve sipariş olunan metayı mübâyaa veyahut diğeri bir mahalden bir tüccarın gönderdiği metayı ânın hesabına olarak bulunduğu piyasada fûruht eden tüccara komisyoncu yahut sipârişkâr denir.

Kânunnâme-i ticaretin zîrde muharrer 53'ncü maddesinde dahi komisyoncu şu vechle tarif kılınmıştır.

53'ncü madde. Komisyoncu yani (sütun 3) siparişkâr tâcir ana derler ki bir müvekkilin hesabınamahsuben kendi ismiyle veyahut bir şirket ünvanıyla muâmelât-ı ticareti icra eyleye.

Emtia Dellalı

Borsalarda ve ticaret piyasalarında tâcir esnaf ve umum tüccar bâyininde eşya ve emtia ve maden vesaire ahz ve itâsına dâir icra olunan mukâvelâta tavassut ile meyancılık ve yardım eden tüccara emtia dellelı derler.

İskele Vekili

Tüccarın uzak bir mahalle göndereceği metayı sefineye tahmil veyahut vürud eden sefayinden metayı tahliye edip beren ve bahren diğer bir mahalle nakletmek hizmetlerine mübâşeret eden ve sevâhilde mukîm olan tüccara iskele vekili derler.

İş bu iskele vekilleri memâlik-i ecnebiyyenin ekser mahallerinde bulunduğu gibi memâlik-i mahrusa-i şâhânenin dahi İskendurun ve Trabzon ve bunlara mümâsil bazı büyük iskelelerinde vardır.

Emanetçi

Tüccar malı nakli için teşkil olunan şirketlere ve şimendüfer işletmek idaresine memur olan tüccara veyahut bir mahalden diğer bir mahalle beren ve bahren kira ve ücret navl ile eşya nakl etmeğe mütaahhid olan tüccara emanetçi derler.

Sarraf Yahut Banker

Tâcir yahut bâzargânın eşya ve emtia iştira edip tekrar fûruht etmeğe meşgul olduğu gibi senedat ve akçe ve eshâm ahz ve itâlarıyla meşgul olan tüccara sarraf yahut banker derler.

Bankerler yalnız kendi buldukları piyasalarda senedat ve eshâm ahz ve itâsıyla meşgul olmayup faizle akçe ikraz ve bilâ faiz hıfz etmek için aharından akçe kabul ederler ve taşralarda bulunan müşterilerinin deynini poliçesini öderler ve zemâmetlerini tahsil ederler ve üzerlerine keşide olunan poliçeleri kabul eyleyler ve borsalarda âharın hesabı için eshâm alıp satarlar ve nihayet diğer piyasaların akçe ve eshâm ve senedat fiyatlarını kendi buldukları piyasa fiyatlarıyla müvâzene ederek bir mahalde fûruht ve diğer mahalde mübâyaa etmekle ticaret eyleyler.

Köşe Sarrafı

Bir nevi akçeyi ecnas akçe ile tebdil ederek dükkânlar derununda ahz ve itâ ile meşgul olan tüccara köşe sarrafı ıtlak lunur.

Senedât ve Eshâm Dellalı

Borsa ve ticaret piyasalarında sarraf ve bazârgân meyânelerinde poliçe ve her nevi senedat-ı ticariye aldırın veya fûruht ettiren ve sarrâfan için eshâm aldırıp sattıra tüccara senedat ve eshâm dellalı derler. (Mâ badı var)

[Sahife 7] (sütun 1)

Galata Borsası (13 Nisan)

Pâre Guraş

38 16 Eshâm-ı umumiyye-i mübeddele tertib (D)

Sterlin

10 29 1858–1862 İstikrazları tertib (A)

10 17 1860–1863–1872 İstikrazları tertib (B)

5 15 1865–1869–1873 İstikrazları tertib (C)

Frank

---- 42 Rumeli Şimendüferi

25 67 Düyûn-ı muvahhıde-i Mısıriyye

---- 64 Loryum Madeni

Evkâf-ı Hümâyun Nezaretinden

Cevâmi-i şerife için cedid kıyye ile mübâyaasına lüzum görünen 7200 kıyye revgan zeytin şerâit-i mukarreresiyle beher cedid kıyyesi 4 guraş 5 pârede talibi uhdesinde bulunduğuna ve şehir-i câri-i Ruminin 15'nci Pazartesi günü % 5 tenzil olunur ise kabul olunub andan sonra kabul olumayacağına binâi noksanıyla tâlib olanların ve daha ziyâde malumat almak isteyenlerin evkâf-ı Hümâyun meclis idaresine müracaat eylemeleri.

Hazine-i Hâssa-i Şâhane Nezaretinden

Erzak anbarı için alınacak Anorsa apoli espermeçet mumunun münâkasasına şehr-i hâl-i Ruminin 20'nci Cuma İrtesi günü başlanacağından tâlip olanların yevm-i mezkûrda hazîne-i hâssa-i şâhanede bulunmaları.

Dersaadet tramvay şirketi meclis idaresinin hissedârân-ı cemiyet-i umumiyye-i âhiresinde kıraat olunan raportosundan (mâ baad)

Müfettişlerin raportosu

Efendiler!

1884 senesi hissedâran-ı cemiyet-i umumiyyesinde uhdemize ihâle buyurduğunuz memurini ifa-i şirket idarehânesine gidip defâtir ve evrâk-ı muhâsebeyi kemâl-i dikkatle bi't-tetkık her şeyi mükemmel ve muntazam ve tastik ve tasvibinize maruz bilançolara muvâfık ve mutâbık bulunduğumuzu arz ve beyan edebilmekle kendimizi bahtiyar add eyleriz.

Kâr ve zarar hesabı 25 numaralı kuponların tediyesi için iktiza eden meblağ ile ihtiyat akçesi için nizamen tevfiği icab eyleyen para tenzil olunduktan sonra 59454 guruş 15 pare temettu ile kapatılmıştır. An Dersaadet fi 4 Mart 85. N. Blesa. Z. Nikoloplu.

(sütun 2)

Muvâzene-i Umumiyye	Sene-i Muâmele	1884	
Santim Guruş	Santim	Guruş	Alacak
---- 41.008.800	-----	-----	1 Hisse senedatı. Tediyesi
			talep ounmayan sermaye;
11 16.430.307	-----	-----	2 Yer masarifi muhasebesi
---- 10.950.659	-----	-----	3 Şişli hattı yer masarifi
50 104196	-----	-----	4 Levâzım-ı inşâiyye
---- -----	-----	-----	5 Ot vesaire.
---- -----	50	87060	Merkez anbarında
---- -----	----	196146	Beşiktaş ve Aksaray deposunda

----	-----	----	<u>127029</u>	Şişli deposunda.
50	410235	----		6 Amorti olan hisse senedatı
----	250000	----	-----	beşer liradan 500 hisse senedatın tediye olunan bedelatı.
				7 Amorti olan tahvilat
24	555654			Beşer yüz frankdan 254 tahvilin tediye kılınan bedelatı.
				8 Hisse senedatı iştirakı;
----	119196			1885 senesinde battal olunmak üzere iştirak kılınan 409 kıta tramvay hisse senedatı asmanı.
				9 Masarîf-ı mütenevvia;
----	53110			1885 senesine geçirilen bakıyye-i masarîf;
				10 Muhtelif kira;
----	54984			1885 senesine geçirilen bakıyye-i kira;
				11 Sandık;
			25	77508 Nakden;
			----	<u>346141</u> İpsani
				Komonda ve şürekâsı nezdlerinde;
	25	423649		
				12 Matlubât-ı mütenevvia
			---	919970 İdare-i belediyeden;
			---	194810 Bâb-1 vâlâ-yı
				seraskeri ve mâliyeden;
			<u>25</u>	<u>310022</u> Muhâsebât-ı
				muhtelif bakâyası;
	25	1424802		
	75	15399		13 Üniforma;
				14 Emlâk;

----	17235		Bâb-ı âli mevki;
<u>61</u>	<u>71.818.228</u>		
	Verecek		
----	58.095.800	1	Sermaye;
		2	Şişli hattı tahvilatı
----	10950659		6568 kıta % 5 faizli tahvil bedeli;
95	312339	3	İhtiyat akçesi
84	104055	4	Edevat-ı tamir ve muhafaza sermayesi;
		5	Re'sü'l-mâl takâsiti;
----	250000		Amorti olan 500 hisse senedatının 5'er liradan bedelleri;
		6	Re'sü'l-mâl takâsiti;
----	555654		Amorti olan 254 tahvilin beşer yüz franktan bedeli;
75	1117	7	Kazalara karşı iâne akçesi;
		8	Seneyn-i sâbıka kuponları;
		3150	17 numaralı;
		7775	19 numaralı;
		37500	21 numaralı;
		<u>39250</u>	23 numaralı faiz
			kuponları;
----	97675		
		9	Yer masarifi
			muhâsebatından aşağı varılacak satış ve tedenni-i kıymet;
		48104	Hutut-ı atıka
			at ve edevatan satılan;

74765 Şişli hattı esb
ve edvattan satış;

10 Düyûn-1
mütenevvia;

---- 122869

[Sahife 8] (sütun 1)

25 410387 Hesap câri
üzerine;

---- 17600 Kefalet hesabı
üzerine;

25 427987

50 2385

11 Abone biletleri;

12 Kâr ve zarar;

37 897685

Temettu-u sâfi;

61 71.818.228

An Dersaadet fî 31 Kanuuevvel sene 1884

Aza Meclis İdare-i heyeti Baş Müdür

D. Paspali Reis D.Fernandez Diyaz A. Trole

R. Edvar Reis-i sâni Ser murakıb ve muhasib

Maksud Sebuhan J. Kazanova H.J. Lagos

Kâr ve Zarar-ı Düyûn

Santim Guruş

Santim Guruş

---- 147989

----- Mutelif Kiralar,

---- -----

75 255824 Tamir ve muhafaza-i tarak;

---- -----

----- 19606 Tanzifat-ı tarak;

75 275430

edevât-ı mütaharrike tamir ve muhafazası;

----	118582	Vagon,
75	559664	Hayvanatın bakılıp beslenmesi;
----	50962	Hayvan ziyatı;
----	15527	Koşum takımlarının tamir ve muhafazası;
25	9999	Âhur takımı,
50	1137472	Mâhiye ve ücret;
----	53034	Edevât-ı sagire fersudeliği;
----	70000	Edevâta muhassıs akçenin sarraf ve istihlâkı;
75	244519	İdare ve depo-yu ve muvakkıf ve bilet ve sigorta ve dhd saire gibi masarîf-ı müteferrika;
73	264407	Akçe ve kambiyo farkı;
----	2009939	Şişli hattının işletme masarîfı;
----	876	Faiz;
37	897685	Temettu-u sâfi;
----	<u>5810091</u>	
		Müfredat;
----	831625	33265 kıta hisse senedatının 25 numaralı kuponlarının altun olarak 25'er guruştan tediye bedelâtı için;
	----	6606
		66060 guruş 370 santimden ihtiyat akçesi için nizâmen % 10 tevkîf;
	37	59454
		Edevât-ı tamir ve muhafazası muhassasatı hesabının alacak kısmına geçirilecek;
	37	897685
		Bakıyye;

Matlub

75	2043339	Beşiktaş;
25	1257840	Aksaray;
75	255588	Yedikule;

25 208660 Topkapı hattı hâsılatı;

---- 3765429

25 21790 Hâsılât-ı fevkalâde;

75 2022871 Şişli hattı hâsılatı;

Bakıyye-i Matlub

An Dersaadet Fî 14 Kânunuevvel sene 1884

Aza Meclis İdere Heyeti

D. Paspal Reis-i sâni Reis

R. Edvar J. Kazanova D. Fernandez Diyaz

(sütun 2)

Fenerler idaresi tarafından bahriyyuna ilan

Zîrde muharrer fnâr sene 1885 fî 1 Mayıs-ı efrenci tarihinden itibaren işâl kılınacaktır.

Fenarın mevkii Paris ve Granic rasathânelerinin nısfü'n-neharları üzere gösterilmiştir.

Bahr-ı Siyahın Anadolu Sahili. Kerempe Burnu

İki burundan ileriye doğru 100 metre çıkmış olan burunun nihayet noktasına mevzudur.

İş bu fenar bir kırmızı bir beyaz ziyalı olup her 30 saniyede bir kere ziyapâş olur.

Arz 40 01 42 Şimali

Tûl 45 16 33 Şarkî Granicden

Tûl 30 56 30 Şarkî Paris'ten

İş bu fenarın sath-ı deryadan irtifâı 80 metre ve vusul ziyası 18 mildir.

An Dersaadet fî 1 Nisan 1885 Efrenci

Dâire-i Umur-ı Sıhhiye tTarafından

İspanya memâlikiinden Valens eyelatinin bazı mahallerinden şüpheli bir nevi hastalığın zuhur ettiği İspanya hükümeti tarafından resmen haber verildiği Madrid

sefâret-i seniyyesinden bu kere alınan telgrafnâmelerden anlaşılması üzerine İspanya'nın bahr-ı sefidde kâin sevâhilinden memâlik-i mahrusa-i şâhane limanlarına gelecek bi'l-cümle sefayinin patantleri temeyyüz olsa bile kolera nizamnâmesinin 4. ve 5.nci maddeleri mucibince muâmele olunması dâire-i sıhhiyyece bi't-tensib keyfiyet icab eden vilâyât-ı celile ile karantina idarelerine telgrafla bildirilmiş olduğunun ilânına ibtidar kılındı. Fî 8 Nisan 301.

Posta ve Telgraf Nezaretinden

Telgraf ve posta nezareti anbar lâzimesi için irâe olunacak numuneleri vechle 300 takım çavuş âlat ve edevâtının târih-i ilândan itibâren Pazartesi ve Pençsenbe günleri münâkasası icra ve şehir-i hâl-i Nisan'ın 22.nci günü karar-ı katisi itâ kılınacağından numûne ve şerâitmevzuasıyla imâl ve itâyâ tâlib olanların teminat akçesi ve yedlerinde ticaret odası şehâdetnâmesi olduğu halde zikr olunan günlerde telgraf ve posta meclisine gelmeleri. Fî 8 Nisan 301.

Nafia Nezaretinden

Heğbeli Ada'da Çam limanında bir tüccar sefâini destkâhı tesis için 1293 tarihinde mösyö Hansun'a ruhsat verilmiş ve aradan 9 sene müddet mürur etmiş olduğu halde henüz inşaata teşebbüs etmediği cihetle sâlifü'z-zikr ruhsat bu kere fesh edilerek destkâh-ı mezkurun zuhur edecek tâliblere ihalesi mukarrer bulunmuş olduğundan tâlib olanların nâfia nezaretine müracaat eylemeleri.

(Londra Herald Matbaasında tab' olunmuştur)

2.10.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 10.
Numro 10 (Pazartesi) 26 Receb 1302/29 Nisan 1301

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(sütun 1) İcmâl-i Ahvâl-i Ticariye ve Mâliye

Rumeli vilâyât-ı şâhanenin bazılarında gani gani rahmet nüzulü mahsulâtı temin ve teyid etmiştir. Rumeli şarkî ve Edirne havalisi ile Anadolu vilâyâtı zirai dahi izdirap-ı derun ile şu 10-15 gün içinde aynı lütuf ve rahmet ribaniyeye nailiyet intizar ve temennasında bulunuyorlar.

Buğday piyasası pek tutkundur. Transit tarikiyle hububat ve tohumluğa talib var ise de hazı mal yoktur.

İhracat piyasası dyrgun ve fiyatlar ciddi müşteri olmamağa düşkündür.

Emtia-i müdahhileden bizler üzerine Anadolu ve pamuk iplikleri üzerine dahi sevahil için pek az iş vardır.

Erzak-ı kantariye piyasası eski halinde ber karar ise de fiyatlar umumiyetle tutgundur.

Şehr-i hâl-i Ruminin 15'inde esham-ı umumiye-i mübeddele (tertip'd") 16 guruş 36 pârede açılıp 19'uzunda Paris'ten tesviye-i muhasebenin zahmet ve müşkilatla icrası haberlerinin vürudu üzerine 15 guruş 23 pâreye kadar düşmüş ve sulh ve asayişin muhafaza olunacağına biraz emniyet itminan gelmeğe be tekrar şahid terakki rev nemud olarak 24'ünde 17 guruş 14 pâre dek çıkmış ise de muharebe havf ve endişeleri henüz büsbütün defa ve zâil olmadığından yine 17 guruş 10 pâreye tenezzül edip gazetemizin destgâha verildiği sırada ol raddede durmakta bulunmuştur.

Rumeli şimendüferi tahvilatının peydası zaif görünüyor.

Birliğin tesviye-i muhasebesi buraca bais-i havf ve endişe oluyor.

(sütun 2) İflas

Buhan ticaret zamanlarında iflas meselesi efkârı en ziyade işgal eden meseleden biridir. Bu madde buhranın içine şiddetle hükmünü icra eylediği Fransa'da mevzu mevzu müzakere olup Paris'teki ticaret odaları gazetesinin Fransız parlemontosu arz ve havale kılına yeni bir iflas kanun layıhasına dair neşr ettiği bend aşağıya nakl ve derc olunmuştur.

“Fransa'da iflas kanununu şedidü'l-ahkâm olmasının muamelatında muvakkaten giriftar kayd-ı zayk ve zacret olmuş olan tüccar iflaslarını tezyide bais olmasından endişe ve merak edilerek ashab-ı matlub-ı menafini muhafaza ile beraber işi bozulmayup sade sıkılmış olan tüccara bazı teshilat irae ve ita edecek yolda bu kanunu kabul kılınması arzu olunur”.

Bizde ise bu babda meri ve mütebbi olan usul ve kaidece Dersaadet ticaret mahkemesinin ticaret kanunname-i hümayunun tahhüdatını ifaya muktedir halde bulunmayan bi'l-cümle tüccarın bi hakk müflis makamında add ve itibar olunmaları lazım geleceğine dair olan hükmüne istinaden kendisine verilen sekvesteru istidalarını esafdan bi'l-imtina sahib-i istidâ-yı tesviye-i deynde tehhür gösteren borçlular aleyhine ilan-ı iflas istidası takdimine davet etmesinden başka henüz hiçbir tebeddül icra olunmamıştır.

Böyle bir usulün kabul ve ittihazında mahkeme-i mezkurenin hükm-i mizama riâyette beraber piyasamızın hallini asla nazar-ı itinaya almadığı zann ve itikadındayız. Çünkü bir sekvestru istidası tarafeynin uzlaşmaları ile def' ve bertaraf olunabilir ise de ilân-ı iflas istidâsında merasim-i öütada sahip istidânın feragati ile bile tatil olunamayacağından işin önü alınamayacağı hiçbir **(sütun 3)** kimesnece meçhul olmayup binaenaleyh mahkeme-i mezkure canibinden şu bulunduğumuz hâl buhran-ı iştimalle daha muvafık bir usul ve kaidenin kabul ve ittihaz buyrulacağı memul olunur.

Nâkısü'l-aft ve'l-istikamet bazı tüccar manevrelerine meydan vermemek üzere iflas hakkında câriyü'l-hükm-i kanun-ı Osmanice ircaa olunacak ıslahata gelince bunlar akdemce ilan ve ihbar eylediğimiz vechle hala tetkik ve tezekkür olunmakta bulunmuştur. İşte bunun üzerine her ne suretle olursa olsun terk ve devr-i emvâl-iticariye için evvelce ilân-ı keyfiyetle tertib ve arz-ı itiraz için ashâb-ı matluba bir mühlet münasebe ve makule ita olunması ve aksi taktirda bunların kâin lem yekün hükmünde tutulması hakkında "Dijon" ticaret odası canibinden dermeyan olup Fransanın hemen kâffe-i ticaret odaları tarafından kabul kılınmış olan teklifi gazetemizin geçen şehir-i Mart-ı efrenciyenin ikinci günkü nüshasında arz ve işâr ile beraber kabulünü ihtar etmiş olduğumuz gibi Fransa ticaret odaları gazetesinin bu günkü nüshamıza nakl ve derc olunan bendinde teklif edilen teklifin dahi o suretle kabul ve ittihazının tavsiyesini mukteza-yı vazife görürüz.

Buhranlı zamanlarda müşkil hal ve mevkide bulunan tüccar hakkında fert-i şiddetle muâmele edilmeksizin alâkadaranın hukukları nazar-ı itibara alınmak üzere âkılâne rüyetkârâne ittihâz-ı tedabirin emniyet ve itimadı îade ile muâmelâta itâ-yı revaca hayliden hayli yardım edeceği bizce maznun ve mutakad olmaktan naşi bu kere dahi iş bu mesele-i mühime üzerine lazım gelenlerin nazar-ı dikkatlerini celb için bahse ictisar eyleriz.

[Sahife 2] (sütun 1)

Osmanlı Tütün Rejisi

Reji direktörü mösyö Hamilton Lang bu hafta müdüriyet-i umumiyyeden istifa etmiş ve isti'fası da kabul kılınmıştır.

Yerine kimin tayin olunacağı henüz malum olmamış ise de her taraftan saadetlü Bertaram Efendi hazretleri tensib olunacak gibi görünüyor.

Mösyö Langın işten çekilmesiyle rejinin hal ve mevkii tahavvül edebilmek bizce maznun değildir. Rejinin ilk hatavâtının tahkikat ve teftişat-ı âhıra ile sabit ve nümâyan olduğu vechle biraz hatırnâk olmuş idüğü belki sahih olabilir ise de bunun mumaileyhin gayret ve kabiliyetsizliğinden değil ahvâl ve tabâyi’-i memleket ve ahaliye noksan vukuftan neşet eylediğini kabul ve tastikine mecburuz. Binaeneleyh rejinin hal ve mevkii bir müdir-i umumiyenin tebdiliyle ıslah olunamayup esasen tebdil ve tadil-i usul lazımdır. Vilayetten aldığımız muharreratda dahi buna dair az söz yoktur. Bunların mündericatı üzerine bahsi ileriye talluk eyleriz.

Nüsha-i âhıramızda “memalik-i mahrusa-i şahanede imalat-ı kotniye” bendinin 4. fıkrasında 3. satırında sayas fabrikası “mahsulatının % 8 dahili gümrük resminden muafiyeti” denecek yerde sehv-i kalem olarak “mahsulatından % 8 dahili gümrük resmi ahz ve istifası” yazılmış olmağla maa’l-itizar tashih olunur.

Dersaadet ticaret odasının nizamname-i dâhilisi ahkâmınca memalik-i mahrusa-i şahanede umur-ı nâfia-i umumiyenin icrasıyla emtia-i ticariye mahzenlerinin inşası hakkında arz-ı beyan-ı re’y ve efkâra me2zun olduğu ecilden saadetlü Mişel Paşa’ya ita buyurulan imtiyaz şartnamesi üzerine it-yı re’ye davet edileceği mesmudur.

İspanya’dayeniden birtakım şüpheli hastalıklar vukuu şehr-i hâl-i Efrencienin üçü tarihiyle Madrid’den bi’l-telgraf istihbar olunması üzerine sıhhiye idaresi canibinden İspanya’dan gelecek sefain hakkında meri’yyü’l-icra olan tedabir-i sahıhanın tahfif ve tenzili zımında bu gün akdem bahr-ı sefid sevail-i Osmaniye karantina hanelerine ita ve isra olunmuş olan evamirin istirdadıyla akdemini tedabir-i nizamiyenin yine meri ve muteber tutulmasına karar verilmiştir.

Geçen şehr-i Kanunusânide memalik-i İraniyeden Hemadan eyaletinde hükmünü icra edip veba nâmı verilen hastalığın lehü’l-hamd büsbütün def’ ve zail olduğu daire-i umur-ı sıhhiye canibinden gazetelere tebliğ edilen bir kıta-i emniyetnâme-i resmi mealinden anlaşılmaktadır.

Mekke-i Mükerreremeye 90 kilometro ba’d mesafede kâin Taif’te bir posta ve telgraf merkezi küşşad olunmuş idüğü idare-i behiyyesi canibinden tebliğ edilen bir kıta ilanname-i mealinden müstefad olmuştur.

Kambiyo ve esham şirket-i Osmaniye’nin hissedaran-ı cemiyet-i umumiye-i seneviyyesi geçen şehr-i Nisan efrencinin yirmi üçüncü Pencşenbe günü idare memuru mösyö “A. Barkir” !in taht-ı riyasetinde akd olunmuş ve 18358 hisse sahibine vekâleten

49 hissedar hazır bulunup merasim-i mutada bade'l-ifa fî 31 Kânunuevvel 1884 tarihinde intiha eden sene-i muâmele-i sene-i cariye raportosu ser murakıb canibinden kıraatle mukarrerat-ı maruza ittihat iraiyle kabul ve tasvib kılınmıştır.

İş bu raportu mütaalasından müstefad olduğuna göre şirketin muâmelatı 7 milyon 251 bin kûsur sterlin ve 30 milyon 375 bin kûsur Franga baliğ olup bundan 29346 lira 89 guruş temettu-u safi istihsal idilelerek hisse başına 30 guruş tevziine karar verilmiştir.

(**sütun 3**) Dersaadet bankasının dahi hissedâran-ı ictimâ-i umumi-i senevîsi şehri hâl-i ruminin 18'nci evvelki Pencşenbe günü davet-i vâkıâya icabet etmiş olan takriben 18.000 hisse sahibine vekâleten 45 nefer hissedar hazır olduğu halde mösyö Kurunyo'nun riyaseti tahtında vukubulub meclis-i idarenin banka muamelatının günden güne kesb-i cesamet etmekte olduğunu ve Yunan istikra-ı ahirenin akdine bir büyük hisse ile dahl ve iştirak olunduğu ve idare memurlarının mesaisi bankayı bir esas metin üzerine vaz' ve tesise matuf ve masruf bulunduğu ve ihtiyat fekalade akçesinden sermaye-i mevzuanın % 6'sı nisbetinde bir meblağın ahzıyla hissedârana tevzi edilecek olduğu müşar ve mutazammın bulunana raportosu mösyö Leonidas Zarifi canibinden kıraatle mukarrerat-ı maruza ittihad ira ile bade't-tasvib mösyö A.Singros" ile " O.J.Nağroponta"nın istifaları ve mösyö "J. Zarifi"nin dahi vefatıyla münhal kalan meclis idare azalarına başkalarının tayinine bi'l-ibtidar mösyö "Ustaş Öjenidi" ve "P. İstafanoviç-Şilizi" ve Teodor Â. Mavrukur Datu" aza intihab kılınmıştır.

Hülâsa-i kelim raportu mündericatı dâi-i memnuniyet surette olup şirketin idare memurları taraflarından gösterilen ehliyet ve kabiliyeti isbata delil bulunmuştur.

Rüfekamızdan ekserisi şirket-i Hayriye ile idare-i mahsusanın kariben kalb ve tevhdiesasen karargir olduğundan bahsetmişlerdir. Menâvib-i mevsukadan ahz ve istihsal ettiğimiz muâmelata nazaran idare-i mahsusanın şirket-i hayriyye ile kalb ve tevhdî hakkında ticaret nezaret-i celilesi canibinden bir şartnâme müsveddesi kaleme alınarak şûra-yı devlete gönderilmiş ise de muahharan bilakis şirket-i hayriyenin idare-i mahsusaya kalbini mutazammın olarak idare-i mezkure müdebbir sabıkı saadetlü Ziya Beg Efendi hazretleri tarafından bi't-tanzim takdim kılınan bir kıta layihanın tedkiki dahi şûra-yı mezkûrun dâire-i âidesine havale kılınmış ve bu babda henüz hiçbir karar lâhakk olmayup mesele haliyle durmakta bulunmuştur.

Ahvâ-i Vilâyat. Bandırma

Ticaret-i mahalliye umumiyetle dyrgundur. Koyun ve kuzu inzal ve nakli şehrimizi canlandırıp şimdiye kadar Dersaadetenakl olunan koyun ve kuzu [Sahife 3] (sütun 1) nun miktarı mübalağasız 45,000 re's tahmin olunuyor. Beş yedek vapuru muntazaman her yirmidört saatte bir sefer ediyor.

Esad-ı nâs yedinde mevcut satılık zahairin miktarı cüzidir. Yalnız miri anbarlarında bir miktar buğday ve biraz da mısır buğdayı mevcut olup mısırın kilesine 12,5 guruş isteniliyor.

Mahsul-i cedideye feyz ve bereket rev nûma ise de kuraklık tesirini göstermeğe başlamış ve fakat Mayıs'ın nisfina kadar biraz yağmur yağacak olduğu halde mahsulâtın mebzuliyet fevkalade ile husulü memul ve mütemenni bulunmuştur.

İthalat üzerine muâmelat işsizlik ve belirsizlikten dolatı mahduttur. Kazamız münbit ve servet-i tabiiyesi hadetten efsun olduğu halde fakr u fâkideye istikrasız sezaver ve hayret ve istiğrabgörünüyor.

Âtisi küşşâdave nevnak olan Bandırma limanı bundan üç sene akdem hayliden hayli terakki etmiş iken 1882 senesinden beri yine tedenniye yüz tutmuştur. Çünkü bundan üçyıl evvel Bandırma gümrüğü hasılatı İzmir gümrüğü hasılatına muâdil dereceye kadar tali etmiş ise de andan sonra yıldan yıla hiss olunur derecede tenezzül ve tağallül eylemekte olup buna da başlıca mahsulat-ı ziraiyyemize estekin? azlığı bulunmuştur. Bundan başka (Karet) kazasında kâin borasiyyet madenlerinin tatil-i imallerinin dahi piyasamızın şu hale giriftarına bir dereceye dek dahli olmuştur. Çünkü maadin-i mezkurenin işledilmeleri yüzünden 1881 senesi zarfında amele ücreti ve nakliye masrafı olarak 13000 İngilliz lirasıdahil memlekette kalmış ve bunun nisfindan ziyadesi doğrudan veya dolaydan Bandırma'ya ait olup bereketsiz senede zuhur edecek açığı bâliğa meblağı kapatacağı derkâr isede iki sene yedi mâhdan beri ihracatın arkası gelmekle dâhil memlekte bir habbe-i ecnebiye bile girmemekte bulunmuştur.

Limanımızın ahvâl-i ticariyyesini bir dereceye kadar korkulacak surette görüyor isek de hükümet-i seniyyenin şu hali nazar-ı dikkat-i cedideye ahze bezl-i himmet ve mürüvves buyuracağı me'muldür.

Balıkesir

Mevsim-i ticaret henüz hulül etmediğinden tarafınıza arz ve işâr olunacak pek çok şey yoktur. Piyasamızda muâmelat-ı ticariye her sene Temmuz'a doğru ibtida ve Şubat'a doğru inkıta eyler. Mezruatta feyz ve bereket rev-nûma olup Afyon mezariinin

gözlemlğine bakılınca sene-i sâbıkanınkindenâlâ ve evfâ mahsul alınacağı memul olunmakta bulunmuştur.

(sütun 2) Güz ekinleri Afyon'a muâdil kuvvetle neşv ü nema bulmuştur.

Zira mahsulün güzel yetişeceği ümidinde bulunuyorlar iseler de bunca zahmet ve meşakkatle götürdükleri zahâirin tedenni-i fiyatından dolayı hemen büsbütün deryayı ye's ve fütura müstağrak oluyorlar.

Aba destkâhları miri hesabına aldıkları sipariştan naşi kemâl-i keremi ile işiyorlar.

Malum olduğu vechle şehrimizde iki vapur değirmeni mevcut olup elyevm suret-i muntazamada işletilerek kurâ-yı mütecavireye muktezi her nevi un yetiştirilmekte ve buradan Mudanya ve Ayvalık ve Erdek'e ve hatta Bursa'ya kadar dakik gönderilmekte bulunmuştur.

Şimdilik elde mevcut satılık zahire ve tohumluğun niktarı mahdut olup yalnız arpa ile buğdayın bey'i tekşf olunmakta ve birincisinin çifte İstanbul kilesine 18-15 ve ikincisinininkine 32-26 guruş talep edilmektedir.

Selanik

Geçen hafta pamuk ipliği fabrikasından bahsetmiştim. Bu defa da şehrimizin mâlik olduğu diğer fabrikalar hakkında arz-ı malumat ederim.

Mösyö "Siyalom" ve "Benjamin"'nin bir de Gemhâneleri olup bunun kuvvet-i muharrekesi bir hızar ve bir farfiça makinesi tahri edebilir. İş bu dökümhânedeki şimdiye dek istihsal olunan semere izabe olunan bakırın yumuşak çıkması hasebiyle pek cüzi ise de fabrika sahipleri bu cihetin ikmâline sarf-ı mesai etmektedirler. Bununla beraber bıçkı ve farfiça makimleri muntazaman işleyerek miktar-ı külli mal çıkarmakta ve mahsulâtı buraca fevka'l-had mazhar-ı rağbet olmaktadır.

Bundan başka Mİsraki Finadez şirketi nâmı altında dört seneden beri işler Birandif fabrikası variddir. İş bu fabrika her ne kadar mahsulâtının rasm-i gümrüğünden muafiyeti cânib-i hükümet-i seniyyeden emir ve irade buyurulmuş ise de yine böyle bir teşebbüsten husulü memul olunan netayici bu ana dek hâsıl edemeyip şimdilik Rusya'dan ithal olunan mahsulâtın nısfıyyesiyle işgal etmekte bulunmuştur.

Şehrimizin ahvâl-i ticariyesince şâyan-ı arz hiçbir tahavvül bu kadar karadan alınan haberler iyilikte daimdir. Zahire mutâlabatı mütemudi el vukudur.

Nezaret-i celile-i hariciyeye fî 20 Mart sene 1885 tarihiyle Batum şebhenderliğinden varid olan tahrirattan hūlasatan mütercimdir.

Bu güne değin Batum'da cereyan eden muâmelat-ı ticariyenin istatistikî neşr olunmadığından ve diğer taraftan burada mukim tüccarın muâmelât-ı sahiha (**sütun 3**) itasına iktidarları da taalluk edemediğinden böyle bir eser sermayesine teşebbüs bendelerince müstahbelü'l-iimkân görünüyor ise de transit muâmelatının ilgasıyla umuman Kafkasya ve hususan Batum ticaretine ihale olunan darbeye rağmen Batum tüccarının ale'd-devam terakki etmekte olduğu inzâr-ı dikkate çarpmakta bulunmuştu.

Batum limanı bunu ve daha sair iskelelerin ticaretini hemen kâmilen bel' etmiş ve vâsi'-i vâsi' neft veya petrol "gaz" depoları mevcut olduğu gibi sermayadâran taraflarından yeniden fabrikalar inşasına meyil gösterilerek hatta bunun için iktiza eden arsalar bile şimdiden işтира kılınmıştır.

Osmanlular tarafından Karadeniz Batum ile Trabzon arasındaki savahili boyuna tüccar filika ve sandalları işletildiği gibi Fransız canibinden dahi buraya iki muntazam posta hattı küşşad olunmuştur. Masajri Martim Vapaki kumpanyaları vapurları Fransız emtiası getirip Kafkasya zahairi götürmekte ve İngiliz vapurları ayda bir defa Londra ve Liverpool'dan gelerek oldukça mühim bir ticaret icra etmekte ve Avusturya-Macarlu Pid kumpanyası vapurları dahi azimet ve avdetle Anadolu sevahili başlıca iskelelerine uğrıyarak haftada bir defa gelip gitmekte ve bunlardan başka Rusya kumpanyası vapurları Dersaadet ile Batum meyânında aradaki iskelelerden bir takımlarına uğramak üzere seyr ü sefer eylemekte bulunmuşlardır.

İş bu kumpanyaların nakl ve ithal ettikleri emtianın başlıcaları adi vedökme demir; kurşun; çinko; tahta bakır; kireç; çimento; akâkir-i tıbbiye; levâzım-ı kırtasiye; bez; hazır elbise; emtia_i zeyniye; müskirat ve meşrubat; şeker; meyve vesaire. Emtia-i muharrecenin başlıcaları ise gaz; neft; manganiz, debbağlanmış deri; bez; pamuk; kuzu, fierizon; ipek; yün; Şemşir; Mısı bağdayı ve daha saire olup fakat bu sonrakilerin en ziyade zikre şayan olanı gazdır.

Rusya'da bahr-i Hazar havalisinde bitmez ve tükenmez dehn madeni menabii mevcut olduğu fikrinde bulunan iş bu ticaretin merkez cereyanı Bakü olup edhân-ı mezkurenin gerek safisi ve gerek tortu ve fūruat-ı sairesi Azdarhan tarikiyle Rusya içerilerine veya memâlik-i ecnebiyeye işte oradan irsal olunur mahsul-i mezkûrun Bahr-ı Siyah'ın Osmanlı ve Rusya sevahiline ve Akdeniz limanlarına mecra-yı cereyanı

Batum limanıdır. Karadeniz muhtelif limanlarına gaz ihracatı pek külli olup Lazistan sevhali Osmanlı küçük sandalları memleketlerine yalnız gaz nakliye iştiğal etmekte bulunmuşlardır.

Batum limanının 1883 senesi ithalat ve ihracat muâmelatının mecmuu şâyan ve sevk bazı [Sahife 4] (sütun 1) malumata nazaran 1882 senesininkinden 4 milyon fazla olarak 26,5 milyon franka kadar takdir ve tahmin olunabildiği halde 84'de 12,5 milyon frank daha artarak 39 milyon franka bâliğ olmuş ve ruş hale nazaran ileride buranın muâmelât-ı ticariyesi daha ziyade kesb –i cesamet ederek bütün Kafkasya'nın tabii iskelesi makamına geçmesi maznun ve muhtemel bulunmuştur.

Muharrerat-ı Ticariye-i Ecnabiye. İngiltere. Mançistir

Ufk-ı siyasinin keşayiş ve encila etmesinin piyasamızca bazı mertebe tesiri olmuştur. Nadiren müşahade olunmuş dereceye düşmüş olan fiyatlar hususan fabrikatörlerin dayanup uzun vade ile siparişatı deruhdeden imtina etmeleri hasebiyle terakkiye meyl gösteriyorlar.

Pamuk İpliği. İhracat için mutalibe durgundur. Hafta bidayetinde biraz revaç görülmüş ise de nihayetinde doğru mahv ü zail olmuştur.

Bez. Bez üzerine muâmelat azdır. Basma üzerine teklifat ehemmiyetsiz olup Çin için bazı iştiiraat vukubulmuştur. Avrupâ-yı beri ve şark için işler mahduttur.

Basmalık Bez. İşler mahdut ve hususan ikinci cins satılık mal çoktur.

Yünlü kumaşlar vseir modalar için mutedil fiyatla harice ihraç olunmak üzere bir güzel istek varid külliyetli irsalât vuku bulmuştur.

Bredford

İngiliz soflarıçok aranıyor ise de azdır. Tiftik rağbetten düşmüş ve fiyatı itibarî olarak eski halinde müstakar bulunmuştur.İplik piyasası durgun olup ciddi talep yoktur. Mensucat müşterileri mütereddittir.

Rusya

Hocabey

Zahire piyasası durgun ise de ihracat için çok iş vardır.

Un. Memalik-i Mahrusa-i Şahâneye fiyat-ı cariyesiyle irsâlat vuku bulmuştur.

İspirto. Fiyatlar tuğdun olup memalik-i Osmaniye için iş vardır.

Gaz. Varili yine eskisi gibi 80 iel 95 ruble arasındadır.

Pamuk. İşlr kemâ fi's-sâbık azdır.

Palamud. Muâmelat-ı mefkud ve fiyat 11 ile 12 ruble 40 kapık ma beyinde itibâridir.

Üzüm. Beyaz üzümler üzerine 6,5 rubleden 8 ruble 80kapike kadar fiyatla pek az iş olmuştur.

(sütun 2)

Amerika. NiwYork

Eyalât-ı cenubiyede havalar pamuk mezruatı için müsait gitmektedir. Mısır buğdayı piyasası tutğundur.

“Anadolu iplik imal ve ticareti” ünvanıyla “Revo Komrisiyel diplomatik Ekonsular” nâm-ı gazetede ber vech-i âti okunmuştur.

Almanya devleti Amasya konsolosu ahiren devlet metbuasına gönderdiği bir kıa tahriratında şu vechle arz ve ifade-i meram etmiştir.

“Celahlık sanat-ı milliye şeklini ahza istidadını günden güne artırmakta ve pamuk vesaire ipliklerine istek o nisbette artmakta bulunmuştur.

Beyaz ve mai pamuk iplikleri umumiyetle İngiltere'den gelmekte ve Almanya ve hususiyle “Barmen” ve “Albrefled”den miktar-ı küllî iplik yetiştirilmekte ve elvan vesair ise beyaz ipliklerin yerli boyalar ile boyanılmasıyla husule getirilmektedir.

Yerli mensucat umumiyetle elvan çubuklu ipliğinden dokunmaktadır. Tonluk namıyla maruf olan mamulât-ı mezkure toplarının boyu 6 metre e v 2 dahi 50-40 santimetredir. Bunlardan yalnız Amasya sancağında haftada 7 veya 8.000 top dukunduğu tahmin olunur.

Nesciyatta istimal olunan iplikler 16'dan 20 numaraya kadar âdi cinstendirler. İş bu bezlerin ahali canibinden mazhar-ı rağbet olmaları renklerinin atmayıp dayanması sayesinde.

İsviçre'de şimdiye değin tonluklar imaline teşebbüs olunmuş ise de şimdiye değin muvaffakiyet hâsıl edilememiştir. Çünkü bunlar incelikleriyle beraber dokundukları pamuk ipliklerinin istenildiği kadar kalın olmaması ve renklerinin dahi çok dayanmayup solması sebebiyle mazhar-ı rağbet olamamıştır.

Bununla beraber muteber tutulan tonlukların tıpkısını taklide muvaffakiyet güç olmayacaktır.

“Selanik vilayetine ziraat makineleri ithalatı”

Yine bu gazate Avusturya-Macar Selanik konsolosunun buna dair bir kıta tahriratını ber vech-i âti hülâsa etmiştir.

Amerika ve Hindistan’ın Avrupa’nın mahsuldar memleketleriyle zahire ithalaqtında ircaa ettikleri rekabet ciddiye ziraat makinelerinin şimdiye kadar mevcut olmayan aktar ve havalide dahi istimaller yeni daire-i lüzum dâhiline sokmuştur.

Selanik vilayetinde ise bunlardan pek az vardır. Çünkü takriben bundan iki sene akdem İngilizkâri birkaç makine getirilmiş ve muahharan Amerika makineleri de celb olunup bunlar haft (sütun 3) ve istimalce suhuletleri sayesinde çok sürmeyip evvelkilere rüchaniyyet kazanmıştır.

Selanik zahire piyasasını ezmekte olan buhran sebebiyle ziraat emekleri tesbitinde intifa nail olamadıklarından naşi iş bu makinelerin kâffe-i vilayette emr-i istimalleri fevaid ve muhsenatlarının tecrübeten sabit olduğunu müteakiben öyle süratle intişar ve tevessü etmeyeceği şüphesizdir. Fakat memurîn devlet-i âliye bunların tevessü’ istimallerini tervic ve teshile mail gibi görünüyorlar.

Ahvali meşruhaya mebni az vakit içinde ziraat makinaları ticaretinin kesb-i ehemmiyet edeceği maznun ve hatta 1885 senesinde bile bunlarda külliyetli iştirâat vukuu muhtemel bulunmuştur.

Cins ve fiyat ve istimalce Amerika makineleriyle bi’r-rekabe ziraat makineleri alış ve verişini yed-i zaptımıza geçirmek için ihtiyacat-ı memleketle enva-ı ziraati bi’t-tetkık bu havalide ne güne makinelerin daha ziyade işe yarayacaklarını anlamak üzere buralara mahir memurlar azami muktezidir.

İflaslar Hakkında Kanun Layihası

Mebusandan mürekkeb kavânin komisyonu tarafından alacaklılar ile müstakim borçluları menfaatlerini muhafaza maksadıyla iflaslar hakkında bir kanun lâyihası tanzim olunmuş ise de iş bu kanun mücribü’l-umur bi’l-cümle ticaret nazarında icraatça daha ziyade değilse de 1838 snesi kanunu kadar mehaziri müstevcib görünmelte bulunmuştur.

Çünkü lâyiha-i mezkurede “tadil-i te’diyattan itibaren 10 gün içinde iflas beyannâmesini yapmayacak kâffe-i tüccar tesviye-i adliye ve kokortodan istifadeye kabul olunmayup kendiliğinden müflis ila edilerek mevcudu konkortotosuz garamiye konulacaktır” denilmiştir.

İş bu kanun iflasların miktarını nisbet-i müthişede tezyid ile müfsidin hal ve mevkiini tömetten başka bir işe yaramıyacağı nâ kâbil itirazdır. Zira tahsilâtın müşkilatı yüzünden muvakkaten düçâr-ı müzayaka olan küçük tüccardan zarar ve ziyana girmeksizin protestoya kalkışanların miktarı ne dereceye dek tevafür ve tekessür edeceği malumdur. Bununla beraber kanun-ı mezkûr mucibince tüccar-ı merkuma hâl ve mevkilerini hoş görerek mühlet-i muine zarfında tesviye-i adliye istidâsında ihmal ederler ise âti için nefislerini pençe-i iflas ve garameye giriftar eylemiş olurlar ki bunun adl hakkaniyete mugayeret-i tâmmesi bedihi ve âşikardır. Bundan başka böyle bir kanun ile usul-i muâmele-i ticariyyemiz büsbütün bozulacaktır. Zira ekser tüccar müşkilat-ı muvakkate zuhuru takdirde bir musibet-i hakikiyyeye uğramamak için artık ne poliçe [Sahife 5 (sütun 1) ve ne de muine ile maan almak istemiyecektir. Hülâsa tesviye-i adliye ve iflslar ardı arası kesilmiyerek vefretle vukubulacaktır.

İmdi alacaklıları kendi menfaatlerini bizzat kendileri muhafaza etmek hakkında mahrum bırakmakta niçin ısrar olunur? Bununla beraber bu suret bu gükü gün kâffe-i müessesat ve muâmelatımızda meriyyü’l-hükm olan âryı umumiye kaidesinin tatbik ve icrasından başka bir şey olmayacak ve buna vesilede eshel olacaktır. Bir boçlu tatil tediyet eder etmez mahkeme gerek bi hesabü’l-vazife ve gerek ashab-ı matlubdan birinin istidası üzerine kendisini tesviye-i adliyeye müstahak ilan edecektir. Boçlunun ahvâl ve muvazenesikendilerine arz olunmak üzere tesviye-i adliye memuru tarafından derhal ictimaa davet olunana alacaklılar ashab-ı matlubun ekseriyetle eğer va ise yekün zimemâtın üç rub-ı üzrine ya alacağı vereceğinden çok olduğu halde borçluya mühlet itasına veya alacak hesabını katle ongortoto teklifatınkabule veyahut hilekârâne hareketine hükm ve taksimi teklif olunan meblağ-ı gayr-ı kâfi bulunur ise borçluyu müflis ilan ettirmeğe karar vereceklerdir.

Borçluların hâl ve mevkilerini temdid ve tecdid mühlet ile tevehhumden men’ için kanuna “her boçlu alacağının % 40’a baliğ olmadığı halde lâ ekell bu miktar itasını taahhüd etmedikçe kable’l-iflas konkortodaya girişemiyecektir” fıkrasının derc ve ithal en ahsen usul ve tarik olacaktır. Çünkü bu suretle vakit ve zamanında kat-ı muâmele bunların menafilerini istilzam edecektir.

Meclis ayan ve mebusasının komisyonu mezkûrun ticaretce mesai müstelzim olacak ve yalnız mahkeme zabıt katiblerinin işlerine yarayacak olan kanun layıhasınca bu yolda tashihat ve tadilat icrasını kabul edeceklerine ümidvar olmalıdır. “Fransa Ticaret Odası Gazatesi”

Dersaadet şiket-i Meyahiye-i Osmaniyesi tarafından varid olan ilandır.

20 milyon franklık sermayeli anonim şirketi Meyahiye-i Osmaniye hissedarını nizamnâme-i dâhilinin 37 ve 38 ve 44 ‘ncü maddeleri ahkâmınca meclis-i idarenin yıllık raportosunu istima etmek ve 1884 sene-i muâmelesi muhasebatını tasdik ve tasvib eylemek üzere ictima-i umumiye davet olunurlar.

İctima-ı umumi 1885 senesi şehr-i Haziran-ı efrencisinin 16’ncı Salı günü alafranga saat 3’te Paris’te “ Anjosnet. Anora” zakağında 52 numaralı mahalde vukubulacak ve ictima-i mezkure nizamnâme-i mezkûrun 33’ncü maddesi mucibince yalnız isimli isimsiz lâ ekell (**sütun 2**) 25 hisseye malik olan hissedaran kabul kılınacaktır.

Hamiline muharrer sened sahibi hissedarının cemiyet-i umumiye-i mezkureye kabul olunmaları için hâmil oldukları hisse senedlerini cemiyet-i meşruhanın inikadından 20 gün akdem kumpanyanın Paris’de “ Anjosnet. Anora” zakağında kâin şübesine yalnız mösyö “ B. Galin” ve şürekâsına veyahut Dersaadet’te şirket-i umumiye-i Osmaniye’ye tevdi ederek kendi nâm ve zatlarına birer ilm ü haber ahz eylemeleri lazım gelir.

İtiyar-ı Umumi-i Osmanî

Meclis idaresinin fî 22 Nisan 1885 tarihinde inikad eden hissedâran cemiyet-i umumiyesinde kıraat olunan raportosu tercümesidir.

Efendiler!

Davetnâme-i ictimada işar ve beyan ettiğimiz vechle fî 31 Kânunuevvel 1884 tarihinde nihayet bulan 15’nci sene-i muâmelemizin defter muvazenesini bu günkü gün takdirinize arz eder ve bunun cihât- mühimmesini tertib-i mutad üzere el birliğiyle çarçabuk tetkik ve tetebbu’ eyleyiz.

Akdemce kabul ve ittihaz kılınan usul mucibince bir takım muâmelat-ı mâliyyeye iştirâkâtımızın muhasebatı faiz yürütülmesizin tutulup binâenaleyh blançoda görünen yekûn sandığımızdan çıkan paranın mecmuundan ibaret bulunmuştur.

Hazine-i celile-i mâliye doğrudan doğruya edilen ikrazat muhasebatında dahi faiz gösterilmeyip fî 31 Kânunuevvel 1883 tarihindeki miktar-ı yekûn aynen ibka olunmuştur. Hükümet-i seniyyenin bu sene bunlar hakkında bir karar tesviye ittihaz buyuracağı memuldür.

Esham ve tahvilat istirhanıyla ettiğimiz ikzattın bi'l-ga mâ belağ temettu edilmiş ve emlak ve harf ve sana't üzerine muâmelatımız kayyım-ı hakıkıyye ve cüzidanda mevcut esham ve tahvilatımız dahi fî 31 Kânunuevvel 1884 tarihindeki fiyat-ı cariyeleri ile takdir ve hesap olunmuştur.

Mevzu-u mevzi müzakere olan sene-i muâmele içinde tedbir ihtiyatı olarak yedimizde bulunan hazine tahvilatıyla tahvilât-ı mümtâenin bir miktar taklil ve tenkisine karar verilerek bunlardan bir kısmı nafi fiyatla satılıp para edilmiş olduğu gibi diğer taraftan dahi muâmele-i iştiranın naffiyyetini hakkıyla isbat edecek fiyatla şirketin hisse sedatı iştirat tedriciyyesinin arkası bırakılmamıştır.

Fî 1 Teşrinisâni 1882 tarihinden bi'l-ibtida fî 31 Kânunuevvel 1883 tarihinde ihtinam etmiş olan 14 aylık 14'ncü sene-i muâmelatımız içinde hissedâran ile müttefikan nizamnâme-i (sütun 3) dahlice icra kılınan tadilatın ilk defa olarak tatbik ve icrasıyla istihsal olunan netayici tarafınıza arz için geçen sene efendilerimizi ictimaa davet eylemiş idik. Netâyic-i müstahsalanın şirketin ahvâl-i immiyesince salahı ve cüzidanında mevcud-ı kâbil bey-ı isham ve tahvilatın tezayüd miktarını mucib oldukdan başka 14 ay için hisse başına 55'er guruş temettu taksimince dahi müsaadesi görülmüştür.

Bu günkü gün defter muvazenesini arz ettiğimiz sene-i muâmele için hissedârana geçen şehr-i kKânunusâninin ibtidasında meclisce karargîr olduğu vechle temettua mahsuben hisse başına 25'er guruş verildiği gibi bakıyye-i temettu olarak 35'er guruş daha tevziyle 12 aylık temettuun hisse başına 60 guruşa iblağının ve âtide gösterildiği vechle fazla kalan 6137 lira 11 guruşun da ihtiyat fevkalâde hesabına nakl ve idhalinin kabul ve tastikini teklif ederiz.

Kâr ve Zarar

Guruş Lira

65 64219 Onbeşinci sene-i muâmelenin temettu gayr-ı sâfi

18 6947 Masarîf-ı umumiye tenzil

47 57273 Temettu-u safi

Meblağ-ı mezburdan 51136 lira 36 guruşun ber vech-i âti taksimiyle küsur 6137 lira 11 guruşun ihtiyat fevkalâde hesabına nakl ve ithalini teklif eyleriz.

Guruş Lira

82 2556 % 5 ihtiyat nizamı

54 3579 % 7 idare memurlarına

--- 45000 88/100 hissedârana

--- ----- 18750 hisse başına 25'er guruştan 1 Kanunusâni 85 tarihinde ale'l-hesab verilen temettu.

--- ----- 3625 hisse başına 35'er guruştan 1 Temmuz 85 tarihinde verilecek bakıyye-i temettu.

45000

26 51136

11 6137 İhtiyat fevkalâde hesabına nakl ve ithal olunan.

47 57273

Kabul ve tastikini eylediğimiz karara muvafakat buyurduğunuz halde fi 31 Kânunuevvel 1884 tarihinden itibaren ihtiyat-ı umuminin yekûnu 22371 lira 50 guruşu nizai ve 82741 lira 24 guruşu dahi fevkalâde olmak üzere 105112 lira 74 guruşa iblağ olunmuş olacaktır.

Sene-i muâmala-i cariye içinde buraca hiçbir muâmele-i mâliye ve sanaiyyeye girişilmeyüp bu uğura [Sahife 6] (sütun 1) sarf olunan sermayenin cüzi olmakla beraber pek okadar da nefadâr olmadığı derpîş nazar-ı dikkat ve temmül buyurulacak olur ise şirketce 1884 senesi için istihsal olunan netayicden bizimle maan memnun ve mahzuz kalacağınız me'muldür.

Revş-i hâle nazaran 1885 senesinde hal ve mevki-i suret müsaadede tahavvül edecek gibi görünüyor. Çünkü şimdiden ahvâl ve şerait müsaadeyi câm' iki muâmele-i sanaiyyeye girişilmiş ve buna şirket dahi dahl ve iştirak etmiştir. Diğer taraftan sermaye ziyadesiyle aranılmakta olup bu suretle bu günkü gün hisselunur derecede tezayüd etmiş olan kâbil-i sarf ve istimal sermayemizi daha nâfi surette kullanabileceğimiz derkârdır. Binaenaleyh bunu sene-i hazıra-i muâmele için faal haber adına mücâseret eyleriz.

Müfettişlerin Raportoları

Efendiler!

Şirketinizin müfettişi sıfatıyla 1884 senesi muhâsebatını tetkık ve teftişe davet olunmaklığımız üzerine nazar-ı takdirinize arz olunan bilançonun tetkık ve teftişine ve defâtir ile tatbik ve mukabelesine bi'l-ibtidar muhâsebat-ı maruzanın tamamı-i sıhhat ve defterler ile mutabakatına tahsil-i itminân eyledik.

Cüzidanda mevcut esham ve tahvilatın şirketiniz hisse senedatından madası geçen şehr-ii Kânunuevvel'in 31'nci günkü piyasaları ve senedât-ı mezkure dahi kemâ fi's-sâbık 8 lira itibarıyla takyir ve hesap olunmuştur.

Şirketinizin ahvâl-i umumiyesnce salâh ciddi müşâhede ederek bu günkü gün tarafınıza arzla mesud ve mahzuzdur.

Mikail Portakal. EM. Devo

On beşinci sene-i Muâmele

1883-1884

Fî Kânunuevvel sene 1884 Muvâzene Alacak

Guruş Lira

-----	825,000	Hisse senedatı: İstifa olunmayan nısf sermaye
-----	12500	Şirketin emvâl-i gayr-ı menkulesi
29	26022	Mevcut sandık
86	26120	Cüzidanda mevcut senedat
-----	4000	Emvâl-i gayr-ı menkule
80	11171	Derdest tahsil-i kupon
52	126918	Bura ve memâlik-i ecnebiye piyasaları üzerine hesab-ı câri
ve rapor.		
15	399836	Cüzidanda mevcut eshâm ve tahvilat
35	61895	% 9 faizli 274840 İngiliz lira (sütun 2) lık hazine tahvilat-ı mukayyedesi.
78	170497	% 5 faizli tahvilât-ı mümtaze kıta 10005.

----	158120	İtibâr-ı umumu-i Osmanî hisse senedatı kıta 19765
84	9322	Eshâm ve tahvilât-ı muhtelif.
<u>15</u>	<u>399836</u>	
14	58873	Muâmelat-ı mâliyeye iştirâk
----	5000	Emlâk ve hırf ve sanayi üzerine muâmelat.
67	42541	Rehn mukâbilinde ikrazat.
71	408518	Doğrudan doğruya hazine-i celile-i mâliyeye ikrazat.
----	9941	Muhâsebat-ı umumiye ve mürettebe.
<u>30</u>	<u>1956445</u>	

Verecek

1.650.000 Sermaye

68	19814	İhtiyat sandığı
13	76604	İhtiyat fevkalade
87	1300	Faiz ve temettu mütedahil kuponları
29	48063	Bura piyasası üzerine hesab-ı cari
93	323	Memâlik- ecnebiye üzerine hesab-ı cari
60	89511	Hazine-i celile-i mâliyeye ikrazat-ı muhtelifeye iştirak.
33	13553	Muhâsebat-ı mürettebe
47	57273	Zarar ve ziyan
<u>30</u>	<u>1956445</u>	
65	64219	Temettu gayr-ı sâfi
18	6946	Masarıf- umumiye tenzil
46	57273	Temettu sâfi

Kâr ve Zarar

Borç.

18 6946 Masârîf-ı Umumiye

47 57273 Temettu sâfi

Temettu-ı Sâfinin suret-i Taksimi

82 2556 % 5 İhtiyat nizamı

54 3579 % 7 İdare memurlarına

---- 45000 88/100 hissedârana 18750 fî Kanunusâni 85 tarihinde hisse başına 25'er guruştan ale'l-hesab olarak verilen temettu.

---- ----- 26250 fî 1 Temmuz 85 tarihinde hisse başına 35 guruştan verilecek bakıyye-i temettu.

---- ----- 45000

11 6137 İhtiyat fevkalade geçirilen (sütun 3)

Matlub

65 64219 Fî 31 Kânunuevvel 1884 intiha eden sene-i muâmele temettu gayr-ı sâfisi.

47 57273 Temettu-u sâfi.

Kambiyo ve Esham Şirket-i Osmaniyesi

Meclis idaresinin fî 23 Nisan sene 1885 tarihinde inikad eden hissedâran cemiyet-i umumiyesinde kiraat olunan raportosu tercümesidir.

Efendile!

Nizamnâme-i dâhilimiz ahkâmına imtisâlen geçen şehr-i Kanunuevvel'in 13'ünde ihtimam eden 12'nci sene-i muâmele zarfında cereyan eden muâmelatın neticesini işâr ile beraber sene-i mezkure muvâzenesini taktirinize arz için zât-ı vâlâlarınızı iş bu ictimâa davet eyledik.

Kambiyo

Kambiyo üzerine muâmelâtımızın yekûnu 7251541 lira 10 şilin 2 peni ve 30.375.777 Frank 4 santime bâliğ olmuştur.

Muâmelât-ı mezkure yüzünden 1000 İngiliz liralık bir zarara griftar olunur. Kâr ve zarar muhasebesinin borç kısmına geçirilmiş ve bir hayli senelerden beri ve bu yolda

bir zarara uğranılmamış idüğünü ve Bank Osmâni'den verilip Galata dellalarından biri canibinden tarafımıza terk olunan 2500 İngiliz liralık bir kambiyanın üçüncü nüshasının dellal merkum tarafından hilekârana istimalinden beş'et etmiş olan iş bu zararın ve hile-i evvelide 2500 Esterline bâliğ olacak gibi görünmüş idiyse de zaten kabul kılınmış kılınmış olan marû'z-zikr nesh-ı sâlisenin hamili iele icra edilen bir muâmele sayesinde yani hâmil-i merkuma ilk ve ikinci nüshalar bi'l-ita 1500 liraya indirilmiş olduğunu ve bu suretle tesviye-i maslahatla masarîf ve muhatarat-ı muhâkemededen istihlas muvafık menfaat görüldüğünü maa't-teessüf işâr ve beyan ederiz.

Hazine-i Celile-i Mâliyeye İkrazat

Rüsümü karşılığıyla hazine-i celile-i mâliyeye ikraz edilen meblağdaki hisse-iştirakimize mahsuben 3094 lira 80 guruş tahsil ve istifa olunmuş ve bu suretle alacağımız 5018 lira 57 guruşa tenezzül etmiştir.

1883 senesi şehr-i Kânunuevvelinde 2881 lira 59 guruşa bâliğ olan ikrazat-ı atika bakayasına gelince bu da senedatın iskonto ile maktuan beyiyle 570 lira 19 guruşa tenzil olunup bu yüzden terettüp eden ziyan kâr ve zarar muhasebesinin borç kısmına geçirilmiştir.

[Sahife 7] (sütun 1)

Cüzidanda mevcut Eshâm ve Tahvilat

Cüzidanda mevcut Eshâm ve Tahvilat geçen şehr-i Kanunuevvelin 31'nci günkü piyasaları itibarıyla taktir ve hesap olunmuş ve şirketimizin hisse senedatına gelince bunlarda kemâ fi's-sâbık m^l oldukları fiyattan aşağı olarak dahil hesap edilmiştir.

Bu hesap 1883 senesinde cüzidanda mevcut eshâm ve tahvilatın takdir kıymetleri esnasında icra olunan tadilat sayesinde netâyic-i memnune hâsıl etmiştir.

1884 senesi % 5 faizli Yunan İstikrazı

İş bu muâmelenin maktu kısmına 594237,5 Franklık rehin ile muvakkat istikraza dahi 472500 Frank vererek dahl ve iştirak eyledik.

Malum olduğu vechle kısm-ı maktu tahvilatı bi'l-ihraç gerk âkid ve gerek müşterecerlerce dâi-i memnuniyet şerâit ile satılmıştır.

İş bu muâmeleden mütahassıl temettuatıdaki hissemiz geçen şehir-i Kânunuevvelin 31'nde tahsil ve istifa olunamamış idüğünden bi't-tab' sene-i sâbika bilançosuna geçirilmeyüp bu seneninkine alıkonulmuştur.

Yunan devletine 4 milyon frank İkrası.

1884 senesi şehir-i Kânunuevvel'inde 9 ay vade ile Dersaadet bankasıyla Paris'teki Kontuvar Deskont Bankası taraflarından Yunan devletine ikraz edilen iş bu meblağ 600,000 frank nisbetinde dahl ve iştirak eyledik.

Teminât-ı ciddiye tahtında ikraz olunan iş bu meblağın senevi % 7 faiz ve bir de komisyonu vardır.

İngiltere Harbiye Nezareti aleyhinde alacak davası.

İş bu meselenin bir mümeyyizler komisyonu tarafından nefimizi mûcib surette katiyen hâl ve tesviye olunmuş idüğünü elbette istihbar eylemişinizdir.

Meclis idare-i azasından mösyö Ustaş Öjenidi iş bu meselenin tesviyesi için surat-i mahsusada Londra'ya giidip 7 ay müddet çalışıp çabalıyarak bu işe mahsus vekilimiz mösyö “ Cims Lafonten”nin mesai roytmândâne ve muâvenat-ı mukaddemânesi sayesinde İka' olunan müşkilatı def' ve bir tarafla hukukumuzu kabul ve tastik ettirmeğe muvaffak olmuştur.

Bu suretle istihsal olunan tazminattan şirketimize isâbet eden hisse bi't-tab' 1884 senesi temettuatı meyanına ithal olunamayup bu senenin kâr ve zarar hesabının alacak kısmına geçirilmesi mukarrer bulunmuştur.

(sütun 2) Muma-ileyh mösyö Öjenidi Londra'da ikâmet ve Paris'i ziyaretinde bi'l-istifade gerek İngiltere ve gerek Fransa'da bankamızla işçe revabıt-ı münasebet peyda eylemiştir. Münâsebat-ı hâsılanın şirketimizin muâmelatınca yeni bir terakkiyi mucib ve bunda fevaid ve muhasenat zî kayyımıyyeyi müstevcib olacağında şübhe yoktur.

Kâr ve Zarar

Guruş Lira

9 29346 Temettuat-ı sâfiye.

35 1467 İhtiyat nizamı sermayesi için % 5 tenzil.

45 27879

Meblağ-ı mezburdan 26400 lirasının ber vech-i âti sarf ve taksimiyle küsur 1479 lira 45 guruşun kâr ve zarar hesabının alacak kısmına nakl ve ithalini teklif eyleriz.

Guruş Lira

--- 8250 Hisse başına 1310'dan fî Kânunusâni sene 85 tarihinde hissedârana verilen % 30.

--- 11550 Hisse başına 1930'dan fî 1 Temmuz sene 85 tarihinde hissedârana verilecek % 45.

--- 19800

--- 792 Müesseseler % 3

--- 5808 İdare memurlarına % 22

İhtiyat Nizamı

65 13966 Fî 31 Kânunuevvel sene 1883 tarihinde ihtiyat nizamı hesabının alacak kısmında bâki kalan.

35 1467 1884 senesi temettuundan alıkonulan

--- 15464 İhtiyat nizamı sermayesinin yekûnu.

Şirketin fî 31 Kânunuevvel sene 1884 tarihindeki halini mübeyyin defterdir.

Alacak

Guruş Lira Guruş Lira

--- 33000 --- --- İstifa olunmayan nisf sermaye.

--- ----- 59 10115 Mevcut sandık nakid.

--- ----- --- 10000 Bank Osmani'ye mevdû nakid

20115

25 768 Cüzidanda mevcut memâlik-i ecnebiye üzerine keşide olunmuş poliçe.

33 216723 Cüzidandamevcut eshâm-ı tahvilat.

57 5018 Hazine-i celile-i mâliyyeye rehin mukâbilinde ikraz edilen 366176 lira 34 guruşda hisse-i iştirâkimiz olan 7020 liradan gayr-ı ez tahsil-i baki matlub.

19 570 Hazine-i müşârun-ileyhâya aşâr ve ağnam rûsumu karşılıyla ikraz edilen (sütun 3) meblağda hisse-i iştirakimiz olan 31690 lira 38 guruştan ba'de ez tahsîl-i baki matlup.

54 72840 Muâmelât-ı mâliye ve sanaiyyeye iştirakimiz.

1 109519 Esham ve tahvilat istirhânıyla bura ve memâlik-i ecnebiyyede ikrazat.

86 15242 Memâlik-i ecnebiye üzerine hesâb-ı câri.

63 52766 Buraca hesab-ı câri.

13 24765 Bedelleri tahsil olunacak poliçe.

23 4009 Emvâl-i gayr-ı menkule.

36 1098 Bir masarîfi

88 278 Emvâl ve eşya.

54 879284

Verecek

--- 660,000 Sermaye

65 13996 İhtiyat nizamı %5

70 155220 Memâlik-i ecnebiye üzerine hesab-ı câri.

74 17504 Buraca hesab-ı câri

97 1519 Bedelleri tediye olunacak poliçe.

59 1695 Hesab-ı umumiye ve mertebe

89 29346 Kâr ve zarar

54 879284

Kâr ve zarar Alacak

89 29346 1884 sene-i muâmelesi temettu-ı sâfisi verecek

35 1467 İhtiyat nizamı sermayesi için % 5 nisbetinde alıkonulan

--- 792 Müesseselere % 3

--- 19800 Hissedârana iki taksitle % 75

Aslına Mutabıktır.

Muhasebeci Dirktor. Meclis idare azaları D.H.Anderya, D.A.Öjenidi, E. Öjenidi, A.Barker.

Dersaadet Bankası

Meclis idaresinin fî 30 Nisan 1885 tarihinde vukubulan 13'ncü hissedâran ictima-ı umumiyesinde kıraat olunan raportosu tercümesidir.

Efendiler!

1884 sene-i muâmelesi muhasebesini tarafınıza arz ve takdim ederim.

Burada tadâd ve beyana hacet olmayan vakây-i malumeden dolayı sene-i mezkure tarafından dahi hâl ve mevki-i umumî işlere nâ müsâid kitmiştir. Bu suretle geçirdiğimiz buhranın müşkilatına bakarak [**Sahife 8**] (**sütun 1**) bankamızın hâl ve mevkiinden memnun kalacağınızı zan ve itikat eyleriz.

Bankaca muâmelat-ı câriyeden başka ez cümle evvelki sene nihayetine doğru add olunan istikraz-ı Yunani delaletine dahi girişilmiştir.

İş bu istikrazın tahvilatı Fransa'da "KontuwardSutunet" ve şirket-i umumiye ve İngiltere de mösyö "Habro" ve mahdumu ve Avusturya'da merkezimiz vesaitleiriyle ihraç olunmuştur.

Bu muâmeleden ettiğimiz istifade başka sıralarda böyle bir muâmeleden hâsıl olacak istifade nisbetinde yol olmamakla beraber sarf eylediğimiz akçe ve emeğin ecrine mukâbil gelmeğe kâfi derecede bulunmuştur.

Tahvil ihracıyla alınan ve müahharan ircaa olunan satışlardan istihsal kılınan mebâliğ istikraz müteahhidlerinin deruhde etmiş oldukları taahüdatı yarı yarıya tenzil edip binâenaleyh Mart'ın 15'inden beri Yunan devletine tahvilat istirhân eylemiyerek vade-i muine ile suret-i muvakkatade ikraz ettiğimiz mebâliğden başka alacağımız kalmamıştır.

Meblağ-ı mezbur bilançoda "semaye-i Şubât" nâmıyla gösterilen 816723 lira 24 guruş meyanında dâhil bulunmuştur.

İş bu muâmele semeretının faiz ve temettüâtın 1885 senesi şehr-i Mart'ından akdem tamamıyla tahsil ve istifa olunamadığından nâşi her nekadar 1884 senesinde

girişilmiş muâmelatın neticesi olup ekseren o sene içinde sandığımızdan çıkan akçenin nemasından iberet bulunmuş ise de rüsûm-ı mutâdeye riâyeten 1885 senesi mivâzenesine geçirilmesi bizce muktezi görünmüştür.

Muâmelât-ı sâiremizden mütahassıl temettuât-ı külliye cüzidanımızın halini islahla Atina buhrân-ı âhiri esnasında görülen zarar ve ziyânı kapatmağa hizmet etmiştir.

1884 sene-i muâmelesi için ihtiyat fevkalâde akçesinden sermayenin % 6'sı nisbetinde bir meblağ ahzla hissedârana tevzia karar verdik.

Bu günkü gün bankamız daha müsait hâl ve zamanın avdetine müsterrihan intizar edebilir. Çünkü 660000 lira sermayesine dokunulmamış ve hatt-ı nizâmisine yani sermayenin hamsine karib ihtiyat-ı nizâmiden başka 69247 lira 8 guruş da ihtiyat mahsusu mevcut bulunmuştur. Şu hâl herhalde müstahsen olup son buhranlardan şirketimizin muammeriyetini irâe ve isbat etmiştir.

İdare memurlarından mösyö "A. Sigrus" ile "O. J. Nagraponte'nin sarf-ı esbâb-ı (sütun 2) zatiyyeye mebni uhdelere muhavvel vazife-i memurunin terkini münasib görerek istifalarını göndermiş olduklarını maa't-tessüf ihbar ve işâr eder ve sizinde bunların müfâratlarıyla ihtarat-ı zîkayyimiyelerinden mahrumiyetimizden nâşi bizimle beraber müteessif olacağınızı mewmul eyleriz. Mamafih mûmâ-ileyhânın bankamızı terkle beraber kemâ fi's-sâbık nimemizi? mûcib hizmetten hali kalmayacakları meczumumuzdur.

Mösyö Nagreonte müddet-i medide idare memurluğunu ifa etmiş ve müessis mösyö Sigrus'a gelince mûmâ-ileyh dahi tessüsüne yardımı dokunmuş olan bankamızın Dolab idaresini tedvirde tecrübe-i medidesiyle muâmelatca emniyet-i idareyi temine herkesten ziyade vâkıf bulunmuş olmağla müfâratları meclis-i idarece ziyâ-ı akîm sayılır.

Mûmâ-ileyhâya bir illet-i zimmet ilm ü haberi itasını teklif eyleriz.

Şimdiyekadar müstaniyyân-ı mûmâ-ileyhânın yerlerine başkalarının intihabına ibtidar kılınmadığı gibi müstevfi mösyö Jorc tarikinden münhal kalan makama dahi bu âna dek tayin olunmamıştır. Nizamnâme-i dâhilinin 15'nci maddesi ahkâmınca meclis idare heyetinde münhal zuhur ettikçe bade tarafınızdan tastik kılınmak üzere azâ-yı haricenin yerlerine yenilerini hod be hod intihab etmekliğimiz lazımgelir idiyse de azâ-

yı bakıyye miktarının kifayetine bakarak kendi vekil-i cedidlerinin intihabı hususunun kendinize terkini müracah gördük.

Emr-i intihabı her hâl ve zamanda âsârını irâe isbat eylediğiniz kudret-i temyiziye ile icra edeceğiniz malum ve muhakk olmağla en ziyade müstahak gördüğümüz zevatı sadece raeyiniz arzla iktifa olunmuş ve bunlarda mösyö “Öztaş Öjenidi” ve “Pol İstavoniç-Şilizi” ve “Yodori A.Mavrokordatp”dan ibaret bulunmuştur.

13.ncü Sene-i Muâmele 1884

Bankanın fi 31 Kânunuevvel 1884 tarihinde bulunduğu halimübeyyin defterdir.

Alacak

Guruş Lira

----	440000	Hisse senedatı: Sermayenin istifa bulunmayan % 40'ı
34	7746	Sandıkta mevcut nakit
63	38433	Bozaca hesÂb-ı câri
83	27268	Hazine-i celile-i mâliyyeye ikrazat-ı muhtelifeye
iştirâkâtımız		
87	5984	Bank Osmâni'nin 136753 frank 38 santimlik birinci cımf bonoları
11	61955	Memâlik-i ecnebiye üzerine hesap-ı câri.
24	616723	Sermâye-i Şubat
(sütun 3)		
89	3958	Cüzidanda mevcut senedat
31	773	Eshâm ve tahvilât-ı muhtelife
23	8839	Emvâl-i gayr-ı menkûle
----	37000	Dört müessis hisselerinin geri iştirası hsâbatı
98	7776	River ?
82	2425	Muhâsebât-ı mürettebe ve muntazime
16	58633	İştirâkât-ı muhtelife
41	<u>1517520</u>	

Verecek

----	1100000	Sermaye
35	123947	İhtiyat nizamı sermayesi
8	69247	İhtiyat fevkalade
62	62964	Memâlik-i ecnebiye üzerine hesâbât-ı câriye
16	58633	İştirâkât-ı muhtelif
1	6965	Raporlu eshâm ve tahvilat
18	289	Seneyni sâbıkâ-i muâmeleden mütedahil kuponlar
25	55614	Muhâsebât-ı mürettebe ve muntazama
67	259	1883 senesinin ihtiyat-ı mahsus sermayesi
---	39600	13 numaralı fâiz kuponları için ihtiyat-ı fevkalâdeden alınan.

1517520

Aslına mutabıktır.

Meclis idsre azaları. L. Zarifi, O. Nagraponta

Memâlik-i Müctemia-i Amerika

Memâlik-i müctemia-i Amerika'da 1883 ve 84 senelerinde husule gelen yulafın alâ tariku'l-mukâyese miktarlarını mübeyyin olarak dâire-i ziraat cânibinden neşr olunan cetvelin tercümesidir.

Amerika Kilesi

Boşel sene 1883	Boşel sene 1884	İktar
9250400	9036000	Nevataland
85048000	19389000	Eyâlât-ı vüsati
61279900	63622000	“ cenubiye
393123400	404031000	“ garbiye
6038400	7619000	“ mutedile
15997300	29931000	Arazi

571237400

58393800

1882 senesi alaf mahsulünün miktarı ise 488250610 boşel yani Amerika kilesinden ibaret boguştur.

(Levant Herald Matbaasında Tab' olunmuştur)

2.11.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 11.
Numro 11 (Pazartesi) 10 Şaban 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idareve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. Sütun)

İcmal-i ahval-i ticariye ve maliye

Bir haftadadan beru memalik-i mahrusa-i şahanenin heman her tarafına az ve çok nazil olan yağmurlar mahsulâtı mükemmelleştirmişlerdir. Adana vilayetinde kuraklık hala devam idüb mezzrûatca ve hususiyle sisamlarca zararı dokunmuşdur.

Piyasamızda hiçbir muamele-i mühimme vak'i olmayub şu günlerde tiftiklerce taze revac müşâhede olunmuş ve bunun ithâlâtca te'sir-i müsâid hâsıl ideceği tabîi bulunmuşdur.

Şehr-i hâl-i ruminin yedisine kadar esham-ı umumiyye mübadele (tertib < D >) piyasası terakki ede ede 17 guruş 34 pareyeden çıkmış ise de sekizinde Londra ve Paris

borsalarının tereddüdlere haberinin vürûdî ve dokuzunda dahi ihbar ve irâdenin namüsaid zuhuru piyasaca bağteten tenzili mucib olub Cuma irtesi tesviye-i muhasebesinde 17 guruş 21 parada bırakılmıştır.

Müessesat-ı Osmaniyye hisse senedatı hakkında Paris’de tab’ ve neşr olunan

<< Revo Komersiyale Finansir .>> nam gazetede şu fıkralar okunmuşdur.

<< Memalik-i Osmaniyye tütün rejisi hassa senedâtı 445 Franka düştükten sonra şimdi 451 Frank da bulunuyor sendikanın dağıtılacağı ve ilk senet-i muamele zâyî’ ve ziyânının takriben sermaye-i mevzuan yüzde on beş nisbetini bulacağı söyleniyor. >>

<< Bank-ı Osmani hisse seneti 545 den 531 e düştükten sonra nihayet 532 buçukda kalmışdır. Temettu’ akçası üzerine yine bahs olunmağa başlayub bunun pek pek 15 frankdan ibaret olacağı rivayet olunuyor. >>

Refikamızın reji hakkındaki şu rivayetin Nambossem ve vüsûk ve i’timâda gayri şâyân olduğunu zan

(2. Sütun)

ve itikat ile beraber reji hâsılâtının mütenevvia kısmında mezkur ve münderic mikdarı üzerine nazar-ı dikkatini celb ve da’vet eyleriz.

Ticâret Muâhedâtı

Gümrük ta’rifi mutarradaları üzerine müzakerede her ne kadar sa’y ve ikdâm ve isti’câl tâm gösterilmekde bulunmuş ise de henüz ol bâbda bir neticeye vâsıl olunamamışdır.

Rusya ve Almanya ve İngiltere emri-i takdiri itmâm itmiş olmalarıyle birtakım mesâil-i fer’iyye tesviyesinde tasdik ve mübadelenin icrası mukarrerdir.

Bu gün ki gün müzakere ve mübâhasede bulunan yalnız Fransa olub Osmanlı ve Fransız müzâkere me’murları müyânelerinde her ne kadar bir ittifak-ı mükemmel mevcut ise de Fransız me’murlar taraflarından ba’zı metre bebetâet gösterilmekde bulunmuşdur.

Avusturya müzakere me’murlarını bi-t-ta’yîn bu kere der-saâdete göndermiş olmağla bunlar ile heman müzakereye girilmek üzeredir.

İtalya şimdilik hiç bir şey yapmamış ise de anında diğer alâkadar devletlerin eserlerine iktifâda müsâraat göstereceğinde şübhe yokdur.

Ticâret muâhedâtı meselesinin ehemmiyetinde her ne kadar ısrar olunsa sezâdır. Çünkü bunun neticesi gerek hâsılât-ı nakdiyyesinin hass olunur derecede takallülü der-pîş nazar-ı dikkat ve tefakkud kılınarak fi'len ve tecribeten hüküm ve istihrâc olunur.

Ta'rif-i matarda müzâkerât-ı medîdesine artık bir nihâyet verilmek esâsen muktezîdir. Zirâ ta'rif-i mezkûre müzâkere me'murlarından her biri cânibinden ayru ayru ve tekrar bi-t-tekrar mevki' müzâkere ve mübâheseye çekilerek artık başka bir tenzîl icrâsına tahammül mümkün olamayacak dereceye götürülmüş

(3. Sütun)

ve binâen aleyh şu hâl bî- karârının gerek tüccâr ve gerek hazine-i celflece muzır olub yalnız ecnebi fabrikatörlerin istifâdelerini müstelzim bulunduğu ecilden muâhedât-ı cedîdenin imzâsına hemân ibtidâr olunmaklığın tâm zamanı bulunmuşdur. Bir taraftan devâir-i hükümetden birinin el-câ-i ahvâl ile icrâ-yı ticârete ve merâsim-i mukteziyyenin kâffesini ifâya ve bunun için mahsus mağazalar açub me'murlar istihdâmına ve ekseriya idhâlât tüccârile bi-r-rakabe be-i mâle mecburiyet görmesi ve diğer taraftan da bir tâcirin hesâbını şaşırub mevcut mağaza bir metâ'n kaçâ mâl olduğunu hesâbdan âciz kalması heb usûl ve kâide-i esasiyye ve muntazama-i ticârete hiçbir vakit tevafuk itmez kararsızlıktan nâşî değildir?

El- yevm câri olub ta'mîm itmesinden korkulan yüzde sekiz resm-i gümrük ahz ve istifâsı usulü yüzünden tüccarca hiçbir istifâde olmaksızın gümrük hâsılâtına külli noksan tarayân edeceğinde şübhe yokdur. Çünkü bunlar bu yüzden dâimâ her sûretle yüzde ikiden dörde kada ziyâa uğramakda ve bununla beraber âkıbeti nâ- marazı bir hâlede giriftâr olmaktadır.

Müzâkere me'murlarından ba'zılarının memleketleri mahsulleri için eski ta'rifeler mucebince yüzde on dört ve on beş nisbetinde resm-i gümrük ifâsı lâzım gelür iken şimdiki usûl ile bunun yüzde dört ve beş ve nihâyet altı ile kapadıldığı aceleden işi sürüncemede bırakmak istemeleri vâkıa menfaatleri muktezâsından görünür ise de bu şey kendülerinden asla ma'mul değildir. Diğer taraftan muâhede-siz ticâret mümkün olmadığından nâşî menfaat-i hükümet dahi işbu mesâil-i mühimmenin memleketimiz tüccârının dilhu ehillerine tevfikân hal ve tesviyesini mukteza bulunur ve bu sırada şimdi memleketimizde himaye [Sahife 2] (sütun 1) ve sahibına muhtaç birtakım hiref ve sanayi şübeleri mevcut olduğunu da nazar-ı itinaya almak lazım gelir.

Tiftik

ZİRDE müşahade olunacağı vechle Ümit Burnu tiftik mahsulü bu sene 40,000 balyaya bâliğ olmuş ve bunun takriben bir sülüsü memalik-i Osmaniye ve hususıyla Kastanmonu tiftiği cinsine muâdil bulunmuştur. Fakat Ümit Burnu tiftiği cins-i âlasının libresi 12-14 peniye satıldığı taktirde keçi sahiplerine bir büyük kâr kaldığı halde bizimkiler Londra'nın şimdiki piyasası olan 19-20 peniye bey olunacak olur ise ziyan görünmektedir.

Binaenaleyh iş bu bahalılığın neden neşet eylediğini anlamak için memalik-i Osmaniye ve Ümid Burnu tiftik mahsullerinin kaç mâl olduklarını yejdiğerine mukayaseten tetkik etn-meklğimiz lâzım gelir.

Evvelâ. Memleketimizde tiftik yetiştirenler cânib-i mîriye keçi başına 31 dirhem tiftik husulü hesap olunduğu halde okka başına 5guruş 30 pare vergi ve sâniyen beher keçinin yılda 100 parelik tuz sarf ve istihlak etiği tahmin ve hesap olunacak olur ise kıyye başına 3 guruş 5 parda tuz parası isabet etmektedir ki bu hesapça ne cins olu ise olsun bir okka tiftik uğuruna 5 guruş 35 pare masarîf-ı müberreme ihtiyar olunmaktadır. Evvelâ keçilerin bir sene müddet beslenmeleri için icap eden masarîf ve sâniyen Anadolu vilâyat-ı şâhanede eksiksiz dehşetnümâ-yı zuhur olan yırtıcı hayvanatın tasllutundan mahafaza için vücudu lâzım olan 3 çoban ve 2 köpek masarîfiyle keçileri mevsim-i şitada muhafaza için mahfuz ağıllar istihzarının icab ettireceği masarîf baulardan hariç bulunmuştur.

Ümitburnu keçileri için ise ilk fasıl masarîfın aslen vücudu olmadığı gibi ikincisi dahi hayvanat ve haşiyenin madumiyetinden dolayı büyük büyük sürülerin mauhafazasına yalnız iki nefer çobanın kifayet edebileceğine mebni emr-i muhafazanın pek suhuletle icra olunduğu ve memleketin bi'n-nisbe itidal havası hasebiyle dahi adi çitlerin ihtiyacata tekabül eyleyebileceği ecilden bizimkine nisbeten ekall ve ehemmiyetsizdir. Hülâsa Ümitburnunda bizim tiftiğin başlıca mahal-i husulü olan Anakara vilayetinde vücudu olmayan cesim fevka'l-hadd meralar mevcuttur.

Binai alâ zâlike bu kadar bu kadar müsait ahval içinde ve yalnız cânib-i mîriden tahsil ve istifa olunan resimce lira başına dört ve üç çârik peni bir fark mevcut olduğu halde ümitburnu tiftiğinin (**sütun 2**) bizimkinden pek aşağı bir fiyatla mâl olması dâi-i hayret ve taccüb olamaz.

Fi'l-hakika hükümet-i seniyye mahsul-ü milliyenin bu mühim şübesini himaye için tiftik keçilerinin ihracını men ve dâhili gümrük resminden muafiyetini emir gibi

icab eden tedabiri ittihaz buyurmuş ise de bunun ağılebiyetle sarfen bir tedbir-i zecri olup tiftiğin sürümüne asla medar olamayacağı derkârdır. Aşağıda görüleceği vechle vergisi verilen âdi tiftik keçilerinin miktarı bu sene 2214183 re'se ve vergileri dahi 162945 lira-yı Osmani'ye bâliğ olmuş ise de iş bu meblağın tahsili için hazine-i celilenin mütehammil olduğu masarîf yekûn vergiden aşağı varıldığı halde hâsılat-ı safiyenin bu uğurda çekilen zahmet ve meşakkate değmiyecek derecede dûn bir mertebeye tenezzül edeceği bedihi ve âşikâr bulunmuştur.

Hülasa-i kelâm tiftik memleketimizden ihraç olunan başlıca emtiadan biri olmağla hükümet-i seniyyenin memalik-i mahrusa-i şâhanede tiftik keçisi yetiştirenleri Ümidburnu keçi sahipleriyle rekabette devama ikdar için tedabir-i seria ittihaz buyuracağı memuldür.

Memalik-i Mahrusa-i Şâhanede Mevcut Tiftik Keçilerinin Defter-Resmisidir.

Tiftik Keçisi Re's	Tiftik Keçisi Re's		
1885 Senesinde	1885 senesinde	Kaza	Sancak
17734	14306	Ankara	Ankara
58375	56672	Ayaş	
89696	77736	Aşağı kasaba ve Murad Ova	
56720	52475	Beğpazarı	
40348	40717	Nallıhan	
170974	152251	Seferihisar	
62016	55128	Mihaliç	
95599	89442	Yaban Ova ve Şorba	
61876	47410	Yukarı Kasaba ve Tabanlı	
41234	42939	Çubuk Ova	
<u>825654</u>	<u>723408</u>		
		Sancak	
103957	93733	Yozgat	

181452	152127	Kırşehir
1634	2116	Kayseriye
181818	179000	Eskişehir-Kütahya
143924	141200	Karahisar
2837	2500	Bursa
15376	15650	Sivas
7314	7100	Amasya
312705	311590	Konya
219062	215436	Çankırı

(Sütun 3)

81277	74048	Bolu
11344	9376	Sinop
205494	313047	Kastamonu

2293848 **2240331**

Guruş	Vergi. Osm. Lirası	Teke re's	Keçi re's	Vilayet
18	112526	551132	1232365	Ankara
---	50419	354276	981818	Kastamonu
<u>18</u>	<u>162945</u>	<u>905408</u>	<u>2214183</u>	

1885 senesi kırkımından husulü tahmin oluna tiftiğın miktarı ber vech-i âti gösteriliyor.

Balya	Mahal-i Husulü	Balya	Mahal-i Husulü
1900	Beypazarı	8380	Ankara
1241	Mihaliç	857	Nallıhan
1468	Ayaş	4024	Seferihisar
3664	Kayser-Kırşehir	2079	Yozgat

5723	Konya Beyaz ve ednâ	4219	Çankırı
308	Sivas	166	Amasya
2878	Karahisar	3693	Eskişehir-Kütahya-Bursa
1102	Sinop	4540	Bolu
3247	Kastamonu	2680	Van

Bunun 281994 kıyye vezninde 45989 balyası cins-i âlâ ve evsat ve 150000 okkalık 3500 balyası ednâ tiftik ve 1608 okkalık 2680 balyası dahi Van tiftiidir.

1884 senesi mahsulünden satılmayıp sekiz bini Anadolu içerilerinde ve beşer bini dahi Dersaadet ve Liverpool Bredford'da elde kalmış olan 23000 balya tiftik bu miktara zamm ve ilave olundukda 1885 senesinde mevcut tiftik miktarı mecmuu 75169 balyaya baliğ olmuş olur.

Diğer taraftan Ümidburnundan alınan haberler bu sene orada 40000 balya tiftik tahmin olunduğunu ve sene-i sabıkadan da 4000 balya ile 44000 balyaya baliğ olacağını müşar ve mazmundurlar.

Evvelce dahi işâr ve beyan eylediğimiz vechle bu sene mahsulünün cins-i âla ve rengi beyaz ve parlak imiş.

Ümitburnu mahsulünün cins ve miktarı hakkında aldığımız malumattan müstefad olduğuna göre mezkûr elmiktar balya tiftiğın 26000 balyası libresi 4'den 10 peniye kadar eder. Ednâ ve 140000 balyası dahi libresi 10'dan 15 peniye kadar diğer âla cinsten bulunmuştur.

Gazetemizin geçen şehr-i Kânunusâni Ruminin 3.ncü günkü nüshasında "Kurnat" üzümlerinin Rusya'ya resm-i gümrükten muaf olarak ithallerine müsaade itasını mutazammın olarak haşmetlü imparator hazretleri taraflarından ısdar olunan iradeden bahisle memalik-i mahrusa-i şahanede husule gelen bu nevi üzümlerin aynı imtiyazdan istifadeye inale edilmediği halde iş bu tedbirin memleketimizce bais olabileceği zarar üzerine lazım gelenlerin nazar-ı dikkatlerini celb ve davet eylemiidik

2.12.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 12.
Numro 12 (Pazartesi) 24 Şaban 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i ahvâl-i Ticâriyye ve mâliyye

Mahsulât-ı cedîde hakkında aldığımız haberler suret-i memnûnededir. Netâyic-i kat'iyeye intizâren Rum ili ve Tuna mahsullerinin ahsen suretde ve Bahr-ı Siyah ve Marmara Denizi sevâhili ile Anadolu vilâyât-ı şâhâne mahsullerinin ise fevkü'l evsat bir halde bulduklarını şimdiden işâr ve beyân idebilürüz.

Şu on beş gün müddet piyasa biraz daha işlekce idi ihrâcâta mahsus emtiadan cehrî mazha-ı kemâl rağbet olub Anadolu içerülerinde tiftik mübâyâtı üzerine buraya basma ve pamuk ipliği ve erzak kantariye gibi idhâlâta mahsus emtia' için oldukça

keremiyetlü siparişât emirleri vürûd itmiş isede bunların hic biri memnuniyet ve huşudiyeti müstelzim olacak ve umûmun ma'mûlüne tekâbül idecek sûretde değildir.

Piyasamızda zuhûr iden Rum ili müşterileri pek çok ve iştirââtleri de Anadolu müşterilerinininkinden pek ziyâdedir.

Muhârebe zuhûru havf ve endişesiyle bundan mütéhassıl ??? mütevâliyyenin def' ve zâil olduğundan nâşî Bursa'nın hâlî iyüleşüb piyasaca ez- ser nev' emniyet ve itminân kılmış olmağla eshâm ve tahvîlât-ı Osmaniiyyenin duyûn-ı umûmiyye vâridât-ı hassa idâre-i umûmiyyesinin idâre-i ruyetmendânesi sâyesinde akdemce zâyi' itmiş olduğu mevkî' yine iktâbe yüz tutub eshâm-ı umûmiyye mübadele (tertib << d >>) şehr-i hâl-i ruminin on üçünde 17 gur. 221 parada bulunduğu halde yigirmi dördünde 18 guruş 26 parayadan terakkî itmiş ve yigirmi beşinci Cum'a irtesi tesviye-i muhasebesinde 18 guruş 25 parada kapanmışdır.

(2. Sütun) Memâlik-i mahrûsâ-i şâhânede ma'dencilik

Servet-i ma'deniyyelerinden dolayı şöhretyâb olan memâlik meyânında memâlik-i mahrûsa-i şâhâne be- hakkı birinci mertebeyi tutabilir. Memâlik-i devlet-i aliyyeyi teşkîl iden arâzide kâin mâdenin min- el- kadîm işledildiği mütâlaa-i tevârih ile sâbit olunmayan olur ve bunun asârıda her tarafda müşâhede olunur muahharen fethin ilk senelerinde mâden menâbi' vardât-ı devletin başlucularından biri olub cennetmekân ebu'l-feth ve el- meğazî {Sultan Mehmed Han-ı Sâni} hazretlerinin zemân-i saltanatlarına müsadif 1458 sene-i milâdiyyesinde bûdcenin vâridât faslında mâden hâsılâtı yüz bin Venedik duka altını [*] gösterilmiş ise de men' servet-i mezkûre hayfâki il-câ-i ahvâl-i zemân ile müstehak olduğu derecede tevsi' idememişdir.

Madencilik öyle hass olunur derecede terakki itmeyüb bil- akis şimdiki hâlî on beş sene evvelki hâliyle mukâyese olundukda ahvâl-i mezkûre el-câsiyle ol vakit bu çığrı açmış olanlar taraflarından hemân büsbütün metrûk kaldığı görülür.

İmdi günden güne bed terleşmekde olân şu hâlî intâc iden esbâb nedir? aceb memleketin ahvâl-i ticâriyyesi ve cesîm sermâyelerin fikdânımıdır? Islâhı mevzu' bahs olan mâden nizâm-nâmesimidir? Yohsa esbâb-ı mezkûreyi bütün âlemin geçirmekde olduğu bahrân ticâretde ve bunun sebebiyyet virdiği hâm eşyanın tedennî kıymetinde mi taharri lâzım gelür?

Re'y âcizânemize göre bunlardan hebsinin birer parçe dahlî vardır. Bir imtiyâz istidâsını

[*] Bir Venedik duka altunu şimdiki elli iki guruş altun akçeye mukâbildir. (**3. Sütun**) yürütmek için ifâsı lâzım gelen merâsim mütenevvia ile bu yüzden uğranılan betâitinde bir dereceden dahlleri vardır.

Bir madeni işletmek teklifinde bulunan bir şahıs veya kumpanyanın imtiyâz fermânına dest- res olmadıkca mesârif-i cismiyye ihtiyârî muhâtırasına ilkâ-yı nefis idemeyeceği ve diğer taraftan da işbu netice-yi istihsâl için birkaç sene müddet-i intizârda bulunduğu irâde gerek ticâret ve gerek maden sarf ve istihlâk iden piyasalar hâlinin ibtidâ-yı emrde göze aldırılmış olan muhâtırata artık girişilemeyecek derecede tahvile uğradığının çok kere vaki' olduğu malûmdur.

Vakiâ madeniyyât ile hâm eşyanın nedret-i zehebden dolayı günden güne umûmiyetle tedennî kıymetleri ile harf ve sînâi' hâm eşya ve madeniyyâtdan şuna buna ihtiyâcdan vâreste kılân her gün bir dürlü keşfiyyât hic bir ciddî şahıs ve kumpanyanın mâden teşebbüsâtına girişmege cesâret idememelerini müntac olmuş ve bu cihetle işledilân mâdenin ve binaen- aleyh ihrâcât madeniyyemizin mikdârı takallül itmekde bulunmuşdur.

Madenlerimizin işledilmesinde adem-i mevkifine diğer bir sebep dehâ yerlü sermâyedârânımızın mâden umûrîni memâlik-i mütemeddin kâffesine lüzûm-ı ihtiyârî tecribeten sâbit olan mesârif-i esâsiyyede imsâk iderek ve temettuât-ı hâsılayı kâmilen kendüsi dercîb itmek için yanına şerîk almak istemeyüb yalnız kendü kuvvâsına tayanarak idâre eylemeleri usûlünden münbaisdir. Bunlar temettuanın taksîm olunduğu yerde zarar ve ziyâanda inkisâm itdiğine en evvel atf-ı nazar-ı dikkat olunmak lâzım gelür iken bu ciheti aslâ teemmül itmemekdedirler.

Memâlik-i vesia-i Osmâniyye zâten bütün âlimce ma'ruf olan mevâdd-ı madeniyyenin kâffesine kâffesini hâvî ise de bir dereceden işledilmek cihetinden en ziyâde zikre [**Sahife 2**] (**1. Sütun**) şâyân olanlarının krom, simli kurşun, bakır, kömür, zımpara, mangan, nikel, kükürd, bor asit, etimon ma'denlerinden ibâret bulunduğunu tekzip olunmaktan havf ve ihtirâz itmeksizin iddiâ' eyleyebiliyoruz.

Bütün dünya da sarfiyatı senevî 20000 den 25,000 totilâtaya bâliğ olan (kırom) şu yirmi sene-i ahire içinde en çok kesf olunmuş mevâdd-ı madeniyyeden biri olub bundan ibtidâ-yı imalat da senevî 500 ile 2000 totilâta arasında cevher çıkarılır iken

muahharen cevâhir mahrec-i ma'deniyyenin mikdârı on on iki bin totilâtaya bâliğ olmuş ve bundan on beş sene kadar akdem en aşağı 46 – 48 derecelüsünün totilâtası 11 den 13 İngiliz lirayadan satılmış isede şu esnâ da bi'n-nefes memâlik-i mahrusa-i şâhâne ile Rusya ve Tuvel-i Kaldonya'da pek çok ma'denin keşfi hasebiyle fiâtlar bi'l külliye düşerek memâlik-i Osmaniyye kıromlarının totilatası için o da 52 dereceden aşağı olmamak üzere 4 bir çaryekden 4 buçuk İngiliz liraya müşteri bulmak da günlük çekilmekte bulunmuştur. Bütün neticesi olarak sâhilden pek o kadar uzak olmayan birçok ma'denler büsbütün terk olunmamışlar iseler de işledilmeleri hemân hic menzilesine indirilmiştir. Sâhile karîbetlerinden dolayı selâtin ve Aydın ve Haleb vilâyetleriyle Karaman sâhilinde Makrî nâm mahalde işledilmekte olan temirlerden başka işledilmelerinden muvaffakiyet-i husule isti'dâdını hâiz ma'den heman yok gibidir.

(mâ-b'adı gelecek nüshada)

Âşar ve Ağnam rüsumu

Der- saâdet gazetelerinden ba'zıları şu birkaç sene içinde i'şâr ve ağnâm rusûmî tahsilâtında 500, 000 lira noksan zuhur itmiş olduğundan bahsle işbu tenâkus –ı tedriciyye mevcut olmuş olan esbâb-ı taharrî için mâliye nezâreti celîlesinde bir komisyon teşkil olunmuş idüğünü i'lân ve ihbâr eylemişlerdir.

Gerek bura ve gerek taşraca menâbi' mevsûkadan ahz ve istihsâl eylediğimiz ma'lumâta nazaran keçi ve ağnam rusûmî takallül itmeyüb bi'l-akis i'şâr ve ağnâm emanetin tarih teşkilinden ya'nî dört seneden berü dâimiyetle terk itmekte bulunmuştur.

Diğer taraftan i'şâr dahi he'yet-i mecmuası i'tibâriyle artmakta bulunmuş ise de Hayfa ki memâlikimiz içerülerinde nedret-i nukuddan dolayı ta'diyyât-ı ayniyye-i nefdiyyeden pek ziyâde olub hâm eşyanın ale-d-devâm tedennî kıymeti hasebiyle aynen istifâ olunan i'şâr mâlî fiatınca görülen fark fiât senesine tezâyüd mütehassıl ekl veibtidandan başka şâyân-ı nazar-ı i'tina bir zarar ve ziyâa' dahî bırakmakta ve bu da ekser taraftan tesmiye olunduğu vecihle (**2. Sütun**) açık olmayub tedennî, kıymetden mütevellid bir kürkden ibaret bulunmaktadır. Bundan başka bu husus sâde memâlik-i mahrusa-i şâhânede vâki' olmayub Avrupa'nın her tarafında virgü bedelâtı, yalnız şu geçen dört sene-i maliyye zarfında değil her yıl mütemâdiyyen bûdce tahminâtından aşağı zuhûr itmekdedir.

Bununla beraber devletin nizâmen harekete mecburiyetinden nâşî âdî tâcir ve kumpanya gibi elindeki malı satub savmak için piyasanın isti'dâdâtından istifâde idemeyeceğini ve bunu yapacak olsa bile terk-i muvârede ve muvâselenin adem-i kifayetiyle mesârif-i nakliyyenin fahiş fiâtının buna mânî olacağını ve bir de zahîre ahz ve i'tâsıyla mütavaggil Büyük tüccâr ve bankaların bile bu yolda pek çok zarar ve ziyâna uğradıklarını nazar-ı insâf ve i'tinâyâ almak lâzımdır.

Hususât-ı ma'ruzaya istinâden zehâir ve mahsulât-ı sâire-i mütenevviamız kıymetlerinin şu dört sene-i ahire zarfında uğradıkları tahvili gösterir bir cedvel ile 99, 98, 97, 1296 sene-i erba'-i mâliyyesi i'sâr ve ağnâm rusûmi hâsılâtının mikdâr-ı takribiyyesini mübeyyin bir istâtistik cedveli ber- vech-i âtî derece ve neşr olunur ve bunlarda i'sâr ve ağnâm rusûmi hâsılâtı mikdarlarının terki ve tezâid itmekde olduğu halde kıymetlerinin gitdikce tenzil ve tedennî eylemekde idüğü görülür.

Terk ve muabir mükemmeleye mâlik olmadıkca ittihâz olunmuş ve olacak her nev' tedbirin hic bir te'sir ve semeresi görülmeyeceği bizce meczum bulunmuştur.

99, 98, 97, 1296 sene-i maliyyeleri

Âşarı

Mikdâr	kıymet		
Kıyye	kîle	lira	seneyn-i mâliyye
69692000	3996000	4346000	1296
76024000	4060000	4251000	97
108764000	5129000	4169000	98
128765000	6866000	3865000	99

Bu hesabca 1299 senesi i'sârı 96 senesininki ile nisbet ve mukâyese olundukda mikdârân 2870,000 kîle ve 59.075.000 kıyye fazla olduğu halde kıymeten 481,000 lira noksan görülür.

99, 98, 97, 1296 ve 1300 sene-i mâliyyeleri ağnâm rusûmi

Lira	sene-i mâliyye	lira	sene-i maliyye
1419924	1296	1476638	1297
1632882	1298	1785542	1299

1800000

1300

Bu hesabca 1300 sene-i mâliyyesi ağnâm rusûmi 1296 senesininki ile nisbet ve mukâyese olundukda 370076 lira fazla görünür.

Kırk nâkıs fiât 1884 fiât 1881
Fiât yüzde senesi nihayetinde senesi bedâyetinde

~~~~~

~~~~~

~~~~~

Gur		gur		pa		gur		pa		gur		pa		gur		pa		gur		pa		gur	
35		-		34		20		20		-		19		20		31		-		29		1	
45		-		42				18		-		16				32		-		28		2	
40		-		34		20		18		30		16		20		30		20		25		3	
21		-		20		30		12		-		12				16		-		15		4	
8		-		2		10		12		30		11		20		13		-		12		5	
38		-		54				200		-		140				315		-		300		6	
20		-		19				7		20		6				9		-		8		7	
18		-		30		10		7		5		5		30		8		10		7		8	
18		-		21		20		21		-		19				26		-		24		9	
13		-		20				30		-		19				34		-		25		0	
25		-		36		20		7		20		3				10		25		5		0	

1 kırık buğday 2 sert buğday 3 yumuşak buğday 3 mısır buğdayı 5 arpa 6 afyon 7 mazı 8 pamuk 9 tiftik. Getire >> yük ve yapak.

Mütenevvia. Afyon

Ticâret odasının afyonlarca icrâ ve irtikâb olunan hilekârlıkların önünü almak çâre ve vesâilini taharrî ve te'mil için nezâret-i celîle-i ticâret de teşkil olunan komisyon mazbatası ahkâmının Ahsen suretde icrâsı hakkında arz ve beyân re'y ve efkâra da'vet kılınmış idüğü nüsha-i sâbıkamızda ihbâr ve işâr olunmuşdu.

Mezkûr oda bunun üzerine icrâ-yı müzâkere ile nezâret-i celîle-i müşârün-ileyhâya takdim kılınmak üzere tanzim eylediği takirde serbest-i ticâretin

himâyesi lüzumunu tasdik ile beraber ticâret-i memleketin bu mühim şu'besinin himâye ve tervici zamanında dahi tedâbir-i mahsusa ittihazına lüzum görererek sahte ve yoğurma afyonların zabt ve müsâderesi usûlüne esâsen bi-l- muvaffaka suret-i icrâsınca nezâretin re'yine iştirâki muvaffak maslahat görmeyüb Bursa'da ipek kozaları hakkında ittihâz olunan müessiriyet-i tecrübeten sâbit ve nümâyân olmuş olan mîzân usûlüne ittibâ' ve imtisâli mûsî bir teklif mütekâbil arz eylemiştir.

-----***-----

İstanbul tüccârından ma'deniyyât ticâretiyle müşteğal birinin bu kere 13500 lira açığla izhâr-ı iflâs itmiş olduğu müstahberdir.

-----***-----

Refikâmızdan ekserisi Edirne vilâyetinde afyon zirâatini teşvikân vâli vilâyet-i devletlü paşa hazretlerinin inhâ ve istidâları üzerine vilâyet-i mezkûre dahilinde yetiştirilecek afyonların üç sene müddet öşür ve rusûm-ı sâireden muâfiyyeti hususuna hükümet-i seniyyece karar virilmiş olduğunu i'lân ve ihbâr itmişler iselerde bize kalur ise bu işin dâire-i âide-i mücerredesi olan ticaret nezâret-i celîlesince böyle bir tedbirin ittihazına dâir hic bir ma'lûmât olmadığını iddâ eyleyebilirüz.

Afyon zirâatinin intişâr ve tevsi'ni teşvike gelince biz zaten ol bâbda ki fikrimizi bir bend-i mahsus ile neşr ve iş'âr eylemişdik. Memâlik-i mahrûsa-i şâhâ

[Sahife 3] (1. Sütun) ne de husûle gelen afyon muhârec-i mevcudemize kâfi ve vakî olduğu gibi hadd-i zâtinde de afyon mâhiyyet irtisâdiyye ve istidrâciyyesi hasebiyle hususan zehâirine Anadolu vilâyât-ı şâhâneninkinden daha kolay müşteri bulunur. Edirne vilâyetinde yetiştirilmesi zirâ' tavsiyeye sezâ bir metâ' değildir. Binaen aleyh bizce bi- hakkın ve her şeyden akdem icrâsı elzem olan şey afyon mahsulünü islahla ecnebi afyonlarıyla rekâbetde devam idebilecek bir hâle vaz' ve isâlden ibâretidir ki bu da el-yevm nezâret-i celîle-i müşarün ileyha da mevzu'-ı mevzi' müzâkeredir.

-----***-----

Gazetemizin Mart Ruminin dördüncü günkü nüshasında bir bend-i mahsus neşrle manifaturaların yarıda inçden icrâ ve irtikâb olunan hilekârlıkları arz ve muahharen rüsûmât-ı emânet behiyyesinin mütâlaât-ı mebsutamızın hakka mukarenetini tasdikle bu misüllü isti'mâlâtın men'-i takriri zımnında ittihâzı münâsib görülecek

tedâbirin kendüsine ittihâsını der-saâdet ticâret odasından talep eylemiş olduğunu iş'ar itmişdik.

Ticâret odası bu maddenin tedkîk ve tezkirini bilâ- kemâl basma ve diğer bu mukavele bi'l- cümle bizler ile pamuk ipliği ve dikiş makara tîrelerinin bundan böyle memâlik-i mahrûsa-i şâhânenin her tarafında emtia' gümrüklerinde muâyene itdirilerek yârdesi 36 incsden noksan zuhur idecek basma ve muhtelif'ül ecnâs bez tobları ile vezni 10 lira ve bunu 200 yârdede den eksik çıkan pamuk ipliği paket ve tire makaralarının dâhil memlekete idhâllerine müsâade olunmamasını ve ittihâzı arz ve teklîf olunan iş bu tedbîrin ma'muliyeti hususuna şeref- ta'lik idecek irâde-i seniyyenin resmen neşri tarihinden i'tibaren üç ay içinde mecburi el- infâz tutulmasını ve keyfiyyetin müşterilerin işden haberdâr olarak hesâblarını yapub satun aldıkları emtia'nın behâsını anâ göre tesviye eyleyebilmeleri zımında neşr ve ilânıyla beraber devlet matbuaları teb'aları ile memleketleri fabrikatörlerine i'lâm hâl itmeleri için düvel-i ecnebiyye sefâretlerine tebliğ ve işâr kılınmasını mutazammun bir takrir-i tanzim ve takrir-i tanzim ve merci'-i lâzîminin takdim itmek üzere bulunmuşdur ki bu da ticâret nâzırını devletlü paşa hazretlerinin tevsi' ve terakkî ticâret emrinde her- bâr asârbâheresi meşhud Basra-i şükrânemiz olan himmât-ı celîle ve celîleleri sayesinde husûl- pezir olmuşdur.

-----***-----

A'zâ- yi muvakkata sıfatiyle mehâkim-i ticârete idhâlleri icâb iden tüccâr hakkında aldığımız ma'lûmâta nazaran ticâret ve adliyye nezâretleri beynlerinde husûle gelen muvâfakat üzerine der-saâdet ticâret odası tarafından evvelce kararlaştırılan on üç a'za yerine yirmi iki namzed ta'yinine ibtidâr(**2. Sütun**) olunmuş ve a'zâ-yı merkûmenin izâa-i vaktle işlerine nezâretten alıkonulmamaları zımında mahkemede haftada üç günden ziyâde oturmamaları mukarrer bulunmuşdur.

Yerlü sâde yağ

Sene-i hâzıra bidâyetinden berü Anadolu'da i'mâl olunan yerlü sâde yağlar ile Rusya'dan gelen sâde yağlar arasında bir rekâbet-i ciddiyye peyda olduğuna ma el-memnuniyye derece ve işâr ideriz.

Müşteriler her nev'i mevâd-ı ecnebiyyeden ârî ve sâf olan yerlü metâ'in ecnebi yağlarına rüchâniyyetlerini bi-t-takdîr bunlar ecnebi yağı fiâtiyle iştirâ itmekde iselerde hayfâne emtia' -i sâirenin kâffesinden vâki' olduğu vecihle perakende satıcılar Anadolu

sâf yağını burada Rumilinin cins edna yağlarıyla tahlit iderek ve yahud vezinlerini ağırlatmak için bunlara mevâdd-ı sâire karışdırarak kalb ve taklide başlamışlardır.

Hususât-ı meşrûha üzerine lâzım gelenlerin nazar-ı dikkatlerini celb ve da'vetle beraber yerlü harf ve senâî'n şü yeni şü'besini teşvikan bu yolda vâki' olan hilekârlık ve kalbazanlığı men' ve zecren tedâbir-i mukteziyyenin ittihâz buyurulacağını ma'mul eyleriz.

-----***-----

Memâlik-i Osmaniyye tütün rejisinin sene-i hâzire şehr-i mayısının ilk on beş günlük satış hâsılâtı 62,000 Osmanlı lirasına bâliğ olmuştur.

-----***-----

İspanya' da Valensa eyâletinde kolera vukuâtının zuhuriyle İspanya hükümeti tarafından mahv ve vassalı için sarf olunan mesâîye rağmen tevsi' ve intişâra meylânına karşı dâire-i umûr-ı sıhhiyye cânibinden sevâil-i Osmaniyye me'murîn sıhhiyyesine teşdîd takayyüd ve teyakkuzla beraber koleralu mahallerden gelecek sefâin hakkında merî' el- icrâ olan 1867 senesi nizamnamesinin 4 ve 5 inci maddeleriyle mevâdd-ı âtiyyesi ahkâmına tevfiik hareket olunmasını âmir ta'mîmen birer kıt'a tahrirât tastir ve tesyîr olunmuştur.

-----***-----

Hicaz ile teâtî olunan muharrerât-ı telgrafıyyenin beher kelimesinden şimdiye değin ber muceb ta'rife ahz-ı istifâ oluna gelen 3 Frank 95 santim ücret telgrafıyyenin 2 Frank 75 santime tenzîl olduğu posta ve telgraf nezaret-i behiyyesi canibinden neşr ve i'lân idilmiştir.

-----***-----

Meclis-i hass vükelâ i'zâ-yı fihâmından mürekkebe mâliye komisyonunun re'y ve teklifi üzerine duyûn-ı gayr-i muntazam mikdâr-ı sıhhiyyenin tarafına bildirilmesi canib-i bâb-ı âlîden nezâret-i celile-i maliyyeye emr(**3. Sütun**) ve işâr olduğu ba'zı gazeteler taraflarından işâa ve i'lân kılınmış ise de ma'lumât-ı mahsusamıza nazaran esham-ı cedîde ve sâire fâidelerin tenziline dâir henüz hiçbir karar i'tâ olunmamıştır.

-----***-----

Sütutgard ma'mulât-ı kotniyye şirketi sene-i muamele-i ahiresi defter muvâzenesini neşr ve i'lân itmiştir.

Bunun mantukuna nazaran şirket-i mezkûrenin 1884 senesi zarfında iştirâ eylediği pamuğun mikdarı 272, 612 balyeye ve kıymetide 55.530.000 marka ya'ni 3,054,150 lira-yı Osmaniyye bâliğ olmuştur.

Rotenburg'da birçok fabrikaya mâlik olân bu şirketin memâlik-i mahrusa-i şâhânenin en mühim müşterilerinden biri olub İzmir ve Adana'da dahi acento hâneleri vardır.

-----***-----

Mahsulât-ı snâiyye-i Osmaniyye'nin va'z ve teşhirine mahsus bir sergi-i daimi te'sisi için ticaret nezaret-i celilesinde teşkil olunan komisyon hey'eti geçen cum'a ertesi günü ilk defa olarak ictima' itmiştir.

Re'is ve a'zâ-yı komisyonun mesaî-i vâka'-i mütemadiyyelerine bakılınca uhde-i ru'yetlerine muhavvel vezâifi hüsn-i encama îsâl ideceklerinde şübhe yoktur.

Ticaret Odaları

Diyarbekr'in sene-i hâzıra şehr-i şubatının yirmisinden Nisanının dokuzuna kadar cereyan iden müddet zarfındaki ahvâl mutavassıta ticâriyyesi hakkında mahalli ticâret odasından alınan tahrirâtdır.

Zahire

Yevmiye satış	20 Nisanında mevcud	fiât	
Kîle	kîle	kîle	
4000	4000	7	buğday
1200	2600	4	arpa
50	150	50	nohud

Erzâk-ı Kantariyye

Şehriyye satış	20 Nisanında mevcud	fiât	
tobra	tobra	kıyye	
1800	520	720	kahve

100	330	4	şeker
300	100	120	hurma
Kıyye			
000	1000	030	taze büber
Mamulât-ı Mahalliye			
Yevmiyye satış	20 Nisanında mevcud	fiât	
Metro	metro	metro [rey	
500	2000	10	yerli çita
Tob	tob	tob	
800	2700	22	yerlü basma
2000	3000	16	yerlü bez

-----***-----

[Sahife 4] (1. Sütun) Mösyö Hamilton Lang'ın kabul-i isti'fâsına şimdiden karar virilmiş ise de kendüsünün sene-i hâzıra nihâyetine değin müdiriyyet-i umûmiyye vezâifini ifâda devâm idüb ol vakit kat'iiyen işden çıkılacağı haber alınmıştır.

Havâdis-i Vilâyât

Balıkesir

Balıkesir ile Bandırma arasındaki şose tarîk-i ikmâl olunan yolun nukât-ı muhtelifesinde vücûdu icâb iden köprü ve sedlerin inşâsından başka bir şey kalmamış ve anlara dahi mevsim müsâaidin hulûliyle beraber bil- mübâşeret ameliyât-ı inşâiyye duran Bandırma havâlisinde bulunan bu mâddeye atf-ı nazar-ı dikkatden bir ân hâlî kalmayan vâlî-i vilâyet atufetlü bek efendi hazretlerinin nezâret-i aliyyeleri tahtında kemâl-i keremi ile ilerüledilmekde bulunmuştur.

Afyonlar bu sene mu'tâdından tiz-i kemâle irüb fidanları çizmeğe başlanmış ve hevâlar birkaç gün dehâ müsâaid gidecek olduğu hâlde mâdde-i müterşahanın damlası izâa idilmeksizin temâmiyle toplanub mikdâran kesîr ve cinsen a'lâ afyon ahz ve istihsâl olunacağı ma'mul ve mahsûlât-ı sâire her ne kadar mebzul isede kuraklıktan biraz bozulmuş ve husûsiyle bu sene tarlaların ağlabiyyetle şiddet-i

harâretten yandığı aceleden ekinlerce ehemmiyetlü derecede noksan zuhûrı melhûz bulunmuşdur.

İzmir

Şu birkaç gün içinde piyasamız bil- nisbe işlektir. Zehâir fiâtı begayet tutgun olub iskeleye indirilân mâlların ekserisine bura için piyasasından fazla fiâtla müşteri bulunuyor. Satılık zehâir dâimâ azdır. Mahsûl-i cedîdeden husûsen vilâyetin cihet-i şimâliyyesinden gelen arpalar cinsen biraz aşağıdır.

Afyonlar üzerine eski fiâtlar ile ya'ni kıyyesi 90- 100 guruşa ba'zı mâmûlât vuku' bulmuş ve İnegöl mahsûl-i cedîdinden altı sepet afyon çarşuya getirilmiştir. Bunların cinsi üstdür. Karahisar ve havâlisinden afyon hakkında alınan haberler cümleten feyz ve rehâyı meş'ar mutazammundurlar.

Vilâyetimiz pamuklarının kantarı cinsine göre 335 guruşdan 355 guruşa kadar alınub satılıyor.

Üzümler mazhar-ı rağbet olmağla fiâtları terakkiye meyyâldir. Bağlarımızın hâlinden mahsûlün güzel yetiŐeđi umuluyor.

Ankara

Mayısın otuzunda nihâyet bulan on beş gün içinde tiftik mübâyaâtı sene-i sâbıkanın bu zamanına müsâdif on beş gününkinden 20, 500 kıyye noksan olarak 63, 500 okkaya bâliğ (**2. Sütun**) olmuştur. Bundan başka mevsim mübâyaanın hulûlünden Mayısın on altısına kadar 35, 650 kıyye tiftik dahâ satılmışdır.

Tiftik fiâtı lira yüz guruşdan 17 buçuk ile 18 buçuk arasında turuyor ise de bu fiâtlara müşteri yokdur.

Mahsulâtda hâlâ asâr-ı feyz ve bereket nümâyândır.

Buğdayın kilesi 9- 11 ve arpanınki 6- 7 ve yünün okkası 4- 410 ve cehrininki 3- 4 20 ve koyun ve keçi derilerinin dânesi 6- 11 guruşa alınub satılıyor.

Der-saâdet üzerine kambiyo fiâtı vadesi birden on bir güne kadar olur ise lira- yı Osmânî 99 20- 99 30 ve otuz birden kırk bir güne kadar olduğu halde 99- 99 10 adır.

Ücret-i nakliyyeye gelince bu da deve ile olduğu halde kıyye başına 23 – 25 ve katır ile olur ise 32- 34 paredir.

-----***-----

Paris’de tab’ ve neşr olunan (Remov Ekonomik Finansir) nâm gazetede buruca âtî okunmuştur.

Der-sâadet bankasının kıt’ ve tevsî’-i hesâbiyle (Epir ve Tesali) bankasıyle kalb ve tevhidini kendülerine arz ve teklif için hissedârânının bu sene içinde ictimâa-i umûmiye davet olunacakları geçen sene nihâyetine doğru söylenmiş idiyse de iş bu tasvirin şimdilik büsbütün metrûk- ane bırağılıb her iki bankanın hal ve mevki’lerince hic bir tahvil icrâ olunmayacağı bizce maznûn bulunmuştur.

Mütâlât

Der-sâadet bankasının hissedârân cemiyet-i umûmiyye-i ahiresinde meclis-i idarenin muhavvel azâlıklarına Mösyö (İstefanovic Şilizi) (Teodor Mavrokordanov) (Ustas Öjenidi) nin intihâb olunmuş oldukları ma’lûm ve direktör sâbık Mösyö (Nikolopulo) nun isti’fâsı üzerine müdiriyyet-i umûmiyye me’muriyeti reis meclise ihâlâ kılınmış ve bir de baş kitâbet makâmı ihdâs olunub anada Mösyö (J. Delta) me’mur edilmiş ve bu hey’et-i cedîde şimdiden hüsn-i idâre ve tasarrufa koyulmuştur ki bu sâyede bank-ı mezkûrun karîben tâze hayat kesb ideceği meczum bulunmuştur.

-----***-----

Bi-t-temur’dan fi 17 şubat sene 1885 tarihiyle müverrihan bi’l vürûd nezâret-i celfle-i ticâretten gazetemize tebliğ idilân bir kıt’a tahrîrât-ı ticâriyyenin hülâseten tercümesidir.

Geçen sene Amerika’nın her tarafında mahsûlât ve mamulât-ı muhtelif seneyn-i sâireden ziyâde umûmiyetle kıymetden düşmüş ve büyük büyük bir çok iflâslardavuku’bulmuştur. (**3. Sütun**) bereket virsün ki başımızda birkaç ehemmiyetsiz iflâsdan başka öyle mühim iflâs vâki’ olmayub mevsûsât-ı mâliyyesiyle birinci derecede ticâret evleri cümleten iş bu dâhiyyeden masun kalmışlardır.

Buranın kahve ve hindistan cevizi ve tavuk ve un ve mısır buğdayı ve buğday ve yulaf ve çavdar ve kuru balık ve pirinc ve tuz ve üzüm ve katran ve daha sâireden ibâret bulunan idhâlâtının 1883 ve 84 senelerinin geliri mikdâr-ı kıymetleri yek diğeriyle mukayeseten ber-vech-i âtî gösterilür.

Dolar

12, 488, 802

1883 senesi kıymet-i idhâlâtı

11, 961, 977

1884 << << <<

526, 825

<< << noksan ithâlâtı

İş bu noksan pamuk, mısır buğdayı, temur, helviyyât pirinc idhâlâtından tertib itmiş ve buna mukâbil kahve idhâlâtı tezâuf iylemiştir.

Emtia'-i mahrece dahi meşe kabuğu, yün, un, mısır unu, buğday, mısır buğdayı, yonca tohumu, kömür, pamuk, üzüm, gaz, canavar yağı ve sucuğu, öküz, sâde yağ, tomuz, tütün, peynir ve daha sâireden ibâret olub bunların 1884 ve 84 seneleri mikdâr-ı kıymetleri dahi yek diğeriyle mukâyeseten ber vech-i zîr gösterilir.

Dolar

50, 222, 929

1883 senesi kıymet ihracatı

42, 358, 439

1883 << << <<

7, 864, 490

<< << noksan ihrâcât

Tütün

Margiland tütünlerinin cinsi bu sene umûmiyetle iyü çıkmış ve mikdârı dahi hemân seneyn-i sâbıkanınkilere muâdil bulunmuşdur.

1879 dan berü tütün mahsûlünün mikdâr mutavassıtı 36000 << bukan>> olub Riyo ve Virjini ve Kentoki ve berem Roterdam berem Amsterdam ve Fransa ve İngiltere ve Avrupa-yı şimâliyye ihrâc olunur tütün kıymetine tedenni ârız olamamış nevâdir mahsûlâtından biridir.

Âdât ve kavâid-i ticâriyye

Tüllerin isterlin olarak ta'diyyeleri meşrût olduğu halde emr-i tesviyelerince müşkilât-ı kesîre zuhûr itmekden nâşî mukâvele-i mahsûsa olmadıkca vapur ve yelken sefâinine isterlin olarak ifâsı meşrût olan tüllerin sefâinin tarih muvâsalatlarındaki vadesiz kambiyo fiâtıyla tesviyesi husûsuna ticâret odasınınca karar virilmiştir.

Muhâric-i ticâriyye

Kendü mallarını satmak için burada bir Pazar küşâdî husûsuna Osmanlu tüccârı taraflarından ba'zı mertebe bezl-i mesâî olunacak olur ise memâlik-i Osmaniyye ile Baltemur arasında münâsebet-i ticâriyye te'sis ve ihdâs kılınabilir.

Tüccâr-ı merkûmenin burada taraflarından vekâleten [Sahife 5] (1. Sütun) bir âdem bulundurmaları (bu işi devlet matbuaları Şahinderede der- uhde idebilir) ve bu

idman odalarında ale-d- devâm bir takım numuneler arz ve teşhir ile beraber evvelinden kararlaştırılmış fiâtlar ile sipârişât ahzine me'zûn bulunması lâzım gelür.

Fransa' da pek çok semeresi görülmüş ve alâkadar tücârca cüz'i mesârifinden başka zahmet ve fedakârlığı mestlerin bulunmuş olan bu usûl müstahsen sâyesinde emtiâ-i Osmaniyye'nin burada bir burada bir mahrec bulacağı ve bunun gitdikce vüs'at ve cesâmet kesb ideceği şübhesizdir.

-----***-----

1884 senesi zarfında Filodolfya limanı ile memâlik-i Osmaniyye meyânında cereyân iden muâmelât-ı ticariyyeye dâir mâlûmât-ı atıyye-yi Filodolfiya ticâret müdiriyyeti tarafından neşr olunan yıllık istâtistik cedvelinden ahz ve nakl eyledik.

Memâlik-i Osmaniyyeden Filodolfiya'ya idhâlât

Yeksun idhâlât / resm-i gümrük îfâsıyla mükellef idhâlât / resm-i gümrükden muâf idhâlâ

Dolar	dolar	dolar	
288253	283992	4261	
Avrupa			
183312	098857	84455	Asya
011021	000000	11021	Afrika
482586	382849	99737	}

memâlik-i şâhâne

Filodolfiya'dan Memâlik-i Osmaniyyeye ihrâcât

70001	Avrupa	}	
29175	Asya	}	memâlik-i şâhâne
112033	Afrika	}	

211209

271377 memâlik-i Osmaniyyeden Filodolfiya'ya fazla idhâlât

1885 senesi hasâdı

Memâlik-i müctemia'-i Amerika Ohayo zirâat müdiriyyeti baş kâtibi buğday husûle gelür başluca yirmi eyâletden mayıs efrencinin sekizine kadar alınan hayırlara istinâden mahsûl-i cedîdin on seneden berü noksan zuhûr iden seneler mahsullerinin cümlesinden akl olarak birbiri üzerine şu son on sene-i ahirenin her biri mahsulünden 150.000.000 ve 1884 senesininkinden 200.000.000 boşel [ ] noksan idrâk olunacağını takdir ve tahmin eyliyor imiş.

Kaliforniya mayıs efrencini altısında Liverpool'a vârid olan bir kıt'a telgrafnâme mealine nazaran mevsim hasâda değin havalar müsâid gitse bile mahsul cedîdeden Kaliforniya'dan ihrac olunabilecek buğdayın mikdarı sene-i ahireninkinden bir sülüs kadar noksan zuhur idecek imiş. Avustralya mezruâtın birçok senelerinden berü

[*] bizim yeni kîleden biraz ziyâdecedir. (**2. Sütun**) bozulmakta olduğu halde bu sene Avustralya'nın her tarafında asâr-ı feyz ve bereket revnümâ olarak birbiri üzerine takriben beş yüz zirâ' merba' arâzi başına bir << Bovaso >> [*] mahsul idrâki ma'mul olunuyor imiş.

Sınıf-ı tüccâr bu gün ki gibi hiçbir vakit bir hal ve mevki' metfinede bulunmamışlardır. Muâmelatına sekte ve tezelzül ârz olmuş olan bir takım ticarethâneler büsbütün batmış ve işler bir suret-i ciddiyyede tekrara yüz tutub kariben salâh hâl müşâhededesi ma'mul bulunmuşdur.

Muharrerat-ı Ticâriyye-i Ecnebiyye

İngiltere. Mançester

Gerek nihâyet-i mayıs ta'tilleri ve gerek fabrikatörlerin ihtiyât ve ihtirâzları sebebiyle şu on beş gün zarfında piyasada hiçbir keremiyet müşâhede olunmayub Hindistan için icrâ olunan bir takım muâmelât üzerine cereyân iden kambiyo muâmelât müsâadesinden başka iş yokdur.

Pamuk iplikleri Çin için yine eski fiâtlar ile mübâyât vuku' bulmuş ve pamuk ipliği sarf ve istihlâk iden merâkez-i sâire ile cereyân iden muâmelât ehemmiyetden ârî bulunmuşdur.

Biz bu hafta bez piyasası durgundur. Vakiâ oldukça ehemiyetli ba'zı muâmelât vuku' bulmuş isede fiâtlara bir hafta evvelkine nisbeten hafif bir tenezzül tarayân itmiş olmağla şimdiye kadar netice ve semeresiz kalmışdır.

Dendi

Herşeyin piyasası büsbütün durgundur (jüt) ta'bir olunur Hind sâzı ile hasırının talebi az ve fiâtı tedenniye meyyâldir.

Yün ve yapak piyasaları eski halinde duruyor ise de bunlar üzerine muâmele yoktur.

Leyd

Piyasa birkaç günden berü mevsim ta'tilleri münasebetiyle durgun olub kariben tâze revâc geleceğine dahi şimdilik hiçbir emâre meşhud değildir fikdân-ı sipareşâtı hususiyle mensucât-ı sevkiyyece umûmidir.

Memâlik-i müctemi'a-i Amerika

Niwyork

Mahsuldâr-ı eyâlâtın başlucalarından mayısın yigirmi altısına kadar vârid olan ihbara nazaran mezruâtın hâlinde iyülük müşâhede olunmuş ve binâen aleyh evvelce kaviyyen terakiyye meyl itmiş olan fiatlar zaiflenmeğe yüz tutmuşdur.

Eyâlât-ı cenubiyye pamuk mezruâtı hüsn halde neşv ü nemâda devâm itmekte bulunmuşdur.

---

[*] bizim yeni kîleden biraz ziyâdededir.

(3. Sütun)

Galata borsası (25 Mayıs)

Kambiyo Fiyatı

Osmanlı Lirası İle

110 30 Londra üç ay vâde ile banka üzerine

110 23 << << << << tüccar <<

111 00 << çek

0 sa Frank

22 85 Paris üç ay vâde ile banka üzerine

22 90 << << << << tüccar <<

22 73 << çek

Florin

11 28 Viyana üç ay va'de ile banka üzerine

11 15 << çek

0 sa mark

18 43 Berlin üç ay va'de ile banka üzerine

18 25 << çek

Ruble

11 10 ..... Çek

İskonto fiatları yüzde

- 5 bank-ı Osmani 2 00 İngiltere bankası

400 Amsterdam Bankası 3 50 Fransa <<

- 5 İtalya bankası 4 00 Berlin <<

Faiz Fiat-ı Yüzde

5-7 eshâm üzerine istikrâzât

9-10 emtia' << <<

00 00 eşyâ << <<

Eshâm ve tahsilât piyasası. Lira 100 guruş hesabiyle

Eshâm ve tahvilât-ı devlet

18 25 eshâm-ı umumiye-i mübadele tertîb (d)

33 10 tahvilât << << (â)

19 05 << << << (b)

16 15 << << << (s)

000 00 yüzde dokuz faizlü yüz liralık hazine tahsilâtı

043 75 Rum ili şimendüferi

71 27 düyûn-ı muvahede

881 00 00 istikrâz

00 00 duyûn-ı mümtâze-i

877 00 00 << 00 00 dâire-i seniyye
00 00 tahvilât-ı mümtâze 00 00 emlâk (rev-sicildir)

Hisse senedi kıymet-i i'tibariyye
00 00 osma tütün rejisi
00 00 bank-ı Osmanî 00 00 derkos su şir
03 16 şir. Umu. Osmaniyye 00 00 Aydın şimendüferi
07 5 i'tibâr << << 00 00 Adana ve Mersin
00 00 der-saâdet. Bankası şimendüferi
02 80 tramvay şirketi 00 00 itisâk Hattı
03 30 kambiyo ve esham hisseleri
00 00 Süveyş hisseleri 68 00 Loryum

(meskûkât) lira yüz guruş hesabıyla

p. gur.	8	86	kâğıd ruble
15 110 İngiliz lirası	108		mecidiyye
25 87 Fransız lirası	98	30	metâlik
8 90 Rus pul altını	103	00	beşlik
15 51 Karamiçe	103	00	altılık

[Sahife 6] (1. Sütun)

Şirket-i Umûmiyye-i Osmâniyye

Meclis idâresinin fi 6 ve 18 Mayıs sene 1885 tarihinde Mösyö M. H. Foster'in taht-ı riyasetinde yigirminci def'a olarak ez- mikâd iden hissedârân cem'iyet-i umumiyesinde kırâat olunan raportosu tercümesidir.

Efendiler!

Şirketimizin fi 31 Kânunuevvel sene 1884 tarihinde nihayet bulan yigirminci sene muâmelâtı muhâsebâtını nazar-ı takdîrinize arz içün bu günki gün sizi burada cümle kesb-i şeref eyleriz.

Şirketimizin hal ve mevki' ile muâmelâtımızın neticesi iş bu raportoya merbut bilanço'ya tedkîk ve mütâlâa ile derece-i kaffiyyede anlaşılacaktır. Bununla beraber son sene-i muâmelemizin başluca muâmelâtdan arz-ı ma'mulât için mezkûr bilanço'ya buraca âtî mücimmelân şerh-i tefsîr ideriz.

Hazine-i celile-i mâliyye ile muâmelâtımız fî 31 Kânunuevvel sene 1884 tarihinde 98890 lira 70 guruş bakiyye-i matlubeden ibâret kalmış ve bunun kısm-ı i'zamı zehâir ve vilâyât-ı muhtelif'e ağnam rûsumu ve rusûmât-ı emânet-i behiyyesi cânibinden kabul kılınmış poliçeler ile te'mîn olunmuşdur.

1884 senesi zarfında ikrâzât-ı muhtelifeye mahsûben 50500 lira bi-t-tahsil bank-ı Osmânî cânibinden yeniden ikrâz olunan mebâliğ meyânında yine o te'minât ile bi-t-tekrâr hükümet-i seniyyeye idâne kılınmıştır.

Şirketimizin hemân kâffesinin derhâl sâtulub para idilmesi sehl ü âsân olan eshâm ve tahvîlât ve hisse senedâtı gibi evrâk-ı mâliyyesi kıymeti Kânunuevvelin otuz birinci günü piyasalariyle bi-t-takdîr 439825 lira 76 guruş gösterilmiştir. Yüzde 75 fiâtıyla hıfz olunan yüzde beş faizlü tahvîlât-ı mümtâze-i Osmâniyye bu meyânda dâhildir.

Defter-i muvâzenenin memâlik-i ecnebiyyeden muâmelât-ı mâliyyeye iştirâkâtımız kaleminde gösterilân 77323 lira 86 guruşdan 13197 lira 14 guruş gelecek şehir-i haziranın otuzunda va'de-i ta'diyyesi hulûl idecek Japonya istikrâsına ve 43233 lira 98 guruş dahi 170 milyonluk Yunan istikrâzına ve kusuruda Galos ile Yeni şehir ve Pire ile Patras arasındaki şimendüferlere iştirâk için virdiğimiz paralar olup ilk iki muâmeledeki hisse-i temettumuz bu sene muvâzenesine geçirilecektir.

Cüzüdânımızda 7500 liralığı hükümet-i Mısıriyye cânibinden kabul kılınmış poliçe ve 27614 lira 47 guruşluğu dahi Londra ve Paris üzerine kambiyo olmak üzere 35114 lira 47 guruşluk evrâk mevcut bulunmuşdur.

İkrâzât-ı muhtelif'e kaleminde gösterilen 30676 lira 75 guruşun 15200 lirası rum millet (**2. Sütun**) hastahâneleri istikrâzı olup bunun faiz ve re'sü'l- mâl taksitleri muntazaman îfâ olunmaktadır. İkrâzât-ı mezkûrenin cümlesi te'minât-ı mükemmele tahtındadır.

Buraca hesâb cârî muâmelâtımız bu sene biraz tevsi' ve tezâid itmiş ve bu da kısmen der- saâdet şirket-i milliyyesi yüzünden tahsil itmiştir. Hesâb-ı cârî üzerine

78980 lira 53 guruşa bâliğ olan ikrâzâtımız hemân kâmilten eshâm ve tahvilât istizhâniyle te'min olunmuşdur.

Kâr ve zarar hesâbı 40017 lira temettu' sâfi ile kapadılmış ve bunun 20000 lirasının hisse başına yigirmişer guruşdan kanun sânînin ibtidâsında alel hesâb olarak hissedârâna tevzî' kılınmış ve 19240 lirasının dahi 20 numarolu fâiz kuponu bakiyyesi olarak önümüzdeki şehr-i Temmuz'un ibtidâsında hisse başına on dokuz guruş 42 şer santimden ta'diyye ve ifâsı bi-t-tensîb teklif olunmuş olduğu gibi bâkî 597 lirasının da bu senenin kÂr ve zârar muhâsebesinin alacak kısmına geçirilmesi mukarrer bulunmuşdur.

1884 sene-i muâmelesi muhâsebâtını kabul ve tasdik buyurmanızı talep ideriz.

Râportoyu hatm itmezden akdem meclis-i idârenizce vukua' gelen tebdilâtın arz ve işârını muktezâ-yı vezâife adla evvel emirde muteveffa Mösyö Jorc Zarifiye bir halef ta'yînine ibtidâr eyleriz. Çünkü müma ileyhın vekâlet itdiği Zafir ve Polo ve zarîfi bankasında hukuk ve alâkadâr olanlar nizâm-nâme-i dâhiliyyemizin 24 üncü maddesi ahkâmınca üç ay mühlet zarfında arz-ı nâmzed itmemişlerdir.

Müteveffa-yı müma ileyhe halefen refik muhteremimiz Mösyö Pol İstafonovic Şiliziyye mahdumî yalnız idâre me'murluğuna intihâb eyledik.

Müma ileyh Pol İstafonovic a'zâlıkla meyânınızda müşâhede ile memnun ve mahzuz olacağınızda şübhemiz yokdur.

Mösyö << İst. A. Ralli >> nın ahirâ Paris'de vefatiyle bankamızın idâre me'murî müesseselerinden birini zayi' itdiğimiz ma'lumdur. Müteveffa-yı müma ileyhın birine vereseşi tarafından nizâm-nâme-i meşruhun madde-i mezkûresi ahkâmına tevfikân Mösyö Aleksandr Ralli ta'yîn olunmuş ve muma ileyh der-saâdetden esna-yı gaybubetinden birkaç müddet meclis-i idârede pederine vekâlet iderek tarafımızdan hüsn ü kabul olmuş idüğü ve vâreste-i kayd ve ityân bulunmuşdur.

Nihayet-i kelâm olarak saâdetlü Mısırlı Önenik Bek efendinin sarfan esbâb-ı zâtiyyeye mebnî şirketimiz idâre-i me'mur müesseseliğinden isti'fâsını virmiş olduğunu ma-teessüf arz ve işâr ideriz.

Şirket-i umûmîyye-i Osmâniyye bankasının fi 31 (**3. Sütun**) Kânunuevvel sene 1884 tarihindeki hâl ve mevki'-i umûmiyyesini mübeyyin defter muvazenedir.

Alacak

Gur	Lira	
58	10778	mevcud sandık
	1500	emvâl-i mukavele
70	98890	karşılıklı hazine-i maliyyeye ikrâzât
76	439825	eshâm ve tahvilât-ı muhtelif
93	21286	emvâl-i gayrimenkul [iştirakınız
86	87323	memâlik-i ecnebiyyede muâmelât-ı maliyyeye
47	35114	cüzüdanda mevcud senedât
19	11471	muhâbereler
75	30676	ikrâzât-ı muhtelif
53	77980	hesâb-ı cârîlerden matlubât
77	815848	
Virecek		
657000		sermâye
43	32431	ihtiyat akçası
46	47123	muhabereleler
88	39276	hesâb-ı cârî
	40017	kâr ve zarar
77	815848	
Fî 31 kanun evvel sene 1884 tarihinde kâr ve zarar		
Virecek		
60	10345	hey'et-i meclise icrat devâm. Emvâl-i mütekavile tahsisâtından safiyât. Kirâ.
Mâaş ve ücret ve sâire.		
20000	20	numerolu fa'iz kuponuna mahsusan hisse başına 20 şer guruşdan hissedârına 1 kanunusânî sene 1885 tarihinde tevzî' olunan

19420 mezkûr kupon bakiyyesi olarak hisse başına 19 guruş 42 şer
santimden temmuzun ibtidâsında hissedârâna tevzîği mukarrer olan bakiyye-i temettu'

597

50362 60

Alacak

50362 60 temettu' gayr-i sâfi usûlüne mutâbıkdır

Meclis-i idare he'yeti

Re'is

re'isi sâni

M. H. Foster

Z. İstafonovic

A'zâ

E. Devo

Pol İstafonovic

L. Zarifî

Aleksandr Ş. Ralli

Ser muhâsib

Müdür-i Umumî

Ed. Hebenyan

S. Fernadez

(Levant Herald Matbaasında Tab' olunmuştur.)

2.13.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 13.
Numro 13 (Pazartesi) 9 Ramazan 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(sütun 1) İcmâl-i Ahvâl-i Ticariye ve Mâliye

Şu 15 günlük muvâzenemiz ber vech-i âti arz ve tafsil olunur.

İhracın umuman ve külliyyen durgundur. Tiftik vır afyon pek o kadar azalmıyor iseler de Kuş önü ve deri ve gön ve cehreye oldukça keremiyetli istek vardır. İthalat piyasasında müşteri mevcuttur. Erzâk-ı kantariye için alıcı bulunur. Madeniyât piyasaları zayıftır. Pamuk iplikleri ile mamûlât-ı kotniyye üzerine biraz muâmele icra olunmuştur.

Müessesât-ı sanaimizin hallerinden yavrı-i ikbâl ile sâdeth+al nümâyân olur.

Meemâlik-i Osmâniye tütün ve rjinin geçen şehr-i Mayıs-ı Rumi satış hâsılatı 135000 liraya bâliğ olmuştur ki şu husus rejinin âtisi temine mahsus bir emare sayılır.

Dersaadet su şirketi dahi muntazaman ifa-yı vazife etmekte ve aboneleri ale'd-devam tezâyüd eylemektedir.

Eshâm ve tahvilat devlet piyasaları kavi olup devletlü fehmetlü paşa hazretlerinin sevk ve delaletleriyle icrâ ve ittihaz buyurulan tedabir-i tasarrufiyye ve âkılâne ile henüz mevki-i tetkık ve tezekkürde bulunan tedâbir-i mutasavvıra sayesinde itibâr-ı devletin kariben bir kat daha rifat ve uluvviyet kesb ettiği müşâhede ile ferirü'l-ayn olacağımıza ümidvarız.

***

Filoksara

Erbâb-ı vukûf ve haberenin re'y ve efkârına nazaran Kadıköy bağlarına dört seneden beri ârız olmuş olan Filoksara hastalığı Moda'dan Kızıltoprak'a kadar dâi-i hayret bir surette yayılıp (sütun 2) birkaç kilometre mesafe üzerinde vâki bir çok bağları ve ez cümle devletli Ahmet Muhtar Paşa hazretleri ile Yoğurtçu Ahmed Efendi'nin ve Kababaşın Kızıltoprak'ta ve Lorandular ile fiiaların? mOda'da kâin bağlarını az ve çok urmuş ve geçen sene bir bağda bu müthiş hastalık urgunu küüğün miktarı 20'yi aşmaz iken bu sene yüzlerce bâliğ olmuştur. Şimdilik hastalık yalnız çavuş ve yarıncağ gibi yerli kürümlerde hükmünü ircaa etmekte ve Burdu'dan getirilen asmalar bundan salim durmaktadır.

Hastalığın zuhuru ilk evvel devletlü atufetlü Osman paşa hazretleri tarafından haber verilmiş ve nezâret-i celile-i ticaretten mahalline azam olunan tahkik komisyonunun takriri üzerine iş bu feneliğin men'-i vas' sirayetiyle çıktığı mahalde imha ve izâlesi için iktiza eden tedâbirin ittihazı zımında mezuniyet istidâsını hâvi olarak geçen hafta içinde makam-ı celil-i sadaretuzmâya bir tezkere gönderilmiş ve vurun cevaba intizâren Kadıköyü bağ sahilleri eâzımı ol babda ne yapılmak lâzım geleceği üzerine beynlerinde müâkere ve müşâvereye davet edilmiştir.

Biz de tarafımızdan istikbalden hayr ve menfaat me'mul bulunmuş olan bir hireft ve sanatı henüz vücut yafte olur iken mahv ve nâbud etmesinden korkulan bir darbenin önünü almak için bilâ izâa-i vakt-i süratle bi'l-hareke menâf-i umumiyyeyi muhafazatan hasta kütükleri kâmilen söküp sağ ve salim kalanları dikkat ve ihtimam ile gözetmek lâzım geleceğini ve düyûn-ı umumiye-i Osmâni'ye vâridât-ı muhassasa idare-

i umumiyyesinin de hükümet-i seniyye ile müttefakan hastalığı izâle ve imha ile kürümü sâlimeyi bundan muhafaza ve sıyânet için hiçbir vechle taharri-i çâre ve vesilede ihmâl etmemesi (sütun 3) ..... olduğu ilâveten serd ve ityan ederiz. Çünkü filoksara denilen haşara-ı müthişe müsait rüzgâr ile günde 30 kilometre mesafeye yayılabilir.

İş bu hastalık hakkında tedâbir-i şedide ve srîa ittihazı icap edip bu hastalık ol babda kayıtsız bulunulacak olur ise bunun tevessu ve intişarına meydan verilmiş olacak ve bu yüzden gerek köylülerin ve gerek hükümetin uğrayacağı hasara hadd ve pâyân olmayacaktır. Çünkü bu sayede memleketin 2,600,000 lira kazanmaktadır.

Haşarât-ı mezkûrenin fransa'da sebebiyet verdiği hasârat hakkında bir fikir peyda edilmek üzere ilk filoksara ürünlerinden evvel Fransız bağları 2,5 milyon hektar araziye bi'l-istiab mutedil senelerde 45 ve bereketli senelerde 70 milyon hektolitreye kadar şarap husule getirip memlekte birden 1,5 milyar frakga kadar hâsılat bırakmakta iken 1880 senesinde haşarât-ı mezkûre 1 milyon hektar bağı bi't-tahrib şarap mahsulünü 25 milyon hektolitreye ve hâsılatı da 600 milyon franga düşürmüş ise de sene-i sâbika istatistikleri meallerine nazaran Fransız bağcıları hükümet ile şimendüfer kumpanyalarının inzimam muâvenetleriyle senelerce müddet istitâat-ı beşeriye mâ fevkinde mesâi-i müteabbe sarf ve ibzâl ettikten sonra yeni baştan 39 milyon hektolitreye şarap husule getirir 600000 hektar bağ yetiştirmişlerdir. Hükümet kürümü hastalıktan muhafaza için lüzumu olanlara ödebeyi? müceddeden dağıtarak ve menfaatleri bağcılarınıki ile müttahid olmak hasebiyle şimendüfer kumpanyaları dahi iş bu hastalığın doğrudan veya dolaydan kendilerini tehdit eder bir dâhiye-i hatırnâk olduğu ecilden hizmet-i [Sahife 2] (sütun 1) nakliyeyi meccanen ifa ederek muâvenetten hâli kalmamışlardır.

İş bu mesele-i mühime üzerine ticaret ve ziraat nezâret-i celilesinin nazar-ı dikkatini celble beraber ashâb-ı emlâkımızı birbirlerine muâvenete ve henüz vakti geçmedin dâhiye-i mezkûrenin önünü almak üzere hükümet-i seniyye ile müttehaden bezl-i mesaiye davet eyleriz.

Memâlik-i Mahrusa-i Şâhanede Maâdin İmâli

(Mabaad)

Simli Kurşun. Simli kurşun maadini Memâlik-i Mahrusa-i Şâhanenin en kesir ve mebzul madenleri olup bundan her gün yeni yeni birtakım tabakalar keşf olunmakta bulunmuştur. Simli kurşun madenlerinin başlıcaları emâneten işletilen Sivas vilâyeti

dahilinde vâki Gümüşhacı köyü ve Konya vilayeti dahilinde kâin Bulgar Dağı madei madenleridir. Altunu hâvi güüşler mahallerinde çıkarılıp masarîf-ı kesire ile Dersaadet'e nakl olunarak bi'l-müzâyede satılmakta kırıntısı mahallerinde kalmaktadır.

Bu iki madenden senevi çıkarılan cevherin miktarı o da gayr-ı sâfi olarak 3500 tonilata takdir olunur ise de şâyan ve sevk-i malumata istinaden bunun bi's-suhule iki veya üç kata iblâğ olunabileceğini temine cüret ederiz. Çünkü iş bu madenler Gümüş husulünce dünyanın en zengin madeni adâdından sayılabilip ilzâmen işletilmesi muhakkak semeredâr olur. Şimdiki yolda yani emaneten işletilmekten istihsal olunan netâyic-i filiyyeye gelince ol babda her nasıl olur ise olsun bir fikir dermeyan edebilmek üzere malumât-ı kâfiyyeye mâlik olmadığımızdan beyân-ı re'y ve efkâr ederiz.

Bu nevi maadinden şunun bunun yed-i imtiyazlarında bulunanların başlıcaları şunlardır.

Birincisi; Sivas vilayeti dahilinde Karahisar sancağında kâin olup "Asyaminink" nâm-ı kumpanya tarafından işletilen "Liceli" madenidir. Mezkûr kumpanya senevi harice 1000 tonilata kadar gayr-ı safi cevher ihraç etmekte idiye de ve asfa ki? Tatil-i işgâl eylemiş ve hatta infisahı sözü bile şâyi olmuştur.

İkincisi. Trabzon vilayeti dâhilinde kâin "Gümüşhâne".

Üçüncüsü. Kala-i sultâniye'de "Lâpseki".

Dördüncüsü. Karesi vilâyeti dâhilinde kâin olup "Loryum" kumpanyası cânibinden işletilen "Balya" madenleridir.

Bunların cümlesini yekân yekân zikr ve tadata gazetemizin hacmi müsait olmadığı ecilden şu sonraki madenlerin maâdin-i mevcudenin başlıcaları oldukları halde henüz arza şâ- (sütun 2) yan netayic hâsıl edemediklerini işâr ve beyan ile iktifa eyleriz.

Bu günkü gün hâlis gümüşün kıyye-i cedidesi 160 frank edip bu suretle umur-ı nakliye ve vesaire begayet müsait olsa bile memâlik-i Osmaniye'de simli kurşun maadini işletenlerce ecnebi madencileri ile rekabette devam külliyyen hariç ez imkân olacaktır. Çünkü Amerika şimali ve cenubi ile Rusya ve memâlik-i sairede pek çok cesim madenler işletilip memleketimizin şimdiki halinde bizce müstahilü'l-istihsal fiyatlar ile mülkümüze işlenmiş ve mamul kurşun ithal olunmaktadır.

Bakır, Memâlik-i Mahrusa-i Şâhanede işletilen başlıca ve hemen yegâne bakır madeni Sivas vilayeti dâhilinde Tokat sancağında kâin olup emaneten işletilmekte bulunan “Ergani” maden-i hümayundur.

İş bu madenden husule gelen bakır mevcut bakırların en âlâsı sayılabilir ise de ebad mesafeden odun celb ve tedarikinin icap ettireceği fahiş masarîf ile iskeleye kadar masarîf-ı nakliye yüzünden bakırın tonilatası 1400-1300 frana mâl olmakta ve halbuki Avrupada pek pek 1000 frank edebilmektedir.

Trablusgarb vilayetinde imtiyazı tucâr-ı Osmaniye’ye itâ olunmuş bir takım bakır madenleri ve Kastamonu vilayeti dâhilinde küre-i nühas madeni ile diğer birçok madenlerimiz daha var ise de bunların hiç biri henüz suret-i cedideye işletilmediğinden ihracata cevher yetiştirilemedikden başka bakır madeni damarlarımızın servet ve tenevvüuna rağmen sarfiyatımız için ecnebilere para ifasıyla mükellefiyetten kurtulamamaktadır.

İspanya’da birçok bakır madeni işleticileri Kanada’da pek çok nühas madeni keşf ve zuhurundan havf ve endişeye düşerek ameliyatın kısm-ı azamı taattuyla mecbur olmuşlardır. Bundan başka Rusya dahi bakırın kesretle bulunduğu Kafkasya’da maden işletilmesini ziyadesiyle ileri getirmeğe nihayet derecede sa’y ve ikdâm eylemektedir.

Avrupa’da senevî 200000 tonilata bakır sarf ve istihlâk olunmakta ve bunun kısm-ı azamı yine Avrupa’dan hâsıl olmaktadır. Bize gelince mülkümüze yılda 145000 liralık 1500000 kilogram bakır celb ve ithal eylemekteyiz.

Maden Kömürü; Her ne kadar memâlik-i mahrusa-i şâhanenin her tarafında müteaddid kömür madenleri keşf olunmuş ise de içlerinde ciddiyyen işldilir hiçbir maden olmayup arza seza olarak hakkında bundan akdem bir bend mahsus ile bahsetmiş olduğumuz yalnız bir Ereğli madeni vardır.

Bu kömür meselesi nazar-ı dikkat-i ciddiyyeye ahza şâyandır. Zira kömür damarlarımız mahsulsüz bira(sütun 3)kıldıkça kömür levâzımız için memâlik-i ecnebiyyeye yılda 130000 Osmanlı lirası te’diye ve itasına mecbur olacağımız gibi kendi madenlerimiz usulen işletilecek olduğu halde bu miktar akçenin yanımızda kâr kalacağı bedihi ve aşikâr bulunmuştur. Çünkü erbâb-ı vukuf ve haberenin re’y ve tahminlerine nazaran sarfiyat-ı dâhiliyemize bâliğan mâ belağ kifayet edecek madenlerimiz vardır.

Manganez; İş bu madde-i madeniye dahi memâlik-i Osmaniye’nin nükât-ı muhtelifesinde mekşuf madenden olup bunlardan Karesi vilayetinde ve Çanakkale ve

İzmid ile Karadeniz sahilinde kâin “Abdal” nâm-ı mahalde bir takım madenler vardır ve bu son maden-i maâdin-i mevcudenin en güzellerinden biridir. Avrupa’da mecmu sarfiyat senevi 50000 tonilataya karibdir. Bundan 10 sene akdem manganezin tonilatası 6-7 İngiliz lirası ederken şimdi 2,5 ile 3,5 lira arasına kadar düşmüştür.

Ol vakit ihracatımız senevi 2-3 bin tonilataya bâliğ olur iken el yevm İspanya’dan miktâr-ı kâfi manganez çıkarılmakta ve Rusya dahi manganez madenlerinin işletilmesiyle cevher ihracını teshilen mesâ-i vefire sarf etmekte olduğundan birkaç seneden beri Avrupa’ya bir tonilata bile cevher gönderilmemekte ve fabrikalarımız mevcut olmadığından dâhilen sarf ve istimâl ile istifâdeden mahrum kalınmaktayız.

Zımpara; Zımpara Kromla beraber sanat-ı madeniyemizin zaman-ı teceddüt ve teyakkuzu makamında add ve itibar eylediğimiz bundan 20 sene akdem en evvel işletilmeğe başlatılan madenlerden biri olup bundan memâlik-i mahrusa-i şâhânenin nukkât-ı muhtelifesinde birkaç maden keşf olumuş ise de başlıca damarlar Aydın vilayetinde mevcut olup iş bu madde-i madeniyenin hemen yegâne işledici ve muharreci olan madam”Abot” tarafından işletilmekte ve bu madenlerden senevi harice ihraç olunan cevherin miktarı 3000-4000 tonilata tahmin olunmakta bulunmuştur.

Zımparanın tonilatası bundan 15 sene kadar akdem 16-17 liraya satılır iken bugünkü gün o da cins-i âlâsı olmak üzere 6-7 İngiliz lirasından ziyade etmemektedir.

Zımpara madeni nizâmât-ı mahsusa ile idare olunup dâhil dâire-i imtiyaz olan arazinin dönümü başına muayyen olan rüsum-ı mahsusa-i mukarrere ile gümrük resminden başka olarak cânib-i miriye hâsılatın % 20’si nisbetinde bir âide itasıyla mükellef tutulmuş ve bu mükellefiyet sahabe-i imtiyazi Naksos adasından Amerika’ya ihraç olunmağa başlamış olan Yunan zımparasıyla rekabetten men’ etmekte bulunmuştur. Yunanistan’dan zımpara ihracâ [Sahife 3] (sütun 1) tının miktar-ı senevisi 4000’den 3000 tonilataya kadar tahmin olunuyor.

Nikel; Vaktiyle işletilmiş olan yegâne nikel madeni Kastamonu vilayeti dâhilinde kâindir. İş bu maden bundan bir 30 sene kadar akdem bir yerli kumpanya tarafından bâ fermân işletilip çıkan cevherin sarfiyat-ı mahalliyede sarf ve istimâli tariki bi’t-taharri bunlardan şamdan ve eşyâ-yı saire imal olunup cennetmekân [sultan Abdülmecid Hân] merhum hazretlerine arz ve takdim kılınmış ise de icrâat-ı vâkıa bundan ibaret kalup müahharan büsbütün terk edilmiştir.

Kükürt; Kükürt dahi memâlik-i Osmâniye'de enderen bulunur. Mevadd-ı madeniyeden biri olup Arnaudluk ile Rumeli memâlik-i şâhanenin bir veya iki noktasında görülmüş ve hakkıyla işledileni yalnız Cezair-i Bahr-ı Sefid'den İncirli adasında kâin olan maden olup bundan malumat-ı mevsukaya nazaran senevi 30000topra yani 1,320,000 kıyyeye kadar kükürd ihraç olunmakta ve şimdiye dek çıkan meta sarfiyat-ı mahalliyede kullanılarak bir kantar kükürt alır. Torbası lira 100 guruş hesabıyla 36 guruş yani hariçten ithal olunan mâl fiyatıyla satılmakta bulunmuştur.

Bor asit; Memâlik-i mahrusa-i şâhanede bu âna dek keşf olunmuş olan bor asit madenleri Karesi vilayeti dâhilinde Sultaçayı nâm-ı mahalde kâin madenlerden ibaret olup iş bu madde-i madeniyenin keşfiyle şimdiki hali kesb edinceye değin geçirdiği safhanın hikâyesi bir cild kitap doldurur ise de âmmece malum olandan başka şeyi ilâm vazifemiz haricinde görülür.

Borasit sarfiyatı Avrupa'ya mahdut ve münhasır olarak senevi 7-8 bin tonilata tahmin olup bunun 2 bininden ziyadesi hâmız halinde İtalya'dan çıkarılmaktadır. Bora asit madeni ilk ashâb-ı imtiyaz taraflarından çok kâr ile işletilmiş ve bunlar bu yüzden nâil-i servet ve yesâr olmuştur. Çünkü bor asit cevherinin tonilatası 30-35 liraya kadar satılmış ve asit borikin tonilatası 1800 franktan ziyade etmiş idi. Memâlik-i Osmâniye'den bor asit ihracatının miktâr-ı senevîsi 2-4000 raddelerinde bulunmuş ve hatta 6000 tonilataya kadar bile çıkmış ise de müahharan Avustralya ve Şili ve Peru'da yeni yeni keşfiyyat-ı hâl ve mevkii tevhim ve memâlik-i mezkûre mahsulleri her ne kadar cinsen dûn iseler de bor asit sarf ve istihlâk eden piyasaların halini tahvil etmiş ve bu vechle 45-50 dereceli mâlik tonilatası 8-11 liradan ziyade etmemkte ve asit borikin tonilatası ise pek pek 30-35 lira etmekte bulunmuştur. Keşfiyyat-ı (sütun 2) maruzaya rağmen memâlik-i Osmaniye mahsulü nefaseti hasebiyle ecnebi bor asitleri ile rakabete çıkışabilir ise de bu madde-i madeniye hakkında % 15 rem istifası muâmele-i istisnâiyyesinin icrası ve masarîf-ı nakliyenin ifratı ile bâ ferman işletilen yalnız bir maden müstesna olmak üzere imâlatın bâ emr-i âli tadilinden sonra bir karar itasında gösterilen tehhurât hep mahsulümüzü bor asit sarf ve istihlâk eden piyasalarda revac-ı rağbetten düşmek muhatarasına dûçâr eylemiştir.

Antimun; Antimun madenleri hakkında söylenecek öyle pek çok şey yoktur. Her ne kadar Anadolu memâlik-i şâhanenin bazı taraflarında Bursa ve Balıkesir ile Sakız'da birçok Antimun madenleri keşf olunmuş ise de henüz hiç biri ciddiyyen işletilmeğe başlamamış ve bu madenin de başlangıcı makûs çıkıp bor asit hakkında

meşhudolduğu vechle maâdin idaresi sicillatında muârizattan başka bir şey mukayyed görülmemekte olduğu halde öte taraftan antimun'nun tonilatası 16'dan 18'e ve hatta 20 liraya kadar edip dururken memâlik-i Osmâniye'den 1 tonilata bile mâl ihraç olunmadın basma hurufatı için antimun yerine nâfian kâim olmak üzere 301 yeni madde keşf olunmuş olduğundan 6-8 liraya kadar düşmüş ve hâla da düşmekte bulunmuştur. "mâ badı vardır".

Mütenevvia

Mahsulât

Afyon; Mahsul-i cedid hakkında alınan haberler henüz mütehâlif ve meşkük iseler de daha mükemmel ve vâsi malumât ahzına intizâren: Malatya, Zile ve Tokat, Geyve, İzmir ve havalileri mahsulünün sene-i sâbıkanınkinden dîn ve Balıkesir, Selanik ve civarları mahsulünün 1884 seneninkine muâdil ve Karahisar, Konya, Kütahya ve etrafı ve inhâları mahsulünün geçen seneninkine pek az fâik ve cins-i âlânın umumiyetle nâdir görünmekte bulunmuş idüğünü şimdiden ihbar ve işâr edebilir ve şu iki sene-i âhıra zarfında Dersaadet'e vârid olan afyonların miktarlarıyla mahal-i vürudlarının ber vech-i âti arz ve beyanını münâsip ve müfid görürüz.

1883 senesinden 84 senesi nihayet-i Nisan'ına kadar/

sepet Mahall-i vürud

431 Geyve ve Havalisi

68 Selanik “

262 Balıkesir ve havalisi

239 Karahisar

673 Malatya ve havalisi

241 Zile ve Tokat “

2 Mahall-i muhtelif

1926

1884 Haziran'ından 85 senesi nihayet-i Nisan'ına dek

sepet Mahal-i vürud

304 Geyve ve havalisi

10 Selanik “

210	Balıkesir “
440	Karahisar “
428	Malatya “
335	Zile ve Tokat
21	Mahall-i muht.
	<u>1748</u>

(sütun 3) Devâir-i muhtelifi-i hükümetin kendi zararlarına olarak vukubulan ihtilâsatı haber verenler bir ikramiye vermek mutadları olduğu malumdur.

Mâliye nezaretince m'iriden ketm olunan koyun başına kendisi nizâmen ceza olarak iki kat resm ahz ve istifa eylediği halde mhabbre ikramiye olarak bunun hamsini itâ etmek mutad bulunmuş iken aşâr ve ağnâm emaneti halkı bu yolda ihbârata tahris ve teşvik maksadıyla bundan böyle mektum koyun ve keçiler için nizâmen muayyen olan resimden fazla olarak ceza ve ahz ve istifa olunacak akçeyi kâmilten mubirine bahş ve itâya karar vermiştir.

Emânet-i müşârun-ileyhânın şu kararı tebrike sezadır. Çünkü âtide gösterildiği vechle 1299 senesinde ketmi haber verilen koyun ve keçinin miktarı 96 seneninkine nisbeten bir selese miktarı tezayüd etmiş ve bu neticede karar-ı müttahız-ı meşruhun tesir ve semeresi bulunmuştur.

Re's

324590 1296'da verilen mektum ağnam ve keçi

460301 1299'da “ “

135711 1299 senesinde meydana çıkarılan fazla mektum ağnam ve keçi

Maâdin

Teşebbüsât-ı madeniyyece her türlü teshilatı irâe ve bor asitten madâ her nevi maâdin için ruhsat taharri istihâli zımında taktim olunacak kâffe-i istidâdâtı isâf etmeleri için ticaret nezaret-i celilesi cânibinden bi'l-cümle vilâyât ve müstakıl mutasarrıflıklara bâ emr-i âli evâmir-i telgrafiye tisyâr olunmuştur.

***

İzmir'den Filokasra hastalığının oralarda dahi zuhuruna dâir bazı şâyât-ı devran ettiği haberinin vürud eylemesi üzerine ticaret nezaret-i celilesi cânibinden ol babda tahkikat-ı lâzıma bi'l-icra tedâbir-i serîanın ittihaz kılınması zımında Aydın vilâyet-i celilesi valisi ile ziraat müdürüne evâmîr-i katiye itâ ve isrâ olunmuştur.

Memâlik-i Osmaniye tütün rejisi.

Biraz vakitten beri Dersaadet gazeteleri reji hakkında eğlaben esasdan âri bir takım havadis neşr etmekte bulunmuşlardır.

Bize kalır ise reji meclis idaresinin idare-i umumiyece icrâ olunacak ıslahat ile kemâl-i cehd ve akdem üzere müştakil olup bunları tesir ve semeresini gördükçe kabul ve icra eylemekte olduğunu zann ve itikad ederiz. Bununla beraber heyet-i me'murince kariben bazı tebeddülât vuku bulacağı ve münhal duran müdüriyet-i umumiye makamı için henüz hiçbir karar ittihaz kılınmamış idüğü mevsukan rivâyet olunur.

[Sahife 4] (sütun 1)

Şimendüfer

Hükümet-i seniyenin memleketin husul-ı taalli ve terakkisi arzusuyla Haydarpaşa-İzmid şimendüfer hattının temdidi imtiyazını ol babda arz olunan teklifattan yalnız bankOsmani'ninkileri kâbil-i kabûl görerek ana ihale ve itâ buyurmak üzere olduğu maa'l-memnîniye haber alınmıştır

***

Hazine-i celile-i mâliyenin 1302 sene-i mâliyesi ağnâm rûsumu hâsılatını karşılık göstererek Galata piyasasından 120.000'i nakid ve 30.000'i başa baş sergi ve havâle nâme ve tahvilat-ı sâire olarak alınmak üzere 150.000 liralık bir istikraz-ı muvakkat akd etmiş olduğu ve meblağ-ı müstakrazdan nısfının hemen ve nısf-ı diğlerinin bade'l-îyd itası meşrut bulunduğu haber alınmıştır.

Bank Osmanî ve şirket-i umumiye-i Osmaniye ve Zarifi Bankası ile mösyö "Tareveb" iş bu muâmeleye dâhil ve müşterek imişler.

***

Memâlik-i Osmâniye tütün rejisinin geçen şehir-i Mayıs-ı rumi satış hasılatı ber vech-i âti gösterilir:

Osmanlı Lirası

62000 Mayıs-ı Rumi nısf-ı evveli satışı

73000 “ “ “ âhiri “

135000

Hâsılât-ı mezkûre sene-i sâbıkâ şehr-i Mayıs!ı hasılatından 64000 ve sene-i câriye Nsan'ı hasılatından 13000 lira zâid bulunmuştur.

Diğer gazetelerin ilân ve ihbarlarına mugayir olarak Yunan devletinin bir cemiyet-i sermâyadârandan akd eylediği istikraz-ı muvakkat hakkındaki mukâvelenâme daha haziran-ı efrencinin beşinci evvelki Cuma günü imza olunmuştur.

İstikraz-ı mezkurvadeleri gelecek şehr-i Temmuz'un 15'ine kadar mümted olarak şimdiden tayin olunan birkaç taksitte te'diye ve itâ kılınmak üzere 6 milyon frankdan ibaret olup bunun 9 ay zarfında senevî % 7 faiz ve üç çârik komisyon ile devlet-i müşârun-ileyhâ cânibinden iâdesi meşrut ve mukarrer bulunmuştur.

İş bu istikraz istikraz-ı ahır-ı Yunâni “1883” tahvilâtından 24000 kıta tahvil terhiniyle temin olunmuştur.

***

Bursa'dan verilen malumata nazaran Bursa'dan 8 adet baad mesafede kâin İnegöl kazasıyla Bursa kazasının bir cihetine şiddetli dolu düşüp bütün ekin meyve ve sebze vesaireyi urub harab etmiş ve kuzulara bile hasâr ve mazârı (sütun 2) dokunup bu yüzden terettüb eden zarar ve ziyan 10-12 bin lira tahmin olunmakta bulunmuştur.

***

Samsun ile Sivas arasında haftada bir defa sevk ve irsâl olunan mevcut postadan fazla olarak her Cuma İrtesi Dersaadet ve Pazartesi samsun'dan çıkarılmak ve mektubdan başka kabul kılınmamak üzere bir posta tesis ve ihdas olunduğu posta ve telgraf nezaret-i behiyyesi canibinden neşr ve ilân edilmiştir.

Havâdis-i Vilâyat. Ayvalık'tan Tahrirat-ı mahsusa

Malum-ı âli buyurulduğu vechle bu havalinin başluca mahsulü zeytünden ibaret olup iki senedir zeytün havaların adem-i müsâadesinden nâşi evsattan aşığı bir hale husule gelmiş idiyse de bu sene mahsulünde şimdilik âsar-ı feyz ve bereket nümâyandır.

Şehrimizde zeytün yağı çıkarmak için 75-80 destgâh ve buhar ile işler iki fabrika mevcuttur.

Bu iki fabrikadan “Kaldı” nâmı ile maruf olan biri yevmiye 6-7 bin ve “Sevasta” demekle arîf diğeri dahi 10-12 bin kilogram zeytün tazyik ve tasir ettikleri halde mâri’z-ikr destgâhların mecmu günde ancak 1200 yeni okka zeytin sığıp yağını çıkarabilirler. Bu iki fabrika zeytün yağı ihracından başka buğday kırmakla dahi iştilal eyerler.

Bundan başka sûret-i memnunedede işler 30 kadar sabunhâne ile 20 kadar debbağhânemiz vardır.

Şehrimizde imal olunan revgan zeytün 1884 senesinde miktarı her biri 6 okka 100 dirhem yağ alır 400,000 destiye bâliğ olmuş ve bunun 300.000’ni harice ihraç ve 100.000’i dahi saarfiyyat-ı mahalliye ile sabun imalinde harç olunmuştur. Şu iki ay içinde zeytün yağı fiyatı tenezzül ede ede bu günkü gün alâ kandil yağının destisi lira 108 guruştan 25-27 guruşa düşmüştür. El yevm satılık mâlik mevcudu takriben 120,000 destiye bâliğdir.

Sabunhânelerimizde 1884 senesi içinde takriben 1700 tonilata sabun imâl olup bunun 1200 tonilatalığı harice ihraç ve küsur 500 tonilatalığı bâ sarfiyyât-ı mahalliyede istimâl veyahut memâlik-i mahrûsa-i şâhanenin bilâd-ı sâiresine irsâl edilmiştir.

Sabun piyasası dahi zaif halde ber karar olup bu günkü gün okkası 100 pâreden 5 guruşa kadardır.

(sütun 3) Şarap imali dahi geçen sene nazar-ı dikkate çarçabuk surette terakki edip çıkarılan şarabın miktarı lâ ekell 700 tonilataya bâliğ olmuş ve bunun 500 tonilatası cinsine göre kıyyesi 40’dan 80 pâreye kadar fiyatla Avrupa’ya gönderilmiştir.

Zahaire gelince bunlar geçen sene pek noksan husule gelüp vilâyata mütecâvereye müracaata mecburiyet hâsıl olarak Balıkesir’den çarşı ve değirmenlerimiz için lüzumu miktar buğday ve zahâir-i sâire getirdilmiştir.

İthalat 1884

Miktar-ı Balya	Nev-i Emtia	Mahal-i Vürud
1500	Manifatura	İzmir ve İstanbul
2000	Çuval	Memâlik-i Osmaniye
130	Aba	“
Tobra		

1500	Prinç	Londra ve Cenova ve memâlik-i Osmaniye
1800	Kahve	Triste
3500	Şeker	“
3000	Kükürd	İtalya
Fuçu		
1300	Revm-rom	Triste
1500	Kırmızı Havyar	Hocabey
1500	soda	İzmir
5000	Sabun toprağı	“
Sandık		
1500	Evâni-i Zeccaciye	Triste ve İzmir
10000	Gaz	Memâlik-i Osmaniye
70	Adobe	“
Tonilata		
260	Fasulye	İbrâil
450	Demir	Memâlik- Osmâniye
60	Tönbaki	“
250	Hırdavat	Triste ve İzmir
150	Yaş Deri	
200	emtia-i müteferrika	
İhracat 1884		
Miktar Desti	Nev-i Emtia	Mahal-i İhtac
200,000	zeytün yağı	İtalya ve Triste ve Tuna
100,000	“	memâlik-i mahruse
Torba		
3000	Un	“

Tonilata		
1200	Sabun	Triste ve Tuna
500	Şarap	İtalya, Tuna ve Rusya
1200	Fıstık	Atina ve Triste
450	Palamut	Triste
200	Debbağlanmış Deri	Memâlik-i Osmâniye
350	Emtia-i muhtelif	

[Sahife 5] (sütun 1)

Bursa

Fevkalâde müsait bir hava sayesinde tuttuğumuz tohumlar kemâle ermek üzeredir. Şimdi artık muhatara istidâdâtının % 80'i atlatılmış olduğundan bu sene mahsulün pastör usulü üzere hücre suretiyle ıslah olunmuş müntahib ecnebi tohumlarının celb ve ithali sayesinde mâ fevkalevsat husule geleceği memul olunuyor. Bu sene daha ziyade metnu tohumlar tutulmuştur. Böyle olmamış yani tohumun sağlamlı bilinerek andan tutulmuş ola idi daha çok ve mutarrad mahsul alınacağı muhakkak idi. Bağdat'ın beyaz cins tohumlarından dâhil-i memlekette yetiştirilen bir miktar şey şikâyan-ı cedideye mahal vermiştir.

Pazar köyü vesaire gibi bir takım mühim kazalarda yaprak fikdanı dahi mahsulün netice-i katiyyesini hayliden hayli taklil etmiştir. Tarak-ı mevarda ve muvâsalenin fikdanı sürat-i nakle hâil olduğundan köylüler henüz yaprak bulunan mahallerden yaprak yaprak tedarik edemediklerinden okkası 100 pareye kadar yaprak işтира olunmuştur.

Koza indirilmesine bi'l-ibtida ikmâl-i keremi ile devam olunup şehir-i hâl-i Ruminin beşine kadar takriben 70000 klogram koza getirilmiş ve beyaz Hind ve Bağdat kozasının kıyyesi 14'den 15 guruşa ve Fransa ve İtalya mahsulü tohumdan hâsıl sarı kozanın 12'den 14 guruşa ve Japonya tohumundan hâsıl yerli yeşil kozanın 10'dan 11 guruşa kadar etmekte bulunmuştur.

Yeni ipekler üzerine henüz muâmele cereyana başlamamış olmağla Bursa'nın birinci ipeğinin fiyatı itibari olarak 2 lira 35 guruş ve ikincisinin 2 lira 25 guruş olup kırintının piyasası durgundur.

Hasad-ı cedid-i Bursa ve Mihaliç kazaları müstesna olmak üzere umuman mucib-i memnuniyet bir halde olup bu sene bu iki kazanın mahsulâtı dûn olacaktır.

Eski mahsul bakiyesinin indirilmesine intizar olunuyor. Bundan elyevm Kütahya ve Karahisar anbarlarında 31000 kile kadar zahire vardır.

Makâm-ı vâlaları seraskerinin talebi üzerine Kütahya âşar malından 10000 kile buğdayın Dersaadet'e irsaline lüzum görünüp Kütahya'dan Mudanya'ya kadar ücret-i nakliye münakasaya konularak 12000 kile buğday gibi fahiş bir fiyatla tâlibine ihale kılınmıştır. Bununla beraber bu makule dâi-i hayret ahvalin ileride vâli-i vilâyet devletli paşa hazretlerinin Bursa ile Kütahya ve Eskişehir arasındaki tarikin inşaatını ileri götürmek hususunda gösterdikleri ikdam ve gayret sayesinde bir dereceye dk önü alınabilmesi memuldür.

İzmir

Piyasamız umumiyetle durgundur. Afyon indirilmesinde devam olunuyor ise de o da henüz mahduttur. Bu sene mahsulünün geçen seneninkine muâdil olduğu haber veriliyor. Afyon üzerine muâmelat çekisi 92'den 95 guruşa kadar olmak üzere ehemmiyetsizdir.

Sisam piyasası mahsul-ü cedidden havf ve endişe olunduğundan nâşi müşterisi olmağla durgundur.

Yeni mahsul arpa ve buğdaydan muttasıl getiriliyor. Yeni buğdaylar cinsen âlâ ise de şairler aşağıdır.

Pamuk piyasası iki hafta evvelki raddede duruyor. Zeytün yağlarınınki zayıftır. Bu sene âlâ mahsul husulü memuldür.

Ankara

Geçen 1884 senesi şehr-i Haziran-ı Rumisinin ibttidasında intiha eden 15 gün içinde satılan tiftiğin miktarı 98,000 okkaya kadar çıkmışken bu senenin yine o müddeti zarfında vukubulan mübâyaat 13,200 kıyyeyi tecavüz edememiş ve mevsim-i mübâyaatın hululünden beri satılan tiftiğin yekünü 218,500 okkaya bâliğ olmuştur. Fiyatlar lira 100 guruşdan 16,5 ile 17 guruş arasında duruyor ise de müşteri yoktur.

Buğdayın kilesi 8-12 ve arpanınki 5,20-6 ve yünün okkası 4-4,10 ve cehrininki 4,10-4,20 ve sarıummunki 14,20-15 guruşdur. Dersaadet üzerine 1'den 11' güne

kadar vadeli kambiyo fiyatı 99,5 guruş ve ücret-i nakliyyeye gelince o da deve ile olur ise kıyye başına 24 ve 25 ve katır ile olduğu halde 30-32 paredir.

Beğpazarı

Piyasa durgundur. Mevsim-i mübâyaatın hululünden beri satılan tiftiğin miktarı geçen seneninkinin nısfı olarak 185,000 kıyyeye bâliğ olmuştur. Fiyatlar lira 100 guruştan 17 guruşda zayıftır.

Kastamonu

Tiftik piyasası bir müddet taze revac kesb ettikten sonra durgunlaşmış ve piyasada müşteriler dahi azalmıştır. Fiyatlar lira 107 guruş hesabıyla 16 ve 16,5 ve 17 guruşdur.

Geyve

Afyon indirilmesi ibtida etmiş ise de henüz daire-i mahdudiyeti tecavüz eyleyememiş ve kılllet üzere gelen mallar dahi 120 ve sonra 115 guruşa satılmıştır. Âlâ cinsler için kıyyesi 125 guruşa müşteri vardır. Bu sene mahsulü hem cinsen âlâ ve hem de mikdaren mebzüldür.

(sütun 3)

Brezilya'da Kahve Mahsulü

Brezilya'da ticaret-i hariciyece en ziyade hâiz hususiyet-i mühimme mahsulât-ı mahsusa meyanında kahvenin her hususta nef ve ehemiyeti hasebiyle efdal mahsulât olduğu nâ kâbil itirazdır.

Ticaret nokta-i nazarınca kahvenin başlıca dört sınıfa münkasım olduğu malumdur.

Evvela. Maha veya Arabistan kahvesidir ki danesi pek küçük ve yusyıvarlakve rengi sarımtıraktır. İş bu kahve Arabistan'dan yerlerde dahi zira olunur.

Sâniyen. Borbun adasında yetişmekle o nâm ile be nâm olmuş kahvedir ki danesi iri ve az müdevverdir.

Sâlisen. Martinik kahvesidir ki danesi uzunca ve yeşil ve üzeri gümüşt bir zar ile muhattır.

Râbian. Hayiti kahvesidir ki danesi gayr-ı mutazam ve nadiren zarlı ve rengi sarıya mâil yeşildir.

Brezilya kahve ziraatinin en ziyade tevessu ve intişar ettiği bir memlekettir. Brezilya'da kahve ziraati hakkında neşriyat-ı muhtelifesi bulunan ve mösyö “Sant Anananiri” nâm mevzuunu takınan mösyö “Durand”ın beyan ve isbat eylediği vechle kahvenin en güzel neş ü nema bulduğu mahal Brezilya olup en mahsuldar kahveliklere orada tesadüf olunur.

Sunuf-ı Erbaa-i mezkûr mezkure bi't-tab fiyat ve cins ve ryiha ve mahall-i husullerince yekdiğerinden mütefarık ikinci derecede birtakım nev ve sınıflara daha inkısam eyler. Bu suretle asıl Brezilya kahvesi dahi yetiştikleri nevahiye nisbeten skiz neva münkasım olur. Beyne't-tüccar maruf olan envâi semâne şunlardır. Riyo, Santos, Bahya, Sâra, Minas-Jarras, İndirahi, Pernamboku ve Amazon.

Brezilya'da kahve fidanı garsı için ham ve ağaçlık arazi aranır ve ağaçlar kesilip ye rlerinde yakıldıktan sonra küllüğü üzerine hemen kahve fidanı dikilüp sade gündüz güneşten ve gece ayazdan muhafaza ile bi'l-iktifa kendi haline bırakılır. Çünkü kahve fidanları ne pek hararet-i şemse ve de biraz soğuğa dayanabilir. Bu suretle kahve Brezilya'nın medar-ı ciddinin 8 iele 25'.nci dereceleri arasında vâki mahallerinde sair her yerinden iyi yetişir. Ve fidanlar beş altı sene nihayetinde semeradar olup senede iki kere yani evvel ve sonbaharlarda mahsulü alınır. Kahve dört ayda kemâle eriştikten hemen ale't-tevali iktıtaf-ı semere olunur.

Böyle olur ise 1 hektar arza 918 fidan dikilip bunlardan toprak âlâ olduğu [Sahife 6] (sütun 1) halde birbiri üzerine 2000 ve evsat olur ise 1380 ve ednâ olduğu takdirde 670 kilogram mahsul alınır. İmdi birtakım ve sanatkar bahçivan iki hektar kahveliği pek güzel idare eder ve 1 kilogram kahvenin değeri en ekall 55 santim takdir olunduüundan birinci derecede topraktan 2244 frank 20 santim ve ikinciden 1522 frank 40 santim ve üçüncüden 741 frank 40 santim iktisab eyleyebilir. Ve bu hesapca 4 nüfuslu bir aile kendi kahveliklerinde bi'n-nefs çalıştıkları halde Avrupa'da o hal ve ayarda ziraatten iştigalden istihsalini bildiklerinden ziyade bir irad husulüne kolayca... Olabilir.

Brezilya'da kahve zirraati “Amazon” nehrinden... Kadar ceman 3 milyon mürebba kilometre takdir olunur. Ve kahveliklerin ta ortasında amele ve karalar külliyeleleriyle muhat olduğu halde sahib-i hadikanın meskeni bulunur ve oraca kahveliğe “fezanda yeri” ve sahibine “fezanda” tabir olunur.

Kavenin başlıca muâmele-i hsadiyesi kurutmaktır. Mukaddema kahveler umumiyetle güneşde kurutulur idiyse de şimdi mösyö “Tonan” ve “tel”namında iki Brazilyalı mühendisin usulü mertebeleri vechle makine vasıtasıyla kurutulmağa başlamıştır. Mühendisîn-i mumâ-ileyhha bir âlet-i tesisiye icad ve ihraç edip kendi namlarına nisbeten tesmiye eylemişlerdir.

Evvela. Brezilya’da kahve mahsulünün gittikçe artmakta.

Sâniyen. Memalik-i ecnebiye ve hususuyla Fransa ve Belçika’da Brezilya kahvesi sarfiyatının nisbet fevkaladede terakkı ve tezayüd etmekte olduğu.

Sâlisen. 1878–79 senelerinden beri brezilya kahveleri fiyatları tenezzül etmekte bulunmuş ise de bunun ne cinsinin ve nede ecnebi rekabetini tesiri nüfuzundan ileri gelmeyip mücerret killet-i rağbetin intac eylediği şarait-i tasarrufiyeden incas ettiği ve kahve mahsulünün sarfiyatın ale’t-tevali tezayüdüne rağmen her tarafta kahve piyasalarını doldurup taşırarak sürülemeyip elde kalan mevcudenin miktarını gittikçe artıracak surette mebzul bulunduğu resmi istatistikler mtalaasında müstefad olur. Çünkü 1800 senesinde Brezilya’dan harice ihraçolunna kahve yalnız beş pod⁵⁵’dan ibaret bulunmuş iken 1840’da 22,000,000 pod yani 360,000,000 milyon klograma bâliğ olmuştur. Kahve yetişir memalik-i sâirenin ka(**sütun 2**) fesinden ancak 300.000.000 klogram kahve husule gelmekte bulunmuştur.

Kahve hususuyla kurumamış olur ise eskidikçe cinsen iyileşir. Vakıa kahve şarab gibi eskidikçe iyileşir ise de şu hal tüccarın kahveyi matlub vechle Ahsen ahvalde buldurmasında hâil olur. Çünkü kahve ne kadar eskir ise o kadar âlâlaşır ise de sıklet ve kesafeti de o nisbette azalır. Ve bu hesapca kahve sıkleten gaybettiğini cinsen kazanır. İmdi kahve vezinle satıldığı halde kahve yetiştiriciler ile ticarinin bunu taze ve yeşil yani mümkün mertebe ağır olarak bey ve teslim etmeleri menfaatleri muktezından bulunur. Eski kahveler elinde mal tutmayup hemen alıp satan tüccarca ve hiletten fahiş görünür. Gali fiyatla alınıp satılır. İşte bu hikmete mebni Afrika sevahili tüccarı Zengibardan iki senelik kahvenin beher kilogramını 4 frank 80 santimden ve daha eski ve daha kurusunun kıyye-i cedidesini 6 ve 6,5 franktan aşağı bey ve terk edememektedirler.

Brezilya 1882 senesinde Niyork’da ve 1883’de Paris’te ve 1884 senesinde Senpetersburg’da kendi kahvelikleri mahsulatını vaz ve tebşir için sergi tertib ve küşşad

---

⁵⁵ Brüd takriben 16 kıyye 400 dirhemdir.

ederek âlem-i ticaretin inzâr-ı dikkatini celble herkese Brezilya mahsulü kahvenin ehemmiyetini tanıtırmıştır.

Anorsa? Sergi-i umumiyesi Brezilya kahvelerince yeniden yeniye vesile-i muvaffakiyet izâ etmiştir. Çünkü Avrupa Brezilya'dan pek çok kahve gönderilip vaz ve teşir edilmiştir.

“Rovo Komersiyal Diplomatik Jakonsolar”

Muharrerat-ı Ticariye-i Ecnebiye. Hevce beg

Zahair piyasası büsbütün durgundur. Memalik-i Osmaniye'den celb ve ithal olunan emtia piyasalarınca bir mâhdan beri hiçbir tahavvül görülmeyip bunlar cümleten rağbetten düşkündür. Bura Borsasında zahair ticaretiyle maruf ve meşhur olan “Tise Romone” ticaret kat ve tatil muhasebe ve muâmele etmiştir.

Bredford

Yün ve yapak piyasaları durgun ise de fiyatları tutgundur. Tiftik ve elyaklara hiç talip yok ise de fiyatları eski halinde müstakardır. Pamuk iplikleri piyasası biraz işlek ise de mensucat piyasaları rağbetten düşkündür.

Mütâlaa

İngiltere muhâl-ı sairesi piyasalarınca şâyan-ı nazar-ı dikkat hiçbir tahavvül vukua gelmemiş olmadığından naşi muhabirlerimiz taraflarından işârat-ı mühimme vâki olmamış olmağla biz de bu defalık ol babda bahisden .....eyledik.

(sütun 3)

Galata Borsası 8 Haziran Kambiyo fiyatı. Osmanlı Lirası İle

110	35	Londra Üç ay vade ile. Banka üzerine
110	25	“ “ Tüccar üzerine
110	20	“ Çek

S. Frank

22	85	Paris. Üç ay vade ile. Banka üzerine.
22	77	“ “ Tüccar “
22	73	“ Çek

Florin

11 25 Viyana. Üç ay vade ile. Banka üzerine.

11 16 “ Çek

Mark

18 50 Berlin. Üç ay vade ile. Banka üzerine.

18 25 “ Çek

Ruble

11 15 Hvcebeg. Çek

İskonto Fiyatları. %

—	—	Bank Osmanî	3	—	İngiltere Bankası
2	50	Amsterdam Bankası	3	—	Fransa Bankası
—	—	İtalya Bankası	4	—	Berlin Bankası

Faiz Fiyatı %

5 7 Esham üzerine İstikrazat

9 10 Emtia “ “

00 00 Eşya “ “

Esham ve Tahvilat Piyasası Lira 100 guruş Hesabıyla Esham ve Tahvilat-ı**Devlet**

18 34 Esham-ı umumiye-i mübeddele. Tertib (D)

33 5 Tahvilat “ “ “ (A)

29 00 “ “ “ (B)

16 17 “ “ “ (S)

00 00 % 9 Faizli 100 liralık hazine tahvilatı

43 00 Rumeli Şimendüferi 392 50 Tahvilat-ı mümtaze

00 00 188 İstikrazı 00 00 877 İstikrazı

392 50 Tahvilat-ı mümtaze 71 22 Düyun-ı muvahhide

00	00	Düyun-ı mümtaze	00	00	Daire-i seniyye
00	00	Emlak (nev sicild)			

Hisse Senedati

00	00	Bank Osmanî	03	21	Ş. Umum-ı Osmanî
07	6	İtibar-ı Umum Osmanî	04	30	Dersaadet Bankası
02	95	Tramvay Şirketi	03	33	Kambiyo ve Esham
00	00	Osmanlı tütün Rejisi	00	00	Aydın Şimendüferi
00	00	Süveyş Hisseleri	68	00	Loryum

(Meskukat) Lira 100 Guruş Hesabıyla

Pare	Guruş		Pare	Guruş	
22	20	İngiliz Lirası	8	90	Kâğıt ruble
87	29	Fransız Lirası	2-8	1	Mecidiye
90	10	Rus Pul altunu	98	30	Metalik
51	15	Karamiçe	1-3	00	Beşlik
1-3	00	Altılık			

(Levant Herald Matbaasında Tab' olunmuştur)

2.14.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 14.
Numro 14 (Pazartesi) 23 Ramazan 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına veyahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare .....ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl-i Ticâriyye ve Mâliyye

Şimdiye değin mahsulât-ı cedide hakkında istihsal olunan netâyic oldukça memnuniyeti mûcib surettedir. Şu son yağmurlar harmanların kaldırılmasına mâni' olmuş ve binâenaleyh mahsulât-ı cedidenin piyasa vürudu teahhür eylemiştir.

Piyasamızda biraz imâre-i hayat müşâhede olunuyor. Şu iki hafta zarfında ithalat piyasamızda birçok müşteri zuhur etmiş ise de cereyan een muâmelat pek o kadar külli değildir.

Diğer taraftan her ne kadar son hafta zarfında piyasalarda iyice revac gelip tiftik ve yün ve tohumluk ve deri ve gön üzerine oldukça keremiyetli satışlar vukubulmuş ise de ihracata mahsus emtiamız piyasaları az vakitten beri müstağrakbuldukları zafiyetten yine kurtulamamıştır. Bundan başka fikdân-ı muâmelat umumidir. Uskonta fiyatlarının müstağar durumları Avrupa sermayelerinin dahi muattal kaldıklarını irâe ve isbat eyleyler.

Eshâm ve tahvilât-ı Osmaniye piyasaları şu 15 gün içinde daha düşmüştür. İş bu zafiyet hususiyle Londra serzde-i saha-i vuku olan politikaca tahavvülat ile mahâfil-i resmîyede esaslı ve esassız devran eden sözlere mahmuldür.

Floksara

Nüsha-i âhıramızda Kadıköy'ünde floksara hastalığının zuhurunu işâr ve beyan ile beraber bu şey üzerine hükümet-i seniyyenin nazar-ı dikkatini celb etmiştik.

Ziraatten diplomalı 3 nefer erbâb-ı vukuf ve habereden müreekkeb komisyon heyetinin urgun bağları kütük be kütük dikatle muâyene ederek hasta (sütun 2) lıgın Bostancıbaşıya kadar 300 dönüm kadar bağda vücudunu keşf ve isbat eylemiş olduğu ve Kartal ve Pendik'e kadar muâyenede hâlâ devam olunmakta olup bunun Gekböze'ye dek ileri götürüleceği ve Camlıca cihetinde bundan eser görülmediği haber alınmıştır.

Ehl-i habere komisyonu hergün urgun bağların haritalarını çıkarıp ana müteferri raportosu ile beraber floksara komisyonuna arz ve takdim etmektedir. Bundan başka hastalığa gerek tabiatlerinden ve gerek Fransa ve Avrupa'nın cihât-ı sâiresi kütüklerinden daha az ihtimam ile yetiştirildiklerinden nâşi yerli kütüklerin daha ziyade mukavemet ettikleri erbâb-ı vukuf mââmâ-ileyh taraflarından meydan sübuta çıkarılmıştır. Bu husus hastalığın dört seneden beri mevcut olduğu halde henüz öyle mühim surette tevessü etmediği ile dahi sâbit ve nümâyan olur.

Floksara komisyonu dahi ehemmiyet-i meseleyi takdiren Avrupa'da merî ve müttahiz olan usul müdâvât-ı selese-iâtîyeyi yani bağları suya bastırmak ve (sülfat du karbon) veya (sülfü karbonat du potas) veyahut Amerikan kütükleri ile aşlamak sureti ile müdâvât eylemek hususunu nazar-ı itinaya bi'l-ahz sur-ı selese-i mezkureden bağlarımızıntabiâtına ve komisyonun mâlik olabildiği vesailer en ziyade muvafık gördüğünü kabul ve ittihaz ile kendi tarafından teklif edilen tedabirin mevki-i icraya vazının icab ettireceği masarîf için tahsisat-ı muktezıyye talep ve istidâsını hâvi takririni takdim eylemiştir. Cânib-i bâb-ı âli'ye gönderilmiş olan iş bu takrir şûrâ-yı mezkûr

kararının hemen (**sütun 3**) icrasına emr-i sami lâ hakolmak üzere makâm-ı celil-i sadaret uzmaya arz ve tebliğ kılındığı müstahberdir.

Ticaret nezaret-i celilesinin cânib-i bâb-ı âliden kendisine emr-i vürud eder etmez mûcibince harekete muktedir bulunmak üzere icab eden tedabirin kâffesi ittihaz buyurmuş idüğünün ilâveten arz ve ityanını muktezâ-yı vazife görürüz.

Bağ sahiplerinin hükümet-i seniyye ile müttahiden bezl-i mesai etmeleri ve ihtiyâri mecburiyetinde bulunacakları fedakârlıkların hastalığın daha başlangıcında muhtemel olacakları hasar ile nisbet ve kıyas kabul etmeyecek derecede cüzi olacağı ecilden komistonun icraatına îkâ-i mevâni haylulet eylememeleri lüzumunu muzırrane bi'l-beyân fedâkârî-i azim ihtiyar etmiş ve hastalığı menşeyinden harice sirayet ettirmeyüb akb-ı zuhurunda kuvvetten düşürmek için mesâi-i müstemerre sarf etmiş olan Almanya ve Rusya ile sekiz seneden beri mevcut olduğu İsviçre memaliki bağlarının eserlerine nazar-ı dikkatlerini celb eder ve Fransa ziraat müdürü mösyö (Tepseran)'ın Fransa'da hasarat ve harabiyat-ı azimeye sebebiyet vermiş olan foksara hakkındaki raportosunun aşağıya nakl ve dercini münasib add eyleriz.

Alâkadaranın bezl-i mesaide bir kere memurîn ile hâlisâne iştirak ve ittihad ettiklerinde artık floksaranın bizce korkulacak ciheti olmadığını ilân ve ihbara kesb-i iktidar eyleyeceğimiz şüphesizdir.

Memâlik-i mahrûsa-i şâhanede maadin İmali

(Mâ baad)

Gazetemizin son iki nüshasında meşhud olduğu vechle memâlik-i Osmaniye'de maadin imâli [**Sahife 2**] (**sütun 1**) cüziyyetin nihayet bulmasına tenezzül etmiş ve ihracatta krom senevî 10–12 bin tonilata cevher ile temeyyüz edip ihracatından istifade edilen mevaddı madeniye-i sâirenin hiç biri bu miktara takarrüb edemeyüp binâenaleyh vâridatın en ziyade tezâyüdü memul olan devâirden biri bulunan maden edevâtının 1299 senesinde 50–60,000 liraya bâliğ olmuş olan imtiyaz ile işletilen maadin vâridat âide-i seneviyyesi günden güne nüzul etmekte bulunmuştur. Bununla beraber re'-yi âcizânemize göre şu halin defîne çâre bulup memleketimizde maadin imâlatına matlub vachle vüsat vermek kadar âsan hiçbir şey yoktur. Çünkü rekâbet-i şedideye uğramakla kıymetleri tenezzül eylemekte olan bir takım mevadd-ı madeniye rûsumunun tenzili ve maden imtiyazı müstedilerinin ifasıyla mükellef ve mecbur tutuldukları merasim mutâde-i medîdenin sadeleştirilmesi ve maden işlerinde bazı muâfiyât-ı cüziye ve

teshilat-ı itâ irânesi vesaili ile madenciliğin taze hayat ve revac kesb ederek idâre-i âidesinin vâridatı mekânib ve nümune çiftlikâtı dahi dâhil olduğu halde nezaret-i celile-i ticaret bütcesi kapandıktan başka hazine-i celile-i mâliye nefine fazla vâridat bile bırakacaktır. Mektûbi-i ticeret saadetlü Münir Beg Efendi hazretleri dahi zîr-i idarelerinde tab ve neşr olunan orman ve maadin mecmuasında bi hakkın o yolda beyân-ı re'y ve efkâr buyurmuşlardır.

Hayfa ki aldığımız malumat sahih ise maden nizamnâmesince ircaa olunacak tadilat hakkında bir dâire-i âliyede nazar-ı tetkîkdan geçirilerek kaleme alınan levâyihın meali aksi surette tecelli edecek imiş.

Zira kendisine ihâle kılınan imtiyaz istidâları üzerine kable't-tasvib itâ-yı re'ye me'mul olan nâfia komisyonu-ı âlisi baad ezin verilecek maden imtiyazları için mecburiyyü'l-ifa olmak üzere maadin nizamnâmesine li ecli'l-ilâve âtiyyü'l-beyan şerâiti vazla bâb-ı âlinin tastik ve tasvibine arz ettirmek niyet ve tasavvurund bulunuyormuş.

Evvelâ. Madenlerin zuhur ettiği araziye alakadar olan devlet veya vakıf ve daire-i belediyenin veyahut sahip ve mutasarrıflarının hukuk-ı imtiyâziyede iştirak ile ol madenlerin derece-i servet ve ehemmiyetine ve mazarratın küllisine? Göre münâsib surette ve nizam-ı mahsus ile tayin olunacak yolda menâfi-i madeniyyeden hissedar olmaları lâzım geleceği; Sâniyen. İmtiyâz-ı fermân-ı âlisinin itası için irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhi şerefsâdir oluncaya değin maden tahvillerine imtiyaz itâ ve adem-i (sütun 2) itâsı ber mûcib-i nizâm-ı devletin yed-i iktidar slahiyyâtında bulunacağı;

Sâlisen. Ashâb-ı imtiyazın maden bulunan mahallerde kâlhâneve fabrikalar inşa etmeleri için kendilerine teshilât ve teşvikât-ı mümkün icra ve tasfiye olunmaksızın çıkacak cevher için ağırca ve bade't-tasfiye gönderilecek cevherden mutedil rüsüm ahz ve istifa olunacağı;

Râbian. Madenlerin dâire-i imtiyaziyeleri için ancak lüzumu derecesinde ve vaz' ve tayin olunan sermayenin muhtemel olduğu imâlatın icrasına müsâit vüsatte arazi tahsisıyla iktifa kılınacağı;

Hâmisen. Maadin-i ameliyatında amele-i mahalliyyenin istihdamına maden müteahhidlerinin mecbur tutulacağı;

Sâdisen. Anonim şirketlerinin meclis idareleri azasının ekseri tea-i devlet-i aliyyeden ve merkezleri memâlik-i Osmâniyeden olmağla beraber refakatlerine birer komiser tayin olunacağı;

Sâbian. Ashâb-ı imtiyazın deruhde eyledikleri maadin senevî bir miktar muayyen üzere cevher ihraç etmeğe mecbur ve o miktardan noksan cevher çıkar ise bile hazine-i devlete âit rüsümü miktâr-ı muayyen üzere itâ ve fazla çıkarıldığı halde annın için dahi lâzım gelen rüsümü ale'l-kâide îfâ eylemeğe mükellef tutulacağı;

Sâminen. Madenlerden çıkarılan cevherlerin miktar ve kemiyetleri ber vech-i sah malum müsteban olmak için emniyet bahş olacak surette kontrol kâidesinin ittihazıyla her bâr maadinin teftiş ve mayenesi için muktedir memurlar istihdam olunarak bazı ameliyât-ı nâfia hakkında müttehiz ve merî olan kâideye tevfikân bu yolda zaruriyyü'l-vuku' olan teftiş ve muâyene masrafı mukâbilinde ashâb-ı imtiyazdan senevi bir meblağ münasib istifa edilmesinin taahüd ve karara alınacağı;

Tâsian. Maden imâlâtı için lazım olacak ve akçesi tesviye olunmak üzere istenilecek kerâsitenin civar miri oramanlarından kat' olunabilmesinin ihtiyâcât-ı ahaliye ve ormanların muhafaza-i mamuriyetine halel getirilmemek şartıyla takyid edileceği;

Âşiren. Devletçe lüzum görüldüğü halde madenleri istirdad ile fesh-i imtiyaz edilmek üzere şartnâme-i umumiyeye mevadd-ı lâzıma derc eyleyeceği ve tesisât-ı nafia hakkında olan mukâvelenâme-i umumiyenin 17.nci maddesinde tasrih olunan usul ve şerâite tevfikân mebâliiğ-i münâsebe verileceği;

Böyle bir müsveddenin fart-ı muhabbet ve vataniye sâikasıyla kaleme alınmak idüğünü arz ve beyan ile beraber bunun neşriyle her nevi teşebbüsât-ı cedidenin dâire-i imkân haricine çıkarılacağı ve keyfiyetin olbabda serd-i alaya lüzum ve hacet görülemeyecek derecede (**sütun 3**) vâzıh ve eşkâr olduğu bast ve beyan mecburiyetinde ulunuruz.

Şimdiki maadin nizamnâmesinin zaten sermayedâranca teminât-ı kâfiye göstermedikten şikâyet olunur iken sermayedâranın ashâb-ı arazi ve evkaf ve devâir-i belediye iştirak ile mecburiyetinde bulunacak ve hâl-i bi kararı lâ yenkati' ve hatta müddet-i medide sürüncemeden sonra imtiyaz fermân-ı hümâyununun ele geçirildiği zaman bile imtidad edecek zaten mevcut olan masarıfdan mada yeniden yeniye bâr

masraf altına. Girecek ve amele tedariki için ahâli-i kurânın maiyeti altına girmek iktiza eyleyecek olduğu halde acaba işlerine ne hal kesb edecektir.

Böyle bir tasavvurun kabulü zaten pek muhtel olan imâlât-ı madeniyyemize hâtime-i katiyye çekecek olmağla bunun kabul ve tasvib buyurulmayacağından kat-ı nazar memleketin taliyyat-ı tasarrufiyesi hakkındaki arzuyukoylarının bunca âsarını irâe ve izhar buyurmuş olan zât-iâli-i hazret-i sadaret uzmânın bu babda ticaret nazırı devletlü paşa hazretlerinin inzımm muavenetleriyle vâridât-ı umumiyenin vâki olduğu vechle maadin ile bi'l-iştigal madenciliğimize müstahak olduğu terakkıyatı itâ için tedarik-i mukteziyyenin neşrinde tehhur buyuramıyacakları cüzündeyiz.

Mahsulât-ı Cehri

Bu sene cehri mahsulünün miktaren geçen seneninkinen noksan husule geldiği haber verilir.

Memâlik-i mahrusa-i şâhanenin mahsuldâr mahallerininbir takımlarından aldığımız haberler netâyic-i âtiyenin husulünü müşar ve mutazammındır.

Kayseriye , Ankara ve İskilip. Mâ fevkalevsat . Eğin ve havalisi. Sene-i sâbıkanınkinden cüzi noksan.

Çorum, Tokat, Amasya, Konya ve Maraş ve havaleleri. 1884 senesinin kine hemen muâdil.

Bu senenin cehri mahsulünün miktarıyla mahal-i husulleri ber vech-i âti gösterilir;

Miktar-ı Çuval	Mahal-i husul	Miktar-ı Çuval	Mahal-i husul
1300	Kayseriye	1000	Tokat ve Zile
900	Ankara	300	Amasya
150	Eğin	300	İskilip
500	Konya ve Maraş	800	Niğde
1300	Çorum	600	Mahall-i muhtelif

7350

Geçen sene satılamayıp elde kalmış olan 1500 çuval kadar cehri buna zam ve ilave olundukda 1885–86 senesi için piyasamızda ceman 35000 lira kıymetinde 8850 çuval satılık malımız bulunacaktır.

[Sahife 3] (sütun 1)

Zahâir

Mahsul-ı cedid hakkında memâlik-i mahrusa-i şâhanenin birtakım mahsuldar mahallerinden aldığımız haberler netâyic-i âtiyeyi müşar ve mutazammındır.

Rumeli Şarkî. Vilayetin cihet-i cenubiyesinde bazı mahallerde mahsul bozuk ise de şimâle doğru mebzul olup umumiyetle suret-i memnuniyede ve iyi denecek derecededir.

Bulgaristan. Orta haldedir.

Edirne ve havalisi. Marmara sevahili. Samsun Amasya ve havalileri. Mahsullerinin mâ fevkalevsat husulü memuldür.

Ankara, Konya, Sivas. Mutavassıt ve evsattan pek az zaidir.

Adana. Mâ dunu'l-evsat.

Geçen hafta pâ-yı taht havalisinden mahsul-i cedideden arpa vürudu memul ve muntazır bulunmuş idiye de geçenki yağmurların harmanlara mani olduğu ecilden tehkur etmiştir.

Afyon

Afyon mahsulü hakkında alınan ahbar lâ hakka müsait havaların hâlâ devamına bakarak hiç olmaz ise takribi olsuntayin-i kemine müsaade verir. Çünkü Anadolu'nun bazı mahallerinde muhatara henüz büsbütün geçiştirilememiştir. Mahsulün miktar-ı takribisi ile muhâl-i husulü ber vech-i âti gösterilir:

Miktar Sepet	Muhâl-i Husul
210	Malatya
770	Selanik
350	Zile, Tokat ve havalileri.
360	Balıkesri
3080	Karahisar, Konya ve havalileri.

840	İzmir ve havalisi.
200	Kütahya, Tavşanlı ve havalileri.
650	Geyve, Bilecik, Beypazarı ve Ankara
100	İsimleri gayr-ı muayyen muhal.

6560

Bundan başka erbâb-ı vukuf ve haberinin tahmin ve takdirlerince Afyon mahsulünün miktarı nihayet 7000 sepeti tecavüz etmeyecektir.

Mütenevvia

Tütün tüccarı ve mürûriye resmi.

Dersaadet tütün tüccar ve eski fabrika sahipleri rejinin tarih-i tesis ve küşadında ellerinde bulunmuş olan duhanları mübâyaa ettiği zaman dahil hesap etmemiş olduğu müruriye resmi (**sütun 2**) bedelinin icap edenler tarafından adem-i tesviyesinden nâşi düştükleri hal-i elem iştimali arz için Dersaadet ticaret odasına bir arzuhal takdim ile bu iş hakkında vukua getirilip bu cihetten matlupları bulunan meblağın külliyetinden nâşi kendilerine zarar ve ziyan-ı uzmâ müstelzim bulunan tehhürata nihayet verilmesi için nezd-i hükümet-i seniyyede teşebbüsât-ı istişfâiyye icrasını rica ve iltimas etmişlerdir.

Müruriye resminin Dersaadete ithal olunan tütünlerden istifa edilip memâlik-i ecnebiyeye ihracı takdirde iâde kılınan sarfyat-ı dâhiliye resmi olduğu malumdur.

Reji idaresinin tütünleri işтира ettiği vakit hükümet-i seniyye ile münakid mukâvelenâmenin buna dair hiçbir şartı havi olmadığına istinâden resm-i mebhûsı dâhil hesap etmek istememiş ve hükümet-i seniyye ile reji meyanında muhâberat-ı medide icrasından sonra rejiye sailan tütünlerin müruriye resimlerinin cümleten düyûn-ı umumiye canibinden tesviyesine karar verilmiş ise de iş bu kararın sudurundan beri iş haliyle durmakta ve bu babda yeniden müşkilata tesadüf olunacağı ashâb-ı arzuhal taraflarından rivayet ve ve iddia edilmekte bulunmuştur.

Ticaret odası tarafından keyfiyet bâ takrir-i mahsus ticaret nezaret-i celilesine arz ve havale kılınmıştır.

Bank-ı Osmanî

Bank Osmanî hissedaranı geçen şehr-i Haziran-ı efrencinin 23.ncü günü Londra'da akd-ı ictima etmişlerdir. Sene-i muâmele-i âhıra mümettiâtı 643,384 liraya

bâliğ olmuş ve masarîf-ı umumiye aşığı varıldıktan sonra 462,260 lira mümette-ı sâfi kalmıştır.

İctima-ı umumi meclis idarenin teklifatına muvaffakaten hesapları bade't-tasvib 1884 senesi için hisse başına 160şilin yani 20 frank temettu tevziini kararlaştırmış ve ihtiyat sermayesine 62,829 lira tahsis olunduktan sonra 7089 lira yeni hesaba geçirilmiştir.

Mösyö “Şarl Gokel” ve mösyö “Adolf Veren” müteveffa mösyö “Denyon Dobin” ve “Alber” yerlerine Paris komitesi azalığına tayin ve idare memurluğundan çıkan mösyö “Lakont Döjeremini” ve “O. Watwrfild” ve “James Aleksander” be tekrar intihab olunmuşlardır.

Dersaadet Şirket Müyâhiyesi

Dersaadet şirket-i müyahiyesi hisedâranının ictima-ı umumiyesi Haziran-ı Ruminin 4.ncü Salı günü Paris’de (Sent Onore) nâm mahalde (Anjo) zakağında kâin şirket-i umumiye-i müyahiye (**sütun 3**) otelinde vukubulmuştur. Meclis idare raportunda hisselerden üç taksitte alınan mebalığın bu günkü gün itmam olunmuş olan ameliyatın icrasına kifayet etmiş olduğu işâr ve beyan edilmiştir. Şirketin muâmelâtı kemâl-i keremi ile cereyan etmekte olup abonelerin miktarı tezayüd ve tekessür eylemekte bulunmuştur. İçecek suyun şehir hazinelerine vusulü zamanı olan geçen şehir-i Kanunusâni içinde abonelerin miktarı 100’e bile bâliğ değil iken el yevm 1200’e yaklaşmıştır. Abone bedelinin ekalli 78 frank olduğundan ve abonelerin âlet-i tadât ile beraber alındığından nâşi her abone bedeli birbiri üzerine 100’er franktan hesap olunabilir. Vâridat ile masarîf bayininde husul tûvazen için 3000 abone kifayet edecektir. Abonelerin fî 1 Kanunusâni sene 1889 tarihinden akdem bu miktara bulduğu memul kavidir.

***

Ticaret odasının tezkere veya pasaport istihsalinin tabi olduğu merasimin li maslahatü hümayun bir tarafa azimet mecburiyetinde bulunan tüccarca bâis olabileceği mazarratı nazar-ı itinaya ahzla ol babda oda tarafından verilen ilmühaber ile iktifa buyurulmasını talep ve istida etmiş olduğunu gazetemizin geçen şehir-i Nisan-ı Ruminin 29.ncu günkü nüshasında ilan ve ihbar eylemiş idik.

Tüccardan birinin alâ tariku’l-isticâl bir tarafa azimet mecburiyetinde bulunduğu halde yol tezkeresi itâsı için nizâmen muayyen olan olan merasim bade ikmâl kılınmak

şartıyla odanın muvakkat ilmühaberinin kayıt ve tescili ile iktifa kılınması karargir olduğu ve bade mâ o makule yolcu tüccar haklarında o yolda muâmele edilmek üzere lazım gelenlere evâmîr-i mukteziyyenin itâ olunduğu ticaret nezaret-i celilesi cânibinden odaya bâ tezkere-i cevabiye tebliğ ve işâr edilmiştir.

***

Posta ve telgraf nezaret-i aliyyesi bazı eşhasın posta tevdi ettikleri mektupların üzerlerine nizâmât-ı mevcude ahkâmına mugayir olarak müstamel pul yapıştırdıkları tahakkuk ettiğinden ve üzerlerine böyle mütamel pul yapıştırılarak kutulara atılan mektupların mürsel ileyhlerine îsal ve itâ kılınmaması ve bu makule mektupların doğrudan doğruya mektup ahzına memur memura tevdi kılındığı halde bunun keyfiyeti amirine işâr ile mürtekinin kanunen mücâzat ettirilmesi posta nizamnâme-i dahilisinin altıncı maddesi muktezından bulunmuş idüğünden mübhasle halkın bu yolda hareketten ictinab eylemesi lüzumunu bâ varaka neşr ve ilân ettirmiştir.

***

[Sahife 4] (sütun 1) Ticaret odası floksara hastalığının netayicinden bahisle buna karşı şiddet ve süratle hareketin lüzumu üzerine mensup olduğu nezarete bir mufassal takrir takdim etmiştir.

***

Tayinat-ı askeriye için lüzumu olan lahmin münâkasa-i katiyyesi geçen günü dâire-i umuru askeriye vukubulmuş ve bu münâkasaya mösyö (Hrisvorki) (A. İlyadis) (Kupa) ve (Arslanoğlu) ile Mustafa Zeki Efendi cümleten dahil olmuşlar iseler de emr-i taahhüd nihayet sene-i sâbika bedelinden 2 pâre noksanına olarak kıyyesi 4 guruş 3 pârede efendi-i mûmâ-ileyh uhdesinde kalmıştır.

***

İzmid-Ankara şosesinin Sapanca ile Akçay arasındaki kısmında tesis olunacak 4 adet köprünün emr-i inşaalarının bi'l-müzâyede talibineihale ve ilzâmına nâfia nezaret-i celilesince karar verilmiş olmağla bunu deruhte ve iltizama talib olanların İzmidhükümetine müracaat etmeleri bâ varaka-i mahsusa neşr ve ilan kılınmıştır.

***

Hocabey muhbirimizden aldığımız bir kıta telgrafnâme meâline nazaran Hocabey ve Azak eyaletlerinde vukua gelen şedid sıcaklardan bazı mahallerin mahsulü

yandığı gibi Şiddet keremanın devamı-i takdirinde mahsulâtın umuman mahvlarından korkulmaktadır.

***

Memâlik-i Osmaniye’de tütütn rejisinin Şehr-i Haziran-ı Rumiinin nsf-ı evveli satış hasılatı Şehr-i Mayıs-ı Ruminin ilk 15 günlük hasılatından 4000 lira noksan olarak 59000 lirayabâliğ olmuştur.. İş bu tanakus Ramazan’a haml olunur.

Havâdis-i Vilâyât

Balikesri fi 16 Haziran sene 1885

Afyon indirilmesine başlanub kemâl-i keremi ile devam olunmaktadır. İbtidâ-yı emirde kıyyesi 115–120 guruşa bir miktar mal satılmış ise de İzmir müşterilerinin zuhuruyla mübâyaata koyulmaları fiyatları 130–135 guruşa çıkarmıştır. Bu sene mahsulü her nekadar geçen seneninkinden mikdaran dún ise de cinsen ana fâiktir. Miktar-ı mahsul sene-i sabıkanınkinden 50 sepet noksan olarak 360 sepet tahmin olunur.

Sisam pek külliyetle ekilmiştir. Emr-i zira Mayıs-ı Ruminin 29’undan Haziran’nın ibtidasına kadar nüzul etmiş olan yağmurların akb-ı inkıtâında beden ve mübâşeret olunmuştur. Mahsulün feyz ve bereketle husulü memuldür.

(**sütun 2**) Nohut bu sene hiç olmamıştır. Geçen sene mahsulünden başka satılık mal yoktur. Mîri anbarlarında 16,000 kıyye nohud mevcut olup bunlara 22 pâreye müşteri bulunmuyor iken bi’l-müzâyede 28 pâreye satılmış ve hâlbuki bu günkü gün 40 pâreye müşteri zuhur etmiştir.

Piyasada bir güzel revac vardır.

Bursa.

Koza indirilmesinde kemâl-i keremi ile devam olunup Haziran-ı Ruminin 19’una kadar gelen malın miktarı 380,000 kıyye-i cedideye bâliğ olmuştur. Cinsleri matlub derecede mükemmel değildir. Mahsul umumiyetle geçen seneninkinden pek aşağıdır. Fabrikalardan hiç biri piyasayı istila eden yerli muhtekir ve madrabazların vefretinden nâşi henüz kendilerine lüzumu kadar ipek ahz ve tedarik edememişlerdir. Kuzu fiyatları bu sene memul olduğundan yüksek derecede durmaktadır.

Ankara Fî 27 Haziran sene 1885

1884 senesi şehir-i Haziran'ın 27'sinden intiha eden 15 gün zarfında vuku bulan tiftik satışları 85,000 kıyyeye bâliğ olmuş iken bu senenin yine o iki haftası zarfındaki satışlar 9750 okkadan ibaret kalmış vemevsim mübâyaatın hulülünden beri satılan tiftiğin miktarı 234,000 kıyyeye varmıştır. Fiyatlar cinsine göre 15,5 ile 16,5 arasında duruyor ise de müşteri yoktur.

Buğdayın kilesi 8'den 11 guruşa kadar ve arpanınki 4,5-5 ve sarı balmumunun okkası 14,5-15 ve cehrininki 30-6 ve ketireninki 16-20 guruş ediyor.

Dersaadet üzerine kambiyo fiyatı 99,5 guruş olup ücret-i nakliye deve ile olur ise okka başına 18-20 ve katır ile olduğu halde 25-27 pâredir.

İzmir

Piyasa işlektir. Bakla üzerine kıyyesi 30-31 pareye ve arpa üzerine kilesi 11-12 guruşa kürümü-i muâmelat cereyan etmiştir. Buğday piyasası zayıftır. Hububat-ı dehniyyeye kavi fiyatla müşteri bulunur. Pamuk piyasası kantarı 230-240 guruş arasında olduğu halde durgundur. Üzüm üzerine % 5-6 terakki-i fiyatla biraz muâmele vâki olmuştur. Yeni mahsul afyonlar ale'd-devam vürud etmekte olup şimdiye dek gelen malın miktarı 380 sepete bâliğ olmuştur. Muâmelat kıyyesi 92 ile 100 guruş arasında icra olunur.

***

(**sütun 3**) Cenova limanını muâmelat-ı ticariyesine dâir olarak fî 20 Şubat sene 1885 tarihiyle müverrah oradan alınan bir kıta tahrirat-ı ticariyeden mülhasdır.

Geçen sene dehşetnümâ-yı zuhur olmuş olan kolera illet-i sariyesinin ale'l-umum İtalya ve hususan Cenova ticaretince hayliden hayli tesir ve haymi görülmüştür. Ol vakit canib-i hükümetten ittihaz olunan tedabir-i şedide ticaret memleketce zâyiat-ı azîmeye sebebiyet vermiş ve sıcakların takribiyle illet müthişe-i mezkure ez ser nev zuhur edip de tedabir-i müttahize-i mezkureye müracaat kılınacak olur ise bunun yine harabiyet ve felaketi istilzamdan başka bir işe yaramıyacağı melhuz bulunmuştur.

İtalya devletinin Aramstrotğ fabrikasıyla bir takım müsâadat itâ ederek akd eylediği mukâvele İtalyan fabrikatörlerini şikâyât-ı şedidelerini müstevcib olmuştur.

Cenova limanının 1884 senesi zarfında sui-hâl-i Osmnaiye ile cereyan eden muâmelât-ı ticariyesi ber vech-i âti gösterilir.

Memâlik-i Osmaniveye İhracat   **Memâlik-i Osmanive'den İthalat**

Kilogram	Esami-i Emtia	Kilogram	Esami
17.418.113	Pirinç	12.309.220	Buğday
5550	Un	1876619	Mısır buğday
55705	Pasta	236381	Zahâir
1900	Sade Yağ	912146	Yulaf
141286	Zeytün Yağı	138707	Harnub
217333	Kurşun karbonat	18841	Kuru üzüm
9000	Karbonakdüsüd	3176543	Tohumluk
7222	Tenkâr	12511	Hurma Yağı
250306	Üzüm	16743	Kuru incir
8761	Eduye		Vesaire
8317	sabun	11743	Sünger
15111	Deniz Teli	44571	Zeytün Yağı
292787	Kâğıt	1094	Şarap
550627	Kurşun	2605809	Boya
873000	Toprak Boya	48581	Nebatat
452072	Gön ve Deri	281343	Yün
24198	Mensucat	9158	Deri ve Gön
78000	Emtia-i muhtelif	16096	Emtia-i muhtelif

***

İtalya dâhilinde vâki (Barilta) limanını muâmelât-ı ticariyesine dair olarak fî 13 Mart sene 1885 tarihiyle müverrah vârid olan bir kıta tahrirat-ı ticariyeden hulâsatan mütercimdir.

Şarap. 1884 sensi rub-ı âhırı zarfında şarap ihracatı mahduden icra olunmuş ise de şimendüfer ile kemâl-i keremi ile şarap nakl edilmiştir. Barilta ve havalisi piyasalarında mevcut mal azalmaktadır. Birinci şaraplar tükenmeğe yüz tut **[Sahife 5]**

(sütun 1) muş ve bunlardan biraz mal daha var ise de fiyatları kaviyyen tutgun bulunmuştur.

Bağlarımız esnâ-yı şitada nüzul etmiş olan gani gani rahmetler sayesinde begayet müsait halde neşv ü nema bulmaktadır.

Buğday. Buğdaylarca hal bu merkezde değildir. Çünkü hinta üzerine bir büyük rekâbet-i ecnebiye vardır. Buğdaydan kat-ı nazar Triste ve Lehistan'dan doğrudan doğruya un dahi ithal olunur.

Arapa ve Yulaf. Unlarca şimdilik arza şâyan hiçbir şey yoktur.

Zeytün Yağı. Piyasa durgun ise de cins-i âlâ yağların fiyatı kaviyyen tutgundur. Ağaçlar pek çok çiçek açmış iseler de mahsulün derece-i feyz ve bereketi şimdilik daha kesdirilemez.

***

Berindizi limanının 1884 senesi rub-ı âhırı zarfında cereyan eden muâmelât-ı ticariyesi hakkında fî 13 Mart sene 1885 tarihiyle oradan alınan bir kıta tahrirattan hülâsatan mütercimdir.

Buğday ve Yulaf. Mevcut mal azaldığından fiyatlar biraz terakki etmiş ise de şu hal memâlik-i ecnebiyeden zahâir alan eyâlât-ı muttsıladan lüzumu miktar zahire celb ve ithali güç bir şey olmamağla çoksürmeyip zâil olmuştur. Buğdayın kantarı 23 ve yulafınki 18 frank ediyor.

Âdi İncir. İncir artık tükenmiş sayılabilir. Şu geçen günlerde Triste'den külliyyetle incir istenilmesiyle fiyatlar tezauf etmiştir. Binâenaleyh kantarı 17 franga güçlülükle bulunuyor.

Zeytün Yağı. Mevcut mal tükenmiştir. El yevm âdi tağın kantarı 110 ve sabun imâl olunan yağın kantarı 60 franktır.

Gelecek şehr-i Teşrinisânide toplanacak zeytün mahsulünün kıllet ve mahdudiyetle husule geleceği şimdiden keşf ve tahmin olunur.

Şarap. İtalyâ-yı ülyâ eyaleti kendilerine lazım olan şarabı üzümünü buradan ahz ve tedarik ederek kendileri imal ettikleri zamandan beri Berindizi piyasasında istekle şarap arayan yoktur. Her halde gerek italyâ-yı şimali ve gerek Fransa için şarap ihracatı mahdut olup cins-i âlâ şarapların fiyatı hektolitire hesabıyla 50 frankta durmaktadır.

Seyrû sefer-i Sefâin. Koleranın indifaından beri bütün kumpanyalar yine seferlerini icraya başlamışlardır. Her Pencşenbe sabahleyin alafıranga saat 5'te seyre ve Dersaadet'e müteveccihen İtalya ve her Cuama nısfü'l-leyde şarka müteâzimen Avusturya ve Yunan ve her Pazartesi sabahleyin alafıranga saat 4'te Mısıra ve Hindistan'a müteveccihen İngiliz vapurları buradan hareket eylemektedirler.

(sütun 2)

Muharrerat-ı Ticariye-i Ecnebiye

İngiltere Mançestir. Piyasamızın devâir-i muhtelifesinde taze hayat emaresi müşahade olunmuş ise de her taraftan biraz nâmüsâit haberlerin vürudundan dolayı umumiyetle hali durgundur.

Pamuk İplikleri. Şiparişat için zaifce fiyatla harice büyük numaralılardan bir miktar iplik ihraç olunmuştur. Bununla beraber birçok fabrikaların müddet-i eşgallerini yarıya indirmeleri fiyatlarca ez ser nev terakki husulüne ümit gösteriyor.

Mensucat-ı Kotniye. Geçenki satışlar mevcudu azaltmış ve binaenaleyh piyasa kavileşmiştir. İkinci evsat ecnasın ve hususiyle Çin ve Hind markalı cinslerin fiyatları umumiyetle oldukları raddede duruyor. Basmalık bezler üzerine pek az iş olmuştur.

Fransa Bağlarının Hali.

Fransa ziraat müdürü mösyö "Tiseran" floksara komisyon-ı âlisine Fransız bağlarının hâl-i hâzır hakkında malumat kemiyye-i âtiyeyi arz ve itâ etmiştir.

Fransız bağlarının hastalıktan akdem istiab ettiği arazinin müsâha-i sathiyyesi 2.485.829 hektara bâliğ bulunmuş iken 429,111 hektarı hastalıktan mahv ve harab olarak 2,056,718 hektarı kalmıştır. Bununla beraber floksara hastalığının ibtida-yı zuhurundan beri yeniden birçok çubuk gars olunduğundan miktar-ı meşruh zâyîât-ı vâkıânın miktar-ı sahihini tayin ve irâeden baiddir.

Filhakika Amerikan kürümünün garsına müsaade edilmiş olan elviyede 993,104 ve âhıran hastalık ârız olan sancaklarda 7,515 ki min haysü'l-mecmu' 1 milyon hektardan müteceviz bağ zâyî edilmiştir.

Hasta ve fakat henüz mükavim bağların sathı 664,511 hektardan ibaret iken sene-i âhıra zarfında 22,000 hektar daha artmıştır.

Fransa'nın eyâlât-ı cenubiyesinde müdâvât olunan veya yeniden yetiştirilmek üzere bulunan bağların mecmua nisbeten miktarı 1878 senesinde % 3 küsurdan ibaret iken 1884 senesinde % 17 ve küsuru aşmıştır.

Hastalık urmuş olan 664,511 hektar bağdan 23,303 hektarı suya bastırılmış ve 33,446 hektarı sülfür dü karbon ve 6286 hektarı dahi sülfü karbonat ile müdafaa ve muhafaza edilmiş ve diğer taraftan 1882 senesinde 28,012 ve ertesine sene hemen iki katı (sütun 3) olarak 52,777 adet yeniden Amerikan üzüm çubuğu dikilmiştir ki bunlar hap hastalığa karşı mukavemetin derece-i sürümünü tayin ve irâe eyleyler.

Terakkıyat böyle süratle devam edecek olur ise eyâlât-ı cenubiyenin ecnebi kürümü sayesinde az vakit içinde saadethâl kadimini yine iktisab eyleyeceğinde şübhe yoktur. “ Paris Ticaret Odası gazetesi”.

İlânât

Rumeli Şimendüferleri İttisak Hattı Kumpanyası tarafından

Rumeli Şimendüferleri İttisak hatlarının ameliyât-ı tarabiye ve ve duvar ve taş kırıntıları ferşi ameliyatının parça parça münâsafa ve ihalesi atide muharrer mehil dâhilinde icra olunacağı mültezimlere beyan olunur.

Şöyle ki Belve ve Vafaral hattı münakasası alafiranga Temmuz'un 1'nden 10'una kadar icra olunacaktır.

Üsküb'den Varna'ya kadar olan hattın münâkasası alafiranga Temmuz'un 5'inden 15'ine kadar icra olunacaktır.

Gelecek Haziiran'ın 17'nci Cuma İrtesi gününden itibâren tâlibler her gün alafiranga sabahleyin saat 10'dan akşamın saat 4'üne kadar şirketin Beyoğlu'nda tiyatro zakağında 1 numaralı idârehânesinde plan dahi ve haritalardan ve şartnâme ile mukâvelât ve evrak-ı saireden kesb-i malumat edebilirler.

Talibler şirket tarafından teklif olunan fiyat üzerine % 1 miktar nisbetinde şerait arzıyla sâlifü'z-zikr-i eyyamda tebliğ ve her bir hat için Temmuz'un 10'nundan 15'ine kadar tevârih-i malumede ita edeceklerdir. Şirket kendisine arz olunan tekliflerden dilediğini intihab ve kabule muhtardır.

Parça parça ameliyatın münâkasasına duhul edenler tarafından şirketin tayin edeceği sandığa nakden veyahut şirketin istediği tahvilattan teminat akçesi vaz olunacak

ve iş bu teminat akçesi her bir parça ameliyetin masarîf-ı muhammenesi miktarının % 5'i nisbetinde olacaktır. İmza. Şimendüferler inşaatıyla işletme şirketi.

Küin Yani Kraliçe Nâm

İngiliz Sigorta Kumpanyası Sermayesi

2.000.000 İngiliz Lirası.

Drsaadet'te acentesi mösyö Vebtal. İstanbul'da Vebtal hanında ve Galata'da Aleksidi hanında numro 20.

[Sahife 6](sütun 1)

Galata Borsası (22 Haziran). Kambiyo Fiyatı

Osmanlı Lirası ile

110 10 Londra Üç ay vade ile banka üzerine

110 35 “ “ “ tüccar “

111 25 “ Çek

Frank

22 75 Paris Üç ay vade ile banka üzerine

22 82 “ “ “ tüccar

22 60 “ Çek

Florin

11 27 Viyana Üç ay vade ile banka üzerine

11 15 “ Çek

Mark

18 45 Berlin üç ay vade ile banka üzerine

18 25 “ Çek

Ruble

11 13 Hocabey Çek

(Londra Herald Matbaasında tab' olunmuştur)

2.15.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 16.
Numro 16 (Pazartesi) 22 Şevval 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare... Ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl-i Ticariye ve Mâliye

Rumel'nin yeni buğday mahsulü gelmeğe başlamış olup 58–60 liralık güzel mallar görülmüştür.

Rumeli vilayetinden varid olan haberler yağmurların kesretinden dolayı şikâyatı mutazammındır. Marmara sevahilinden yazıldığına nazaran yaz mezruatı ziyadesiyle bozulmuş ve mısır mahsulü hemen olmamış gibi görünüyor.

Karadeniz sevhilinde gelen haberlere göre mısır mahsulü evsat derecede olup findık mahsulâtı Giresun'da iyice görüldüğü halde Trabzon'da sene-i sabıkaya nisbeten az olacağını müşardır.

Sisam mahsulâtının yaz mezruatı menuniyeti mucib olacak derecede görülmektedir. Kesrat bâran alelumum Anadolu vilayetine fevkalade mazarrat ve hasaratı müeddi olduğu gibi Konya'dan haber verildiğine göre bu sene mahsulâtının ale's-seviye bozulduğu ve hususuyla afyon mahsulü bilküllüye hasar-dide olduğu malumumuz olmuştur.

Piiyasamızındurgunluğu hâlâ devamediyor. Emtia-i ecnebiye üzerine işler pek nadir olup yalnız birkaç komisyoncular ufak tefek sipariş işleriyle meşgul olmaktadır. Ancak 15 güne kadar Anadolu ve civarımız yolcuları mal almak için gelmeğe başlayacaklarından muâmelata yeniden keremiyet geleceği me'muldür.

İhracatımıza gelince hoşnut olacak bir halde değildir. İpek ve yapağı ve kendir vesaire hepsi bir karardadır. Bilakis afyon üzerine bu ara piyasanın işlek olmasına nazaran mahsul-i mezkûr hakkında evvelce olan keşfiyatımızın tahakkuk etmekte olduğu maalmemnuniye müşâhede etmektedir.

(sütun 2) Cehri için pek çok sipariş vardır. Ancak sene-i hâliye nihayetinden mukaddem tiftik muâmelesinin açılacağını memul etmediğimizi müteessifen beyan ederiz.

Belve ile Vakerel noktaları bâyininde hatte't-tesâfuk ameliyat inşaaiyyesine Temmuz'un 29'ncü günü resm-i mutâdın icrasıyla bedee ve şuru' olunmuştur. Ve Batalis şirketine ihale kılınan aksâm-ı muhtelifi gelecek 1886 senesi Haziranı ibtidasında ikmâl kılınacaktır. Evvelce dahi beyan olunduğu üzere hatt-ı mezkûr ameliyat-ı inşaaiyyesine mübâşeret olunmasıyla memleketimizin muhafaza-i hukuk zımında tedabir-i mukteziyyenin ittihazı ehem ve elzem olduğundan iş bu mesele-i hayatiye üzerine devlet-i aliyyemizin mihâm-ı umur hakkında meşhud ve müsellem olan dikkat-i nazarını yine davete müsâraat ederiz.

Tütün rejisi hisselerini fûruht etmek maksadı ile teşekkül eden sendika dağılmıştır. Mezkûr sendika heyeti tarafından yailan tahriratta reji hisselerinin % 33'ü 53 frank başla fûruht olup hisselerden baki kalan % 67'sinin işi deruhte ve iltizam eden sermayedârana âit bulunduğu beyan olunmuştur.

Romanya ve Muâhedat-ı Ticariye

Romanya devleti ile muâhede-i ticariyesi bulunmayan evletler memâlikinden Romanya'ya ithal olunan emtia-i ticariyenin kıymet takdiriyesi üzerine ahz edilen gümrük resminin % 50'ye kadar iblâğına dair olannizamnâme layıhası Romanya mebusan ve ayan meclisleri tarafından kabul ve tastik olunmuş olup nizmânâme-i mezkûr geçen mâh-ı Temmuz-ı frenginin 13'nden itibaren mevki-i icraya konulmuştur. Her ne kadar tedbir-i mezkur bilhassa Fransa'ya karşı ittihaz olunmuş ise de devlet-i aliyyemiz ile Sırbiiyenin **dahi** (**sütun 3**) Romanya ile ticaret muâhedeleri olmadığından anlara da şumulü olduğu bedihidir.

Fransa hükümeti iş bu karar münbahasından bi hakkın müteessir olarak Romanya'nınittihaz eylediği tedbir-i mebhüsuna karşı mukâbeşe-i bi'l-mesel kâidesinin icrasına kıyam eylemiştir. Romanya devletinin iş bu kararı âdete bir tarife muharebesi ilânı demek olduğundan her ne kadar bu misillü tedabirin ittihazı ale'l-umum ticarete muzır ise de tedbir-i mezkurdan müteessir ve muzdarip olan memleketlerin çaresiz hale münasip ve aynı esliha ile müsellehan hukukunu muhafaza eylemeleri tabiidir. Fransa'nın omanyaya'ya olan ihracatı ithalatından efsun bulunmasına nazaran mukâbele-i bi'l-mesel kâidesinin icrasıyla mutazarrır olması melhuz ve muhtemel ise de memleketimizin Romanya'ya olan ithalatı 14 milyondan ibaret olduğu halde ihracatımız 52 milyon raddesinde bulunduğundan Fransa'ya teşbih olunamayacağımıza binâi devlet-i aliyyemiz mukâbeleye kıyam ettiği takdirde bu pazarlıkta Romanya'nın aldanacağı zahir ve hüveydadır.

Mekteb-i Fünun-ı Bahriye

Sâye-i maarifvâye-i hazret-i şehriyârîde sefâin-i ticaret için kapudanlar yetiştirilmek maksad-ı hayr-ı marsadına mebni mekteb-i Fünun-ı Bahriye delili ve buna şübe olmak üzere Azap kapısında Eski Köprü kurbunda vâki nehâri mektebinin resm-i küşşadı mütaallık buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i tâcdarı mütetaza-yı münifinden bulunduğundan mâh-ı hâlin 8'ine musâdif olan geçen Pazartesi günü talebe kabul edileceği cihetle teba-i devlet-i aliyyeden etfal ve kapudanlarının nizâmat-ı esasiyyesine tevfikân mekteb-i mezbura yazılmalarına dairce nezaret-i celilesi cânibinden gönderilen ilân nüsha-i âhıramıza derc olunmuş idi.

[**Sahife 2**] (**sütun 1**) Mekteb-i mezkûrun tesisi hususu yerli sefâin ticaretin terakkisi nâbit-i hayriyyesi uğurunda devletçe mütevâliyen sarf olunan ikdamatta bir hatve dahi alındığına delil-i kavildir.

Geçende gazetemize derc edilmiş olan Dersaadet ticaret odası raportosu mündericatına nazaran mekteb-i mezburun lüzumu oda-i mezkûr canibinden ticaret nezaret-i celilesine evvelce işâ kılınmış olduğu gibi nezaret-i müşârun-ileyha ve irade-i umumiyyesinin lâ yankati ibrâm ve ikdamı sayesinde nihayetü'l-emr tesis ve küşadına zaferyâb olunduğu maalmemnuniye müşâhede olunmuştur.

Floksara

Floksara hakkında cânib-i şûra-yı devletten verilüp ticaret nezaret-i celilesine tebliğ kılınan kararın hüküm ve mündericatı bağ sahiplerinin muvafakat ve rızaları olmaksızın hasta kütüklerin mahv ve tahribi hakkında floksara komisyonunun vuku bulan teklifi şûra-yı devletçe kabul olunmadığını ve beyan olunan tedbirin icrası he halde bağ sahiplerinin tahsii ruzalarına mütevakkıf bulunduğu müfid ve mutazammındır.

İş bu hastalığın men-i sirayeti zımnında vuku bulacak masarıfa karşılık olmak üzere istenilen tahsisat madesine gelince henüz bâb-ı âli cânibinden buna dair bir karar verilmemiş olduğu halde mamafih ilcât havale itbâan tedabir-i muktaziyenin devam ve icrasına ticaret nezaret-i celilesince bezl-i mesai buyurulacağı ma'l-memnuniye malumumuz olmuştur.

Abonelerimizin birinden aldığımız zîrde muharrer bir varaka üzerine karâimizin dikkayini celb ile beraber işte bir aya karib müddetten beri ve hastalığın vücudu resmen haber verildiği halde henüz tahkikat ve müzâkerâtla imRar-ı vakt olduğunu be tekrar beyana müsâraat ederiz. Bir belie-i azimeye sebebiyet vermemek istenilir ise hemen ve bilâ üfâte-i vakt-i tedabir-i ciddiye ve esasiyeye teşebbüs olunmak elzem ve pek muktezidir. Zira iş bu muharreb böceklerin kanatlanacakları yakın olup artık o zaman ittihaz olunacak tedabirin vakti geçmiş olacağından hükümsüz kalacağı tarifden mütağnidir.

Dersaadet Billur Fabrikası

Beykoz havalisinde fabrika inşasıyla Avrupakâri eşya-yı zücaciye imal etmek üzere tüccardan teba-i devlet-i aliyyeden Moşun Loy efendi'ye 10 sene müddetle itâ buyrulan imtiyaz fermân-ı âlisi ahkâmına tevfikân Efendi-i mûma-ileyh mezkûr fabrika ebniyesinin Paşabahçe'sinde vâsi bir arazi üzerinde inşasına mübâşeret eylediği ve kariben hitam bu (**sütun 2**) larak muâmelata başlayacağı ma'l-memnun istihbar kılınmıştır.

İş bu fabrikada hariçten memâlik-i mahrusa-i şâhaneye ithal olunan cam ve billura mütaallık her nevi eşya imal olunacağı gibi bu babda memalik-i ecnebiyede mevcut olan bu misillü fabrikalar mertebesinde bulundurulması zımında sahib-i imtiyaz mumâ-ileyhin teşkiline muvaffak olduğu kumpanya tarafından imkân derecesinde bezl-i sa'y ve gayret olunacağı mervidir.

Mûma-ileyh iş bu tesisa-ı sanaiyyesinde sâye-i hükümet-i seniyyede pek çok muâfiyete nâil olmuştur şöyleki; fabrika-i mezkûr mamulâtı memalik-i mahrusa-i iskelelerine bilâ resm gümrük sevk ve ithal olunacağı misillü fabrikanın lüzumu için ilk evvel hariçten celbolunacak âlat ve edevat dahi resm-i gümrükten muaf tutulacak ve arazi-i miriyyede bulunacak şişe toprağı meccanen ahz ve sarf idebilecek ve buna mümâsil müsâadat-ı sâireye mazhar olmuştur.

Mâma-ileyh Loy Efendiye ita buyurulan iş bu imtiyaz padişah-ı terakkıperver efendimiz hazretlerinin memâlik-i mahrusa-i şâhanelerinde hiref ve sanayin tervic ve terakkısı hakkındaki olan efkâr ve imâl-i seniyyelerine bir delil-i cedid ve alenidir. Binâenaleyh yerli sermayedarımızın ciddi ve hakiki bir teşebbüsâtı oduğu halde ticaretnezaret-i celilesiyle idare-i umumiyyesi canibinden ezher cihet-i nâil teşvik ve terğib olacakları gibi işlerince teshilât-ı lâzıme-i mümkününe itâ kılınacağı tarafımızdan kaviyyen temin olunabilir.

Dersaadet Tütün Rejisi İdaresi

Mevsuk mahalden aldığımız malumata nazaran tütün rejisinin bilâ müdir-i umumi idare olunması teklifi ber taraf olup müdür-i umumiyenin tayini maddesine gelince bazı gaztelerin neşriyatına rağmen bu babda henüz bir karar itâ olunmamış olduğu ve vâkia mösyö Oboynu ile daha birçok zevat idare-i mezkure müdüriyetine namzed kayd olunmuşlar ise de el yevm bunlardan hiç birinin müdüriyet-i mezkureye intihab olunmadığı cümle-i tahkikatımızdandır.

Dersaadet Emniyet Sandığı

Rüfekamızdan bazıları emlâk ve arazi üzerine akçe ikraz edebilmek için sandık-ı mezbur tarafından vuku bulan teklifin şâra-yı devlet canibinden kabul olunduğunu yazmışlar ise de aldığımız malumata göre bu babda henüz bir karar verilmemiştir.

Sandık-ı mezkûrun iş bu teklifi hakkında şura-yı devletin teni ve ihtiraz ile muâmele (**sütun 3**) si pek becadır. Çünkü sandığın mevcut olan sermayesi miktarına nazaran emlak ve arazi üzerine cesim muamele edemeyeceğinden başka emvâl-i gayr-ı

menkule hakkında mevzu olan nizâmat-ı devlet-i âliye derpîş nazar olunduğu halde sandık sermayesi giriftar-ı be talan olabileceğinden müddet-i kalile zarfında idare-i mezkurenin inhilalini mucib olacağı ihtimâlatından baid değildir. Binaenaleyh sandığın nizamnâme-i cedidenin kabul ve tasdiki ile beraber mücevherat vesair zî kıymet eşya rehin ile edilecek ikrazata muhassıs olan sermayesinden ayrı olarak emvâl-i gayr-ı menkule üzerine verilecek ikrazata mahsus başkaca sermayenin tedariki için hükümet-i seniyyece bir tedbir aranması ehem ve muktezidir.

Efkârımızca takâüd sandığı semayesi bu maksada istimâl edebilir. Ve bu vechle hem takaüd sandığı akçesi ecnebi bankalarından daha enfa suretle emniyet sandığına ikraz olunur ve hemde sermayesi külliyyetli ve cesim olması hasebiyle (takriben 250-300.000 lira kadar takdir olunur) piyasamız muâmelatına bir derece medar olacağından başka emniyet sandığı gibi câlib-i itibar ve emniyet olan bir idare marifetiyle arazi ve emlak üzerine istikraz etmek teshilatı sayesinde sayesinde Dersaadet'te emvâl-i gayr-ı menkulenin kıymet ve itibarı tezayüd ve terakki eyleyecektir. İş bu efkârımızın tetkik ve mütalaası için taalluk ettiği merci-i mahsusuna tavsiye olunur.

Yerli Dakik

Memalik-i Osmaniye'de ithal olunan ecnebi dakikler ile rekabet eylemek mümkün olamadığından dâhil-i memalikte bulunana değirmenlerinin bir hâl-i dişvar ve müşekkele uğramış olub hükümet-i seniyyenin lütuf ve inayetine muhtac olduklarından lâzım gelen tedabirin ittihaz buyurulması hususunun istirhamına icra-yı vesatet kılınması Dersaadet'de bulunan un değirmenleri ashabı ticaret odasına bi'l-müracaa istida etmiş olduklarını geçende yazmıştık.

Hususu mezkur ol vechle oda-i mezkur tarafından ticaret nezaret-i celilesine inha ve nezaret-i müşârun-ileyha canibinden dahi bâb-ı âliye arz olunmuş olmağla bu kere bâb-ı âli cânib-i sâmisinden şerefsüdur eden tezkere-i cevabide memalik-i mahrusa-i şâhane iskeleleri bâyininde nakl olunan yerli dakik ve ahairden istifa olunan gümrük resminin umum dâhili gümrüklerin ilgasıyla beraber kaldırılacağı ve ecanibden vürud eden dakik ve zahairden alınan resmin zammı maddesine gelince rüsumat emanet-i aliyyesine işâr-ı keyfiyet olunmuş olup gümrük tarifelerinin tetkik ve tadili derdest bulunduğu hasebiyle arzu olunan maksadın husule geleceği beyan ve tebşir buyurulmuştur.

***

[Sahife 3] (sütun 1)

1299 senesi Martı ibtidasından Şubat'ı nihayetine değin bir sene zarfında memalik-i mahrusa-i şâhanenin ithalat ve ihracatını mübeyyin istatistik cetvelidir.

[Geniş bilgi için [Sahife 3] (sütun 1)]

99 Senesi İhracat	İthalat
1.239.020.127	1.975.784.035 Guruş
98 Senesi İhracat	İthalat
1.096.448.960	2.019.242.923 Guruş

Bâlada münderic olan cetveldən müsteban olduğu üzere 99 senesi ihracatında sene-i sâbıkaya nisbetle 142.571.467 guruş fazla auhur ettiği halde ithalatında 43.458.688 guruş noksan bulunduğu anlaşılıyor. Ancak zikr olunan fark ve noksanın hakiki olup olmadığı anlamak faideden hali değildir. Geçen senenin istatistik cetvelleri bundan 23 sene mukaddem yapılmış olan ve şimdikine nisbetle kıymet-i takdiriyesinde % 50 fark bulunan tarifeler zerine tanzim olunmuş olduğu nazar-ı mütâlâya alındığı halde emtia-i ticariyenin bazısından kıymetlerinin ekser % 22'si nisbetinde resm-i gümrük istifa kılınmış olduğunu zahir olacağı gibi âhıran tanzim olunan istatistikler ise kıymet-i takdiriye üzerine % 8 gümrük istifası kaidesine tatbikan tanzim olunmuş olmasına ve kâide-i mezburenin 99 senesinden itibaren icrasından beri ithal edilen emtianın takriben % 80'i ana tabi oluo ol esas üzerine kayd ve kabul edildiğine ve taarrüfe-i atika üzerine takdir edilen eşya istisna kılındığı halde ithalatın hemen % 60'ından kıymet-i hâliyesi üzerine yine eski tarrüfelere nisbeten gayet dün olarak hesap ve kayd olunup yüzde yalnız sekiz resm-i gümrük istifa kılınmış idüğüne nazaran sene-i sâbika ithalat ve gümrük varidatı ile ahiren tanzim olunan (sütun 2) istatistikler bayininde görülen fark ve tefavünün esbâb-ı mezkureden neşet eylediği pek kolay anlaşılır. Binaenaleyh memâlik-i mahrusa ithalatı tenakus etmedikden başka bilakis tezayüd eylemiştir. Şöyle ki tarifesi tenzil olunan emtia-i ticariye kıymeti 1.200.000.000 takdir ve şimdiki ile bundan 23 sene evvelki eşya kıymeti bâyinindeki fark ve tefavüt en aşağı % 18 nisbetinde farz olunduğu halde sene-i sâbıkaya nazaran ithalatta takriben 216 milyon kadar fark görüleceğine mebni bundan istatistik-i mezkûrda gösterilen 43 milyon noksan tenzil olundukda yine ithalat kısmında 172 milyon bir fazla müşahede olunmaktadır. Bundan başka rüsumat emanet-i aliyyesinden neşr edilen cedveller dikkatle mütalaa olunduğu takdirde bu hususta katan şekk ve şübhe bırakılmamakta ve

bu halde kıymeti tenezzül eden bazı eşyanın sıkleti bir kararda kalup bazen tezayüd ediyor ise de tedenni ettiği pek nadirdir. (mâbadı var)

Mütenevvia

Ekseriyet üzere Avusturya'dan memâlik-i Osmaniye'ye ithal olunan hazır elbiseden ahz olunacak resm-i gümrük hakkında devlet-i aliyye ve Avusturya hükümeti murahhasları bâyininde mübâhasad-ı şedide cereyanından sonra hazır elbiseden % 10 resm alınmasına (**sütun 3**) tarfeyn bâyininde ittifâk-ı âra hâsıl olduğu mahalli gazetelerinde okunmuş ise de aldığımız malumata nazaran şimdiye değin bu husus hakkında bir güne ittifak husule gelmiş olmayup hazır elbiseden % 15 resm-i gümrük istifa olunmasını talede murahhaslarımız tarafından bi hakkın israr olunmaktadır.

Yerli sanayimizde devlet-i aliyyemizin fevkalade sahabet ve himayesine sezavar bulunmasına nazaran hazır elbise üzerine % 15 resm-i gümrük konulsa bile yine fahiş add olunamaz. Çünkü aded itibarıyla memalik-i Osmaniye'ye ithal olunan hazır elbise ve roba adedi98 senesinde 113,000 iken 99 senesinde 158000 adede iblağ olduğundan o nisbette yerli sanatkârımızın sefaleti dahi artmış olduğu bedihidir.

Ticaret-i milliyemizin muhafaza-i hukuku hakkında gösterdikleri hamiyet ve gayretlerinden dolayı murahhaslarımızı tebrik ederiz.

***

Bu mübayede mukim devlet-i aliyye baş şebenderliğinden hariciye nezaret-i celilesine irsal kılınan bir kıta raporto mündericatına nazaran hükümet-i seniyye canibinden vaz olunan memnuiyetin hilafında olarak birçok arap atlarının İran sınırına gizlice geçirildiği ve bundan İran Körfezi tarikiyle Hindistan'a nakl olunduğu anlaşılmıştır.

Mezkûr rapor üzerine dâhiliye nezaret-i [Sahife 4] (sütun 1) celilesi canibinden Bağdat vilayetine telgrafnâme-i mahsus keşidesiyle memnuiyete dair olan evâmir-i tenbihat-ı sâbıka şediden tekid edilmiş ve hilâf-ı emr hareketin men-i vukuu zımnında takayyüdât-ı lâzıma icrasıyla mütecasir olanlar ele geçtikleri halde hayvanları zabt ve buldukları mahalde fûruht olunması emr ve tenbih kılınmıştır.

Kaçak hususunu haber veripde tebeyyün ettirenlere ihbariyeye olmak üzere kaçak hayvanların satış bedelinin nısfı verilecektir.

***

Floksara için teşekkül eden fenni komisyonun talimat-ı cedideye bi'l-intizar tahkikat ve keşfiyet vakıasını Pendik'ten ileriye vardiırılmamış ve diğer taraftan hastalığın Maslah-k civarlarında dahi zuhur eylemiş olduğu tahakkuk etmiştir. Şûra-yı devlet canibinden bu babda verilen karara tevfikân musab olan nahallerde vâki bağlar ashabı floksara komisyonunun def-i maraz için teklif ettiği tedabir hakkında re'ylerini beyan eylemek üzere şehremaneti elilesi canibinden davet olanacak ve şimdilik muhâl-i muâba bir sıhiye kordonu altına alınacaktır.

***

Memalik-i Şahanede bir ziraat bankasının ihdasına dair olan tasavvurun nafia komisyon-ı âlisi canibinden redd olunduğu istihbar kılınmıştır.

***

Rüsumat emanet-i aliyyesinin talep ve arzusu üzerine hümrük dairelerinde meriyyü'-icra bulunan hamaliye tarifesine dair kaleme alınmış olan lâyhayı tetkik ve muâyene etmek için ticaret odası canibinden azasından mürekkeb bir komisyon teşkil edilmiştir.

Tarife-i hazıra tüccarımızın şikâyat-ı mütevâliyesini dâi bulunduğu cümleye malumdur.

***

İş bu hafta zarfında hubub eden şiddetli rüzgarlar sebebiyle kömür ve yemiş vesaire yüklü 10 kadar çekdirme Marmara Denzi'nde gark ve nâ bedid olduğu işitilmiştir.

***

İzmir ile Karataş arasındaki tramvay henüz icra olunmayan ameliyatının ikmal zımnında ashab-ı imtiyaz tarafından teminât-ı kaviyye irâe olunmadıkça hatt-ı mezkûrda araba işletilmesine müsaade olunmayacağına nafia nezaret-i celilesi canibinden karargir olduğu haber alınmıştır.

***

Demiryolu İltisak hattının ameliyatına dair olan haritalar ile keşif defteri Bank Osmanî vasıtasıyla Bâb-ı Âli'ye takdim olunup hükümet-i (sütun 2) seniyye canibinden kabul ve tastik olunduktan sonra iade kılınmıştır.

***

Memalik-i Osmaniye tütün rejisinin şehri Temmuz-ı Ruminin nısf-ı evveli satış hâsılatı şehri Haziran-ı Ruminin ilk 15 günlük hâsılatından 6000lira ziyade olarak 65,000 liraya bâliğ olmuştur.

Abonelerimizden bir zat tarafından aldığımız varakadır.

Kadıköy'ünde floksara hastalığı zuhur etmesinden nâşi Cezayir'de iş bu hastalığın defî zımnında ittihaz olunan tedabir hakkında gazetenizi okuyanlara malumat vermek faideden hali değildir zann ederim.

Fransa'da olduğu gibi bağlar düşmanın Cezayir kıtasına dahi er ve geç ve duhul edeceği haylice senelerden beri maznun idi. Bağ çubuklarının vesairenin Cezayir'e duhulünü men eden nizamnâmenin neşr ve ilanından pek çok evvel hastalığın men ve def sirayeti zımnında gayret ve basiretle muttasıf olan memurin-i mahalliye tarafından tedabir-i ihtiyatiye-i mümküneye teşebbüs olduğu müşahade olunmuştur. Mutabassırâne ittihaz olunan bunca tedabir-i ihtiyatiyyeye rağmen Fransa'da zuhur eden floksara yüzünden musab olup maişetlerini tedarik için şimal muhacirlerinden bazılarının Cezayir'de Kostantin eyaletine muzaf Filip ve Yel rıhtımına yanaşp çıktıkları birgün görülmüştür. Bunların huclarında bir demet asma çubuğu bulunduğu oradan geçmekte olan eyalet valisi sahibinin gözyaşlarına bakmıyarak muzır olan iş bu çubukları derhal yaktırmıştır. İlet-i müthişe-i mezkurenin Cezayir eyaletinden ekserisinde er nümâ-yı zuhur olduğu haberi pek çok defa herkesi havf ve telaşa kiriftar eylemiş ve sonra aslı olmadığı tahakkuk etmiş ise de Mansura eyaleti kurasından bir karyede nâgihan zuhur etmiş olduğu resmen ilan kılınmıştır. Musab olan bağlar 10 hektar araziyi müğtecaviz değil idi. Bâdi-i emirde mevzubahis olan mesele musab olmuş nukat-ı sairenin bulunup bulunmadığı meselesiydi. Çünkü bir düşmanın kuvvet tahassungâhı bilinmedikçe def ve izalesi mümkün olmadığı umur-ı malumedendir. Tahrirat-ı mezkure şimdi pek kolaydır. Elzem olan sürat ve isticaldir. Tecrübesi olan bir adam asma dallarının nedretiyle yapraklarının renginden floksara lekelerini bi's-suhule tanıyabilir. Ancak birkaç gün kadar cenub rüzgârları esecek olsa ol vakit iş başkalaşp yaprakların dökülüp kütüklerin neşv ü neması ağrılaşacağından mezkur lekeleri keşfetmek maddesi güçleşir. **(sütun 3)** Binaenaleyh hastalığın derhal mahz ve izalesine med ü sena olunmağa şâyan bir gayretle mübaşeret olunmuştur. Haşarat-ı müthişe henüz birkaç saat evvel zuhur etmiş iken hemen arazi-i musaba

hududu tahdit olunarak eftezde olan veyahut maznun bulunan kütükler sökülüp petrol gazı ile imha ve ihrak edilmiştir. Hastalığın emr-i indifai Oran eyaletinde müstahdem floksara maiyet müfettişlerinin vazifesinden bulunduğu halde hastalığın sirayetini teshil edecek ihtilat ve münâsebatın meni maddesinde muâvenet eylemek ve haşaratı peyda olduğu yerde mahv ve telef etmek üzere mezkyure acalaten asker bölükleri dahi sevk olmuştur.

Fransa ticaret nezareti tarafından murahhas memurlar müstameratın mesai ve ikdamatına imdad ve iane ediyorlar. Bu sırada eyalet-i mezkurede bağ sahiplerinden başlıcaları bir sendika heyeti teşkil etmiştir. İttihad eden bunca kuvve-i fiâlenin müsemmer ve müesser olacağı bî rey ve kemandır. Hükümet ile matbuat bu uğurda bezl-i cehd ve say etmek için müsabaka ve murakabe eylemektedirler. Bir mâh zarfında musab olan bir noktayı haber veren bir kimseye 50 frak ikramiye ita kılınacağı müstamerat hükümeti tarafından vaad olunmuştur. Mahalli gazeteleri yeni zuhur etmiş bir floksarayı bi'l-etraf tarif ve hastalığın nişane ve imareleriyle esbab ve vesait indifaiyyesini mübeyyin ilannâmeler neşr ediyorlar. İş bu belie-i müthişe sirayet eder havf ve teleşi ile Cezayir kıtasına mahsus olarak floksara hakkında 83 senesi Mart'ında neşr olunan nizamnâme

Le 80 senesi Temmuz 12 v3 84 senesi Haziran 17 tarihlerinde sadır olan fermanlar ahkâmının kemâl-i dikkat ve şiddetle icrasına takayyüd ve ihtimam olunur nizâmat-ı mezkure ahkâmı illet-i mezkurenin h'in-i zuhurunda bağların bir nezaret-i şedide tahtına alınarak musab olan kütüklerin mahv ve izalesiyle toprağın tathir tanzifi zımında tedâbir-i lâzımının icraedilmesini velhasıl hastalığın Cezayir hududuna nakl eylemeğe vasıta olabilecek olan şeylerin duhullerinde fevkalade dikkat ve nezaret olunmasını natık ve mutazammındır.

Mamafih hastalık yumurtasında olduğu halde ezip telef etmek tedbiri yeni bir şey olmayıp İsviçre'de mezkûr illet muhâl-i muhtelifede zuhur etmi

Ş ise hastalık başladığı halde ittihaz olunan tedabir-i âcile ve müessere sayesinde kıta-i mezkure iş bu floksara beliiyesinden rehâyab olmuştur. Fransa'nın Poydudum eyaletinde mezkûr hastalık başlar başlamaz kütükler derhal sökülüp kökten nâ bedid edilmiştir.

Bâlada arz ve beyan olunan tafsilat emin ve mevsuk **[Sahife 5] (sütun 1)** menbalardan ahz ve istihsal edilmiş olmasıyla anlar üzerine müracca mahsusunun

nazar-ı dikkatini davet ederim. Hastalık daha yeni başlamış olduğu halde Cezayir’de kemâl-i muvaffakiyetle âsarı müşâhede olunan tedabire niçin memleketimizde iktifa ve iktida edilmemelidir? Hastalığın esbab-ı indifâiyyesini tehiye ve tanzim etmek hastalığa galebe etmek demektir.. Binaenaleyh hemen teşebbüs edelim fırsatı fevt etmeyelim

Havâdis-i Vilâyât

İzmir 227 Ten-mmuz. Piyasamız biraz kımıldıyor. Alelumum kürümü-i muâmelat devam üzere bulunup arasıra bu durgunluk gelmiş ise de pek az sürmüştür. Yeni mahsul tekrar inmeye başladı ve memnuniyeti mucib olacak bir suretle devam ediyor. Hususiyle arpa ve bakla külliyyet üzeredir. Arpanın kilesi cinsine göre 10 guruştan 12 guruşa olarak pek çok satıldı.

Mevcut buğday sarfiyat-ı mahalliyeye ancak kifayet edip ihracat için olan muâmelat mahdut ve pek cüziyyat kabilindedir. Afyon muâmelesi devam üzeredir. Geçen 15 gün zarfında 180 sepet kadar çekisi 85 guruştan 100 guruşa kadar satış olmuştur. Fiyat kavidir. Palamuta gelince kantarı 95 guruştan 108 guruşa kadar İngiltere sarfiyatı için satışımız ve ihracatımız olmuştur. Yeni üzüm mahsulüne bekleniyor. İş bu mahsul geçen seneye nisbetle mütesavi. Ol miktar olmaz ise bile pek de aşağı kalmayacağı memul olunuyor.

***

Ankara 25 Temmuz. Bu gün teknil olan 5 gün zarfında satılan titiğn miktarı 13100 kıyyeye bâliğ olmuştur. Geçen sene müddet-i mezkure zarfında 16500 kıyye fûruht olumuş idi. Satış mevsiminin ibtidasından itibaren şimdiye değin 277000 kıyye satılmıştır. Fiyatlat zayıf olup lira-yı Osmanî 100 guruş hesabıyla cinsine göre beher kıyyesi 14,5 ile 15,5 guruş bâyininde durmuştur.

Buğdayın kilesi 8–10 ve arpanınki 4–5 guruşdur. Yeni afyon mahsulü görünmüştür. İlk gelen mahsul 110–120 guruşa satılmış ise de şehir-i carinin 18’inden beri satıcıları fiyatını 120–125 guruşdan aşağı indirmiyorlar. Yapağın kıyyesi 10 4-4 kesireninki 18-24 cehreninki 20-7 6 . Sarı balmumunki 14–15 guruşa alınıyor. Dersaadet üzerine kambiyo fiyatı farkı beher lira-i Osmanî için 10–20 praedir.

(sütun 2) Muhâberat-ı Telgrafiye

Kastamonu 19 Temmuz. Piyasa büsbütün durgundur. İhracat ve ithalatımız yok gibidir. Lira-yı Osmanî 108 guruşla tiftiğin kıyyesini 14,5–15,5 16 guruşa alıcı yoktur. Tazminat-ı harbiyeye mahsuben tediyat devam ediyor.

Beğpazarı. Afyon fiyatı kıyyesi 123–126 ve 130 guruştan kavi duruyor. Tiftik fiyatı 20–16 15–15 guruşta olup zayıftır. (Lira-yı Osmanî 100 guruş hesabıyla)

***

Farnsa'da Berest limanının muâmelât-ı ticariyesine dair olarak geçen şşehr-i Nisan'ın 29'u tarihiyle müverrec vürud eden bir kıta rapordan mülhastır.

Berest şşehri ciddi olarak askeri ve bahri bir mevki olup 80.000 nüfusu havidir. Şşehr-i mezkûrda sanayi cüzi ise de mevcut olan birkaç adet dakik ve kâğıt ve sabun ve mum fabrikaları ilerilemiştir. Civar olan limanlarda çok sardalla fabrikaları vardır. Bu balık iki seneden beri az çıktığından fabrikalar evvelki gibi iş göremiyorlar. Ancak Lodrona'ada vaki bez fabrikası bu halde olmayıp fabrikanın başlıca mamulâtı yelken bezleri ile yatak ve çuval bezlerinden ibaretir. Ve hususiyle tersanelerimizin levamızıtatını ita eder. Şşehrimizin mahsulât-ı arzıyesi Yulaf ve Çavdardır. Ve arpa ve buğday ve siyah buğday ve ot ve külliyyetli patetes mahsulünden ibaret olup külliyyet üzere İngiltere'ye ithal olunur. Burada at ve hayvanat-ı saire külliyyet üzere yetiştirilir. Ve at yetiştirmek işi birkaç seneden beri pek çok ilerlemiş olup ashab-ı çiftlik bundan pek çok istifade ediyorlar. Sevahilimizde husule gelen ve ark tabir olunur nebat mukaddema fabrikalarda imal ediliyor idi. Mezkûr nebat sevahil ahalisinin menba-ı serveti iken Amerika'nın Peru'dan mezkûr nebat rekabet olunamıyacak derecede gayet ehven bir fiyatla gönderilmeğe başlandığından beri mezkûr fabrikalar şimdi kapanmıştır. Şşimal cihetinden iş bu limana külliyyetli hatab vürud eder.

***

1884 sene-i miladiyesi zarfında husule gelen ipek mahsulüne dairdir.

Liyon'daki ipek tacirlerinin sendikası dünyanın her cihetinde husule gelen ipek mahsulünün miktarını mübeyyin istatistik defter-i senevîsini tanzim ve ikmâl ile sene-i merkume zarfındaki hâsılat evvelki iki sene hasılatıyla muvazene edilmiştir.

(sütun 3)

Esam-i memalik-i garbi Avrupa

	Kilo 1882	Kilo 1883	Kilo 1884
Fransa Kors ve Cezayir	772,000	611,000	483000
İtalya	2370000	3200000	2810000
Avusturya-Macar	125000	180000	142000
İspanya	110000	95000	85000
	3377000	4086000	3520000

Şarki

Anadolu ve Bursa ⁵⁶	90000	180000	185000
Selanik-i galo	80000	110000	95000
Suriye	235000	290000	230000
Yunanistan	20000	20000	20000
	<u>425000</u>	<u>600000</u>	<u>530000</u>

Asyâ-yı Vüsta

Gürcistan ve İran	250000	250000	200000

Asyâ-yı Ülyâ

Çin ve Çangay	3402000	2121000	2680000
Kanton	10.520.000	900000	693000
Japon Yokohama	1436000	1150000	1484000
Hindistan Kalkute	456000	536000	208000
	<u>5346000</u>	<u>5112000</u>	<u>5065000</u>

Yekün-i Umumi   **9398000**   **10048000**   **9315000**

Muvazene-i mezbureye nazaran 1884 senesi zarfında husule gelen ipek mahsulü 83 senesine nisbetle % 7 noksan ise de ipek sarfiyatı sene-i sabıkaya nisbetle daha eksik

⁵⁶ Yalnız Bursa'da

olduğundan ipek fiyatı düşkün olup muâmelat-ı vâkıya göre % 10 nisbetinde tenezzül edecektir.

***

Tolça limanının muâmelat-ı ticariyesine dair olarak şehr-i Nisan'ın 23.ncü tarihiyle müerrah vürud eden bir kıta rapordan mehuzdur.

Zîrde münderiç cetvellerin tetkikatından nümâyan olacağı üzere memâlik-i Osmaniye'eden Tolça limanına sevk olunan ithalat çend nev-i mahsulât-ı tabiiyye-i araziye yani meyve ve sebze ve revgan-ı zeyt mahsulâtıyla sabun ve gön vesaire gibi iki üç nev-i mamulât-ı sanaiyyeden ibarettir. Limanımıza amed ve şedd eden sefain-i ticariye miktarına gelince ale'l-ıtlak ehemmiyeti olmadığı misillü hususiyle sefâin-i Osmayie nisbetle hiç mesabesinde. Sene-i hâliya mahsulâtı hakkında şimdilik daha bir şey denile **[Sahife 6] (sütun 1)** mez. Ancak mahsulât geçen seneye nisbetle mebzul olsa bile fakr ve zaruret içinde bulunan kura ahalisine yine büyük bir medar olamıyacaktır.

Hükümet-i mahalliye ahvâi hâzırayı bilmütâa en ziyade zara-dîde olan köylülere imdad ve îâne eylemeyi vaad eylemşdi. Fakat bu babda eyalet-i Kuvarnatori tarafından dermeyan olunan teklifat-ı dahiliye nezareti canibinden katiyen ve musırran reddedilmiş olduğundan hükümet-i mahalliye'nin vaad eylediği îânesine intizaren mevsim ziraatı kaçırmış olan köylüler yes ve fütur içinde kalmışlardır.

Tulça limanı ile memâlik-i Osmaniye bayininde vuku bulan ithalat ve ihracatı mübeyyin cetveldir.

İthalat

	Kilo	Kıymet-i Frank
Tuzlu Balık	1200	1080
Kırmızı Havyar	1164	1164
Taze Balık	148	370
İstiritye ve Madya vesaire	2921	1561
Kuru meyve	14089	6536
Yaş meyve	1799	909
Taze sebze	728	308

Şarab-ı âla	178	267
Tuzlu Zeytin	19836	9918
Revgan-ı zeyt	18305	27457
Sabun	5184	5184
İşlenmiş deri	290	2000
Pamuk mamulâtı evsat	141	600
Altun ve Gümüş meskûkât	102	23380
İp kendir	168	375
Eşya-yı muhtelif	638	2228

İhracat

Peynir	1071	1071
Fasulye	7300	1787
Buğday unu	252	151
İşlenmemiş Deri	1087	837
Eşya-yı muhtelif	1393	837

Muharrerât-ı Ticariye-i Ecnebiye

İngiltere-Mançester

Pamuk ipliği fabrikaları amelesinin tati işgal eylemesi piyasamızın kesb-i kuvvet etmesine yardım etmiştir. Fiyatlarda şimdikiye değin zikre şâyan bir tebeddülât yoktur. Ancak Hindistan'dan gelen haberlere nazaran yeni işler olacağı ve binâenaleyh fiyatların yükselmesi memuldür. İhracata mahsus iplikler pek az aranılmış ise de bazı cinslerinin ve hususuyla kalsın. Numaraların fiyatları cüzi artarak kavi kalmıştır. Bizlerin piyasası pek güzelbir kaviliktir. İhracata mahsus Amerika bezleri için müşteriler zuhur etmiş ise de mal (sütun 2) sahipleri peşinat istediklerinden işler cüziyyat kabilindedir. Basmalık beler yeniden aranılıyor fakat öyle külli ve cesim iş yoktur.

Devendi

Piyasa ağırdır mevsimin eyyam-ı tatiliyesi ve siparişlerin kılleti üzerine munzam olup piyasamız muâmelatına büsbütün durgunluk gelmiştir.

Leyd

Bu hafta işleri nisbetle iyice gitmiştir. Haylice aşağı cins mal ile karışık yün mensucattan ihracatımız oldu. Pamuk ipin ve keten mensucatu iyice işlektir.

Bredford

Piyasa durgundur. Tiftiğin libresini 14,5–16 penaya alıcısı yok gibidir. Yalnız Avustralya yapağı aranılıyor. Alesseviye siparişler parlak kumaşlar üzerine olduğundan bu sebepten nâşi yapağı nazar-ı itibardan düşmüştür.

Galata Borsası

Kambiyo Fiyatı Osmanlı Lirası ile

	111	Londra üç ay vade ile banka üzerine
30	110	“ “ tüccar “
20	111	“ Çek
Fransa Frank		
77	22	Paris üç ay vade ile banka üzerine
85	22	“ “ tüccar
72	22	“ Çek
Florin		
32	11	Viyana üç ay vade ile banka üzerine
20	11	“ Çek
Mark		
35	18	Berlin üç ay vade ile banka üzerine
22	18	“ Çek
Ruble		
20	11	Hocabey Çek

İskonto Fiyatları Yüzde

----	0	Bank Osmanî	00	2	İngiltere Bankası
----	4	Amsterdam bankası	50	3	Fransa “
----	5	İtalya Bankası	00	4	Berlin “

Faiz Fiyatı Yüzde

7-5 Esham üzerine İstikrazat

9-10 Emtia “

00 Eşya “

Esham ve Tahvilat Piyasası. Lira 100 guruş hasabıyla esham ve tahvilat-ı devlet

17 35 Eshâm-ı umumiye-i mübeddele tertib (D)

30 31 Tahvilat “ “ (A)

35 17 “ “ “ (B)

10 16 “ “ “ (S)

00 00 %90 faizli 100 liralık hazine tahvilatı

75 42 Rumeli şümendiferi

(Sütun 3)

İlânat

Hamidiye Ticaret Mektebi Müdüriyetinden

Zîr-i himaye-i hazret-i şehriyaride bulunan Hamidiye Ticaret mektebi deslerine gelecek ağustos'un 15.nci günü mübaşeret olunacağından mekteb-i mezburun nizamât-ı esasiyyesine tevfikân kayd olunmak arzusunda bulunan talebenin her gün saat 4'ten 9'a kadar Sultan Bayezıt'te ticaret nezaret-i celilesi ittisalinde vâki Hamidiye Mekteb-i Âlisi kitâbetine müracaat eylemeleri.

Ticaret Nezaretinden

Trabzon vilayeti dâhilinde Trebolu kazasında k'ain olup tüccardan Ali efendinin uhde-i iltizamında bâ irade-i seniyye imtiyazı fesh olunan Lahnas ve Kara Erik ve Kirlik ve Ağalık nâm-ı dört kıta ve yine kaza-yı mezkûrda vâki olup mukaddema cânib-i

mîriden imâl ve idare olunarak müahharan terk ve tadil olunmuş olan Eski Kirlik ve Akgöl ve Sade Küre ve Karibler ve Kandil Kaya ve Jojon ve Kara Burun ve Kân ve Seyle ve Ağırca nâm-ı 10 kıta ki ceman 14 kıta nühasmadenleri 45 sene müddet-i imtiyaziye ile imal edilmek ve bi'l-müzâyede takarrür edecek bedel-i maktu-ı seneviyeyi itâ eylemek ve hâsılat-ı vâkıâlarından % 5 rüsum-ı nisbiyesi aynen veyahut rayic vakitte tevfikân lirâ-yı Osmâni 100 guruş hesabıyla bedelen ita olunmak ve maadin-i mezkurenin imâli zımında tahsis kılınan ve harita-i mevkiyelerinde muharrer bulunan arazinin beher eski dönümü için senevi beşer pâre resm-i mukarrer itâ kılınmak şartı ve şerâit-i sâire ile deruhdesine tâlib olanların tarih-i ilanından 2 ay nihayetine kadar Dersaadet'te Orman ve Maadin meclisine ve mahallinde merkez vilayete müracaat eylemeleri veyahut tahiren beyan-ı keyfiyet etmeleri lazım geleceği ve müddet-i merkumadan sonra maadin-i mezkureye talip olacaklar hakkında muâmele-i nizamiyeikâ kılınacağı. Fî 13 Temmuz sene 301

Evkâf-ı Hümayun Canibinden

Evkâf-ı Hümayun hazinesinde mazbut cennetmekân Abdülmecit Han gazi tâbe serâhü hazretlerinin evkâf-ı Celileleri müstağlatından kaza_i Erbaa dahilinde Terkos kazasına tâbi Kur dağı ve Istranca mera ve ormanlarından meranın bedel-i aşâr ve rüsumât-ı sâiresi tâmül-i kadimesi ve vechle istifa edeceği ve ormanlardan fen memurunun tayin ve irâe edeceği ağaçlar kat olunup bundan başka ağaç kat edilmemek ve hususiyle Fatih zamanında kalma ağaçlar kat olunmamak şartıyla şeraiti malume-i saire ile bir seneliği cânib-i hazine-i evkâf-ı KHümayundan ihâle ve inzam kılınacağından bunların iltizamına talib olanların iş bu şehr-i Temmuz'n onuncu gününden şehr-i mezkurun 30. ncu gününe değin şehremaneti –inde Kordon evkâf-ı muhasebeciliği ile evkâf-ı Hümayun ve vâridât-ı umumiye idaresine müracaat eylemeleri.

Londra Herald Matbaasında Tab Olunmuştur.

2.16.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 17.
Numro 17 (Pazartesi) 6 Zilkade 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare .....ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl-i Ticariye ve Mâliye

Mahsulât-ı cedide vürud etmeğe başlamıştır. Anadolu'nun şimal ve cenub cihetlerinde vâki vilâyât mahsulâtı elverişli olup Rumeli mahsulâtı hadd ve vüsta mütecevizdir. Mâl-ı mübâyaası için Rumeli'nden bazı yolcular görünmekte ise de nadirattan madud olan birkaç işler istisna kılındığı halde ithalatımız pek durgundur. İhracatımız dahi işlek olmayup bir miktar afyon ile cehri muâmelatından ibarettir. Dersaadet tütün rejisi idaresini neşretmiş olduğu muvazanesine nazaran idare-i mezkurenin muâmelat-ı vâkıası alelumum hoşnudunu mucibdir. Bu babda gazetemizin

geçenki nüshalarından birinde keşfedilen satış miktarı idare-i mezkurenin temin-i bakasın azamin bulunacağı anlaşılır. Maliye memurları yetiştirmek üzere saye-imaarifvâye-i hazret-i padişâhide âsar-ı sabıkaya lâhika-i cemile olarak bir mekteb-i maliyenin küşadı musammem bulunduğu maalmemnuniye msmuumuz olmuştur. Böyle bir mektebin tesisi lüzumu zaten derkâr olup hususuyla âhıran devletçe ittihaz kılınan usul-i maliyenin mevki-i icraya ve vaziyetinden beri bir kat daha teşeddüt etmiş olduğundan iş bu eser-i nafianın dahi sâye-i muvafakıyyetvâye-i hazret-i tâcdârîde husul-i pezir olduğu mucib fahr ve şükrandır

İlm-i Servet Tatbikatı

Cümlenin malumu olduğu üzre kuyumcu esnafı çarşı-i kebirimizin en ileride ve zengin esnaftan biri iken yevmen feyevmen zeval ve inkıraza meyil ve inhitat edildiği ve esnaf-ı mezkure silkine dâhil olanların adedi daima ve müstemerren tedenni ve tenezül eylmekte olduğu nazar-ı tessüf (sütun 2) v etessürle meşhud ve malumumuz olduğundan nice nice muhtacın iyâl ve pederlerinin maişetine munhasır olan sanayi-i mezkurein ileride gayb-ı nâ bedid olmak derecesine varabilmesi ihtimalden baid değildir.

Memleketimizde bu aralık hükmetmekte olan killet-i muâmelat üzerine emtia-i ecnebiye rekabeti dahi zam ve ilave olunarak (emtia-i ecnebiye cinsi dûn ise de nail olduğu müsdaat sayesinde yerli emtiaya rekebet etmek derecesine varmıştır) esnaf-ı mezkurun bulunduğu hâl-i hazırını intac eylediği tarif ve beyandan müstağni olup asıl havf telaş edecek cihet şu dur ki bu hal ve gidişle sanayi-i mezkure dahi (nice emsalleri gibi) büsbütün iyadi-i ecanibe geçecek ve evkat hayf ve tessüfün faidesi olmayacaktır.

Esnaf-ı mezkuru teşkil eden şabât-ı muhtelifeden başlıcası kümüşçülük olup işciliğin ehveniyeti ve hüner ve sanat sayesinde haylice ve vüsat ve ehemmiyet kesb etmiş ve yerli mamulat-ı ecnebi mamulatıyla rekebet ederek rağbet ve rüçhaniyeti vekaye ve muhafaza ile dahil vilâyata ve hususuyla hatta-i Mısıryeye sevk ve ithal edilmekte ve ihracat vâkıaları tezyüd eylemekte müstait bulunmakta ise de sairî mamulat-ı dahiliyeden alındığı gibi sim ve mamulatından dahi % 8 dahlresm-i gümrük ahz olduğundan sanayi-i mezkurenin tevessü ve terakkisine hayliden hayli mani ve hail oluyor. İş bu resm hem gümüşün kıymet-i ticariyesinden ve ham de Dersaadet'te imal olunan eşyan kıymet-i sanaiyesinden istifa kılındığından sanayi-ii dâhiliye-i ve nefise dahi rüsum-ı muzafa ile mükellef bulunuyor.

Sanayi-i dâhiliyenin mahv-ı izmihlalini dâi olan bu halin tadili ve islahına bir çare aramak üzere esnaf-ı mezkur rûsumat-ı emanet-i aliyyesine bilmüracaâ gümüş ve mamulatından ahz olunan rûsum-ı dahiliyenin kaldırılmasına veyahut hiç olmazsa gümüşün kıymet-i ticariyesi itibarıyla % 8 resm alınmasını istida ve istirham eyledikleri cihetle emanet-i muma-ileyha canibinden dahi gümrük resm-i dahiliyesinde alelumum ilgası esasen kabul edilmiş olmağla hazine-i celilenin sai hali müsait olup karar-ı mezkur hükmü mevki-i icraya konulduğu takdirde ol zaman gümüş ve mamulatının dahi iş bu rûsumdan muaf olacakları cevabının itasıyla iktifa edilmiş ve ikinci teklifleri cevapsız bırakılmıştır. Bu halin neticesi gümüşçülerimmiz ecnebi ile rekabet edemeyeceğinden ya ihracatları büsbütün kasr-ı yed ve ferağat etmeye veyahut ehemmiyetten sakıt ve gayet kaba ve basit imlatıyl iştigal eylemeye mecbur olacakları cihetle işler bir kat daha kıllet ve netrete düşer olacağından birçok destgâhların mesdudiyeti ile bir takım daha mazlum ve mağdur fikranın peyda ve revga olmasına müncer olacaktır.

Memurumuzdan bazıları hükümet-i seniyyeye ibraz hüsn-i hizmet etmek zannıyla bu misüllü hususat hakkında zâhib oldukları zaimlrine dair bi'l-münasebe bazı mualatımızın arz ve beyanına cüret eyleriz. Şöyle k:

Memurin-i mumâ-ileyhim padişah dil-i Âgah efendimiz hazretleriyle vükelâ-yı fiham hazeratın efkâr-ı Celileleri hilafında olarak münafi-i hazine ile münâfi-i ahaliyi tefrik etmektedirler. Memurun merkeziyeden bedde ile karyede bulunan müdüriyete varıncaya kadar vâridat tahsilinden yani kendilerince sarf-i menafi-i hazineyi gözetmekten başka bir vazife ile iştigal etmeyip Şabât-ı saireden olan ve vazaifin dahi icrasıyla mükellef bulduklarını tefekkür bile etmemektedirler. Ancak menafi-i hazine ile menafi-i teba-i şâhane yekdiğriyle mütenazır ve müteselsil olup teba-i mütemevvil saadet-ment oldukca hazine-i devletin dahi [**Sahife 2**] (**sütun 1**) ol nisbetle sa-i halde ve itibar ve emniyeti mütezayid ve efun olacağı misüllü siyaseten dahi o nisbetle nüfuz ve haysiyet peyda edeceği emr-i tabiidir.

Mütekaddiminden zât-ı âli kaderin “bir devletin maliyesinin intizamı umur-ı siyasiyesinin tefevvuk ve hüsn-i cereyanını kâfil ve zamindir” deyu hitab-ı hikmet nisabın hakikat ve nefsu'l-emre muvafakatı fi zamana bedaheten zâhiir ve müsteban olmuştur. Çünkü zamanımızda nakid her şeyin asabı mesabesinde olup muhavver siyasiyat-ı ale'l-itlak celb ve tervic ticaret merkezinde dairdir. İmdi umur-ı maliyenin intizam ve itibarı çalışkan ve kâr-ı güzâr ahaliye mâlik olmağa mütevakkıf olduğu gibi

bunların dahi vakit ve zamanıyla bilâ rencide if[^]-yü rüsum ve tekâlif edebilmeleri için icra ettikleri sanatlarında teshilat ve müsaadata mazhar olarak mamulât-ı vâkıalarının semeresini ictina ve iktitafa nâil olmasına vabestedir. Ve bu ise itiraz kabul etmeyen hakikatten bulunduğu gayr-ı münkerdir.

İş bu müddeâmızın isbatı için emtia-i dâhiliyeden istifa kılınan ve hakkında bi'd- defaat mübâhasat cereyan eden % 8 gümrük resmini misal ittihaz edip resm-i mezkûrun ilgası maddesine bir dakika icraya konulmuş nazarıyla bakalım:

Vâkıa suret-i zâhirede hazine-i celilenin senevî 400,000 lira varidattan mahrum edilir gibi görünecek ise de hakikatinde öyle olmayıp evvela ihracat gereği gibi kesb-i vüsat ve revac ederek sâniyen mamulât-ı dâhiliye serbestce memâlik-i şâhanenin bir ucundan diğere seyr ve tedavül edeceğinden her yerde hemcins olan mamulât-ı ecnebiye ile rekabet etmeğe muktedir olacak ve erbab-ı sanayimiz rüsum-ı dâhiliyeden kurtularak ihtiyacat-ı mahlliyeden başka memâlik-i mahrusa-i şâhanenin aksâm-ı sâiresi levazımına dahi kifayet edecek kadar eşya imaline cüret ve cesaret ettikten başka memalik-i ecnebiyeye dahi mamulât ithaline sy ve gayret eyleyecektir.

Memalik-i şâhanenin aksâm-ı muhtelifesiyle icra kılınacak mübâdeleden husule gelen kâ ve temettu beldemiz dâhilinde kalıp havâic-i ibtidaiyyemiz lüzumu olan emtia mamulat dâhilde imal olunabileceğine mebni ecnebiye haracgüzar olmaktan kurtulacağımızdan ve köylümüz ile sanatkar ve tüccarımız mahsulat ve mamulat ve emtiasını sarf ve fûruht edebileceğinden işlr tekessür ve tezayüd edeceği gibi işçi ve ameleye muamelat açılacağından kendilerinin sebep-i refah ve saadeti olan devletin vergi ve rüsumatını bilâ rencide vakt-i zamanıyla sevine sevine itâ ve tediyyeye şita3ban olacakları cihetle hazinenin fedakarlığı add olunan ve her yerde merdud ve mahkumun bih olan rüsum-ı dahiliyenin ilgasıyla (**sütun 2**) hazine varidatına zeval ve nakîse terettüb etmekten başka bilakis muvazenesinde fazla ve terakki nümâyan olacağı ednâ mütalaa ile zahir olur bir hakikattir.

Dahili gümrük resmi gibi sanayi ve ticaretimizin tevessu ve terakkisine mâni olan rüsum-ı saire dahi buna mukayyes olarak teshilat ve müsaadat itâ olundukça ve mevani-i müüşkilat def⁷ ve izale edildikçe o nisbetle asarı muâmelat-ı nassın keremiyet ve kesretinde müşahede olunacağı ve servet ve saadet-i milliyeyi müntec ve milletin saadetinden ise en ibtida devlet müstefid ve müntefi olacağı umur-ı müslimedendir.. Çünkü devlet rüsum ve teklifin bi's-suhul hazineye vürudunu müşahade eyledikde umu

nafia ile terbiye-i milliyeye ve emniyet-i umumiyenin uhafazasına ve hususyla siyaset-i hariciyesinin muhafazası için asakir-i şahanenin bir katt daha teksir ve tanzimine lüzum görünen masarîfın tedarik ve itasında asla zahmet çekmeyecektir.

Menaf-i hakikiyesini cidden tanıyan devletlerin ittihaz ve itibar edeceği usul ve kavaid bunlardan ibaret olup metbı müfahhamamız pâdişah-ı hakayikşinas efendimiz ile zimam-ı umur-ı devletin yed-i iktidarlarına tevdi buyurulmuş olan vezir Flatun naziri Sait Paşa hazretlerinin nahbe-i imal ve efkârları iş bu emr-i ehemin husulü cihetine matuf ve münhasır bulunduğundan her sınıf ve derecede bulunan memurların dahi metbu âmirlerinin iş bu fikr-i celilleri ile mütecelli bulunmaları en ziyade istek ve arzu olunan ihtiyacatımızdandır.

Bahsimizin kuyumcular ve gümüşçüler ahvaline hasr olunuşu bu hususun derdest olan mesailden bulunmasına mebni olup yoksa hersınıf sanayi ve ticaret ve ziraatın terakkî ve tevessü edebilmeleri için müsaidata muhtaç oldukları izade-i kayd ihtiyacıdır. Veli nimet-i bî minnet Padişah-ı terakkîperver efendimiz hazretlerinin sanayi ve ticaret ve ziraatın mazhar-ı müsaadat olması hakkında niyât-ı hayriyyat-ı şahaneri nice nice delail ile isbat ve irae buyurulmuş ve âsar-ı ibtidaiyesi müşâhede olunmağa başlamış olduğundan maksat-ı matluba vasıl olmak için iş bu meslekte devam etmemize meydanda bir güne mani va hail olmadığı herkesin malumudur.

Memalik-i Şâhane İthalatı

Memalik-i şahanede emtia-i ecnebiyenin teksir ve tervic ithalatı zımında eşya ve mamulâtın fiyat ve mehiyetini mübeyyin cetvel ve tarinamelerin külliyyet üzere olmayup Türkçe ve Rumca lisanlarında matbu olarak ranzim edilmesine mütevakkıf olduğu Selanik'te müctemia-i Amerika (**sütun 3**) konsolosunun hükümetine vermiş olduğu raportu mündericatından bulunmuştur.

Konsolos mûma-ileyhin fikrince zikr olunan cetvel ve tarifnâmeler herkesin mütalaa güzârı olacağından netayic-i memule maa ziyade husul-pezir olacağı ve hususiyle ikmal ve islah edilmiş olan şimdiki âlat-ı ziraiyyenin memleketlerinin âlat-ı kadime-i ziraiyyelerine nisbetle tefevvuk ve rüçhanı ale'l-umum takdir ve itiraf olunmakta olduğundan âlat-ı mezkurenin tebdil ve istimaline erbab-ı felehet ve ziraatın meyl ve rağbeti gittikçe terakki ve tezayüd edeceği memuldür.

Kayserye Postası

Ankara ile Kayseriye arasında bundan bir sene mukaddem hükümet postasını nehb ve garet eden sâriklar ahz ü greft olunarak emvâl-i mesruka istirdad kılınmış ise de el yevm sahiplerine teslim ve iâde olunmamıştır.

Ashab-ı hukuk bu madde hakkında verilecek kararın istihsali zımında şimdiğe değin etmiş oldukları teşebbüsatin semeresiz kaldığını görerek kat-ı ümit olmağa başlamışlardır.

Bu husus hakkında posta nezaret-i aliyyesi canibinden gösterilen tehhurun sebep ve hikmeti anlaşılamiyor. Ashab-ı hukukun sirkat-i mebhuse vâkıasından dolayı mutazarrır oldukları halde bir de akçe faizi yüzünden zarar-dide olmaları muvafık-ı adl ve hakkaniyet olmadığı gibi bu hal posta idaremiz hakkında emniyet-i umumiyenin ziyamı müeddi olabileceğinden husus-ı mezkûrun bir an evvel tesviyesi cihetine ne derece ikdam olursa becadır.

Floksara

Floksarahastalığının def ve izalesi esbab ve tedabirini mübeyyin ticaret nezaret-i celilesi canibinden tanzim olunmuş olan layiha encümen-i hass-ı vükelaca tetkik ve mütalaa olunmuş olmasıyla ol babda ittihaz olunacak tedabirin icraat ve ameliyetına nezaret eylemek üzere bu işte hususiyeti haiz olan mahir ve mütefennin bir zatın bi'l-intihab Avrupa'dan hemen celb ve ihzar olunmasına karar verildiği gibi musab olan mahaller bağlarının tedavisi zımında lüzumu olan ecza-yı kimyeviyeenin tedarik ve irsali için Paris sefaret-i seniyyesi vesatatiyle sipariş emri verilmiştir. İllet-i mezkurenin men-i sirayet ve indifai hakkında devlet-i aliyyemiz tarafından gösterilen hemamat ve mesaişükraniyet-i umumiyyeye sezavar olduğu müstağni-i ani'l-beyandır.

[Sahife 3] (sütun 1) 16 Numaralı Gazetemizin Gümrük İstatistikînden Mâbaad

Nüsha-i ahıramızda 99 senesi zarfında memalik-i şahaneye ithal olunan emtia-i ticariyenin miktarı tedenni değil tezayüd ve tekessür eylemiş olduğunu göstermiştik. Bu bahsimizi müeyyid olmak üzere ithalat-ı umumiyeimizin hemen 8/7'si nisbetinde olup seneteyn-i ahırateyn zarfında ithal kılınan başlıca 15 nevi emtia-i muhtelifenin muvazenesini ber vech-i âti derc ederiz.

Velhası cetvel-i mezkûr hülasa olundğu halde adât-ı âtiye istihsal kılınır. Şöyleki:

1298 İthalatı.	1298 İthalatı.	1298 İthalatında noksan ve fazla
Adedi bin hesabıyla	Adedi bin hesabıyla	Fark ve tefellüt
119956	169047 Kıyye	49088 Fazla
3116	39469 Top	8300 Fazla
27415	32818 Metro	5403 Fazla
1074	1055 Sandık	24 Noksan
788	1042 Düzin	253 Noksan
1442993	140161 Kıymet gurusu	44383 Noksan

(**sütun 2**) Rüsumat emanetinin tab eylediği istatistika bakılırsa emtia-i müdahalenin miktar ve kemiyeti bir sene zarfında takriben % 40 nisbetinde tezayüd etmiş olduğu halde kıymeti o nisbetle tedenni ve tenezzül eylemiş olması lâzımgeleneğinden halbuki ithalat kıymetinin 98 senesinde o nisbette tedenni etmesi kâbil olmadığından istatistik mezkur cetvelinde gösterilen fark-k ve noksan tarife-i atikenin lağ edilmesinden neşet eylediği şüpheden müstağnidir. İmdi iş bu fazla-i ithalattan istifade eden memalik hangileri olduğu ber vech-i âti gösterilecektir. (Ma badı var)

Mütenevvia

İzmir ile Rumeli şarkîde ve Dedeagaç vesair mahallerde floksara hastalığının zuhur eylediğine dair şuyu bulan havadisın aslı ve esası olmadığı hükümet-i seniyye canibinden mütefennin memurlar marifetiyle muhâl-i mezkurede icra ettirilen keşfiyyatla tebeyyün eylemiş olduğu cümle-i tahkikatımızdandır. Evvelce yazmış olduğumuz üzere illet-i mezkurenin zuhur ettiği mahaller yalnız Kadı karyesiyle Maslak civarlarından ibarettir.

***

Resm-i gümrüğe mukabil olarak aynen ahz olunan emtia-i ticariyenin suret-i bey ve furuhtu meselesi rüsumat emanet-i aliyyesiyle ticaret odası beyninde derdest muhabere bulunduğu evvelce beyan olunmuş idi. Bu misillü mesail-i mühimme hakkında cereyan eden mübahasatta zuhura gelen ihtilaf-ı âranın muhaberat vasıtasıyla bertaraf edilmesi müddet-i mediye muhtaç olduğundan taâti-i efkâr ile keyfiyetin ukde-i tehhurundan tahlis ve teshil tesviyesi zımnında ticaret odası birkaç azasıyla rüsumat

emaneti memurlarından mürekkebi bir muhtalıt komisyonun teşkil olunması hakkında oda-i mezkur canibinden edilen teklif emanet-i mûma-ileyhâ beyninde dahi kabul olunmuş olmağla teşekkül eden komisyon geçen Cuma İrtesi günü rüsumat emaneti dairesinde birinci defa olarak akd-i ictima eylemiştir.

***

Ticaret nezaret-i celilesi müsteşarı saadetlü Nurdanflaht Efendi hazretlerinin memuriyetinden keff-i yed edeceği Dersadet gazetelerinden bazıları tarafından rivayet olunmuş ise de iş bu şâyıa müşarun-ileyh hazretlerinin Almanya devleti tarafından rutbeleri terfi edilmesinden neşet eylediği ve bunun kat'â asıl ve esası olmadığı cümle-i tahkikatımızdandır. Müşarun-ileyh hazretleri devlet-i aliyyemizin ehliyet ve iktidarı mücerreb olan memurîn-i kiramdan olup hidemât-ı saltanat-ı seniyyede bekâ ve istihdamı mülk ve milletce mevadd-ı mültezimedendir.

[Sahife 4] (sütun 1)

Romanya devletinin yeni gümrük tarifesi meselesi bâb-ı Âli hukuk müşavirlerine havale olunmuş olup mumaileyhim tarafından tanzim ve takdim olan mütaalenâne fezlekesi devlet-i müşârun-ileyha tarife-i ciddiyesini memalik-i şahane emiası hakkında dahi mevki-i icraya vaz eylediği takdirde taraf-ı devlet-i aliyyeden mukabele-i bi'l-mesel kaidesinin icrası lazım geleceğini müfid ve mutazammın bulunduğu cümle tahkikatımızdandır.

***

İnhisar-ı duhan idaresine bu kere yeni bir müdür-i umumiynin nsb ve tayin olunmasından naşi idare-i mezkurece tekevvün eden bazı müşkilatın kâmilten bertaraf edilmiş olduğu müstahberdir.

***

Diyarbakir vilayeti ticaret odasından işâr olunduğuna nazaran vilayet-i mezkurenin bazı mahallerinde çekirge zuhur ederek bunların def ve mazarratı zımında hükümet-i mahalliye canibinden ittihaz kılınan tedabir-i âcile ve müessere sayesinde hemen arkası alındığı anlaşılmıştır.

***

İzmir ile Karataş bâyininde vâki tramvay hattının kusur kalan ameliatının temin inşası zımında işletici kumpanyası tarafından 60 bin franga karib bir meblağ için

teminat-ı kaviiye irâe olunduğu halde hatt-ı mezkûrun işletilmesine ruhsat verilmesi bu dak'a nafia nezaretince kararlaştırılmış olduğundan keyfiyet bâ telgrafnâme Aydın vilayet-i celilesine işar ve tebliğ buyurulmuştur.

***

Dersaadet sevahilinde rıhtım ve depo inşası için imtiyaziyenin istihsali zımında Kontvar Deskonat ve daha sair bankalar dâhil olduğu halde teşekkül eden ehemmiyetli bir heyet-i maliye tarafından bu defa nafia nezaret-i celilesine takdim kılındığı müstaberdir.

***

Aldığımız malumata nazaran düyûn-ı umumiye-i Osmaniye idaresi zan ve kıyas olunduğu üzere floksara hastalığının memalik-i şahanede serzede-i zuhur eylemesinden dolayı lakayd olmayıp illet-i mezkurenin def ve izalesi hakkında ittihaz olunacak tedbiir icrasında bi'l-ittihad iştirak etmeğe hazır olduğu suret-i resmiede arz ve beyan eylemiştir.

***

Düyûn-ı umumiye-i Osmaniye idaresinin devlet-i aliyye tütün rejisi ile müşterek alınmağa başlamış bulunması ve reji idaresinin müvâzene-i seneviyyesi tanzim olunduğu hasebiyle kuyud ve defatirinin tetkik ve muâyenesi zımında düyûn-ı umumiye idaresi canibinde bir heyet-i mümeyyeze tayin olunduğu mesmuumuz olmuştur.

***

(sütun 2) Memalik-i Osmaniye tütün rejisinin geçen şehr-i Temmuz-ı Rumi satış hâsılatının miktarı ber vech-i âti gösterilir.

Lira

65000 İlk 15 günlük hâsılatı

70000 İkinci 15 günlük hâsılatı

Mezkuru'l-miktar hâsılat sene-i sâbika şehr-i Temmuz'u hâsılatından 75000 lira ve sene-i hâzıra şehr-i Haziran'ından dahi 18000 lira fazla bulunmuştur.

Dersaadet tramvay hattının sene-i hâzıra şehr-i Temmuz'un birinden 31'ine kadar 1 aylık hâsılatın miktar-ı yevmi ve şehrisini mübeyyin olarak cânib-i idareden vârid olan cetveldir.

Ayda		Günde		
Saat	Guruş	Saat	Guruş	
----	184810	61	5961	Beşiktaş hattı
25	18625	7	6008	İstanbul Hattı
25	206170	65	6650	Şişli Hattı

Midilli sancağının mevâki-i muhtelifesinde mahsulât-ı arzıyye ve zahâir fiyatının tebeddülâtını mübeyyin livâ-yı mezkûr ticaret odasından mevrud cetveldir.

	Şehr-i Mart zarfında Fî		Şehr-i Nisan zarfında Fî	
	En aşağı	en yüksek	En aşağı	en yüksek
Buğday	22	23	22	23
Yaz buğdayı	21	---	21	---
Arpa	12	13	12	14
Çavdar	15	---	15	---
Mısır	13	13	13	14
Meyülve Kazasında				
Buğday	24	25	25	28
Arpa	---	14	---	15
Çavdar	---	15	---	15
Pülümar Kazasında				
Buğday	25	28	25	28
Arpa	14	15	14	16
Yunda Kazasında				
Bğday	22	23	26	27

Arpa 14 16 16 17

Geçen şehir-i Haziran zarfında Diyarbekir vilayetiyle mülhakatında vukubulan muâmelât-ı ticariyenin İstatistikîni mübeyyin vilayet-i müşârun-ileyha ticaret odasından gönderilen cetveldir.

Mahsulât-ı Arziyye

Cins	Sarfıyat-ı mahalliye Kile	İhracat	Mevcut Kile	Fiyat Kilesi
Buğday	8000	5000	3000	820

(sütun 3)

Arpa	1000	-----	500	4
Nohut	3000	-----	1200	10

Mensucat-ı Mahalliye

	Parça	Parça	Parça	Parçası
Çıtari	300	500	150	85
	Metre	Metre	Metre	Metresi
Basma Çıtari	500	10000	3000	120
Bez Çıtari	1000	-----	2000	35
Kuşak	8000	12000	9000	2
İthalat				
	Tobra	Tobra	Tobra	Kıyyesi
Kahve	60	-----	100	10-11
	Kantar	Kantar	Kantar	Kıyyesi
Şeker	4000	-----	300	5-6
Sabun	500	-----	1000	4-20-5

Havâdis-i Vilâyât

Balıkesri 31 Temmuz. Sene-i hâliya afyon hâsılatı miktarı malum oldu. Hâsılat-ı mezkure bu sene 350 sepete bâliğ olup geçen seneninki 450 sepet idi. Lirâ-yı Osmanî 107 guruş itibarıyla afyonun sepeti 150 guruştan 158 guruşa kadar satış oluyor.

Mahsulât-ı cedide henüz inmeğe başlamamış ise de geçen sene mahsulâtının nisfina bile mütesavi değildir. Nout mahsulü cüziyyat kabilinden 200,000 kıyyeden ibaret olup geçen seneninkine nazaran % 25 nisbetindedir. Ale'l-umum işler durgundur vilayet ziraat müdürü Ağaton Efendinin gayret ve ikdâmat-ı mütevellisi sayesinde ot ipeği mh-ahsulünün iş bu havalide yetiştirilmesi hakkında icra kılınan ticaret-i muvaffakiyet-i tâmmeye mazhar olarak netâyic-i hâsıla memnuniyet-i azîmeyi mucib olmuştur.

Bursa 31 Temmuz. Taze koza son mahsulü indirilmiştir. Bu sene 480,000 kiloya bâliğ olup geçen sene 600,000 kilo idi. Geçen sene mallarına nisbetle bu seneninki cinsi aşağıdır. Buna geçen son sıcaklar ile dut yaprağının killeti sebep olmuştur.

İpek fabrikaları işlemeğe başlamışlar ise de koza mahsulü me'mul olan miktarda husule gelmediğinden çoğu tatil işgal eylemeğe mecbur olacaklardır ve şimdiden 10 kadar fabrika kapanmıştır.

Zahair ve hububat mahsulât-ı cedidesi henüz inmeğe başlamamış ise de buğdayın kilesi cinsine göre 18-22 ve arpanınki 9-11 guruş ediyor. Beher kile-i atikenin deve ile ücret nakliyesi Yenişehir'den 4-20, 3 Eskişehir'den 8-9, Kütahya'dan 9-10, Kara Hisar'dan 12-13, Konya'dan 10 guruştur.

Ankara 27 Temmuz. Geçen 15 gün **[Sahife 5] (sütun 1)** zarfında 21600 kıyye tiftik satış olup geçen sene müddet-i mezkurede 15000 kıyye satılmıştı.

Satış mevsiminden itibaren şimdiye kadar fûruht olunan tiftik 292,000 kıyyeye bâliğ olmuştur. Tiftik fiyatı zaif olup cinsine göre lira-i Osmanî 100 guruş hesabıyla 13-20 ve 15-20 guruş bayininde tedavül ediyor.

Buğdayın kilesi 8-10 ve arpanınki 4-5 guruşdur. Afyon 130-136 guruşa satılır. Ketire 18-20 ve Cehri 6 20-7 Sarı balmumu 14-15 guruştur.

Dersaadet üzerine kambiyo fiyatı lira 100 guruştur. Nakliye ücreti deve ile kıyyesi 28-30 ve ester ile 30-32 pâredir.

Kastamonu 31 Temmuz. Tiftik piyasası durgundur. Geçen hafta ibtidasında bazı alıcılar birkaç bin kıyye mübâyaa ettilerse de andan sonra hiçbir iş olmamış gibidir. Lirâ-yı Osmanî 108'den kıyyesi 16-16 20 bâyininde kavidir.

İzmir. Üzüm mahsulü inmeğe başladı. Fakat yeni mahsul üzerine henüz iş olmayup eski siyah üzüm üzerine kantarı 60-64 guruştan bazı işler olmuştur. Zahâir ve hububat için henüz alıcı olmadığından fiyatlar biraz düşkündür. Afyon fiyatı kavi olup çekisi ekseri 92-100 guruşa 35 sepet kadar ve 101 guruştan pek az olarak satış olmuştur.

Muharrerât-ı Ticariye-i ecnebiye

İngiltere Mançister

On günden beri piyasada fevkalade bir sukûnet vardır. Ancak Oldeham fabrikalarının amelesinin tatil işgâl eylemelerinden neşet eden fiyat kaviliği devam etmekte olup müşterilerin ihtirâzkârane davranmalarına sebep oluyor.

Pamuk iplik hususiyle yüksek numaralılar cüzi bir zam fiyatla az çok aranılır adı bezlerin fiyatı kavi ise de piyasası durgundur. Basma bezleri ucuzdur. Beher 120 yardalık toplar üzerine fiyatlar 4,20 pena yükselmiştir.

Devendi?

Piyasamızda zikre şayan hiçbir tebdilat yoktur. Ancak fiyatların ale'l-umum kavi olmasına mebni ilerlide işlerin açolacağı ümit olunuyor.

Leyd

Piyasa eski halindedir. Zikr olunmağa şayan kış için birkaç cins çuka siparişlerinden başka bir şey yoktur.

Bredford

Top satış piyasası terk olunmuştur.(sütun 2) Tiftik işleri sâbıkı gibi durgundur. Nev tarz tiftik mamulâtının tervici hakkında fabrika ashâbı tarafından edilen cehd ve gayretin henüz semeresi görülmemiştir.

Kavânin-i Ticariye-i Ecnebiye

Rusya

Rusya gümrüklerinde zaten ahz ve istifa kılınmakta olan masarîf-ı kalemiye üzerine masarîf-ı âtiye dahi bu defa zam ve ilave kılınmıştır. Şöyle ki: Evvela gerek

ithalat ve gerek ihracat fatura ve manifestosu için istifa kılınacak resm-i gümrük 40 franktan 400 franga kadar olduğu halde 1 frank 20 santim ve 400'den 2000 franga kadar 2 frank 40 santim ve 2000'den 4000 frangı mütecaviz bulunduğu halde maa küsurat-ı beher 400 frank üzerine 40 santim kalemiye alacaktır.

Muhtıra resm-i gümrüğü 40 frankdan noksan olan fatura ve manifestolar kalemiye masarısından muafdırlar.

Sâniyen. İhracata mahsus olup resm-i gümrükten muaf olan emtia-i ticariyeye dair senedat ve manifestaların beheri için beya olunan kıymetin maa küsuratı beher 4000 franktan 80 santim kalemiye istifa kılınacaktır.

Sâlisen. Gümrük anbarlarında mahfuzmalların kaldırılması veyahut anlara bi'l-icab gümrük memuru terfiki veya posta paketlerinin ahzına dair olan ruhsatıyeler için 60snttim kelemiye tediye olunacaktır.

Resm-i gümrüğü 40 franktan noksan olan emtiaya dair verilen ruhsatıyeler iş bu masarıftan muaftır.

Râbian. Gümrük rüsumu ile masarîf-ı sairenin istifasına dair verilen gümrük makbuzları için 80 santim kelemiye alınacaktır.

Hâmisen. Ahd-i nâsa veyahut kumpanyalara mahsus evrâk-ı resmîyenin kaydı için 25 satıdan ibaret beher sahifesi üzerine 80 santim kalemiye alınacaktır.

Rusya mâliye nezaretinden bu kere tamimen neşr olunan fî 19 Şubat sene 85 tarihli ve 2410 numaralı bir kıta beyannâmede müskirat-ı ecnebiyeyi hâvi olan kab ve ficıların adet ve cinsinden başka bunların şişe hesabıyla hâvi ldukları müskirat miktarının tarife nizamnâmesinin 77 ve 78.nci maddelerinin icrası için tayin ve beyanına tâcirler mecbur iseler de bu husus tüccar hakkında suubatı dâi bulunduğu nazar-ı mütâlaaya alınmış olduğundan iş bu müşkilatın ref ve izlesi imnında tüccarın baad ezin müskiratı hâvi olan kabların adedini yalnız bildirmeğe mecbur olmasına ve miktar (sütun 3) ve kemiyetin gümrük memurları vasıtasıyla hîn-i yoklamalarında tayin kılınmasına karar verilmiştir.

***

Romanya devletiyle muâhede-i ticariyesi olmayan memalik ithalatı hakkında devlet-i müşârun-ileyhânın ahiren tanzim eyleyüp icrasına mübâşeret eylediği gümrük tarifesidir.

	Rem-i Lâ hakkı	Resm-i Sâbıkı
Peynir beher 100 kilosundan	20	12
Makarna vesaire	15	Muaf idi
Tapyoka	15	5
Şeker-i Hass	30	20
Şeker-i Ham	20	15
Şarap varil.		
Fî kıy. 5 Kıymet-i vüsta 300	20	16, 50
Şarap		
Fî kıy. 5 vasatiye 18 60 şişesinin	48	9,90
Konyak vesair meşrubat	45	25
Tuzlu sebze ve balıklar	60	36-50
Şekerleme	50	20
Revgan-ı Zeyt	16	12
Revgan-ı Nebat	10	7
Karmez	80	Muaf idi.
Çivid	200	125
Asparmeçit	24	14
Mum	30	25
Kalay	26	16
Çukolat	40	20

Japonya'da İthalat-ı Tcariyye

İsviçre hükümetinin Yakohoma şehrinde mukîm konsolosunun raportosu hülâsa-i muhteviyatı ecnebilerin yerli tüccar ile fevkalâde müşkilat çekerek ihtiyat ve münasebet peyda edebildiklerini ve muâmelât-ı ticariye alelumum serbest olan bikaç limanlarda mukîm Japonyalı komisyoncularun bilhassa yed-i inhisarlarında bulunduğunu müfiddir. Bir de mezkur raportonun cümle-i tafsilatından tüccar ile

komisyoncular beyninde münâzaa eksiksiz olup komisyonculara sipaiş olunan emtianın cüzi bir tehur veya ehemmiyeti olmayan ufak bir sehvden veyahut mahkemeler davaları kemâl-i bataetle rü'yet eyledikleri ve muâmelat-ı resmiyenin pek karışık ve muğlak bulduğu cihetle tüccarın icrasına mecbur olduğu fiyat tenzilinden istifade etmekte oldukları anlaşılıyor.

Emtia fiyatı ekser tebeddül eylediğinden emtianın teehhurunda komisyoncu ister ise tâcir o günkü fiyatı kabul etmeğe mecbur oldukları piyasalarınca ehemmiyet fevkalâdesi bulunduğundan mesela sâtiin metearı ithal olduğu halde kumaşın rengi ve parlaklığı ve nesci ve kenarları ve dürümü gibi teferruata ziyadesiyle dikkat edilmek lazım geleceği raport mezkûrda ayrıca zikr olunmuştur.

[Sahife 6] (sütun 1) Memalik-i muhtelifede husule gelen şarap mahsulünün miktarını mübeyyin olup Paris ticaret odaları gazetesinde görülen istatistik cetvelidir.

Floksara hastalığının Fransanın şarap mahsulü memalik-i saire mahsulâtına nisbetle fazladır. Fransa mahsulü nısf miktarına tenezzül eylemiş olduğu halde iki milyon hektar bağlarından istihsal olunan şarap 35 milyon hektara bâliğ oluyor. Cezayir mahsulü bu hesaba dâhil değildir. Ancak Cezayirde husule gelen cüziyyat kabilinden olmayup 1 milyon hektarda vâsıl oluyor. Ve bağ ziraati kemâl-i süratle terakki eyliyor. Faransa'dan sonra İtalya gelir. Burada 1.870.000 hektarda 27,5 milyon hektolitreye şarap husule gelmektedir. İtalya bağlarını çoğaltmak ve hâsılâtın cinsini ıslah ve miktarını tezyid etmek hususlarını aşırı derecede say ve ikdam ediyor. İspanya mahsulü İtalyaninkine pek yakındır. 1.400.000 hektar bağlarından 22 milyon hektalitreye hâsılât alıyor. Mecmu şarap hasılatı 84 milyon hektalitreden ibaret olan mezkûr üç Latin memleketlerinden sonra şarap hâsılâtı olan memalik ber vech-i âti gösterilmiştir.

Esâmi	Hektalitreye
Avustur ve Macar	8500000
Portakal	4000000
Almanya	3700000
Rusya	3500000
Kıbrıs	1600000
İsveç	1300000

Yunanistan	1300000
Müctemia-i Amerika	1000000
Memalik-i Şâhane	1000000
Muhâl-i muhtelif	2600000
	<u>28.500.000</u>

Bu hesaba nazaran memalik-i mütemeddinede husule gelen şarabın mecmuu 112.500.000 hektalitreden ibaret olup bunun sülüs miktarı Fransa'da hâsıl oluyor.

Galata Borsası. (2 Ağustos). Kambiyo Fiyatı. Osmanlı Lirası ile.

110	35	Londra üç ay vade ile banka üzerine
110	25	“ “ tüccar “
111	10	“ Çek

Farnk

22	75	Paris Üç ay vade ile banka üzerine
22	82	“ “ tüccar “
22	60	“ Çek

(sütun 2)

Florin

11	35	Viyana. Üç ay vade ile banka üzerine
11	20	“ Çek

Mark

18	35	Berlin. Üç ay vade ile banka üzerine
18	22	“ Çek

Ruble

11	20	Hocabey. Çek

İskonto Fiyatları

----	----	Bank Osmani

00	4	Amsterdam Bankası
----	5	İtalya Bankası
00	2	İngiltere Bankası
3	50	Fransa Bankası
4	00	Berlin Bankası

Faiz Fiyatı %

5	7	Eshâm üzerine istikraz
9	11	“ “
00	00	Eşya üzerine istikraz

Eshâm ve Tahvilat Piyasası. Lira 100 guruş hesabıyla esham ve tahvilat-ı devlet.

18	4	Esham-ı umumiiyye-i mübeddele tertib	(D)
32	20	Tahvilat “ “	(A)
18	10	“ “ “	(B)
16	15	“ “ “	(S)
00	00	% 9 Faizli 100 liralık hazine tahvilatı	
42	00	Rumeli şimendüferi	
00	00	188 istikrazı	
00	00	877 istikrazı	
72	30	Düyûn-ı üvahhîde-i Mısriyye	
00	00	“ Mümtaze	
00	00	“ Daire-i Seniyye	
00	00	Emlâk (rev sicild)	

Hisse Senedatı. Kıymet itibarıyla

00	00	Bank Osmanî	8	14	Kâğıt ruble
03	30	Şirket-i Umumiye-i Osmanî	107	37	Mecidiye

06	30	İtibar	“	“	99	00	Metalik
04	30	Dersaadet Bankası			102	30	Beşlik
02	95	Tramvay şirketi			102	30	Altılık
03	27	Kambiyo ve esham					

İlânat

Hazine-i Hassa-i Şâhane Nezaretinden

Hububat anbarının bir senelik idaresi için melzum olan yulaf ile samanın karar-ı katisi Ağustos-u Ruminin 5.nci Pazartesi günü verileceğinden talep olanların yevm-i mezkurda saat nihayet 9'a kadar hazine-i hassa-i şahanede bulunmaları.

(sütun 3) Desaadet Emniyet Sandığı Tarafından

Dersaadet emniyet sandığına deyni olupda vade-i muînesi hulülünde tediye olunmasından dolayı sandık-ı mezkûr nizamnâmesinin 2.nci ve 3.ncü bendleri ahkâmına tevfikân kendilerine ihbarnâme-i resmiye gönderildiği halde henüz idareye gelip tediye-i deyn veya tecdid-i muâmele etmemiş oldukları cihetle sandık hukukunun muhafaza ve vakayesi maksadıyla nizamnâme-i mezkure mucibince sandıkta mahfuz olan ve zikr-i âti numaralarıyla murakkam bulunan rehinleri haliya Ağustos'un 17.nci Cuma İrtesi günü adliye nezaret-i celilesi canibinden icra memuru hazır olduğu halde kuyumcu çarşısında kâhya dükkânında müzâyede-i aleniyyesi bi'l-icra satılıp sandığın matlıbatı istifa kılınacağıнын beyan ve ilanına ibtidar olunur.

	Numara
Bir tek mücevherli altun bilezik ve bir tek küpe	4586
Bir adet buruş bir bilezik iki adet altun bilezik	9546
635 dirhem Gümüş	9048
Bir tek taşlı yüzük	8569
Bir adet altun saat maa köstek	9086
Minekâri altun saat maa kordon	9802
Bir adet pırlanta iğne	894
Bir pırlanta taşlı yüzük bir pırlanta kelebek iğne bir çift pırlanta küpe, iki adet kuş iğne	

	5412
Parmak halkası ve hilali çalar saat	5331
Bir tek taşlı pırlanta yüzük	9667
Bir maşaallh altun, saat altun köstek	1846
Bir çift yaldız iğne	795
Minâkâri altun saat	2698
Bir bilezik iki istavroz ve bir buruş bir tek taşlı yüzük mücevherli minekârî altun saat ve köstek bir pırlanta bilezik 100 dirhem miktarı altun bilezik. Buruş küpe ve incili bir çift küpe bir gerdanlık	5297

Ticaret Nezaret-i Celilesi Canibinden

Ergani bakırı Tokat tasifesi olmak üzere imal ettirilip Yalı Köşkü'nde vaki maden anbarında mevcut bulunan 15.130 kıyye atik levha bakır şehr-i Ağustos'un 12.nci Pazartesi gününe kadar müzâyedesi ircaa olunarak yevm-i mezkûrda takarrur edecek bedel hadd-ı lâyıkında görüldüğü halde karar-ı katisi verilerek satılacağından tâlip olanların depozito veya muteber kefilleriyle orman ve maadin meclisine gelmeleri.

Londra Herald Matbaasında Tab Olunmuştur.

2.17.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 18.
Numro 18 (Pazartesi) 20 Zilkade 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare .....ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl

Karedeniz sevhili ve Anadolu vilayetiyle Suriye vilayetinden vârid olan haberlere nazaran mahsulât-ı cedide vürud etmeye başlayarak her yerde cins ve miktarca hoşnudiyyeti

Mucib bir halde bulunduğu ve yalnız Konya ve Hüdavendigâr ve Ankara vilayetlerinin bazı mahallerinde kesret üzere nüzul eden bârandan mahsulatın cüzice hasar-dîde olmuş olduğu anlaşılır.

Geçen 15 gün zarfında piyasamızda vukubalan muâmelat ber vech-i âti tadad olunur. Şöyle ki: yeni buğday mahsulü külliyyet üzere vürud eylediğinden buğday piyasası düşmüştür. Ancak hububat nedret üzere bulunduğundan fiyatları kavidir. Piyasamızdan mal mübâyaa etmek üzere harmanları bitmiş olan mahallerden gelme müşteriler görünmektedir. İhracatımıza gelince şimdiye kadar görünmemiş bir hâl sukünette olarak fiyatlar gittikçe tedenni ve tenezzül ediyor. Yalnız cehri ve yapak ve deri müstesna olarak fiyatları değişmemiştir. İş bu 15 gün zarfında teba-i ecnebiyeden yalnız bir ferde olarak 9 kıta madenin imtiyazı ihale kılınmış olup buna dair şerefsünuh eden ferman-ı Âli gazeteler vasıtasıyla neşr ve ilan kılınmıştır. Bunun memalikiimiz servet-i tabisinden müstefid ve mütemetti olmak üzere devlet-i aliyyece ittihaz kılınmış olan tedabir ve teşebbüsatin semere-i mukteziyyesi bulunduğunu maaa'l-memnuniye ve'l-iftihar arz ve ityân eyleriz.

Tütün rejisi müdüriyet-i umumiyesine tayin olaunan mösyö Obuynu memuriyetine bedde vemübaşeretle zimâm-ı idareyi eline almış ve mâma-ileyhin birinci nokta-i nazarı faide-i tasarrufiye cihetine matuf bulunduğu memnuniyeti mucib hâlattan bulunmuş ise de yerli tütün (**sütun 2**) tacirleri hakkında anef ve şiddetle muâmelede bulunduğu idare hakkında hüsn-i nazar ve teveccühü dahi olduğu beyandan âzadedir.

Düyûn-ı umumiye-i Osmaniye idaresi senevi raportosunu tanzim ve tab ve neşre tirmiş olup hülâsa-i mündericatına nazaran tasarrufât-ı vâkıası sayesinde geçen 1300 senesi vâridât-ı sâfiyesi 87,000 lira-yı Osmani tezayüd etmiş ve bunun 61,2 lirası ile reji idaresinin müruriye vesaireden dolayı matlubât-ı vâkıası kapadılarak kusur kalan 25,800 lirası safi temettu kayd edilmiştir.

Gümrük İstatistikî. Mâ baad ve Hâtıme

İmdi 1298 senesi zarfında memalik-i ecnebiye-i muhtelifle ile memalik-i devlet-i aliyye bâyininde cereyan etmiş olan muâmelat-ı ticariyeyi nazar-ı teftiştten geçirelim:

Malımat ve müstahzarat-ı mahsusamıza istinâden memalik-i Osmaniye'ye emtia ve eşya-yı saire ithal eden memalik meyanında en büyük yer tutan İngiltere olup umum ithalatımızın mitar-ı mecmuuna nisbetle % 44 raddesindedir. Gümrük istatistikine bakıldığı halde İngiltere ithalattan 50 milyon kadar kaybetmiş gibi görünüyor ise de bilakis malumat-ı mahsusamıza nazaran İngilterenin kayıp ve zararı olmadıktan başka sene-i merkume zarfında memalik-i mahrusa-i şahaneye olan ithalatında takriben 39

milyon fazlası bulunduğu tahakkuk eylemiştir. İngiltere'nin başlıca ithalatı demir ve pirinç ve yünlü mamlat ile pamuk ipliği vesairenden ibarettir.

Yine mezkur istatistike nazaran Avusturya memaliki (sütun3) ithalatı ikinci derecede bulunup miktarı 384 milyon taktir ve sene-i sâbıkaya nisbeyle 37 milyon fazla hesap edilmiş ise de nefsü'l-emre gayr-ı muvafık görünmektedir. Çünkü iki seneden beri Avusturya ithalatının hacim ve miktarı tedenni eylediği ve bedel ve kıymeti dahi 180 milyondan fazla olmadığı halde bilakis Almanya ithalatı tezayüd ve terakki etmiştir. Filvâki Austurya iskelelerinden 384 milyonluk eşyanın vürud eylediği sahih olabilir. Fakat emtia-i mezkurenin kısm-ı âzamı aktarma suretiyle Almanya ve İsviçre'den gönderildiği nazar-ı mütâlaaya alındıkta aktarma suretiyle Almanya ve isviçre'den memalik-i Osmaniye'ye ithal olunmuş olan emtia ve eşya-yı ticariye Avusturya'ya ait olmadığından ithalat vâkiasından tarh ve tenzil olunması lazım gelir.

Avusturya ithalatında gösterilen 37 milyon fazlaya gelince bunun kısm-ı âzamı Fransa memalikeinde aktarma suretiyle imrar etirilen emtia ve mamulât-ı sanaiye hakkında Fransa hükümeti canibinden ahıran ittihaz olunan tedabir ve muâmelat-ı emtia-i mezkurenin imrarını tasib ve eşkâl eylemiş olduğundan neşet eylediği cihetle Marsilya tarıkıyla sevk ve isra olunan emtia muâmelat-ı resmiyesi bi'n-nisbe âsan görünen Triste tarıkıyla gelmeğe başlamış ve hatta Fransa ithalatında müşâhade olunan tedenni ve noksan bu cihetten tevellüt etmiştir.

Mebusün anh olan İstatistik mucibince Fransa ithalatı üçüncü derecede ve miktarı 273 milyon takdir olunarak sene-i sabıkaya nisbetle 13 milyon noksan gösterilmiş ise de bizim hesabımızca asıl Fransa ithalatına âit olan emtia iş bu sene zarfında tedenni değil takriben 750,000 gurus kadar tezayüd ve terakki eylemiştir. Bunun kısm-ı âzamı Fransız [Sahife 2] (sütun 1) kösesiyle kaba hatabdri Fransa'ya olan ihracatımızda % 20-25 nisbetinde görülen fazla memalik-i Osmaniye'nin Avrupa sergilerine iştirak eylemiş ve sene-i merkuma zarfında Almanya ve İsviçre'ye külliyyet üzere ham eşya gönderilmiş olmasından ilerüye gelmiştir.

Memalik-i devlet-i aliyye ile Almanya beyninde muâmelat-ı ticariye ale't-tevali tevessu ve terakki ediyor. Almanya ithalatı olarak istatistikî resmide gösterilen miktarın cüziyyetine bakılmaksızın Almanya'yı ithalat cetvelinde ikinci ve ihracatta 3.ncü sınıf kayıt ve işaret edebiliriz. Çünkü memalik-i mahrusenin aksam-ı muhtelifesiyle Almanya'nın muâmelat-ı ticariyesi sene-i merkuma zarfında 600 milyona bâliğ olup

hususıyla ithalatında kösele ve deri ve boya ve eczâ-yı kimyoya ve pamuk ve safi ipek ve ipekli mamulâtıyla safi yün mamulat ve eşya-yı nefise-i saire tezayüd ve terakkî etiği gibi Almanya ihracatımız dahi ol nisbette tezayüd ile şâyan-ı itina bir müşteri kazanmış olduğumuzu ma'a-lmemnuniye tastik ederiz. Almanya mahsulât-ı dâhiliyemizden olan pamuk ve cehri ve zamg ve kendir ve gül yağı gibi mahsulâtımızı külliyyet üzere mübâyaa ediyor. Cedavil-i resmîyede Almanya'ya olan ihracatımız 458,000 guruş takdir olunmuş ise de miktar-ı mezkûrdan elli kat ziyade olduğu isbat edebiliriz.

Hamburg limanının dahi memalik-i Osmaniye ile Amerika beyninde muâmelat-ı ticariyenin tervicine ehemmiyetli bir vasıta olduğu şâyan-ı dikkattir.

Rusya ithalat ve ihracatı hakkında olan malumatımız resmi istatistik muhteviyatına tevafuk ediyor. Rusya'nın memalik-i Osmaniye'ye olan ihalatı tenezzül ve tenakus eylemiştir. Başlıca buğday ve dakık ve boynuzlu hayvanat ithalatında noksan vardır. Ve iş bu noksana nisbetle petrol gazı ithalatında görülen fazla cüziyyat kabilindedir. Memalik-i şâhaneden Rusya'ya külliyyet üzere ithal olunan taze sebze ve meyve mahsulat-ı arzıyyemiz ithalatı Rusya hükümeti tarafından taht-ı memnuyyet ve tahdide alınmış olduğundan Rusya memalike olan ihracatımıza dahi kıllet târı olmuştur.

İtalya ithalatı dahi % 15-20 nisbetinde terakkî eylemiş olduğu şâyan-ı tezkârdır.

Cetvel-i mahsusunda münderic olan memalik-i sairenin dahi yegân yegân zikri pek uzun olacağından ve yukarıdan beri îrad olunan makâlât-ı müddeâmızın isbatına kâfi görüldüğünden memalik-i mebhasenin ithalat ve ihracatı bahsinde sarf-ı nazar olunmuş ise de ancak rüsumat-ı emanet-i aliyyesince nazar-ı tetkik ve mütâlaya alınmağa şayan bazı hususatın arz ve beyanı vazife add eylediğimizden beyan-ı mütâlaya cüret kılınmıştır. Çünkü emanet-i (**sütun 2**) müşârun-ileyha istatistiklerin mümkün mertebe mükemmel ve muntazam bulunmasına râğb ve arzukeş bulunduğu vâreste-i delil ve kevâhdır. Mevzu bahsimiz olan mezkûr istatistiklerde gösterilen nevakıstan başka neferrîât kabilinden olarak bazı noksanlar dahi meşhudumuz olmuştur. Şöyle ki:

Mesela memalimize ithalatı olan memalik-i ecnebiye cetvelinde İsviçre memleketi ise İngiltere ile rakabet eden memalik içinde en ehemmiyetlilerinden olup memleketimize 120 milyon kadar ithalatı vardır. Bunların başlıcası mendil ve kırmızı iplik ve saat ve teferruâtıyla kırmızı pamuk mamulat ve yelken bezi vesaireden iberettir.

Ve sebep-i nisyan ise İsviçre'nin iskelesi olmayup emtiasını Marsilya veyahut Triste tarihiyle iyhal eylediğinden ve emtia-i mezkure Fransa ve Avusturya ithalatı diye kayd olunmasından neşet eylediği ve ihracatımız dahi buna mikyas bulunduğu bedihi bina-berin istatistiklerin hân-i tanziminde el yevm meriyyü'l-icra olan usul-i tarife mürecca ve mehaz ittihaz olunmayup diğer bir kâide-i müstakilleye tebiyyet ve iktida edilmesi ehem ve muktazidir.

Vâreste-i arz ve beyan olduğu üzere her bir idare-i muntazama elinde istatistik pek mutena alttan bulunduğu misillü mesail-i mühimme-i ilm-i servetin halli ile mütevaggil olanlar için lüzumlu bir madde-i cevheriyeden olup ve ilm-i servet ve ticaretin anâsır-ı asliyesi mesabesinde bulunduğundan derece-i imkânda karîn ve karib sıhhat olmasına ve herkesi tenvir ve irşad edecek surette tanzim olunmasına ne kadar cehd ve ikdâm olursa beca ve sezadır.

İş bu bahsimizi bilhassa rüsumat emanet-i aliyyesine sâye-endaz olan utufetlü Edib Efendi hazretlerin nazar-ı tetkik ve mütalaasına arz ile yed-i iktidar ve ehliyetine tevdi' olunmuş olan emanet-i müşârun-ileyhânın şübâtından bulunan istatistik şübesinin müftakar olduğu ıslahatın istihsal esbabına derhal ve bilâ efâte-i vakt-i kıyam ve teşebbüs buyuracaklarına ümid kavisindeyiz.

Demiryollar Hatt-ı İttisâkı ve Devlet-i Aiyye Ticareti

Rumeli demiryolları hattının Avrupa demiryolu hatlarıyla emr-i ittisâkının icrası takribi cihetle zâten rekâbet-i ecnebiye ile mahsur ve mukayyed olan memalik-i şâhane ticaretinin kesb edeceği suret ve hâl üzerine merciinin nazar-ı dikkatini davetle hatt-ı mezkurun ittisak ve irtibatının neticesi memalik-i Osmaniye 'ye mürâselât ve müvâridâtın teshili olacağı mülâbesesiyle def-i seyyiâtı zımında vakt-i zamanıyla tedabir-i ihtiyatıyye-i lâzıma istihzar ve tedarik kılınmadığı halde ticaret ve sanayi-i dahiliyemiz büsbütün ecnebi mamulât-ı sanaiyyesi sadme-i (sütun 3) mehlikesine uğrıyacağı ve iş bu mesele-i hakkında tâti-i efkârla müzâkerat-ı muktezıyyenin icrası zımında bir komisyon-ı mahsusun teşkili lâzımadan bulunduğu ifâdat ve maruzatı hâvi Dersaadet ticaret odası canibinden ticeter nezaret-i celilesine bir kıta takrir takdim kılınmıştır.

İttisak mukavelenâmesinin bâ irade-i seniyye tastik buyurulduğu günden beri zaten sektedar olan yerli sanayiye ticaretimizin ızrarını mucib bir netice-i ve hamıyyeye sebebiyet verilmemek istenildiği takdirde bu halden tevellüd edecek mesâil-i mâliyenin

bir suret-i hasene ve sria üzere hal ve fasl olunması eham ve muktezi bulunduğunu neşr ve ilanla mürecciinin nazar-ı dikkatini bi'd-defaat tarafımızdan celb olunmuş idi. Mesail-i hayatiyyeden madud olan iş bu mesele-i mutena behanın nezd-i hükümet-i seniyyede ehemmiyeti derkâr olduğundan bu babda ita buyurulacak karar-ı âli hakkında yine gazetemiz vasıtasıyla karîben malumat verebileceğimizi memul ederiz.

Düyûn-ı umumiyye-i Osmaiye Varidât-ı muhassasa İdaresi.

Hatta-i Mısıryeye tütün ithali hakkında hadiviyyet-i Mısırye canibinden âhiren mevki-i icraya konulan kaar Dersaadet tütün rejisi idaresine zarar ve aynî müeddi olduğundan buna bir çâre-i ciddi olmak üzere terk olunan vâridat idaresince arîz ve amîk tezekkür olunan tedâbiir-i cedidenin derdest arz ve teklif bulunduğu istihbar kılınmıştır.

Birr de aldığımız malumata nazaran mösyö Obuynu'nın istifasıyla münhal olan idâre-i merkume müdüriyetine diğerinin intihabı hususunun müzâkeresi mevadd-ı mutenabehadan bulunduğu cihetle hazır bulunmayan mebuslardan mösyö Mangardi ile mösyö Zodank'ın avdetlerine avk ve talık kılınmış olmasıyla müdüriyet-i mebhuseye tayin olabilecek zevat hakkında şimdiden vâki olan mübâhasatın asl ve esası olmadığı anlaşılmıştır.

Tiftik

Cümleye malum olduğu üzere tiftik ipliğinin imali şimdiye kadar İngiltere'ye mahsus iken tahkikatımıza nazaran bundan çend mâh-ı mukaddem numunelik olarak Almanya'ya birkaç balya tiftik gönderilmiş olup oraya tiftik celb eden fabrikatörlerden birinin ikdâmât-ı mütevâliyesi sâyesinde mezkûr tiftik ipliğinin bir dereceye kadar imaline muvaffak olmuştur.

Almanya fabrikalarının bu işte muvaffakiyet-i tâmmeye mazhar olmaları başlıca mahsulümüzden olan tiftikğin sarfına bir müşteri daha artırmasını mucib olacağından bu neticenin husulü bizce matlup ve mütemennadır.

[Sahife 3] (sütun 1)

Çekmecelerde Liman İnşası

Büyük ve Küçükçekmece'lerde liman inşası hakkında nâfia nezaretine takdim olunmuş olan lâyhılardan bâhis biir vekilde tab' olaunan (Reoy Kumrasyal Diplomatik Konsolar) nâm-ı risâle-i muvakkatasında bend-i âti okunmuştur.

Büyükçekmece Gölü'nde bir liman ile depo ve mağazaların inşası hakkında nafia nezaret-i celilesine takdim olunan bir kıta layihada amelîyat-ı sanaiyye ile inşa kılınacak liman-ı mezkûrun Çatalca ile Terkos ve Büyükçekmece beynlerinde hafr olunacak kanallar vasıtasıyla Karadeniz'e ittisak ettirileceği taahhüd kılınmıştır. İş bu lâyiha nezâret-i müşârun-ileyhâ canibinden tetkik ve amelîyat-ı vâkıasının masarîf-terabiyesi 100.000 franktan ibaret olduğu nezaret mühendisleri tarafından taktir kılınmış ise de liman-ı mezkurun inşasından maksat Dersaadet limanının sarf-ı askeri bir liman haline vaz' edilerek ticâret muâmelatının kâmilen Büyükçekmece limanına hasr edilmekten ibaret bulunduğu anlaşılmiş olmasına ve bu fikrin filiyatta dâi-i müşkilat bulunmasına nazaran mezkur lâyiha kabul olunmamıştır.

Bunun üzerine Küçükçekmece'de akdemce inşası mutasavvır olan liman meselesi meydana çıkarak buna dâir takdim olunan lâyhada dahi Küçükçekmece Gölü'nün derinliğinden bahisle evvelki layihada beyan olunan kanallardan madâ amelîyat-ı sâirenin inşası ile mükemmel ve ezher cihet-i emin ve metin bir liman yapılacağı taahhüd edilmiş ve tetkikatına başlanmış ise de bir vakitten beri sözü olmadığından bunun dahi diğer layiha gibi kabul olunacağında şüphemiz vardır. Vâkıa alâ itlak menâfi-i ticaret nokta-i nazarından bakıldığı ve bilhasa Avrupalıların mahal-i ikâmeti der-pîş kılındığı halde mers^y'ı ticaret olmak üzere Dersaadet limanının rüchaniyeti münkir değildir. Bu takdirce Büyük ve Küçükçekmecelerde müceddiden liman inşasına şimdilik lüzum ve mecburiyet bulunmadığı şöyle dursun devlet-i aliyyenin bu makule faidesiz sarfiyata vakti müsâit olmadığı gibi Avrupa'da dahi bu yolda işlere girişecek sermâyedâran bulunamayacağı itiraz kabul etmeyen hakayıkdandır.

Memalik-i Osmaniye İthalatı

Selanik'te mukîm Amerika konsolosunun fikir ve mütaalasınca Selanik vilayeti cesîm bir ticaret merkezi olup buralarda emtia-i ecnebiye ithalatının tervic ve tâlib ve müşterilerinin teksiri vilayet-i mezkûrenin her tarafında acenteler veyahut emtia-i mezkûreye mahsus depoların bulundurulmasına mütevakıf imiş. Çünkü Selanik ahalişi mâli gözü ile görmedikçe tâlip olmayacağından en (sütun 2) elsem tarik-ı emtia-i mezkûreye mahsus bir mağaza yahut bir müzehânenin tesis ve küşadı olup revacı olan emtia bilindiği halde külliyyet üzere celb olunabileceği derkâr ise de evvel emirde mühim olan şey emtia-i mezkûreyi herkese tanıtmaktır.

Vilayet dahilinde bulunan tacirler zaten senede bir iki defa mal almak üzere İstanbul veyahut İzmir'e gitmektedirler. Selanik'te iş bu tacirler istedikleri cins ve miktarda mal bulunduğunu öğrenirler ise Dersaadet ve İzmir'den sarf-ı nazarla Selanik'te mal almağa alışacakları konsolos mûma-ileyhin cümle-i mütâlaatındandır.

Âşar-ı Emvâlin Fûruhtu hakkında İttihaz Olunan Usul-i Cedide

Öşre mukâbil aynen ahz ve istifâ kılınan âşar emvali şimdiye değin vilâyat idare meclisleri vasıtasıyla bi'l-müzâyede fûruht olunmakta olduğu cihetle ekseriya idare meclislerinin kesret iştigali ve bazen vilâyat valilerinin emvâl ve zahirenin piyasa fiyatlarınca adem-i vukuf ve malumatı cihetle hazine-i devleti izrar etmemek için mâliye nezaret-i celilesinden istizane mecbur olmaları müzâyedelerin karar katîsinin vakt ve zamanıyla verilmesine mâni olduğundan mahsulat-ı arzıyyaden ibaret olan emvâl-i mezkure mevsimi geçirildiği veisârın fiyatı tebeddül ve tenezzül ettiği cihetle evvelki tâlib ve müşterileri müzâyededeki kefi yed ederek ortada kalmış olan emvâl-i mezkure be tekrar defaatle müzâyede olunur ise de ya gayet dîn bir fiyatla fûruht olunabilmekte veyahut tâlibi zuhur etmediğinden mîri anbarlarında çürüyüp zâyî ve telef olmakta idi.

İş bu usulün ref ve ilgasıyla vâridat-ı hazineyi zâyî ve hebadan kurtarmak için fimâ bad emvâl-i mezkurenin emr-i fûruhtu münferiden müzâyede usulüne hasr edilmeyip mahallerince teşekkül edecek komisyonlar vasıtasıyla lüzumu takdirinde bi'l-müzâyede satılması ve âşar nezareti canibinden her hafta sıra ile vilâyata gönderilen gazetemizin fiyat cetvelleri Dersaadet'e kadar nakliye masarısı nazar-ı dikkate alınmak şartıyla bu işte esas tutulması mâliye Nezaret-i celilesince kararlaştırılmıştır.

Âşar emvalinin zâyî ve telef olmaktan vekâyası için Mâliye Nezaret-i celilesince iTa buyurulmuş olan karar-ı maruz hakikaten şâyan-ı Tahsin ve takdirdir. Çünkü hükümet emvâl-i mezkureyi bizzat fûruht etmesiyle tüccar muâmelesini icra eyledikten ve ticaret-i muâmelatında ise esârın tebeddülâtından istifade olunabilmekiçin verilecek kararlarda süat ve çabukluk en muktezı olan mevaddan bulunduğu umur-ı malumaedendir.. İş bu ıslahat-ı mühimmede (**sütun 3**) gazetemizin dahi nâçizâne hizmeti sebkat etmesinden dolayı kendimizi mesut ve bahtiyar add ederiz.

Romanya'nın Yeni Gümrük Tarifesi Hakkında

Nüsha-i âhıramızda mündericattan bahs olunan Bâb-ı Âli müşavirlerinin mütâlaanâmesi cânib-i hükümet-i seniyyeden tamamıyla kabul ve tastik olunarak icap edenlere evâmir-i lâzımenin itâkılınmış olduğu cümle-i tahkikatımızdandır.

Bu babda alınan malumata nazaran devlet-ialiyenin Bükreş sefir-i cedidine hususu mezkûr hakkında Romanya hükümeti ile tati efkâr olunmak üzere lâzımgelen talimat verilmiş olduğu gibi ticaret odası tarafından dahi ticaret nezare-i celilesine bu kere takdim olunan tahrir ile iş bu mesele-i mühimmeye dair verilecek kararın âcilen ve serîan itâ ve mevki-i icraya vazı lüzumu arz olunmuştur.

Mütenevvia

İhracatları hakkında ittihaz buyurulan memnuiyetin hilafında olarak tiftik keçilerinin âsitane ve oradan hafiyen memâlik-i ecnebiyeye aşırıldığı bâb-ı âli cânib-i âlisince istihbar kılınmış olmağla tiftik yetiştirilen vilâyattan ihraç olunan keçilerin mahal-ivüdu nezaret-i şedide altına alınması vilâyât-ı mezkureye bâ telgraf ve Dersaadet gümrüklerinden dahi bu hususa itina ve mütabassırâne hareket olunarak kaçırılan haklarında kavânin-i câriye ahkâmı şediden icra kılınmak üzere muhakeme teslim olunması dahi rüsumat emanet-i aliyyesine bâ tezkere-i sâmiye emr ve tenbih buyurulduğu haber alınmıştır.

****

Floksara hastalığının def ve izalesi hakkında ittihaz kılınacak tedâbirin hîn-i icrasında nezaret etmek üzere Avrupa'dan elb olunacak olan ve bu işde hususiyeti haiz bulunan zatın vüruduna ticaret nezare-i celilesince intizar olunmaktadır. Böyle bir mütefennin bir zatın irsali Fransa hükümetinden talep olunmuş olduğundan an karib vürud edeceği memuldür. Hastalığın kurdun altına alınmış olan mevâki-i musâba haricine adem-i sirayeti zımnında mütabassırâne nezaret etmekle şimdilik iktifa edilir.

****

Manifaturaca vukubulan sahtekârlığın men ve vukuu hakkında ittihazı lazım gelen tedabire dair ticaret odası cânibinden tanzin ve takdim kılınan tahrir hususu mezkurunmuâhedat-ı mevcude ahkâmına olan taalluku cihetinin tetkiki zımnında bâb-ı Âli hukuk müşavirleri odasına havale kılındığı müstahberdir.

[Sahife 4] (Sütun 1) Bir vakitten beri tedavüle çıkarılıp fûruht olunan Rumeli demiryolu hisse senedatının ikramiye promoslarıyla ecnebi piyangoları promosyonlarında sui istimâlat vukua gelerek bu yüzden bazı uygunsuzluklar tevellüt ettiği ve hatta ekseriya kurası isabet eden numaralar piyasamızda satıldığı bi't-tahkık anlaşılmiş olduğundan ba'd ezin tedavüle çıkarılacak primosların kontrol tahtına alınması için ittihazı lâzım gelen tedabiri tezekkür ve liecli't-tastik ticaret nezaret-i celilesine arz eylemek üzere ticaret odası azasından mürekkeb bir komisyon teşkil etmiştir.

****

Cülenin malumu olduğu üzere afyon mahsulatının öşrü tesviye olduğuna dair ticaret yedinde ilm ü haber bulunmadıkça cânib-i rüsumattan imrarına müsaade olunmadığından bazı vilâyat âşar memurları tarafından irain rüsum-ı mebhuse hususâtı kâmilen kat olumadıkça tüccar tarafında teminat akçesi verildiği halde bile ruhsatiyesinin itasında mûmânaat olduğu ve memurîn-i merkumuenin kesret iştigallerinden veyahut esbab-ı saireden nâşi mesele-i mezkure suhületle kat olunamadığından müruriyenin emr-i itası tehhure dûçar olduğu ve bu yüzden tüccar birçok vakit beyhude beklemeğe mecbur olarak afyon piyasalarının kesretle tebeddülü cihetle zarar ve ziyana uğramakta oldukları emr-i bedihidir.

Bu yüzden dûçâriyeti melhuz olan hasarın men ve vukui zımnında rüsum-ı mezkurenin temin-i tediyesi için tüccar tarafından kefâlet-i kaviyye itâ olduğu halde afyon mahsulünün imrârına lâzım gelen ilm ü haberinin itâsına dair taşra rüsumat memurlarına tebligât-ı lâzımının icrası bazı tüccarın müracaatı üzerine ticaret odası canibinden keyfiyetin mercii bulunan daireye arz ve beyan olunmuştur.

****

İzmir ticaret odasının suret-i katiyyede teşekkül eylediği maalmemnuniye haber alınmıştır.

****

Memalk-i Osmaniye tütüm rejisinin şehr-i Ağustos-ı Ruminin nısf-ı evveli satış hâsılatı şehr-i Temmuz-u Ruminin ilk 15 günlük hâsılatından 2000 lira ziyade olarak 67,000 liraya bâliğ olmuştur.

****

Liverpool vapur kumpanyası ecnebi tüccardan mösyö Jorc Mişel Papayani'nin izhar-ı iflas olduğunu haber aldığımız misillü Dersaadet piyasasında komisyoncu Hacı Karabet Nişanyan'ın (sütun 2) dahi hebe-i vâhîde karşılığı olmaksızın 2600 lira açıkla tatil-i tediye eylediği cümle-i tahkikatımızdandır.

Şirket-i Hayriye

Şirket-i Hayriye idaresinin geçen 300 senesi muâmelatına dair bi'l-cümle hissedârana tevzi eylediği raportan mülhastır.

Şirket-i Hayriye vapurlarından 300 senesi Mart'ı ibtidasından Şubat'ı nihayetine kadar bir sene-i kâmile arfinda yevmiye itibarıyla 5243 vapur yolcu hizmetinde bulunmuş ve ircaa ettikleri 39,229 postada 8.328.875 nefer yolcu nakl olunmuştur. Mezkûr yolculardan alınan navl ile yük ücreti sim-i Mecidi 20 guruş hesabıyla 10.916.532 guruş 75 santim tutmuştur. Ve sene-i mezkurenin muhtelif varidatı bulunan 453,442 guruş 75 santim bi'l-ilâve yekun vâridat 11.369.975 guruş 50 santime bâliğ olmuştur. Sene-i merkumede vapurların işleme masrafı 7.255.396 guruş 86 santim ve masarîf-ı tamiriyeleri 1.721.338 guruş 18 santim ve simMecidi ile tahsil olunan hâsîlat-ı sütun-ı varidatta 20 guruş hesabıyla yürütülmüş olduğundan sim Mecidiye ile mübâyaa olunan lira-yı Osmanî ve kambiyo farkı olarak verilen 476,144 guruş 26 santimin akçe ziyânı namıyla masraf cihetine ithali emr-i tabi-i bulunmuştur. Bütün mevcudatın sikortası için bu sene dahi 1000 adet lira-yı Osmanî tahsisat-ı mahsusasına nakl ve vapurların istimalinden kıymetlerine isabet eden tenakus karşılığı dahi mukarrırı vechle % 5 hesabıyla 7,940 adet lira Bi'l-ifraz tenakus-ı kıymet-i edevat tahsisatına ithal kılındı. Mevcut sermeye üzerine % 5 hesabıyla bâ irade-i seniyye hissedârana itası mukarrer olan 10,000 adet lira-yı Osmanî faizi dahi masarîf-ı umumiyeye zam olundukda 300 senesinin sarf-ı hâsîlatı 23,096 guruş 18 santimden ibarettir. Bundan % 5 hesabıyla 1,155 guruş şehremanet-i celilesine âit olmağla bade't-tenzil 21,941 guruş 18 santim bakiye masraf hâsîlat kalır. Bunun ihtiyat tahsisatına götürülmesi icap eder. Vaki olan ikdâmat-ı semeresi olarak tenakus-ı kıymet-i edevat vesair tahsisat akçeleri nakit halinde tutulmakta olup bir miktarı idanede bulundurulmak neması vapurlar varidatına ilave olundu. Bundan böyle iş bu tahsisatlar için faiz yürütülmemesine karar verilmiştir. 300 senesi varidatı sene-i sâbika varidatıyla mukabele ve muvazene olundukta yolcu hâsîlatından 270,462 guruş 75 sntim noksan varidat (**sütun 3**) muhtelifesinden 26,423 guruş fazla hasîlat vukubulduğu anlaşılır. Varidata ibras olan iş bu noksan 99 senesine nisbetle yaz müddetinde bâ husus Cuma ve Pazar günlerinde hava yağmurlu

olduğundan 281,255 nefer yolcu noksan nakl edilmiş olduğundan ileri gelmiştir. Masarîf cihetinde dahi 300 senesinde sene-i sabıkaya nisbetle vapurların işleme masarîfında 400,730 guruş 20 sntim noksan vukubulmuştur. Bu da başlıca sene-i merkumede sen-i sabıkaya nisbetle vapurlar 303 posta noksan icra ile 1,830 saat 34 dakika noksan devr-i çerhde bulunarak 981 tonilata kömür noksan sarf ve ihrak olunmasından ve kömürün fark fiyatından tevellüt etmiştir. Vapurların tamiratı masarîfince dahi 99 senesine nisbetle 257,070 guruş fazla masraf vuku bulmuştur. Sene be sene vapurlarımızın tamiratça ihtiyacı artmakta olduğu emr-i müsellim olmağla yeni vapurlar celp ve tedarikine değın tamirat masarîfatının tezayüd edeceği emr-i zaruridir. 300 senesinde başlı makine tamiratisirasında 60 bargir kuvvetinde 3 kıta cedid Kazgan celp ile bir çift silindir ve üç takım orta şaft tecdit kılınmıştır. Masarîf-ı müteferrikada görünen farkın sebebi dahi idarenin ketebe ve memurinine bu sene için verilen ikramiye ile takaud sandığı taksisatının görünen ihtiyaç üzerine tezyid kılınmasından ibaret bulunmuştur.

300 senesinde 750 adet lira-yı Osmanî bedel ile bir kıta İstembot ve 15,550 guruş bedel ile iki kıta kömür maunesi mübâyaa olundu. Bunların esmanı ihtiyaç akçesinden tesviye kılınarak edevât-ı sâbiha hesabına ithal kılınmıştır. İşte bir taraftan varidatın tenakusu ve diğêr taraftan tamirat-ı masarîfının tezayüdü esbabına mebni bu sene dahi hissedâran hazaratına tevzi olunmak için sarf-ı hâsılat kalmayıp fakat Beykoz ve Kuzguncuk ebniyelerinin icarından 25160 guruş ile 300 senesinden terakim eden enkaz bedelinden 110,939 guruş 69 santimin dahi ihtiyat tertibine zam ve ilavesi lazım gelir ise debunun bu vechle icra-yı icabı veyahut hissedâran hazaratına tevzii hususlarından birinin taht-ı karara alınması cemiyet-i umumiyenin arâ-yı siyasiyyesine menut olmağla ol babada

Artin Andon Hüseyin Haki

Ömer Simon Hafız Vehbi

İş bu raportun cihât-ı sairesini dahi tab' ile bu babda olan mutalaatımızın arz ve beyanı mâh-ı hâlin 22.nci Pencşenbe günü ictima edeck hissedaran-ı cemiyet-i umumiyesinden sonra neşr olunacak ilk nüshamıza talluk ederiz.

[**Sahife 5**] (**sütun 1**) Müşterekü'l-menfea tütün rejisinin 1300 sene-i maliyesinin Mart ibtidasından itibaren sene-i merkume Şubat'ı gayesine değın bir senelik muâmelat vakiasını mübeyyin müvazene cetvelidir. [(**Bak. [Sahife 5] (sütun 1)**)]

İmtiyazın İmâli

Deyni. Lira-yı Osmanî 100 guruş hesabıyla

----	68.478.261	Rüsum-ı mukarrere-i senevîye (11 mâh için)
07	34.186.679	Duhan ve eşya-yı saire bedeliyle masarîf-ı imâliye
81	8943753	Maişat
81	6208613	Teftiş masarîfı ve teftiş rüsumiye tahsisatı.
07	12665713	nabe iskontosu
62	2011111	İmal olunan duhan üzerine masarîf
51	5516076	İcar-ı sigorta ve masarîf-ı müteferrika
65	459795	Makine ve mefruşatın tenzil kıymet bedeli
48	2584040	Duhan ziraatine mahsus (300 senesi mahsulün kayd ve zaptı masrafı).
<u>02</u>	<u>141054045</u>	

Matlub

15	97878997	Duhan satışı bedelatından
32	1200062	“ “ ruhsatıyelerinden
43	6430982	İthalat ve ihracat rüsumu ile rüsum-ısâireden
80	2980854	Bağdat vilayeti varidatından
89	5540322	Güzeşte hesabından
---	2435871	Esham ve tahvilat üzerine olan temettudan
39	5923361	Varidat-ı mütenevviadan
		Yeni hesaba geçecek saşdo imalattan 9768602.
		Mısır'da duhan hakkında
		Âhıran ittihaz kılınan tedbirden mütevellid fark 8894991
		<u>18663593</u>
40	18663593	
<u>02</u>	<u>141054045</u>	

Felemenk devleti müstemlekâtından olan Cezâyir-i Hindiyenin umur-u ticariye ve sanaiyyesine dair vürud eden bir raportodan mülhastır.

Cezayir-i mezkurenin buhran-ı ticariyesi

Felemenk devleti müstemlekâtı muâmelat-ı ticariyesi 1884 sene-i efrenciyesi zarfında bir hayli sektelere uğradığı cihetle sene-i mezbure ticaretce buhranlı bir halde cereyan eylemiştir. Bu buhranın birinci ve başlıca sebebi şeker fiyatınca vukubulan tenezzül azîm olup bu cihetle Bataviye'de başlıca şeker ihracatıyla iştilal eden üç büyük ticaret şirketi iflas derecesinde ve müstemlekât bankası dahi suret-i muvakkate de tatil-i tediyat eylediler. Anın siyaetinden olmak üzere Cezayir-i Hindiyeye ticaretinin mâ bihi'l-hayati mesabesinde olan Cezayir-i Hindiyeye Ticaret bankasının dahi iflasına ve bu cihetle daha bir çok tüccar ve ashâb-ı servetin harabına ramak kalmış iken Felemenkte bulunanbulunan alkadaran ve hatta handan kralı azasına varıncaya değin bazı ağniya yeniden kise-i servetlerini küşşad birle bankayı sühuddan ve binaenaleyh bütün Cezayir-i Hindiyeyibir buhran-ı azîmden kurtarmışlardır. Cezayir-i Hindiyenin ve belki anın tabi olduğu Felemenk memalikinin sermaye-i hayatiyesi dinmeğe seza olan başlıca kahve ve şeker mahsulat-ı Hindiyesi hakkında bu sırada bazı malumat arzına mübaderet olunur ki Felemenk müstemlekâtı senevi hesap evsüzere 80 milyon klogram kahve ihraç eylemektedir ki müstemlekât-ı mezburenin ihracat-ı emtiasının bir kısım mühimmini ber vech-i maruz mahsul-ı mezkurun cüzi âzamı hükümetin mâli olduğundan Cezayir-i Hindiyeye vilayeti varidatının başlıca bir kısmını teşkil eder. Cava ceziyesinin kave ziraatine mahsus mahallerinden madâ cihet-i şarkıyyesi ki hemen nısfına karib mahalli şeker kamışı zirana mahsus olup hesab-ı evsat üzere senevî 225 milyon klogram şeker ihrac olunur. Bu dahi Cezayir-i Hindiyeye ihracatının büyük bir kısmını teşkil eder. Beher Pikoli yani takriben 62 klogramı 7-8 florine kadar mâli olan iş bu Cava şekerş-i iki üç seneye gelinceye değin tüccar tarafından 15-16 florine yani malından bir misli ziyadeye kadar mübâyaa edilmekte ve bu cihetle fabrikatörlerce pek çok istifade hasıl olmakta iken bir iki seneden beri Almanya'da kesretle pancar şekeri imal ve bu sebeple Avrupa piyasalarına lüzumundan ziyade şeker ihraç edildiğinden diğerleriyle beraber Cava şekerinin dahi fiyatı 8 florine kadar tenezzül eylediğinden büyük sermaye sahibi olmayan fabrikatörler tatil işgal eylemeğe mecbur olmuşlardır. Şu halin tevellüt eylediği sekte-i azîmeye kahve mahsulünün dahi tedenni-i fiyatı **[Sahife 6] (sütun 1)** inzam etmekle buhran-ı ticaret bir kat daha teşeddüd ve kesb ve hâtime etmiştir.

Sene-i hazıradaşekerin fiyatı pek cüzi terakki eylemiş ise de yine geçen seneki kesad el hâletü hazihi devam eylemekte olduğundan Cava'da bulunan tüccar ve fabrikatörlerhükümete vermekte oldukları rüsumun tadiliyle hiç olmazsa bu suretle tenkıs-i masarıfa bir çâre-i seri bulunmasını Cezayir-i Hindi'ye vilâyatından istida eylemiştir.

İhracat ve İthalat

Cezayir-i Hindiye hükümete ait olan kahve mahsulünden başka kezalik inhisar suretiyle kına kabuğu ve afyon ve tuz gibi diğer bazı emtia dahi hükümet hesabına olarak ithal edilmektedir. Cezayir-i Hindiye'nin ithalat ve ihracatı enziyade Felemenk ile gösterilmiş ve vakıa Felemenk limanları Cezayir-i Hindiye ticaretinin merkezi bulunmuş ise de Felemenk sefaini memalik-i saire yani İngiltere ve Fransa ve Amerika'nın bazı limanlarına da uğrayup oralardan dahi emtia nakl etmekte olduklarından emtia-i mezkureden bir haylisi Felemenk müvaridat ve mürâselatı gibi gösterilmektedir. Cezayir-i Hindiye'nin Sumatra adası'nda vâki Padang nâm-ı mahalli kahvesi Yemen kahvesi müstesna olmak üzere sair kahvelerin cümlesine fâik ve müreccah bulunduğu cihetle Amerika yalnız mahal-i mezkûr kahvesini mübâyaa eylemektedir.

Pataviye'in sanayi sergisi 1884 sene-i Efrenciyesi Kânunuevveli ibtidasından itibâren küşşad olunup şehir-i mezkur gayesine kadar bir mâh müddet imtidad eylemiştir. Sergi komisyonu heyetin mesai ve ikdamat-ı fevkaladesi semeresi olarak hemen her millet ve memalikin mamulât ve emtiası celb ve ihzar edilmiş olup bir mâh zarfında sergiye 7752 Avrupalı ve 15576 yerli ve arap ve Çinli nebatat ve hububat bahçesini seyr ve temaşa etmişlerdir.

****

Avusturya Fayom limanının muâmelat-ı ticariyesine dair olarak geçen Kânunuevvel 1 tarihli bir kıta rapordan mülhasdır.

Fayom ile memalik-i şahane sevhili beyninde seyr ü sefer eden sefain-i ticariye.

Memalik-i Osmaniye sevhilinden vürud eden sefain

Cins-i Sefain	Kıta	Tebiiyet	Tonilata
Yelken Gemisi	12	Avusturya-Macar	1240
“	4	İtalya	233

“	1	Karadağ	32
“	28	Yunan	

Memalik-i Osmaniye Sevahiline Giden Sefain

“	3	Avusturya	113
“	1	Karadağ	32
“	13	Yunan	559

(sütun 2)

Sevahil-i Osmaiye'den vürud eden Vapurlar

Vapur 50 Avusturya 59158

Sevahil-i Osmaiye'ye Giden Vapurlar

Vapur 54 Avusturya-Macar 52750

“ 1 İngiliz 796

“ 1 Yunan 759

Havâdis-i Vilâyat

İzmir 25 Ağustos. Geçen 15 gün zarfında piyasamız gayet işlek bir halde bulunmuştur. Cinsine göre 9,10–12 guruşa kadar arpa ve 30 pareye kadar bakla ve 75'den bedeen ile 72 pareye kadar haşhaş tohumu satışları olmuştur. Yeni üzüm mahsulü devam üzere vürud ediyor. Şimdilik miktarı 1100 tonilata tahmin olunup cinsine göre 90 pareden 410 pareye fûruht olunmuştur. Yeni incir mahsulü dahi piyasamızda görünmeğe başladı. 116–156 guruşa dahi birkaç satış oldu. Bu sene gerek üzüm ve gerek incir mahsulü iyice görünüyor. Ve bir de kantarı 87–89 ve 92–93 guruşa kadar 80 sepet afyon satılmıştır.

Vâli-i vilayetin himemat-ı mütevaliyesi sayesinde şehrimizin ticaret odası suret-i katiyede teşekkül etmiştir.

Samsun 27 Ağustos. Etraf ve havalimizde zahâir mahsulâtı feyz ve bereket üzere ise de henüz külliyyetle vürud etmeğe başlamamıştır. Tütün mahsulü be sene evsat bir halde görünüyor. Ancak henüz fidanlar sahrada olarak biraz yağmur gelir ise mahsulât-ı mezkure ahvâli derhal değışebileceğinden yirmi güne kadar suret-i katiyyede malumat

verilebilecektir. Şehrimizdeki reji idaresi memurinin bazı harekâtı ahalice şikâyata sebebiyet vermektedir.

Beğpazar 25 Ağustos. Tiftik satışı mevsiminin bedayetinden şimdiğe değin 68,500 kıyye fûruht olunmuş olup mal sahipleri fiyatların terakki olmasından artık kat'-ı ümit olduklarından kıyyesi 15-16 guruş beyninde satış etmeğe başlamıştır.

Kastamonu 25 Ağustos. Piyasamız mütemadiyen bir sükûnet fevkalade üzeredir. Tiftiğin kıyyesi sim mecidiye ile 15-16 guruş olup alıcısı azdır. İhracatımızın uygunsuz hali rûsum ve teklif-isairenin tahsilâtını işgâl ediyor.

Ankara 22 Ağustos. Bugün tekmil olan geçen 15 gün zarfında satılan tiftik 32,700 kıyyeye bâliğ olup geçen sene müddet-i mezkure zarfında yalnız 12,000 kıyye satış olmuş idi. Tiftik mevsiminin bidayetinden beri ve 312,500 kıyye fûruht olunmuştur. 13,5-15 beyninde (sütun 3) muhtelif olan fiyatlar göşük olup emsali şimdiye kadar görünmemiştir. Buğday kilesi 8-10 ve arpanın 4-5 guruştur. Afyon 133-135 ve ketire 18-25 ve cehri 6-6,10 sarı balmumu kıyyesi 14-15 guruş satılır. Dersaadet üzerine kambiyo tamam 100 guruşdur. Ester nakliyesinin beher kıyyesi 35 ve deveninki 32 paredir.

Muharrerat-ı Ticariye-i Ecnebiye. İngiltere Mançester.

Bu günlerde piyasamızda bir dereceye kadar hareket müşahede olunmakta ise de ehemmiyetsiz olup talepte devam görülmüyor. Oldeham işçilerinin tatil işgallerinden dolayı fiyatlarca intizar oluna netice husule gelmeyüp anların terakkisi emrinde vâki olan say ve gayrete karşı fiyatlar eski halidedir.

İhracata mahsus pamuk ipliğimizin fiyatı kavi olduğu halde alıcı yoktur. Ale'l-umum bizler için bir dereceye kadar talep var ise de fabrikatörlere teklif olunan ve dûn görünen fiyat üzere fabrikatörler iş görmekten istinkâf ediyorlar. Finişli ve basma bezler üzerine işler mahdut ise de daha ehven fiyat ile çok alıcı çıkaracağı memuldür.

Devendi

Piyasamızda zikre şayan bir güne tebeddülât yoktur. Gerek Hind kendiri ipliği ve gerek imal olunmuş kettan ve kenevir fiyatı durgundur.

Leyd

İhracatla meşgul tüccar haneleri tahhüdatını ikmâl etmek üzeredirler ve lakin yeni siparişler şimdilik azdır. Alelumum işlerin reviş haline nazaran düzeleceği memuldür.

Galata Borsası (17 Ağustos)

Kambiyo Fiyatı. Osn-manlı Lirası ile

---- 110 Londra üç ay vade ile banka üzerine

110 30 “ “ Tüccar “

110 10 “ Çek

S. Frank

22 90 Paris üç ay vade ile banka üzerine

23 10 “ tüccar “

22 84 “ Çek

Florin

11 25 Viyana. Üç ay vade ile banka üzerine

11 25 “ Çek

S. Mark

18 45 Berlin. Üç ay vade ile banka üzerine

18 35 “ Çek

Ruble

11 08 Hocabey. Çek

2.18.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 19.
Numro 19 (Pazartesi) 4 Zilhicce 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare .....ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl

Mülk ve milletin tarih-i cedid feyz ve saadeti olan metbu-ı müfahhamemiz pâdişah-ı felek câh efendimiz hazretlerinin cülus-ı meymenet-i menus-ı hümâyunlarının 9.ncu senesi resm-i âlisinin yevm-i mesudu geçen 15 gün müddet zarfında tesadüf eylemiş olmasıyla pâdişah-ı terakkıperver efendimiz hazretlerinin taraf-ı bâhır'ş-şeref şehriyârilerinden bunca meşâgıl-i mühimme-i siyasiyyeleri arsında bile ticaret ve sanayimizin ıslah ve terakkısı cihetine dahi atf-ı nazar buyurularak bu babda tedabir-i mukteziyyenin ittihaz ve icrası hakkında sezavar buyurulan müsaadat-ı mekâr-ı

mugayat-ı mülükâneleri âsar ve ismar-ı celilesi kemâl-i muvaffakiyetle en yân müşâhade ve iktıfat olunmakta ve mülk ve milletin ciheteyn-i mezkureteynden dahi istifadesine yollar açmakta olduğundan ticaret ve sanayi nâmına olarak âcizane tarafımızdan dahi ifâ-yı vecibe-i tebrik ve tehniyete müsaraat olunur.

Mahsulât hakkında malumat-ı cedidemiz yoktur. Geçen 15 gün zarfında piyasamızda bazı ümit imareleri görülmüş ise de sübut ve bakası olmamıştır. Piyasamızda Bosnalı bazı elçiler vardır. Civar mahaller ile Anadolu yolcuları ve gül yağı mahsulünün fi carisi henüz muayyen olmadığından Rumeli müşterileri piyasamızda henüz görünmemektedir. Bayilerimizin adem-i emniyeti cihetiyle muâmelat-ı mahalliyemiz pek mahdud bir haldedir.

İhracat piyasamızda haylice işler yapılmış ise de fiyatlar pek dîn olduğundan ticaret ve istifa dahi o nisbetle cüziyyat kabilindedir. Piyasamızın şimdiki hal-i esef iştimali pek çok zamandan beri görülmüş değildir.

Mesele-i iflasıyye şehrimizin heyet-i tüccârânı (sütun 2) işgal ediyor. Geçen 15 gün zarfında beş iflas zuhura gelip bunlardan ikisi ilan ve diğer üçü sulh tarikiyle tesviye edilmiştir. Tüccarı afet ve beliyyesi mesabesinde olan bu makule tavır harekâta bir tedbir-i ciddi ve makul aranılmak zamanı artık gelmiştir.

Harbiye Nazırı devleşti Paşa hazretlerinin himemât-ı mütevâliyeleri sayesinde feshane fabrikasınca lüzumu meşhud ve hiss olunan ıslahat-ı esasiyyenin mevki-i icraya konulduğu kemâl-i memnuniyetle istihbar kılınmıştır.

Memalik- Mahrusada İmâlat-ı Sanaiyye

Postahane idare-i mekeziyyesi mülhakarından olup her nevi telgraf âlat ve edevatın imaline mahsus ve telgraf ve postahâne nezaret-i aliyyesinin taht-ı idaresinde işlettilirmekte bulunan fabrikayı bizzat görmeğe muvaffak olmuş olduğumuza binai zahiren sade ve basit bir halde bulunan fabrika haylice senelerden beri tesis kılınmış ise de ancak dört seneden beri nâzır utufetli İzzet Efendi hazretlerinin himemât-ı mütevellileri ve bunun müdürü Raif Beg'in mesai ve gayretleri sayesinde suret-i mükemmelede işlemekte olduğu cümle-i tahkikatımızdan bulunmuştur.

İş bu imalathânenin mükemmel makineleri olup derununda cümlesi yerliden mürekkeb fark beş nefer amele kullanılmakta ve bunların ekserisi maharet ve gayretle muttasıf bulunduğu anlaşılmıştır. İki seneden beri memalik-i şâhanenin her tarafında bulunan telgraf merkezlerinin alat ve edevat-ı lazıması yetiştirilmekte olduğundan

Avrupa'dan telgraf aleti mübâyaasına hacet bırakmaktadır. Bundan başka Harbiye Nezaretine ordu telgrafi alatinın itası canib-i idareden taahhüd olunmuş ve ahıran imal edilmiş olan (sütun 3) gayet mükemmel elektrik ziyayı alata pek güzel işlemektedir.

Zikr olunan alat ve edevatın Avrupa'dan mübâyaa edilenlerin fiyatlarına nisbetle gayet ehven mal olduğu müsbet olup cinsce asla fark olmadığı dahi Viyana sergi-i umumiyesinde aleni suretle tahakkuk ve tebeyyün eylemiştir.

Mezkur fabrikanın def-i ihtiyacatımıza kâfi suretle işleyebilmesi bizlerde ruh-ı teşebbüs ve fazl-ı takaddüm mevcut olduğuna bir delil müsekket ve alenidir. İrâdat ve ihtiyarını istimalde halk tarafından biraz gayret ve evliya-yı umurumuz tarafından biraz teşvik olursa her bir teşebbüsatta muvaffakiyetimiz li ebed ve lâ cürmdür.

Biddefaat tarafımızdan sırası düştükçe arz ve beyan olunduğu üzere memalik-i mahrusa-i şahane sermayedarlarımız için bir açık meydan olup her nevi teşebbüsata müstaid ve elverişli olduğundan bunların hhiç birisine henüz el urulmamış gibidir. Cidden ve mütevâliyen nazar-ı dikkatimiz bu zihete münhasır olmak lazım gelüp memleketimizin terakkı ve saadeti bu yüzden istihsal kılınabileceği ve sermayedarlarımızın dahi iş bu teşebbüsat sayesinde bir hovardar ve vayemend olacakları güneş gibi âşikar ve çoktan beri kurumuş olan çeşmelerden su beklemek temenni-i haldir.

İthalat ve ihracat-ı dâhiliyemiz üzerine büyük sermayeler ile iş görüp istifadeler etmek zamanı geçmiştir. . Ecanibin rekabeti ve masarifat ve ihtiyacı mahdut olan küçük sermayelerin buldukları itibar teşebbüsât-ı cesimeye hâil ve mani olmaktadır.

Memleketimizin yeni bir mesleğe sâlik olması zaruridir. Cesim sermayeler ile külliyet üzere ticaret etmek devri bırakılıp Almanya'nın kemal-i fahr ve şecaatle teşebbüse ictisar eylediği gibi biz dahi **[Sahife 2] (sütun 1)** sanayi devrine girmeliyiz. saademizi mucibolacak ve Avrupa memalikinin şimdiki bulunduğu mamuriyetine esas olan böyle bir tarik selamete niçin sâlik olmamalıyız? Memalik-i şahane arazisinin ve ikliminin istidat ve feyz ve bereketi cihetiyle şimdi Avrupa'dan celb etmekete olduğumuz eşyanın hemen kısm-ı âzamı ehven suretle husule getirebileceğiz. Akdemce icra edilmiş olan ticaret ibtidaiye müddeâmızı maa ziyadetin müeyyedir. Esas bahs olan enfü'l-beyan fabrika ve kurin ve un ve Balikesri ve muhal-i saire mensucat-ı mütenevvia destgâhları ve Bursa ipek mamulâtı ile Selanik'teki iplik fabrikaları ve gayrihim dediklerimize büyük ibret ve emsaldir. Bİziim hiçbir şeye müzayaka ve

ihtiyacımız yoktur. Ham mahsulât-ı tabiiyemiz mebzul olup sermayeye gelince teşebbüsâtın ticaretin evveliyesi için derece-i kifâyede mevcut ve hususiyle teşebbüsât-ı ciddiye için bâliğan mebâliğ akçe tedarik olunabileceği umur-ı mücerredendir. Ve hükümet-i seniyye canibinden dahi teshilat ve muzâharat-ı mümkün irâe buyurulacağı çendan gazetemiz vasıtasıyla işâa ve ilan kılınmıştır.

Belçika'nın Anors sergi-i umumiyesinde Hayiti cumhuriyetinin mamulat-ı sanaiyesinin iktisab etmiş olduğu muvaffakiyete dair "Rivo Kommersiyal'e diplomatik" nâm-ı risale-i mevkutesinde görmüş olduğumuz bir bendi misal olmak üzere âtîde derc olunmuştur. Memalik-i Mahrusa-i Şahane gibi büyük bir mülk tasavvuru mümkün olan her nevi servet-i tabiiyye vesailer malik olduğu ve Hayiti Cumhuriyeti gibi küçük bir cezirede sanayi sanayi bu derece terakkî ve takaddüm edebildiği halde teşebbüsât-ı sanayimizin muvaffakiyetine niçin tereddüt olunmalıdır? Karilerimizin tasdi ve izâcını mucib olacağımızı göze aldırarak tekraren arz ve beyana cesaret ederiz ki hatlarımızın Avrupa hatlarıyla karib olan ittisakı ikmâl olduğu halde bizi gâfil olmamak için asla ifâte-i vakit olunmaksızın imalat sanayimizin terakkî ve ıslahı cihetine hasr-ı nazar etmeliyiz. Teşebbüsât-ı sanaiyye ehemmiyeti günden güne teşeddüt ediyor. Zira mülkün mâ bihi'l-hayatı ihracat olup yalnız ithalatla taayyüş mümkün değildir. İhracata mahsus olan emtiamız ne derecelerde bulunduğunu dahi tüccarımız tastik ederler.

Vatandaşlar teşmir-i sâk-ı gayret edelim ve istiklaliyeten mâliye ve maddiyemizi temin eden hiref ve sanayi yolunda merdane sâlik ve sâbit kadem olalım hireft ve sanat sebep-i ticaret ve selamet olduğu emsâl-i adide ile müdellil ve bî ihtibahdır.

Devletli Subhi Paşa

Kariha-i ilham-ı sabîha-i hazret-i şehriyâriden olarak ticaret nâzırı devletli Subhi Paşa (sütun 2) hazretlerine bir kıta mürasa nişan-ı zîşan-ı Osmani ihsan buyurulmuş olduğu haber-i meserret-i avrı mahzuziyyet-i umumiyeyi müstelzim bulunduğu beyandan azadedir. Nazır-ı müşârun-ileyh hazretleri metbu-ı müfahhamı ile mülk ve milletine seneyn-i vefiredenberi kemâl-i muvaffakiyet ve teysirle ibraz eylemiş olduğu hidemât-ı mebruresine mükâfeten bi'd-defaat nâil ve mazhar-ı iltifat cihakderecat hazret-i padişahî olageldikleri misillü umur-ı ticaretin tensik ve ıslahı hakkında müşârun-ileyh hazretlerinin mesai ve ikdamat-ı mütetabialarını takdiren ve bir lahika-i cedide olmak üzere bu defa yeni baştan taltif buyurulmaları padişah-ı terakkiperver

efendimiz hazrelerinin nahbe-i emâl ve efkâr-ı şâhaneleri dâire-i ticaret ve dâd ve settik-i kesb-i vüsat ve cesamet eylemesi emr-i ehemine matuf bulunmasına bir delil-i alenidir.

Düyun-ı Umumiyye ve İradat-ı Muhassasa İdaresi

Rüsüm-ı sitte idaresi senevî raportosunu gayet mükemmel bir surette neşr ve ilan eylemiştir.

Mezkûr raportonun hülâsa-i mündericatından mütefehhim olduğuna nazaran rüsüm-ı mezkure vâridatında 87294,5 lira-yı Osmani terakkı müşahede olunuyor. Ancak cidden bakıldığı halde iş bu terakki varidatın tezayüdünden ileri gelmiş değildir. Zira varidatta takriben % 3 ve bir rub' nisbetinde tedenni nümâyan ve zikr olunan terakkı ise masarıfda icra edilen tasarrufattan ve hususuyla tütünlerin reji idaresine terk olunmasından husule gelmiş olduğu zahir oluyor. . Çünkü 1299 senesinde masarîf vâkiası takriben % 16 ve bir rub nisbetinde bulunduğu halde 1300 senesinde % 11 ve üç rub nisbetinde takallul ve tenakus eylemiştir.

Masarîf-ı mezkurenin idare muâmelatına helel gelmeksizin biraz daha tedenni ettirilmesi kâbil olur zann ederiz. Mamafih müddet-i kalile zarfında idare-i mezkurenin bu derece muvaffakiyeti ile islah ve intizamı mazhar-ı Tahsin ve âferindir.

Mezkur raportoda münderic cetvel tetkık ve tetebbu olanarak âtideki müvâzene çıkarılmıştır.

Muvazene-i mezkure hülâsa olundukda seneteyn-i mezkureteyn zarfındadır.

Vâridât-ı Umumiyesi	<u>1299 Senesi</u>	Vâridât-ı Umumiyesi	<u>1300 Senesinde</u>
	231.197.000		2.244.368.223
Masarîfat-ı Umumiyesi	192.344.111		199.186.008
Lira-yı Osmanî	188.256.057		186.985.042

Bina-i aliyyin zâlike 1300senesinde vâridat-ı umumiyye 6828777 guruş tedenni etmiş ve masarîfat-ı umumiyyesinde 13.730.784 guruş tenhıkât icra kılınmış olduğu anlaşılıyor.

Bundan madâ raportoyu mezkure mündericatındn tuz ve müsekkerat hakkında ahz olunan malumat ber vech-i âti hülâsa olunmuştur.

***

Sene-i hazıra Mayıs'ının 15.nden itibaren Ağustos'un 29'una değin Dersaadet'te vürud eden yeni afyon mahsulünün miktarını mübeyyin cetveldiri

Mahal-i Vürud	Sepet
Geyve ve havalisi	313
Selanik	18
Balıkesri	162
Karahisar	78
Malatya	69
Zile ve Tokatve Amasya	174
Beğpazar Nallıhan, Ankara	189
	<u>1003</u>

Sene-i sâbıkada ise mezkure zarfunda yalnız 497 sepet vürud etmişdi. Mezkûr 1003 sepetten 553 diyar-ı ecnebiyeye ihraçplunup 45 adedi dahi piyasamızda mevcuttur.

Cemâhir-i Müctemia-i Amerika Memalike İthal olunan Tiftik

Amerika'ya ithal olunan tiftik miktarı yevmen fe yevmen terakkı ve tezayüd eylediği maalmemnuniye müşâhede olunuyor. Geçen 1884 sene-i miladiyyesinde liverpol'dan Amerika'ya 150 balya tiftik ithal olunmuş iken bu sene Mayıs [**Sahife 3**] (**sütun 1**) bedayetinden itibaren şimdiye değin gönderilen tiftiğin miktarı takriben 3000 balyaya bâliğ olmuştur. Bu ana değin Amerika Bredford'an külliyyet üzere tiftik ipliği mübâyaa etmekte idi. Ancak bir iki seneden beri Newyorg'dan bir iplik fabrikası küşşad olunmuş olduğundan iplik mübâyaaatı ehemmiyetten sâkıt olup ham tiftik anın yerine kâim olmuştur. Ve asıl memnun olacak ciheti şurasıdır ki hükümât-ı müctemiaca iplik ithalatına % 60–70 nisbetinde müsavi bir gümrük vaz edilmiş olup ham tiftikten ahz olunan resim nisbetle cüziyyat kabilindendir.

Mütenevvia

Rüsumat emanet-i aliyyesi dairesinin tamir ve tecdidi ile ittisalinde vaki olup nesh-i âhıramızden birinde derc eylediğimiz varakada ahşap olmasından dolayı mahzur-ı beyan olunan camii-i şerifin hemdi hakkında irade-i seniyye-i hazret-i şehriyari şerefsünuh ve müteallık buyurulduğu istihbar kılınmıştır.

Maliye Nazırı utufetli Zihni efendi hazretlerinin mâliye nezaretini teşriflerinden beri umumu devâir-i mâliyede bir tebeddül ve inkılab ciddi zahir ve nümâyan olduğu çeşm-i meserret ve memnuniyetle müşâhade olunmaktadır.

İdare-i umur-ı mâliyenin sûr-ı icraiyesine mûtaallık bir takım tensikat-ı cedide ve ıslahat-ı nafia mevki-i icraya vazı tasavvuratı sırasında ez cümle senedat ve nükud-ı mevcude sandıklarının mâh-ı be mâh ve ale't-tevali muâyenelerinin icrasına ve bir istatistik-i umumi kaleminin teşkil ve küşadına karar verilmiş ve vilâyat defterdarlarının mâliye nezaretleriyle doprudan doğru bâ telgraf muhabere eylemeleri ve tahsilat-ı vakıalarıyla mevcut sanduk olan mebalîğın miktarını mübeyyin cetvellerin irsal kılınması taht-ı mecburiyete alınmıştır. İş bu telgrafnâmeler şifreli olacağından bunlara mahsus bir miftah tertib olunması dahi kararlaştırılmıştır.

Şirket-i Hayriye hissedaranı meclis-i umumisi Ağustos'un 22.nci Pençsenbe günü ticaret nezaret-i celilesi dairesinde devletli Subhi Paşa hazretlerinin riyaset-i aliyyesi tahtında akd-i ictima eylemiştir. Meclis idare raportosu kiraat olunduktan sonra Tahsin ve sûh-ı ciyan Karabet ve Maksud Sabuh efendiler müfettiş tayin ve intihab olunmuşlardır.

Meclis idare tarafından şirketin ahvaline dair verilen mezkur raport hakkında edilecek müzâkerât ve mübâhasat 15 gün sonra yani şehr-i Eylül'ün beşinci Pençsenbe günü akdi kaar tahtına alınan ictimaa talik edilmiş olup yevm-i mezkurda tetkikat-ı vâkıaların neticesini (**sütun 2**) mübeyyin müfettiş efendiler tarafından icab eden raport dahi takdim kılınacaktır.

Şikâyat-ı umumiyyeden münbais olarak iflas meselesi alâ itlak Dersaadet metbuatını işgâl etmekte olup iş bu mesele hakkında bizim dahi mütâlaatımızın beyan olunması kârilerimizin ekserisi tarafından talep olunuyor.

Mesele-i mezkureye dâir bundan akdem gazetemiz vasıtasıyla iki bend neşr olduğu misillü ticarat odası canibinden dahi bu babda bundan bir sene mukaddem bir mufassal tahrir kaleme alınarak ticaret nezaret-i celilesine ve andan dahi adliye nezaret-i celilesine havale olunmuş olup hâla cevabına intizar olunmaktadır.

Zıkr olunan takrir iş bu meselenin her cihetini şâmil ve müfesser olduğundan kârilerimizin tenvir izhaniyla itminan kalbleri istihsal olunmak için aynen gazetemiz vasıtasıyla neşri en ehven ve eslam tarik olacağı varid hatır olmuş ise de kesret-i mevaddan dolayı gazetemizin adem-i müsaadesi cihetiyle nüsha-i âtiyeye bırakılmasına mecburiyet hâsıl olmuştur. Ahz olunan malumat-ımevsukaya nazaran zât-ı âli-i hazret-i sadrazami hususu mezkûr hakkında adliye nezaret-i celilesinden bazı izahat talep buyurmuşlardır.

Tashih

İzhar iflas etmiş olduğu ila ettiğimiz Hacı Karabet nâm-ı şahsın Nişanyan olmayup Başkiyan olduğu liecli's-sahih tarafımıza haber verilmiştir. Ancak bizim malumatımıza nazaran şahs-ı merkum iş bu lakabların her ikisini de kullanmakta idi.

Nâm-ı nâmı-i hazret-i şeriyari ile manun Mekteb-i Âli-i Ticarat'ın tevzi-i mükâfat-ı resmi ticaret nazırı devleti Subhi paşa hazretleri ile ticaret nezareti memurîn-i kiramı hazır ve bir cemî-i gafir mevcut olduğu halde mâh-ı hâlin 22.nci Pençşenbe günü mutantan bir suretle icra kılınmıştır.

Mektebin ahvaline dair idaresi canibinde verilen izahat ve malumat-ı mücemmele ile resm-i mezkure bidae ve şüru' olunarak hitamında nâzır müşârun-ileyh hazretleri izhâr-ı şâdi ve memnuniyeti mutazammın bir nutk-ı belîğ iradına âğaz birle himayet-i cihan-kıymet hazret-i şehinşâhiyi hâiz olan iş bu mekteb-i ticaret Padişah-ı maârif-perver efendimizin bunca âsar-ı celile-i müteaddidesinin bir lâhıka-i cemile-i cedidesi bulunduğundan îfâ-yı vecibe-i şükranıyet cümlemize farîza-i zimmet olduğunu kemâl-i rıkkat ve hüsn-i teessürle ilân ve beyan buyurmuşlardır.

Bunun akabinde şâkirdan tarafından elsine-i (**sütun 3**) muhtelifede makaleler irad olunarak iş bu lisanlarda isbat-ı maharet ve ehliyet eylemeleri üzerine şâkirdanın terfi-i sınıf şهادetnameleri ita ve cümle-i hüzzar tarafından ediye-i mefruza-i hazret-i padişahî tertil ve tilavet kılındıktan sonra resm-i mezkure yetemennan hitam verilmiştir.

Rumeli demiryolu hisse senedatının tedavüle çıkarılıp fûruht olunmakta olan promosyonların kontrolü zımnında ittihazı lazım gelen tedabir-i ciddiyyeyi mütalaa ve

müzakere eylemek üzere teşekkül etmiş olan komisyon raportunu ticaret odasına takdim eylemiş olup hususu mezkûr odaca derdest tezekkürdür.

Mamulât-ı sanayiye-i Osmanî'ye mahsus daimi bir serginin tesisi zımında teşekkül etmiş olan komisyon-ı mahsus evvelki Cuma İrtesi günü ticaret nezaretinde ikinci defa olarak akd-i ictima eylemiştir. Komisyon-ı mezkurun an karib ikmâl-i memuriyete muvaffak olacağı memuldür.

Bursa muhbirimiz tarafından gönderilip vilâyat sırasında derc edilen mektup mealinden müstefad olduğu üzere Hüdavendigâr vilayetinde müceddeden Ertuğrul nâmıyla tesis buyurulan sancak merkez idaresi Bilecik kazası olmak üzere Yenişehir ve İnegöl ve Söğüt kazalarıyla Bolu sancağından tefrik olunan bazı mülhakatından ibarettir.

Yine muhbirimizin ifadesine nazaran maliye nezaretinden yeni birtakım havâlat ita kılındığı ve bunların tediyesi dûçar-ı tehhur olduğu istifham kılınmıştır.

İşittiğimize göre Romanya'nın gümrük tarifesi meselesi hakkında meclis-i hâss-ı vükelâca yeniden müzâkerat cereyan etmeğe başlamıştır.

Esham taksitleinin tekraritasına başlandığı malumdur. Ve bir de aldığımız malumata nazaran bayram münasebetiyle memurîn ve ketebeye lâ ekall birer maaş ita olunacağından nükud-ı mevcudenin derhal ve serian irsal olunması zımında vilâyata evâmir-i katiyye ita kılınmış ise de vâridat-ı mîriyenin tehhür-i tahsili melhuz ve muhtemel olduğundan ihtiyata riâyeten bir istikraz-ı muvakkat akd olunmak üzere Galata Bankalarından birisiyle müzakereye başlanmıştır.

Dersaadet'te veyahut İzmir'de vapurda teslim olunmak şartıyla ve libresi 12 şilin fiyatla 400 sepet afyon mübâyaa eylemek üzere Amsterdam'da bir Felemenk kumpanyasının Dersaadet tacirlerinden birisi ile akd-i mukâvele etmiş olduğu istihbar kılınmıştır.

[**Sahife 4**] (**sütun 1**) Memalik-i Osmanî'ye tütün rejisinin geçen şehri Ağustos-u Ruminin nısf-ı evveli satışı hasılatı 67,000 ve nısf-ı sânisî hasılatı 72,000 lira-yı Osmanî'ye ki ceman 139,000 lira-yı Osmanî'ye bâliğ olup mezkuru'l-miktar hasılat sene-i sâbika şehri Ağustos hasılatından 41,000 lira ve sene-i hazıra şehri Temmuz'undan 4000 lira fazla bulunmuştur.

İş bu 301 senesinin geçen altı mâh zarfında olan satış hâsılatı ber vech-i âti hülâsa olunmuştur.

Şühur Miktar-ı Hâsılat. Lira-yı Osmanî

Mart	117,000
Nisan	122,000
Mayıs	135,000
Haziran	117,000
Temmuz	135,000
Ağustos	139,000

İş bu miktara karşı sene-i sâbık altı Mâh zarfında satışlar 482,000 lira-yı Osmanî'te vâsıl olmuştur.

“Bank Osmanî”

(1885 senesi Temmuz-ı Efrencinin 31.nci günkü halini mübeyyin cetveldir.)

Pare	Guruş	Matlubat
-----	550000000	Taksitleri henüz istifa olunmayan kısım.
30	61256170	Dersaadet'te mevcut sandık
11	473968266	Şabanda “ “
30	665224212	Hazine-i celilenin hesab-ı cari üzerine deyni
33	3021011151	Saireler hesab-ı cari üzerine deynleri
31	104032200	Esham ve emtia üzerine ifraz olunan mebalîğ
21	8843581	Emvâl-i menkule ve gayr-ı menkule
27	2658295	Mütenevvia
06	<u>203304284</u>	Yekûn

----	1000000000	Medfuat-ı sermaye
----	44737000	İstanbu'da mütedavil banknot Şübelerde “ “
24	115082555	Bedelleri tediye olunacak bonolar
---	1692759	Hazine-i celilenin hesab-ı câri üzerine matlubları
20	80231788	Vade-i muayyene ile mevzu depolar
---	314290335	İhtiyat-ı mütenevvi
---	13089307	Tediye olunacak temettuat
30	442445543	Mütenevvia

06   2203304284

Aslına mutabıktır.

Müdür   Müdür-i umumi

AM. Dovo   (M) (H) Foster

(sütun 2)

Mahsulât

Mazı mahsulü hakkında Musul'dan işâr olunduğuna nazaran gerek Musul ve gerek Sığırdede mazı mahsulü hiç olmamış gibidir. Havali-i mezkurede geçen sene mazı mahsulünün miktarı 5500 tobra –ya vâsıl olmuşken bu sene 1300'den 1600 tobraya ancak bâliğ olmuştur. Mahsulü mezkûr İzmir ve havalisinde ozulmamış ise de miktarı cüziyyat kabilinden olduğu cihetle ileride piyasamıza tesiri olmayacak gibidir.

Rumeli Şarkî vilayetinden alınan haberlere Sisam mahsulü bu sene dahi pek cüzi olduğundan ihtiyacat-ı dâhiliyeye ancak kifayet edeceği ve belki ithalata müracaat olunmak lazım geleceği istifham kılınmıştır.

Çarşı kebirde beyazcı esnafından bakkaloğlu Foti nâm-ı kimesnenin 2400 ve Valide Han'ında mukîm tüccardan İbrani Ali Ekberli nâm-ı kimesnenin 3000 lira açıkla izhâr-ı iflas etmiş oldukları istihbar kılınmıştır. Nüsha-i sâbıkamızda haber verdiğimiz Başıkıyan tarafından ashab-ı matlubun heyet-i ictimaiyesine takdim olunan bilançoda

eşhas-ı gayr-i malume üzerinde 800 matlubu ve 184 lira mevcut malı bulunduğu gösterilmiş ve bu hale nazaran iflasını mucib olacak külliyetli zarar ve ziyarı bulunmadığı anlaşılmış ise de takâsıt-i müteaddide ile % 15 tediye eylemek teklifinde bulunduğu işitilmiştir.

Cebel-i Lübnan'da mutasarrıflığına mülhak kazalarda 301 sene-i Rumiyesi şehir-i Mayıs'ı zarfında keyl-i İstanbul itibarıyla fûruht olunan zahayir-i mütenevvianın fiyatını mübeyyin cetveldir.

Buğday	Âla	35-27	Guruş
“	Adi	33-26	“
Arpa	Âla	24-16	“
“	Adi	20-15	“
Nohud	Âla	21-20	“
“	Adi	18-16	“
Mısır buğdayı		16-14	“
Havran buğdayı		27	“
Buka-ı buğdayı		24	“

Varna Limanı'nın 1884 senesine mahsus olarak muâmelat-ı ticariyesine dâir tanzim olunmuş olan bir raportodan mülhasdır.

İhracat

Cins-i emtia	Kilo	Mahal-i İrsal
Buğday	7973000	Cebelitarık
Buğday	1850000	Marsilya, İngiltere, İtalya
Zahire	314250	İngiltere
Yumurta	291500	Dersaadet
(sütun 3)		
Pilic	377500	Dersaadet

Eşyayı muhtelif	507650	“
Boynuz	31998	Marsilya ve Triste
Paçora	7000	“
Koza	1100	“
Tereyağı ve peynir	177550	Dersaadet
Mısır bağdayı	196570	Marsilta, İngiltere, Cenova
Eşya-yı beytiye	100000	Köstence
Arpa	81700	İngiltere
Deri	415100	Marsilya, Triste
Kemik	485000	“
Tuzlu balık	24000	Dersaadet
Emtia-i mütenevvia	50000	“

Havâdis-i Vilâyat

İzmir 25 Ağustos. Muâmelat-ı ticariyede keremiyet var ise de alâ itlak piyasamızda takallüt bâkidir.

Üzüm mahsulü muttasıl vürud ediyor ise de siyah ve kırmızı üzüm siparişleri pek mahdud ve küşüktür. Siyah üzümün kantarı 61-62 ve Elmenek kıyyesi 3-3,1-3,20 ve sultaniyenin kıyyesi 2,15-4 guruş fûruht olunmuş olduğuna nazaran fiyatlar geçen 15 gün zarfundaki satış fiyatlarından biraz kırılmıştır. İncirin müşterisi vardır. Toptan satılanların fiyatı 80-110-120 ve seçmenin 138-180 guruştur.

İş bu 15 gün zarfında muttasıl afyon satışı devam edip 330 sepet fûruht olmuştur. Bunun bir kısmı yerli mahsul olup çekisi 75-85 ve adi kısmı 82-84 guruşa satılmıştır.

Pamuk fiyatı durgundur. İş bu mahsulü bu sene haddi evsatı mütecaviz bulunduğu işârat-ı vâkıadan anlaşılmıştır. Hububat ve zahaire gelince. Arpa muâmelatı işlek olup kilesi 10-11,20 uruşa satışlar olmuştur. Haşhaş tohumunun kıyyesi 10-70,30 guruşda iken 72-72,20 guruşa çıkmıştır.

Bursa 28 Ağustos. Piyasamız büsbütün durgun bir halde koza mahsulü kâmilen indirilmiş gibidir. Ara sıra birer miktar gelmekte ise de bunların artık ehemmiyeti

yoktur. Mahsulü mekur hakkında bedaiyyeten edilen keşfiyyatın seyyiâtı akispezir olduğu cihetle ehven fiyatla mal almak ümidiyle sn mahsulerin vüruduna intizar eden fabrikatörler mal alamadıklarından geçen sene yine bu esnalarda 30 fabrika yerine bu sene yalnız 8 fabrika işleyebiliyor.

Lira-yı Osmanî 100 guruşhesabıyla kozanın kilesi 90-120-125 guruşa satılmıştır. Mahsulât-ı cedide yalnız Bursa'ya civar olan **[Sahife 5] (sütun 1)** mahallerden gelmekte olup miktarı külliyyet üzere değildir. Geçen sene mahsulâtından mîri anbarlarında mevcut olan zahâir 10-12000 kileden ibarettir.

Hâla buğday 17-23, Arpa 10-12, Mısır buğdayı 11-12 guruş raddelerindedir. Beher İstanbul kilesinin araba ile Bursa'dan Mudanya'ya nakliye ücreti 1-1-20 Kütahya ve Eskişehir'den yine araba ile 8-10 deve yahut bârgir ile 12-13 guruştur.

Makam-ı vilayetten istihsal eylediğimiz malumata nazaran müceddeden tesis edilen Ertuğrul nâm-ı sancak mekez idaresi bulunan Bilecik kazasıyla İnegöl ve Yenişehir ve Söğüt kazalarını ve Bolu sancağına civar olan bazı mahallerden mürekkebdir. Hânedân-ı meâli unvan-ı hükümdarımızın bâni ve müessisi olan Ertuğrul Hân-ı Gazi cennetmekânın türbe-i Şerifeleri iş bu Söğüt kazasında vâkidir.

300 ve 301 seneleri âşâr-ı emvalinden tediye olunmak üzere mâliye nezaretinden yine havâlat itâsına başlanmış olduğundan bedelleri 75,000 lira-yı Osmani tahmin olunan havâlât-ı mezkure hâmilleri bedellerinin tediyesine intizar ediyorlar.

Ankara 25 Ağustos. Bu gün tekmil olan geçen 15 günde tiftik satışı geçen sene müddet-i mezkure zarfında 22,500 kıyyeye vamişken 24,500 kıyyeye ve mevsimin bedayetinden beri 325,000 kıyyeye bâliğ olmuştur. Fiyatlar malın cinsine göre lira-yı Osmani 100 guruştan 13-13,5 ve 15,5 guruş beyninde zayıftır.

Uğday kilesi 8-10 ve arpa kilesi 4-5 guruşa afyon kilesi 120-122 ve ketire 18-25 cehri 6-6,5 ve sarı balmumu 14-15 guruşa satılmaktadır.

Dersaadet üzerine kambiyo liraya lira olup nakliye ücreti ester ile 30-32 pare ve deve ile 27-28 paredir.

Fransa'nın Kale limanı ve havalisinin ziraat ve ticaret ve sanayinin ahvaline dâir geçen şehri Mayıs tarihli bir kıta raporto mündericatından mülhastır.

Ziraat

Şeker pancarı mahsulünün cinsi bu sene evsat olmasından ve zahair ve mahsulat-ı ecnebiyenin piyasamıza külliyyet üzere vürudu hasebiyle zahâir fiyatı gereği gibi tedenni eylemesinden nâşi ziraatimiz fevkalade sektedar olmuştur.

Ziraat-i mahalliyemizin himayesi zımnında hububat-ı ecnebiye üzerine bir resim tarh olunmuş ise de iş bu tedbir vakitsiz ve daha pek yeni olduğundan eser ve ehemmiyeti henüz müşâhade ve takdir olunamamaktadır. **(sütun 2)** Elhâsıl mezraave tarlalarımızın kıymeti fevkalhadd tedenni ve tenezzül eylemiştir.

Madeniyyat fiyatları dahi daima tebeddül etmektedir. Bunun sebebi dahi işlerin durgunluğu ile bazı fabrikalarda amelenin tatil işgal eylemesinden neşet eylemiş ve bu cihetle demir mamulâtı fiyatları terakki ve dökme ve ham demirin fiyatları tenezzüle yüz tutmuştur.

İnşaatta istimal olunan hatabın kısmen terk olmasından nâşi İsvec ve nevruciyattan biçilmemiş hatab pek cüzi gelmekte ise de biçilmemiş hatab külliyyet üzere vürud ediyor.

Tül Mamulâtı.

Kâlede vâki Tül fabrikaları İngilterenin işlenmemiş ve Fransa ve İtalya ve Suriye'nin ham ipekleri ile İngiltere ve İsviçre'nin koza dibi ipliklerini istimal etmektedirler. İşlenmiş ipekler hemen kâmilin İngiltere'dengeliyor. Fransa'nın ham ipekleri âlâ cinsler için tercih olunduğu gibi İngiltere'nin koza dibi ipeği diğer mahallerininkine müreccah tutuluyor. Bir zaman İtalya ipekleri fiyatlarının ehveniyyeti cihetiyle aranılır idi ise de âlâ cins ipeklerde yine Fransız mamulâtı cümlesine takaddüm etmektedir.

İnce bez vesaire Povandalanson nâm-ı dantale için pamuk istimâl olunmakta bükme ve pamuk iplikler Fransa ve İngiltere'den celb olunur. Ale'l-ıtlak sair işlerde olduğu gibi 79 senesinden 83 senesine gelinceye kadar tül mamulâtı pek yolunda ve matlube muvafık bir halde bulunmakta iken şimdi % 50 nisbetinde tedenni etmiştir. Mamulat-ı mezkurenin bu derece idbar ve tedennisi evvela seneyn-i âhıra zarfında külliyyet üzerine imal olunmasından ve bir de her tarafda ve hususiyle modaya mahsus mamulatda hümeden sükun ve kararsızlıktan neşet eylediği cümle-i melhuzatımızdandır. Maaheza fabrikatörlerimizin icad ve ihtiraata müstaid fikir erbabından bulunması cihetle Kale mamulâtı Fransa ve İngiltere'de imal edilen emsali emtia meyanında daima temeyyüz ve tefevvuk ediyor.

El hâletü hâzihi Kale'de sakin olan ahali 50,000 nüfustan ibarettir.

Liman-ı cedid hakkında tanzim olunan lâyiha bi'd-defâat tebdil ve tadil edilmiş olduğundan şimdîye değin ameliyata başlanılamamış ve gelecek seneden mukaddem küşadı gayr-ı memul görünmektedir.

Kale'den Dovra gidilmek üzere mutasavvır bulunan tahte'l-bahr tünelin ameliyatı iki seneden beri tatil edilmiştir. İngiltere mütevehhim olduğundan iş bu meselenin hallini tehir ediyor. İş bu teşebbüsün neticepezîr olması mümteni hükmüne girişmiş gibi görünüyor.

(sütun 3)

Sergi-i Umumi

Setr-i sefain ile vesayit-i tahrikiye ve ticaret ve sanayiye mahsus ve İngiltere kraliçesinin himayesi ve prens Digal hazretlerinin riyaseti tahtında olarak gelecek 1886 sene-i miladiyesinde Liverpool şehrinde bir sergi-i umumi küşad olunacaktır.

İş bu serginin maksad-ı teşkili pek vâsi ise de sarahaten tayin kılındığı cihetle berri ve bahri ve hava seyahatinintarihiyle derece-i vüsat ve takaddümünü takib ve irae etmekten ibarettir.

Sergi-i mezkurda ulum ve fünun-ı cedide ve vesait-i tahrikiyye ve nakliyenin mükemmeliyeti sayesinde bütün küre-i arz üzerinde imal edilmekte olan emtia-i ticariye ve sanaiyenin ecnâs-ı muhtelifesinden numuneleri bulundurulacaktır.

Bu taktirce iş bu sergide eski ve yeni sefainin her cins modelleri ve usul ve mevaddı inşâiyesi ve alet ve edevatı ve her nevi kayık ve sandal ve çekdirmeler ve havuz ve limen ve fener ve ateş modelleri ve fırtınaya tutulan kazazedegânın tahlisi için istimal olunan alet ve edevatnumuneleri velhasıl seyahat-i bahriyeye mutaallık ve müteferri her nevi ve cins mevaddın o rekleri irâe ve inzâr-ı âmmeye arz olunacaktır.

Seyahat-i beriyyeye mahsus olan dairede her bir memlekete ve ezmine-i muhtelifeye mahsus yolcu ve hamule nakleden her nevi arabaların numuneleri ve kuvve-i muharrekeden olan tüccarın tarihi suret-i mükemmelede arz ve irae kılınacak ve yolcu ve emtia nakline mahsus yerli ve ecnebi alet ve edevatın her nevi gösterilecektir.

Ticaret ve sanayi dairesinde dahi sanayi-i mahalliye ve ecnebiyenin kesb eylediği derece-i terakkı ve vüsatını müşar ve mübeyyin bi'l-cümle emtia ve mamulatin numuneleri ve bunların usul-u imaliyesi istihzar kılınacaktır.

Hayiti Cumhuriyeti ve Anors Sergi-i Umumiyesi

Anors Sergi-i Umumiyesinde Hayiti Cumhuriyetine mahsus olan daire erbab-ı sanayi ve ticaretin nazar-ı dikkatinicâlib ve hususiyle daire-i mezkureye mevzu olan emtianın ecnas ve envâi ticaret nokta-i nazariyesinden hâiz olduğu ehemmiyeti cümlenin Tahsin ve takdirini mûcib olmuştur.

Dâire-i mezkurede en evvel herkesi meftun eden emtianın hüsn-i nizam intisakidir. Duvarları elvan-ı milliyesi bulunan kırmızı ve beyaz renkli bayrakve arma ve levhaları ile müzeyyen olup lantiye tabir olunur bir nevi hurma ağacı bayraklarından mamul demet ve desteler ile samandan örülmüş şya-yı mütenevvianın hüsn-i letafeti herkesin bâdi-i telezzüz ve hayreti olurdu.

[Sahife 6] (sütun 1)

Mezkûr daire oymalı meşe ağacından mamul gâyet güzel sanatlı dolaplar ile mefruş olup âtide alâ vechi'l-icmâl tarif ve tavsif kılınacak eşya-yı nefise iş bu dolaplar içinde mevzu ve mahfuz idi.

Evvela. Hayiti mahsulat-ı arzıyyesinden bulunan kahve mahsulü numunelerinin her nevi ve cins mevcut idi.

Sâniyen. Hayiti memalike mahsus hatab numuneleriyle memalik-i mezkure ahvali hakkında bir fikir hâsıl edebilmek için fotoğrafları ve havada müşahade olunmuş olan alâmatın ahvalini mübeyyin cetveller ve Zühre yıldızının Hayiti'den müruruna dâir heyet-i ilmiye tarafından aldırılmış olan fotoğrafıyesi ve eşya-yı garibe ve müstahasat-ı muhtelif mecmuası ve silahlı ve köpek balıkları vsaire ve türlü türlü esdaf-ı bahriye numuneleri segiye vaz olunmuştur.

Hayiti'li bir oymacı gayet musanna bir madolyon vaz eylemiştir. Yine yerli bir ressam Hayiti'ye mahsus meyveleri gayet tabii bir suretle resm edip sergiye göndermiştir. Revm ve şurup ve müsekkerat-ı saire envai mevcut idi. Demir cevheri ve kömür ve ağaç ipliklerinin numuneleri hükümet marifetiyle irsal kılınmıştır. Kütüphâne kısmında mevcut olan müellifat Hayiti Cumhuriyeti'ne mahsustur. Hayiti Cumhuriyeti'nin ceneral konsolos ve komiseri Hayit'ye mahsus 150 parça kadar meskûkât ve madalya numuneleri sergiye vaz etmiştir. İş bu meskûkâtın kıymet ve ehemmiyeti erbabı nezdinde malım olduğu gibi matbuat tarafından dahi bi'd-defâat takdir kılınmış olduğundan tekraren tavsif hâsılı tahsil kabilinden olacaktır.

Cumhuriyet reisi Canral Salamon hazretleri Belçika hükümetinin davetine icabet ve sergiye müşâreket etmesiyle kendi memleketine büyük bir hizmet etmiş ve memleketinin mahsulât-ı tabiiyye ve mamula3t-ı sanaiyyesinin kadr ve kıymetini bir kat daha âla ve teşhir eylemiştir.(Riyo Komresiyal Diplomatik ve Konsolar)

Muharrerat-ı Ticariye-i Ecnebiye. İngiltere Mançester

Piyasamız hâla kesb-i keremiyet etmemiştir. Amelenin tatil işgâl müddeti iki mâha karib ise de yine piyasada mal eksik değildir. Ve fiyatları mutenadan ziyede düşkündür. Pamuk ipliklerinin ihracatında külliyetli muâmele yoktur. Vâkıa ehemmiyetli siparişler olmuş ise de noksan fiyat teklif olduğundan kabul olunmamıştır. Bezler piyasasına gelince basma bezlerinin fiyatları kavi ise de büyük işler yoktur. Ve Amerikan bezi üzerine işle pek cüziyyat kabilindedir.

(sütun 2)

Avusturya

Memalik-i şarkıyye ile muâmelatı bulunan çuka komisyoncularından mösyö Lording Rebter Berom 280,000 ve Peşte'de mukîm mösyö Covannas 500,000 florin açıkla izhar-ı iflas etmiş oldukları müstahberdir.

Rusya. Hocabey

Zahâir piyasası pek durgun bir haldedir. Mal sahipleri mevcutlarını elden çıkarmak istiyorlar ise de ihracat için piyasamızda müşteri pek az görünmektedir. Mâh-ı hâlin 13.ncü gününden 28.nci gününe kadar naklonulan zahair 262,000 çitordan ibaret olup geçen gün müddet-i mezkure zarfında nakledilen zahire 420,000 çitora bâliğ olmuştur.

Dakik muâmelatı pek mahduddur. Petrol gazı satışları beher sandığı 1-1,15 rubli raddelerinde durgun bir haldedir.

Memalik-i Osmaniye'den vürud eden kuru üzümler hakkında şâyan-ı zikr iş yoktur.

Fındık için işler mahduddur. Eski mahsul piyasaca 3-60 ve 3-75 rublide ve yeni mahsul elevera olarak 4-4,25 rubli raddelerindedir. Türk pamukları dahi 8,75-9,25 rubli raddelerinde durgundur.

Kavânin-i Ticariye-i Ecnebiye. Fransa

Fransa maliyenezarının resmi gazetede neşr olunan beyannames mealine nazaran 20.000 franktan 30.000 franga ve 30.000'den 40,000 franga ve 50,000'den 60,000 franga kadar olan evrak ve senedat için müteharrik pulların kullanılmasına karar verildiği anlaşılmıştır. Mezkur pullar 1872 senesinde ihraç edilen pulların müveddili üzere yapılmıştır. Muâmelat-ı ticariyeye sâlih olan senedat pullarının resmi tediye edilmiş olduğu müteaddid müteharrik pulların yapıştırılmasıyla sâbit olacaktır. Kıymeti 60,000 franktan ziyade olan senedat dahi bu usule tâbi olup ayrıca bunlara mahsus pul tertib olunmamıştır.

Keza 1885 senesi Ağustos 20'sinden itibaren Romanya'dan doğrudan doğruya veyahut bi'l-vâsıta Fransa'ya ithal olunacak her nevi emtia ve mamulâtının kıymet-i muhammenesinden % 50 resm-i gümrük alınmasına Fransa Cumhuriyeti riyaseti tarafından karar verilerek icrâ-yı icabı ticaret ve maliye nezaretlerine emr ve havale buyurulmuştur.

Yunanistan

Yunan kapite-i cedidi tarafından tanzim olunan (**sütun 3**) bütçe lâyihası oyun ve sigara kâğıtlarıyla kibrit imali ve beyi hakkında olan inhisarın ilgası lüzumunu mutazammındır. Gelecek sene dahi petrol gazının beyi hakkında olan inhisar kaldırılacaktır. Tütünün beher kilogramından istifa kılınan 3,5 frank resim 2 Franga ve revgan-ı zeyt kıymetinin % 10'dan 7'ye ve şarap resmi nisfina tenezzül etmiştir.

Almanya Ticaretinin Tevessüü Hakkında Teşebbüsat

Tuna vilayetiyle Bulgar ve havalisinde ve şarkda Almanya ticaretinin tevsi ve tervici maksadıyla bir şirketin teşekkül etmiş olduğu (Day Kamir) nâm-ı gazetede gösterilmiştir.

Şirket-i mezkure tarafından haval-i mezkurede bir idare ve kontrol tahtında bulunmak üzere şübeler ve ticaret merkezleri küşşad olunarak Almanya emtia ve mamulâtı bilâ vasıta tâlib ve müşterilerine fûruht olunacaktır. Zikr olunan şirketin nizamnâme-i esasına tevfikân Almanyalı tüccar ve fabrikatörler bâlada zikr olunan mahallerde bulundurulacak acentelerine senevî 3 milyon marka karib ücret vereceklerdir.

Şirket-i mezkure asla veresiye mal vermiyeceğinden Almanyalı ticaret evlerinin bu suretle doğrudan doğruya muâmele eylemeleri istifade ve menfaat-i azîmeyi mucib olacağı ceride-i mezkure tarafından ilaveten mütâlaa kılınmıştır.

Şirketin merkezi Berlin’de olup Bükreş’te dahi bir şubesi bulunacaktır.

Galata Borsası. (31 Ağustos) Kambiyo Fiyatı. Osmanlı lirası İle

109 20 Londra. Üç ay vade ile Banka üzerine

109 10 “ “ tüccar “

110 10 “ Çek

S.Frank

23 02 Paris. Üç ay vade ile Banka üzerine

23 07 “ “ Tüccar “

22 85 “ Çek

Florin

11 45 Viyana. Üç ay vade ile Banka üzerine

11 25 “ Çek

S.Mark

18 45 Berlin. Üç ay vade ile Banka üzerine

18 30 “ Çek

Ruble

11 03 Hocabey. Çek

Levent Herald Matbaasında Tab’ Olunmuştur.

2.19.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 20.
Numro 20 (Pazartesi) 18 Zilhıccce 1302

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl

İydi ezhâ eyyam-ı tatiliyyesine nâgihan zuhura gelen vak'a-i hâzırının inzımm ve izafeti zaten hâl-i kessadda olan piyasamız muâmelatını bir kat daha ifsad eylemiştir.

Çend seneden beri şehrimiz ile münasebatı terakki ve tekessür etmiş olan Rumeli Şarkî vilayetiyle ihtilat ve müraselanın bağteten münkati olması ve bu halin Rumeli ahalsinin mahsulâtını kısman furuht ederek Dersaadet'ten mübâyaata başladıkları bir zamana tesadüf eylemesi şehrimizin muâmelat-ı tcariyesi şarkî için olan külliyyetli

siparişler ve emirler geriye alınmış olup muhâl-i mezkure ile münasebet ve muâmelatı bulunan ticaret evlerinden bazısının tatil-i tediyaat eylemelerini müntec olmuştur.

Şehrimizin sarfiyat-ı dahiliyesi için üç seneden beri Rumeli Şarkî vilayetinden külliyyetli lahm buğday ve fasulye ithal olunmakta olduğundan bunların tatil vürudundan fiyatı % 15-18 nisbetinde derhal terakkî etmiş ve vukuât-ı âhıra ise piyasamızın hâl-i esef iştimalini bir kat daha teşdit ve tezyid eylemiştir.

Anadolu ziraimiz mahsulatında katan istifade etmiyor. Piyasamızda Anadolu mahsulü olarak hiç bir şey görünmüyor gibidir. Mahsulat-ı dahiliyemiz ihracatı büsbütün durgun olup bunlar için gelen siparişler syrek ve müteferriktir. Ziraimizin istifası şöyle dursun bunların fûruhtuyla akçe tedariki dahi mümkün olamıyor. Tiftik handeyi mucib olacak. Yani masraf ve malını bile satış mevsiminin ibtidasından itibaren şimdiye (sütun 2) kadar ve geçen seneninkine nisbetle üç misli noksan olarak ancak 7-8000 balya fûruht olunabilmiştir. Afyona gelince 700 sepet mal mevcudumuz olmakta ve fiyatı gayet dün bulunmakta iken asla aranılmıyor. Yün ihracatı yok gibidir. Cehri fiyatı gayet düşkündür. Ve ketire için müşteri yoktur. İpek fiyatı mütemadiyen kırılmakta ve yağlı tohum ve hububat pek nadir istenilmektedir. Binaenaleyh piyasamızda emâre-i hayat müşâhade olunmadığı gibi işlerin asıl işlek bir zamanında müşteri yüzü görünmüyor.

Tüütü rejisi meclis-i umumisi gelecek şehir-i Reşrin-i evvelin ibtidasında ictima eylemek üzere davet olunduğu cümleye malumdur.

Reji idaresinin sene-i hâliyesi bir kâl-i hayr ile bedeen ve şuruh eylemiş olmasıyla muvaffakiyetle netice pezîr olacağı ve adedi mahdut olan hissedarını tesadüf eylediği müşkilata karşı şecâne mukabele etmekte olan meclis idaresinin teklif edeceği tedabiri bi'l-memnuniye kabul ve telakkî edeceği memuldür. Gazeteler vasıtasıyla neşr ve ilan kılındığına nazaran reji idaresi nezdinde mevcut olan esham ve senedattan 100,000 liralık miktarını tütün mahsulünü yetiştiren ziraimize verilen peşinatı artırmak için şart-i nafia ile fûruht edebilmiştir.

Düyün-ı umumiye-i Osmanî'ye idaresi riyasetine mösyö (Obara) tekraren tayin olunmuştur. Meclis idare mevadd-ı mühimme müzâkeresiyle işigal etmekte olduğundan bir müdürün intihabı maddesine sarf-ı efkâr etmekte vakit bulamamıştır.

Esham fiyatına gelince vâridat-ı mihassasanın hazine-i devlete teslimi hakkında cânib-i devleti aliyyeden düyûn-ı umumiye idaresine bir kıta tebligatnâme irsâl (sütun

3) kılındığı şayiası üzerine mâh-ı hâlin 10.ncu günü esham (tertib”D”) 18 guruş 2 parden 14 guruş 12 pareye kadar tenezzül eylemiş ise de muahharan şâya-i mezkurenin bî esas olduğu tebeyyün eylemesi üzerine 15 guruş 22 pareye çıkmış olup Rumeli meselesinin tesviyesine değin buralarda kalacağı melhuzdur. Eshamın mârû’l-beyan tebeddülâtı piyasamızda açık satıcılar pek az olmasından fevkalade tesiri mucib olmayacağı memnunen beyan ederiz.

Paris’te bir sendika marifetiyle külliyetlice Bondi Periyorite yani tahvilât-ı mümtaze fûruht olunmuş ise de yine fiyatlar kavî değildir.

Lâ Türkî Gazatesine Cevab

Demiryolu hatlarının takarrub eden ittisakından dolayı geçen 18 numaralı gazetemizde yazmış olduğumuz bend-i mahsusumuzu La Turkî gazetesini mâh-ı halin 5.nci günü tarihli nüshasında derc eylediği bir bend ile müvâhaze ediyor.

Mübâhasat ve münâzaata mübeddeetün meyl ve istidadımız yok ise de bend-i mezkurda münderic olan tevilat vetabirat Dersaadet tt-icaret odasıyla gazetesinin efkâr ve mütâlaatın pek muhalif ve mübâyen olmasından naşi zaruri cevab itasına mecburiyet hâsil olmuştur. Refikamız La Turkî ittisak maddesiyle yerli sanayi hakkında şimdiye kadar yazdıklarımızı dikkatle mütalaa etmiş olsaydı efkâr ve mütâlaatımızınfevka’l-matlub vâzih ve sarih bulunduğunu ve bundan ziyede izahatın tekrar ve tatvil-i makal ile tasdi-i vükelâlî mucib olacağını itiraf ederdi. Mütâlaat-ı mebhusemizin hülâsa-i mündericatı hatlarımızın Avrupa hatlarıyla ittisak edeceği münâsebetle **[Sahife 2] (sütun 1)** memleketimizin mümkün mertebe bundan istifade edebilmesi için tedabir ve esbab-ı lâzimesinin tehiye ve istihzarına şimdiden teşebbüs olunması şöyle ki bu maksada vâsıl olmak için Anadolu demiryollarımızın inşasıyla İzmit hattının Ankara ve daha ileriye temdidi ve Mudanya hattının inşasıyla Bursa’dan ileri dahi gitmesi ve rıhtım ve mağaza ve anbarlar inşası ve aktarma nizamnâmesinin tadil ve ıslahı ile dâhili rüsumatın ilgası ve daha buna mümasil tedabir-i sâirenin şimdiden ittihaz olunması lüzum ve arzusunun beyan ve ifadesinden ibarettir.

İşte ancak şarait-i mezkure tahtında ve Dersaadet res-i hutut olmak şartıyla hatlarımızın ittisakından mülkümüzce istifade memul olunabilir

Refikamız malik-i şahanede olan sanayimizi yalnız terzilikten ibaret gibi gösterip diğer mamulât-ı sanayimizi keein lem yekün hükmünde tutuyor.

İhtiyâcat-ı evveliyemize mukteza olan mevaddın ekserisi Avrupa'dan mübâyaa etmekte olduğumuzdan bundan ziyedesı tahammülgüzârdır. Bu halde hatlarımız ittısak edip tedabir-i ihtiyatiye-i mebhuse ittihaz olunmadığı takdirde evvela çoktan beri memalik-i şahaneye gelmeyen Macar unları zaten dûçar-ı hasar olan yerli unlarımız ile yeniden rekabete başlayacağı ve saniyen Sırbıye ve Macaristan'da kesret ve külliyyet üzere bulunan hayvanat ve mevaşi külliyyet üzere vürud edeceğinden hayvanat besleyenlerimizin mahv ve perişaniyyetini mucib olacağı. Sâlisen hazır elbise ve esvab ithalatı bir kat daha tekessür eyleyeceği . Râbian boyacı esnafımıza artık iş kalmayacağı. Hâmisen. Sanay-i debbağıye büsbütün muzmahil ve münkarız olacağı. Ve sâdisen yerli yelken vesair bezler imalatı büsbütün küşüyeceği pek zâhir olan mevaddan olup irad-ı edile ile isbata hacet yoktur. Bu halde zaten şimdiden Alman mamulâtının Balkan havalisinde tervic ve intışarına Alman fabrikatörleri tarafından teşebbüsler olduğundan Dersaadet tüccarı bütün Rumeli ticaretinden keff-i yed etmeğe mecbur olacağından başka pâ-yı tahtımız bir belde-i ticaret olmak ehemmiyyetini kayıp ve zâyi edeceği vesair bir takım mazurata dâş-i olacağı gibi ecnebilerde zebanzed olan fena fakat uzuc ibare-i remziyenin netice-i haymesi bezlerde dahi iyân ve emtia ve mamulât-ı ecnebiye kesret-i fevkalade üzre her yerde nümâyan olacaktır.

La Turkî gazetesi hazır elbise ve esvabdan bahseylediği sırada serbesti ve beraet-i ticaret usulünü vekâyeten rüsumat-ı tahaffuzıyye usulünü cerh etmek istiyor. Gazete-i mezkurun vekâye etmek istediği usulün memleketimizce tatbiki gayr-ı kâbil olduğunu maa't-teessüf beyan ederiz. Gazete-i mezkûr eğerçe (**sütun 2**) İngiltere ve Amerika veyahud Fransa için söylemiş olsa idi haklı olabilirdi. Çünkü İngiltere cidden memalik-i sanaiyyeden bulunduğu cihetle lüzumu olan mevadd-ı ibtidaiyyesini haricden mübâyaa edeceğinden binlerce fabrikalarının levâzımat-ı evvelîsini mamulâtını mümkün mertebe ucuz çıkarmak ve memalik-i saire rekabetine mukabele edebilmek için diğerlerinden ziyade ehven ve mutedil fiyatla tedarik eylemeğe kifayet etmeyip masaríf-ı imâliyesinin dahi tehvin ve tadili iktiza ettiğinden işte bu esbaba mebni İngiltere ahalisini güzel yaşatmak ve amelesine tasarruf ve rahat ettirmek ve bunların ücüratt ve ihtiyacatının tadili ile mamulat ihracatı ticaretinin istifadesine ve bu yüzden sanayi ve mamulat-ı milliyenin tervic ve terakkisine hizmet ederek bi'l-vasıta devletin temettu ve intifaina çalışmaktan ibarettir. Binâ-berin fabrikaların ihtiyacat ve levazımatına ve amelenin teshil ve tehvin-i maişetine dair ve mütefferri olan mevadd-ı asliye ile sairenin İngiltere

memalike duhulleri serbest olup memalik-i mebhusenin servet ve samanı ile kuvvet ve mükenneti berâet-i ticaret usulünün semere-i miktetifesidir.

Ancak şunu dahi unutmıyalım ki İngiltere cidden beraet-i ticaret taraftarı olduğu halde jahve ve şeker ve çay ve su ile karıştırıldıkta müsekkerate tahvil olunabilen bi'l-cümle mevaddın İngiltere'ye duhullerinde ağır resm-i gümrük almaktadır.

Bu takdirce mevkiimizin İngiltere'ye kıyas olunamayacağı derkârdır. Zira bir taraftan sanayi-i dâhiliyemiz daha henüz doğmakta olup teşvik ve himayeye muhtaçtır. Diğer taraftan mamulâtımıza lüzumu olacak mevadd-ı asliyeyi ve maişetimizin mevkufun aleyhi olan levzımatımızı bize bâliğan maa belğ-ı kifayet edeceğinden haricden cest cû etmekten müberrayız. Şurasını dahi izah edelim ki mahsulat-ı arziyyemizin kısm-ı âzamı dâhil-i memalikimizde tark ve meabirin adem-i intizam ve suhuletten çürüyüp mahv ve heba olmaktadır. Mahsulâtın sarfıyat-ı mahalliyyeye lüzumu olan kısm-ı cüzisi dahi ücret-i nakliyenin ağırlığı ve % 8 rüsum-ı dâhiliyenin sıkleti altında hemcivar olan mahsulât-ı mütecanise-i ecnebiye ile ancak rakabet ve mukabele edebiliyor. Ziraimizin emek ve zahmetleri semeratının kısm-ı âzamı zayi ve ziyan eylediği kâfi olmayup faide ve istifadeyi mucib şeraiti haiz olan ecaniibn ithalatına meydanları açık bırakılarak elinde kalan kısm-ı cüzisini de zâyi ettirmeli mi? Mösyö Bismark'ın pamuk ipliği için vaz eylediği usul-ü himaye İngiltere'nin (Yorkşayr) şehrindeki fabrikatörlerden pek çoğunun (Ran) çapı vadisinde fabrikalar tesis ve inşasına sebebiyet vermiştir. Mahal-i mezkurda mevadd-ı asliye mevcut olmayup **(sütun 3)** hariçten ithal kılındığı halde açılan fabrikalar kemâl-i muvaffakiyetle işliyorlar. Bundan bi'l-mühevvele istidlal olunabilir ki memalik-i şahanede dahi gümrükçe himaye usulü ihdas olunduğu halde memleketimizde bi'l-ıcab fabrikaların tesis olunması ve bir de mevadd-ı asliye mebzul olduğundan fevkalade muvaffakiyeti müntec olması ihtimâlat-ı kaviyyedendir.

Lâ Turkî bi'l-hassa çuka imalatıyla terziliğe bahs etmekte olup memleketimizde husule gelen yün mensucatı yani aba ve şayak mamulatını unutuyor. Mesela Balıkesriye'de imal olunan ve asakir-i şâhane melbusatı için kullanılan nefis abalar ve Konya'daki müteaddid mensucat destkâhları vardır. Van ve Gürün'de imal olunan safi yün sof ve şayak mamulâtı dahi pek nefis kumaşlar olup yerli ahali bunlardan elbise yapıp giyiyorlar. Mamulât-ı mezkurenin Dersaadet'te ve muhâl-i saireye intişarına rüsum-ı dahiliye mani olup böyle bir sebebiyet ve haylulet olmamış olsa mamulat-ı ecnebiye-i mütecanise ile pek güzel rekabet edecekleri umur-ı bedihedendir. Bunlardan

mada Dersaadet'in pek yakınlarında 10 kadar destkâhlarımız mevcut olup vatandaşlarımız mamulâtını bir nazar-ı teveccüh ile hüsn-i telakkı ediyor. Şurasını dahi nazardan baid tutmayalım ki anbarlarımızda terakim etmekte bulunan milyonlarca kıyye yün mahsulâtımızın yüzüstüne kalması sanayi-i mahalliyemizin bir himate ve sahabet-i mahsusaya müftakar ve muhtac bulunduğunu müeyyid bir delil fesih ve alenidir.

Rusya'da imal olunan çukaları bi'l-münasebe görmüşüzdür. (Bu cins mamulât-ı ecnebiyenin duhullerinde Rusya hükümeti % 40'dan 60'a kadar resm-i gümrük almaktadır). Mamulât-ı mezkure miktarı malumumuz değilse de cinsine gelince hem cinsmamulat-ı dâhiliyemizin pek madunundadır. Bu kadar ibret ve emsaller meydanda bulunduğu halde bizim böyle lâkayd ve bî vazife durmamız bir mana ve tevil kabul eder hâlattan değildir zann ederiz.

Hazır ruba ve elbiselere gelince Lâ Turkî gazetesi Nemçe çukasıyla ucuz elbise telebbüs eylediğimizden tasarrufumuzu hâlat-ı meşkureden add ediyor. Fakat şurasını temmül etmelidir ki Avusturya'dan vürud eden ucuz elbiseler ücret-i yevmiyenin ehveniyyetinden husule gelip kumaşlarının aşağı cins olmsından nâşidir. Çünkü akmişi mezkure yünden gayrı mevadd ile mamul olduğundan yardası 8 penadan en ziyade 15-20 pena değerinde olduğundan bir takım elbise 24 guruştan 60 guruşa kadar veriliyor ise de hazır elbise ısmarlama elbise ile metanet cihetinden mukayese olunduğu halde tasarruf olup olmadığı pek kolay zahir ve nümayan olur.

Fi'l-hakıka sanayi-i dâhiliyemiz henüz terakkı [**Sahife 3**] (**sütun 1**) ve takaddüme başlamıştır. Vekeenlem yekün hükmünde gibi ise de bu halin refte refte tevessü ve kesb-i kuvvet edebilmesi için himaye ve sahabete mazhar olmasına mani olmadığı beyandan azadedir.

Nüşa-i âhıramızda derc olunan bir bend-i mahsusda arzu ve maksadımızı pek sarıh ve vâzıh bir surette beyan eylemişdik. Refikamız Lâ Turkî'nin adem-i hazz ve hoşnudiyetini mucib olacak sa da tekrar beyan ederiz ki hiç saygımız olmamış olsa bile yeniden ihtira ve icad etmeliyiz. Ve müceddeden serzede-i zuhur olan teşebbüsât-ı sanaiyyemiz âtide semeratı müşâhede olunacağından teşvik ve himaye olunmalıdır. Ve hatlarımızın ittisakı bizi doğrudan doğruya Avrupa ile irtibat ve ihtilatta bulunduracağı gibi komşularımızın mamulât ve emtiasının sevk ve naklini teshil edeceğinden bizi rekabet-i ecnebiye ile mukabele edebilecek bir halde bulmalıdır ki hiç olmaz ise

kendimizi az çok müdâfaa edebilelim. Çünkü bilâ hareket velâ kayd durduğumuz halde dûçar-ı zarar ve hasar olacağımız bî iştibahdır.

Yukarıdan beri beyan eylediğimiz hususat ve mütâlaat itiraz kabul etmeyen hakikat-i sarihadan bulunmakta ve memâlik-i şahane sanayi ve ticareti menafi-i ciddiyelerini her bâr aramakta olduğumuzdan başka türlü kaide ve mebdêya hizmet mümkün olmadığı ve gazetemizin tesisinden beri memleketimizin menafi-i hakikiyesine muvafık bildiğimiz meslek-i maiyetimizde sâlik ve sâbit kadem olacağımızı bi'l-münâsebe tekraren arz ve beyan ederiz.

Mahsulât-ı Arziyye

Nüsha-i sâbıkamızda Rumilinin Sisam mahsulü hakkında malumat ita olunmuş idi. Anadolu'nun Sisam mahsulatına dâir alınan ihbârata nazaran Edirne mahsulü miktarca derece-i kifâyede ise de cinsine gelince geçen seneninkine nisbetle şimdikiinde % 5 fark bulunmuştur. İzmir mahsulleri hem cinsine ve ham miktarca elverişlidir. Mudanya ve Balıkesri güz mevsimi Sisam mahsulü husule gelmiş olduğundan bu sene muhâl-i mezkurdan mal vürud etmiyecektir. Fakat iş bu mahallerin yaz mahsulünde feyz ve bereket nümâyan olmuştur.

Rmili'de bu sene fasulye mahsulü pek mebzul olup geçen sene mahsulünden 2,5 misli ziyade olmuş ve cinsi dahi gayet âlâdır. Geçen sene Ağustos 1'nden 84 senesi Kanunuevveli gayesine değin Rumili'nde vürud eden fasulye miktarı 97 vagona bâliğ olmuş iken bu sene Eylül 5'ine değin 50 vagon fasulye vürud eylemiştir. Karadeniz mahsulâtı arzıyyesi henüz malum değilse de (**sütun 2**) cins ve miktarca ale'l-umum iyi halde buldukları bazı işareten istifham kılınmaktadır.

Rumeli'nin Tuna mahsulâtına Fransa Cumhuriyeti tarafından ağır gümrük resmi vaz olunmasından nâşi Fransa'ya ithal olunamayacağına binâi ihtiyacatını Karadeniz'deki limanlarımızdan tedarike Marsilya mecbur bulunacağı ve binaenaleyh Karadeniz vilâyetimizin mahsulü bu sene revaclı olacağı memuldür.

Romanya Tarife-i Cedideleri

Romanya hükümetinin âhıran neşr eylediği gümrük tarifesinden dolayı ticaret-i Osmaniye'nin kesb edeceği ahvalin tetkiki için rüsumat emanet-i behiyyesinde bir komisyon teşekkül eylemiş olup ticaret odasının iki azası iş bu komisyona dâhildir.

Geçen Temmuz-ı Frenginin 13.ncü gününden beri Romanya hükümeti memalik-i mahrusse ithalatından % 40'dan 50'ye kadar resm-i gümrük ahz ve istifa eylemekte olduğu ve memalik-i mebhuse için ihracatımız kâmilen muattal bulunduğu meydanda iken henüz müzâkerat ve müdâvele-i efkâr ile imrar-ı vakt olunması ne esbaba mütevakıf idüğü anlaşılmiyor.

Dersaadet ile Rumeli Şarkî vilayeti beyinde münâsebatın kat ve tatili hasebiyle şehrimize müteveccih zahâir ile memlu vagonlar zabt ve musaderesinden dolayı vilayeti mebhuse ile muâmelesi olan 20 kadar tüccar ve sarrafânın Pazartesi gününden beri ve hasebü'l-icab tadil-i tediya ettikleri cihetle Filibe ile Rumeli Şarkî'nin chât-ı sâiresinden şehrimiz üzerine çekilmiş 100'den mütecaviz poliçeler protesto edildiği ve Filibe ile muâmelat-ı hususiyesi olan vadeleri hulul etmiş ve etmekte bulunan poliçeler mucibi 10,000 lira-yı mütecaviz deyni tebeyyün eden bir tacirin Dersaadet'i terk eylediği istihbarat-ı mevsukamızdandır.

Muâhedât-ı Ticariye

Gümrük tarifeleri için düvel-i ecnebiye canibinden tayin olunan murahhasların ekserisi Dersaadet'ten bulunmadıkları cihetle tarife komisyonu müzakeratı muvakkaten tatil etmiş ise de gelecek Teşrinievvel zarfında muma-ileyhim murahhasların avdet edebileceklerinden be tekrar müzâkerata başlanılacağı memuldür.

Evvelce dahi beyan olunduğu üzere esas keyfiyete mütaallık meseleler kâmilen hall ve fasl edilmiş olup muhtelifün fih olan mevadd-ı ekall-i kalildir. Şöyle ki İngiltere tarifesi kâmilen kabul olunmuş ve Fransa ile 90 cins emtia hakkında muvafakat hâsıl olarak yalnız 12 cins kadar (**sütun 3**) eşyanın takdiri tehkur edilmiş ve Almanya ile muvafakatnâme hâsıl olmuş ve Rusya her nevi eşya için takdir olunan kıymetleri kabul edip yalnız dakik ve petrol gazını istisna eylemiş ve Avusturya yalnız başlıca iki nevi eşya yani cam ve billur mamulâtı ile hazır elbise hakkında ihtiyat ve istisna göstermiş.

Düvel-i muazzama-i mebhuse meyanında yalnız İtalya geride kalmış olup daha ameli bir meslek ihtiyar edecek yerde kâmilen istisna ve ihtiyat üzere hareket eylemekte bulunmuştur.

İşte tarife-i müttahide maddesinin hâl-i hâzırı bundan ibaret olup önümüzdeki şehir-i Teşrinievvel zarfında müzâkerata yeniden mübâşeret olduğu halde her bir murahhas ile ayrı ayrı takdir edilmiş olan fiyatlar düvel-i müteâhidenin cümlesi ale's-

seviye istifade edebilmek üzere en d n takdir olunan kıymetler esas ittihaz olunup g li takdir olunan kıymetlerin hükmü kalmayacaktır. Diğer taraftan dahi muâhede-i m ttahide metni karib 'l-ikmâl olmakla yeni tarifeler murahhaslar tarafından umuman kabul ve imza olunduktan ve devletleri canibinden tastik kılındıktan sonra m hed t-ı m tahide süfera canibinden dahi imza olunacaktır.

Mu hedat-ı ciddiye nin mevki-i icraya vaz olunmasıyla beraber dâhili gümrük resminin dahi kâmilen lağv olunacağı cümle-i tahkikatımızdandır.

Buğday ve Dakık

Dersaadet'in sarfiyat-ı dahiliyesi için yevmiye 15000 kile buğdaya ihtiyacımız olup bunun 11000 kilesi yani kısım-ı  zamı Rumili'nden olmak üzere demiryolu vasıtasıyla beren ve miktar-ı c zisi bahren Dersaadet'e vürud etmekte olduğundan Balkan Őebe ceziresinde nâgihan zuhur eden vaka-i gayr-ı melhuzanın zahâir hakkında dahi tesiri olmasıyla demiryol mevarıdatının külliye n meks ve tatil olmasına ve bahren vürud eden zahair-i mevcudenin fikdanı nzimam ederek buğdayın kilesi 3 guruş yani kıymetinin % 15 nisbetinde terakkı eylemiş ve buğday ve dakık celbi zımnında Trste ve Marsilya ve Odsa'ya k llyetli siparişler ve telgraf emirleri ita olunmuş ise de bunların v ruduna değin buğday fiyatının yeniden tezayüd eyleyeceği melhuz bulunmuştur.

Mahsulât-ı arzıyye-i dâhiliyemizin bu sene fevkalade olduğu halde zahairce muzayakaya d ar olma kılığımız bu babda olan maruzat ve m talaatımızın tekrarına bize bir kat daha salahiyat vermiş. Çünkü vukubuan h lat dahi çabuk olarak nazariyat ve mütâlaat-ı sabıkamızı müebbed bulunmuştur. Tedabir [**Sahife 4**] (**sütun 1**) maruza sayesinde dâhil vilayatımızda k llyet üzere husule gelen mevadd-ı ibtidaiyenin celbi teshil kılındığı halde ithalat ve mahsulatı ecnebiyeden halas ve beraetimiz istihsal kılınacağı müstağni ani'l-beyandır.

N n-ı azizin tayin ve taktir kıymeti zımnında geçende Şehremanet-i aliyyesinde teşekkül eden komisyon-u mahsusda ticaret odası tarafından aza tayin olunan mösyö Sivastopoluhusus-u mezkur hakkında b ladaki fikir ve m t laatımızı suret-i matlubada tafsil ve tasrih etmiş ise de nazar-ı dikkat ve mütalaaya alınmamıŐtır. ve Şimdi ise lüzumu miktar buğday Dersaadet'te mevcut olmadığından değirmenlerimiz tatil iŐgale mecbur olup Rusya ve Avusturya ve Fransa'dan gelecek zahaire intizar olunuyor. Mahsulat-ı dahiliyemiz vsait-i münasebe ile ehveniyet ve suhulet ile celb ve istihsar

olunabilseydi ecnebi mahsulatının nisf fiyatı ile değirmenlerimizin ihtiyacatı maa ziyade tedarik edil

Yordu. Ankara'da buğdayın kilesi 8-10, Konya'da 6-7 ve Kütahya'da 5-6 ve Bursa'da 12-16 guruş ise de vesait-i nakliye-i hazıramız ile Ankara'dan İzmir'e bir kle buğday 15 ve Konya'dan 13 ve Kütahya'dan Mudanya'ya 10-12 guruşa nakl olunabileceği cihetle buğdayın kilesi 23-28 guruşa mâl lacağından kendi mahsulatımızın yerlerinde bırakıp mahsulat-ı ecnebiyeye muhtac oluyoruz. Ve binlerce liralara sarfiyla tesis edilen değirmenlerimiz dahi muattal ve işsiz bırakmağa mecbur oluyoruz.

Bu husus hakkında tedabir-i lâzıme-i esasiye ileride icra kılınmak üzere şimdilik tedâbir-i âcileden olarak limanlarımız beyninde nakl va taati olunan buğday ve dakikden % 8 resm-i gümrük ahz olunmadığı ve Selanik ve muâl-i saireden imal olunan dakik için müsâadat-ı cüziyye gösterildiği halde ahvâl-i hâzıramızın bir derece ıslahını mucib olacağı memul olduğundan merciinin nazar-ı dikkatini iş bu mesele-i hayatiye üzerine davete cesaret eyleriz.

Mütenvvia

Bu defa vukubulan tebeddüü vükelâ-yı saltanat-ı seniyyede bilhassa umur-u ticarete derkâ olan talluku cihetiyle ticaret nezaret-i celilesinin Aydın valisi devletli Hakkı Paşa hazretleri uhde-i liyakatlarına tefviz buyurulduğunu neşr ve ilana müsâarat ederiz.

Müşârun-ileyh hazretlerine min gayr-ı hadd vazife-i tebrik ve tenhiyete müsâaratla beraber miham-ı umur-u devlette Müslim olan muvafakiyetleri muktezasınca umur-u ticaretimize mütaallık olup her bâr intizar etmekte bulunduğumuz **(sütun 2)** mesail-i mühimmenin hall ve fazlına himemat-ı mütevaliyeleri bî-deriğ buyurulacağı kaviyyen ümid olunmaktadır

---

İzmir ticaret odası âza-yı müntehabbesinin esamisini muhtevi pusula anten derc olunur.

Re's-i Evvel Matiyos Efendi Baliyuzyan;

Re's-i Sâni Giridî Hacı Şerif Efendi;

Âza Hacı Hafız Süleyman Efendi

“	Kayserili Mehmet	“
“	Kiğork Saltanyan	“
“	Karabet Serçoban	“
“	Esabi Asaban	“
“	Kostaki Hacı Yorgi	“
“	Molla Sava Tivhari	“
“	Davut Ferkoh	“
“	Anasti Akaş	“
“	Nesim Hayıf	“

Rumeli demiryolu hisse senedatının tedavüle çıkarılmakta olan promoların kontrollü için ittihazı lazım gelen vesâiy-i tedabirin tezekkür ve mütalaası zımında ticaret odası tarafından geçende teşkil olunan komisyon raportosunu bi't-tanzim oda-i mezkure itâ edilmiş ve bazı tadilat hafife icra olunmuş olmağla kariben ticaret nezaret-i celilesine taktim kılınacaktır.

Raporto-yu mezkûrun neticesinde tedabir-i sâireden başka kontrol-ü mehri vaz olunacak olan promosların makbuz senedi alınarak senedat-ı asliyesinin evvelce Bank Osmanî idaresinde depozito edilmesi ve Karia-i mahsusasının keşidesinden evvel onların îade kılınmaması ve kazanmış olan numroların senedat-ı asliyesi promoslarının hamillerine ait olmak üzere bankada tevkîf ve hıfz edilmesi lüzumu gösterilmiştir.

Mekteb-i Ticaret-i Bahriye

Tüccar sefaini için kapudanlar yetiştirilmek üzere bâ irade-i seniyye Azapkapısı'nda nehari bir bab mekteb-i küşşad ve tedrise ibtidar olunmuş olduğu cümleye malumdur. Mekteb-imezkurun açolacağı hakkında mukaddema edilen ilân-ı resmîde leyli olmak üzere ileride açolacağı îma olunan mektebin dahi Heğbeli Adası'nda vâki mekteb-i Bahr'i'nin ittisalinde inşası için tedabir-ilâzıması şimdiden ittihaz kılındığından kariben temelleri vaz olunacağı ve Mart'a kadar ikmâl ve derslere ibtidar kılınacağı memuldür.

Mekteb-i mezkurun dahili proğramı mündericatına nazaran müddet-i tahsiliye dört sene mümted olacağı ve alebesi bilâ tefrik umum-u teba-i şahaneden olmak üzere meccanen kabul olunup haklarından mekâtib-i askeriye talebesi muâmelesi ircaa

kılınacağından ve usul (sütun 3) ve nizamat-ı askeriyye tâbi bulunacakları anlaşılmıştır.

Devlet-i Aliyye Paris sefaretinden Hariciye Nezaret-i Celilesine vârid olan bir kıta telgrafnâme mealine nazaran Floksara illetinin men'-i sirayet ve defî zımında ittihaz olunacak tedabire nezaret etmek üzere Fransa hükümetinden istenilen mütefennin zatın kariben Dersaadet'e geleceği istifham olunmuştur.

Buğday librelerinin tayininden dolayı alıcı ve satıcı beyinde zuhura gelen ihtilâfatın ticaret odası canibinden hal ve fasl ve bu vechle teshilat olması zımında vâki olan teklif üzerine keyfiyet odaca dedest tezekkürdür.

Ticaret nezaret Celilesine vürud eden bir kıta raporto mealine nazaran iş bu 85 sene-i Rumisinin geçen ilk altı ay mâh zarfında Klâs limanı ihracatı 18.514.578 klogram emtia ile 407 re's hayvanattan ve ithalatı ise 2.728.038 klogram emtiadan ibaret bulunduğu anlaşılmıştır.

Şirket-i hayriyye temdiden ita olunmuş olan müddet-i imtiyaziye an garib münkazıyye olacağından müddet-i imtiyaziyesinin tecdit ve temdidni mutazammın akdemce şirket-i mezkure idaresinden istida takdim ve nizamat-ı esasîyesinde tadilat ve ıslahat-ı mühimmenin ithal kılınmış olduğu karaimizin malumudur.

Husus-u mezkûr şûra-yı devletçe derdest tezekkür olup şimdiye değin buna dair bir karar verilmemiş lduğundan şirket-imezkure idaresinin tekraren müracaatı üzerine imtiyazın mebhüsün anh olan temdid ve tecdidi hakkında ticaret nezaret-i celilesinin re'y ve mütâlaası bâb-ı âli cânib-i samisinden istifsar kılınmış olduğu malumat-ı mevsukamızdandır

Mâliye nezaret-i celilesinin bayram münasebetiyle Bank Osmanî'den bir istikraz-ı mezkur miktarı 120.000 lira-yı Osmanî'den ibaret olup 1302 senesi ağnam rüsümüyle temin kılınmış olmasıyla 100.000 lirası nakden ita ve 20.000 lirası fff itibari hesabıyla esham ve havale ve sergi ile kapatılmıştır.

İstikraz-ı mezkûrun tamamı-i tediyesine değin banka senevî % 12 faiz ahz edecektir.

İzmir'den vârid olan habere nazaran mahal-i mezkûr bankerlerinden birinin 16,000 lira açıkla tadil-i tediye eylediği anlaşılmıştırç

[Sahife 5] (sütun 1)

Tadilat-ı Kânuniye

Hukuk-u beyne'd-düvelin ıslahı maksadıyla akd olunan kongre iş bu şehr-i Eylül-ü efrenginin 8'nde Hamburg'da küşşad olunarak Hamburg ticaret odası teklieinin birinci fıkrası taht-ı müzakereye lınmıştır.

Fıkra-i mezkure mündericatına nazaran sefine sahiplerinin ve vazifelerini tahfif ve tadil edecek mevaddın konuşmantolardan hazef ve ihrac ile sefinelerinin layıkıyla techiz ve levazımatının tedariki ve seyr ve hareketlerinin emini esbabının istikmal ile navullarını ahz ettikleri seferlerin tamamı-i icrası zımında ashab-ı sefainin mecburiyet-i tahtında bulunmaları ve sefainin hademe ve taifesi tarafından vukua getirilen ihmal ve tekâsülün mesuliyeti bunlara ait ve raci bulunması hususlarının hükü kanun altına alınıp bade mâ merî ve düstüru'l-amel tutulması teklifinden ibarettir.

Fıkra-i mezkurede ashab-ı sefainin ezfe'l-beyan vazaiifi hilafında olan bi'l-cümle şerait ve kuyudun badezin hükümsüz tutulması başkaca tasrih ve beyan kılınmıştır.

Husus mekur hakkında vâki olan müzakere ve mücadeleği müteâkiben re'-yi itasına karar verilerek fukra-i mezkurenin mutazammın olduğu nükât-ı esasiyesi ekseriyetle kabul olunmuştur.

Bir de iş bu kongrede sefaine tahmil olunan emtia ve eşyanın telef ve zayi olduğu veyahut bozuldukları halde sair memalkte olduğu misillü İngiltere'de dahi ashab-ı sefainin yalnız sefinesiyle hamulesinin haciz ve zabt olunmasıyla iktifa edilmesi esbabına teşebbüs olunmasına ve bu hususun kavaid-i külliye-i kanuniyeden madud bulunmasına karar verilmiştir.

Silahhane ve kotra militerimi müteahhid olduğu taksit-i sâniyi şehremane-i aliyyesine vakt-i maiyetinde tediye edememiş olduğundan taksit-i mezkûrun tamamen tesviyesine rüsüm-ı mebhuse hasılatı emanet-i müşârun-ileyha canibinden doğrudan doğru ahz ve istifa olunmasına karar verildiği müstahberdir.

Şirket-i hayriyenin meclis-i umumisini geçende gazetemiz vasıtasıyla beyan olunduğu üzere ticaret nazırı devletli Subhi Paşa hazretleinin riyaset-i aliyyeleri tahtında ikinci defa olarak mâh-ı halin 5.nci Pencşenbe günü akd-i ictima eylemiştir. Tetkikat vakıalarını mutazammın müfettiş efendilerin vermiş oldukları lâyiha mündeicatu hesabatin tamamı-i sıhhat ve şirket kapudanına harfiyen muvafikiyeti bulunmuş olmasıyla meclis idare tarafından takdim ve arz olunmuş olan müvâzene defteri ile bazı kararları kabul ve tastik ve meclis-i (sütun 2) mezkûr azalığından Karia ile çıkmış olan Mısırlızâde AndonBeg ile Nuradonkiyan Artin Efendi tekrar memuriyetlerinde ifa eyledikten sonra meclis-i umumi dağılmıştır.

Tütün yetiştirilen vilayette mahsul-ü mezkûrun cins ve miktarının kemâl-i dikkat ve itina ile kayd ve zabt olunması hakkında nefidat-ı şedidenin icrasıyla beraber zira ve ashabı tarafından haber verilmeyen tütünler ne miktarda olur ise olsun mahv ve ihrak edilmesini âmir bu kere dâhiliye nezaret-i celilesinden vilayete tamimen tahrirat-ı tastir ve tsyir kılınmıştır.

Memalik-i mahruse tütün reji idaresinin geçen Ağustos ayının son 15 günlük hasılatıçün nüsha-i âhıramızda mürettib sehvi olarak 72,000 lira gösterilmiş ise de hâsılat-ı mebhuse 69,000 liradan ibaret olup şu halde mâh-ı mezkûr hâsılatı 136,000 liraya ve ilk altı aylığı dahi 762,000 liraya bâliğ olduğunun tashihine ibtidar kılınır.

Çarşu-yu kebir manıfaturacı esnafından Sarı Agop nâm-ı şahsın 185 lira açıkla izhar-ı iflas eylediğ ve 1300 lira şüpheli zimamet ile 150 liralık mal mevcut göstermekte olduğu istihbar kılınmıştır.

Bakkaloğlu Foti'nin ashab-ı matlubu takasit-i muhtelifeden % 37,5 almağa razı olarak kongortoto imza etmişlerdir.

1300 lira açıkla firar etmiş olan (Moliya) nâm Vaolotacının Galata borsasından tard ve kaydının terkini borsa-i mezkur komiserliği canibinden karar verildiği müstahberdir.

Havâdis-i Vilayat

İzmir 11 Eylül. Eyyam-ı îyd-i şerif münasebetiyle pyasamızda biraz durgunluk târi olmuştur. Muâmele olarak çekisi 76-84 guruşa 180 sepet âdet maldan afyon ve kilesicinsine göre 9,5 dan 11,5'a kadar haylice şair satılmıştır. Ale'l-umum zahayir fiyatı tutgun ise de alıcısı azdır. Üzümler muttasıl vürud etmekte sultaniye kıyyesi 2,35-3,20 ve 4 guruşa ve siyah üzümün kantarı 61-62-63 guruşa kavi fiyatlara iş olmaktadır.

Şimdiye kadar gelen üzüm 32,000 tonu tahmin olunuyor. İncir 98–220 guruşa kıymetlice terakkı bulmuştur.

(sütun 3)

Ankara 7 Eylül. Bu gün tekmil olan geçen on günde tiftik satışı geçen sene müddet-i mezkure zarfında 25,000 kıyyeye varmış iken 17600 kıyyeye ve mevsimin bedyetinden beri 332600 kıyyeye bâliğ olmuştur. Fiyatlar malın cinsine göre lita-yı Osmanî 100 guruşdan 12,5 13 ve 15,5 guruş arasında zayıftır.

Buğday kilesi 8–10 ve arpa kilesi 4–5 guruşa afyon kıyyesi 118–120 ve Ketire 17-18 Cehri 6-6,10 Sarı balmumu 14-15 guruşa ve yün 4-4,10 pareye satılmaktadır.

Dersaadet üzerine kambiyo liraya 99, 20 guruş olup nakliye ücreti ester ile 28 pare ve deve ile 23–24 paredir.

Dobruca ve Solına ve Tuna nehrinin Romanya sevhilinde 1884 sene-i mîladiyesi zarfında vuku bulan muâmelat-ı ticariye hakkında bir kıta raporto mündericatından mülhasdır.

Dobruca Ovası Bulgaristan'ın şimâli şarkî cihetinde ve ve Tuna nehrinin mecra-yı süflâsıile Karadeniz ve Trajan sur-ı kadimi beyninde vakidir.

Dobruca'nın havası gayet vahim ve sekenesi milel-i muhtelifeden mürekkeb olup ekserisi muhâcirinden olan Tatarlardan başka Ulah , Rus ve Kazak ve Bulgar ve Rum ahali-i muhtalita-i gayrı sabitesî ahali-i sabitesinden adetçe kesretlidir. Bilâd-ı sahiliyesinden olan Köstence ve Soline şehirleri sevhilinde ticaretle iştilgal eden Ermeni ve Rum ve Yahudiler ekseriyet üzere bulunmaktadırlar.

Romanya'nın ihracat ve ithalatıçün Tuna nehrinin Soline Boğazı mühim ve mutena bir tarik-i cedit ticaret olup mezkur boğazdan ileride büyük sefinelerin dahi teshil seyr ve müruru için bir Avrupalı komisyon tarafından ameliyat-ı cesime ircaa olunmaktadır.

Soline'de ticaret yok gibidir. Muâmelatı ticariye aktarma ve gemilerden mal boşaltmadan ibaret olup aktarmaların en mühim noktası ve başlıca Tuna zahirelerinin merkez-imutenası Soline Boğazı'dır.

Sline'de ve muhal-i saierede Osmanlılar kuvvetli ve mutena ticaret evleri açmamış olduklarından sefein-i Osmaniye pek geride kalmıştır. Osmanlılar milel-i saire

misüllü memalik-i ecnebiye ticaretine başlamadıkça matlub olan ticaretine başlamadıkça matlub olan terakkî husul pezîr olmayacaktır.

Raporto-yu mezkûrun neticesinde bu husulün ıslahı hakkında memalik-i ecnebiyede bulunan Osmanlı tacirlerinin şebenderlerimi vasıtasıyla veyahut doğrudan doğru efkâr ve mütalaalarının istihsaliyle hemen icrâ-yı icabına teşebbüs olunması lüzum ve arzusu beyan kılınmıştır.

[**Sahife 6**] (**sütun 1**) 1884 sene-i miladiyesi zarfında Tuna sevahili ile memalik-i şahane limanları beyninde ihracat muâmelat-ı ticariyesi ber vech-i âti hülâsa olunmuştur.

Cins Eşya	Kilo
Kömür ve Hatab	7.862.256
Zeyt ve revgan-ı zeyt	1.994.795
Keçiboynuzu	1451680
Kuru üzüm	810430
Elma	169500
İncir	96206
Fıdık	58332
Sabun	79252
Portakal kabuğu	5700
Limon kabuğu	1170
Balık yağı	21356
Soğan	5070
Nohut	62199
Badem	3050
Potakal ve Limon sandık	12293
Gaz	28890
Uzlu balık	45500
Kuru Balık adet	37000

Tuğla	10000
Kerasite	20286

Ve bunlardan başka cüzi miktar emtia-i muhtelifeden yani vapur kömürü ve mermer ve kırmızı kum ve jkürek ve sakız ve koyun ve safra ve ağaç ve kürek ve tabak ve odun kaşık gibi eşya dahi ihracat dahilinde bulunmaktadır.

Sene-i merkume zarfında Tuna'dan huruç eden sefain-i Osmaniye 290 yelken gemisinden ve istiab ettikleri havle miktarı ceman 31444 tonilatodan ibaret bulunmuştur.

Kavânîn-i Ticariye-i Ecnebiye. Romanya

Romanya hükümeti gümrük memurlarına âtideki talimatı ita eylemiştir.

Evvela. Romanya memalikinden ihraç olunan emtiadan gümrük resminin hân-i ahzında tacirin ifadesi nazar-ı dikkate alınacak;

Sâniyen. Romanya hükümeti ile ticaret muâhedesi akd etmiş olan bir memlekette resm-i gümrüğü verlip yerli emtia sırasında geçmiş olan emtia hakkında Romanya gümrük memurları tarafından mukavele olunan tarife mucibince hareket olunacak;

Sâlisen. Rusya ve Avusturya Macaristan hudutlarında vaki gümrük geçitlerinden tüccardan olmayan yolcuların geçirecekleri miktar-ı cüzi emtia için mehaz şhadetnâmesi talep olunacaktır;

(sütun 2) Tüccar tarafından külliyyet üzere naklonulan emtia için ihraç olundukları mahallin hükümetten veyahut gümrük memurlarından mehaz şhadetnâmesi alınarak irâe kılınacak;

Tüccar olmayıp Demiryolu ile vürud eden yolcuların ithal ettikleri her nevi eşya hakkında hamuleye dair kayd-ı ilmühaberi verilen memalik eşyası muâmelesi icrâ edilecek;

İthal olunan emtia-i mezkure fûruht olunacağı halde faturasıyla beraber hamule ve ilmühaberi gümrüğe ibraz olunacak.

Emtia ithal eden yolcular tüccardan buldukları halde emtia-i mezkure ile beraberinde buluna eşya-yı saire için mehaz şhadetnamesi ibraz eyleyecekerir.

Muharrerât-ı Ticariye-i Ecnebiye. İngiltere. Mançestir

Piyasamız zikre şâyan tebeddülât yokur. Öteberu bazı muâmele olmuş ise de ehemiyetli değildir. Pamuk ipliği üzerine ihracat için az iş olmuştur. Fakat fiyatların ale'l-umum tutgun olması elçilerin tereddüdüne sebebiyet vermektedir. Amerikan ve buna mümasil bezlere gelince. İbtidalarında piyasası biraz oynamış ise de şark ve Anadolu için bazı siparişattan sonra işler durgunluğa yüz tutmakta ve bazı cinsler için fiyatlar kavilikte devam etmektedir.

Bredford

Tiftik üzerine işsizlerin devam ediyor. Fiyatlar libresi 14-14, 20 pena aralarında ve alıcı azdır. Yün emtialar rağbet buluyor.

İlânat

Şirket-i Hayriye İdaresinden

Şirket-i hayriyenin Hasköy tamirat merkezinde bulunan biri bozulmuş ve ikisi bozulacak üç kıta kazgan ile tahminen 15.000 kıyye köhne demir ıskara ve 10.000 kıyye hurda demir ve 4.000 kıyye köhne sac ve 2.000 kıyye hurda pirinç bi'l-müzayede fûruht olunacağından iştiraya tâlib olanlar mahal-i mezkure gidip eşyâ-i mezkureyi muâyene eyledikten sonra iş bu şehr-i Eylûl'ün 12.nci Pencşenbe gününden itibaren hitam-müzayedeye kadarbeher Penşenbe ve Pazartesi günleri şirket-i mezkure idare meclisine gelmeleri için ilân-ı keyfiyete ibtidar kılındı.

Çuka tüccarı ve terzi. B. Politopolus ve şürekâsının Beyoğlu'nda Büyük Caddede ve tünel karşısında kâin 523 numaralı mağazalarında her nevi moda mal bulunur.

(sütun 3) Galata Borsası. (14 Eylûl). Kambiyo Fiyatı. Osmanlı Lirası İle.

109	20	Londra'da Üç ay vade ile Banka Üzerine.
109	15	“ “ Tüccar “
110	5	“ Çek

S. Frank

23	02	Paris. Üç ay vade ile Banka Üzerine.

23 10 “ “ Tüccar “

22 88 “ Çek

Florin

11 55 Viyana. Üç ay vade ile Banka Üzerine.

11 38 “ Çek

S. Mark

18 60 Berlin. Üç ay vade ile Banka Üzerine.

18 40 “ Çek

Ruble

11 36 Hocabey. Çek

İskonto Fiyatları. Yüzde

-----	-----	Bank Osmanî	2	00	İngiltere Bankası
3	00	Amsterdam Bankası	3	00	Fransa Bankası
4	50	İtalya Bankası	4	00	Berlin Bankası

Faiz Fiyatları Yüzde

5-7 ----- Esham Üzerine İstikrazat

9-11 ----- Emtia Üzerine İstikrazat

00 00 Eşya Üzerine İstikrazat

Esham Tahvilat Piyasası. Lira 100 guruş hesabıyla Esham ve Tahvilât-ı Devlet

15 22 Esham-ı Umumiye-i mübedddele. Teryib (D)

26 10 Tahvilat Umumiye-i mübedddele. Teryib (A)

14 00 Tahvilat Umumiye-i mübedddele. Teryib (B)

1 5 22 Tahvilat Umumiye-i mübedddele. Teryib (S)

00	000	% 9 faizli 100 liralık hazine tahvilatı.
35	75	Rumeli Şimendüferi
00	00	881 İstikrazı
00	00	877 İstikrazı
363	75	Tahvilat-ı mümtaze
71	00	Düyûn-ı muvahhıde-i Mısırtte
00	00	Düyûn-ı mümtaze
00	00	Daire-i Sefine
00	00	Emlak (rev sicild)

Hisse Senedatı. Kıymet İtibarı İle

00	00	Bank Osmâni	03	05	Şir. Um. Osmaniye
06	10	İtibarı Umum. Osmaniye	04	00	Dersaadet Bankası
02	75	Tramvay Şirketi	03	20	Kambiyo ve Esham
00	00	Osmanlı Tütün Rejisi	00	00	Terkos su Şireketi
00	00	Aydın Şimendüferi	00	00	Adana ve Mersin Şim.
00	00	İttisak Hattı hisseler	00	00	Süveyş Hisseleri
59	00	Loryum			

(Meskukat) Lira 100 guruş Hesabıyla

Pare	Guruş				
110	10	İngiliz lirası	87	30	Fransız Lirası
90	18	Rus pul altunu	51	15	Karamiçe
9	22	Kağıt Ruble	108	03	Mecidiye
97	30	Metalik	102	30	Beşlik
102	30	Altılık			

Levent Herald Matbaasında Tab' Olunmuştur.

2.20.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 21.

Numro 21 (Pazartesi) 3 Muharrem 1303

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl (sütun 1)

Bu sene mahsulât-ı ziraiyesi hakkında makadir-i resmiye her ne kadar henüz malum değilse de harman sonunda umum-u memalik-i mahrusada mahsulat-ı ziraiye bereketli bir sene olan geçen seneye nisbetle noksan olup bu sene mahsulünün vasat derecede olduğunu beyan edebiliriz.

Son 10 gün zarfında piyasamızın ahvâl-i umumiyesinde ithalatça hiçbir tebeddül vukua gelmeyip Rumeli Şarkî ile münâsebat-ı ticariyenin inkıtâı hasebiyle politikaca karşılık korkuları Rumili kıtasında kâin sair vilayât-ı şâhane de de muâmelât-ı ticariyeyi

sektedar ettiğinden buralar ile muâmelatımızın tevakkufuna vesile olduğunu ilave edebiliriz.

Vakây-i âhıranın meydana getirdiği emniyetsizlik sebebiyle Avrupa piyasalarında takarrur eden durgunluktan dolayı ihracat piyasamız dahi hayli sektedar olmuştur. Başlıca merakiz-i istilâkın vukuata muntazır oldukları beyan olunabilir.

Şitanın takribi hasebiyle muâmelatça ümid cüzi olup miktarı haftada 70,000 lira tahmin olunan cironun birden bire tevakkufundan husule gelen şu halin netayic-i tabiiyyesine kemâl-i sabırla intizar etmekten başka çare yoktur.

İnhisar-ı duhan hissedarran meclis-i umumisi inikad edip meclis-i idarenin kâffe-i tekâlifî kabul ve tastik olunmuştur.

Düyun-u umumiyye idare meclisinin altı aylık muâmelâtını mübeyyin olan raport âhıran neşr olunmuştur. Son altı ay zarfında varidatın 53,000 lira tezayüd ettiği mezkûr raport mütâlaasından anlaşılıyor. İnşallah bu tezayüd hiçbir mâniyaya tesadüf etmez.

(sütun 2) Son hafta zarfında esham fiyatında külli tenezzül vukua gelip Eylül-ü Ruminin 14'ünde 15 guruş 20 pare bırakmış olduğumuz esham-ı umumiye 14 guruş 30 pareye kadar tenezzül etmiş ve Cuma İrtesi günü kat-ı muhasebe zamanında 15 guruş 1 pare raddesinde bulunmuştur. Esham fiyatınca görülen şu itradsızlıktan dolayı müteaciib olmayız. Rumili_i Şarkî vukuatının buna suitesiri olamayacağını zann eder isek de burasının esasen farziyyat ve tahminata değil vukuata itibar ettiğini de unutmamalıdır.

Memalik-i Şahane Demiryolları

Mudanya'dan bede ile Bursa ve Kütahya'dan mürur ederek İzmir hattı ile birleşmek üzere bir demiryol inşası imtiyazının ihsanı hakkında hükümet-i seniyyeye bir istida takdim olunğu istihbar eyledik.

Bu demiryol mesailinde başlıca iki nokta hükümet-i seniyyenin nazar-ı dikkatini celbe şâyan olup nukâd-ı mezkure inşası teklif olunan hattinfenn-i sevku'l-ceyşe ve umur-u ticariyeye müteallık cihatidir. Bir hattın umur-u ticariyeye müteallık ciheti o hattı bir merkez-i sarfiyata veyahut iskeleye badiyyeti münasebetiyle ticaret ve sanat veyahut mahsulâtı bir çok zaman-ı hâl-i buhranda kalmış olan münbit ve mahsuldar mahallerin istifadelerini mucib olmakla beraber teşebbs-i vâkıada terakkisini temin

edebilecek mahallerden imrar etmekten ibarettir. Fenn-i sevkü'l-ceyşe mütaalık ciheti ise hattın icabı halinde memleketin tehdit olunan her hangi bir noktasına kuvâ-yı kesire sevkine müsait olacak surette inşasından veyahut lüzum görürdüğü zaman asakirin sürat ve suhulet ile taht-ı salaha alınması için ahali çok mahallerden imrarından (**sütun 3**) ibarettir. Memalk-i sairede ekseriya umur-u ticariyyeye mütaallık cihet-i sevku'l-ceyş mütâlaatına bi'l-mecburiye feda olunmakta ise de bizde güzergâhın tayininde cüzî dikkat ve itina olunacak olur ise bir hatt-ı ticari bir hatt-ı harbî makamına kâim olacağından bu mahzurun mevcut olmadığını maa'l-memnuniye beyan ederiz. İşte bu sebebe mebni bu maksatların her ikisini dahi temin edebilecek olan ve cümleden evvel inşası muktezi bulunan hatların hangileri olabileceklerini burada muhtasaran tetkik etmeği vazife add ederiz. Bizce şimdiki halde üç mebden hatt-ı makasıt-ı mezkurenin temini için evsaf-ı matlubeyi câmi ve vücudu elzem add olunmakta olup bunlar dahi Dersaadet ve Trabzon ve İzmir'dir.

Evvela Dersaadet Haydarpaşa yahut Üsküdar'dan hareketle Ankara'ya gidecek ve İzmir demiryolları ile hiçbir münasebeti bulunmamak şartıyla Kastamonu ve Tokat ve Amasya ve Kütahya ve Bursa ve Balıkesri ve Mudanya şubeleri olmak üzere Ankara'ya giderek şimdilik Diyarbakir'e müntehi olacak bir demiryol hattının mebdei olmalıdır. Dersaadet'in şimdilik Aydın hududu ile münâsebatı bulunmak şartıyla evliye-i mülhaka civarında kâin vilâyat-ı şâhane arazi-i münebbtesinden mürur edecek demiryol hattına mebdee olması elzem olup bu zaruret gerek İstanbul ve gerek İzmir'ce faideli olduktan beşke hem ticaret ve hem sevku'l-ceyş nokta-i nazarlarınca maksadı temin eder. Tahminen 15 seneden yani Aydın vilayetinde demiryollar inşasından beri Dersaadet ehemiyet-i ticariyesini kaybettiği gibi elyevm dahi kaybetmekte olup resmi istatistiklerden dahi anlaşıldığı üzere ticareti Dersaadet bir devlet-i Âsyâiyyenin pâ-yı tahtı olmak münasebetiyle yalnız devlet-i aliyyenin değil bütün Asya-yı vüstânın başlıca şehri ve ahz ve itânın [**Sahife 2**] (**sürun 1**) merkezi olmak lazım gelir iken tetebi-i vukuat ile aks-i kaziye zuhura gelip eğer Dersaadet pâ-yıtaht ünvanını haiz olmasa ticaretce Beyrut ve İzmir ve Saellanik'in mâdununda kalacağında şüphe etmeyiz.

İttisak vücuda gelir ise yolcu ve eşya nakli kolaylaşacağı gibi nakliye fiyatı dahi ehvenleşeceğinden bu sayesinde şehrimizinmebden hatt olması lüzumu gerek ticaret ve gerek sevku'l-ceyş nokta-i nazarlarınca tazauף edecektir. Anadolu ve Asyâ-yı vüsta pazarlarına gidecek İsviçre ve Almanya ve Belçika malları ile Avusturya ithalatının bir kısmı bundan sonra İstanbul'dan geçeceği gibi vesait-i nakliyenin sühuletine ve

masarîf-ı nakliyenî ehveniyetine mebni Avrupa'nın muhtac olacağı mevad-ı asliye ve memalîk-i şâhane ile Asya-yı vüstanın ham eşyası ile mahsulât-ı sanaiyye ve tabiiyyesi transit suretiyle buradan mürur edip hiçbir rekabete dâçar olmaksızın Avrupa pazarlarına gideceğinde Dersaadet vüstâ vrupa ile Anadolu ve bütün Asya kıtası beyinde yegâne vasıta-i merasile olacağı cihetle tavsiyesinden hali olmadığımız tedabirin kabul ve ittihazı halinde şehrimizi küre-i arzın en büyük bir depoy yapacağımızda hiç şüphe yoktur.

Bu halde pâ-y-ı tahtın kazanabileceği nüfuzdan burada bahsetmeyip yalnız bundan dolayı husule gelecek ikinci kaideden bahsedeceğiz. Sevku'l-ceyş nokta-i nazarına gelince bir ordu-yu sefer bir hale vaz etmek için haftalar lazım olduğu halde demiryol hattı memalîk-i şâhanenin en ziyade meskûn mahallerinden mürur edecek olursa hükümet-i seniyye müddet-i kalile zarfında Dersaadet'te kuvve-i külliye cem ederek bunları arzu ettiği mahalle suhuletle sevk edebilir. Bundan başka Avrupa'nın her tarafında pâ-y-ı taht merkez olup münâsebat-ı ticariye ve sarrafiye orada husule geldiği gibi çerh-i idare-i hükümetin kuvve-i muharrekisi de orada bulunur. Pâ-y-ı taht ne kadar merkeze karib olu ise nezaret-i mütemadiyenin okadar müessir olacağını isbat etmek için îrad-ı edilleya mıhtac değiliz. (Mâ badı var)

İflaslar

Âhıran piyasamızda vukua gelen bir iflas münasebetiyle mahalli gazeteleri bu meseleden bahsedip bu babda her güne mülâhazat ve mütalaat dermeyan etmişlerdir. Müştekililer (ashab-ı matlub) tarafından irad olunan edile ve bir ehyen-i âdi iflaslar ve daha doğrusu hileli iflaslar câlib-i hayret surette yekdiğerini veli ve taakib ettiği halde memureyn-i adliye-i Osmaniye'nin bunun esbabını bi't-taharri bu bada bir çare bulmadıkları ve hilekâr bir müflisin muhakeme müracaatında hiçbir vakit dâçâr-ı mücâzat olmaması kısm-ı âzamı hileli bir surette (**sütun 2**) vukua gelen iflaslar teksirine sebebiyet verdiği ifadesinden ibaret olup buna cevaben dahi Osmanlı hâkimi bu hâl-i esef iştimalle tüccarın ve bilhassa komisyoncuların sebebp olduklarını ve bu fenalığın menşei ve meverdi bazı komisyoncuların komisyon hakkını kazanmak için kredi edeceği şahsın ahvalini tahkik etmeksizin herkese kredito açmak meslek nâbicası olduğu ve bu mesleğin bundan istifade eden şahsı derece-i istikamet ve serveti ile hiçbir vechle mütenasip olmayan bir emniyeti süi istimalle teşvik ettiğini ve sendikalarhiç olmaz ise ashab-ı matlubdan bir veya bir kaç hile iddiasında bulunmadıkça hâkimin böyle bir hüküm ita edebilmesi için iflas hakkındaki kavânin-i Osmaniye'nin kendisine

hiçbir hak ve salahiyat vermediğini ve ekseriya bazı ashab-ı matlubun müflise muâvenet bahanesiyle diğerlerinin zararlarına olarak kendilerine bazı fevâid ve imtiyazat temin etmek üzere hafiyen müflis ile o boğuştuksadn sonra hile ile masa hakkında zararlı bir konkortoto imza ettirmeğe muvaffak olarak bu surette icra-yı adalete mâni olduktan başka ekseriya adalete mâni oldukdan başka ekseriya adalete mecra-yı tabisini kaybettirmeğe muvaffak olduklarını velhâsıl bazı dava vekillerinin odalarında mehakimin müdahalesi olmaksızın iflaslar küşşad olunarak tesviye eylediğini beyan ve mesuliyetin tüccar ile komisyonculara ve hatta birazda bazı cihatının ıslahını muktezi gördükleri kanunnâme-i ticaretin iflas babına ait olduğunu dermeyan ediyor. Tarfeynin mülâhakat ve ifâdatı hulâsaten işte unlardan ibarettir.

Meseleyi ve sûr-ı muhtelifesini hadde-i tetkık ve mütalaadan geçtikden sonra bu ifâdat-ı mütezade hakkında müttâlamızı ber vech-i âti arz ve beyana müsâraat ederiz.

Kâideyi bî tarafıye riâyet etmek üzere tüccar ve komisyonculardan bazıları komisyon haklarını veyahut her güne kâide hilafında kârlarını temin için fûruhtu kendilerine havale veyahut vade ile terk edilen emtia ve eşyeyı verdikleri eşhasın ahlakını ve hiç olmaz ise vasait-i mâliyesini nazar-ı dikkate almaksızın bî lüzum veresi vererek müvekkileri veyahut dâyinleri olan fabrikatörlerin emniyetlerini süi istimal ettiklerine ve eyyam-ı âhırada ancak ufak bir mağaza açmağa kâfi olacak kadar (nihayet seksen, 100 lira-yı Osmanî) sermayeye mâlik olan mağaza uşaklarının mebalîğ-i mezkurenin on veyahut yirmi katı itibar bularak bu halin dahi hiçbir kimsenin hayretini mucib olmamak lazım gelen netayice bi't-tab sebebiyet verildiğine dair ifâdatında Osmanlı hâkimine tamamıyla hak vermeğe mecburuz. Fikrimizce eğer fabrikatörler paralarını keybetmemek isterler ise vekillerinin herekâtına daha ziyade dikkat etmeleri veyahut bunlara (**sütun 3**) emniyet etmezden evvel epeyce teemmül eylemeleri lâzımedendir. Bundan başka nâmus ve itibara pek okadar ehemmiyet vermeyen bazı ilaçlıklar ve hususuyla bu misillü herekâta tenezzül etmemeleri lâzım gelenler bile itibari muhtel olmağa yüz tutmuş eşhasın buldukları müşkil mevkiî bildikleri halde muma-ileyhimayı ziyandan tahlis ve belki de kendileri için bir menfaat temin zımında anlara muâvenet ettikleri ve kayıtsızlığı nihayet dereceye vardırıarak o misillü eşhası sairlerine tavsiye ile ol vechle alınan malı ileride rehin tarıkıyla kendi mağazalarına naklettirmek üzere diğerlerini müflise veresi mal vermeğe teşvik ettikleri defaatle müşahade olunduğunu bi'l-mecburiye tastik ederiz.

Bu misillü harekât şüphesiz takbih olup bunları mazur görmediğimiz gibi takbihden dahi bir an hâli kalmayız. Hatta hâkimlerin kâunnâme-i ticaretin iflas kısmının (mesela hukuk-ı zevcat hakkındaki babı) misillü muhtac-ı ıslah bazı noktalarının mühim olduğuna dair itirafatı tastik ederek kendilerini mazur görürüz. Fakat bi hakkın şikâyet etmekte oldukları bu ahvalin yalnız İstanbul'da ve memalik mahrusede vukua gelmeyip kâffe-i Avrupa memalikinginde hem de daha cesametle vukua gelmekte olduğunu ve fakat mehakimin mücrim-i cemiyet-i beşeriyenin hangi sınıfına mensup olur ise olsun anı bularak tedip ve mücazat ile mükellef oldukları kazıyyesini hâkim efendilerin nazar-ı dikkate almalarını rica ederiz. Paris'te Filipar ve Bonto ve Bertiyeye ve Atina'da nağraponta⁵⁷ meseleleri gibi Avrupa'nın cihât-ı sairesinde zuhura gelen mesail-i müteaddide her ne kadar hususat-ı muhtelifeye mütaallık iseler de icra edilmek istenildiği zaman kanun nekadar yüksekte olur ise olsun her şahsı müâhezeye kâdir olduğunu isbat ederler. Halbuki vakar ve haysiyeine riayet etmez eşhas-ı vâridiyye memurin-i adliyenin kollarını bağliyerek herkesi istedikleri gibi harekete serbest bırakması muvafıkmıdır? Bilakis mugayir nizam vemuhtac-ı ıslah gördükleri ahvalin esbabını bi't-taharri herkesin derece-i mesuliyetini tayin ve ticaretimizin mahvını mucib esbabdan biri olan şu hale çâre bulunmasına say etmek mehakimin vazifesi değlimidir?

Şurası dahi malum olmalıdır ki mehakim-i ticaret dıvan-ı temyizler gibi mahza hukuka mütaallık mesaili hal ve fasl için teşkil olunmamıştır. Bunla bir nevi sulh mahkemesi yahut memlekete nâfi ticaret icrası için tüccarın müstakim olmalarına nezaret etmek üzere her mevki ticarete ikâme edilmiş birer heyet-i mahsusa olup mehâhim-i sâirede mevcut olmayan mezuniyetlere mâlik olduklarından ticaret-i mahalliyeyi [**Sahife 3**] (**sütun 1**) terakkiden men edilecek ahvali defa ve tehlikeli zamanlarda müşkilatı tahkika ve mehakim-i ticaretin muzayakada bulunan yüccarın ahvalini tahkik ettikten sonra bazı nevi düyunun tediyesi için tüccara mühlet ita etmesine müsaade eden madde-i kanuniye /usul-ü muhâkemat kanununun 56.ncı maddesi) ile sabit olduğu üzere bir kaza-yı nâgihanı sebebiyle imzasına riayetden izhar-ı acz eden namuslu ve fakat felaket-zede tüccara muâvenete memurdur. Fransa'da mehakim-i ticaret bir müddet muvakkate için dûçâr-ı müzayaka olan tüccarın kat-ı muhasebelerini emr etmek salahiyetini haiz oldukları gibi Avrupa'nın her tarafında diğerserini iğfale muâvenet edenleri muhakemede şiddetle takib ettirirler. Elhâsıl bir

---

⁵⁷ Müahhran Nağraponta aleyhine vâki olan şikâyetin bi esas olduğu tebeyyün etmiş olmağla men-i muhakemeye karar verilmiştir.

memleketin başlıca vâsıta-i terakkı veimranı olan ticaret ve sanatın muhafaza ve himayesini kâfil olan bir memuriyet-i mühimmeyi haizdirler.

Hâkimlerimizin işte bu kavaide riâyet etmelerini arzu ederiz. Ve bendimizi ikmâl etmek için hükkâmın ber vech-i bâla izah olan mütâlaatı mevki-i tanik ve icraya vaz hakkındaki arzularının husulüne kanun-i Osmanî'nin müsâit olup olmadığını tetkik edeceğiz. (Ma badı var)

Tütün Mahsulü

Memalik-i şâhanede tütün mahsulü yetişen mevâki-i muhtelifeden vârid olan ihbar üzerine bu sene tütün mahsul-ü cedidenin miktar-ı tahminisini beyan edebiliriz.

Sıcaklar dahi dâhil olduğu halde Selanik vilayeti bu sene mebzul ve cinsce iyi mahsul verecektir. Yapraklar hemen kurumuş gibidir. Vilayet-i mezkurenin tütün mahsulü 10,5 milyon kıyye kadar tahmin olunur.

Bahr-ı siyah Anadolu sahilinin ve bilhassa Trabzon kazasının bu sene mahsulü hadd-i mutavassıttan biraz aşağı tahmin olunmakta ise de cisce emsali nâdiren görülmüş derece iyydir.

Bursa kazası şimdiye kadar 900,000'den 1.100.000 mahsul verir iken bu sene mahlût ve muhtelif cinsten olarak ancak 750.000'den 800.000 kıyye kadar verebilecektir.

İstanbul vilayetinin ve bilhassa İzmid sancağının bu sene mahsulü cinsine iyi ve miktarca vasat derecede olup 1884 senesi 1.300.000 kıyyeye kadar tahmin olunuyor.

Galos ile civarında vârid olan ahbar bu sene mahsulünün gerek cins ve gerek miktarca fevkalade olduğunu beyanda müttehiddirler. Avru (**sütun 2**) pâ-yı Osmanî'ye kaçak tütünlerin Galos'dan ithal olunacağı umumen zann olunuyor.

Mütenevvia

Ticaret odası Şarkî Rumeli ile muhâberat ve mürâselatın inkıtaından sair memalik-i şahane ve bâ husus pâ-yı taht muâmelat-ı ticariyesince hâsıl olan ve olabilecek netayic ve haymeyi nazar-ı dikkate alarak son ictimaında iş bu hale bir çare bulunmak üzere ittihazı icap eden tedabiri tezekkür ederek bu babda Bâb-ı Âli'ye esbab-ı mucibeyi havi bir lâyhâ takdimine karar verilmiştir.

Kalafatçı esnafının ticaret odasına verdikleri bir müzekkerede esnaf-ı mezkureye ihsan buyurulanfermân-ı hümayun ile Galata'da kendilerin etahsis edilmiş olan meydanda mağaza vesaire külliyetli hatab yığılarak hâli muhal kalmamış olduğundan kendilerinin yerli tüccar sefaininin zararına olarak icrâ-yı sanat edemedikleri beyan olunmuştur.

Varaka-i mezkure nihayetinde bu halin izalesi için ticaret odası tarafından teşebbüsât-ı lâzıma ifası rica olunuyor.

İş bu müzekkere icabı icra olunmak üzere ticaret nezaret-i celilesine takdim edilmiştir.

Manifaturalarda hilekârlık meselesi hakkında rüsumat emanet-i aliyyesinden ticaret odasına gönderilen bir cevapta bu babda dikkat ve nezaret-i mütemadiye icrasıyla miktar-ı sahihini mübeyyin olmadığı tahakkuk eden dink ve makara markalarının imhası hakkında evâmir-i lâzıma itâ olunduğu işâr olunuyor.

Bundan mada emanet-i müşârun-ileyha ticaret odasını bu babda muâhedât-ı mevcudeye mugayir olmayacak tedabir-i saire teklifine davet etmiş olduğundan ticaret odasında bu işi müzâkere için bir komisyon teşkil olunmuştur.

Filoksara için Fransa hükümeti tarafından tayin olunan mutahassis Fransa'da "Boşdurun" vilayeti nevahi müfettişi ve Marsilya belediye meclis azasından Mösyö Fota olup muma-ileyh kendisine tevdi olunan memuriyeti kabul etmek için Fransa'da intihâbatın neticesine intizar etmekte olduğunu istihbar eyledik.

İnhisar-ı duhan hissdaran meclis-i umumisi şehir-i halin 25.nci geçen Çarşamba günü bade'z-zuhur saat 2'de İstanbul'da şirketi merkez idaresinde 1.nci defa olarak ictima edip iş bu (**sütun 3**) meclisde 41,100 hissedar tarafından vekâleten 55 hissedar hazır bulunmuş ve meclis idare reisi mösyö Devo tarafından küşşad edilmiştir. En büyük hissedarandan mösyö Melihroderk vekili olan mahdumu ile Karedi Anistales Bankasının vakili olan Avusturya konsolosu müfetiş ve Karedi Liyona Bankasından mösyö Lomvan kâtib tayin olunmuştur.

Bundan sonra meclis idarenin raportosu kıraaet olunup 84-85 senesi blançosunun kabulü ve masarîf-ı tesisiiyenin tastiki hakkında meclis idarenin iki ilk

teklifatı meclis-i umumi tarafından ittihad-ı irâe ile kabul olunmuştur. İdare azasının huzurunu mübeyyin yolların bedelini kararlaştırmak hakkındaki üçüncü teklif cüzi mübâhaseye sebebiyet verip şirket-i umumiye-i Osmaniye müdürü mösyö Kartandezik ihtarı üzerine her pulun bedeli 2 İngiliz lirası olmak üzere kararlaştırıldıktan sonra meclis dağılmıştır.

Mezkûr raport gelecek nüshamızda derc olunacaktır.

Hükümei seniyye tarafından Anors sergi-i umumiyesine suret-i resmîyede iştirak olunmamakla beraber daire mümeyyizlerinin teklifi üzerine heyet-i adulün ber vech-i âti mükâfatları yani,

Devlet-i Aliyye müşterek alınmağa inhisar-ı duhan idaresine bir şahadetnâme,

Mahsulat-ı ..... İçin saadetli Faik paşaya,

Sisam şarabı için mösyö Valsomo'ya,

Ameliyat-ı tefrişîye için Dersaadetli Tahir Beg'e birerden üçmadalya ile

Mensucat-ı haririye ve Kaliç için İlyasohami Sadai Efendi ve şürekâsına,

Ve ağaç oyma için beytü'lhamli Abdai Efendi Ebu'l-felaye birerden iki tunç madalya,

Şekerleme vesaire için Musullu mösyö Jozof Fransüva'ya bir zikr-i cemil ita eylediği Brüksel sefaret-i seniyyesinden Bâb-ı Âli'ye vârid olan bir tahriratta işâr olunuyor.

Bursa muhber-i mahsusamızın âtide münderic mektubundan anlaşıldığına göre Hüdavendigâr vilayetinin 1300 senesi hâsılat-ı öşriyesi yalnız 85,000 lirâ-yı Osmanî olup ihale edilen seneyn-i sâbıkaya nisbetle 110,000 lirâ-yı Osmanî noksandır.

Bu babda ait olduğu makamın nazar-ı dikkatini celb ederiz.

Yine muhbir muâ-ileyhanın ifadesine göre Karahisar'ın sene-i hâliya afyon mahsulü kısm- âzamı cinsce fena olarak 1,500 sepet tahmin o [Sahife 4] (sütun 1) lunmakta olup sene-i sâbıka nisbetle % 20–30 arasında fazladır.

Bâb- 1 Seraskeri geçenlerde tevsi edilmiş olan feshâne-i âmire için bu sene külliyyetli yün mübâyaa ederek şimdiye kadar vukubulan mübâyaatın miktarı tahminen 600,000 kıyye bâliğ olmuştur. Bu sene yünün fiyatı 4 guruşa kadar tenezzül etmektuntazır iken mübâyaat-ı mezkure sebebiyle kıyyesi 6 guruş arasında takarrur etmiştir.

Tebriz'den yazıldığına göre sâbıka Haritonidis ve kumpanyasının vekili şehr-i mezkûr en ileri gelir manıfatura tüccarından İbrahim Ağa 122,000 tümen (48,800 lirâ-yı Osmanî) açıkla tatil muâmele etmiştir. Müflis mumâ-ileyh gerek Rusya ve gerek İran'da gayet cesim bir itibara malik olup buralar ile münâsebat-ı kesiresi bulunduğundan Tebriz bankerlerinin hemen cümlesi bu iflas sebebiyle çok mutazarrır olmuşlardır.

İş bu vak'a-i gayr-ı muntazıra sebebiyle iflas-ı mezkûrun netayicine intizâren gerek burada ve gerek Tebriz'de İran ile muâmelat-ı ticariye hemen tatil edilmiş olup müşteriler ile satıcılar şimdilik ihtiyatla hareket ediyorlar.

Reji idaresinin geçen ay 15 günlük hâsılatı 67,000 lira-yı Osmanî iken Eylül-ü Ruminin ilk 15 günlük hâsılatı 60,000 lirâ-yı Osmanî'ye bâliğ olmuştur. Hâsılatta görülen bu tenezzül henüz kurumamışolan mahsul-ü cedidin kaçak suretiyle fûruht olunmasından ileri gelmiştir.

Mösyö Mirzahi Fernadez ve kumpanyası tarafından Selanik'te olan bir taktırhâne hakkında Mayıs'ın 11'i tarihli nüshamızda münderic mektuba cevaben mumâ-ileyhim tarafından bir raport vârid olmuştur.

Varaka-i mezkure pek mufassal olduğundan gelecek nüshamızda mütâlaat-ı mahsusamızla beraber hûlasasını neşretmek niyetinde bulunuyoruz.

Pamuk koza ve çekidilmesi ıslatanlar hakkında tedabir-i şedideden olarak meydan-ı bey ve şırada görülecek ıslatmış ve çekirdekle mahlut mallarının zabt ve müsaderesiyle gureba hastanelerine tevzi ve tahsis kılınması siyakında ticaret odasının inhası üzerine canib-i vilayetten Aydın ve Mağnisa livalarına ve mülhakat-ı saireye tebligat-ı lâzıme icra buyurulmuş olduğu ve memalik sevahilinden diğer sevahiline

vayahut adalara irsal olunacak (**sütun 2**) pirina için istifa buyurulmakta olan % 8 resm-i gümrüğün ilga veyahut tadili zımında ziraat ve ticaret nezaret-i celilesine İzmir ticaret odası tarafından bir kıta lâyiha takdim kılındığı “Hermes” gazetesinde görülmüştür.

Dersaadet tramvay hattının sene-i hazırâ şehir-i Eylül’ün 1’nden 30’una kadar bir aylık hâsılatının miktar-ı yevmi ve şehrisini mübeyyin olarak cânib-i idareden vârid olan cedveldir.

Ayda		Günde	
Saat	Guruş	Saat	Guruş
75	172478	96	5747 Beşiktaş Hattı
50	161502	41	5383 İstanbul Httı
25	171003	11	5700 Şişli Hattı

Ahvâl-i Vilâyat

İzmir Fî 22 Eylül. Tahminen bir aydan beri piyasamızda yalnız üzüm ve incir ahz ve itası oluyor.

Zahire muâmelatı durgun olup ihracat için mühim satış olmamıştır.

Cinsine göre çekisi 83–95 guruşa kadar afyon ahz ve itası vukua gelip bu 15 gün zarfında tahminen 100 sepet afyon satılmıştır. Karahisar’ın birinci ve ikinci nevi mahsulü 82–89 guruşa kadar müşteri buluyor.

İncir istenilmekte devam ediyor. İkinci kara beyne ile bu cinsten sâireleri seçme olarak kantarı 76–150 guruşa kadar satılıp “Elleme Nazilli” ile “cins-iâla krappınar” 155–220 guruşa kadar fûruht olunmuştur. Şimdiye kadar gelen mahsulün miktarı 37,000 yük tahmin olunmakta olup bunun 8000 yükü ilk sahipleri elinde bulunuyor.

Üzümler dahi cisine göre “elleme”nin kıyyesi 2,30–4,20 guruşa ve “sultaniye”nin kıyyesi 2,16–4 guruşa kadar fûruht olunuyor. Kara üzüm seçme olarak fazla ile kantarı 66–87 guruşa kadar fûruht olunmuştur.

Ankara fî 21 Eylül. Bu gün teknil olan geçen 15 günde tiftik satışı geçen sene müddet-i mezkure zarfında 29,000 kıyyeye varmış iken 25,000 kıyyeye ve mevsimin bedayetinden beri 359,100 kıyyeye bâliğ olmuştur. Fiyatlar malın cinsine göre lira-yı Osmanî 100 guruşdan 13,5–15,5 guruş arasında zayıftır.

Buğday kilesi 8–10 ve arpa kilesi 4-5 guruşa afyon kıyyesi 118-120 ve katire 17-18 cehri 6-6,10 sarı balmumu 14-15 guruşa ve yün 4-4 10 pareye satılmaktadır.

(sütun 3) Dersaadet üzerine kambiyo liraya 9920 guruş olup nakliye ücreti ester ile 27-28 ve deve ile 21-22 paredir.

Bu sene mahsulât ale'l-umum derece-i matlubede olmayıp sene-i sabıkaya nisbeten afyon % 15-20 ve cehri % 50 ve getire % 5-10 ve buğday ve arpa % 35-40 noksan müşahade olunmuştur.

Bursa fi 26 Eylül. Piyasamız durgun bir haldedir. İpek fiyatı düşkün olup cinsine göre 2 lira 20'den 2 lira 40 guruşa kadar satış oluyor. Şehrimizde mevcut olan 37 ipek fabrikasından yalnız 20'si işlemekte olup şimdiki fiyatına göre bunların dahi zararlar ile işledikleri dermeyan olunabilir. Diğer taraftan ipek mahsulünün % 6'dan 10'a kadar mahallinde sarf olup küsuru yukarıki fiyatla ihraç olunuyor. Bu hâl yegâne menba-ı ticareti harirden ibaret olan Bursa için fena bir haldir. Mahsul-ü cedid zahairi mütemadiya gelmekte ise de gelen miktar ancak sarfiyat-ı mahalliyeye kâfi olabilecek derecededir. Şehrimizde mevcut buğdayın miktarı 10–12 bin kile tahmin olunuyor. Fiyat düşkün olup buğdayın eski İstanbul kilesiyle 16–23 ve arpanın kilesi 20–13 10 guruşa kadar satılıyor.

İçerilerde deveden başka vasıta-i nakliye tedariki imkânsız olduğundan Mudanya'ya nakliyesi buğday kıymetinden ziyade olarak 15–18 ve Kütahya ile Eskişehir'den Mudanya'ya deve ile 8–10 ve Bursa'dan Mudanya'ya araba ile 1,20–2 guruştur.

Bâb-ı askeriden verilen emir üzerine buradan 14,000 kile buğday ile 7–8000 kile arpanın sevkine başlanmıştır. İnegöl kazasından dahi bu miktar sevk olunacaktır. Bu sevkiyetin cümlesi son mahsulüdür. Bursa'da kendilerine farkını ve nakliye masarısını yine zahire ile tesviye etmek şartıyla şehrimiz tüccarından bazıları Dersaadet'te daha iyi cins buğday (Çünkü öşür hâsılatı ekseri iyi mal değildir.) teslim etmeği taahhüd ederek gayet menfaatli teklifatta buldukları halde zahâyir-i mezkure âşar müdürlükleri tarafından doğrudan doğruya ve fahiş masrafla sevk olup teklifat-ı vakıa bazı bahane ile red edilmiştir. Maa hâza şurası muhakkaktır ki hazine-i celile bundan dolayı ziyadece zarara dûçar olacaktır. Cinsce aşağı olan İnegöl mahsulünün kilesi 14 guruş olduğu halde yalnız masarılı nakliye olarak 8–9 guruş verilecektir. Şurasını dahi beyan edelim ki bu zahire üç dört aydan evvel indirilemez.

[Sahife 6] (sütun 1) Nebatın ham ve mamul ip ve mamulât-ı sâire 1.542.684

Ve hasır şapka her nevi 378,957

Ve ham ve işlenmiş mermer ve alçı ve ahcar ve kilden mamul eşya ve kablara vesaire 4.846.931

Ve işlenmiş Mercan 1.461.387 frank takdir olunmuştur.

Ziraat

Şuhur-ı âhıra zarfında kesret üzere nüzul eden bâran ziraate fevkalâde faidesi ve nâfi olmasıyla mahsulâtta mebzuliyet ve hususiyle buğday ve Mısır buğdayı ve şarap ve meyve vesairede feyz ve bereket nümâyan olmaktadır.

Sene-i hâliya ilk alyı ay zarfında şehrimiz ile memalik-i şahane iskeleleri beyinde vukubulan muâmelat-ı ticariyenin cins ve miktarı ve kıymetini mübeyyin cetvel ber vech-i âti derc olunmuştur.

Memalik-i Şahaneden vürud eden eşya

Cins	Kilo	Kıymeti frank
Sert ve yumuşak buğday	5731560	1506312
Revgan-ı zeyt ve pamuk tohumu yağı	508778	497924
Tuzlu balık	229264	343896
Yün kirli ve yıkanmış	82432	136013
İnek derisi	69996	118993
Şeker	213358	106679
Kepek	420603	58884
Badem ve kuru yemiş	28409	33328
Sarı balmumu	12022	36066
Yağlı tohumlar	64130	22446
Kürk derimi	4328	21640
Bakır ve madeniyat-ı saire	13995	20992
Gübre ve emsali	178941	17894

Eski demir hurdası	174484	15703
Ketire	5468	14764
Cep saati	208	16640
Kıl hayvan ve nebatat	9846	9444
Boynuz ve kemik	34513	5177
Kazzaziye	33916	169580
Pamuk ham	6386	7344
Muhtelif eşya	55896	40418

Liyornadan Memalik-i şahaneye ithal olunan eşya.

Cins	Kilo	Kıymeti frank
Mermer mamulât	2760969	1380484
Revgan-ı zeyt. Âlâ kantar	5261	9215675
Mercan mamulât	1541	585580
İpek ve iplik mamulât	10874	543700
Eşya-yı beytiyye ağaç	124066	43757
Dikilmiş eşya	17127	393921
Kil ve fağfuri mamulât	177129	204716
Muhtelif şarab	5364	269889

(sütun 2)

Tuğla muhtelif	1556101	155610
Hasır şapka	42446	133338
Gemi ipi	73899	88679
Pamuk iplik	18886	73520
Boş fiçı adet	12211	73266
Saat ve altun eşya	16850	51750
İşlenmiş deri	11210	51050

Mermer ham ve yaprak	527461	36922
Dürbün ve emsali alet	168	30240
Tuzlu balık vesaire	19632	29448
Kuru et	10805	25932
Peynir	12107	26635
Muhtelif eşya	422634	311407

Müddet-i mezkure zarfında ceman 77402 tonilata hamule istiab eder 102 kıta vapur memalik-i şahane iskelelerinden Livreno limanına vürud etmiş ve bunlardan 3 kıtası Osmanlı vapuru olup ceman 410 tonilata istiab eyledikleri anlaşılmıştır. Mukabilinde memalik-i şahane iskelelerine gitmek üzere 89660 tonilata hamule istiab eder. 111 kıta vapur ve 8260 tonilata hacminde yelken gemisi Livreno limanından hareket eylemiştir.

Cetvel-i mezkûr geçen sene müddet-i mezkure zarfında vukubulan muâmelat cetveli ile mukayese olundukda bu sene Livreno'ya olan ithalatımızda 3.607.353 frank noksan ve mezkûr liman ihracatında 7.843.340 frank fazla tebeyyün eylediği tahakkuk eylemiştir.

İtalya pirinç mahsulâtı ihracatı geçen senenin 5 ayı zarfında 1.796.000 franga bâliğ olduğu halde bu sene 16,800 frank tenezzül eylediği dikkate şayandır.

Muharrerat-ı Ticariye-i Ecnebiye. İngiltere. Maçester

Ale'l-umum iplik ve bilhassa ihracata mahsus olanlar tutgun ve vater cislerinin fiyatı cüzice yüksek olarak aranmaktadır. Muâmelat mutedildir. Adi kettan bezleri için ciddi müşteriler bulunabilecek ise de fabrikatörlerin müşteriden malı teslim etmezden evvel pare talep etmeleri sebebiyle muâmele olunamıyor. İstampalı kettanlardan evvelki fiyat ile biraz muâmele olmuştur.

İlân “Şanjere Valor” şirket-i Osmaniye'si Tarafından

Şirket dairesi iş bu Teşrinievvelin 12.nci gününden itibaren Galata'da ve Viyo'da sokağında daire-i cediddesine nakl olunacağı ilân olunur.

(sütun 3)

Galata Borsası (28 Eylül) Kambiyo fFiyatı. Osmanlı Lirası İle

109 10 Londra üç ay vede ile Banka üzerine

108 35 “ Tüccar “

109 20 Çek

S. Frank

23 10 Paris üç ay vede ile Banka üzerine

23 15 “ “ Tüccar “

23 00 “ Çek

Florin

11 60 Viyana üç ay vede ile Banka üzerine

11 45 “ Çek

S. Mark

18 60 Berlin üç ay vede ile Banka üzerine

18 35 “ Çek

Ruble

11 37 Hocabey Çek

İskonto Fiyatları Yüzde

----- Bank Osmani 3 00 Amsterdam Bankası

4 50 İtalya Bankası 2 00 İngiltere Bankası

3 00 Fransa Bankası 4 00 Berlin Bankası

Faiz Fiyatı Yüzde

8 9 Esham üzerine İstikrazat

9 12 Emtia üzerine İstikrazat

10 15 Eşya üzerine İstikrazat

Esham ve Tahvilat Piyasası. Lira 100 guruş hesabıyla. Esham ve Tahvilat-ı**Devlet**

15	01	Eshâm-ı Umumiye-i mübeddele Terti (D)			
24	00	Tahvilat-ı Umumiye-i mübeddele Terti (A)			
15	00	Tahvilat-ı Umumiye-i mübeddele Terti (B)			
13	12	Tahvilat-ı Umumiye-i mübeddele Terti (S)			
00	00	% 9 faizli 100 liralık hazine tahvilatı			
35	00	Rumeli Şimendüferi			
00	00	881 İstikrazı	00	00	877 İstikrazı
348	75	Tahvilat-ı mümtaze	70	25	Düyun-ı muvvhıde-i Mısıriye
00	00	Düyun-ı mümtaze	00	00	Daire-i seniyye
00	00	Emlak (revsicild)			

Hisse Senedatı. Kıymet İtibarı İle

00	00	Bank Osmâni	03	05	Şir. Um. Osmaniye
06	10	İtibarı Umum. Osmaniye	04	00	Dersaadet Bankası
02	75	Tramvay Şirketi	03	20	Kambiyo ve Esham
00	00	Osmanlı Tütün Rejisi	00	00	Terkos su Şireketi
00	00	Aydın Şimendüferi	00	00	Adana ve Mersin Şim.
00	00	İttisak Hattı hisseler	00	00	Süveyş Hisseleri
59	00	Loryum			

(Meskukat) Lira 100 guruş Hesabıyla

Pare	Guruş				
110	10	İngiliz lirası	87	30	Fransız Lirası
90	18	Rus pul altunu	51	15	Karamiçe
9	22	Kağıt Ruble	108	03	Mecidiye

97 30 Metalik

102 32 Beşlik

102 32 Altılık

Levent Herald Matbaasında Tab' Olunmuştur.

2.21.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 22.

Numro 22 (Pazartesi) 17 M 1303

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüşhası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl

Vilayetten vârid olan ahbar tohum saçolmağa kemâl-i keremiyetle mübâşeret olunmuş ise de rediflerin taht-ı salaha alınmaları münâsebetiyle ziraatin mefkudiyyeti his olunmakta ve bu hal her tarafta muâmelatın durgunluğuna sebebiyet vermekte olduğunu mübeyyin piyasamızda dahi bunun tesirâtı müşahade olunmaktadır.

Son 15 gün zarfında ithalat piyasamızda civardan birkaç müşteri zuhur etmiş ise de vukua gelen ahz ve ita mal satmağa hâheşker olanların intizar ve ümitleriyle

mütenasip değildir. Bilakis dâire-i askeriyece icra edilmek üzere bulunan ve miktarı 585,000 lira tahmin olunan mübâyaat sebebiyle piyasamız biraz canlanmıştır.

İhracat mallarının fiyatı geçen 15 gün zarfında terakkî etmiş iken tekrar tedenni etmiştir. Şurasını da beyan edelim ki fiyatlar şimdiye kadar nadiren görülmüş bir dereceye tenezül etmiştir. Her tarafda böyle itratsızlık hüküm sürüyor ve kambioların fiyatı düşkün bulunur iken bundan başka bir hale intizar olunamamak tabidir.

Takaüd sandığının bank Osmanî'ye mevdu sermayesinden 150,000 lira-yı Osmanî'sinin tediyesi için bank-ı mezkûr tarafından külliyetli İngiliz lirası fûruht olunmaktan nâşi ziyadesiyle tenezül etmiş olan ecnebi kambiyo fiyatı terakkiye başlamış olduğundan ve revş-i hale nazaran fiyat-ı mezkurenin yeniden tedennisi muhtemel bulunduğundan naşi bunun ihracat üzerine tesiri olacağı şüphesizdir.

Heyet-i hâzıra-i vükela meşagil-i mühimme-i sairesi meyanında mesail-i ekonomiye ile evvelden ziyade iştigal etmekte olup ez cümle İzmir demiryollarının (sütun 2) bir istikraza mukabil temdidi ve mebalîğ-i müstakrazadan bir kısmının hükümet-i seniyyeye itası hakkında muvâfakat hâsıl olduğu rivayet olunuyor.

Maadin imtiyazı meseleleri daha müsait bir surette kesb etmekte olup şimdiye kadar muallakta bulunan birçok imtiyazlar ita olunmak üzere bulunduğu tastik olunmaktadır.

Geçen nüshamızda ima ettiğimiz müşkilat-ı hâzıranın netayici görülmeğe başlamıştır. Bu 15 gün zarfında hayli iflasat vukua gelmiş ise de menabi-i mevsukadan aldığımız emniyet bahş havadisatın piyasamızın elyevm geçirmekte olduğu buhranın tesiratını tahfife medar olacağını ümid ederiz.

Hükümât-ı saireye terk olunan araziye mukabil düyun-ı umumiye-i Osmaniye'den anların hisselerine dahi birer mikdar efracı meselesi mevk-i bahs ve müzâkerede ise de Dersaadet'te tecemmu edecek konferansın bu mesele ile iştigal etmeyeceği zan olunuyor.

Ticaret muâhedeleri meselesi üzerine ait olduğu mahallin nazar-ı dikkayini davet ederiz.

Zira memalik-i saire ile münâsebât-ı ticariyemiz hiçbir esas metin üzerine mebni olmayup bu hal memleketin ticaret ve sanayine mazarratı olduğu umumun taht-ı itirafındadır.

Devlet eshamı telgraf kumpanyalarının neşr ettikleri esassız rivayata muhalif olarak 15 ile 15,5 guruş arasında sâbittir. Yakında semeratı görüleceği üzere bir sahib maharetin ittihaz etmekte olduğu meslek-i metinin netayici borsamızca teyakkun olunmaktadır.

(sütun 3)

İflaslar (Mâ bad ve Hatime)

Evvelemerde kanun-u ticaretin iflasa mütaalık kısmı ne kadar nakıs olur ise olsun tamamıyla tatbik olunduğu zannında bulunmadığımızı arz ve beyan etmeliğimize müsaade buyurulmalıdır. Şeriatın kestiği parmak acımaz fehvasınca bir kanun ne kadar nâkıs olu ise olsun ahkâm-ı mündericesi tamamıyla tetkık ve icra olunur ise hiçbir vakit muzır olamaz. Hatta hakimlerimiz namuslu tüccarı şâyan-ı nefret harekâta karşı himayede ve menafi-i umumiyede hizmet yolunda biraz tecavüz etseler bile umumun ve gittikçe vehamet kesb etmekte olan iş bu hal ve mevkiden ez mutazarrır olmayan hükümet-i seniyyenin memnuniyetini mucib olacakları emr-i aşıkardır.

Efkâr-ı âcizânemize göre devlet-i aliyye kanun ticareti harfîyen tabik ve icra olunacak olur ise makasıdın tamamı-i husulüne kâfil olmadığı hakkında kendisine isnad olunan sıfatı hâiz değildir. Kanunu ticaret tebeddül-ü ezmine ile icrası mecburiyet tahtına girmiş olan bazı tadilat ile Fransa'da kemal-i muvaffakiyetle mevki-i icraya vaz olunmaktan münkatı olmamış bulunan Fransa kanun ticaretine tatbikan tertib olunup ancak cüzi mahalleri tebdil edilmiş olduğu malumdur. Kanunu icaretin taksirat ve hileli iflaslar hakkındaki mevaddı nazar-ı dikkate alınacak olur ise hâkimlerin elleri bağlı olmadığı ve bir hlekâr müflisin tedibat-ı icabiyesi için vekillerin veyahut alacaklıların iddiasına ihtiyaç bulunmadığı görülür. Devlet-i Aliyye kanunu ticaretin bu hususa dair mevaddı ile Fransa kanunu ticaretin mevaddı tercümesini ber vech-i âti nakl ediyoruz.

[Sahife 2] (sütun 1)

Devlet-i Aliyye Ticareti

Madde 288. Taksiratlı iflas zuhurunda vekillerin ve bilcümle alacaklının iddiasıyla müflisin taksirat vâkıası ticarethânedede meclisce tebeyyün ve tahakkuk eyledikten sonra ticaret nezaretinin inhası üzere ber mucib-i kanunu tediyat-ı icabiyyesinin icrası hükm olunur.

Madde 291. Vekiler alacaklıların nüfus cihetiyle ekser ve ağlep olanları tarafından re'y ve kararları üzere mezun olmadıkça masa tarafından taksiratlı iflas davasına tasaddi edemezler.

Madde 292. Müflis olan tacir hesap defterlerini ketm ile evrak-ı mevcude ve muharreresinde ve gerek resmi vayahut yalnız kendi imzasıyla tertib olunan senedatta bilanço defterinde emvâl-i mevcudesinin bir miktarını ketm ve ihfa etmiş ve gerek deyni olmayan mebalîğ için kendisini medyun göstermiş ise de hile ve haddiaya süluk etmiş olacağından müflis hilekâr olmak üzere ilan olunup ol babda ceza kanunnamesinde mestur sâriklar hakkında mkarrer olan tediyata müstahak olur.

Fransa Kanunu Ticareti

Madde 584. Taksiratlı iflas zuhurunda vekilin ve her alacaklının vayahut müddei umuminin iddiasıyla ceza mahkemelerinde rüyet olunarak müflis hakkında ceza kanunnâmesinde münderic tediyathükm olunacaktır.

Madde 591. Müflis olan tacir hesap defterlerini ketm ile evrak-ı mevcude muharreresinde gerek resmi veyahut yalnız kendi imzasıyla tertib olunan senedatta ve bilanço defterinde emval-i mevcudesinin bir miktarını ketm ve ihfa etmiş ve gerek deyni olmayan mebalîğ için kendisini medyun göstermiş ise hilekâr olmak üzere ilan olunarak ol babda ceza kânunâmesinde münderic tediyata müstahak olur.

Madde 592. Hileli iflas davası yolunda vuku bulacak masarîf hiçbir vakit masaya tahmil olunamaz. Alacaklılardan biri veya birkaçı kendi nâmlarına olarak davaya kıyam edip de müflisin tebriye-i zimmetine hükm olunacak olur ise masarîf-ı vâkia müdeilere tahmil edilecektir.

Görülüyor ki iki metin aynı mealde olup yalnız taksiratlı iflasa mütaallık ciheti biraz mühimdir. Fakat hileli iflas bahsine gelince taksiratlı iflas zuhurunda iddianın vekiller tarafından vukua gelmesi lüzumunun tekrar ve tekrar beyan olunması bu babda hiçbir şüpheye mahal bırakmaz. Bundan başka ticaret kanunname-i hümayunun neşr olunduğu zaman müddeî-i umumilik memuriyeti mevcut olmadığından münhasıran alacaklılara terk edilmemiş olan üflisi dûçar ceza ettirmek hakkı mehakim-i ticaretten başka kime ait olablir idi? Binaenaleyh bâladazikr olunan mevaddı kanuniyeden hileli iflas hususu kanunen mehakim-i ticaret tarafından resen dermeyan lunabileceğini ve mhakim-i mezkure müflisin defatir ve senedatında mübhem bir şey gördükleri zaman alacaklılar dava etmedikleri halde ve hatta anların arzuları hilafına olarak bile müddeî-i

umuminin nazar-ı dikkatini celb edebileceklerini ve **(sütun 2)** menfaat-i umumiyyeyi muhafaza maksadına mebni bundan başka türlü hareket edilemeyeceğini istintac ederiz.

Hâkimlerimizin taksiratlı iflasa hükm olunabilmek için herhalde alacaklıların iddiası lazım olduğu hakkındaki fikir ve mütalaalarını muvakkaten kabul ve tastik ettiğimiz halde 10 seneden beri alakadaran tarafından dermeyan olunan taksitalı iflas iflas iddialarının ne netice intac ettiklerini sual edebiliriz? Şimdiye değin hileli müflisler hangi cezaya dâçar olmuştur? Malumat-ı âcizânemize nazaran tamamı-i adalet icra olduğunu isbat eden hiçbir dava irae edilemez.

Binaenaleyh piyasanın ticaret ve itibarına iras-ı mazarrat eden bir halden dolayı memurin-i adliyemize raci olan mesuliyetten birazını anlara tahmil etmemek bizce imkân haricinde olup hafiyen iflaslar küşşad olunarak yine hafiyen ve mehakime müracaat edilmeksizin tesviye edilmesi ihkâk-ı hak olunmayarak daima vukua geldiği üzere edilecek davanın müflisin kendi alacaklarına teklif edebileceği yüzde şu kadarın miktarını tenezül etmekten başka bir şey intac etmeyeceği hakkında tüccarımızda mevcut olan havfdan ileri geldiğini ve hatta bazı bedhahların teklif olunan suret-i esviyeyi müflisin sufutuna adem-i kanaatten naşi kabulden istinkâf eden alacaklıya davanın ve mehakimin hiçbir hükmü olamayacağı yolunda idare-i lisana kadar varmakta olduklarını maa't-teessüf beyan etmek mecburiyetinde bulunuyoruz. Muâmelat-ı ticariyemizde istikamet ve hakkaniyet esasının külliyyen mahv olmasını ve şu halin kesb-i vahamet etmemesini arzu ettiğimizden bu babda bir çare-i müessere bulmak elzemdir. İfadat-ı maruza ile ticaret mahkemelerimizi terkib eden hâkimleri ima etmekte olduğumuzu zan etmemelerini kâriin-i kirâmda rica ederiz. Zira alelumum ticaret mahkemelerini terkib eden zevat şayan-ı hürmet ve riayet ve tecrübeli zevat-ı kiramdır. Biz yalnız esastan kaideden bahs ediyoruz. Ve bu esas meselesinin ıslahatı talep etmekteyiz. İş bu mesele-i mühimme üzerine adliye nazırı cedidi devletli Sürur Paşa hazretlerinin nazar-ı dikkatlerini celb ederiz. Bunca senelerden beri hizmetinde bulunduğu memleketin menaafiini himaye hakkındaki arzuları malum olan paşâ-yı müşarun-ileyh hazretlerinin ticarete muzır olan bu hale bir çare bulmak üzere tedabir-i lâzıma ittihaz buyuracaklarını kaviyyen ümit eyleriz.

Mesail-i vücuda-i ekonomikiyyeden birisi de bir sefâin-i Osmaniye şirketi tesisi meselesi olup ehemmiyet ve sühulet tesis cihetiyle erbab-ı hükümetimizin nazar-ı dikkatlerini şâyandır.

(sütun 3) Sefain-i ticariye-i Osmaniye'nin şimdiye değin adem-i vücudundan müteaddid ecnebi vapur kumpanyaları müstefid olarak şark sularında hemen kâmilan memalik-i şâhane iskelelerinde vapurlar işletmeğe başlayup külli kâr ve ticaret ediyorlar. Ve cesim cesim sermayeler cem ve terakim edip cümlesi memalik-i ecnebiyede bulunan hissedaranına külli ve vafir temetu akçeleri tevzi ettikleri halde iş bu servet ve saadetin menba-ı hakıkiyyesi olan vatan-ı aslimiz için ne manen ve ne maddeten hiçbir semere ve faide iktitaf olunmadığı nazar-ı esefle meşhudumuz oluyor.

Düvel-i ecnebiye iş bu meselenin ehemmiyetini vücuhla bi't-takdir mebalîğ-i külliye ita ve daha sair vesait ve tedabir-i mümkün e ittihaz ile nihayetü'l-ımr-i sefain-i ticariye ve milliyelerinin teşkil ve tertibine muvaffak odular. Yalnız devlet-i aliyye bu yolda bir teşebbüsde bulunamamıştır.

Gemi geçen vapurlar hariçte olarak ecnebi bayrağı altında bulunan sefain-i mezkure memalik-i Osmaniye iskeleleri beyninde suret-i muntzamada 1600 sefer icra edegelmekte olup Dersaadet'te aram-saz oldukları halde Osmanlı bayrağı taşıyan sefainin hdiviye dâhil olarak yalnız 500 seferden ve bunun dahi % 70'i Marmara sevahilinde vâki iskeleler beyninde icra kılınan kısa kısa yolculuklardan ibaret bulunduğundan ancak % 30'u uzun yolculuk add olunabilir.

Ecnebi bayrağı altında bulunan sefainin bizim sularımızda icra olunan seyr ü seferlerde tefevvukları izade-i kayd ve beyandır.

Ecanibin bizden dîn fiyatla aldıkları eşyayı külli temettula tekrar bize fûruht etmekte oldukları kifayet etmeyüp birde eşya-yı mezkurenin nakli için temettu akçesi vermek mecburiyetinde bulunmaklığımız tefekkür ve teemmül olduğu halde ne mertebe kiran ve teessüfe şayan bir haldir? Ve bu hal ticaret-i dâhiliyemizin taht-ı memlukiyet ve esarete bulunduğuna pek büyük bir bahanedir. Memalik-i Osmani'yeye ithal ve andan ihraç olunan eşya-yı ticariye muâmeleti 35.000.000 lira kıymetinde takdir olduğu halde itâ eylediğimiz navul ücreti senevî 800,000 lira-yı Osmanî'den noksan değildir. Meblağ-ı mezkûr müteaddid ecnebi kumpanyaları beyninde taksim olunuyor. Vâkıa meblağ-ı mezkûrun defaten inhisarı mümkün değilse de cüzî bir himmetle kısm-ı âzamına hissedar olabileceğimiz şübhesizdir.

Ticaret nezaret-i celilesi tarafından tanzim olunmuş olan bir şartnâme esas tutularak sefain-i ticariye-i Osmaniye nâmıyla bir şirket teşkilini istek ve arzu eden

zevat bir resmi ilanla bundan bir sene mukaddem ticaret müşârun-ileyha cânibinden davet olunmuş idi. Bu hususa dair müteaddid istida ve lâyhalar takdim olundu.

[Sahife 3] (sütun 3)

Rusya şekeri

Rusya'dan şeker ithalatı birçok senelerden beri münkati olduğu halde tahminen 2 aydan beri yine şeker itlalatına başlanmıştır. Rusya [Sahife 4] (sütun 1) vapurları muntazaman her hafta Dersaadet'e 100 çuvaldan 150 çuvala kadar şeker getiriyorlar. İthal olunan şeker Hocabey civarı mahsulü ve Mısır şekerine mesabe olarak toz ise de gayet beyazdır. Burada şekerciler ile helvacılar ve esnaf-ı saire tarafından icra olunan tecrübelerde nihayet derecede calib memnuniyet netayic müşahade olunmuştur.

Rusya hükümeti şeker ihracatını teşvik etmek üzere ihraç olunan her bir çuval şeker için redd-i rüsum suretiyle 1,65 ruble muâvenet-i nakdiye ita ettiğiinden Rusya şekeri mevâki-i sâireden ithal olunan şekerlerin cümlesine muvaffakiyetle rekabet edebilir.

Mütenevvia

Floksaranın men' ve sirayeti lüzumunu bi't-tastik Erenköyü bağları ashabıyla ticaret odası azası ve ticaret ziraat nezaret-i celilesi memurlarından mürekkeb bir komisyon teşkili zımnında Bâb-ı Âli canibinden evamir-i lâzıma ita olunmuştur. Bu komisyon hastalığın katiyen imhası için lazım gelen tedabiri müzakere ve mevki-i icraya vaz edecektir.

Varidat devleti intizama almak üzere Bâb-i Âli'de inikad etmekte olan ıslahat-ı mâliye komisyonu mazbatasını takdim ederek bi't-tecrübe sabit olan bazı nakayısın ıslahı için bazı tadilat ile âşarın ilzam ve ihalesi usulüne avdeti tavsiye eylediği ve havâlatın 1300 sene-i mâliyesi nihayetine değin efrad-ı düyunata mukabil aynene hazine-i celileye kabulü hakkında mezkûr komiston tarafından tanzim edilmiş olan diğer bir mazbtanın bâ irade-i seniyye tastikine intizar olunmakta bulunduğu tahkikat-ı mevsukamızdandır.

1302 sene-i mâliyesi âşar ve ağnam hasılatından tesviye olunmak ve % 5 faz-iz verilmek üzere Bâb-ı Âlinin takaud sandığı sermayesinden 150,000 liralık bir istikraz akd eylediği işitilmiştir.

Bir İlan-ı resmî mütalaasından anlaşıldığına göre tarih-i ilandan 10 gün evvel mukaveleye rabt edilmiş olanlar 15 güne kadar ihraç olunmak üzere memalik-i şahanedan hayvan ihracı câb-nib-i hükmet-i seniyyeden taht-ı memnuiyete alınmıştır.

Halı imalinde ve pamuk ve palamut vesairede sahtekârlık müşahade olunmasına mebni İzmir vilayet-i (**sütun 2**) celilesi bu babda Bâb-ı Âli'nin nazar-ı dikkatini celb ederek ticarete muzır olan bu sui istimalatın meni zımnında tedabir-i lâzıma ittihazına mezuniyet itasını talep etmiş olduğundan vilayetin inhası şura-yı devlete ihale edilmiş olduğu ve hususu mezkûr hakkında bir nizamnâme kaleme alınmak üzere bulunduğu müstahberdir.

İstanbul ve Viyana ve Mançestir ile muâmelesi olan manifatura tüccarından Mardiros Harnes ve şürekâsının 30,000 ve ithalat ve ihracat tüccarı mösyö Karabiri ve şürekâsının dahi 14,000 ve Altunoğlu'nun 7,000 ve Yanko Sarafoglu'nun 6,000 ve ihracat tüccarı Coşkunoğlu'nun 2,500 ve kalpakçılar başında Canfesci Hristidi'nin 1,500 lira açık ile tatil-i tediyat eyledikleri ihbar olunur. Bu ticaretgâhların matlubatı ne miktardan ibaret olduğu suret-i sahıhada bilinmiyor.

Devlet-i aliyye müşterek alınmağa inhisar-ı duhan idaresinin geçen Eylül zarfındaki satış hâsılatının miktarı ber vech-i âti gösteriliyor.

Lira-yı Osmanî

60,000 İlk 15 günlük hâsılatı

60,000 İkinci “ “

120,000

Geçen sene bu ay zarfında vuku bulan satış 102,000 lira-yı Osmanî'den ibaret olup Ağustos satışına nisbetle 16,000 lira noksandır.

Şurasını beyan edelim ki bu noksan yalnız vilayet satışlarında zuhura gelip Dersaadet satışlarında henüz küllî bir tenezzül vukua gelmemiştir.

Ahvâl-i Vilâyat

İzmir fi 7 Teşrinievvel. Son mektubumdan beri piyasamız ahvalince tebeddül küllî vukua gelmeyip mahsulât-ı sairece tâlip olmadığından yalnız meyve üzerine ahz ve ita vuku bulmaktadır.

İncire ziyade talip olup gelen incirler oldukça yüksek fiyat ile müşteri bulduğundan son 15 gün zarfında tahminen 4,600 yük Karapınar cinsi ile sair aşağı cinsler kantarı 107'den 132'ye ve ikinci cins âlâsı 152'den 220'ye kadar fûruht olunmuştur. Bu güne kadar gelen incirin miktarı 4,000'den 4,100 yük kadar tahmin olunup mevcudumuz 3,000 yükden ibarettir.

Üzüm dahi incir gibi aranmakta olup bu 15 gün zarfında kırmızı üzüm ile "sultaniye"nin kıyyesi 220-310'dan 420 kadar ve kara üzümün kantarı 95'den 100 guruşa kadar olarak 20,000 kantarı mütecaviz üzüm fûruht olunmuştur. Yeni pamuk mahsulü çıkd (**sütun 3**) ıgından kantarı 322-325 guruşdan bir miktar fûruht olunmuştur.

Afyon satışı ağır olup çekisi cinsine göre 75-85 guruş arasındadır.

Kala-i Sultaniye fi 10 Teşrinievvel. Yeni mahsulat-ı ziraiye mutavassıt ise de şimdiye kadar ciddi müşteri zuhur etmeyip mahsul-ü cedidden vuku bulan sarfiyat cüziye ise istihlâkat-ı mahalliyeden ibaret olarak esar fiyatı daima tedenniye meyyal olduğundan şimdiki halde cins-i âla buğdayın kilesi 20-22 ve arpanın kilesi 9-10-20 guruşdur. Hükümet-i seniyyenin emri üzerine revgan-ı zeyt âşarı müzâyedede vaz olunmuş ise de şimdiye kadar tâlip zuhur etmemiştir.

Ankara fi 5 Teşrinievvel. Bu gün tekmil olan geçen 15 günde tiftik satışı geçen sene müddet-i mezkure zarfında 5,000 kıyyeye varmış iken 14,000 kıyyeye ve mevsimin bedayetinden beri 373,100 kıyyeye bâliğ olmuştur. Fiyatlar malın cinsine göre lira-yı Osmani 100 guruşdan 13 ile 14,5 guruş arasında zayıftır.

Buğday kilesi 6-20-9 ve arpa kilesi 4-5 guruşa, afyon kıyyesi 115-118 ve ketir 14-17, cehri 5-5 20, sarı balmumu 14-15 guruşa ve yün 4-4-10 pareden satılmaktadır.

Dersaadet üzerine kambiyo liraya lira olup nakliye ücreti ester ile 32-35 ve deve ile 25-26 paredir. Bundan mada kıyyesi 50 pareye pirinç ve 60 pareye lahm ve 5 20- 6 guruşa revgan-ı sade ve 20 pareye fasulye ve beheri 35-45 guruşa tiftik keçisi ve 150'den 170 guruşa inek satılmaktadır.

Kastamonu fi 9 Teşrinievvel. Redifler taht-ı salaha davet olunduğu zamandan beri piyasamızda muâmelat büsbütün tatil olunmuştur.

Tiftik muâmelatı lira-yı Osmani 108 guruş hesabıyla kıyyesi 14-20-15 guruşa kadar yerli muhtekerleri tarafından vukubulan mübâyaat cüzîden ibarettir. Böyle talep vuku bulmamakta devam edecek olur ise son mahsulden yedimizde 350,000 kıyye

miktarı kalacaktır ki 1884 'den kalan 150,000 kıyye ilave olundukda bütün dahil vilayette lâ ekall 75,000 lira kıymetinde 500,000 kıyye tiftik kalacaktır. Eğer bu mal satılacak olur ise memlekete pek faydası olacaktır.

Zahire piyasası dahi matlube muvafık olmayıp bikaç kazada mahsulün geçen seneye nisbetle % 25 derecesinde noksan olduğu müşâhade olunmakla beraber fiyat-ı tedennide olarak buna sebep ise taht-ı salaha davet olunan rediflerin mallarını bi'l-mecburiye fûruht etmeleri kazıyyesidir.

Yalnız kendir üzerine muâmelat olup yeni mahsul cinsce geçen sene mahsulünden âlâ [Sahife 5] (sütun 1) olduğundan Marsilya için batmanı 12-14 guruşa kadar mübâyaat-ı külliye vuku bulmaktadır. Marsilya için her hafta 200 balyadan müteceviz mal ihraç olunmaktadır.

(Selanik'te Mirzahay Fernandez ve Kumpanyası Taktîrhânesi)

Selanik ticaret odası sasatatiyle tarafımıza tebliğ olunan bir lâyihanın hülâsasıdır:

Lâyıha-i mezkure mütalaasından anlaşıldığına göre mebusün anh olan taktîr hane yalnız Rusya'dan celb olunan ham isportaların tashih ve taktîri ile meşgul olmayup mahsulât-ı dâhiliyeden hinta ve şair taktîriyle isporto imal etmekte ve taktîratın hamurlarıyla hayvanatı semirtmek sanatı için başkacabir şubesi bulunmamaktadır ki asıl müşkil cihet dahi rekabet-i ecnebiye mukavemetle istihsal muvaffakiyet kazıyyesidir. Memalik-i ecnebiyede ispiroto fabrikaları dâhil-i memlekette fûruht lunan mahsulatı kâffe-i rüsumdan muaf olmak sureiyle mazhar-ı himaye oldukdan başka ihracat mükafatına dahi nail olduklarından mahsullerini devlet-i aliyyede pek dîn fiyatla fûruht edebildikleri malumdur. Memalik-i mahrusa-i şâhaneye ithal edilegelmekte bulunan ecnebi ispirotolarında resm-i mîri olmak üzere beher kilogramından 37,5 pare alınmakta bulunduğu gibi bizim ispirotolardan dahi ol miktar resm-i mîri istifa kılınmakta bulunmasına göre mamulât-ı dâhiliyenin anlara karşı faidesi % 8 gümrük resminde ibaret olup gerçi Selanik taktîrhanesi sahipleri ecza-yı asliyesi mahsulat-ı dahiliyeden ibaret bulunan ispirotomuza ecnebi ispirotoları nazarıyla bakılmayarak müsekkerat resmine tâbi olmaları yani kıymetinden % 15 resm-i mîri vermeleri hükm-ü kanun iktizasından idüğüne dair icab eden makamat-ı aliyyeye müteaddid müstediyyat ve levayih takdim etmiş iseler de teşebbüsât-ı vâkıanın bir güne semeresi görülememiştir. Mahsulât-ı dahiliyenin % 8 iyhaliye resm-i gümrüğünden muafiyeti mahsulât-ı

ecnebiyenin müsrefid olmakta buldukları imtiyazat ve muafiyat ile mukayese olundukda bu muâfiyet mahsulat-ı dahiliyenin mahsulat-ı ecnebiyeye faydalı surette rekabet edebilmeine müsait derecede olmayup Selanik vilayetinin yegâne medarı serveti emr-i ziraat olduğu ve Amerika rekabeti sebebiyle zira mahsulatını vakt ve zamanıyla ve diğer fiyatıyla satamadığını nazar-ı dikkate alınacak olur ise şu hale bir çâre-i müessere bulmak ehemdir. Eğer memlekette ispiroto fabrikaları tammüm edecek olur ise mahsulât-ı ziraiyyeye yine kendi memleketimizde ciddi bir mahalli sarf açılıp ziraiyyemiz âlâ cinsten olmak münasebetiyle taktîratın hamurları ile hayvanın beslenerek bunların cinsi (**sütun 2**) ıslah olunacağı gibi lahm fiyatı tenezzül edip hayvan ihracatı dahi tezayüd edeceğinden servet ve mamuriyet-i milliyetezayü etmiş olur.

Lâyihâ-i mezkue muharriri ispiroto fabrikalarının tamim ve tezyidi halinde menaf-i kesire husule geleceği hususunda bi'l-ısrar iş bu sanatın bir suret-i müesserede himaye edilmesini hükümet-i seniyyeden istirham edip bu maksat-ı hayrın ihracat mükâfatı kaidesi vazına lüzum olmaksızın ve rüsüm-ı hazırardan habbe-i vahide tenezzül olunmaksızın yalnız bu babda memalik-i ecnebiyede meri olan bir kaidenin memalik-i devlet-i aliyyede dahi mevki-i icraya vazıyla hâsıl olacağını zannediyoruz. Kâide-i mezkure ise Fransa ve İtalya ve Almanya ve Avusturya ve Rusya ve Yunanistan'da olduğu misillü memalik-i devlet-i aliyyede istifa olunan % 8 resm-i gümrük yerine ithak olunan beherhektolitre ecnebi ispiertosundan memleketine göre 35'ten 70 franka kadar resm-i gümrük istifasından ibarettir. El yevm meri olan kaide iktizasınca mahsulat-ı dahilyeye karşı mahsulat-ı ecnebiye himaye edilmiş oluyor. Memalik-i mahrusa-i şahanede imal olunan har ve arak ve müsekkerat-ı saireden % 15 resm-i mîri alınmakta bulunduğu halde bu gibi müsekkerat-ı ecnebiyeden bir güne resm alınmadığından küllü yevm miktar-ı külli Rumun ithali teşvik olunarak biz de Rum imali men edilmiş oluyor.

Lâyihanın hâtimesinde ber vech-i bâla arz olunan usulünittihazı tavsiye olunarak memalik-i mahrusa-i şahanede ispiroto fabrikaları tesisini teşvik etmek şöyle dursun bilakis mevcut fabrikaların tatilini mucib olabilecek olan hâl-i hazır hakkında icab eden makamatın nazar-ı dikkati celb olunuyor.

Muharrerat-ı Ticariye-i Ecnebiye. İngiltere Mançestir.

Bu 15 gün zarfında birçok müşteri zuhur etmiş ise de teklif olunan fiyatın dîn olması münasebetiyle pek cüzi muâmelat vukua gelmiştir. Memalik-i ecnebiyeye ihraç

olunan ipliklerce muâmelat pek durgun olup mühimce ahz ve ita olduğundan fiyat düşkündür. Bez piyasasında ihracat cinsi için talepler tekessür etmiş ise de fiyat üzerinde faydalı bir surette tesiri olmamıştır.

Bavyera kraliyetinin devlet-i aliyye ile muâmelet-ı ticariyesi hakkında bir raportonun hülâsasıdır.

Avrupa'da sanayi memalik-i devlet-i aliyyeden (**sütun 3**) ihraç olunan başlıca eşyaya şiddetle muhtac olduğundan Avrupa tüccarı pek çok zamandan beri bunları celb ve mübâyaa etmekte olduğuna mebni yaprak tütünün enva-i mihtelifesi ve ipek ve denizköpüğü ve afyon ve sarı buğday ve tiftik ve palamut ve öküz boynuzu vesaire vesaire misillü memalik-i devlet-i aliyye mahsulât-ı arzıyyesi celbi ile bunlardan ticaret aramak faidesizdir. Maa haze eğer müşterilerin zevk ve arzusuna muvafık surette imal olunur ise ihracı münasip olacak diğer Osmanlı eşyası mevcut olup arzu olunan maksadın husulü yolunda Avrupa'da bulunan devlet-i aliyye şebenderlerinin dahi muâvenet edecekleri şüphesizdir. Şimdi en ziyade müşkil olan şey âkil ve guyur ve mukaddem mültezimler bulmaktır.

İhraç olunabilecek eşya âtîde tadat olunanlardır.

Dersaadet'de çifti 16–22 guruşa kadar mübâyaa olunan sırma işlemeli kadife: Terli bunlardan Almanya'da miktar-ı kesir fûruht olunabilir.

Kadınların istedikleri yolda fotin yaptırabilmelerine müsaade olacak surette imal olunmuş kadife üzerine işlemeler: Şark kadınlarının ayakları kalın ve kısa olduğu halde Avrupa'da kadınların ayakları ince ve uzun olduğu nazar-ı dikkate alınmıştır.

Bu işlemelerin bura kadınları nezdinde ziyadesiyle makbul olacağı muhakkak olup fakat eşya-yı mezkureyi mutedil fiyat ile furuht etmek lazım olduğu gibi işlemenin dah bir kunduracı andan fotin imal edebilecek kadar büyük olması lazımdır. Avrupa'da aynı mefkud olmasına mebni buraca makbul olacak diğer bir şey hatta Trabzon bezi olup bunda görülen yegâne kusur bezin pek ensiz olmasıdır. Bu kusur memalik-i devlet-i aliyyede dokunan bezlerin hemen cümlesinde görülmektedir. Bu bezler daha enli olmalıdır.

Desterelerin bazı nevi İngiltere'nin en âlâ desterelerine fâik ve müreccah olup eğer Avrupa'ca tanınsa hayli satılır.

Kahve değirmenleriyle bazı bıçaklar ve bâ husus matbah bıçakları destelere mesabe olup fakat sandıklara yerleştirilmesinde lüzumuderece dikkat ve itina olunmadığına mebni Avrupa'ya dâima gayet fena bir halde vasıl oluyor. Eşyanın nısfî dâima kırıldığı gibi nısf-ı diğeri dahi sakat oluyor. Avrupa'ca mazhar-ı rağbet olacak eşya-yı saire şunlardır:

Uşşak halısı, seccade, kapı perdesi, Karahisar keçesi, Ankara sofı, peştamal, Bursa ipeği, İpek kuşak, Halep kotnisi, İşlemeli peştamal, İşleme önlük, Şam çitarisi, Astar, Ankara şalısı vesaire.

[Sahife 6] (sütun 1)

Mahsulât-ı arzıyye meyanında salep ile Ankara balı Avrupaca meçhuldür.

Bavyera seknesi 5.275.749 nüfus olup bunlar münahasıran ziraat ve mevaşi beslemeğe meşguldür.

Bavyera Yukarı Bavyera ve Aşağı Bavyera namlarıyla ikiye taksim olunur.

Mahsulât-ı arzıyyesi maden kömürü ve killi toparak ve buğday ve mevaşi ve peynir ve hatabdan ve 2,5 milyon mark tahmin olunan tuzdan ibarettir.

Mahsulât-ı sanaiyyece pâ-yı taht yağlı boya ve cam üzerine resim imali ve mermer kalemkârlığı ile sair şehirlerden ileride olup hurufat-ı matbaaları ve bira ve sahtıyan ve revganlı sahtıyan ve eldiven ve sanai çiçek ve fırça ve garibaldı boya ve cins-i âlâ müzika kâğıdı ve yaprak sigarası ve adi sigara ve enfiye fabrikaları kesretlidir. (Ma badı gelecek numarada)

1885–86 senesinde Amerika hükûmâtı müttehıdesi memalikinden Yei Orlanda küşşad olunacak Sergi-i Umumi.

Gelecek Teşrinisâninin 10'nunda Amerika'daki Orlanda yeni bir sergi-i umumi küşşad olunub 1886 senesi Nisan'ının 1'nde kapanacaktır.

Daire-i muhtelif ber vech-i âti taksim olunur:

1 Ziraat;

2 Bağçivanlık;

3 Mevadd-ı asliye ve eşya-yı mamule madeniyyat ve kerasite;

4 Mefruşat ve teferruatı;

5 Mensucat ve elbise ve teferruatı;

6 Sanayş;

7 Me'kûlata mütaallık mahsulât;

8 Terbiye ve Maarif;

9 Eşya-yı sanaiyye;

Füruht veyahut istihlâkâta mahsus eşyadan mada sergiye vaz olunacak eşya resm-i gümrükten muaf olacaktır.

Kabul hakkındaki talepler Orlanda sergi müdür-ü umumisi mösyö “Mak Koniko” tarafından verilecek numune-i mahsusasına mutabık olacaktır. Eşya sergiye 1885 Teşrinisânisinin ibtidasına kadar kabul olunacaktır.

Devlet-i Aliyye müşterek alınmağa duhan şirketi hissedaran meclî-i umumisinin fi 25 Teşrinievvel sene 1885 tarihinde vukubulan ictimanda kırâat olunan meclis idare mazbatasıdır:

Efendiler!

Şirket nizamnâmesinin 27.nci maddesi ahkâ (**sütun 2**) mınca muâmelatı vakıanın hülasasını ve 1885–86 senesi netayici arz etmek üzere zât-ı âlilerini ictimat umumiyeye davet eyledik. Merbut blanço ile “imtiyaz ahkâmınca işletme” hesabından anlaşıldığı üzere bu senenin açığı 186,635 lira-yı Osmanî 93 guruştan ibaret olup 97.686.02 lirası işletme masarufı ve 88.949.91 lirası Mısır'da duhan hakkındaki nizâmatca edilen tadilat sebebiyle vukua gelmiştir.

Yukarıda arz ettiğimiz işletme hakkıyla takdir etmek için teşebbüsümüz misillü bir teşebbüsün hüsn-i neticeye îsaline ve devlat-i aliyyede bir usul-ü cedide-i mâliye tesisine merbut her nevi müşkilatı nazar-ı dikkate almalıdır. Sermayesi mala tebeddül ve tahavvül eden her şirketin bedayet teşekkülünde mukabilinde hemen istifade olunmadığı halde ihtiyarına mecbur olduğu fedakârlıklara nizamnâmenin tastikinden 9 ay sonra suret-i muntazamada işe mübaşeret etmek hakkındaki mecburiyetimizden mütahassıl fedakârlıklar dahi inzimam etmiştir. Zaten cüzi olduğu halde imtiyaz sahiplerinin vekili mösyö Lank'ın işe mübaşeret tarihinden ancak 7 ay evvel Dersaadet'te bulunabilmesi ve meclî idarenin bu tarihten itibaren ancak 4 mâh evvel inikat etmesi münasebetiyle

daha daha ziyade azalmış olan bu müddet zarfında lüzumu miktar mübâyaa etmek ve depolar ve fabrikalar inşa eylemek ve tütün imalini ve usul-i idareyi yoluna koymak ve mahal-i sevkten bir aydan ziyade bad-i mesafede bulunan mevaki dahi dahil olduğu halde memalik-i mahrusenin her tarafına tütün isal etmek lazım gelmişti. Bu muâmelatın kâffesi ancak azîm fedakârlıklar mukabilinde vakt ve zamanıyla icra edilebilmiştir. İmdi mübâyaat-ı evveliyemiz şartnâmemizin bize temin ettiği imtiyazattan istifade hakkını iddia edemeksizin ekseriya ittifak etmiş tütün tüccarından nihayet derecede gâli fiyatla vukua geldi. İmalatımız daha ziyade müşkilata tesadüf etti. Müddet-i kalile zarfında çok tütün yetiştirmek mecburiyeti derdest inşa olan fabrikaların ikmâline intizara müsait olmadığından destkâhları yerleştirmek için birçok muvakkat fabrika inşa ettirmeğe mecbur olduk. Bu fabrikalarda iş gayet bahalı oldu. Yederlinde bulunan tütünleri alacağımız eski tütün ticareti işe mübâşeret ettiği tarihte inhisar idaresini bunların yedelerindeki mamul tütünleri iştiraya mecbur eden şartnâmemiz ahkâmından bi'l-istifade bu müddet zarfında tezyid-i akdâm ile ihtiyacat-ı rev zümrelerindn fazla tütün imaline gayret ettiklerinden alel acele hazırlanan bu tütünleri bi'l-mübâyaa tedricen kendi mahsulümüze karıştırmağa mecbur olduk. Bu suretle tütünlerimizin maliyeti pek ziyadeye oldu. Bundan başka mübâyaa ettiğimiz kutuları kâmilten bozarak tekrar imal etmek (**sütun 3**) mecburiyeti 15,000 lirâ-yı Osmanî zarara sebep olup bu meblağ “masarif-ı tesisîyye” hesabına deyn kayd olunmuştur.

Zararın sebep-i diğeri dahi satış azlığıdır. Biz işe mübâşeret etmezden evvel kaçak suretiyle tütün tıvareti bize karşı rekabet maksadıyla tevessü etmiş idi. Bundan başka fabrikaların kesreti sebebiyle zevj-klerine göre tütün tedarikine lışmış olan zengin müstehşikler eski tütün mübâyaa etmiş olduklarından bu hal ancak senenin son aylarına doğru biraz iyileşmiştir.

Bâlada hülâsa edilen ve elyevm kısm-ı âzamı bertaraf edilmiş gibi görünen ahval fevkalade ile idare-i umurun muktezıyyat-ı müberreme ve mutetdesi sırasında her cihetce arzumuza muvafık bir heyet teşkili adem-i imkânı ilk sene netayicinin esbabını izaha kâfi olup bunun için arz ettiğimiz açıktan dolayı dûçâr-ı fütur olmağa mahal yoktur.

Tessüf olunur ki Mısır'da tütün gakkındaki nizâmatça icra edilen tadilattan mutahassıl ve hemen müsâvi miktar zarar bu açığa inzımmam etmiştir. İşte mübâşeretimiz zamanına kadar Mısır'a yalnız memalik-i mahrusese tütünleri ithal olup inhisar sebebiyle senevî sarfiyat-ı mahalliye tahminen 1.500.000 kıyyeye bâliğ olarak devlet-i

aliyye bu surette ihraç olunan her bir kıyye tütünden 10 guruş resm-i istifa ettikten senevî bu yüzden tahminen 150,000 lira-yı Osmanî vâridat almakta idi. Vâridat-ı mezkure inhisar idaresine terk edilen vâridat-ı saire meyanında olup hükümete senevî ita edeceğimiz hisse-i temettüun tayin miktarı sırasında dâhil hesap edilmiş idi. (Ma badı var)

Galata Borsası (12 Teşrinievvel) Kambiyo Fiyatı. Osmanlı Lirası İle

108 30 Londra üç ay vede ile Banka üzerine

108 15 “ “ Tüccar “

109 20 Çek

S. Frank

23 20 Paris üç ay vede ile Banka üzerine

23 30 “ “ Tüccar “

23 10 “ Çek

Florin

11 60 Viyana üç ay vede ile Banka üzerine

11 45 “ Çek

S. Mark

18 60 Berlin üç ay vede ile Banka üzerine

18 35 “ Çek

Ruble

11 36 Hocabey Çek

Levent Herald Matbaasında Tab’ Olunmuştur.

2.22.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 23.
Numro 23 (Pazartesi) 1 Safer 1303

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak bir seneliği	2	--
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye ma'a posta ücreti (Yıllık)	2	25
Vilayet-i şahane ve memalik-i ecnebiye posta ücreti. Altı aylığı	1	50
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(1. sütun)

Ticaret ve ziraat nezaret-i celilesinin devletlü İsmail Hakkı Paşa hazretlerinin uhde-i dirayetlerine tevcih ve ihale buyurulduğu ilâmen Divân-ı Hümayundan isdar ve ilan kılınan emr-i âlinin suret-i münifesidir:

Düstur-u mükerrem müşir-i müfamham nizâmü'l-âlem-i müdebbir umuru'l-cumhur bi'l-fikrü's-sakıb mütemmim-i mihamü'l-enam bi'r-re'y essaib-i mümehhid... vüzerâ-yı izam saltanat-ı seniyyeden sâbıka Aydın vilayeti valisi olup bu defa uhde-i istihaline ticaret ve ziraat nezareti tevcih ve ihsan kılınan ve birinci rutbe Mecidi nişa-ı zîşanını hâiz ve hâmil olan vezirim Hakkı Paşa edamallahü taalâ iclalehu tevkı-i refi'-i

hümayunum vasıl olıcak malum ola ki sen ki vezir-i dirayetsemir müşarun-ileyhsin fitrat-ı zâtiyende merkuız ve mermuz olan Güher-i reşd ve raviyyet ve mâye-i kâr âkâhı ve dirayet iktizasınca şimdiye kadar bulunduğun hidemat-ı saltanat-ı seniyyemin hüsn-ü rü'yet ve tesviyesi emrinde iraz etmiş olduğunun mesai-i mergube ve harekât-ı memduhanın hakkında tezauf-u tevcihat mekâr-ı mugâyat-ı mülükânemi istilzam eylediğine binai iş bu 1302 senesi şehr-i Zilhiccetü'ş-şerifesinin 15.nci gününde şeref efzâ-yı sahife-sudur olan hatt-ı hümayun şevketmakrun-u şâhanem mucibince zikr olunan ticaret ve ziraat nezareti uhde-i dirayetine ihale ve tevcih kılınmış olmağın ilamen ve memuriyetini ifhamen dîvân-ı hümayunumdan iş bu emr-i celilü'l-kaderim isdar ve ita kılındı. Sâlifü'z-ıkr ticaret ve ziraat nezareine tarih-i merkumdan itibaren nâil olup umur-u memurende bademâ dahi ibraz-ı meser-i cemile ve hidemat-ı makbuleye sarf-ı rüyet eylesin Tahrifen fi'l-ıyevmi'l-ısrîn min şehr-i Zilhiccetü'ş-şerife lisene isnâ ve selâse mie ve elf.

İş bu emr-i âli mantuk-u celilinden dahi anlaşıldığı vechle pâşa-yı müşâr-un-ileyh hazretleri şimdiye kadar buldukları memuriyetlerin cümlesinde ve bâ husus vilayet valiliklerinde îfâ-yı hüsn-i hizmetle gerek hükümet-i seniyyenin menaf-i mahsusasını himaye ve gerk ahal-i mahalliyyenin rahat ve asayişini temin eylemiş mukaddem v eguyur bir vezir olduklarından iş bu memuriyet-i celile ve cedidelerini dahi matlub-ı âliye muvafık surette ifa buyuracakları gibi ticarete mütaallık bazı mesail-i muallakanın an karib tesviyesi hususunda dahi deriğ himmet buyurmayacaklarını âsarı delaletiyle kaviyyen ümid ederiz.

İcmâl-i Ahvâl

Vilayatta tohum saçmağa devam olunmakta ise de ahvâl-i hâzıradan nâşi ziraat mefkudiyeti muâmele-i ziraiyyenin suret-i mükemmelede icrasına mâni olmakta ve bu halin devamı sene-i âtiye mahsulâtına nakasa îras edeceğini şimdiden hissettirmektedir.

Son 15 gün zarfında ithalat piyasamız (**sütun 3**) da muâmelat oldukça durgun bir halde devam etmiş ve müşterilerin pek nadir görülmüş ise de daire-i askeriyenin mübâyaatı piyasayı biraz canlandırmıştır. İhracat piyasamıza gelince biraz ziyade hareket müşahade olunur. Zahire ve afyon ve yün vesaire üzerine mütemadi satışlar vuku bulması fiyatların pek dîn olmasından neşet etmiştir.

Kambiyoların fiyatı düşkün halde devam ediyor. Bu ise Kasaba demiryolu kumpanyası tarafından hükümet-i seniyyeye akd olunacağını geçen nüshamızda beyan eylediğimiz istikrazın vukuundan tevellüt etmiştir.

Vükelâ-yı hâzıranın bazı imtiyaz istidalarını nazar-ı dikkate aldığını maalmemnuniye haber alınmıştır.

Düyun-ı umumiye-i Osmaniye'nin hâlâ münhal bulunan müdürüyet-i umumiyelğine iki namzed bulunmaktadır ki bunların birisi Mısır rüsumat memuru mösyö Eşmit ve diğreri düyun-u umumiye meclis idaresi başkâtibi mösyö Noble'dir. Fakat bunlardan birisi henüz intihab olmamıştır. Mısır'a ithal olunan duhan hakkında vaki olan teşebbüsât hâlâ hiam-pezir olmadığı gibi reji hesabatının idare-i mezkurece tefişi hususu dahi bir netice-i katiyyeye vâsil olmamıştır. Geçen numromuzda beyan eylediğimiz vechle hükümet-i saireye tefrik olunacak düyun-u umumiyemiz hissesi hakkında meclis idare-i mebhusun say ve gayreti hüsn-ü muvaffakiyet husulünü ümit ettirmektedir.

Havâlenâme hâmilleri istidasının zât-ı âli-i hazret-i sadr-ı âzamı tarafından hüsn-ü suretle kabul buyurulması piyasamıza bir hüsn-ü tesir îka' eylemiştir. Ve bu meselenin vech-i malum üzere halli muâmelatın açılmasına büyük yardımı olacağı umumen zann olunuyor.

Esham-ı umumiyemiz zaten gösterdiğimiz hududu yani 15–15,5 guruşu tecavüz eytmemiştir. Ko [Sahife 2] (sütun 1) nferansın inikadı bu babda bir tesir hâsıl edeceğini zannettirmektedir.

Memalik- Mahrusada Demiryolları (mâ bad)

Memalik-i mahrusada kesretle bulunan ve münasib mevkiyesi olan limanlar alelumum ehemmiyetsiz olup buralara vapurlar ekser evkatta hamulesiz girerek hamulesiz çıktıkları gibi en maruf limanlar bile içeri ve memalike seri tarik –i mürâsele vasıtasıyla merbut olamdıkları halde haiz olacakları ehemmiyeti haiz olmadıklarından mahrec add olunamaz.

Karadeniz'in en mühim limanlarından biri olan Trabzon bu sınıftan olup el yevm oralarda daha münasib liman olmadığı için sefain amed ve şedd etmektedir. İş bu bendin ibtidalarında Trabzon bir demiryola mebdede olduğu halde zuhura gelecek favaiden bahsetmiş idik. Şehr-i mezkûrdan bede ile Erzurum'a gidip radan birisi Bayezitten ve diğeri dahi Bitlis ve Muş ve Van'dan geçmek üzere iki şübeye ayrılarak

hududu müntehi olacak bir demiryol inşası ticaret ve servet ve sevku'l-ceyş nokta-i nazarlarınca lâzımedendir demiş idik. Servet okta-i nazarınca bahsolunacak olur ise bu demiryolun münbit ve mebzul ve mahsulât-ı muhtelifesinden el yevm hemen hiç hâsıl alınamıyan ve bad mesafesi cihetiyle servet-i madeniye ve hatabiyesi vesairesinden istifade olunamıyan bu kıtalar için bir men-i servet olacağı dermeyan olunabilir. Katât-ı mezkurenin ahvâl-i ekonomikiyesi memalik-i mahrusenin sair hiçbir kıtası ile mukayese olunamaz. Birtakım esbab-ı malumeden dolayı buralarda fakr ve zaruret ol kadar kemaldır ki arz fevkelade münbit oarak ziyade mahsul verdiği halde bile ahali arzdan aldığı meyvenin kendisine hiçbir faidesi olmaması münasebetiyle ekmek parasını tedarik etmek için kesretle hicrete mecbur oluyorlar.

Ezmine-i sâlifede Anadolu'nun münbit ovaları küre-i arzın anbarları olmak üzere meşhur olarak el yevm dahi bu şöhreti kaybetmemişler ise de bu ovalar içi altun dolu çuvallar derununda ve dört duvar arasında kalmış milyonlara teşbih olunabilir. Sözü biraz da erkâma bırakalım. Anlardan daha ziyade anlaşılır.

Trabzon vilayeti 50,000 çuval fasulye 250,000 kantar fındık 7.000.000 kile hububat 4,000,000 kıyyeye karib tütün ve külliyyetli hatab, deri, kendir, sebze ve meyve verir.

Erzurum vilayeti 8.000.000 kile kadar hububat, 4.000.000 kıyye yün ve çukada, kerase ve meyve ve zamg verir. Bu vilayette pek çok mevaşi vardır.

(sütun 2) Bitlis vilayeti 14 milyon kile kadar hububat, 5 milyon kıyye yün ve fiil, 5,000 çuval mazu ve miktarı kesir deri ve hatab ve zamg ve don yağı vesaire hâsıl eder. Bikaç n-milyon ağnammevaşisi vardır. Ve 10 vilayeti miktar-ı kesir meyve, 4,000 balya kadar tiftik ve miktar-ı kesir pamuk hâsıl eder. Bu mahsulât-ı arzıyyeden mâda cesim madenleri vardır. Bu vileyetlerde her nevi maadin bulunur ise de yerliler ancak kendi ihtiyaçlarına kâfi olacak miktar kalil cevher ihraç etmek için madenleri tahrip ederler. Vilâyât- mezkurede sulu gaz menabii dahi vardır.

İmdi hâl bu merkezde iken Karadeniz'de başlıca bir Osmanlı limanı ve vilâyat-ı mezkurenin en mühim mahreci olan Trabzon'un ihracatı neen ibarettir? Malumat-ı mahsusamıza göre Trabzon ihracatı senevî 1.220.000 lira-yı Osmanî'den ibaret olup bunun 450,000 lirası İran ile transitten ve bakıyesi olan 680,000 lirası vilâyat-ı şâhane ticaretinden hâsıl olmaktadır. Mahsulâtımız bu meblağın on misline muâdil olabilecek miktarda olduğu halde ihracatımız bundan ibaret olmaktadır. Ve Trabzon bu halde

bulunur ise Karadeniz'deki sair limanların hali tahayyül olunabilir. Tavsiye eylediğimiz gibi bir demiryol inşası takdirinde memleketin ahvâl-i ekonomkiyyesi ıslah olunduktan başka memlekt ve anınla beraber hükümet-i seniyye kesb-i servet eder. Rusya hükümeti Kafkasya tarıkıyla İran için eşya transitini men eylediği zamandan beri İran emtiasının bir kısmı Trabzon ve Erzurum ve bir kısmı dahi Basra Körfezinden nakliyat-ı ticariye ihracat ve ithalat olarak 181,000 den tahmin olunduğu halde Trabzon limanından vuku bulan nakliyat-ı ticariye hadd-i vüsta olarak 110,000 denk tahmin olunur. Hiç şüphe yoktur ki inşası tavsiye olunan bu demiryolun inşası halinde Rusya devleti transit hakkındaki memnuiyeti lağv etse bile bu yol mevcut yolların en kısası ve en az masraflısı olacağından bu nakliyatın cümlesi suhuletle Trabzon'a celb olunabilir. Her denk-i hadd-i vüsta olarak memleketimizde 2 lira-yı Osmanî 1 akçe bırakacağından bundandolayı vukua gelecek fazla-i varidat ile nakliyatın suhuletinden dolayı zuhaura gelecek yeni müşterilerden ve ecnebi mahsulâtı bi't-tab fevkalade masarıfa dûçar olacakları cihetle bunların rekabetinden emin olacak olan aynı mahsulâtımızdan vukua gelecek temettudan kat-ı nazar yalnız nakliyattan senevî 300,000 lirâ-yı Osmanî kazanırız. (mâbadı var)

(sütun 3)

Tüücar ve Esnaf Tezkeresi.

Bazı maruf ve muteber ticari esnaf tezkeresi ahzına mecbur etmek üzere mağazalarının kapıları önüne belediye çavuşları ikamesine devam olunmakta bulunduğu haber veriliyor. Ticari vergi tediyesine mecbur etmek üzere böyle metruk bir faideye müracaat edilmesinden dolayı hatretimizi izhar etmeliğimize müsâade buyurulmalıdır. Şehremaneti celilesinin tüccardan mezkûr vergiyi istifaya ya hakkı vardır veyahut yoktur. Eğer kanunen hakkı var ise hakk-ı mezkûrdan istifade etmesi için emanet-i müşârun-ileyhaya vesait-i lâzıme-yi dahi istihzar etmek lâzım olup bilakis emanet-i müşârun-ileyhaya bu hakka malik olmadığı halde he ne suretle olursa olsun tezkere paresini istifa etmek için bu vesaite müracaat etmesi ber vechle kabul olunamaz.

Zât-ı meseleye yani ticari "esnaf" dan tefrik için bir esas vazı bahsine gelince bu babda pek çok zahmet ihtiyarına hacet olmayup ticaret kânunname-i hümayuna müracaat kâfi olacağını zannederiz. Bu babda kanunu mezkûrun birinci ve ikinci maddeleri pek vazıhtır. Birinci maddede "ticaretle meşgul olan ve ticarete dair bâ senedat akd-ı mukavele eden eşhasa tüccar ıtlak olunur." Deniliyor. Görülüyor ki eğer

bu madde ahkâmı tamamı tamamına tabik ve icra olunacak olur ise “esnaf” olmak üzere kaydedilmiş olan birçok küçük tüccardan esnaf tezkeresi almak icap edecektir. Şehremanet-i celilesi memurları tarafından dükkâncılara tüccar denilerek tezkere verildiğini re’yü’l-ayn müşâhade eyledik. Hâlbuki arşun veyahut dirhem ile satanlara esnaf namı verilip bunları aryrı ayrı sınıflara taksim etmek minelkadim âdet hükmünde olduğuna göre şehri idaresi için muhtac olduğu varidattan mahrum etmemek için bu âdete riayette devam olunabilir. Bununla beraber dükkânlarında balyadan çıkarılmış parçalar bulunduğu için veyahut daha hükümsüz vesileler ile şehrimiz tücarına esnaf nâmı vererek itibarlarını mahal-i muâmelede bulunmak tecviz olunmaz zannındayız.

Herhalde buna bir hâtıme vermek lazımdır. Herkes hukuk ve vazâifini tanımak lâzımdan olup tüccarın menafını muhafaza etmek hususu ise herhalde ticaret nezaret-i celilesine ait olduğundan bu babda devletlü Hakkı Paşa hazretlerinin suret-i mahsusada nazar-ı dikkatlerini celb eder ve müşârun-ileyh hazretleri nezaret-i müşârun-ileyhâya tayinlerinden beri nezarete mütaallık mesaili tetkik eylemekte bulduklarından bu hale bir netice vermek için... **(sahifenin bir kısmı okunamadı)**

[Sahife 4] (sütun 1) saire sefine inşası için muhtac oldukları tük ağacını Hindistan’dan, Afajvi’yi Macaristan’dan ve meşe ağacını İtalya’dan celb ediyorlar.

“Memalik-i devlet-i aliyyede tark veyahut cedavül misillü ciddi tark-ı merasile tesis olunduğu zaman orada mevcut olan cesîm ormanların işledilmesi çaresi düşünülebilip yalnız orma hâsılatı evlet-i aliyyeyi zenginleştirmek için kâfi olur.”

Kerasite ticaretinin 10 sene evvel bulunduğu hâl-i hakıkiyi doğruca bir surette gösteren bâladaki malumatı cem için mösyö Depuson’un hayli ihtiyar-ı zahmet etmiş olduğu görülüyor. Maa hâze mütâlaat-ı âtiyeyi arz ve dermeyanı münasib add ederiz. Şöyle ki:

Evvelâ. Bâladâ isimleri zikr olunan tüccarın kısm-ı âzamı şimdi hemen hiçbir ahz ve itâda bulunmuyorlar. Buna mukabil lâyhada isimleri zikr olunmamış yeni tüccâran vardır.

Sâniyen. 1884’de Tuna’dan kerasite ithalatı 131,000 lirâ-yı Osmanî’den ve ecnebi kerasitesi ahz ve itasında bulunan mağazalar 6 mağazadan ibaret olarak bunlar meyanında yalnız tüccar-ı muteberânından Şerif Ali Zâde Şerif Ali Efendi mağazası Turnoviç ve Kalas bıçkîhânesinden çıkan kerasiteleri mübâyaa ve fûruht eder.

Sâlisen. Memalik-i ecnebiyeden ithal olunan kerasiteler lira-yı Osmanî 100 guruş hesabıyla fûruht olunduğu halde yerli malı lira-yı Osmanî 108 yani mecdiye 20 guruş hesabıyla satılır.

Râbian. Tediyeat haftaya vuku bulduğundan tesviye-i hesab için muayyen bir vade yoktur.

Hâmisen. Alım satıma dair olan tafsilat tamamıyla muvafık-ı hakikiyet değildir. Dersaadet civarı ve Bursa ormanları bahsine gelince mezkûr ormanlardan çıkan kerasite Alelumum ebniye için kullanılan kerasite olmadığından lâyiha-i mezkûre muharriri ziyadesiyle dūçâr-ı sehiv ve hata olmuştur.

Kerasitenin maliyeti hakkında Belçika konsolosunun ifâdatını tastike maa't-teessüf mecburuz. Misal olarak çidneyi irâe ederiz. Bu kerasitenin beher adedi mahrecinde altmış pare olduğu halde nakliye ücreti vesaire sebebiyle 5-6 guruşa mâl oluyor.

Çobanlar vesaire tarafından icra olunan tahribata mütaallık tafsilat tamamıyla mukarin-i sıhhat olup eğer hükümet-i seniyye bu hareket-i zâlimâne ve vahşiyânenin menî için bir sûret-i müesserede müdâhale etmeyecek olur ise zengin ormanlarımızın kâmilen harab olmuş olduklarını göreceğiz.

Elhâsıl bâlâda arz olunan birkaç cihetten mâ'da lâyihanın heyet-i mecmuası şâyan-ı Tahsin (**sütun 2**) bir ikdâm-ı gayret semeresi muharirini tebrik eriz.

Mütenevvia

Gazetelerde maa'l-memnuniye okunduğuna göre ebhetlü devleyle Ahmet Vefik Paşa hazretlerinin mahdumları orman ve maadin meclisi azasından izzetlü Refik Beg Efendi istatistik müdürlüğüne tayin buyurulmuştur.

Bâb-ı âli'de inikat etmekte bulunan ıslahat-ı mâliye komisyonunun âşarın ilzam ve ihâlesi usul-ü atikasına avdeti tavsiye ettiğini bundan evvelki nüshamızda yazmış idik. İstihbar eylediğimize göre mezkûr komisyon vergilerin daha suhuletle ve daha muntazam surette tahsili esasına müstenid bir lâyiha müsveddesi takdim eylemiştir.

Masarıfat kısmı hakkında dahi müzâkereye memur olan iş bu komisyon âşar emanetinin lağviyle vilâyatta mesail-i mâliyenin defterdarların taht-ı riyasetlerinde münakid mahalli komisynlara havalesini tavsiye etmiştir.

Dersaadet gazeteleri mâliye nezaret-i celilesinin şehremaneti celilesinden 100,000 liralık bir istikraz akd eylediğinden bahs eylemişlerdir.

Malumat-ı mahsusamıza göre emanet-i müşârun-ileyhânın bu misillü muâmelata sarf olunabilecek ihtiyat akçesi bulunmamasından nâşi istikraz kelimesinin istimali nâmuhaldir. Emanet-i müşârun-ileyha dahi idare-i belediyenin icab ettirdiği masarîf bade't-tenzil vâridatının fazlasını hazine-i celileye itaya sair devair-i hükümet gibi mecburuz. Esas mesele Dersaadet vilayeti ile mülhakatı hesabına olarak mâliye nezaret-i celilesinin talep eylediği mebâliğ-i mezkurenin tahsil olundukça daire-i askeriye veznesine teslim olunacağından ibarettir. Mebâliğ-i mezkurenin tahsili hususunda emanet-i müşârun-ileyha muhasebecisi Saadetlü Reşat Beg Efendi hazretlerinin fevkalade ikdam ve gayret etmekte bulundukları haber veriliyor.

İzmir ticaret odası ticaret nezaret-i celilesine bir takrir takdim ederek iflas vukuunda sendiklardan birinin oda tarafından intihab ve tayin olunmasını talep etmiştir. Bu tedbir pek muvafık hal ve maslahat olup bütün memalik-i şahaneye tamim olunması arzu olunur.

Kasaba demiryolu kumpanyasından edilen 800,000 lira istikraz hakkında hükümet-i seniyye ile mezkur kumpanya vekili mösyö “Vanson” (sütun 3) beyinde imza edilen mukavelenâme son 15 gün zarfında şerefsâdır olan bir irade-i seniyye ile tasdik olunmuştur. Mebâliğ-i mezkureden 550,000 lirası iki ay zarfında yani 100,000 lirası bu babdaki ferman-ı hümayun itasını müteâkib ve 175,000 lirası 1 ay ve 275,000 lirası dahi 2 ay sonra ita ve teslim olunacaktır. İstikraz bakıyyesi olan 250,000 lira dahi hükümet-i seniyye lüzum görür ise mukavelenin imzası tarihinden 3 ay sonra hazine-i celileye tesviye olunacaktır. Senevi % 7 faiz getirecek olan iş bu istikraza teminat olarak bâb-ı âli mezkur hattın işletme imtiyazı müddetini deynini kâmilen tediyesi tarihine kadar tendid edip fakat hükümet şimdiki imtiyazın tarih-i inkızası olan gelecek 1307 senesine kadar deynini tediye ederek hattı almak hakkını muhafaza etmiştir.

Ziraat müdürü saadetlü Amaysan Efendi hazretlerinin taht-ı riyasetinde olarak floksara için bâ irase-i aliyye bir komisyon teşkil onluğu malumdur. Bağ sahipleri tarafından devletlü Gazi Ahmet Muhtar ve Ali Paşalar hazaratı ile mösyö Ekerlen ve ticaret odası tarafından mösyö Tomson ve düyun-u umumiyeye meclisi tarafından mösyö Obara ve mösyö Nobla ile saadetlü Hakkı Paşa hazretleri ve izzetlü Bonkofoski Beg Efendi komisyon-u mezkure aza tayin olunmuştur. Bu komisyona 1,000'i hazine-i

celileden ve diğerk 1,000'i dahi dÛyun-u umumiyye idare meclisi tarafından itâ olunmak üzere Şimdilik 2,000 lira tahsis olunmuştur.

Fransa konsolos ve gÛmrÛk tarifeleri komisyonunda Fransa murahhası mÛsyÛ Gaza bu defa avdet eylediğinden devlet-i aliyye ile Fransa beyninde derdest olan tarife mÛzakeresine tekrar mÛbaŐeret olunarak mÛzâkeratın kariben reside-i hitam olacağı haber alınmıştır.

GÛnar kumpanyasının İspanya sevhilinde gark olduğu evvelce haber verilen "Sidon" nâm vapurunda 47 nefer taife ve 26 nefer yolcu ki ceman 73 kişi bulunup bunlardan 4'Û kaybolmuştur.

MezkÛr vapur Liverpool'dan Dersaadet için mÛfredatı âtidede gÛsterildiği vechle tahminen 900 tonilatalık emtia almış idi.

520 denk pamuk ipliği ve 810 balya ve sandık penbeli mensucat ve manifatura ve 50 tonilata bakır ve 110 fiçı kalay ve 300 denk hırdavat vesair maden-i eşya ve 120 paket ip ve 30 tonilata fiçı içinde soda ve 20 tonilata kulaz ayağı? .

[Sahife 5] (sÛtun 1)

Havale hamilleri tarafından bir heyet-i mebuse geçen Pencşenbe gÛnÛ Bâb-ı Âli'ye giderek zât-ı âli-i sadaretpenahiye bir kıta istidânâme takdim etmişlerdir. MÛŐârun-ileyh hazretleri heyet-i mebuseyi hÛsn-Û kabul ile beraber havalenâmeler hakkında mâliye komisyonu canibinden tanzim olunduğunu nÛsha-i sabıkamızda beyan ettiğimiz mazbatayı musaddak irade-i seniyyenin kariben Őerefsânih olacağını temi eylemişlerdir. Bu teminat havalenamelerin piyasamızdaki kıymet-i mÛtedavelesine ehammiyetle tesir etmiştir.

Son dakikada aldığımız habere nazaran bu babda muntazır olan irade-i seniyye hazret-i Őehriyârinin Şerefsâdir buyurulduğunu maa'l-memnuniye tebşir ederiz.

Manifatura tÛccarından Ropan Semerciyan'nın 23,000 lira açık ile tatil-i tediyat eylediği iŐitilmiŐ ve İstanbul'da bir ticarethane hakkında dahi Őâyıât-ı devran etmiş ise de henÛz tahakkuk etmemiştir.

Bundan başka Logarbedis biraderlerin teminat verilmek Şartıyla dâyinleriyle % 25 ile bir suret-i tesviye akdine muvaffak olduklarını istihbar eyledik.

Evvelki nüshamızda haber verilen sâir iflaslara gelince bu babda henüz bir karar-ı katî verilmemiş ise de büyük bir şey ümid olunmuyor.

Devlet-i aliyye müşterek alınmağa inhisar-ı duhan idaresinin geçen ayın ilk 15 günlük hâsılatı 60,000 lirâ-yı Osmanî iken iş bu Teşrinievvel-i Ruminin ilk 15 günü zarfındaki hâsılatı 58,000 lira-yı Osmanî'den ibaret bulunmuştur.

Dersaadet su şirketine geçen sene bu mevsimde 450 abone kayd olunmuş iken bu sene 1 mâh zarfında şirket-i mezkure defterine kayd olanlar hakkındaki hülasadan netayic-i âtiye istintac olunur.

1772 Beyoğlu abonesi

128 Boğaziçi abonesi

Bağdat'ta Maadin ve Ziraat

“Ravelk” nâm-ı Ermenice gazeteye Bağdat muhbiri tarafından irsal olunan bir mektubdan anlaşıldığına göre Bağdat'dan 40 saat mesafede kâin “Mendeli” nâm mahalde 20'yi mütecaviz sulu gaz kuyusu mevcut olup bunlardan gaz ihrac olunacak olsa İran'ın gaz ihtiyacatını tesviye ederek mahal-i mezkure Amerika'dan gaz ithaline lüzum bırakmaz ise de gazı tasfiye edecek makinenin fikdanından naşi kuyular işletilememektedir. El yevm hükümet-i mahalliye bu kuyuları senevi 200'den 300 lira-yı Osmanî'ye kadar bedel ile Yahudilere ilzam etmektedir. Geçenlerde mahal-i mezkure giden (**sütun 2**) erbab-ı ihtisastan biri etraflarda mevcut kuyulara mümasil daha daha kuyular açabileceğini ve Mendeli gazının Amerika gazına mürecceh olduğunu ve hüsn-i idare olunur ise bu kutulardan senevî 40,000 lira vâridat alınabileceğini temin etmiştir. Bir takım eşhas bu kuyuların birkaç sene kendilerine ilzam olunmasını talep etmişlerdir. Kuyuların ağızları tprak ile dolmakta olduğundan eşhas-ı merkume evvel emirde bunları ağızlarını biraz genişletmek ve masarîf-i kesire-i nakliyeden kurtulmak için bir tramvay hattı tesisi ile gazı Bağdat'a kadar icra etmek üzere borular ferş eylemek niyetindedirler. Fakat hükümet-i mahalliye bu kuyuları yalnız bir sene için ilzam ve carı kaide ittihaz etmiş olduğundan taleplere cevab-ı redd verilmiştir. Yine muhbir mumaileyhin ifadesine göre Bağdad'ın şark-ı cenubiyesinde Salahiya'de mikdar-ı kesir cins-i âlâ maden kömürü keşfolunmuş ise de mahal-i mezkure kadar şimendüfer mevcut

olmamasından dolayı bu keşifden istifade olunamamaktadır. Bir takım eşhas demiryolu inşasıyla maadin-i mezkureyi işletmeği deruhteye talib olmuşlar ise de dâire-i âidesi tarafından fevkalâde müşkilat gösterildiğinden muvaffak olamamışlardır. Muhbir muma-ileyh eğer bu madenler münasib surette işletilecek olur ve bir kolay tarik ile Bağdat'a rabt olunur ise Arabistan ve Mısır ve Hindistan sevhili ile kömürlerini İngiltere'den celb eden mevaki-i sairenin kömür ihtiyacatı tesviye edilebileceği reyindedir

Muhbir muma-ileyh Bağdat vilayetinde ziraatten bahsettiği sırada vilayet-i mezkurede kâin olup eğer iyi ziraat olursa bütün Avrupayı iâşe edebilecek olan cesim ve münbit vadiler ziraat makineleri bulunmamaktan ve zira-i kâfi derecede olmamaktan naşi hemen gayr-ı mezru durmakta olduğunu beyan ediyor. Bir özburun makinesi celb olunarak ahalinin gözü önünde tecrübe olunacak olur ise zira bunun faidesini reyü'l-ayn üşahade ederek makine ile ziraate mübaşeret edecekleri şüphesizdir.

Ahvâl-i Vilâyat

İzmir fi 23 Teşrinievvel. Bu 15 gün zarfında ihracat piyasamız bir dereceye kadar canlanmıştı. Ez cümle sepeti 74–79 guruşa ve çekisi 82–86 guruşa kadar tahminen 220 sepet afyon ve yerli pamuğundan kantarı 320–326 guruşa olarak 1,000 balyadan ziyade fûruht olduğunu beyan ederim.

Hububat eski halinde olup buğdayca şâyan-ı arz bir şey yoktur. Arpanın kilesi 11,5–9,5 guruş arasında fûruht olup bakliyyeye dahi 31,5 ile 32,5 parey arasında müşteri bulunuyor.

(sütun 3) Meyve ahz ve itası hâlâ devam ediyor. Kırmızı üzüm ile kra üzümünden ikinci cinsin kıyyesi 235'den 325 guruşa kadar ve cins-i âlânın kıyyesi 335'den 430–510 pareye kadar 11,000 kantar fûruht olunmuştur. Fiyatlar iyi olup talep vuku bulmaktadır. Üzüm piyasası kuvvetli olarak kapanıyor. Şu 15 gün nihayetinde cinsine göre kantarı 74 ile 98 guruş arasında 6,000 kantarı mütecaviz kara üzüm fûruht olunmuştur.

İncir daima cinsine göre 95 ile 170 ve 190 ile 220 arasında müşteri zuhur etmiştir.

Fransız mahmiyesi mösyö Döjen'in 78,000'i piyasamıza ve kûsuru icabına borç olarak 192,000 lira-yı Osmanî açıkla iflas eylemesi münasebetiyle şu 15 gün zarfında

piyasamız biraz sarsılmıştır. Pek çok zamandan beri bu kadar ziyanlı bir iflas görülmemiştir. Bu iflasın netayic ve haymesi görüleceği zan olunuyor.

Ankara fi 19 Teşrinievvel. Bu gün tekmil olan geçen 15 gün zarfında tiftik satışı geçen sene müddet-i mezkure zarfında 4,000 kıyyeye varmış iken 14,000 kıyyeye ve mevsimin bidayetinden beri 387,600 kıyyeye baliğ olmuştur. Fiyatlar malın cinsine göre lira-yı Osmanî 100 guruştan 13 ile 14,5 guruş arasında zayıftır.

Buğaday kilesi 6,20-9 ve arpa kilesi 4-5 guruşa afyonun kıyyesi 114-115 ve ketire 14-17, cehri 5-5,20 sarı balmumu 14-15 guruşa ve yün 4-4,10 pareye satılmaktadır.

Masarıf-ı nakliye beher kıyye için deve ile 25-26 ve katır ile 32-25 pare raddesindedir.

Piyasa Ale'l-umum durgun ve nakit günden güne azalmaktadır.

Trabzon fi 23 Teşrinievvel. Şehr-i halin birinci 15 günü zarfında İran transit muâmelatı ber vech-i âti hülâsa olunur.

4 Teşrinievvelde İran'a gönderilecek mevcut denk	4153
4'den 11 Teşrinievvele kadar gelen manıfatura mevcut denk	1967
“ “ muhtelif “	2462
	<u>8582</u>
15 gün zarfında sevk olunanmevcud denk	620
19 Teşrinievvelde mevcut denk	6528

Tebriz'e kadar ücret-i nakliye kantarı denk ile 350 ve sandık ile 450 guruşdur. Gelen devenin miktarı 1,900 olup daha 2,300 devenin vüruduna intizar olunuyor.

Bavyera kraliyetinin Muâmelat-ı Ticariye ve Sanaiye Hakkında Layıha'dan

(Mâ bad ve Hatime)

En ziyade nazar-ı dikkate şayan olan fabrikalar ile müessesat şunlardır:

[Sahife 6] (sütun 1)

Kara Ös (Evs) ve kumpâniyesinin demiryol makinesi fabrikası ile taht ve mahdumunun saat fabrikası ve Nimenfeborağda cinsce Çin porselenine muâdil porselen

imal eden fabrika. Akşınaydır ve Faraon Hofr'un halefi Jakob merinin fabrikası Almanya'nın bi'l-cümle kılâna dürbün ita eder. Bu dürbünler gayet kuvvetli olup iiy gösterirler. Seteynehol ve mahdumunun fabrikası dahi basara ve heyete ve bâ husus fotoğrafçılığa mahsus âlatı ile pek meşhurdur. F. Etsel ile mahdumu heyet ve hesap âlatı imal ederler. Tirol hududunda vâki ve Yehenstofen Mitlanet ziraat mektebi ağaç âlat ile çocuk oyuncakları imal eder.

Boznhaym'da memlehalar ile bir de kibrit fabrikası vardır. Pasan'da Deresl Drest tarafından porselen ve ateşe tahammül eder taşlar imal olunduğu gibi Ruhan hududunda Zoyzeld'de her nevi billur cam imal olunuyor.

Sâlisen. Palatina olup mahsulât-ı arzıyyesi meşhur tütün ve âla şarapdan ve mahsulât-ı sanaiyyesi pamuk ipliği ve sigara ve küçük ve büyük âyine ve tüfenk dipciği ve buharlı makine ile demir ve çelik ve kunduracılığa mutaallık eşyadan ibarettir. Burada kızıl boya ve kağıt ve mukavva fabrikaları vardır.

Râbian. Yukarı Palatina ve Ratizbon olup mahsulât-ı arzıyyesi buğday ve kerase ve uzlu toprak ve ömür otu (bira vesair meşrubata karıştırılır) ve demir madeninde ve mahsulât-ı sanaiyyesi cam ve enfiyeden ibarettir. Bundan ma'da burada şeker ve kumlu saksı ve çini ve porselen ve çuka fabrikaları vardır.

Hâmisen. Yukarı Frankoni olup mahsulât-ı arzıyyesi buğday ve kerase ve ömür otu ve meyve ve sebze ve tohumdan ve mahsulât-ı sanaiyyesi keten ve pamuk ipliği ve pembeli akmişe ve bira ve meşma ve sabun ve meşrubat imalinden ibarettir.

Sâdisen. Vüsta Frankoni olup mahsulât-ı arzıyyesi tütün ve ömür otu ve buğday ve kerasiteden ibaret olup bu vilayette ve Azan? Cümle normlağ ile fort vesair şehirlerde sanat ileriye gitmiştir. Mahsulât-ı sanaiyyesi kurşun kalemi, mukavva ve teneke tütün kutusu, boya, sahtiyan ve deriye mütaallık eşya, yıldızlı bıçak demiri, sırma, prinç tel, kiriş, çelik tel, kuyumcularda müstamel yıldız fırçası, çocuk oyuncuğı, tarak, fırça, oyun kâğıdı, toplu iğne, dikiş iğnesi, büyük ve küçük âyineden ibaret olup lamba ve adi eldiven ve balmumu ve çorap iğnesi ve zeytli kâğıt fabrikaları ile (**sütun 2**) şu gerek basma ve Üğendrof biraderler ve şürekâsının kapsül fabrikaları vardır.

Sâbian. Aşağı Frankoni olup mahsulât-ı arzıyyesi tütün ve kerase meyve ve âlâ şarapdan ibarettir. Ştayn ve Lester'de adi şaraplar kuvvetli olup bunlar başlıca Ren ve müzelik hafif şaraplarını ıslah için kullanılır.

Mahsulât-ı sanaiyyesi tütün ve sigara ve makine ve demiryol arabası ve şeker ve şampanya şarabı ve boyalı duvar kâğıdı ve matbaa makinesi ve fiçı ve bargirkılı ve boya ve demir eşya ve çukadan ibarettir.

Sâminen. Sovabı ve Nurenburg olup mahsulât-ı arzıyyesi buğday ve meyve ve tereyağı ve peynirden ve sanayi yün ve pamuk ipliği ve basma ve ve kettan ve kağıt ve mahsulat-ı kimyaya ve hareket devriyeli matbaa makinesinden ve makine tiresinden ve kibrit ve ince destere ve telden ibaretti.

1886 Liverpool Sergisi

Geçen Eylül'lün 2 tarihli nüshamızda gelecek 1302 senesinde Liverpool'da küşşad olunacak sergi-i umuminin programını derc etmiş idik. Âhıran mezkûr sergi hakkında ahz etmiş olduğumuz malumat-ı saire ber vech-i âti derc olunur.

Sergi Mayıs'ta küşşad olup 1886 senesi sonbaharının nihayetinde kapanacaktır.

Sergiye kabul olunmak için vukua gelecek talepler sergi-i umumi kâtibine veyahut Anors'da (Vanstrelen sokağında 21 numroda mösyö Laylona) müracaatla muma-ileyha tarafından gönderilecek matbu numuneleri üzerine yazılacaktır.

Şya vaz' ve teşhir edecekler meccanen yer verilip yalnız icra meclisi tarafından tayin olunacak ahval müstesnadır. Eşya vaz edecek zevat vukubulacak talep üzerine kâtib tarafından kendilerine itâ olunacak nizamnâme ahkâmına riâyete mecbur olacaklardır.

Heyet-i udulün inhası üzerine eşya vâzılarına altun ve gümüş ve tunç madalya ile zikr-i cemil şehadetnâmeleri verilecektir. Şehâdetnâme miktarı ber vech-i âtidir:

500 Altun madalya şehâdetnâmesi

1000 Gümüş madalya şehâdetnâmesi

1500 Tunç madalya şehâdetnâmesi

2000 Zikr-i cemil madalya şehâdetnâmesi

İcra meclisi sergiye vaz olunan eşy için İngiliz Demiryoları kumpanyaları ile ecnebi ashâb-ı sefine gerek eşyanın Livpul'a nakli ve gerek iâdesinde fiyatları tenzil ettirmeğe sa'y edecektir.

Muharrerât-ı Ticariye-i Ecnebiye

Hocabey fî 20 Teşrinievvel. Sulu gaz (sütun 3) sandığı 230'dan 240 rubleye kadar az aranmakta olup varil ile bir bodu 95, ile 1,10 ruble arasındadır. İthalata gelince memalik-i mahrusse zeytinyağı 9,80 ile 11 ruble arasında sabittir. Memalik-i mahrusse kara üzümü 25,5 ile 5,75 arasında nâdir bulunuyor.

Varaka

“Monitor oryantal” gazetesinin fî 5 Teşrinisâni tarihli nüshasında 13,000 lira açık ile tatil-i tediyat eylediğini derc eylediği komisyoncu mösyö Rosu biraderler ve şürekası tarafından aldığımız mektubda kendilerinin tatil-i tediye etmek şöyle dursun piyasada itibarlarının ber kemâl olduğunun beyanı ve İstanbul'da Rosu biraderler nâmını taşıyan başka bir ticarethane olmadığından bu misillü neşriyyat-ı kâzibede bulunanlar aleyhinde lâzım gelen teşebbüsata ibtidar hakkını muhafaza etmekle beraber ahalinin bu babda dûçar oldukları sehv ve hatanın tashihi mezkur mektubun ilk çıkacak nüshamızla ilanını rica olunmaktadır.

Dâire-i Umur-ı Sıhhiyyeden

Marsilya ve Tolun'da hükmünü icra eden kolera illeti bir müddetten beri ve kâmilen mündefi olarak oralardan çıkan sefaine fî 11 Teşrinievvel sene 1301 tarihinden itibaren temiz patente verilmekte olduğundan ve sicilliyattan mâda İtalya memalikinginde dahi illet-i müthişe kalmadığından Sicilya veumum İspanya ve Tunus ve Cazayirmevarıdatına kemâkân tam 10 gün karantina ircaa olunmak üzere sâlifü'l-maruz Fransa'nın bahr-ı sefid sevhâliyle İtalya memalikinginden gelenler haklarında mevzu olan 10 gün karantinanın bu günden itibaren mevki-i muîne-i tahaffuzıyyede tam 5 gün karantinaya tenzil ve bahr-ı siyahdan Varna ve Köstence Vesine ve Hocabey ile Bahr-ı Sefid'den Triste ve hatta-i Mısıryye'den yolcu ile gelen bi'l-cümle sefaine icra olunan ihtiyat karantinası ile Cebelitarık mevâridatı hakkında mevzu olan tam karantinanın artık icrasına lüzum kalmadığından lagviyle oralar mevarıdatının merâkız-i sıhhiyye-i Osmaniye'de etıbb marifetiyle kemâl-i dikkatle muâyene olunarak ahvâl-i sıhhiyelerince iştibah hasıl olmadığı tebeyyün eylediği takdirde pratika verilmesi ve tadilât-ı sıhhiyenin dahi elan karantinada bulunanlara şumulü olması hususlarına meclis-i umuru sıhhiyyece karar verilerek icâbı icra kılındığının ilanına ibtidar kılındı. Fî 23 Teşrinievvel sene 1301.

Galata Borsası (12 Teşrinievvel) Kambiyo fFiyatı. Osmanlı Lirası İle

108 75 Londra üç ay vede ile Banka üzerine

108 50 “ Tüccar “

109 90 Çek

S. Frank

23 15 Paris üç ay vede ile Banka üzerine

23 25 “ “ Tüccar “

23 15 “ Çek

Levent Herald Matbaasında Tab’ Olunmuştur.

2.23.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 24.
Numro 24 (Pazartesi) 15 Safer 1303

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Türkçe veya Fransızca kısımlarından yalnız birinin bir seneliği	1	25
Türkçe veya Fransızca kısımlarından yalnız birinin altı aylığı	--	75
Vilâyât-ı şâhane ve memalik-i ecnebiye için posta ücreti zam olunur.		
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl

15 gün zarfında vilayattan varid olan ahbar geçen icmallerimizde tohum saçılmak hakkında bast ettiğimiz ahvâl tastik ediyoruz. Ahvâl-ı hâzıradan naşi ziraam en kabiliyetlerinden 400,000 neferi vatanına karşı olan vazifesini ifa etmek için silâh altına girmiş olduğu gibi 200,000 neferi dahi bu vazifeyi ifaya davet olunmakta bulunmuştur. Binaenaleyh ziraata Salih 1.200.000 ilk tarlalarını terk etmeleri sene-i

âhıra mahsulü hakkında bir fikir verebilir. Vakayi-i hâzıranın memalkik-i mahrusa-i şâhane ticaretince iras eylediği tesirat-ı mazarraya birkaç serserinin harekâtı sebep vermiştir. Binaenaleyh ticaretce olan zarar küllidir. Ve bunların müsebbiblerinin mesuliyetten kurtulmayacakları ve hükümet-i seniyyenin icap edenlere bu zararlarını tazmin ettireceği ümidindeyiz.

İhracat piyasamızda ale'l-umum mahsulât-ı arzıyyemiz hakkında devamı talepler vukubulduğu gibi mahza afyonlar yüksek fiyatla satılmakta bu ise salifü'l-arz esbabdan neşet eylemektedir.

Tiftik ve yapağı ve ipek ve derimuâmelatı nisbetle cüzidir.

İthalat piyasamızda en büyük müşterimiz dâire-i askeriyedir. Pirinç, dakık, deri, çuka, ve fanila gömlekten ibaret olan daire-i mebhusenin geçen 15 gün zarfındaki mübâyaatı 14,000 lira tahmin olunmaktadır.

Cüzi ve külli iflasat devam etmekte ise de bu iflasattan dolayı piyasamızın umumiyetini bir nazar-ı haber hâne ile görmeyenler ile müttefik değiliz. Zira tatil tediyatını haber verdiğimiz tüccarhânelerinin ekserisi vekilleri buldukları fabrikaların malını nasıl olur ise olsun fûruht etmek merakında bulunan (**sütun 2**) komisyonculardan mâda kimsenin nezdinde büyük bir itibara sahip olmadıklarından çoktan beri sâlik oldukları bu hali meydan-ı ilaniyete çıkarmak için intizar ettikle sebep olmak üzere vakayi-i hazırayı ittihaz etmişlerdir. Yoksa bu iflasların piyasamız hakkında emniyet-i umumiyeyi selb etmeğe sebebiyet vermesi muvafık maslahat değildir. Lehü'l-hamd muteber ve zî kudret tüccarımız müteaddid olduğunu ve bunların ekserisi yerliden idüğünü maa'l-iftihar ilan ederiz.

Geçen 15 gün zarfında düyûn-u gayr-ı muntazamanın imhasına dair neşr olunan nizamnâme ve Baron Hiriş ile husule gelen itilaf vükelâ-yı hazıranın fevkalade say ve gayret eylemekte olduğunu isbat etmiş ve kendilerine umumun mevcut olan emniyetini tezyid eylemiştir.

Mukaddemleri vakây-i hâzıra misillü mesail-i serzede-i zuhur olduğu esnada heyet-i vükelamız münhasıran politika ile iştilal ederek ıslahat ve hususat-ı dâhiliyeyi nazar-ı dikkate almamaları âdeta usul hükmüne girmiş olduğu halde vükela-yı hâzıranın böyle nazik zamanlarda bile ıslahat ve mevadd-ı dâhiliye ile dahi meşgul oldukları çeşm-i iftihar ile görülmektedir.

Esham piyasamız vukuata göre kâh tenezzül ve kâh terakki etmektedir. Balkanların diğer cihetinde zuhura gelen vakay-i âhıranın fondulara cüzice bir tesiri olmuştur. Zira kısm-ı râbi bir müddetden beri müstakar bulunduğu 15 guruş raddelerinden 14 guruş 23 pareye kadar tenezzül etmiş ve Cuma İrtesi günü borsa 15 guruş 7 parede kapanmıştır.

Memalik-i Mahrusede Demiryollar (mâbad ve hâtıme)

[21 ve 22 numaralı nüshalara müracaat]. Dersaadet ile Trabzon'nun mebde hatt olmaları (**sütun 3**) lüzumunu evvelce beyan etmiş olduğumuzdan biirnci bendimizde üçüncü mebde hatt-ı ittihaz olunması lâzım olduğunu beyan ettiğimiz İzmir'e bir atıf nazar etmeliyiz.

İzmir vilayetinde el yevm iki şübe demiryolu bulunup bunların temdidi esasen karargir olmuş ise de bunların istikametleri bizce nihayet derecede mühim bir mesele olduğundan şimdi mezkûr yolların hangi cihette doğru temdid edileceklerini bilmek lâzımdır. Evvelce arz olunan mütâlaattan vâzihan anlaşılmıştır ki İzmir vilayetinde mevcut olan demiryollar şimdi temdidi arzu olunuyor gibi görünen cihette doğru temdid edilmeyip Aydın vilayetini merkezini mülhakatı ile rabt eyledikten sonra güzergâhı üzerinde bulunan merakiz-i ticarete ve bâ husus Karaman münbit sahralarına şubeleri olmak üzere hatt-ı müstakim ile Kaonya'ya kadar ilerlemelidir. Bu hattın Toros silsile-i cibalin mürur ettiği ovalara dahi şubesi bulunmak lâzım olup hiç olmaz ise şimdilik pâytahttan ileriye doğru gidecek olan hatt ile ittisak etmelidir. Zira İzmir hatlarının şimale doğru temdidi Dersaadet ticaretini üfena ederek elyev Dersaadet'de vukubulmakta olan cüzi muâmelatı dahi mahv edebileceği gibi bu iki hatt yekdiğeriyle ittisak edecek olur ise İzmir vilayeti mutazarrır olacaktır. Zira bu halde Anadolu'ya sevk olunmak üzere Dersaadet Vekaral ve Veraniye hattı ile gelecek olan Avrupa emtiyası Haydar Paşa hattı ile sevk oluncağı cihetle İzmir limanı muâmelat-ı Bahriye ve ticariyesinin kısm-ı âzamını ve bununla beraber ehemmiyetini kaybedeceinden burasından ihtiraz olunmak lâzımdır. Memleketin ahvâl-i hâzırasına mebni bizi ve Anadolu vilayat-ı şahanesini yekdiğeriinden ayrı üç hatt ile tefrika mecbur eden esbab bunlardan ibarettir. Bu hatların birincisi Basra Körfezi'ne doğru temdid olunacak olan Dersaadet ve ikincisi Şimale doğru gidecek olan Trabzon ve üçüncüsü cenuba doğru mümted olacak olan İzmir hattıdır. Bu surette her hattın sevku'l-ceyşce ehemmiyeti başka olacağından mâda başka müşterileri olacak ve her bir münbit ve mahsuldar

memalikden mürur edecektir. Bâ husus müşterilerin ayrı olması teşebbüsün mazhar-ı muvaffakiyet olmasına bir zamân-ı kavidir.

İş bu mütalaatı ziraat ve sanayi-i mahaliyenin tehlikeli bir halde bulunduğu şu sırada nazar-ı dikkate arz ediyoruz. İleride tüccar bu hatlara alışarak servet ve mülkiye tezayüd ettiği ve bu münasebetle memalik-i mezkurenin sanayi ve muâmelat-ı ticariyesi hatların yekdiğeriyle ittisakından tevellüd edecek ziyana tekabül edebilecek derecede tevessü eylediği zaman bunların bir veyahut birkaç noktalarda birleştirilmelerine lüzum olup olmadığı tefekkür olunabilir. Bunun husulü zamana mütevakkıf olup şimdi en lâzım olan şey işe hemde mümkün mertebe süratle başlamaktır.

Eğer memleket terakkı ederek servet-i miliyenin tezayüd ettiğini ve memalik-i mahruseden her kıtanın mukaviyen kesb-i mamuriyet eylediğini ve pây-ı taht olan Dersaadet'in münkarız olmuş olan ticaretin hayat-ı taze bulunduğunu velhasıl devlet-i aliyyenin kesb-i kuvvet ederek mumun mazhar-ı riayeti olduğunu görmek ister isek işe başlayıp çalışmaktan başka çare yoktur. Anadolu vilâyat-ı şahanesine doğrukat edilen her bir kilomere zât-ı hazret-i padişahinin arzu-yu hümayunları olan ıslahat ve hüsn-ü idare tarikinde ileir atılmış bir hatvedir.

Memleketin ticareti namına izhar ettiğimiz arzuların makamât-ı aliyyece mazhar-ı hüsn-ü telekkı olacağından emin olarak heyet-i hâzıra-i vükelânın ve bâ husus sadrazam fehamestlü devletlü Kâmil Paşa hazretlerinin efkâr ve niyât-ı hürriyet ve vatanpervânesi malumumuz bulunduğu mebni Anadolu damir yolları meselesinin tamamı-i hâl ve tesviyesini ümit ettirecek surette yakında bir mukaddime-i Hayriye müşâhadesiyle kararü'l-ayn olacağımızda şüphe etmeyiz.

Düyûn-u Gayr-ı Muntazama

Hazine-i celile mâliye ile münakid düyun-u gayr-ı muntazamanın imhası için âhıran tanzim olunan nizamnâmenin aksâm-ı kesiresinin iki sene mukaddem atufetlü Vetendrof Beg Efendi hazretleri tarafından tertip olunmuş bir raporun netayici üzerine müessis olduğu malumdur. Birçok zamandan beri meclis-i mahsus-u vükelada bulunan bu rapor devletlü fehamestlü ve Kamil Paşa hazretleri tarafından meydana (**sütun 2**) çıkarılarak irade-i seniyye-i istihsal olunmuş ve mevk-i icraya vaz olunmak üzere bulunmuştur.

Düyun-u gayr-ı muntazamanın bu suretle imhası menafi-i mahsusasına da konan bazı eşhas tarafından belki de nazar-ı memnuniyetle görülmez ise de her ne türlü olursa

olsun bir suret-i tesviyenin gayr-ı muayyen ve meçhul hale müreccah olduğunu nazar-ı dikkate almak lâzımdır.

Zaten düyun-u gayr-ı muntazamanın hesabı fevkalade karışık olduğundan gerek hazine-i celile ve gerek efradın mütesaviyen hukukunun muhafazası hakkında bu suret-i tesviyeden mâda bir suret-i kâbil değil idi. Bu misillü evrak hamilleri zaten gayr-ı muayyen halde böyle bir suret-i tesviyeyi elbette arzu eylemekte bulunduğundan meselenin böylece hallinden dolayı herhalde gerek zât-ı şevket semat hazret-i padişahîye ve gerek heyet-i hazıra-i vükelaya teşekküre borçludurlar.

Nizamnâmede mevzu bahs edilen komisyon saadetlü Nuryan Efendi hazretlerinin taht-ı riyasetlerinde olarak iki defa ctima etmiş ve muhâsebat-ı atika muhasebecisi saadetlü Hüsnü Efendi reîs-i sâni intihab olunmuştur.

Müruriye

Evvelce arz olunan birtakım mesailin hâli üzere kalarak henüz hal ve tesviye olduklarını beyan mecburiyetinde bulunmak bizim için doğrusu calib-i hüzn ve tessüf olup mesail-i mezkureden biri dahi ashabı hukukun iadesine muntazır oldukları duhan”müruriye” si resmi meseledir.

İş bu mesele sûr-u muhtelifeye girdikten sonra Bâb-ı Âli ile mâliye nezaret-i celilesi nezdinde icra olunan teşebbüsât üzerine sadr-ı sâbık hazretlerinin emirleri ile iadesi lâzım gelen mebaliğın miktarını mübeyyin bir defter tanzim etmek üzere bir komisyon teşkil olunmuş idi. Mezkûr komisyon kendisine müracaat edenlerin (tahminen 15 16 bin liraya balığ olan) alacaklarını tastik etmiş ve düyun-u umumiye meclis idaresi dahi mebaliğ-i mezkureyi ifaya hazır bulunmuş ise de mâliye nezaret-i celilesinin bu babda lâzım olan emri henüz itâ etmemiş olduğu haber veriliyor.

İş bu tehhür daha sair ashab-ı matlub bulunabileceği ve bâ husus defterin mükemmel olması için müracaat etmeleri لازم olan eski tütün fabrikacılarının henüz müracaat etmedikleri hakkında mâliye nezaret-i celilesi tarafından dermeyan olunan esbaba isnad olunuyor.

Fakat alakadaran diğerlerinin ihmal etmelerinden veyahut haklarından istifade arzusunda bulunmamalarından dolayı kendilerinin dahi bekliyerek mutazarrır (**sütun 3**) olmaları muvafık muadelet olmayacağını ve şayet ileride başka ashab-ı matlub daha müracaat edecek olur ise mesnedlerini tetkik ile matluplarını tesviyeye hiçbir mâni bulunmadığını beyan ediyorlar ki bir dereceye kadar haklı gibi görünürler.

Bu babda zât-ı sâmi-i hazret-i sadaretpenahinin nazar-ı dikkatlerini celb ederiz. Müruriye resminden dolayı matlubları bulunan bir hayli yüccâranın reji usulünün tesisinden beri tütün ticareti pek ziyade müşkilat kesb etmesine mebni başka bir ticarete süluk edecekleri haber verildiğine nazaran tüccar menafine mütaallık hususat hakkında efkâr-ı aliyyeleri umumun malumu bulunan zât-ı sami-i eframilerinin tütün ticaratımızın sıhhati hükümet-i seniyye cânib-i âlisinden tastik buyurulan matlubatın daha müddet-i medide tesviyesiz kalmasına müsaade buyurmayacaklarını ümit ederiz.

Kayseriye Postası Meselesi

Abonelerimizden bir haylisi tarafımıza müracaatle Kayseriye postasını uran hırsızlardan istirdad olunan nükud ve emanatın ne olduğu suâl ediyorlar.

Malumatımıza göre iş evvelki halinde olup bu babda henüz bir karar-ı katî verilmemiş olduğunu maa't-tessüf beyan ederiz. Haydutlardan istirdad olunan nükud ile emanat postası ve telgraf nezare-i aliyyesine ita olunalı iki sene olduğu halde emanet sahipleri posta idaresinin bunları kendilerine iade etmesine intizar ediyorlar. Posta idaresinin bu babda gösterdiği rehavet hiçbir vechle tevil edilemez. Bu babda zât-ı sâmi-i cenab-ı sadaretpenahinin nazar-ı dikkat fehametpenahilerini celb eder. Ve posta idaresi hakkında emniyet-i umumiyenin insilabını mucib olduktan başka bir sui misal olarak ticaretce azîm zararlara sebebiye verebilecek olan böyle bir halin devamına müsâade buyurmayacaklarından emin olduğumuzu beyan eyleriz.

Gümrük İşleri

Ticaret-i mahalliye gümrüklerde hamaliye ücüratının fahiş omasından vesair ufak tefek masarının kesret-i envandan ziyadesiyle şikâyet ediyor. Çünkü 100–120 kilogram sıkletinde bulunan bir denk için İstanbul cihetinden Valide Hanına ve Galata cihetinde Bnka sokağına naklonuncaya kadar hamaliye vesair ufak tefek masraf olarak 18–19 guruş verilir.

Gümrüklerimizde sâbit kantar ile adamın omuzları üzerine kaldırdıkları kantar ile vezn edilmesinden dolayı dahi şikâyet olunuyor. Çünkü sırtı kaldıran adamların cüzî harekei veyahut **[Sahife 3] (sütun 1)** nefes alması kantarı bir tarafa imale edebilir. Bu ahval ticaretimize ziyadesiyle mazarratı dokunarak birçok eşyanın Dersaadet tarikini tercih etmemelrine sebebiyet vermekte olduğundan rüsumat emanet-i aliyyesinin buralarını nazar-ı dikkate larak bir çare taharri etmesi zamanı hulul etmiştir. Dünyanın her tarafında 100'den 120 kilogram sıkletinde bir dengin yukarıda arz ettiğimiz

derecede yakın bir mahalle sevki için 1 frankdan 2,5 franga kadar bir meblağ ancak sarf olunur. Meri olan kantar usulüne gelince bunun devamı rüsumat idaresine mütaallık hususat-ı mühimme ile megul olan gümrük memurları tarafından unutulmuş olmasından başka bir şeye haml olunamaz.

Umur-u rüsumiyyeye müteallık bazı teferruatın lüzum-u ıslahı hakkında atufetlü Edib Efendi hazrelerinin nazar-ı dikkat-i atufetlerini be tekrar celb ederek emanet-aliyyelerince hayli âsarı meşhud-u nazar-ı şükran olan müşârun-ileyh hazretleri tarafından mesullerinin isâfına tüccarın kemâl-i sabırsızlığına muntazır olduklarını arz ederiz.

Vâridat-ı Muhassasa

Şehrimizde tab ve neşr olunan gazetelerden birçoğu mösyö Eşmit'ek vâridat-ı mhasasa müdürîyet-i umumîyyesine tayinini olmuş bitmiş bir şey gibi ilan etmiş ise de bu haberin vaktinden evvel neşr edilmiş olduğunu zannederiz. Filhakıka düyûn-u umumîyye vâridat-ı muhassasası meclis idaresi mösyö Eşmit ile müzâkerata başlamış ise de meclis tarafından teklif olunan bazı şarait'in muma-ileyh mösyö Eşmit tarafından kabulü muhakkak olmadığına mebni bu babda henüz bir karar-ı katî verilmemiştir.

Rumel Demiryolları Meselesi

Bâb-ı Âli ile baron Hireş arasında münazaün fih olan mesailin hüsn-ü suretle tesviye olunmak üzere olduğunu maa'l-memnuniye haber alıyoruz. Tarafeyn mesail-i mebhusenin suret-i dostanede halini arzu ederek biri bâb-ı Âli canib-i samisinden ve diğeri nafia nezareti tarafından tayin edilecek müntehib iki memur ile baron Hireş tarafından tayin edilecek iki zattan ibaret bir komisyon teşkiline karar verilmiştir. Bu komisyon hükümet ile baron Hireş meyanında olan ihtilafatı bi't-tetkık Rumeli demiryolları imtiyazı şeraitini daha mevzi olmak üzere bir mukâvelenâme müsveddesi tanzim edecek ve hesabat-ı atika için iki tarafın kabul edebileceği bir suret-i tesviye esaslarını tertib edecektir.

Baron Hireş hükümet-i seniyyeye şimdiden 20 milyon frank vâns edecektir. Binaenaleyh hükümet-i seniyyeyi böyle bir tedbir-i hakimane ittihaz eylediğinden dolayı tebrik ederiz.

(sütun 2)

Mütenevvia

Dersaadet ticaret odası muhafaza-i mülk ve millet maksadıyla mevâki-i muhtelifede... asakir-i nusretmeâsir cenab-ı padişahî hakkında her sınıf ahali tarafından vuku bulan îânata tüccar sınıfının dahi iştirak ederek ibraz-ı hamiyet eylemesi maksadıyla gerek nakden ve gerek aynen verilecek îânata kabul eylemek üzere kendi azasından bir komisyon teşkil eylemiştir. Bu komisyonun sadetlü Azaryan Efendi hazretleri riyasetinde ve Sibaizâde Yeni Dünya Dimitraki Efendi hazretleri ve saadetlü Uncuyan Apik Efendi ve Gümüş gerdan Dikran ve Zaharaki Haçuplu Efendiler âzalığına intihab olunmuşlardır.

Komisyon Teşrinisânininin 8.nci geçen Cuma günü ictima ederek Pây-ı tahtın her sınıf tüccarını îâneye davet etmeğe karar vermiştir.

Âza-yı muvakkate sıfatıyla pâ-y-ıtaht mehakim-i ticaretine tayin olunmak üzere ticaret odası tarafından intihab olunan tüccarın tayinlerine dâir olan evrak-ı neşriyat-ı vâkıa hilafına olarak irade-i seniyyesi istihsal olunmak üzere arz olunmayup henüz adliye nezaret-i celilesinde bulunmaktadır

Nezaret-i müşarun-ileyhanın ticarete müteallık hususatın icra-yı icabı bahsinde bu kadar müteesseniyane hareket etmesi doğrusu câlib-i teessüf olup ticaret kanunname-i hümayunu zeylinin madde-i mahsusasında münderic olup çoktan beri hazük olan bu cihetin mevki-i icraya vazı talebi ticaret odası tarafından vukua gelmeyerek râsien nezaret-i müşarun-ileyha tarafından vukua gelmiş olduğu dahi ayrıca kayd ve zikre şayandır.

Ticaret nezaret-i celilesi mâliye nezaret-i celilesinin muzayaka-i hâliyesini bir dereceye kadar tehvin için bu defa hazine-i celileye 50,000 liya göndermiştir.

Vilayat-ı şahaneden devâir-i merkeziye irsal olunan mekâtib ve emanat vesairenin nakliye ücretinden dolayı mâliye nezaret-i aliyyesi beyinde ihtilaf-efkâr vukua gelmesi üzerine keyfiyet şûra-yı devlet Tanzimat dairesine lede'l-havale daire-i müşârun-ileyha hesabat ve defatiri kemâl-i dikkatle bade'l-mâyene bunların kemâ fi's-sâbık meccanen nakli lüzumuna karar vermiştir.

Tramvay şirketinin şûra-yı devletin bir karar-ı âhırı ahkâmınca bundan böyle mecdiyeye çârikini (sütun 3) 4 guruş 30 pare yerine 5 guruşa kabule ve mecdiyeyi dahi

piyasa fiyatını tecavüz etmeyecek bir fark ile tebdile davet edildiği şehremaneti celilesinden ilan olunmuştur.

Hocabey'den alınan malumata nazaran Rusya hükümeti şeker ihracatını emr-i âhıra kadar men eylemiştir. Bu ise Rusya'dan ihrac olunan şekerin beher budu için hükümetin ita eylemekte olduğu 1,25 ruble muâvenete daha devam olunmak mukteza bulunup bulunmadığını anlamak içindir. İâne-i mezkureye hiç olmaz ise bir müddet daha devam edilmesi hakkında fabrikatörlerin hükümet-i müşârun-ileyhaya müracaat ettikleri havadis-i âhıradır.

İnhisar-ı duhan idaresi âzasından baron Nordneflihat'ın Dersaadet'den hareketine kadar meclis-i mezkûrda kendisi nâmına baron Zevidnek'in beyan-ı re'y etmesine mezuniyet vermiş olduğu malumdur. Fakat muma-ileyhin azimetinden beri mösyö Belharverd ve atufetlü Kişer Efendi hazretlerini münhal olan memuriyet-i mezkureye tayin etmişlerdir.

Memalik-i mahrusede bir ziraat ve sanayi bankası teşkil zımında ticeret nezaret-i celilesine bir kıta lâyhâ takdim edildiği işitilmiştir.

Bu 15 gün zarfında Paris'de ve Dersaadet'te icra-yı muâmele eden yüklü emtia ve çuka tüccarı mösyö Sıklıvanivat'ı 62,000 ve banker Frederiçi 51,000 ve İstanbul'da hırdavatçı mösyö Fotidis (Engenipol) 14,000 ve çarşu-yu kebirde manıfaturacı mösyö Muşambacıoğlu 1,400 Dersaadet'de bir çukacı 2,000 ve Çarşu-yu kebirde iki kazaz 1,400 ve yine çarşu-yu kebirde ikidükkanlı 1,300 ve Galata'daki bir dükkâncı 2,200 lira-yı Osmanî açık ile tatil-i tediya ettikleri gibi sarraf Zaliki tediyesi icap eden 5,500 liralık müteaddid bunlar bedelini tediye etmiyerek firar eylemiştir.

Londra'da vâki büyük ticarethanelerden ekserisinin memalik-i mahrusa-i şahane vilâyat-ı muhtelifesinin iradının ne miktardan ibaret olduğuna dair muhbirlerinden izahat talep eyledikleri ve bu ticarethanelerin maksadı öşrün kendilerine ilzam edilmesini teklifden ibaret olduğu işitilmiştir.

Devlet-ialiyeye müşterek alınmağa inhisar-ı duhan idaresinin geçen Teşrinievvel zarfında satış hâsılâtının miktarı ber vech-i âtidir:

[Sahife 4] (sütun 1)

Liryı Osmanî

58,000 İlk 15 günlük hâsılatı

60,000 İkinci 15 günlük hâsılatı

118,000 Ceman

Geçen sene bu ay zarfında vuku bulan satış 106,000 lira-yı Osmaniden ibaret olup şehir-i sâbık satışına nisbetle 2000 lira noksandır.

20 milyon Frank Sermeye İle

(Müteşekkil Dersaadet suları Anonim şirket)[Osmaniyesi tarafından hissedarana İlan]

Dersadet su şirketi abonelerinin tedricen tezayüdü münasebetiyle ameliyat-ı tevsiyye lüzum gördüğünden şirket idaresi meclisi 1886 senesi Kanunusânininin 30'a kadar hisse başına tediye edilmesi lazım olan 4.ncü rubdan 50 fangın talebine karar vermiştir.

Bazı hissedaran meblağ-ı mezkûru vadesi hulülünden evvel tediye etmek arzusunda bulduklarından meclis idae Kanunusânininin 15'inden evvel vukubulacak te'diyat için senevî % 5 faiz tediyesine karar vermiştir.

Tdiyat Teşrinisânininin 15'nden itibaren Paris'te Anjosent Onora sokağında 52 numarada şirket veznesinde veyahut Dersaadet'de şirket-i umumiyye-i Osmanî'ye Bankasında kabul olunur.

Ahvâl-i Vilayat

İzmir fi 4 Teşrinisâni. Emniyetin noksanıyeti pazarımızın muâmelatını durgun bir halde devam ettirmekte ve piyasamız muamelat-ı ticariyenin fikdanından naşi memalik-i mahrusa-i şahanenin sair şehirleriyle pek az münâsebatta bulunmaktadır.

Geçen 15 gün zarfında afyondan 270 sepet satış vukua gelmiş ve bunun birkaç sepeti 78-88 guruşa verilmiş ise de bir miktar-ı küllisinin çekisi malın cinsine göre 85-97 guruş 10 pare arasında fûruht olunmuştur. Bu mal aranmakta olduğundan çekisine göre 5-10 guruşa kadar terakki etmiştir.

Raziki üzümünün mevcudu tükenmek üzere olduğundan fiyatı tutgundur. Bu üzümün beher kıyyesi 3 10–4 20 ve 5 guruşa kadar satılmakta ise de malın killetinden naşi muâmelat mahduddur.

Kara üzüm üzerine şayan-ı zıkr bir şey yoktur. Kantarı 90–100 guruşa kadar 10,000 kantar mal fûruht olunmuştur.

Pamuk üzerine piyasa biraz küşemiştir. Yerli maldan 2,000 balya 315–320 guruşa fûruht olunmuştur ki bunun fiyat-ı sabıkası 323–325 meyanıda idi.

(sütun 2)

Bursa fî 5 Teşrinisâni. Birkaç günden beri piyasamızda ipek muamelatı epeyce keremi üzeredir. Birkaç parti iyi cinsden sarı ipek 240–245 guruş meyanında fûruht olunmuş ve daha ziyade müşteri mevcut bulunmuştur. Kuzular nevine göre 110–150 arasında fûruht olunuyor. Piyasanın muamelat-ı umumiyesi ale'l-umum sükûnet üzeredir.

Trabzon fî 3 teşrinisâni. İran'ın transit muâmelatı Teşrinisâninin ibtidasında ber vech-i âti hülâsa edilir.

Teşrinievvelin 25'inde İran'a gönderilmek üzere mevcut eşya	Denk	6528
18 Teşrinievvelinden 1 Teşrinisâni'ye kadar gelen manıfatura	“	779
18 “ “ “ muhtelif eşya	“	1157
		<u>8474</u>
15 gün zarfında sevk olunan muhtelif eşya		480
		<u>7624</u>

Tiflis'e kadar masarîf-ı nakliye beher kantarda denk için 320 ve sandık için 400 guruşdur. 500 deve gelmiş ve 2600 eve dahi beklenmekte bulunmuştur.

Ankara fî 4 Teşrinisâni.

Bu gün tekmil olan geçen 15 gün zarfında tiftik satışı geçen sene müddet-i mezkure zarfında 7,600 kıyyeye varmış iken 13,500 kıyyeye ve mevsimin bidayetinden beri 401,100 kıyyeye baliğ olmuştur. Fiyatlar malın cinsine göre lira-yı Osmanî 100 gy-uruşdan 12,5 ile 14,5 guruş arasında zayıftır.

Buğday kilesi 6–10 ve arpa kilesi 4-5 guruşa afyonun kıyyesi 110-115 ve ketire 14-15, cehri 5-5 20, sarı balmumu 14-15 guruşa ve yün 4-4 20 pareye satılmaktadır.

Masaıf-ı nakliye beher kıya için dev ile 28–30 ve kantar ile 38–40 pare raddesindedir. Piyasa ale'l-umum durgundur.

Badgrand Dukalığının Muâmelat-ı Ticariye ve Sanaiyyesine Dair bir Raportun Hülâsasıdır.

Badgrand dukalığıyla Manhaym limanının 1884 senesi zarfında vukubulan muamelatı ticariye ve sanaiyesine dair 85 senesi Mayıs'ında tanzim olunmuş bir rapordan hülâsa edilmiştir:

Geçen 84 senesinin alâmet-i farikası mahsulatının fevkalade nedreti sebebiyle sanayi ve ticaretin her şübesinde hasıl olan dehşettir.

1883 senesindenberi hintanın beher 100 kilogramında 3–4 mark derecesinde görülen bir tenezzül ile şekerde % 20 ve kahvede tahminen % (**sütun 3**) 25 raddesinde müşahade olunan bir tenezzülü bir misal olarak irad edebiliriz. Kına kına gibi ecza-yı tıbbiyye ile ale'l-umum ecza-yı kimyoya anlin boyası dahi bunlara ilave olunabilir. Bunlar tütün ve ömür otu ve şarab gibi dukalığın en mühim menabi-i ticaret ve sanayinde maduddurlar. Gerçi bunlar üzerine vuku bilan muâmelat-ı ticariye seneyn-i sâbıkaya nisbetle daha ziyade ise de neticesi şayan-ı memnuniyet değildir.

1883 senesinde vukubulan 2.253.942 kantar hinta ithalatına mukabil 1884 senesinde 163,627 kantar fazlasıyla 2,417,569 kantar ithalat vuku bulmuş ve bilakis fiyatlar mütemadiyen tenezzül ederek Teşrinisâni niheyetinde 100 kilogramı 16,25 markda karar kılınmıştır.

Vasat derecede olan hinta mahsulüne nisbetle çavdar mahsulü aşağı olup bu ise istihlâkât-ı mahalliyeye kâfi olamadığından Rusya ve Amerika ve Hindistan'dan bir miktar ithalat vukuuna sebebiyet vermiştir.

Arpa. Arpa mahsulü umumiyet üzere fevkalade mebzul olduğundan İngiltere ve Felemenk biracıları için pek çok ihracat olmuş ve Kânunuevvel nihayetine doğru mevcut kalmadığından Avusturya iyhalat vukuuna ihtiyaç kalmamıştır.

Dakık. Mevadd-ı asliyesinde vukuu bâlada beyan olunan tenezzül hasebiyle bâ husus senenin birinci üç ayı zarfında pek azdır.

Tütün. 1882 ve 83 seneleri mahsulünden elde birçok tütün mevcut olduğundan 1884 senesinde tütün ziraati tenakus etmiş ve muâmelat-ı ticariyesi dahi pek az olmuş ve bu da 1883 senesinde Almanya'da tütün zira olunan 22,068 hektar arazinin 84 senesinde 22,108 hektara tenezzül etmesine sebebiyet vermiş ve Badgarnd dukalığında 1883 senesinde tütün zira olunan 7,788 hektar araziye mukabil 7,647 hektar arazi zira olunmasında dahi aynı nisbet görülmüştür. Son senenin mahsulü fevkalade ağır olduğundan miktarı sene-i sâbıktan daha az olmayacak ve pek güzel yanmakta olduğundan sigara imali için memalik-i ecnebiyede iyi fiyatla satılacaktır.

Fiyatlar ber vech-i âti tahavvül ediyor:

Âlâ kıyılacak tütün	25 Markdan	35
İyi sigara tütün	25 “	35
Âdi kıyılacak tütün	8 “	15
Adi sigara tütünü	12 “	20

Fiyatlar hatt-ı vüstâ üzere 27 marktan ibaret olduğundan ve bu fiyat zira hemen hiçbir istifade bırakmaması cihetiyle tütün ziraatinin [**Sahife 5**] (**sütun 1**) terki muhtemel bulunduğu mahsulât iyi olmayan ehl-i zira tarlalarını suret-i mükemmelede gbremeği ve tütünü iyi zira etmeği ve yavaş yavaşmahsulatın kıymetini tezyid etmeği öğreterek zira muavenet etmek maksadıyla Bad hükümedi ile Manhaym ticaret odasının taht-ı himayesinde olarak bir komite teşekkül etmiştir.

Şarab. Cinsi fena ise de 84 senesinin mahsulü Nisan ve Mayıs aylarında vukubulan dolunu iras ettiği hasarla beraber memul olunan derecededir.

Şarab üzerinde muâmelat-ı ticariye gelevvel devam etmekle beraber âla ve vasat şarabların fiyatı yüksektir. Adi şarabların 100 litresi 280–400 mark ve iyi cinslein dahi 500-800 mark etmekte ve 84 senesinin mahsulü vüsta add olunmaktadır. Bizim şarablarımız ile karıştırılmak için İspanya ve İtalya ve dalmaçya'dan şarap ithalatına devam olunuyor

Ömür otu. Sene-i sabıkada Almanya memalikinden alınan mahsul tahminen 520,000 kantar olup Bad grandukalığında dahi 42,000 kantardır.

Birinci nevi 100-110 marka satılmakta ve ikinci nevi dahi 30-90 marka furuht edilmektedir.. İngiliz ve Amerikan bayileri birinci nevini 100–25–30 ve ikinci nevini

dahi 100-50 marka iştirâ eylemiştir. Senenin nihayetine doğru birinci nevinin fiyatı 100–105 ve ikinci nevin fiyatı dahi 65-70'e tenezzül etmiştir.

Yağlı tohumlar. Bu sene kolza ithal olunmamıştır. Mahsulât gerek cinsce ve gerek miktarca mebzuldür. Bu mahsulden 1883 senesinde vuku bulan muâmelat 84 senesine nisbetle daha ehemiyetlidir. İngiltere'nin taht-ı idaresinde bulunan Hindistan'dan ve Afrika'dan vuku bulmakta olan ithalat aynı halde kalmış ve Afrika istihlâkatı tezayüd eylemekte bulunmuştur.

Kahve. Kahve üzerine icra olunan muâmelat ehemmiyetli olmayıp fiyat tenezzülde devam etmektedir. Fakat ziyanın teessüf olunacak derecede olmadığı sahidir.

Kahve tüccarımızın kısm-ı küllisi kahve ihraç eden memalik ile doğrudan doğruya münâsebata girişmektedir.

Sanayi. Mamulât-ı sanaiyyenin şübât-ı muhtelifesi ile meşgul olan mahaller meyanında makine imal eden destkahlar ile dökümhâne ve sigara ve ecza-yı kimyoya ve şeker fabrikaları ve pamuk bükümhaneleri tadâd olunabilir. Bâ husus Manhaym civarında sanayi-i kimyoya destgahları birinci dereceden sayılır ise de bu şübede 84 senesinde şâyan-ı memnuniyet ve muâmelat olmamıştır.

Rusya ve Fransa'nın ithalat resmini dâime (**sütun 2**) tezyid etmesi ve İngiltere'de boyacılık terakki ederek rekabete kalkışmasıyla beraber Almanya mahsulâtının cinsine faik olmasından ve imtiyazlarla himaye edilesinden naşi boyacılık sanatı tevessü etmektedir. 1884 senesinin pamuk sanayi dahi şayan-ı memnuniyet derecededir.

Mevsimin ibtidalarında işlenmiş pamuk fiyatı tenezzül ederek amillerine az kâr bıraktığı halde ham pamuk güzel fiyatla alınmıştır.

Vuku bulan talep üzerine külli mikdar kadife imal olunmuş ve fiyatca % 10-20 derecesinde terakkî görülmüştür.

Şeker. Bu sanatta işler fena gitmemiştir. 83 senesinde pancar mahsulünün mebzul olmasından dolayı senenin ibtidasında işlenmiş şeker 70'den 61 marka tenezzül etti. 1884 senesinde dahi mahsulâtta bereket görüldüğünden beher 100 kilogramının fiyatı 51 marka kadar düştü. Fiyatların bu kadar tanazzülüne mukabil bir şeker

fabrikasının ihtiyacı olan miktar nazar-ı mütalaaya alındığı halde ziyan edilemeyeceği tabii olup halin yakında iyileşmesi baid görülmektedir.

Muharrerat-ı Ticariye-i Ecnebiye. İngiltere

Mançister. Piyasamızda görülen keremi mevcudun killetine inzımam etmesine mebni mal sahipleri daha serbestce hareket edebiliyorlar. İhracata mahsus olan pamuk ipliği ahz ve itası mahdud olup bilakis bez alış verişi daha ziyadedir. Eski fiyattan biraz fazla ile talep olunur.

Hocabey. Poti 82'den 107 rubleye kadar ihracat için mübayaat vuku bulmakta olmasına mebni hububat piyasamız biraz daha canlanmıştır. Sulu gaz ile dakık fiyatı evvelki gibi biraz zayıftır. İthal olunan Osmanlı malından zeytin yağının cins-i ednası 9,5 dan 10 rubleye ve âlası 10,5-11,5 rubleye alınmakta olup incirler 9,5-11,5 rubleye kadar işтира edilmektedir. Rezzaki 7'den 9,5'a ve kara üzüm 5 den 5,5'a kadar aranıyor.

Reji Raportosundan Mâ bad

İşe mübaşeretimizden itibaren hükümet-i Mısıryye olan Yunan ve andan sonra memaik-i saire tütünlerinin Mısır'a ithaline müsâade etti. Tedabir-i mezkure bir taraftan Mısırda memalik-i mahrusa tütün sarfiyatının tenakusunu mucib olduğu gibi diğer taraftan dahi ihracat resmi tediye etmemek arzusunda bulunan tüccarın Mısır'a gönderecekleri tütünleri ihracat resminden muaf olan memalike transit tarikiyle sevk etmelerine sebep olmuştur. (sütun 3)

Üç evvelki senelerin hâsılat-ı mutavssıtası 15.483.810 guruş yani 11 ayın hâsılat mutavassıtası 14.193.392 20 guruşa baliğ olmuş iken bu sene 11 ay zarfında resm-i mezkûrdan makbuzatımız ancak 5.067.230 5 guruşdan ibaret bulunmuştur. İki miktar arasındaki fark 9.126.241 45 guruşdan ibaret olup 88,949, 91 guruşa muâdildir.

Şartnâmenin ahkâmına istinaden senevî itası muayyen olan hisse-i temettudan bu miktara muâdil bir miktarın tenzilini talep edebiliyor isekde bu babdaki hukukumuzu muhafaza etmekle beraber bir maksad-ı itilafcuwane ile düturn-ı umumiye-i Osmaniye meclis idaresiyle üç senemeri olmak üzere bir suret-i tesviye akdini tercih eyledik.

Suret-i tesviye-i mezkure ahkâmınca bâlada zikr olunan 15,483,810 guruş senevi varidat-ı muayyene-i mütevassıta ile istifa eylediğimiz varidat-ı seneviye beynindeki farkdan husule gelen zarar üçe taksim olunarak bunun sülüsânı düyun-ı umumiye idare

meclisi ve sülüsü dahi şirketiniz tarafından kabul edilecektir. Düyun-u umumiye ile inhisar idaresi tarafından bu suretle taahhüd ve kabul edilen mebalîğ ileride şartnamede münderic senevî % 8 faiz bade't-tenzil inhisarın kârından tesviye edilecektir. İş bu suret-i tesviye şimdiki halde hükümet-i seniyyenin nazar-ı tasvib ve kabulüne arz edilmiş olduğundan mevki-i icraya vazına müsaade buyurulacağını ümid eylesiniz.

Şimdi blançomuzda bizce bazı izahata lüzum gösteren maddelerin tetkikine mübaşeret ederiz.

Mevcut

Nazar-ı tetkik nize arz olunan hesabatla müsbet olduğu üzere sene nihayetinde sermayemizden işletme ihticacı için henüz sarf edilmeyen miktar 936,240 lira 97 guruş 20,5 santim olup bundan

39.225.41 97,5	Lira-yı Osmanî kasada
211.120.99 90	Lirası muhtelif bankalarda hesab-ı câri üzere
685,894 55 33	Lirası esham ve hisse senedatı
<u>936,240,97 20,5</u>	Ceman yekûn lira-yı Osmani

Satış

Senenin 11 ayı zarfında tütün satışımız hadd-i vüsta olarak beher kıyyesi 27 33 guruşdan 100.423.851 guruşa yani 978,789 lira-yı Osmanî'ye bâliğ olmuştur. Haleflerimizin evvelce istifa etmiş oldukları sarfiyat rüsumunun tediyesi [**Sahife 6**] (**sütun 1**) şartıyla furuhtuna müsaade ettiğimiz eski tütünlerin bedeli 120,000 lira-yı Osmanî tahmin olunur ise 11 aylık hakiki satışın 1.100.000 lira-yı Osmanî ve senevi satışın dahi bu hesabca 1.200.000 lira-yı Osmani'ye başiğ olacağı tahakkuk eder.

Bazı defa mukavemeti bizce gatr-ı kâbil olan kaçakcılığın henüz devamına mebni satışımızın terakkisince müşkilata dûçar olunmakta olduğunu bu münasebetle maa't-teessüf beyan ederiz. Bu halden müteessir olarak işe mübaşeretimizin ta bidayetinde kaçakcılığa müttefikan bir çare tahrisi için hükümet-i seniyyeden bir komisyon tesisini rica etmiş idik. Hükümet-i seniyyenin menafii ile bizim menafiimiz müttahid olduğundan talebimizin nazar-ı dikkate alınacağını ümid ederiz.

Yaprak Tütün Mübâyaatı

İlk mübataatımız komisyoncular marifetiyle vukua gelmiştir. 1883 tarihinde bir sene evvelki mahsulden tütün tedarikine mecbur olup bu tütünler bizim bir senelik ihtiyacatımıza kafi olacak miktarda olarak tüccarın yedinde bulunmakta idi. Maksat husule geldikten sonra bu masraflı usulü terk ederek tütünlerimizi kendimiz doğrudan doğruya ziraatten iştiraya başladık Şubat'ın 28'nde tütün mevcudumuz 48,868,621,810 guruş kıymetinde 4,656,050 yeni kıyyeye bâliğ oluyor idi.

Masarıf-ı Tesisiiye

Bu sene mahsus masarıfdan mâda şirketinizin müddeti devamınca istifade edilecek cihât için daha sair birtakım masarıf-ı ihtiyarına mecbur olduk ki masarıf-ı mezkurenin bir kısmına inhisarın tesisi kazıyyesi lüzum göstermiştir. “masarıf-ı tesisiiye” hesabında dâhil bulunan masarıf-ı mezkure 60,151 lira 31 guruş 46 santime baliğ olmuştur. Mebalğ-i mezkurenin takasit-i seneviyye ile bütün imtiyaz müddetine mahsub edilmesine karar vermenizi teklif ederiz. Fevkalade müsait bir sene hulül edeck olur ise mebalii mezkure mahsubunun tacil icrası hakkında diğeri bir teklif arz edeceğiz.

İş bu mazbata hatimesinde müdür-ü umumiyemiz mösyö Lang istifa ettikten yerine düyun-u umumiyesi sâbık mösyö Obvanon'un tayin edildiğini beyan ederiz.

Bu senenin daha müsait görünmekte olduğunu dahi arzı vazifeden add ederiz. İdaremiz umumiyet üzere tarik-i ıslaha dâhil olmuştur. Satış hisseolunur derecede tezayüd edip fiyatca âhıran icra edilen zamaim şimdiden tesirini göstermeğe başladı. Zira ile doğrudan (**sütun 2**) doğruya münasebetimiz tefvit ulmağa meyyaldir. İş bu ahvale nazaran teşebbüsümüz tedricen kuvvet ulacağı ümidinde bulunduğumuzu beyan edebiliriz. Lütuf ve atifetten hiçbir vakit mahrun-m olmadığımız hükümet-i seniyyenin muâvenet-i mütemadiyede bulunarak vazife-i müşkilemizi teshil edecğini ğmit eyleriz.

Edinburg Sergi-i Umumisi

1886 senesinde Edinburg'da bir sanayi sergi-i umumisi küşşad olunacaktır.

İş bu sergi İskoçya'da birinci defa olarak küşşad olunacağı gibi İngiltere kraliçesi haşmetlü Viktorya hazretlerinin taht-ı himayelerine vaz edilecek ve her milletin mamulâtı kabul olunacak ve Mayıs'ın 4'ünde küşşad olunarak Teşrinievvel'de kapanacaktır.

Bu sergi sunuf-u âtiyeyi havi olacaktır. Şöyle ki:

- 1- Maadin, maadin ve memrmer ocakları işlenmesi ve bunun imal ve ihracı sanatı;
- 2- Çömlekçilik, cam ve bunun envai sanayi,
- 3- Kimya eczacılık ve mekulat;
- 4- İşlenmiş ve ham halinde ecsâm-ı hayvaniye ve nebatiye;
- 5- Kâğıt imali, kağıtcılık, matbaacılıkve mücellidlik;
- 6- Kuvve-i muharreke kavaid-i esasiyesi, muharrek;
- 7- Madenden mamul eşya;
- 8- Şimendüfer ve Tramvay ve bunlara müteallık eşyanın umumu;
- 9- Askeri ve mülkiye mühendisliği ve mimarlık ve sefain imali;
- 10- Eşya-yı beytiye vezinet eşyası;
- 11- ulum ve fünuna mütaallık âlat
- 12- Terbiyeye hizmeti olan eşya;
- 13- Sanayi-i bahriye;
- 14- Sanayi-i nefise; 15 Ebniye ve esvak-ı atikanın kâmilen veyahut kısmen tasvir-i mücessimi.

1884 Senesinde Mısır'ın Ticareti

Mısır hariciye nezareti 1884 senesi zarfında Mısır'ın ticaretine dair cetvelleri almak üzeredir.

Geçen seneden itibaren istatistik tertibatınca icra edilen tadilat mucibince eşyanın hangi memlekt mamulâtından geldiği ve nereye gittiği cetvellere ithal kılınmaktadır.

Şimdiye kadar Marsilya'dan gelen Belçika eşyası Fransa emtiası ad olunduğu gibi İngiliz gemileriyle gelen eşya dahi İngiliz emtiası sayılır idi. Bu noksaniyet âhiren itmam olunmuştur.

1884 senesi esnasında ithalat 8.363.993 Mısır altununa ve ihracat dahi 12.676.43 Mısır altununa balıĝ olmuştur. Bu memleketin memalik-i saire ile olan münasebat-ı ticariyesi İngiltere ile vukubulmakta ve bu memleketle vuku bulan ithalat ve ihracatın yekünü 12.286.655 liraya balıĝ olmaktadır.

Bundan sonra münâsebat-ı ticariye ehemmiyetine nazaran (**sütun 3**) devlet-i aliyye 2.293.658 Mısır altunu, Fransa 2.030.051 Mısır altunu, Avusturya ve Macaristan 1.671.516 Mısır altunu, İtalya 1.174.453 Mısır altunu, Rusya 888,683 Mısır altunu zikr olunabilir.

1884 senesi zarfında Belçika emtiasından vuku bulan ithalat ve ihracatın yekünü 87,879 Mısır altununa (2,264,054 frank) balıĝ olmuş ve bunun 64,985 Mısır altunu (1,689,610 frank) ithalat ve 22,094 Mısır altunu (574,444 frank) ihracattan ibarettir.

1884 senesi esnasında Mısır'a ithal olunan eşyanın başlıcaları şunlardır:

Pamuk mensucatu 1,562,610 Mısır altunu, Madn kömürü 487,092, yün ve ipek ve yün ile ipek ve pamuk mahlut mensucat 318,391, kıyılmış ve yaprak tütün 288,255, ebniye kerestesi 287,432, çivit 278,898, kahve 269,027, demir ve çelik 233,658, evani zücacıye 226,155, hazır elbise 183,965, meyve 173,959, şarab 164,841, makine 160,530, ipek 155,396, istare müteallık eşya 154,614, tire 154,058, sabun 147,580, Mısır altununundan ibarettir.

Hracatın başlıcaları şunlardır.

Pamuk 8,237,749, çekirdk pamuk 1,474,101, bakla 722,290, buğday 439,045, şeker 376,617, zamg-ı Arabi 128,049, ham deri 115,950, işlenmiş deri 74,619, mercimek 71,021, arpa 69,098, sebze 45,173, pamuk mensucatu 31,233, ilahi Mısır altunundan ibarettir.

Galata Borsası (28 Eylül) Kambiyo fFiyatı. Osmanlı Lirası İle

109 25 Londra üç ay vede ile Banka üzerine

109 10 “ Tüccar “

110 05 Çek

S. Frank

23 52 Paris üç ay vede ile Banka üzerine

23 10 “ “ Tüccar “

22 90 “ Çek

Florin

11 55 Viyana üç ay vede ile Banka üzerine

11 40 “ Çek

S. Mark

18 65 Berlin üç ay vede ile Banka üzerine

18 35 “ Çek

Ruble

11 34 Hocabey Çek

Levent Herald Matbaasında Tab’ Olunmuştur.

2.24.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 25.
Numro 25 (Pazartesi) 30 Safer 1303

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiya-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Türkçe veya Fransızca kısımlarından yalnız birinin bir seneliği	1	25
Türkçe veya Fransızca kısımlarından yalnız birinin altı aylığı	--	75
Vilâyât-ı şâhane ve memalik-i ecnebiye için posta ücreti zam olunur.		
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İcmâl-i Ahvâl

Asyâ-yı Osmanisinin her cihetine ve bâ husus İzmir tarafına kesretle nüzul eden baran oldukça mühim hasarata sebebiyet vermiştir.

Piyasamızda bir tebeddül görülmemiş ise de 15 günden beri emniyet-i umumiyenin avdet etmeğe yüz tuttuğu zann olunuyor.

İthalat piyasamızda müşteri nadir ise de muâmelat oldukça keremiyet üzere dir. Buna da bâb-ı seraskeri ile bahriye ve tophane gibi devairin mübâyaatı sbebiyet vermektedir.

Amerikan bezi taharri oluyor. Şeker ve hububat ve bezyrat iin mühim talepler vardır. Dâhil-i memalik için pamuk ipliği müşterisi bulunuyor.

İhracat piyasamız güzel manzara irae etmektedir. Afyon pek güzel fiyatla satılıyor. Tiftik, yün ve ketire dahi aranıyor.

Ecnebi üzerine saag kağıtların nedretinden ve ve keşide edenlerin ihtiyatla hareket etmelerinden kambiyolar kavi idiye de ğine düşmeğe yüz tutmuştur.

15 gün zarfında hiçbir iflas vuku bulmadı. Baron Hireş ile akd olunacak mukavelenâme müzakeresi suret-i hasenede devam etmekte ve bunun bu kadar te'hiri dahi böyle mühim mesailin icâbat-ı tabiiyyesinden add olunmaktadır.

Demiryolları ve maadin mesailinin tarik-i hasene dâhil olacağı tahmin edilmekte bulunmuştur.

Esham-ı umumiyemiz fiyatında oldukça bir terakkı görülmedi. 14 guruş 30 parede iken Cuma İrtesi günü 15 guruş 9 parede kapanmıştır.

Memalik- Mahrusada Taktîrhâneler

Fî 14 Teşrinievvel tarihli ve 22 numaralı (**sütun 2**) nüshamızda Selanik'de taktîrhâneler sahibi mösyö Mizrahi ve Fernadez'in mühim bir layhasını derc ettiğimiz sırada etmiş olduğumuz vadi incazen bu nüshamızda taktîrhaneler meselesinden bahsediyoruz.

Mahsullerimizden ne memleketin ve ne de ziraatin hiçbir istifade edememesinden dolayı şikâyet olunuyor.

Ziraimiz ile sanatkârlarımızın şikâyat-ı muhakkakasını nazar-ı dikkate alınması defaatle talep ve faideli zannettiğimiz tedabirin ittihazını teklif ederek bunlar lehinde bir himaye usulünün kabulünü ve sanayi-i muhtelifimizin teşvikini ve bazı esbabdandolayı faideli bir surette ihraç olunmyan muhtelif mahsulâtta istifade için mümkün olan şeylerin icrasını musırrane bir surette tavsiyeden geri durmadık. İmdi tevessü ve terakkısı bi'l-cümle memalik ve bâ husus memalik-i mahrusa misillü ahalisi ekseriyetle

ziraatle meşgul olan memalik için bir menba saadet ve mamuriyet olabileek sanayi-i muhtelif meyanında sanat-ı taktîr en başlıcalarından biri add olunabilir. Mahsulât-ı ziraiyyemizin kısm-ı âzamı bu sanatta istimal olunmadıktan başka sanat-ı mezkure hayvanat yetiştirilmesine bi'l-mecburiye muâvenet ve lahmın ıslahına hizmet eder. Bu sanatın memleketçe mucib olabileceği fevaid ve muhasenat hakkında bir fikir hasıl etmek için sanat-ı taktîr ile iştigal edenlere cesim ikramiler itası bunun terakkisini arzu eden hükûmat-ı sairenin bu sanata verdikleri ehemmiyeti ve sanatkarlara icrasından hali kalmadıkları teşvikatı beyan etmek kafidir.

Ez an cümle Almanya hükümeti numune ittihaz dilmek üzere Berlin'de bir taktîrhane inşası için elyevm 1,300,000 mark sarfediyor.

1885 senesi ibtidalarında ispirtonun (**sütun 3**) fiyatı 24,5 ile 28,5 arasında sabit olup fkat Romanya mamulâtı ziyadeleşmeğe başladığı zamandan beri fiyat 33'den 42 'ye tenezzül etti. Bu tenezzül ziyadece olduğundan taktîr ile meşgul olan Romanyaluların mahsullerini bu fiyata fûruht ederler ise temettu edip edemeyecekleri muhtac-ı mûlahaza ise de diğer taraftan Romanya idare-i maliyesinin ispirto fabrikacılarından sarfiyat-ı dâhiliye resmi olmak üzere beher hektolitre ispirto için 40 frank istifa ettiği halde memalik-i ecnebiyeye ihrac olunan beher hektolitre ispirto için 65 franktan ibaret bir ikramiye ita eylediği nazar-ı dikkate alınacak olur ise taktîr ile iştigal eden Romanyaluların mahsullerini ihracda gösterdikleri müsaraat hiçbir kimsenin taaccübünü mucib olmaz. Çünkü merkumlar beher hektolitre ispirotodan bilâmasarıf 25 frank temettu ediyorlar ki meblağ-ı mezkûr mahsulün maliyetinin nısfından ziyadesi demek olup böyle bir ikramiye ita olunur iken rekabetin mümkün olamayacağı şüphesizdir. Nemçe ve Rusya ispirotolar ziyadesiyle mazhar-ı himaye oldukları halde bile memalik-i mahrusaya vuku bulan ithalatı ibtidaları cüzî iken gttikçe tezayüd ederek elyevm haftada yüzlerce varillere bâliğ olan evlah ispirotosuyla pek suubetle rekabet ediyor. Diğer taraftan küre-i arzın kâffe-i memalikinde ve hatta serbesti-i mübadele hususunda bu tellerin cümesini tefevvuk etmiş olan İngiltere bile ispirto ile rom vesair müsekkerattan gayet ziyade duhuliye resmi istifa olunup be resm gittikçe tezyüde meyyal olarak mesela Fransa'da beher hektolitre ispirto için istifa olunan bu resmi 30 franga iblağ ettiği yani ispirto kıymetinin % 75'ine muâdil olduğu halde tessüf olunur ki [**Sahife 2**] (**sütun 1**) memalik-i mahrusada kazıye bir akis olup devlet-i aliyye duhuliye resminin azlığı sebebiyle zayı-i ecnebiye için revaçlı bir Pazar dad ve sedd hükmünü

aldığından kâffe-i memalik ispirotoları memalik-i mahrusada faydalı surette fûruht olunuyor.

Bu hücumu karşı bizim esbab-ı müdafaamız neden ibarettir? % 8 muâdil bir resm-i cüzî olup bunu tediye etmemeğe çare dahi buluyorlar. Ez cümle bize haber veriliyor ki bir sene zarfında Selanik'e 304,000 kilogram güya Rum ismiyle madde-i keüliye ithal olunmuş ise de bunun için hiçbir güna resm-i mîri tediye edilmemiştir. Hâlbuki bir yerli taktîrhaneinde imal olunan Rum için 515 resm-i tediyesine mecburiyet olup memalik-i ecnebiyeden ithal olunan ve Rum namı verilen bu mayiin taktîr edildiği halde suhuletle rakıya tahavvül edebilecek olan Rum hûlasasıyla mahlût ve 24 dereceyi tecavüz etmez ispirotodan ibaret olduğunu nazar-ı dikkate alacak olur isek bu yolda muâmelenin hazine-i celilece ne kadar ziyanı mucib olacağı ve Selanik'te hal bu merkezde olunca muâmelat-ı mezkurenin memalik-i mahrusenin mevaki-i sairesinde ne kadar tekerrür etmesi lazım geleceği hakkında bir fikir hâsıl edebiliriz. Eğer memalimizde hiçbir taktîrhane bulunmasa bu hal calib-i nazar-ı dikkat olmaz ise de hamd olsun birçok taktîrhanelerimiz vardır. Maa hâze tevessü istidadında bulunan bir sanatın himayesi için bir güne icraatda bulunulmuyor. Bunun ıslahı ise herhalde elzemdir.

Yeni gümrük tarifesinde müskirat-ı duhuliye resminin % 20'den 24'de iblağ edildiği rivayet olunuyor. Fakat bâlada arz ettiğimiz hususata karşı bu resim dahiecnebi ispirotoları hakkında edilen ve bizim memleketimizde bize karşı faideli bir surette rekabet etmelerine sebep olan müsaadata tesbitle kâfi olmayup eğer bu sanatımızın zuhuruyla beraber mahvını görmek istemez isek daha filî bir teşvika ihtiyacımız âşikardır. Selanik'te taktîrhane sahibi olan Fernandez Mirzahi kumpanyasının geçenlerde neşrine vesatad ettiğimiz feryadı bizim malumat-ı hususiyemizle dahi teyid olunmakta olup kavanîn-i hazıranın mebâliğ-i cesime sarfedilmiş bulunan böyle bir fabrikanın işlemesi için icap ede masarîf-ı kesireyi ancak çıkarılabilecek halde müdafaâ etmesi câlib-i hayrettir.

Bundan mâda mezkûr kumpanyanın taharriyat-ı mütemadiye üzerine dâhili memlekette âhiren fiçı ağacı bularak varil imali için büyük bir fabrika tesis etmiş olduklarından bu yüzden birkaç yüz amele taayyüş ediyorlar. Bila temettu mebalîğ-i külliye sarfetmek herkese müyesser olmadığından (**sütun 2**) yalnız birkaç bin fukraya akvât-ı yevmiyesini kazandırmak ve meleketin menabiinden bi'l-istifade husul-ı refah ve mamuriyetine muâvenet etmek mahzuaiyyet-i maneviyesi için mösyö Mirzahi-

Fernandez'in gösterdikleri misale imtisali arzu edecek hiç kimse bulunmayacağı âşikârdır.

Bâlada Romanya'nın rekabetinden bahsetmiş olduğumuzdan Romanya yeni tarifeleriyle ticaretimize vurulan zarbenin tesirini izale için henüz hiçbirşey yapılmamış olduğunu müşâhadeden mutahassıl hayretimizi bu vesile ile izhar etmeliğimize müsaade buyurulmalıdır. Bu memleket ile mukabeletün bi'l-mesal kaidelerini icraya mani olacak meydana ticaret muahedemiz bulunmadığı halde Romanya ispirosundan % 70 resim almak suretiyle niçin mukabeleedilmemelidir.

Romanya hükümeti gümrük tarife-i cedidenin mevki-i icraya vazı tarihi olan 1885 senesi Haziran'ının 1'inden beri İstanbul'a bu memlekette vuku ulan ispiro ithalatı 1600 fiçitü tecavüz etmiş ve memleketimizden memalik-i mezkureye gönderilen ispiro % 70 nisbetinde tenakuz etmiştir.

Terakkısı memleketimiz için bir menbaı mamuriyet olan ve henüz terakkıye başlamış bulunan bu zanatı vakaya için meselenin yakın vakitte halli zımında âit olduğu dairenin nazar-ı dikkatini celb ederiz. Heyet-i cedide-i vükelanın az müddet zarfında hayli icraat-ı hakımanesi meşhud olduğundan bu meselenin dahi bir çâre-i âcile ve müessesesini bulacaklarını kaviyyen ümid ederiz.

Şarkî Rumeli Vukuatı ve Memalik-i Mahrusa Ticareti

Rumeli Şarkîde cereyen eden vukuat-ı âhıra memalik-i mahrusa ticaretine bir darbe-i mühimme hükmünde vurulduğuna ve vukuat-ı mezkure hiçbir sebeple haklı gösterilemeyecek bir teşebbüs-ü mecnunane neticesi bulunduğuna ve her kim diğerinin zarar ve hasarına badi olur ise zarar vakı tamir etmesi kâide-i umumiyyeden olarak memalik-i mahrusa ticaretinin bu sırada düçar olduğu zarar ve ziyanı müsebbiblerine tazmin ettirmek hakkaniyete ve şimdiye kadar memalik-i mütemeddinede meri emsale muvafık bulunduğuna mebni Dersaadet ticaret odası bir kıta lâyiha ile ticaret ve ziraat nezaret-i celilesinin nazar-ı dikkatini bu mesele-i mühimme üzerine celb ederek hükümet-i seniyye canib-i âlisinden u babda tedabir-i muktaziyye ittihazını istirham eylemiştir.

Devlet-i Osmaiye Sefn-i Ticariyesi

Devlet-i Osmaniye bayrağını hamil olan sefainden alınacak vergi ile gemi sahiplerini pek de teşvik edecek bir halde olmayan bazı rüsumu tecdid eylemek ve bahriye nezaret-i celilesi ümer[^]-yı mütehayyızanıyla (**sütun 3**) ticarat odası âzasından mürekkeb olmak üzere nezaret-i müşarun-ileyha dairesinde bir komisyon-u mahsus teşkil olunduğunu yazmış idik.

Bu komisyon ikmal vazifesi eylemiş ve meclis-i hass-ı vükela tarafından kabul olunan layıhasının atabe-i ülyâ-yı cenab-ı pâdişahiye arz edilerek irade-i seniyyesi istihsal olunmuştur. Neşr ve ilanı hakiki bir terakkî âsarından olan nizamnâme-i cedidi gelecek nüshamıza derc edeceğiz.

Postalar

Bağdat postasının Bağdat ile Musul arasında vurulduğu ve devair-i hükümet ile efraada ait olan bir rivayete göre 7-8000 ve diğer rivayete göre 12-15000 liraya karib bulunan emanatın çalındığı malumdur.

Posta tatarlarına bir kuvve-i kâfiye-i müsellaha terkikine dair olan usul ve kaideye muhalif olarak bu posta nezdinde iki yahut dört zaptiye mevcut olduğu ve anların dahi haydutları görünce firar eylediği cümle-i istihbar etmezdir.

Oldukça ziyadece vuku bulan bu misillü kazalar hakkında dâhiliye nezaret-i celilesinin nazar-ı dikkatini celb ederiz. Posta idaresi esası bir ıslahata muhtacdır. Henüz hatırdan çıkmayan Kayseriye posta meselesini bu vasıta ile bir kere daha ihtar ederiz. Ahval bu suretle devam ettikçe hiçbir ticaret mümkün olmayacağı gibi emtianın adem-i vücudu münâsebat-ı mutazımanın hemen inkıtayı gibi ahvali tevliid eder.

“Marıterez” Talerleri

İngiltere hükümetinin Sudan ordusunda sarf olunmak üzere vlyana’da “Marıterez” armasıyla “Taler” nâmında birtakım meskûkât darb ettirmiş olduğu malumdur. Müahharan ordu-yu mezkûrdan bir kısmının avdeti üzerine meskûkât-ı mezkure Kıbrıs ve İskenderiye’de fûruht olunmuştur. Fakat kıymet-i hakikiyyeleri mecdiyenin kıymetinden ziyade olmayup hiçbir memlekette kıymet mevzuları ile yani 20 guruşa kabul olunmayacak bulunan meskûkât-ı mezkure memalik-i mahrusaya hücum ettikleri cihele piyasamız hemen meskukât-ı mezkure ile doldu. Piyasamız bu

paralar ile kâmilên mâlen mâl oldukdan sonra bir takım mutekirler Talerleri kat ettirmeğe veyahut Romanya 5 franklıklarında olduğu misillü kıymet-i hakikiyyesine yani 20 guruşa kadar almağa başlayacaklarından bu babda ait olduğu dairenin nazar-ı dikkatini celb ederiz. Henüz çok zarar ve ziyana düçar olmuş olan ticaretimizin yeniden bir zarara giriftar olmaması için tedabir-i lâzıma ittihazı muktezâ olduğunu zannederiz.

[Sahife 3] (sütun 1)

Tiftik

1885 senesinde tiftik muâmelatı fevkalade fena olmuş ve fiyatların bu derece tenezzül ve talebin bu kadar azlığı tasavvurun haricinde bulunmuştur. Müşkilat-ı siyasiye-i daim ile Felemenk cedid yün mensucatının mazhar olduğu teveccüh umumi bu mahsulün derece-i nihayede tenezzül fiyatı esbabı addolunabilir. Bu mahsulün bu sene uğradığı metrukiyet derecesi hakkında bir fikir vermek için son iki senenin Kânunuevveli ibtidasından Teşrinisâninin 30'ncü gününe kadar vürud eden ve gönderilen tiftiğin bir kıta cetveli ber vech-i âti derc olunmuştur:

Bâlada muharrer rakamlar güzelce tetkik olunduğu halde 1884 senesinde vürud eden 34,000 balyaya mukabil ancak 16,782 balya mâlik Haziren'da biri vürud ettiği ve 1884 senesinde altı ay zarfında gönderilen 39,000 balyaya mukabil 1885 senesinde 20,821 balya mal gönderildiği ve binaenaleyh 1885 senesi mahsulünün üçde ikisinin elân dâhilde mevcut bulunduğu anlaşılıyor. Bununla beraber bazı zevat müşkilat-ı siyasiye-i haziranın sebebiyet verdiği şüphe ve emniyetsizlik bertaraf olur ise Kanunusânî ve Şubat aylarında muâmelatın oldukça keremi devam edeceğinden ve Ümit Burnu mahsulünün zannolunduğu kadar muâmelata nakısa iras etmeyeceğine bizi inandıрмаğa say ediyorlar.

Bu fırsattan istifade ederek şimdiye kadar defaatle beyan ettiğimiz gibi şimendüferlerin yapılması lüzumunu va bunların yayıldıkça ne tiftiğin ve nede sâir (sütun 2) emtia-i ticariyede memalik-i sâireye rekabet edemeyeceğimizi beyan ederiz.

Memalik-i Mahrusa Rejisi

Reji idaresinin yaprak tütünler için mühim mahrecler hazırlamakta olduğu işitilmiştir. Bunlar meyanında Romanya reji idaresiyle 161,000 kilogram tütün itası için imza eylemekte olduğu bir kontrato zikrolunabilir. Bu tütünün bir kısmı Göbün? Ve bir

kısmı dahi Drama'nın iyi cinsinden olacaktır. Göbün'ün beher kıyyesi için numunesine göre 15–16 frank ve kırbaası Drama için dahi 5 frangı 25 santim fiyat tayin ve teslimata ibtidar edildiğinden idare-i merkeziyeden mösyö A. Zipisi bu vazifeyi ifa için Bükreş'e gitmiştir.

Diğer cihetten Avusturya reji idaresiyle 1 milyon kıyyeden mütecaviz Selanik tütünü itası için bir mukavele akd lunmuştur. Mezkûr tütün Selani'te mösyö Alatini bazargân tarafından teslim olunacak ve reji idaresinin komisyondan mâda bir şey almağa hakkı olmayacaktır.

İtalya reji idaresiyle dahi böyle bir münasebatta bulunmak üzere teşebbüsata ibtidar edilmiştir. Bu kadar münasebat arasında ahval-i malumeden naşi sene-i âtiye mahsulünce melhut olan tenakusu dahi gözederek kendi depolarını boş bırakmamak hususunu reji idaresi elbette nazar-ı dikkate almıştır.

Dersaadet Konferansının Brlin muâhedesinin madde-i mahsusası mucibince bâb-ı âlinin hakkı olduğu halde henüz tesviyesine muvaffak olmadığı ve binaenaleyh senedat-ı Osmaniye hamillerinin bir paresini bile alamadıkları vergi maddesiyle iştilgal etmesini 15 gün mukaddem istirham eylemiş idik. Bugün Bank-ı Osmanî vesair bankaların bu maddeyi nazar-ı dikkate alarak hariciye nezaret-i celilesi nezdinde bir teşebbüs-ü resmide bulduklarını ve bu teşebbüsün dahi mazhar-ı hüsn-ü kabul olduğunu ilave edebiliriz. Mesele mühimdir. Hükümât-ı sagire hissesine düyun-u umumiyeden tefrik olunacak miktar bir suret-i mükemmelede tahdid olunmamış ve yalnız birbirine muhalif tahminler ile vakit geçirilmiştir. Daima bu gibi ahvalde diğerlerinde olduğu gibi mebalig-i kesireden bahsolunur. İşte 1883 senesinde mösyö A. Kağaylıyun tarafından neşrolunan bir kitapta bulunduğumuz makadir-i hakıka şunlardır:

Osmanlılar tarafından tahmin olunan miktar. İngiliz lirası

Bulgaristan	9,896,000
Yunanistan	2,130,000
Sırbistan	2,107,000
Karadağ	98,000
	<u>14,231,000</u>

Avrupalılar tarafından tahmin olunan miktar. İngiliz lirası

Bulgaristan	2,453,000
Yunanistan	528,000
Sırbistan	522,000
Karadağ	24,000
	<u>3,527,000</u>

(sütun 3)

Dersaadet'te bulunan düyun-u umumiye meclisinin konferansında bu meselenin hallini musırrane talep eylediğini ilave edebiliriz. Bu haberi kendisinden aldığımız muhbir malumat-ı mükemmele ile bilmeğe muktedirdir.

Mütenevvia

Dâhiliye nezaret-i celilesine Basra vilayeti vekaletindenvarid olan bir telgrafdan anlaşıldığına göre Müntefik sancağı dâhilinde sevku'l-ceyş kasabasının 1,5 saat badında Fırat nehrinin 15 sene mukaddem mecra-yı asliyesini tahvil ederek sularını etrafa münteşir olmasından müteaddid bataklıklar hâsıl olmuş idüğü bunlar bir taraftan civardaki kasabaların havasını ifsad etmekte ve diğer taraftan cesim ve münbit mahallerin ziraatını mehvederek ahalsinin istifadesini tenkıs ve Fırat nehri ticaretiyle seyr-i sefainini tatil eylemekte ve şehri dahi tuğyan tehlikesine komakta ve bu esnada bir iki kazayı dahi mahveylemesi şüpheden biri bulunmaktadır. Birçok sa'y ve gayret olunarak bu tehlikenin önü alınmış ve nehr-i mecra-yı sabıkane çekilerek seyr-ü sefaine Salih bir hale vaz olunmuş ve bu kısım nâm-ı nâmi-i cenab-ı padişahî ile bi't-tevsim tezyin kılınmıştır

---

Mevaki-i muhtelifede mütehaşşid asâkir-i nusretmeâsir-i cenab-ı pâdişahî için tüccarın vereceği îanatı kabul etmek üzere ticaret odası tarafından intihab olunan komisyon îfa-yı vazifeye ibtidar eylemiş olduğundan îâne verenlerin esamisini hâvi defter yakında neşr olunacaktır. Ticaret odasının ilanı sıhhyemizin nazar-ı dikkatini celb etmecliğimizizin komisyon canibinden rica olunduğunu dahi ilaveten beyana müsaraat ederiz.

Ticaret odaları nizamname-i esasiyesinde odalar tarafından mahkemelerine muvakkat iza ve iflas vukuunda ve tüccar beyninde ihtilaf zuhurunda senedin ve hüküm ve mümeyyiz tayini ile tüccar ve sarrafan tarafından verilen kefalet senedlerine dair münderic olan ahkâmın mevki-i icraya vazına Diyarbekir müfettişinin muhalefet etmekte bulunmasından naşi mahal-i mezkûr ticaret odası reisi bu babda ticaret nezaret-i celilesinin nazar-ı dikkatini celb etmesi üzerine keyfiyet-i adliye nezaret-i celilesine havale buyurulmuş olduğundan müfettiş muma-ileyh bu babda evamir-i muktaziye istar edilmiş olduğu bu defa nezaret-i müşarun-ileyhâdan cevaben ticaret nezaret-i celilesine bildirilmiştir.

Ticaret nezaret-i celilesinde ictima eylemekte bulunan floksara komisyonu hastalığı suret-i müessere mahvetmek için lazım gelen tedabiri hâki layıhasını icab eden mahalle takdim etmiştir.

[Sahife 4] (sütun 1) Bu layihanın netayici atabe-i ülya-yı cenab-ı padişahî ye arz olunarak irade-i seniyyenin kariben istihsal olunacağı memuldür.

Maliye hazine-i celilesine Kasaba demiryolu kumpanyası tarafından ikraz edilmiş olan 800,000 liranın bakıyyesinin Bank Osmanî’de emaneten kalmış olduğu malumdur.

65,000 lirası NivYork silah fabrikacılarından mösyö Peabordi’ye verilecek olab ve miktarı karub fabrikası tarafından teslim edilecek toplara tahsis edilmiş iş bu meblağın üç sülüsün hazine-i maliye tarafından bankdan alındığı işiilmiştir.

Maliye nezaret-i celilesi ile Bank Osmanî beyninde şimdiye kadar fasl olunmamış bazı mesailin halli için müzakerat cereyan etmekte olduğu işitilmiştir. Bu esnada tediyatı temin edilecek olan hesab-ı cari meselesinin evsiye olunacak ve buna mukabil Bak Osmanî’nin yeni bir avans etmesi dahi kararlaştırılacaktır.

Tasfiye-i düyun komisyonu geçen 15 gün zarfında birkaç defa ictima eylemiş ve bu ictimalarda defatir ve hesabatını tanzim etmiştir. Komisyon maliye nezaret-i celilesinden hesabat-ı atika ve cariyenin bir cetvelini talep eylemiş ve 1299 senesi nihayetine kadar olan havalat vesaire tediyatının tatili zımnında vilayata emir verilmiş ve vilayat sandıklarının nekadar borçları bulunduğunun ve henüz tesviye olunmamış sergi vesairenin nemiktardan ibaret olduğunun serian bir defterinin tanzim edilerek gönderilmesini dahi ilaveten işâr eylemiştir. Komisyon diğer cihetten matbaa-i Osmanî ile evrak-ı cedidenin tabı için müzakereye girişmiştir.

Bâb-1 seraskerinin 15 gün zarfında âtideki kontratörleri akd eylediği işidilmiştir.
Şöyleki:

6 milyon kilo ednâ un beher kilosu 42 pareye;

500,000 kilo yerli unu kilosu 47 pareye;

10,000 metre aba metresi 19 guruşa;

20,000 çuval beher adedi 3,5 guruşa; ve 2.000 top Amerikan bezi beher lirası 5,5 guruşa.

Hocabey'den yazıldığına göre Avusturya reji idresinin ehven fiyatla fûruht etmek üzere epeyce vakitten beri Avrupa tütün ithal eylemekte olduğu ve hafta Triste2den gelen Loyd vapurlarıyla yüzlerce okkalar tütün gelmekte bulunduğu anlaşılıyor.

(sütun 2)

Mersin- Adana demiryolu kumpanyası idare memurlarının Mersin ile Tarsus beynindeki hattın yakında ikmâl edilerek yolcu nakline başlanacağını ve Tarsus ile Adana beynindeki kısmının dahi evvelbaharda ikmâl olunacağını nafia nezaret-i celilesine ihbar eyledikleri işitilmiştir.

Teşrinievvelin ailtinci günü Dersaadet anonim su şirketinin abonesi adedinin geçen sene bu esnada mukayyed olan olan 47 aboneye mukabil 2003 adedine reside olduğu şehri icmalinde gösterilmiştir.

Devlet-i Osmayie müşterek alınmağa reji idaresinin Teşrinievvelin birinci 15 gün zarfındaki hâsılatı şehri sâbıkın birinci 15 günü esnasında vuku bulan 58,000 liraya mukabil 53,870 liraya vasıl olmuş ve bu müddet zarfında ihraç olunan tütün dahi 506 liradan ibaret bulunmuştur.

“Bank-ı Osmanî”

**(1885 snesi şehir-i Teşrinievvel-i Efrencinin 31.nci günkü halini mübeyyin
cetveldir.)**

Pare	Guruş	Matlubat
---	550000000	Taksitleri henüz istifa olunmayan kısım
02	45187256	Dersaadet'te mevcut sandık
30	34217865	Şübatta " "
24	459223469	Cüzidanda mevcut esham ve tahvilat
02	668020326	Hazine-i celilenin hesab-ı cari üzerine deyni
01	210323599	Sairelerin hesab-ı cari üzerine deynleri
26	157832634	Esham ve emtia üzerine ikraz olunan mebalig
16	11647427	Emval-i menkule ve gayr-ı menkule
03	6836774	Mütenevvia
25	2143288352	Yekûn

Medfuat

---	1100000000	Sermaye
---	384460,	İstanbul'da mütedavil banknot. Şübelerde mütedavil banknot
07	119627136	Bedelleri tediye olunacak bonolar
---	1671604	Hazine-icelilenin hesab-ı cari üzerine matlubu
33	444687390	Sairlerin hesab-ı cari üzerine matlubu
25	71110421	Vade-i muayyene ile mevzu depolar
---	314290335	İhtiyat-ı metnu
---	1084331	Tediye olunacak temettuat
---	52332534	Mütenevvia
25	2143288352	

Aslına mutabıktır.

Müdür Müdü-ü Umumi

Em. Duvo (M) (H) Foster

(sütun 3)

Âhıran Venedik belediye kimyahanesinde “Atlantik” nâm-ı Amerika sulu gazı ile “Polaskeveski” nâm-ı Rus sulu gazı tahlil olunarak yekdiğeriyle mukayese olundukda netice-i tahlil Rus gazının pek müsait zuhur ederek Amerika gazından % 7,5 nisbetinde az masraflı ve şülesi ise % 9,5 nisbetinde ziyade olduğu tahakkuk etmiştir.

Ahvâ-li Vilâyat

İzmir Fî 18 Teşrinsâni- Geçen Cuma günü şehrimizde zuhura gelen tuğyan-ı miyah-ı umumun calib-i dehşeti olup gerek burada ve gerek dâhil vilayette olan zarar ve ziyan 150,000 lira kadar tahmin olunuyor. Henüz ihbarat-ı katiyye almadık ise de şehrimiz civaından istihsal eylediğim malumata göre 4000!den 4500 dönüm mesafede bahçeler ile bostanlar harab olup etrafta suların gökten sökerek getirmiş olduğu asma kütüğü ve ağaç vesair nebatattan başka bir şey görülmüyor. Dahi şehirde dahi hasar bundan az olmayıp pirinç hanından suların alıp götürdüklei pamuk balyaları su üzerinde yüzmekte idi. Kızlar ağası hanında ipekleri su bastığı halde mağazalarda bulunan afyonlara pek az su dokunmuştur. Fakat Rodop'tan havf olunuyor. Bilakis kuruyemiş çarşısında sular pek ziyade yükseldiğinden eğer mevcut mal biraz tenakus etmemiş olsa idi burada zarar ve ziyanın pek ziyade olacak idi. Gümrük anbarlarında vukua geçelen hasar pek ziyade olmayup bilakis efradın düçar oldukları miktar ziyan 20,000 lira-yı Osmanî tahmin olunuyor. Afyon fiyatı dolgun olup cins-i âlâsının çekisi 92'de 100 guruşa kadar vadesinin çekisi 81'den 86'ya kadar 170 sepet fûruht olunmuştur.

Yerli pamuk düşkün fiyat ile fûruht olunuyor ise de satılan malın miktarı 310'dan 315 guruşa kadar 1,800 balyadır.

Kuruyemiş muâmelatı pek üzi olup üzüm fiyatı rezzaki kıyyesi 3,5'dan 4,5, kara üzümün kantarı 88'den 102 guruş arasında bir karardır.

Ankara Fî 16 Teşrinisâni- Bugün tekmil olan geçen 15 gün zarfında tiftik satışı geçen sene müddet-i mezkure zarzında 4,300 kıyyeye varmii iken 14,200 kıyyeye ve mevsimin bidayetinden beri cinsine göre lira-yı Osmanî 100 guruşdan 12 ile 15 guruş arasında zayıftır.

Buğday kilesi 6-10 ve aropa kilesi 4-5 [**Sahife 5**] (**sütun 1**) guruşa ve afyonun kıyyesi 125-130 ve ketire 14-16, cehri 5-5 10, sarı balmumu 14-15 guruşa ve yün 4-4 10 pareye satılmaktadır

Masarıf-ı nakliye beher kıyye için deve ile 30-32 ve katırla 37-40 pare arasındadır.

Trabzon Fî 9 Teşrinisâni- İran'ın transit muamelatı Teşrinievvelin 24'ünde ber vech-i âti hülâsa ediliyor:

	Denk
Teşrinievvel'in 24'ünde İran'a gönderilmek üzere mevcut eşya	7624
24 Teşrinivvel'den 8 Teşrinisâni'ye kadar gelen manifatura	1244
“ “ “ muhteli eşya	643
	<u>9511</u>
15 gün zarfında sevk olunan muhtelif eşya	1353
	<u>8158</u>

Tebriz'e kadar masarıf-ı nakliye beher kantarda denk için 330 ve sandık için 400 guruşdur. 660 deve gelmiş ve 2840 deve dahi beklenmekte bulunmuştur.

1885 senesinin birinci üç ayı zarfında memalik-i mahrusa ile Mesina meyânında vukubulan muamelat-ı ticariyeyi havi bir raportun hülâsasıdır:

İthalat

Asyâ-yı Osmanî'den ve Afrika-yı Osmanî'den:

	Kilogram	Frank
Mevadd-ı debbağîye ve sına'a ve mazı	470,536	141,161
Debbeğhane için yaş ve kuru deri	7440	20088
Buğday	385496	944447
Maden	9800	1568
Sülük	220	760
		<u>259024</u>

Avrupa-yı Osmanî'den:

Mazı	126000	378000
Kâvsalelik deri	420	2940
Buğday ve arpa	50410	9921
Yulaf	40422	7680
Muhtelif	2381	240

Mecmu ithalat**317605****İhracat**

Asyâ-yı Osmanî'den ve Afrika-yı Osmanî'den:

Kenevir ipi	280	346
Boş fiçı	17255	103530

103866**Avrupa-yı Osmanî için:**

Sardalye	3020	3171
Tuzlu et	385	963
Limon ve portakal	1400	322
Muhtelif	259	1366

Mecmu ihracat**109688****(sütun 2)**

1885 senesinin birinci altı ay zarfında Hocabey limanının Sefen-i Osmaniye vasıtasıyla vuku bulan maâmelat-ı ticariyesini havi bir raportun hûlasasıdır:

Gelenler

Yelken Gemisi	Liman	Hamule	Tonilata	Ruble
2	Sakızdan	Limon portakal	120	7500
3	Sakızdan	Meyve	211	6000
1	Varnadan	Fındık	20	500

1	Amasradan	Odun	60	600
1	Amarrodan	Safra	45	
Gidenler				
2	Trabzona	Dakık	10	2200
2	İstanbuldan	Kerasite	190	1200
1	Liyornaya	Buğday	80	5000
1	Giride	Sığır	60	2000
3	Azofa	Safra	191	

Muharrerat-ı Ticariye-i Ecnebiye. İngiltere

Mançister. Son 15 gün zarfında külliyetli satış vukuunu müteakıb alıcılar pek ziyade rağbet göstermedikleri halde bile piyasamızda fiyat hâl-i sabıkında görünüyor. Ma'a hâze iplik fabrikatörleri malın fiyatını yükseltmektedirler. İhracat için mütemadiyen mal talep olunuyor. Avrupa için hayli mal satıldığı haber veriliyor. Bez fiyatı yolunda olup fabrikacılar yeni siparişler için 1/18'den 1/16'ya kadar peşin para talep ediyorlar ise de müşteriler vermektan şimdilik istinkâf ediyorlar.

Leydis (Leydes). İhracat ile meşgul olan mağazalar ez cümle Avrupa ve Amerika için külliyetli siparişler aldılar. İhraç olunan malın cinsinden biraz âlâlık görülebilir. Aba fabrikası işlemektedir.

Macaristan bankasının tesviye-i hesap etmek üzere olduğuna dair bir havadis devran etmeğe başlamış ve bazı taraftan iflas eylediği bile söylenmişti. Lakin bu havadis büsbütün bî esastır. Mezkûr banka mukaddema ifraz etmiş olduğu bir miktar mebalîği nakde tahvil etmek istemiş ise de bunun sermayenin br miktar tenziliylemi veyahut bir tesviye ile mi mevki-i icraya vaz olunacağı mezkûr banka hissedaranının gelecek ictima-i umumiyesinde kararlaştırılacaktır.

Şeker Hâsılâtında Tenakus

Avrupa'da pancar ziraati az çok tenezzül etmiştir. Bu tenezzül memalik-i muhtelifede bir tarzda vukubulmamış ve miktarı yüze nisbetle ve oldukça mühim bir surette tahavvül eylemiştir. Pancar ziraatinin en ziyade tenezzül ettiği yüzde 35-30 (**sütun 3**) Avusturya'da zuhura gelmiş ve Almanya'da % 20 veyahut 25, Fransa'da 5 15 yahut 20, Belçika'da tahminen % 20 ve Rusya'da ve Danimarka'da ve İsveç'te % 8-10

raddelerinde bulunmuştur. Şeker hâsılatı miktarının tenzili bunun neticesi olmuş ve neşr olunan raporlardan 1885–86 senesinde şeker hasılatının Avrupa’da 9, 10 milyon kantar miktarı tenezzül ettiği hesap edilmiştir.

99 senesi gayetine kadar terakim eden düyun-u müteferrika-i hazinenin ayrıca tesviyesi iktiza eden kısmından mâda aksam-ı saire-i malumenin suret-i tesviyesi hakkında tanzim olunup mer’iyyet ahkâmına şûra-yı devlet ve meclis-i mahsus vükela kararıyla bi’l-istizan irade-i seniyye-i hazret-i padişahi şereftaalluk buyurulmuş olan tasfiye-i düyun kararnâmesidir.

“Birinci Fası”

[Tasfiye Tahvilatının Suret-i İhracı]

Birinci Madde. Düyun-u müteferrikanın tasfiyesi için bir defter-i kebir teşkil olunmuştur. İş bu deftere tasfiye-i düyun tahvilatı namı tahtında ve madde-i âtiyede tarif olunacak şekil ve heyette ihrac olunana tahvilat kaydolunacak ve mezkûr defter idaresi için bir komisyon heyeti maliye nezareti masarıfat-ı umumiye ve muhasebat dairesi reisinden ve şura-yı devlet âzasından tayin olunacak bir zat ile devair merkeziye muhasebecilerinden mürekkeb olacaktır.

Kinci Madde. Tasfiye olunan düyun tahvilatı faizsiz olacak ve miktarı 700.000.000 guruşluktan ibaret olduğu halde görünecek lüzuma göre üç tertib ve zikr-i âti enva üzere tedavüle çıkarılacaktır.

Guruş	Adet Tahvil	Guruş Beheri	
150.000.000	3000000	50	Birinci tertib
150.000.000	1500000	100	İkinci tertib
150.000.000	30000	500	Üçüncü tertib
150.000.000	150000	1000	Dördüncü tertib
100.000.000	10000	10000	Beşinci tertib

Mezkûr beş tertib tahvilatın cümlesi iş bu kararnameye merbut numuneye mutabık olmak ve her tertib başka başka sıra numarasını haiz bulunmak şartıyla ve lisan-ı Osmanî üzere tab ve temsil olunacaktır.

Üçüncü Madde. Tasfiye tahvilatı hamiline ait olmak şartıyla isimsiz olarak ihraç olunacak ve her birerleri maliye nezaretinin mührü resmisiyle ve komisyon

heyetinden yine komisyonca intihab olunacak iki zatın mühr-ü zatisıyla mahtum bulunacaktır.

Dördüncü Madde. Tasfiye-i düyun tahvilatı [**Sahife 6**] (**sütun 1**) beşinci maddede tasrih olunan emval bakayasıyla zimemata mukabil Dersaadet devairiyle vilayat mal sandıklarından birine ibraz olunduğu halde bilâ tereddüd nakid gibi kabul olunup irâe olunan deyne mahsubu icra edilecektir. Ve mahsub muâmelatı maliye nezaretinden tebliğ olunacak talimat-ı mahsusaya tevfikân iş bu kararnamenin tarih-i neşrinden itibaren beş sene hitamına değin cari olacaktır. Fakat Girid ve Hicaz vilayetleriyle Cebel-i Lübnan mutasarrıflığı bu hükümden müstesna tutulacak ve emval-i eytam dahi buna dahil olmayacaktır. Beş sene hitamından sonra tahvilat-ı mezkure beşinci maddede gösterilen emval bakayasıyla zimemata kabul olunmayacaktır.

Beşinci Madde. Tasfiye tahvilatının müddet-i tedavülünce devletin 1299 senesi nihayetine kadar geçmiş seneler emvalinden zikr-i âti bakayası karşılık ittihazılacaktır. Şöyle ki evvela gerek doğrudan doğruya maliye hazinesince ve gerek vilayetlerce maktuan ihale olunmuş olan enva-i varidattan mültezimin ve sarrafan üzerlerinde mahkûm ve gayr-ı mahkûm iltizamat bedelatı sâniyen emlak ve temettu vergileriyle bedelat-ı askerî ve tahriri icra olunmayan mahallerde köyce alınan vergi bakayası sâlisen gerek tüccar ve esnaf ve gerek efrad-ı ahalinin bi'l-umum mahsulat-ı oşriyye esmanından deynleriyle aynı ve nakdi âşardan ve yemeklik ve tohumluk olarak tavizan verilmiş zahâirden efrâd-ı ahali zimmetlerinde bulunan matlubat râbian mîri anbarlarında müdahhır mahsulat-ı oşriyye ile gümrüklerde resm-i gümrüğe mukabil aynen alınmış olan bi'l-umum eşya esmanı hâmisen müstelzim vesair hl-i zimematın takasit-i kasire ve tavileye rabt edilmiş olen zimmetleri.

Tasfiye tahvileti iş bu tadat olunan beş nevi karşılıklar ile temin edilmiştir. Fakat Dersaadet ve taşre devair-i belediyelerine âit varidat bakayası bundan müstesnadır.

Altıncı Madde. Madde-i sabıkada beyan olunan zimematashabı deynin tahvilat-ı mezkure ile hîn-i tediyesinde küsuratı nakden tediye edecek yni 65 guruş deyni olan bir şahıs 50 guruşa mukabil tasfiye tahvilatı verip üst tarafı olan 15 guruşu nakden ifa eyeliyecektir. Elhasıl mal sandıkları iş bu küsurat için geriye nakid vermiyecektir.

Yedinci Madde. Tasfiye-i düyun komisyonu her üç ayda bir kere iş bu üç ay zarfında ne kadar tahvilat çıkarılmış olduğunu ve buna mukabil ne miktar düyunun muâmele-i mahsubiyesi icra kılındığını nâtik bir cetvel yapıp neşrecek ve sene

nihayetinde ilan olunmuş bulunacak dört cetveliyetinde ilan olunmuş bulunacak dört cedvel muvazane-i umumiye-i maliyeye melfufan ze'yl edilecektir.

Sekizinci Madde. Anbarlarda ve gümrüklerde 99 senesi gayetine kadar geçmiş seneler malından (**sütun 2**) olarak mevcut âşar mahsulâtıyla eşya-yı ayniye iş bu kararnamenin ilanı tarihinden itibaren 5 sene zarfında bilâ tehir mevki-i müzayedeye konulacak ve hîn-i müzayedesinde bedelinin tasfiye tahvilatıyla tesviye olunacağı me'zad kâimelerine derc edilecektir.

“İkinci Fasl”

[Tasfiye Tahvilatının Suret-i Mübadelesi]

Dokuzuncu Madde. Tasfiye tahvilatı 1299 senesi gayetine kadar geçmiş senelerin zikr-i âti düyun-u senedatıyla mübadele olunacaktır.

Evvela. Dördüncü maddede istisna edilen vilayetlerle muasarrıflıktan ve devair-i belediyeden mâdasının işlemiş maaşları. Sâniyen tüccar vesairenin devair-i askeriye vesaireye ita etmiş oldukları erzak ve eşya esmanından hazine-i celile-i maliyeye musaddak havaleli havalesiz her nevi matlıbları. Sailsen esham-ı cedide ve atika ve mübeddele ve zeamet ve mukâtaat ve timarın mevkufe bedelatından ve maşat-ı zatiyyeden ashabının ve hazine-i maliyeden maaş almakta bulunan mütekâidîn-i mülkiye ve askeriyenin matlubları. Rabian Hazine-i evkaf-ı hümayunun maliye hazinesinde olan matlubât-ı atikesi.

Onuncu Madde. Hazine-i devlette 99 senesi nihayetinde kadar geçmiş geçmiş senelere ait muamelattan mahkumün bih alacağı ve diğer cihetten kezalik mahkumun bih vereceği olan eşhas alacağına bedel tasfiye -i düyun tahvilatı ahz ve kabul eder ise deynini dahi o tahvilatla ödemesi caiz olup fakat hazine-i devlette olan alacağı için tahvilat-ı mezkureyi kabul etmiyerek yalnız vereceğini bu tahvilat ile ödemek istediği halde câiz olamayacaktır.

Onbirinci Madde. Asfiye tahvilatıyla mübadele olunacak kâffe-i düyun kararnamelere tatbikan 19 gurus hesabıyla me'cidiyeye tahvil ve esn^-yü tahvilde küsurat-ı tayy edebilecek ve tahvilat-ı mezkurenin mal sandıklarınca kabul muâmelesi icra olunduğu anda zenbelenerek iptal olunacaktır.

Onikinci Madde. Düyun senedatının tahvilat-ı mezkureye hîn-i tahvilatında 50 guruştan noksan küsurat için hazineden ve mal sandıklarından nakit verilmeyip küsurat-ı mezkure hazine mânde olunacaktır.

Onüçüncü Madde. Maliye nezareti iş bu kararnamenin icrasına memurdur. Fî 25 Muharremü'l-Haram sene 1303 ve Fî 23 Teşrinievvel sene 1301.

İlan Resmi

Tasfiye-i düyun kararnamesinin dördüncü maddesinde tahvilat-ı cedide için beş sene müddet tayin olunması tahvilat-ı mezbureye karşılık olan düyunun beş sene müddet ihmaline müsaade (**sütun 3**) mansına haml olduğu istihbar edilmiş olup hâlbuki iş bu beş sene müddet tahvilin kabulü mesağını tayininden ibaret olarak yohsa ashaab-ı düyunun istifa-yı zimmetleri için tahvilat-ı mezkurenin neşrini müteakib kavanîn ve nizamatın tayin eylediği tedabir ve teşebbüsât kemâl-i keremi ile icra kılınacağı komisyon-u mahsus kararıyla ilan kılınır. Fî 11 teşrinisâni sene 1301.

Keza

Hazine-i celile-i maliye varidat-ı idare-i umumiyesinden ashab-ı emlakın Dersaadet vergisinden 301 senesi gayetine kadar olan zimmetleri için hangi seneye ait olursa olsun mâşat-ı zatiye ile esham kuponları kabulü hakkındaki karar-ı âli geçende ilan kılınmış idi. Devair-i belediyece bir mahallin vergisi için kupon kabul mahsubu ol mahallin müterakim olan süprüntü parasıyla hazine-i evkaf-ı hümayuna âit icraatın nakden tediyesine talik edildiği istihbar kılınıp eğerce icaret ve devair-i belediyeye ait rûsumat dahi lazımu't-tediye ise de sâye-i lütf-u vâye-i hazret-i padişâhide emlak ve esham ve maaş ashabına bir muâmele-i müsâidkârane irâesiyle teshil ve tahsilât ve tediye maksadına binae ittihaz olunan bir kararın taalluk ve münasebeti olmayan süprüntü parasıyla icaretin tahsiline talikan tehir icrası caiz olmayacağından zikrolunan icârat ile süprüntü paraları kemâ fi's-sabık usul ve nizamı dairesinde başkaca istifa ve istihsal edilmek üzere vergiye mahsuban devair-i belediyeye götürülecek maaş ve shm kuponlarının karar-ı vakıasına tevfikân hemen kabul olunup muâmele-i mahsubesinin tesviyesinde teshilat ve tesriat-ı uktezıyye irâesi meclis-i mahsus vükela kararıyla şehremaneti celilesine işâr buyurulduğu beyân-ı âlisiyle suret-i kararın ahaliye dahi malum olmak üzere evrak havadisle neşr ve ilanı bâ tezkere-i samiye emr ve işâr buyurulmuş olmağla ilan-ı keyfiyete ibtidar kılındı.

Galata Borsası (28 Eylül) Kambiyo Fiyatı. Osmanlı Lirası İle

109 30 Londra üç ay vade ile Banka üzerine

109 25 “ Tüccar “

110 10 Çek

S. Frank

22 95 Paris üç ay vede ile Banka üzerine

23 05 “ “ Tüccar “

22 80 “ Çek

Florin

11 55 Viyana üç ay vede ile Banka üzerine

11 35 “ Çek

S. Mark

18 90 Berlin üç ay vede ile Banka üzerine

18 30 “ Çek

Ruble

11 38 Hocabey Çek

Levent Herald Matbaasında Tab’ Olunmuştur.

2.25.DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİ SAYI 26.
Numro 26 (Pazartesi) 14 Ra 1303

[Sahife 1]

Umûr-ı ticariye ve maliye ve Bahriye ve sanaiyye ile menafi-i umumiyeyi mucib mevadd-ı saireye dair malumatı hâvi olmak üzere Türkçe ve Fransızca olarak her onbeş günde bir neşr olunur. Her Pazartesi fiyat-ı cariyeyi muhtevi bir ilave-i mahsusa çıkarılır.

İş bu gazateye abone olmak için Dersaadet ve vilayet ticaret odalarına ve yahut Tahtakale'de Aleksiyadi hanında 5 numarada kâin idare ve gazeteye müteallık ilânât ve neşriyat-ı sâire için yine Dersaadet Ticaret odasına veya idarehanede Bervant Şerbetyan Efendi'ye müracaat oluna.

Abone Ücreti	Lira	Guruş
Dersaadet ve havalisi için fiyat cetveli dâhil olarak altı aylığı	1	25
Türkçe veya Fransızca kısımlarından yalnız birinin bir seneliği	1	25
Türkçe veya Fransızca kısımlarından yalnız birinin altı aylığı	--	75
Vilâyât-ı şâhane ve memalik-i ecnebiye için posta ücreti zam olunur.		
İ'lânât		
Türkçe veya Fransızca muharrer i'lânâtın satırı	--	10
İki lisan üzere. Muharrer i'lânâtın satırı	--	15
Nüshası 5 guruştur.		

(1. sütun)

İhtâr-ı Mahsus

Gazetemiz idaresi gerek memalik-i mahrusa-i şâhane ve gerek memalik-i ecnebiye heyet-i ticariyesi tarafından hakkında ibraz olunan teveccüh mukabele ve 15 günde neşrden husule gelen mehaziri bertaraf etmek maksadıyla gelecek Kanunusânî ibtidasından itibaren haftalık fiyat cetveli ile beraber ehemmiyet-i ticariye ve sanaiyyeyi haiz havadis ve mekatibi ve kambiyo fiyatını vesaireyi dahi neşre karar vermiştir.

Abone fiyatı sâbıkı misillü ibka edilmiştir. İdarece ihtiyar olunan bu fedakârlığı kâriin-i kiram hazaratının takdir buyuracaklarını ümit ederiz.

İcmâl-i Ahvâl

Şimdiye kadarki icmallerimizde tohum saçılması hakkında beyan olunan mütalaata muhalif olarak memalik-i mahrusa-i şâhanenin mahsuldar mevakiinden aldığımız malumat-ı âhıra şâyan-ı memnuniyettir. Karesi ve Kütahya ve Konya havalisinde muâmele-i ziraiye rediflerin hareketinden evvel icra olunmuş olduğundan her halde bir fikr-i salim edinebilmek için muhâl-i sairenin malumatına intizar edilmektedir.

Sene-i cedide-i Ruminin takarrubu zaten durgun olan ihracat piyasamız muâmelatının biraz daha küştemiştir. Yortuların takribi cihetiyle civar mahallerden müşteriler gelmeğe başladığından geçen 15 gün zarfında kahve ve şeker gibi kantariyemalları ve pamuk ipliği üzerine devamlı ve Amerikan bezi ile basma ve yün mensucatu üzerine biraz satışlar olmuştur.

Bâb-ı seraskeri mmübayaatında keremiyetle devam ediyor.

Havadis-i ekonomikiyyeden olarak bir istikraz müzakeratı ve İzmit demiryolunun Ankara'ya kadar (**sütun 2**) temdidiyle diğer bir kumpanyaya ihalesi tasavvurunu beyan ederiz.

Hükümet-i seniyye ile Bank Osmanî meyanında mevcut olan muhasebat-ı atıkanın tesviyesi meselesi bir tarik-ı hasene duhul etmiştir.

Kambiyo fiyatının tenzili muâmelatın fıkdanından ileri gelmekte ve bunun devam etmesi muhtemel bulunmakta ise de Bank Osmanî'nin vakit vakit altun ithal eylemesi tedbir-i salimi bunun önünü almaktadır.

Rumeli Şarkî kargaşalığının müddet-i kalile zarfında tesviye pezîr olması ümid ve muharebe korkularının bertaraf olmak rengini almasının eshamımız fiyatına tesir-i hasenesi olmuş ve Cuma İrtesi günü 15 guruş 18 parade kapanmıştır.

Emaneten İşletilen Maadin

Ticaret ve ziraat nazırı devletlü Hakkı Paşa hazretlerinin şimdiye kadar emaneten idare olunan simli kurşun ve nühas madenlerini tatile karar vermiş oldukları istihbar edilmiştir. Müşarun-ileyh hazretleri maadin-i mezkurenin hazine-i celileye faydalı şart ile ihale ve ilzâmı hakkında bir layiha hazırlamakta imişler.

İş bu tedbir hakimaneden dolayı pâşa-yı müşarun-ileyh hazretlerini ne kadar tebrik etsek sezadır. Emaneten idareden mehâzir-i mütenevvia tevellüd ettikten başka menfaat-i cüzîye istihsali bile mümkün değildir. Bu suret idareden hükümet-i seniyye dâima mutazarrır olmuştur. Dersaadet'te hükümete tahminen 4,5 guruşa mal olan Tokat bakırına ancak 110 pareye müşteri bulunabiliyor. Kurşun ile sim hakkında dahi bu hal nisbetle vâki oluyor.

Bu babda emaneten idare hakkında dermeyan etmiş olduğumuz efkâr ve mütâlaati tekrar arza mecbur (**sütun 3**) riyet hissediyoruz. Sair memali- mütemeddine de ircaa olunan istifade olduğu sabit olduğundan hükümet-i seniyye canibinden pâşa-yı müşarun-ileyh hazretlerinin efkâr ve mütalaati tervic olacağından emniz.

Memalik-i Mahrusa Şarapları

Memalik-i mahrusa şaraplarının Avrupa piyasalarında gittikçe mazhar-ı rağbet olmakta bulunduğunu maalmemnuniye beyan ederiz.

Bu sene şarap ihracatımız pek tezayüd etmiştir. Buna bir küçük misal göstermiş olmak için şurasını arzedelim ki Kadıköyü'nden Pendik'e kadar mahallerde imal edilen şarapların kısı âzamı kıymetli surette Fransa'ya fûruht olunmuştur. Geçen 1884 senesi zarfında bu kazanın şarap ihracatı 8,050 lira kıymetinde 760,000 kıyye iken busene kıyyesi 50 pare 22,000 lira kıymetinde 1.600.000 kıyyeye baliğ olmuştur. Olları kıyyesi 50'den 70 pareye kadar fûruht olunan Kızıltoprak siyah şarabı kıyyesi 2 guruşa ve 100 pareden olarak Marsilya için talep olunuyor.

Bundan başka memalik-i şahanenin her cihetten Fransa için şarab mübayaa olduğu ve mahal-i mezkure sevk olunan siyah şarabın miktarı binlerce kıyyeye baliğ olduğu haber veriliyor.

Düyun-u Umumiyye-i Osmaniye

Düyun-u umumiyye-i meclis idaresinin vukubulan teklifatına mösyö Eşmitek elan cevab vermediği ve son posta ile ol babda bazı izahattalep eylediği işitilmiştir. Mumâ-ileyhin Mısır'ca daha mühim bir memuriyete tayin olunacağı söylenmekte olmasına nazaran idare-i mez [**Sahife 2**] (**sütun 1**) kure müdürüyetini kabul etmeyeceği zannolunuyor.

Reji hesabâtının tetkikatı bitmek üzeredir. Düyun-u umumiyye-i Osmaniye'den hükümât-ı mütecavere hissesine ifraz olunacak miktara gelince bu defa meclis idarenin teşebbüsâtı üzerine bâb-ı âlide bir komisyon teşkil olunacağı müstahberdir.

Hükümet-i Hadiviyenin tütün ithalatı hakkındaki nizamname-i cedidesi üzerine alakadar olan üç taraf beyinde henüz bir ittifak husule gelmemiştir.

Aynen Varakadır

Dersaadet ticaret gazate-i muteberesinin 24 numaralı fî 11 Teşrinisâni 1301 tarihli nüshasında gümrük işleri serlevhalı bend-i mahsusda ticaret-i mahalliyenin gümrüklerde hamaliye ücretinin fahiş olmasından vesair ufak tefek masarîfin kesret-i envaından ziyadesiyle şikâyet eylediği ve gümrüklerde sabit kantar bulunmayup eşyanın usul-ü atika vechle adi kantar ile vezn edildiği ve bu hallere nazar-ı ehemmiyetle bakılmamakta bulunduğu gösterilmiştir. Şikâyetin birincisi ki ücret-ı hamaliye meselesidir. Bunun bir cins surete vazı için rüsumat emanetinde bundan 24 mâh mukaddem Galata ve Kireçkapusu ve maa müsekkerat-ı zahire gümrükleri nâzırlarıyla ticaret odası âzasından mösym Jorc Sivastopolu ve Eseyan Mıgırdıç Efendilerden mürekkeb bir komisyon teşkil olunmuştur.

Bu komisyonun icra eylediği tetkikat neticesinde ol babda elde bulunan talimat ahkâmı muvafik maslahat görülerek meriyet icrasına karar verilmiş ve hatta olbabda tanzim olunan mazbata suretinin lefiyle keyfiyet fî 13 Haziran sene 1301 tarihinde bâ tezkere Dersaadet ticaret odası riyaset-i aliyyesine işâr kılınmıştır.

Binaenaleyh ana göre icabı ticaret odasınca düşünölmelidir. Ufak tefek masraf ise bi mennhü taâla akdi mutasavvır olan yeni ticaret muâhedeleri sırasında kâmilen kalkacağından anın bir gün evvel mevki-i file gelmesine elbirliği ile çalışılmalıdır.

Şikâyetin ikincisine gelince gümrüklerde müstamel olan eski usuldeki kantarlar peyderpey sabit kantarlara tahvil olunur. Hatta Dersaadet emtia-i ecnebiye gümrüğüne vaz' olunan ve ikişer bin yeni kıyye sıkletine kadar eşyayı çeken iki adet sabit kantarlardan birisi mezkûr gümrüğün kapısından içeri girildiği halde sağ tarafda ve diğeri dahi maunelerden eşya çıkarılan iskelede ve herkesin görebileceği yerlerdedir. Kezalik Galata gümrüğünde kapıdan içeri girildikde muâyene mahallinde ikibin kıyye çeker diğeri bir sabit kantar vardır. Zahire gümrüğünün müskirat kısmında anbar kapusunun önünde dahi ikibin kıyye çeker sabit (**sütun 2**) kantar mevcuttur. Bunları reye'l-ayn istek edenler görebilirler. Lakin maunelerden çıkarılmayup nakledilmek

istenilen eşyayı da sabit kantarlara vaz' etmek için harice çıkarmak ister isek zannederiz ki şikayet olunur. Binaenaleyh anlar ve bir de aktarma edilen eşyalar şimdilik iskelelerde adi kantarlarla tartılır. İnşallah anlarda peyderpey sabit kantara tahavvül eder. Mamafih Kireçkapısı gümrüğüyle Galata gümrüğüne vaz' olunmak ve bu vechle âdi kantarlara mühemmasa emken ihtiyaç kalmamak üzere miktar-ı kâfi pasküllerin celbi derdesttir.

(Mütâlaa)

Ticareti müstefid edecek mesail üzerine vy-ukubulan mülahazatımızın nazar-ı dikkate alındığından ve ıslahat-ı matlubenin akdi memleket tarafından sabırsızlıkla beklenen ticaret muâhedelerinin hîn-i (sütun 3) tanziminde ehemmiyete alınacağı beyan buyurulmasından dolayı rüsumat emenet-i aliyyesine teşekküratımızı arz eder ve bununla beraber hamallık meselesinden yine bahsedeceğimizi ilaveten beyan eyleriz.

15 gün zarfında âtideki tüccarhaneler tatil-i tediyat eylemiştir.

	Lira-yı Osmani
Komisyoncu Mamasi Seraydaryan	1,060
Manifaturacı Papazyan	1,200
Hırdavatçı Manulyan Vavra	9,500
Hırdavatçı Abokalf	5,200

Bundan mâda fabrika acentesi mösyö Binadi nâm kimesne kım-ı küllisi Brüksel'de kâin "Fabrik Önü" nâmına birkaç yüzbin zimmetine geçirerek kaybolmuştur.

Asakir-i Şâhaneye Hedaya Cem ve Tertib Eylemek Üzere Müteşekkil Komisyon

Komisyon âzası:

Dersaadet komisyon azası reisi Azaryan saadetli Aristakis Efendi hazretleri

“ “ “ sânisî Sebaizade İzzetlü Süleyman Beg hazretleri

“ “ azasından Yenidünya saadetli Dimitraki Efendi hazretleri

“ “ “ Uncuyan saadetlü Apik Efendi
“ “ “ Haçuplu Zaharyan
“ “ “ Gümüşgerdan Dikran Efendi

Birinci Cetvel. Şehr-i halin 7.nci gününe kadar cem olunmuş olan hedaya
Lira-yı Osmanî

50 Dersaadet ticaret odası reisi saadetlü Aristakis Efendi hazretleri
20 “ reis-i sâni Sebaizade İzzetlü Süleyman Beg hazretleri
10 “ “ “ müşaviri saadetlü Corcaki Efendi
150 Devlet-i aliyye-i Osmaniye Bankası
25 Dersaadet ticaret odası azasından Yenidünya saadetli Dimitraki Efendi
25 Dersaadet ticaret odası azasından Uncuyan saadetlü Apik Efendi
30 Dersaadet ticaret odası azasından Kelebekyan Serupe Efendi
25 Dersaadet ticaret odası azasından Haçuplu Zaharyan efendi
25 Dersaadet ticaret odası azasından Eseyan Mıgırdıç Efendi
20 Dersaadet ticaret odası azasından Paşazade Mustafa Hakkı Efendi
15 Dersaadet ticaret odası azasından Basmacızâde Ferid Beg Efendi
15 Dersaadet ticaret odası azasından Tellioğlu Atnaşaki Beg Efendi
10 Dersaadet ticaret odası azasından Petridi Kastaki Beg Efendi
10 Dersaadet ticaret odası azasından Sivastopolo Cürçaki Beg Efendi
10 Dersaadet ticaret odası azasından Gümüşgerdan Dikran Beg Efendi
5 Dersaadet ticaret odası azasından Şerbetciyan Gerupe Beg Efendi
2 Dersaadet ticaret odası azasından Anastasyadi Yuvannaki Beg Efendi

Tüccar ve Banker

30 Saadetlü Hacı Mehmed Hüseyin Efendihazretleri
30 Şirket-i umumiye-i Osmaniye Bankası
30 İtibari umumi Osnanlı Bankası

- 10 Esham ve kambiyo
6 Dersaadet Bam-nkası
5 Helbik ve kumpanyası

558 Ceman Yekûn

Zarifi biraderleri ve oğulları ve kumpanyası. Yalnız 150 tane pamuklu hırka
Mösyö Olis Nagreonte. Yalnız 25 tane pamuklu hırka.

[Sahife 4] (sütun 1)

Devlet-i aliyye müşterek alınmağa inhisar-ı duhan idaresinin geçen Teşrinisâni zarfındaki satış hâsılatının miktarı ber vech-i âtidir:

Lira-yı Osmanî

53,870 İlk 15 günlük hâsılatı

58,000 İkinci 15 günlük hâsılatı

111870 Ceman

Geçen sene bu ay zarfında vukubulan satış 99,000 lira-yı Osmanî'den ibaret olup şehri-i sâbık satışına nisbetle 8,230 lira noksandır.

Bu ay zarfında reji tarafından harice çıkarılmış duhanın miktarı 1,356 liraya balığ olmuştur.

Ticaret-i bahriyenin tevsi ve terakkisi hakkında bahriye nezaret-i celilesinde teşkil olunan komisyondan kaleme alınıp meriyet-i ahkâmına bi'l-istizan irade-i seniyye-i cenab-ı padişahî muteallık ve şerefsüdur buyurulan nizamname ile cânib-i limandan istifa olunacak tarifinin suretleridir.

Birinci Madde. İnşa kılınacak sefayinin beher tonilatosunda deâvi kaleminden alınan 4 guruş ruhsat resmi külliyyen lağv olunduğundan ruhsat tezkeresi yalnız 20 pare varaka behası ahzıyla ita kılınacaktır.

İkinci Madde. Sefine bey' ve şirasında maktuan alınan 100 guruş ilga ve 1000 guruşa kadar 5 guruş alınıp üst tarafı için 100 guruşda 20 pare ferağ harcı alınacaktır.

Üçüncü Madde. Devlet-i aliyye tebasının 30 v3 30'dan yukarı cesamet tonilatosunda inşa ettirecekleri sefain kerasetelerinden orman resmi alınmak ve fakat iş bu müsaadenin sui istimalden vekayesi için bu makule gemi inşa ettirecekler inşa

ettirecekleri gemilerin evvel be evvel cins ve cesametini ve hangi mahalde iaşaa ve nere ormanında kerasite kat eyleyeceğini kema fi's-sâbık bahriye nezaret-i celilesine takdim edeceği istidada derc ve tasrih ve inşâiyye dairesinden tanzim kılınacak çap ve miktar pusulası mucibince orman idaresine bi'l-müracaa kerasite katı ruhsatını ahz ve kat' ettireceği kerasitenin nakden resmini ifa etmiş gibi bir kıta tezkeresini istihsal ve şayet zikr olunan geminin aldığı ruhsat tezkeresi tarihinden itibaren bir sene hitamında inşasına mübaşeret etmez ise maktu kerasitelerin orman resmi veya öşrünü iki kat olarak tediye ve teslim edeceğini temin zımında kavi ve muteber kefil irae eyleyecektir.

Dördüncü Madde. Dersaadet'te bir tüccar sefinesi destkâhı vücuda getirmek üzere talibine imtiyaz verileceğinden ileride bu makule destkâhlar vücuda geldikde anların talep edecekleri kerasiteler dahi sui istimalden biri olarak şartnamelerinde münderic kuyud dâhilinde orman rüsumundan muaf tutulacaktır.

(sütun 2)

Beşinci Madde. Geminin ikmal inşasından sonra kıymet-i mukadderesi üzerinden ve gemi inşaatına mahsus bulunan her nevi mamulât-ı dâhiliyeden 1 akçe gümrük resmi alınmayacağı gibi hiçbir nâm vesile dahi vergi ve resim atlep edilmeyecektir.

Altıncı Madde. 5 tonilatadan 300 tonilata kadar cesameti olan sefainin beher tonilatasından ferman harcı ve tezkere ve safere resimleri olarak yalnız 20 pare alınıp büyük gemilerin 300'den fazla tonusu dâhil hesap olunmayacak yani bir gemi nekadark yük olursa olsun 106 guruştan fazla resim ita etmeyecektir.

Yedinci Madde. Liman harici namıyla alınan şamandıra harcı hatab ve kömür nakliyatına mahsus olan kayıklardan kemâ fi's-sâbık nısf ferman ve safere ve tezkere resimleri olarak dahi sefayin-i saire misillü beher tonilatasında 20 pare istihsal olunacaktır

Sekizinci Madde. Körfez kayıklarından sabkı misillü şamandıra resmi nısf alınıp ferman harcı ve tezkere resmi olarak dahi beher tonilatasında 40 pare alınacaktır.

Dokuzuncu Madde. Ticaret nezaret-i celilesinden ticaret-i bahriyenin tevsiine nezaret etmek üzere Bordoftrid usulü misillü bir şübe-i idare küşşad olunacak ve iş bu şübe-i idarenin gemilere tahammülünden ziyade eşya vesaire yükledilmemesi hakkında kavaid ve muamelata ve hukuk-u vazaif-i bahriyeye dair icap eden risaleyi tercüme ve

telif ve ticaret-i bahriyenin terakkisi daha ne gibi esbaba mütevakkıf ise anı taharri etmek ve bu yolda ilcaat ve vakt ve zamana göre kavanin ve nizamatı tercüme ve cem eylemek cümle-i vazaifinden bulunacaktır.

Onuncu Madde. Gerek Dersaadet ve gerek taşra liman dairelerine limushate müracaat eden sefayin kapudanlarına teshilat-ı mümekkene irae ve tesviye-i umurlarınca tesriat-ı lâzıma icrasına memureyn borclu olduğundan şayet kapudan muma-ileyhden limanların birinde bunun aksi muameleye tesadüf eden olur ve bahriye nezaret-i celilesi makamına müracaatla sıhhat ifade ve iddiasını tebeyyün ettirir ise ol makule liman memurları haklarında mücazat-ı lazıma icra kılınacaktır.

Onbirinci Madde. Ticaret nezaret-i celilesinde teşkil olunacak ticaret-i bahriye şübesi heyeti usul ve muâmelat-ı ticariyeye aşine zevat ile Bahriye Nezaret-i Celilesinden tayin olunacak mütefennin-i zabitan ve mühendislerden mürekkeb olacak ve ticaret nezaret-i celilesindeki iş bu şübeye ait umur ve vazaiif hakkında bir nizamname tertib v etanzim edilecektir.

Onikinci Madde. Körfez dâhilinde Hayic ahaliden madud olan odun ve kömür nakleden sefayinden nısf resm yani beher tonilatısından (**sütun 3**) 20pare alınacaktır. Bu makule kayıklar sarf-ı odun ve kömür yüklü olup sair hiçbir şey bulunmayacaktır. Şayet hamulesi eşya-yı mütenevvia olur ise resmi beher tonilatada 40 pare ita edilecekti.

Onüçüncü Madde. Hayic ahaliden madud olan odun ve kömür nakliyatındabulunan sefayin liman vergisince bazı muafiyete mazhar olmuş bulunmalarına ve maa hâze iş bu müsaade ahali-i memalik-i şahanenin Hâyc-i zaruriyelerini tedarik emrinde mazhar-ı teshilat olmaları maksadına mübteni olup hâlbuki sefain-i mezkurenin memalik-i ecnebiyeye dahi hatab ve kömür ihracı külliye men olunmuştur.

Ondördüncü Madde. Sevahil-i şâhane ye işliyen Osmanlı tüccar ve vapurlarının birinci veyahut ikinci kapudanları teba-i devlet-i aliyyeden olduğu ve taifesinin sülüsani kezalik teba-i saltanat-ı seniyyeden bulunduğu halde iş bu layiha-i nizamiyenin mevk-i icraya konulduğu tarihten beş sene mürur edinceye kadar beher tonilatada yelken sefinelerinin ita ettikleri 20 pâre liman resminden muaftutulacak ve 25 guruş ferman resmi ile aldığı liman tezkeresi için 5 guruş ita eyleyerek taşra limanlarında dahi uğradığı iskelelerde yalnız beşer guruş vize harcından başka bir pare vermeyecekler. Ve körfez dahilinde seyr ü sefer eyledikleri surette ferman resmini dahi

vermeyip yalnız 5 guruş vize harcını ita edecek ve yelken sefinelerinin beher tonilatada verdiği 40'kar pare resimden muaf tutulacaktır.

Onbeşinci Madde. Devlet-i aliyye sacağını hâmil olan sefayinde kapudanlık eden ecnebi daire-i celile-i bahriyeden şehadetname istihsaline mecbur bulunacağı gibi devlet-i aliyye sancağını keşide eden geminin sahibi mücerred teba-i saltanat-ı seniyyeden olacaktır. (Mâbadı var)

Ahvâl-i Vilayat

Ankara fî 30 Teşrinisâni- Bu gün tekmil olan geçen 15 gün zarfında tiftik satışı geçen sene müddet-i mezkure zarfında 4,000 kıyyeye varmış iken 11,000 kıyyeye ve mevsimin bidayetinden beri 426,300 kıyyeye balığ olmuştur. Fiyatlar malın cinsine göre lira-yı Osmanî 100 guruşdan 12 ile 15 guruş arasında zayıftır.

Buğday kilesi 6-12 ve arpa kilesi 5-6 guruşa, afyonun kıyyesi 130-135 ve katire 14-16 , cehri 4guruş 20 pare-5 , sarı balmumu 14-15 guruşa ve yün 4-4 10 pareye satılmaktadır.

Masarıf-ı nakliye beher kıyye için deve ile 31-32 ve katır ile 38-40 pare raddesindedir.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

19. Yüzyıl Osmanlı Devleti için zor bir asır olmuştur. Çağdaşı olduğu devletler iktisadi, ticari, askeri ve teknolojik alanda olukça ileri seviyelere çıkmıştır. Devlet idarecileri sıkıntılardan kurulmak amacıyla zaman zaman yeni düzenlemeler yapmaya çalışarak çareler aramışlardır. Bunlardan birisi de ticaret ve sanayi konusundaki sorunlarla ilgili çalışmalardır.

Bu dönemde Avrupa'da ticaret ve sanayi ile ilgili gelişmelere paralel olarak sektör temsilcileri çeşitli kuruluşlar altında örgütlenmeye başlamıştı. Osmanlı Devleti içinde ticaret ve sanayi ile ilgili işlerde uğraşanlar için Avrupa'dakilere benzer kurumların kurulmasına ihtiyaç duyuldu. Her ne kadar geçmiş yıllarda benzer görevleri yerine getiren lonca gibi esnaf teşkilatları var ise de bunlar gelişen dünya şartlarına ayak uyduramaz hale gelmişti. 1876 yılında kurulan Ticaret ve Ziraat Meclisi de beklentileri sağlayamadı. Bunun üzerine Osmanlı idarecileri Batıdaki gelişmelerle ilgilenmeye başladı. 1879'da Sadrazam olan Küçük Said Paşa Avrupa'da teşkil edilen ticaret ve sanayi odalarının benzerlerini Osmanlı Devleti'nde ihdas etmek için çalışmalara başladı. Amaç, Osmanlı tüccar ve sanayicilerini bu tip odalarda toplamak ve daha verimli işlerin çıkmasını sağlamaktı. Küçük Said Paşa ticaret ve sanayi odalarının kurulması için gerekli resmi prosedürü başlatıp, Osmanlı Devleti'nde odaların özellikle de Ticaret Odası'nın kurulmasındaki gerçek kahramanlardan biri oldu.

Paşa'nın direktifiyle hemen harekete geçen Ticaret Müdürlüğü Avrupa'dakine benzeyen ve özellikle de Fransa'daki gibi bir Ticaret Odası kurulması için 11 maddelik bir nizamname taslağı hazırladı. Taslak, incelenmek için Ticaret ve Ziraat Nezaretine yollandı. Daha sonra bu nizamname Meclis-i Mebusan'a havale edildi. Aralarında Küçük Said Paşa'nın da bulunduğu 13 üyeli Meclis-i Mebusan-ı Vükela 18 Ocak 1880'de bu ilk nizamnameyi görüşmek için toplandı ve üyeler bu nizamnameyi ittifakla kabul etti. Ardından da 19 Ocak 1880'de padişahın iradesi çıktı. Bu irade ile Osmanlı topraklarında ilk kez yerli bir ticaret odası kurulmasına dair bürokratik süreç tamamlanmış oldu.

Bu işlemden sonra odanın iç tüzüğünü hazırlamak üzere Azaryan Efendi başkanlığında bir Cemiyet-i Ticariye adıyla "hazırlık komitesi" kuruldu. Bu ara kurum

varlığını 14 Ocak 1882 tarihine kadar sürdürdü ve bu tarihte cemiyet Ticaret Odası'na dönüştü.

Dersaadet Ticaret Odası'nın kuruluş ve iç tüzüğünde de belirtildiği gibi "ticaret işlerine dair gazeteler neşretmek" gibi bir hedefi vardı. Oda faaliyete başladıktan sonra bu hedefi gerçekleştirmek için çalışmalara başladı. Ticaret Nazırı Suphi Paşa 8 Eylül 1884'de Ticaret Odası Başkanlığına bir yazı göndererek gazetenin bir an evvel yayınlanmasını istedi. Paşa gerekirse nezaretin bu konuda yardımcı olabileceğini de belirtiyordu. Ticaret Odası bu yazıya 6 Kasım 1884'de olumlu cevap verdi. Kısa bir hazırlıktan sonra ilk sayının çıkma tarihi gelmişti.

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi'nin ilk yayınlanmaya başladığı tarih ise 18 Rebiülevvel 1302 bir başka ifade ile 24 Kanuni evvel 1300'dür. Miladi takvime çevirdiğimizde ilk gazetenin yayınlanma tarihi 5 Ocak 1885 olarak tespit edilmektedir.

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, Osmanlılar tarafından çıkarılan ilk ticaret gazetesi unvanını da elde ediyordu. Gazete bütün sıkıntılara ve mali zorluklara rağmen yayınına devam ettirdi. Gazetenin her sayısında ticaret, sanayi, tarım, bayındırlık, maliye ve kamu yararına dair çeşitli konularda yayın yapıyordu.

Gazetenin idarehanesi Tahtakale 'de Aleksiyadi Han'da 5 numaralı iş yeri idi. Her bir nüshası 5 kuruştan satılıyordu. Gazete başlangıçta Levant Herald Matbaasında basılıyordu. Gazetenin Fransızca adı Le Journal de la Chambre de Commerce de Constantinople'du. Gazeteye ilan vermek ve sair neşriyat için Dersaadet Ticaret Odasına veya idarehanede Bervan Şerbetyan Efendi'ye müracaat edilmesi gerekiyordu.

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi'nin çalışmamıza konu olan ilk 26 sayısı, genelde 6 sayfa olarak yayınlanmıştı. İstisnai olarak 2'inci sayı 4 sayfa, 9'uncu ve 10'uncu sayılar da 8 sayfa olarak yayınlanmıştı.

Gazetenin içeriği ilk bir sene içinde çeşitlilik arz etmektedir. İncelemeye aldığımız bir senelik süre içinde gazetenin bazı başlıklarını nerdeyse her sayıda yer aldığı, bazı başlıklarının ise zaman zaman isminin değiştiği dikkat çekmektedir. Mesela "Ahval-i Ticaret" başlığı bir senelik süre zarfında birkaç kez isim değiştirmiştir. Bu noktada gazetede başlıkların kısmi bir düzensizlik içerdiği söylenebilir. Yine bu bağlamda gazetenin içerik açısından da düzensizlikler barındırdığı dikkat çekmektedir.

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi o günün şartlarında düşünülecek olursa oldukça zengin bir içeriğe sahipti. Gazete sayfalarında, ticari gelişmeler, piyasa şartları, yatırım imkanları, hükümetin ticaret, sanayi ve tarım konularında attığı adımlar ve ekonomik sorunlara çözüm aramalar gibi pek çok konuda haber yapılıyor, farklı alanlarda inceleme yazıları yayınlanıyordu.

Ayrıca gazetede pek çok konuda çeşitli meseleler gündeme getirilerek hem kamuoyu bilgilendiriliyor hem de konunun kamuoyunda tartışılması sağlanıyordu. Mesela sigortalarla ilgili konularda, ziraatla ilgili sigortalar, hayvan hastalıkları ile ilgili sigortalar, yangın sigortaları, sigorta şirketleri, ormanlar, demiryolları, değirmencilik, çeşitli yurtiçi ve yurtdışı sergiler, posta ve emniyet sandıkları, meyve-sebze üretimleri gibi pek çok konu işleniyordu.

Osmanlı Devleti'ndeki ticaret merkezlerinin özellikle liman kentleri gazetede önemli yer tutuyordu. Buralardaki ticari faaliyetlerin yoğun olması bunun en büyük sebebi idi. Gerek limanlardan gerekse diğer yerlerden yapılan ithalat ve ihracat haberleri ile bu konudaki istatistiki bilgiler verilmekteydi. Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi'nin birinci yılındaki sayılarında mümkün olduğu ölçüde bazen az bazen ise detaylı olarak çeşitli limanlardan yapılan ihracat ve ithalattan ve bu limanlardaki gemilerin hangi ülke bandıralı olduğundan, hangi ürünlerden ne kadar ve nerelere naklettiklerinden bahsedilmekteydi. Burada Ticaret Odası'nın dünya ticareti ile ilgisini, dolayısıyla Osmanlı Tüccarının dünyanın hemen her köşesindeki ticari hareketlere ne kadar duyarlı olduğunu göstermesi bakımından dikkati çekmektedir.

Gazetede, meslekler, sanatlar, mahalli üretimlerle ilgili konulara da önem verildiği görülmektedir. Bunun yanında eğitimle ilgili faaliyetlere de yer verilmişti. Mesela Dersaadet Hamidiye Ticaret Mektebi ve bu mektepte okutulan dersler hakkında bilgi verilmişti. Hatta bütün derslerin içeriklerini bile ayrıntılı olarak görmek mümkündü. Bunun yanında, Mekteb-i Fünun-ı Bahriye, Mekteb-i Ticaret-i Bahriye gibi kurumlar da gazetenin ilgi alanlarına giren konular içinde yer alıyordu.

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi'nde Osmanlı Devleti içindeki diğer ticaret odalarına dair haberler de görülmekteydi. Taşradaki ticaret odalarının sorunları, faaliyetleri, beklentileri ve merkezi idare ile olan ilişkilerine dair pek çok konuda haberler çıkıyordu.

Gazetede üretici kesimin, esnafın, tüccarın problemleri ile ilgili haberler yapılarak, bir bakıma şikayetleri dile getiriliyor ve ilgili kurumların haberdar olması sağlanarak çözüm bulunmaya çalışılıyordu.

Sağlıkla ilgili konular da gazetenin içeriğinde yer alıyordu. Çeşitli yerlerde ortaya çıkan verem, kolera vb. hastalıklardan haber verilerek, yaygınlaşmaması için çeşitli tedbirler öneriliyordu.

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi'nin çıkmaya başlamasıyla, ticaret ve sanayi erbabının satışlarını artırmak maksadıyla gazeteye çeşitli konularda ilanlar verdiği de görülüyordu. Bu ilanlar sadece ürün satışları ile sınırlı değildi. Çeşitli mekteplere alınacak öğrencilerle ilgili duyurular, bazı yerlerdeki maden yataklarının işletilmesi ile ilgili ilanlar, müzayede ilanları da gazete sayfalarında yer alıyordu.

5 Ocak 1885-21 Aralık 1885 tarihleri arasında çıkan 26 sayılık Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi'nin transkribi yapılarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Gazete, bu dönemle ilgili yapılacak akademik çalışmalarda başvurulması gereken önemli kaynaklardan biridir. Yayınlandığı dönemin siyasi, ictimai ve özellikle de iktisadi durumu hakkında adeta aynası durumundadır.

KAYNAKÇA

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi, 1-26 Arası Sayıları.

ÇAVDAR Tuba, *Loncadan odaya Nadir Eserler Kataloğu*, İstanbul 2008.

Ekonomi Basın Tarihi, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul 2008.

GÜLSOY Ufuk, Bayram Nazır, *Türkiye'de Ticaretin Öncü Kuruluşu Dersaadet Ticaret Odası 1882-1923*, İTO Yayınları, İstanbul 2009.

HAYTA Necdet, *Tarih Araştırmalarına Kaynak Olarak Tasvir-i Efkâr Gazetesi (1278-1286)*, Ankara 2002.

KORALTÜRK Murat, *Türkiye'de Ticaret ve Sanayi Odaları*, İstanbul 2002.

KURŞUN Zekeriya, *Küçük Said Paşa (Siyasi hayatı, İcraat ve Fikirleri) basılmamış Doktora tezi*, İstanbul 1991.

YALÇIN Semih, *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I Kaynaklar*, Ankara 2004.